www.e-rara.ch

Loukianou hapanta

Luciani Samosatensis Operum tomus III

Lucianus

Basileae, [1602]

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: https://doi.org/10.3931/e-rara-26980

www.e-rara.ch
Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Visual Library

B⁴. III. 11.
Catalog
B. c. IX. 118.

a. 4.

LVCIANI
SAMOSATENI
OPERVM

Tomus III.

Cum
GILBERTI COGNATI
&
IOANNIS SAMBVCI
Annotationibus,

Quæ ad finem cuiusque DIALOGI
auctiores & emendatiores
sunt adiectæ.

UNIVERSITÄTS BIBLIOTHEK BASEL

BASILEÆ.

MUSEUM
REM. FÆSCH
BASIL.

DEORVM
Dialogi.

ΗΡΑΣ ΚΑΙ Δίος.

IVNONIS ET Iouis.

Iacobo Micyllo interprete.

IVNO.

ΤΟΝ Ιξίονα τοῦτον ὁρᾷς, ὦ Ζεῦ; ποῖόν τινα τὸν τρόπον ἡγῇ; Ζ. ἄνθρωπον εἶναι χρηστὸν, ὦ Ηρα, καὶ συμποτικὸν· οὐ γὰρ ἂν συνῆν ἡμῖν, ἀνάξιος τοῦ συμποσίου ὤν. Ηρα. ἀλλ' ἀνάξιός ἐστι, ὑβριστής γε ὤν, ὥστε μηκέτι συνέστω. Ζ. τί δ' ὕβρισε; χρὴ γὰρ οἶμαι, ἡμᾶς εἰδέναι. Ηρα. τί δ' ἄλλο καὶ γὰρ αἰσχύνομαι εἰπεῖν αὐτὸ τοιοῦτόν ἐστι ὃ ἐτόλμησε. Ζ. καὶ μὴν διὰ τοῦτο καὶ μᾶλλον εἴποις ἂν, ὅσον καὶ αἰσχροῖς ἐπεχείρισε, μῶν οὖν ἐπείρα τινά; συνίημι γὰρ ὁ ποῖόν τι τὸ αἰσχρὸν,

IXIONEM *hũc vides, Iupiter? qbúsnã moribus affectum putas?* IVP. *Hominem esse vtilẽ, Iuno, & combibonem: non enim cõuersaretur nobiscum, si indignus conuiuio foret.* IVN. *At indignus est, contumeliosus certè existens. quapropter nõ ampliùs conuersetur nobiscum* IVP. *Quid autem cõtumeliæ intulit? oportet enim (vt puto) & me scire.* IVN. *Quid verò aliud? Etenim erubesco dicere ipsum: tale est quod sibi sumpsit.* IVP. *Atqui ob hoc tantò etiam magis dicere debebas, in quantum ille turpia quoque conatus est. Num igitur solicitauit aliquam ad stuprum? intelligo enim cuiusmodi turpe sit,*

ὅπερ ἂν ὀκνήσας εἰπᾶν. Ηρ. αὐτῷ ἐμὶ, ὐκ ἄλλο τινα, ὦ Ζεῦ, πολὺ ἤδη χρόνον. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἠγνόουν τὸ πρᾶγμα, διοτὶ ἀτενὴς ἀφιόρα εἰς ἐμέ. ὁπόταν δὲ καὶ ἔσπευδε πίειν ἀκρυτον, καὶ ἅποτε πιοῦσα παραδοίη τῷ Γανυμήδει τὸ ἔκπομα, ὃ δ' ἔτι ἐν αὐτῷ ἐκείνῳ πιεῖν. καὶ λαβὼν ἐφίλει μεταξύ, καὶ πρὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς προσῄει, καὶ αὖθις ἀφιόρα εἰς ἐμέ. ταῦτα ἤδη συνίην ἐρωτικὰ ὄντα, καὶ ἐπιπολὺν μὲν ἠδέμην λέγειν πρός σε, καὶ ὤμην παύσασθαι τῆς μανίας τὸν ἄνθρωπον. ἐπὶ δὲ καὶ λόγους ἐτόλμησέ μοι προσφωνῆκαι, ἐγὼ μὲν ἀφεῖσα αὐτὸν ἔτι λακρύουλα, προκυλινδέμενον, ἐπιφραξαμένη τὰ ὦτα ὡς μὴ δὲ ἀκούσαιμι αὐτοῦ ὑβριστικὰ ἐκλιώντος, ἀπῆλθόν οἱ φράσουσα. σὺ δὲ αὐτὸς ὅρα ὅπως μέτεισι ἄνοφα. Ζ. εὖγε ὁ ἱκέτας ἐπ' ἐμὲ αὐτὸν, καὶ μέχρι τ Ηρας γάμων; ζοιζὸν ἐμὲ-

quòd reformidaueris dicere. IVN. *Ipsam me, non aliam quampiam Iupiter, longo iam tempore. Ac primùm quidem ignorabam quid rei esset cur attentè adeò in me aspiceret: ille autem etiam ingemiscebat, & sublachrymabatur: & si quando bibens tradidissem Ganymedi poculum, hic petebat ex eo iam ipso bibere, & capiens osculabatur interea, & ad oculos admouebat, & rursus prospectum in me intendebat: haec intelligebam amatoria esse: & multo quidem tempore verecundabar dicere ad te, putabamq; cessaturum à furore hominem. Postquam verò & sermones ausus es mihi adhibere, ego dimittens illum adhuc lachrymantem, & ad genua prouolutum, obturatis auribus, ne contumelias supplicantis illius audirem, abiit vt tibi dicerem. Tu verò ipse vide quomodo explores virum.* IVPIT. *Euge, sceleratus ille, in me ipsum, & vsque ad Iunonis nuptias etiam? adeóne*

ἐμεθύσθη τοῦ νέκταρος; ἀλλ' ἡμεῖς τούτων αἴτιοι, καὶ πέρα τοῦ μετρίου φιλάνθρωποι, ἵγε καὶ συμπότας αὐτοὺς ἐποιησάμεθα. συγγνωστοὶ οὖν, εἰ πιόντες ὅμοια ἡμῖν, καὶ ἰδόντες οὐράνια κάλλη, καὶ οἷα οὔποτε εἶδον ἐπὶ γῆς, ἐπεθύμησαν ἀπλαῦσαι αὐτῶν, ἔρωτι ἁλόντου. ὁ δὲ ἔρως, βίαιόν τί ἐστι, καὶ οὐκ ἀνθρώπων μόνον ἄρχει, ἀλλὰ καὶ ἡμῶν αὐτῶν ἐνίοτε. Ηρ. σοῦ μὲν καὶ πάνυ οὗτός γε δεσπότης ἐστὶ, καὶ ἄγει σε, καὶ φέρει τῆς ῥινός, φασιν, ἕλκων. καὶ ἕπῃ αὐτῷ, ἔνθα ἂν ἡγῆταί σοι, καὶ ἀλλάττῃ ῥᾳδίως ἐς ὅ, τι ἂν κελεύσῃ. καὶ ὅλως κτῆμα καὶ παιδὰ τοῦ ἔρωτος σύ γε. καὶ νῦν τῷ Ιξίονι οἶδα καθότι συγγνώμην ἀπονέμεις, ἅτε καὶ αὐτὸς μοιχεύσας ποτὲ αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, ἥ σοι τὸν Πειρίτουν ἔτεκεν. Ζ. ἔτι γὰρ σὺ μέμνησαι ἐκείνων, εἴτι ἐγὼ ἔπαιξα

inebriatus est nectare? Cæterùm nos authores horum sumus, & vltra modum amatores hominum, qui quidem & conuiuatores nostros ipsos fecimus. Digni igitur venia sunt, si bibentes similia, atque eadem nobiscum: deinde & aspicientes cœlestes istas formas, & quales nunquam viderunt in terra, concupiuerunt frui illis, amore capti videlicet. Est autem amor violentum quiddam, & non hominibus solùm imperat, sed & nobis ipsis interdum. IVN. *Tuus quidem & valde hic dominus est, & [a] ducit te, & fert naso (vt aiunt) trahens, & sequeris ipsum quócunque duxerit te, & immutaris facilè in quodcunque iusserit, & prorsus possessio & ludus Amoris es tu. Et nunc Ixioni scio quòd veniam tribuis, vt qui & ipse adulterio cognoueris aliquando illius vxorem quæ tibi Pirithoum peperit.* IVPIT. *Adhuc enim tu meministi illorum, si quid ego lusi in*

ξα ἐς γῆν κατελθών. ἀτὰρ οἶσθα, ὅ μοι δοκεῖ περὶ τοῦ Ἰξίονος; κολάζειν μὲν μηδαμῶς αὐτὸν, μήδ' ἀποθεῖν τοῦ συμποσίου. σκαιὸν γάρ. ἐπὶ δ' ἐρᾷ, ἢ ὡς φῄς, δακρύει, καὶ ἀφόρητα πάσχει. Ηρ. τί, ὦ Ζεῦ; δέδια γάρ μή τι ὑβριστικὸν ἢ σὺ εἴπῃς. Ζ. οὐδαμῶς. ἀλλ' εἴδωλον ἐκ νεφέλης πλασάμενοι αὐτῇ τοι ὅμοιον, ἐπειδὰν λυθῇ τὸ συμπόσιον, κἀκεῖνος ἀγρυπνεῖ, ὡς τὸ εἰκὸς, ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, παρακατακλίνωμεν αὐτοῦ φέροντες. οὕτω γὰρ παύσαιτο ἀνιώμενος, οἰηθεὶς τετυχηκέναι τῆς ἐπιθυμίας. Ηρα. ὤπαγε. μὴ ὥραισιν ἴκοιτο, τῶν ὑπὲρ αὐτὸν ἐπιθυμῶν. Ζ. ὅμως ὑπόμεινον, ὦ Ηρα. τί γὰρ ἂν καὶ πάθοις δεινὸν ἀπὸ τοῦ πλάσματος, εἰ νεφέλη ὁ Ἰξίων συνέσται; Ηρα. ἀλλὰ ἡ νεφέλη ἐγὼ εἶναι δόξω, καὶ τὸ αἰσχρὸν ἐπ' ἐμὲ ποιήσει διὰ τὴν ὁμοιότητα. Ζ. οὐδὲν τοῦτο φῄς.

si in terram descendens. Sed nôsti quid mihi videatur de Ixione? multandum quidem ipsum nequaquam, neque à conuiuio extrudendum esse. rusticum enim foret. Sed quia amat, &, vt ais, lachrymatur, & intolerabilia patitur. IVN. *Quid nam, ô Iupiter? metuo enim ne & tu contumeliosum aliquid dicas.* IVPIT. *Nequaquam: sed* [b] *simulachrum ex nube fingentes tibi simile, postquam solutum fuerit conuiuium, & ille vigilat (vt par est) præ amore, ad concubitum adhibeamus, ipsi afferentes. sic enim ab angendo animo fortassis desistet, putans se consecutum esse desiderium.* IVN. *Apage, vt nunquam quicquam tempestiuum illi contingat, quando ea ita quæ supra ipsum sunt, concupiscit.* IVPIT. *Attamen patere, ô Iuno. Quid enim adeò graue tibi accidet ex hoc figmento, si cũ nube Ixion cõgredietur?* IVN. *Sed nubes ego esse apparebo, & turpitudinẽ istam in me cõmittet propter similitudinẽ.* IVP. *Nihil istud dicis.*

φής. ὅτι γὰρ ἡ νεφέλη ποτὲ Ηρα γένοιτ' ἂν, ὅτι σὺ νεφέλη, ὁ δ' Ιξίων μόνον ἐξαπατήσ[ε]ται. Η. ἀλλὰ οἱοι πάντ[ω]ν ἄνθρωποι ἀπιστόκαλοί εἰσιν, οὐχ ὑσ[τ]ις λαθὼν ἔσως, ἢ διηγήσ[ε]ται ἅπασι, λέγων συγγεγονέναι τῇ Ηρᾳ, ἢ σύμκωμος ἐν τῷ Διί, ἢ καὶ τάχα ἐρᾷν μὲ φήσας αὐτῆς, οἱ δ' ἀπιστώσουσιν, ὡς ἀληθῶς νεφέλη σὺ ἦν. Ζ. ἀκήκοεν ἤδη τι δι' ὃν ἅπτ. ἐς τ' ἄλλα μπιπτησόμεν, προχῶ ἄθλιος περιελθὼν, συμπεριφερόμενος τὰ μετ' αὐτῆς ἀεὶ, ἢ πόνον ἄπαυστον ἕξει, δίκην δι[δ]ὺς τῆς ἔρωτος. Ηρα. ὁ γὰρ δεινὸν τῆς τόλμης ἀλλ' ἡ μεγαλαυχίας.

dicis. neq; enim nubes hæc vnquam Iuno erit, neque tu nubes: Ixion autē solùm decipietur. IVN. Sed (vt omnes homines arrogātes sunt) gloriabitur descendens forsitan, & narrabit omnibus, dicens coisse cum Iunone, & Iouis riualem esse. forsitan etiā dixerit me ipsum amare: illi verò credetur, quando nō viderūt quomodo cū nube coierit. IVP. Igitur si quid tale dixerit, in infernū præcipitabitur, & ac rotæ miser alligatus, cū ipsa perpetuò circumuoluetur, et laborem nunquam cessaturum sustinebit: pœnas videlicet has pro amore dependens. IVN. Non enim graue hoc quidem ob iactantiam.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

CONqueritur Iuno apud Iouem se de stupro ab Ixione appellatam. De Ixione notissima fabula est, quā ex Pindari interprete ὠδ. β. aliàs attingemus, in postrema Saturnalium epistola fortassis.

a DVCIT te & fert naso, vt aiunt, trahens.] *Erasmus noster sic transtulit: Ille quidem modis omnibus tibi dominatur, ducitque te, & circumagit ipsa, quòd dici solet, nare trahens. Hoc rursus Lucianus vsus est in Hermotimo, siue de Sectis, vbi plura ex eodem Erasmo annotauimus.*

 b Simula-

b Simulachrum ex nube.] *Ixion Iunonem persequutus, eiq; stuprum inferre conatus, in nube libidinē suam exprompsit, specie deceptus.* *c* Ac rotę.] *Ixion cùm Iunonem ad adulteriū sollicitauerat, pœnas dat apud inferos. Nam perpetua rotæ vertigine circumtorquetur, de quo sic Tibullus:*

Illic Iunonem tentare Ixionis ausi,
Versantur sceleri noxia mēbra rotæ. *Ouid. 4. Met.*
Voluitur Ixion & se sequiturq; fugitq;.

Ea fusiùs explanantur in 10. Metam. Ouid. & in 6. Aen. Virg.

ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ ΚΑΙ Σελήνης.

VENERIS ET Lunæ.

Iacobo Micyllo interprete.

VENVS.

ΤΙ ταῦτα, ὦ Σελήνη, φασὶ ποιεῖν σε, ὁπότ' ἂν κατὰ τὴν Καρίαν γένῃ, ἱστάναι μέν σε τὸ Ζεῦγος, ἀφορῶσαν ἐς τὸν Ενδυμίονα κατεύδοντα ὑπαίθριον, ἅτε κυνηγέτην ὄντα, ἐνίοτε δὲ καὶ καταβαίνειν ἐπ' αὐτὸν ἐκ μέσης τῆς ὁδοῦ. Σε. ἐρώτα, ὦ Αφροδίτη, τὸν σὸν υἱὸν, ὅς μοι τούτων αἴτιος. Αφρο. ἔα ἐκεῖνος ὑβριστὴς ἐστὶν, ἐμὲ γοῦν αὐτοῦ τὴν μητέρα οἷα δέδρακεν, ἄρτι μὲν ἐς τὴν Ιδὴν κατάγων, Αγχίσου ἕνεκα τοῦ Ιλιέως. ἄρτι δ' ἐς τὸν Λίβανον, ἐπὶ τὸ Ασσύριον ἐκεῖνο μειράκιον, ὃ καὶ τῇ Περσεφάττῃ ἐπέρα-

QVid hæc, ô Luna, facere te aiūt, quoties ad Cariā peruenis, vt currū sistas, ac desuper aspectes [a] Endymionē dormientē sub dio tanquā venatorē aliquem: interdū autem etiam descendas ad ipsum ex media via? LVN. Interroga, ô Venus, filium tuū, qui mihi harum rerum author est. VENVS. Sine: contumeliosus ille est. [b] Me quippe matrem ipsius quibus modis affecit? nunc quidem in Idam adigens Anchisæ causa Troiani: nunc autē in Libanum ad [c] Assyrium & Proserpinæ desiderabilem

illum adolescentem, quem

ποιήσας, ἐξ ἡμίσειας ἀφείλετό μι τὸν ἐρώμενον, ὥστε πολλάκις ἐπείλησα, εἰ μὴ παύσεται ζιαῦτα ποιῶν, λιπάσειν μὲν αὐτῦ τὰ τόξα, καὶ τὴν φαρέτραν, πτεροῦσθαι δὲ καὶ τὰ πέδιλα. ἤδη δὲ καὶ πολλὰς αὐτῷ ἐνέτεινα εἰς τὰς πυγὰς ὦ σανδάλῳ. ὁ δὲ ἀκ οἶδ' ὅπως τὸ παραυτίκα ἀνδρικῶς, καὶ ἐκιτώων, μετ' ὀλίγον ἐπιλέλησται ἁπάντων. ἀτὰρ ἐπί μοι, καλὸς ὁ Ενδυμίων ἐστίν; ὑπαραμυθοῦ γὰρ ἴσως τὸ δεινόν. Σ. ἐμὶ μὲν καὶ πάνυ καλὸς, ὦ Αφροδίτη, δοκεῖ, καὶ μάλιστα ὅταν ἐπιβαπόμενος ἐπὶ τῆς πέτρας τὴν χλαμύδα καθεύδῃ, τῇ λαιᾷ μὲν ἔχων τὰ ἀκόντια, ἤδη ἐκ τῆς χειρὸς παρρέοντα. ἡ δεξιὰ δὲ, περὶ τὴν λιφαλίδα ἐς τὸ ἄνω ἐπικεκλασμένη ὑπὸ τὸ οὖς ἐπιπέπτωκε, ὥστε πεσόντα πτερωτὸν φαίνεσθαι. ὀδὲ ἀπὸ τοῦ ὕπνου κινούμενος, ἀναπνεῖ τὸ ἀμβρόσιον ἐκεῖνο ἄθμα, τότε δίνων ἐγὼ ἀφοφητὶ κατιδὼν

lem fecit, & me ex dimidia parte amoribus meis priuauit. Quare iam sæpe illi interminata sum: ni desinat talia facere, fractyram esse me ipsius & arcus & pharetram: amputaturam autem etiam alas. Iampridem verò & plagas ipsi in nates incusi sandalio: sed ille, nescio quo pacto, tum quidem statim metuens ac supplicans, paulò pòst omnium obliuiscitur. Verùm dic mihi, formosúsne Endymion iste est? Nam hoc quidem solatio fuerit malo huic. LVN. Mihi quidem etiam admodum formosus, ô Venus, videtur, & maximè quando insternata super rupem chlamyde dormit, læua tenens sagittas paulatim è manu prolabentes. Dextra autem circa caput sursum versus reflexa, decorem affert faciei, cui circunfunditur. Ipse verò solutus somno, anhelat ambrosium illũ halitum. Tunc igitur tacitè equidem, & sine

κατιοῦσα, ἐπ' ἄκρων τῶν δακτύλων βεβηκῆα, ὡς ἂν μὴ ἀνεγρόμενος ἐκταραχθείη. οἶσθα τί ἂν οὖν σοι λέγοιμι τὰ μετὰ ταῦτα, πλὴν ἀπολλυμαί γε ἀπὸ τοῦ ἔρωτος.

vllo strepitu descendens, ac summis digitis insistés, vt ne expergefactus ille perturbari possit. Scis igitur quid tibi post hæc dictura fuerim, sed pereo equidem amore.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a ENDYMIONEM dormientem.] *Endymionē in monte Cariæ Latmo, diuturno somno iacentem, Luna ita adamasse fertur, vt sæpe ad ipsum de cœlo descenderit. Occasio fabulæ inde sumpta videtur, quòd Endymion motum Lunæ primus obseruâsse, atque alijs ostendisse dicitur, teste Plin. lib. 2. cap. 9.* *b* Me matrem ipsius.] *Conqueritur quoque de filij sui nequitia in amore fugitiuo, carmine scripto.* c Assyrium illum adolescentem.] *Assyrij enim præ cæteris studiosi & periti rerum Magicarum fuerunt, & veneficiorum.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

μυθικὸς quòd Luna deperiat Endymionem, & ὀδυρτικός.

Cynthia perpulchri capitur forma Endymionis,
Quem solita è media visere sæpe via est.
Pòst etiam queritur Cythereïa mater Amoris,
De gnati factis, nequitiaq; graui.

QVID hæc, ô Luna.] τὸ ἔγκλημα κατ' ἀφήγησιν θαυματικήν. Interroga, ô Venus, filium.] μετάστασις ἀφαιρετική. Sine: contumeliosus ille est.] παρομολογία ὀδυρτικὴ ἀπὸ τοῦ ἐλάσσονος κατ' ἀπαρίθμησιν, τὰ κωλυτικά. Sæpe illi interminata.] αἱ ἀπειλαί. Fracturam esse me.] αἱ πλῆγαι. Verùm dic mihi.] ἐπάνοδος κατ' ἐρώτησιν. Mihi quidem admo-

admodum.] ἀπέκρισις καταφατική. Quando in strata super.] ἔκφασις & causa. Tunc igitur tacité.] ab euentu. Scis igitur.] præcisio.

ΕΡΜΟΥ ΚΑΙ Α-πόλλωνος.

MERCVRII ET Apollinis.

Eodem interprete.

MERCVRIVS.

ΤΟ δὲ καὶ χωλὸν αὐτὸν ὄντα, Ηφαιστον, καὶ τέχνην ἔχοντα βάναυσον, ὦ Απολλον, τὰς καλλίστας γεγαμηκέναι, τήν τε Αφροδίτην, καὶ τὴν Χάριν; Απ. εὐποτμία τις, ὦ Ερμή. πλὴν ἐκεῖνό γε ἐγὼ θαυμάζω, τὸ ἀνέχεσθαι συνούσας αὐτῶν, καὶ μάλιστα ὅταν ὁρῶσιν ἱδρῶτι ῥεόμενον εἰς τὴν κάμινον ἐπικεκυφότα, πολλὴν αἰθάλην ἐπὶ τοῦ προσώπου ἔχοντα. καὶ ὅμως τοιοῦτον ὄντα αὐτὸν περιβάλλουσί τε, καὶ φιλοῦσι, καὶ συγκαθεύδουσι. Ερ. τοῦτο καὶ αὐτὸς ἀγανακτῶ, καὶ τῶν Ηφαίστω φθονῶ. σὺ δὲ κόμα, ὦ Απολλον, καὶ κιθάριζε, καὶ μέγα ἐπὶ τῶν κάλλει φρόνει,

ITan' autem Vulcanum, cùm & claudus ipse sit, & artem adeò fabrilem & contemptam exerceat, Apollo, pulcherrimas duas vxores duxisse, Venerem atque Gratiam? APOL. Felicitas quædam hæc, Mercuri. Veruntamen illud equidem miror, quòd cum illo rem habere sustinent, & maximè quando vident sudore fluentem, in fornacem demittere atque incuruare sese, multa adeò fuligine facie illius oppleta. Et tamen talis ipse cùm sit, amplectũtur ipsum & osculantur, & vnà dormiunt. MERC. Hoc & ipse indignor, & Vulcano inuideo. At tu comam nutri Apollo, ac citharam persona, animum ob pulchritudinem elatum atque superbum præ te ferens:

νει, κἀγὼ ἐπὶ τῇ ἀνεξίᾳ, καὶ τῇ λύρᾳ. εἶτα ἐπειδὰν κοιμᾶσθαι δέοι, μόνοι καθευδήσομεν. Απ. ἐγὼ δὲ καὶ ἄλλως ἀναφρόδιτός εἰμι εἰς τὰ ἐρωτικὰ, καὶ δύο γοῦν, οὓς μάλιστα ὑπερηγάπησα, τὴν Δαφνὴν, καὶ τὸν Υἀκινθον, ἡ μὲν ἀπωδιδράσκει με, καὶ μισεῖ ὥστε εἵλετο ξύλον γενέσθαι μᾶλλον ἢ ἐμοὶ συνεῖναι. ὁ δὲ ὑπὸ τοῦ δίσκου ἀπώλετο, καὶ νῦν ἀντ' ἐκείνων στεφάνους ἔχω. Ερ. ἐγὼ δὲ ἤδη ποτὲ τὴν Αφροδίτην. ἀλλ' οὐ χρὴ αὐχεῖν. Απ. οἶδα, καὶ τὸν Ερμαφρόδιτον ἐκ σοῦ λέγεται τετοκέναι. πλὴν ἐκεῖνό μοι εἰπὲ, εἴτι οἶσθα, πῶς ὁ ζηλοτυπεῖ ἡ Αφροδίτη τὴν Χάριν, ἢ ἡ Χαρις ταύτην; Ερ. ὅτι, ὦ Απολλον, ἐκείνη μὲν αὐτοῦ ἐν τῇ Λήμνῳ συνέστιν, ἡδ' Αφροδίτη ἐν τοῦ οὐρανῷ. ἄλλως τε περὶ τοῦ Αρην ἔχει τὰ πολλὰ, κἀκείνου ἐρᾷ, ὥστε ὀλίγον αὐτῇ τοῦ χαλκέως

rens : ego autem etiam ob habitudinem corporis, & lyram : cæterùm vbi cubitum eundum fuerit, soli dormiemus. APOLL. *Ego verò aliàs quoque habeo Venerem minùs propitiam ad res amatorias: quippe etiam quos duos maximè præter cæteros amaui,* [a] *Daphnem & Hyacinthum, illa quidem aufugit atque odit me, adeò vt in lignum conuerti maluerit, quàm mecum rem habere : hic autem à disco interfectus est, & nunc pro illis coronas habeo.* MERC. *At ego iam aliquando Venerem, sed non oportet gloriari.* APOL. *Noui, atque etiam* [b] *Hermaphroditum istum ex te aiunt peperisse ipsam. Veruntamen illud mihi dic, si nosti quomodo non æmulatur Venus Gratiam, aut contrà illa Venerem?* MERC. *Quoniam, Apollo, illa in Lemno cum ipso consuetudinem habet. Venus autem in cœlo : præsertim autē hæc* [c] *cū Marte plerūq; versatur, atq; illū amat: quapropter nō ita multùm fabrum*

κέως τοῦτο μέλει. Απ. καὶ ταῦτα οἴει τὸν Ἥφαιστον εἰδέναι. Ερ. οἶδεν. ἀλλὰ τί ἂν δράσαι δύναιτο, γενναῖον ὁρῶν νεανίαν, καὶ στρατιώτην αὐτόν; ὥστε τὴν ὑσυχίαν ἄγει, πλὴν ἀπειλεῖ γε δεσμά τινα ἐπιμηχανήσασθε αὐτοῖς, καὶ συλλήψεσθαι, σαγηνεύσας ἐπὶ τῆς εὐνῆς. Απ. οὐκ οἶδα. εὐξαίμην δ' ἂν αὐτὸς ὁ ξυλληφθησόμενος εἶναι.

brum istum curat. APOL. Atq; hæc putas ipsum Vulcanum scire. MERC. Scit, sed quid agat, cùm generosum adeò adolescentem, & prætereà militarem ipsum esse videat? Quare silentium agit, nisi quòd minatur quidem vincula quædam excogitasse contra illos sese, ijsq; ipsos comprehensurum esse, circundato veluti retibus quibusdam lecto. APOL. Nescio sanè: optârim verò ipse, ille qui sic comprehenderetur esse.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a DAPHNEM.] *Daphne cùm ardētiùs amaretur à Phœbo, quæ virginitatem perpetuam vouerat, implorato patris sui Penei fluminis auxilio, in laurum arborem est commutata, quam mediam amplexus Phœbus sibi dicauit. Hanc fabulam vide latiùs apud Ouid. lib. 1. Metamorph.* b Hermaphroditum.] *Ex ipsa statim vocis compositione apparet Mercurij & Veneris filium esse. Nam Mercurius ἑρμῆς, Venus ἀφροδίτη à Græcis dicitur. De hoc iterum in dialogo Apollinis & Bacchi, & in Muscæ encomio.* c Cum Marte.] *Hic Deus inter alias multas Venerem adamauit, & Cupidinem genuit. De quibus vide lepidissimam fabulam apud Homerum Odyss. 11. Ouidium quoque libro quarto Metamorph.*

ΠΑΝΟΣ

ΠΑΝΟΣ ΚΑΙ Ερμῦ.

PANOS ET MERcurij.

Iacobo Micyllo interprete.

PAN.

ΧΑῖρε, ὦ πάτερ Ερμῆ. Ερ. νὴ καὶ σύγε. ἀλλὰ πῶς ἐγὼ σὸς πατήρ; Πα. οὐχ ὁ Κυλλήνιος Ερμῆς ὢν τυγχάνεις; Ερ. καὶ μάλα. πῶς δὲ ἡὸς ἐμὸς εἶ; Πάν. μοιχίδιός εἰμι, ἐξ ἔρωτός σοι γενόμενος. Ερ. νὴ Δία, τράγου ἴσως τινὸς μοιχεύσαντος αἶγα, ἐμὸς γὰρ πῶς ἠέρατα ἔχων ῥῖνα τοιαύτην, καὶ πώγωνα λάσιον, καὶ σκέλη δίχηλα, καὶ τραγικὰ, καὶ οὐρὰν ὑπὲρ τὰς πυγάς. Πάν. ὅσα ἂν ἀρσκώψῃς εἰς ἐμὲ, τὸν σεαυτοῦ ἡὸν, ὦ πάτερ, ἐπονείδιστον ἀρφαίνῃ, μᾶλλον δὲ σεαυτὸν, ὃς τοιαῦτα γεννᾷς, καὶ παιδοποιεῖς, ἐγὼ δὲ ἀναίτιος. Ερ. τίνα δὲ καὶ φῄς σου μητέρα; ἤπου ἔλαθον αἶγα μοιχεύσας ἔγωγε; Πάν.

SAlue, pater Mercuri. MERC. *Salue vtique & tu. Sed quomodo ego pater tuus sum?* PAN. *An non Cyllenius ille Mercurius es tu?* MER. *Atque admodum. Quo pacto igitur filius meus es?* PAN. *Adulterinus sum, ex amore tibi natus.* MER. *Per Iouem hirci fortasse cuiusdam, qui capram per adulterium cognouit. Nam meus quomodo fueris, qui & cornua habes, & nasum talem, & barbam hirtam, & pedes bifidos, hircinosq́; prætereà & caudam super natibus?* PAN. *Quæcunque in me conuiciando dicis, ijs tuum ipsius filium, pater, probrosum ac turpem declaras: imò potius teipsum, qui eiusmodi generas, & tales liberos procreas: ego verò extra culpam sum.* MER. *Quam autē etiam matrem tuam ais esse? Num ignorās alicubi cū capra adulterium exercui ego?*

PAN.

Πάν. οὐκ αἶγα ἐμοίχευσας, ἀλλ' ἀνάμνησον σεαυτὸν, εἴποτε ἐν Αρκαδίᾳ παῖδα ἐλευθέραν ἐβιάσω. τί δακὼν τὸν δάκτυλον ζητεῖς, καὶ ἐπιπολὺ ἀπορεῖς: τὴν Ικαρίου λέγω Πηνελόπην. Ερ. εἶτα τί πεθοῦσα ἐκείνη ἀντ' ἐμοῦ τράγῳ σε ὅμοιον ἔτεκεν. Π. ἀντῆς ἐκείνης λόγον σοι ἐρῶ. ὅτε γὰρ με ἐξέπεμπεν ἐπὶ τὴν Αρκαδίαν, ὦ παῖ, μήτηρ μέν σου, ἔφη, ἐγώ εἰμι Πηνελόπη ἡ σπαρτιάτης. τὸν πατέρα δὲ γίνωσκε θεὸν ἔχων, Ερμῆν τὸν Μαίας καὶ Διός. εἰ δὲ κερασφόρος καὶ τραγοσκελὴς εἶ, μὴ λυπείτωσε. ὁπότε γάρ μοι συνῆν ὁ πατὴρ ὁ σὸς, τράγῳ ἑαυτὸν ἀπείκασεν, ὡς λάθοι. καὶ διὰ τοῦτο ὅμοιος ἀπέβης τῷ τράγῳ. Ερ. νὴ Δία μεμνημαί ποιήσας τι τοιοῦτον. ἐγὼ οὖν ὁ ἐπὶ κάλλει μεγαφρονῶν, ἔτι ἀγένειος αὐτὸς ὤν, σὸς πατὴρ κεκλήσομαι, καὶ

PAN. *Non cum capra, sed tibi ipse in memoriam reuoca, num in Arcadia quandoque puellam liberam per vim stuprâris. Quid mordendo digitum, quæris, ac diu dubitas? Icarij filiam, dico Penelopen.* MERC. *Quid igitur illi accidit, quòd pro me, hirco similem te peperit.* PAN. *Dicam tibi, quæ ex illa ipsa audiui. Quando enim me in Arcadiam ablegabat: O puer, inquit, mater quidem tua ego sum, Penelope ex Sparta nata: cæterùm patrem nôris habere te Deum, Mercurium illum Maiæ ac Iouis filium. Quòd si igitur cornutus ipse es, ac pedes hircinos habes, ne id ægrè feras. Quando enim mecum rem habebat pater tuus, hirco seipsum assimilauerat, quò faciliùs lateret: & ob id similis hirco tu quoque euasisti.* MER. *Per Iouem, memini me tale quiddam facere. Ego igitur formosus ille, qui ob formam ac pulchritudinem animũ elatum præ me fero, qui adhuc imberbis ipse sum, pater tuus vocabor?*

& ab

κὴ γέλωτα ὀφλήσω παρὰ πᾶσιν ἐπὶ τῇ εὐπαιδίᾳ. Πάν. καὶ μὴν οὐ καταισχυνῶ σε, ὦ πάτερ, μουσικός τε γάρ εἰμι, καὶ συρίζω πάνυ καπυρόν. καὶ ὁ Διόνυσος οὐδὲν ἐμοῦ ἄνευ ποιεῖν δύναται, ἀλλὰ ἑταῖρον καὶ διασώτην πεποίηκέ με, καὶ ἡγοῦμαι αὐτῷ τοῦ χοροῦ. καὶ τὰ ποίμνια δὲ εἰ θεάσαιό μου, ὁπόσα περὶ Τέγεαν καὶ ἀνὰ τὸ Παρθένιον ἔχω, πάνυ ἡσθήσῃ, ἄρχω δὲ καὶ τῆς Αρκαδίας ἁπάσης. πρώην δὲ καὶ Αθηναίοις συμμαχήσας. οὕτως ἠρίστευσα ἐν Μαραθῶνι, ὥστε καὶ ἀριστεῖον ἠρέθημοι, τὸ ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει σπήλαιον. ἢν γοῦν ἐς Αθήνας ἔλθῃς, εἴσῃ ὅσον ἐκεῖ τοῦ Πανὸς ὄνομα. Ερ. εἰπὲ δέ μοι, γεγάμηκας, ὦ Πάν, ἤδη; τοῦτο γὰρ οἶμαι καλοῦσί σε. Πάν. οὐδαμῶς, ὦ πάτερ, ἐρωτικὸς γάρ εἰμι, καὶ οὐκ ἂν ἀγαπήσαιμι συνὼν μιᾷ. Ερ. ταῖς αἰξὶ δηλαδὴ ἐπιβαίνεις. Πάν. σὺ μὲν σκώπτεις. ἐγὼ δὲ

& ab omnibus risu accipiar ob præclaram liberorum procreationem. PAN. *At verò dedecori tibi pater non sum. Nam & musicus sum, & fistula cano, admodum pleno spiritu: & Bacchus ille nihil absque me facere quicquam potest: sed & socium & consultatorem fecit me, & duco ipsi chorum. Iam & ouilia mea si videas, quot & per Tegeam & per Parthenium habeo, admodum delectaret te. Impero autem & Arcadiæ toti. Nuper verò etiam Athenienſibus auxilium ferens, ita præclarè rem gessi in Marathone, vt ceu donum militare quoddam retulerim, antrum illud quod est sub arce. Quòd si igitur Athenas veneris, cognosces quantum ibi sit nomen Panos.* MER. *Ac dic mihi, duxistine vxorem iam? Hoc enim opinor, dictitant te.* PAN. *Nequaquam, pater, amator enim sum: neque cum vna aliqua rem habere contentus forem.* MERC. *Capras videlicet conscendis.* PAN. *Tu quidē irrides me, at ego tamen*

τῆ τε Ἠχοῖ, καὶ τῇ Πυθοῖ σωέμι, καὶ ἁπάσαις ταῖς τοῦ Διονύσου Μαινάσι, καὶ πάνυ σπουδάζομαι πρὸς αὐτῶν. Ερμ. οἶσθα δῆτα, ὅτι χαίσει, ὦ τέκνον, τὰ πρῶτα αὐτοῦντί μοι; Πάν. πρόσπιθι, ὦ πάτερ, ἡμεῖς δὲ ἰδόμεθα ταῦτα. Ερμ. καὶ πρόσιθί μοι, καὶ φιλοφρονοῦ. πατέρα δ' ὅρα μὴ καλέσῃς μι, ἀκούοντός γε τινός.

tamen [a] & cum Echo & cum Pythi rem habeo, præterea & cum omnibus Bacchi Mænadibus, atq; admodum studiosè ab illis observor. MERC. *Scis igitur quid te gratificari mihi, fili, primum omnium velim?* PAN. *Impera pater, nos autem videbimus hæc vti fiant.* MERC. *Et accedas ad me, & prehenses licet: patrem autem vide ne me appellâris quoquam audiente.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

PAn Deus Arcadiæ, Pastorum musicus, Bacchi socius, Mercurio patre, Ioue Mercurius natus creditur. Superiori parte humana effigie erat, reliquum capripes: cui insuper in Nymphas procacitas, & nunquam satiata libido attributa fuit, qui caprinis pedibus Tragoscelès vocabatur. De eo Herod libro 2. circa finem, & Plin lib. 35. cap. 9. Penelope autem cùm apud Parrem Icarium adhuc in patria Lacedæmone viueret, & in montẽ Taygetam ad inspicienda patris pecora egressa esset, conspecta à Mercurio, & adamata atque appetita dicitur. Cùm autem ea alio modo potiri non posset, in hircum se ipsum transformauit, atq; ita sub specie hirci cum ea ludens, & admissus, ex ea genuit Pana, capite cornuto, barba & pedibus hircinis. Quem illa furtim natum in vicinam Arcadiam ablegauit, vbi deinde & præcipuo honore cultus est. Alij ipsum ex promiscuo

procorum concubitu, absente Vlysse, conceptum ferunt, & inde Pana dictum: vnde & sine patre natum ipsum Theocritus in Syringe ait. Porrò Pan Baccho socius expeditionis in Indiam fuisse dicitur, & Athenien sibus ope sua peperisse victoriam contra Persas in campo Marathonio, vbi quum Miltiades cum hoste congressurus esset, Pan exercitui Græcorum maiore quàm humana statura præijsse dicitur, & nouo atque horribili sono inflatæ conchæ hostibus terrorem incussisse, vnde subiti terrores & tumultus, quorum neque causa, neque authores apparerent. Posteà prouerbiali figura Panici motus dicti sunt. In Philopseude aliquid addidimus.

a ET cum Echo.] *Iactat Pan amorẽ suũ, cùm erga alias Nymphas, tum præcipuè erga Echo Et conuenit hoc. Cùm enim in solis scopulis & syluis degat, non habet cui loquatur, cui accinat, aut ἐπικωμάζοι, præter solam Echo. Nemo enim alius audit, aut illi respondere potest. Ouid. lib. 3. Met. de Echo:*

Inde latet syluis, nulloque in monte videtur,
Omnibus auditur, sonus est qui viuit in illa.

ΑΠΟΛΛΟΝΟΣ ΚΑΙ Διονύσου.

APOLLINIS ET Bacchi.

Iacobo Micyllo interprete.

APOLLO.

ΤΙ ἂν λέγοιμεν ὁμομητρίους, ὦ Διόνυσε, ἀδελφοὺς εἶναι Ερωτα, καὶ Ερμαφρόδιτον, καὶ Πρίαπον ἀνομοίους ὄντας τὰς μορφὰς, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα; ὁ μὲν γὰρ πάγκαλος, καὶ τοξότης, καὶ δυνάμιν οὐ μικρὰν, περιβεβλημένος ἁ-

QVid igitur? dicendúmne est, Bacche, fratres esse [a] *Cupidinem,* [b] *Hermaphroditũ &* [c] *Priapum, adeò dissimiles forma & studijs cũ sint? Nã hic quidem formosus omninò & iaculator est,* [d] *& potestate nõ parua comparata sibi, om-*

θ', ἁπάντων ἄρχων. ὁ Ἅ, θεῖ
ναι, καὶ ἀμίανθ', καὶ ἀμφίβο-
λ' τὸ ὄψιμ, ἐκ ἂν δόκοι-
μαις, εἴτ' ἔφηβός ἐστιν, εἴτε καὶ
παρθέν'. ὁ Ἅ, καὶ πότερα ἀνηρ
πῶς ἀνδεικὸς ὁ Πείαπ'. Διό.
μυδρὸν θαυμάσης, ὦ Απολλον.
ἐ γὰρ ἡ Αφροδίτη αὐτία τότε,
ἀλλὰ οἱ πατέρες, διάφοροι γε
γνωμένοι ὅπως καὶ ὁμοπά-
τριοι παιδάκις ἐκ μιᾶς γα-
στρὸς, ὁ μὲν ἄρσην, ἡδὲ θήλεα, ὥ-
σπερ ὑμεῖς, γίνονται. Από. ναί.
ἀπ' ἡμεῖς ὅμοιοι ἐσμὲν, καὶ τὰ
αὐτὰ ἐπιτηδεύομεν, ὁπόταν γὲ
ἄμφω. Διόν. μικρὰ μὲν τόξα, τὰ
αὐτὰ, ὦ Απολλον. ἐκεῖνα δ' ὀχ
ὅμοια, ὅτι ἡ μὲν Αρτεμις ἔγνω-
κεν ἐν Σκύθαις, σὺ δὲ μαν-
τεύῃ. καὶ ἐᾷ τὰς ἱλαμνούσας.
Απολ. οἶσθα γὲ τὸ Αθηναῖον
χάριν τοῖς Σκύθαις, ἥκειν ποτε
ἐσκευάσατο. ἐῶ τις ἕλλην ἀφί-
κηται πόθεν ἐς τὸ ταυρικὸν,
σὺν κόσμῳ σαι, μετ' αὐτῆ μυθ-
τομένην τὰς σφαγάς; Διό. νῦν
γε ἐκείνη ποιοῦσα. ὁ μὲν γὰρ Ζεὺς

sibi, omnib. imperat. Ille aũt mulierosus ac semiuir, ambiguam quoq; faciem præ se ferens, vt non facilè dignoscas adolescénsne sit, an virgo. Tertius verò etiam supra modum virilis est. Priapus videlicet. BAC. Ne mireris, Apollo. nõ enim ipsa Venus in causa est, sed patres, q̃ diuersi fuêre: quandoquidem & e ij q̃ eodẽ patre, eademq; matre nascũtur, sæpenumerò alius vir, alius fœmina, quẽadmodum & vos, nascũtur. APOL. Ita sanè est, vt dicis: f sed nos tamẽ similes sumus, & circa eadem studia versamur: & sagittarij enim ambo sumus. BAC. Quantũ quidem ad arcũ & sagittas attinet, eadem ambo exercetis, Apollo: illa verò similia nequaquã sunt, quòd Diana quidem h hospites mactat apud Scythas, tu autẽ vaticinaris & medicaris ægrotantibus. | APOL. An tu putas sororem delectari Scythis? quæ quidem etiam adornauit, si quis Græcus aliquando in Tauricam aduenerit, vt cum eo inde enauiget, iam olim peroſa mactationes illas. BACC. Rectè sanè illa. Sed hic

Πρίαπος (γελοῖον γάρ τι σοι διηγήσομαι) πρώην ἐν Λαμψάκῳ γενόμενος, ἐγὼ μὲν παρῄειν τὴν πόλιν ὁδὲ ὑποδεξαμένος με καὶ ξενίσας παρ' αὐτῷ, ἐπειδὴ ἀνεπαυσάμεθα ἐν τῷ συμποσίῳ ἱκανῶς ὑποβεβρεγμένοι, κατ' αὐτάς που μέσας νύκτας ἐπαναστὰς ὁ γενναῖος, αἰδοῦμαι δὲ λέγειν. Απολ. ἐπείρασε; Διόν. τοιοῦτόν ἐστι. Απολ. σὺ δὲ τί πρὸς ταῦτα; Διόν. τί γὰρ ἄλλο, ἢ ἐγέλασα; Απολ. εὖγε τὸ μὴ χαλεπῶς, μὴ δὲ ἀγείως. συγγνωστὸς γὰρ, εἰ καλόν σε ὅτως ὄντα ἐπείρα. Διόν. τούτου μὲν οὖν ἕνεκα, καὶ ἐπὶ σὲ ἄν, ὦ Απολλον, ἀγάγοι τὴν πεῖραν. καλὸς γὰρ σὺ, καὶ κομήτης, ὡς καὶ νήφοντα ἄν σοι τὴν Πρίαπον ἐπιχειρήσαι. Απολ. ἀλλ' οὐκ ἐπιχειρήσει γε, ὦ Διόνυσε: ἐγὼ γὰρ μετὰ τῆς κόμης καὶ τόξα.

Priapus? Ridiculū enim qddam narrabo tibi, quod cū Lampsaci nuper essem, mihi accidit. Ego quidē ad vrbē accesseram, ille autē me recepit hospitio apud se præbito. Posteaquā igitur quieti nos dedimus in conuiuio affatim madefacti, circa mediam prope noctem exurgens generosus ille: sed pudet dicere. APOL. *Solicitauitne te?* BAC. *Huiusmodi quippiam est.* APOL. *Quid tu autem porrò ad hæc?* BAC. *Quid enim aliud quàm risi?* APOL. *Rectè sanè, quòd neque acerbè, neque rusticè quicquam. Venia enim dignus est, si te formosum adeò solicitauit.* BAC. *Huius igitur gratia etiam te Apollo solicitatum meritò venerit. Formosus enim et tu, & prætereà comatus, vt vel sobrius Priapus ille aggredi te queat.* APOL. *Sed non aggredietur, Bacche, me facilè: nam præter comam etiam arcum gero.*

GILBER-

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

Diuersi patres diuersorum in liberis causa.

a CVPIDINEM.] *Hunc Semonides & Cicero ex Venere & Marte natum volunt: Sappho, ex Venere & Cœlo: Seneca ex Venere & Vulcano: alij ex Venere & Ioue. Socrates in Symposio Xenophontis ideò pharetratum dici ait, quòd amantes quasi sagittis feriat.* b Hermaphroditum.] *Mercurij & Veneris filiū, vt ex ipsa statim vocis compositione apparet. Nam Mercurius ἑρμῆς, Venus ἀφροδίτη à Græcis dicitur. In Dialogo Apollinis & Mercurij, Hermaphroditum inquit Apollo, ex te Mercurio aiunt Venerem peperisse. Hinc factum est, vt omnes ἀνδρόγυνοι. i. vtrumque sexum habentes ab huius vnius nomine vocentur ἑρμαφρόδιτοι. Vide Muscæ encomium, vbi, vt Mercurij & Veneris filius, qui mista natura fuit, & duplici forma.*

c Priapum.] *Liberi patris & Veneris filium, quem superstitiosa antiquitas hortorum præsidem credidit. Idem Lampsacenus dicebatur, à Lampsaco non ignobili Troadis vrbe ad Hellespontum sita, in qua natus creditur, vbi cùm mater recèns natum deformem vidisset, pudore affecta, pro neglecto habuit. Vide Ouid. lib. 1. Fast. & Hyginum.* d Et potestate non parua.] *Hinc notissimum est distichon:*

Perfringunt, penetrant, vrunt mea spicula fulmen.

Scilicet hinc nomē est mihi παυδαμάτωρ. i. omnium domitor. Nam etiam dijs imperat. e Ij qui ex eodem patre.] *In Greco est prolepsis explicata, genere.* f Sed nos tamen similes sumus.] *Apollo Iouis & Latonæ filius, in Delo insula eodem cum Diana partu editus. Quatuor in primis artibus præfuisse legimus, idque ex Homeri & Orphei hymnis colligimus. Nam citharœdum primùm & citharœdorum deum putauit antiquitas: deinde Medicinæ inuentorem, & ipsum etiam Medicum constituit tum iaculatorem, & sagittarium: postremò vatem & vaticinij deum existimauit. Sectator promiscui coitus. vocatur χευσοχαίτης, à nostris Crinitus, vt Cicero in Academ. Intendit crinitus Apollo arcum. Pindarus in Pyth. χαίτη & quasi iubatus*

& comosus. g Sagittarij ambo.] *Diana arcum & pharetram ferebat, succincta semper incedens, & cothurno induta.* h Hospites mactat.] *Fuerunt Tauri omninò inhospitales, moribusq; immanissimis, vt qui hospites omnes Dianæ soleant immolare, à quibus Taurica appellatur regio. Sunt Sarmatiæ Europeæ populi, Scythia à meridie Tauro terminatur. Vtriusque variæ sunt gentes.*

ΑΠΟΛΛΟΝ ΚΑΙ Ερμης.

APOLLINIS ET Mercurij.

Iacobo Micyllo interprete.

APOLLO.

Εχεις μοι ἐπεῖν, ὦ Ερμῆ, πότερος ὁ Κάστωρ ἐστὶ τούτων, ἢ πότερος ὁ Πολυδεύκης; ἐγὼ γὰρ οὐκ ἂν διακείναιμι αὐτούς. Ερμ. ὁ μὲν χθὲς ἡμῖν ξυγγενόμενος, ἐκεῖνος Κάστωρ ἦν, οὗτος δὲ Πολυδεύκης. Απ. πῶς διαγιγνώσκεις; ὅμοιοι γάρ. Ερ. ὅτι οὗτος μὲν, ὦ Απολλον, ἔχει ἐπὶ τοῦ προσώπου τὰ ἴχνη τῶν τραυμάτων, ἃ ἔλαβε παρὰ τῶν ἀνταγωνιστῶν πυκτεύων, καὶ μάλιστα, ὁπόσα ἑπὸ τοῦ βέβρυκος Αμύκου ἐπρώθη, τῷ Ιάσονι συμπλέον. ἅτερος δὲ οὐδὲν τοιοῦτον ἐμφαίνει, ἀλλὰ καθαρός ἐστι, καὶ

Potésne mihi dicere, Mercuri, vter istorum Castor est, aut vter Pollux? Nam ego quidem non facilè discreuero ipsos. MER. Ille qui heri conuersatus nobis est, Castor erat: hic aũt Pollux est. APOL. Quomodo dignoscis? similes enim sunt. MER. Quòd hic quidem, Apollo, habet [a] in facie vestigia vulnerũ, quæ aliquando ab ijs accepit quibuscum pugillatu certauit, & maximè quibus à [b] Bebryce Amyci filio vulneratus fuit, quando cum Iasone in Colchum nauigabat. Alter autem nil tale præ se fert, sed purus est, atque

καὶ ἁπαθὴς τὸ πρόσωπον. Απ. ὠνησας, διδάξας τὰ γνωρίσματα, ἐπὶ τάχει ἅπαντα πάντα ἴσα, τῷ ὡς τὸ ἡμίτομον, καὶ ἀκριβῶς ὑπιράνω, καὶ ἀκόντιον ἐν τῇ χειρὶ, καὶ ἵππῳ ἑκατέρωθεν κόσ. ὡς τι πολλάκις ἐγὼ τὸν μὲν πρεσβύτερον Κάστορα, Πολυδεύκη ὄντα, τὸν δὲ νεώτερον Πολυδεύκους ὀνομάζει. ἀτὰρ ἀπόκριναί μοι καὶ τόδε τί δήποτε ἐκ ἄμφω ξύνεσιν ἡμῖν, ἀπ' ἐξ ἡμισείας ἄρτι μὲν νεκρὸς, ἄρτι δὲ θεός ἐστιν ἄτερος αὐτῶν. Ερ. τὸ φιλαδελφίας ἕνεκα τοιοῦσιν, ἐπεὶ χρὴ δὴ ἕνα μὲν τεθνάναι τῶν Λήδας υἱέων, ἕνα δὲ ἀθάνατον εἶναι, ἐνεμάνθανον ὅτως αὐτοὶ πρὸς ἀθανασίαν. Απ. ὦ ξύνετε, ὦ Ερμῆ, πρὸς νομίζω ἄγαν ἀδόκητος ὅτως ἀπόλουσι, ὅπερ ἐπόθουν, οἶμαι, μάλιστα. πῶς γὰρ ὁ μὲν παρὰ θεοῖς ὁ δὲ παρὰ τοῖς φθιτοῖς ὤν; πρὸς ἀλλὰ. ὅς περ ἐγὼ μαντεύομαι, ὁ δὲ Ασκληπιὸς ἰᾶται, σὺ δὲ

atque integer facie totus. APOL. Operæprecium feciſti, qui diſcrimina, quibus internoſci queant, docueris me. Nam cætera certè omnia æqualia ſunt, oui pars dimidia, & ſtella ſupernè imminens, & iaculum in manu, & equus vtrique candidus. Quare ſæpè equidem appellaui hunc Caſtorem, qui Pollux erat: & rurſus Caſtorem Pollucis nomine. Sed & illud mihi dic, cur non ambo pariter nobiſcum verſantur, ſed ex diuiſo nunc quidem mortuus, nunc autem Deus eſt alteruter ipſorum? MERC. Fraterno amore hoc faciũt. Nam cùm oporteret [c] alterum ex Ledæ filijs [d] mortem obire, alterum autem immortalem eſſe, diuiſerũt ita inter ſe ipſi immortalitatem. APOL. Non ſanè prudenti, Mercuri, diuiſione. Siquidem nec aſpicient ſeſe mutuò hoc pacto, quod vel maximè opinor deſiderabant. Aut quomodo enim, cùm alter apud Deos, alter apud manes exiſtat? Veruntamen, quemadmodum ego vaticinor, Aeſculapius medetur, tu

δὲ παλαίειν διδάσκεις, παιδοτρίβης ἄριστος ὤν, ἡ δὲ Ἀρτεμῖς μαιεύεται, καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστος ἔχει τίνα τέχνην, ἢ θεοῖς ἢ ἀνθρώποις χρησίμην. οὗτοι δὲ τί ποιήσουσιν ἡμῖν, ἢ ἀργοὶ εὐωχήσονται, τηλικοῦτοι ὄντες; Ερμ. οὐδαμῶς, ἀλλὰ πρόστεταχται αὐτοῖν ὑπηρεῖν τῷ Ποσειδῶνι, καὶ καθιππεύειν δεῖ τὸ πέλαγος, καὶ ἄν που ναύτας χειμαζομένους ἴδωσιν, ἐπὶ καθύσαντας, ἐπὶ τὸ πλοῖον, σώζειν τοὺς ἐμπλέοντας. Απ. ἀγαθὴν, ὦ Ερμῆ, καὶ σωτήριον λέγεις τὴν τέχνην.

palæstricam doces, puerorũ exercitator optimus. Diana autem obstetricatur, atq; aliorum suam quisque artem habet, vel dijs vel hominibus vtilem: hi verò quid agent nobis? an inertes atq; ociosi conuiuabuntur nobiscum, tam grandes cũ sint? MER. *Haudquaquam, sed iniunctum illis est, Neptuno, vt ministrent & subseruiant, & obequitare ipsos oportet pelagus: & sicubi* [e] *nautas tempestate periclitantes aspexerint, insidentes nauigio præstare incolumes nauigantes.* APOL. *Bonam, Mercuri, & salutarem narras artem.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

DE Polluce, quomodo à Castore internoscatur, quorum diuersa studia fuerunt: nam Pollux pugil clarissimus fuit, Castor verò optimus eques. Horatius lib. 2. Serm. Sat. 1:

Castor gaudet equis, ouo prognatus eodem
Pugnis.— Homerus:
Κάστορα δ' ὑπ' ὁδάμων, καὶ πὺξ ἀγαθὸν πολυδεύκεα.

a INfacie vulnerum vestigia.] *Castor eques nobilis & victor, Pollux pugil præstantissimus. Colchos profecti cum Argonautis, Pollux Amycum Bebryciorũ regẽ, insidias sibi struentem interfecit. Deinde domum reuersi, Helenam sororem à Theseo ra-*

seo raptam, receperunt, Aphidna vrbe, Theseo absente recepta.

b Bebryce.] Hæc aliter ab alijs referuntur: nam Castor à Lynceo occisus dicitur. Theocritus Eidyllio 27. de laudibus Castoris & Pollucis Dioscurorum: id est, geminorum, Iouis Ledæq; filiorum, commemorat certamen inter Pollucem & Amycum, Neptuni & Melies Nymphæ filium Bebrycioriū principem, athletam crudelem, atq; hospitum interfectorem. Is enim cum robore corporis & arte pugilum superaret omnes, crudelem tulit legem, ne quis hospes aut peregrinus, qui ea loca adisset, inde discederet, quin prius secum cæstu decertaret. Atqui cum ita multos hospites interfeciſſet, tādem & Pollucem, qui cum Iasone & Argonautis eò venerat, secum decertare cogit, à quo victus & occisus est. Hæc pugna etiam describitur ab Apollonio lib. 2. Argonaut. Sunt autem Bebryces Bithyniæ populi, quos olim Thraces fuisse Strabo testatur, à Bebryce rege suo nomen sortiti. Ex hac gente & Buthen athletam producit Virg. in 5. Aeneid. cuius victorem Darentem facit his versibus:

Idemq; ad tumulū quo maximus occupat Hector
Victorem Buten immani corpore, qui se
Bebrycia veniens Amyci de gente ferebat,
Perculit, & fulua moribundum extendit arena.

c Alterum ex Ledæ filijs mortē obire.] Castoris mortis occasio fuit hæc. Castor & Pollux rapuerunt filias Leucippi, Phœben & Talayran, Lynceo atque Idæ fratribus, filijs Apharei desponsatas. Sponsi eas bello repetiuerunt. In eo bello Castor à Lynceo interfectus est, & Pollux Lyncea interemit: fuissetq; & ab ipso Ida interfectus, nisi Iupiter id fulmine prohibuisset, à quo Ida interfectus est. Hæc ab Ouidio referuntur in fine lib. 5. Fastorum, & à Propertio. Theocritus etiam hoc certamen describit in Dioscuribus. d Mortem obire.] Homerus Castorem & Pollucem vocauit ἐπιχθονίους, hoc est, qui alternis diebus fata subirent. Virg. 6 Aeneid.

Si fratrem Pollux alterna morte redemit
Itq; reditq; viam toties——. Castore autem occiso, Pollucis optio data est, vtrum immortalitate solus vt vellet, an cum fratre vitam communicare. Ille cum fratre maluit alternis viuere, proinde apud superos nunc Castor, nunc Pollux, & contrà appa-

rere videntur. Hinc Homerus ἐπεγκμίφους, ait eos viuere & mori. e Nautas tempestate periclit.] *In magna tempestate Gemini cœleste signum apparent quasi stellæ in cœlo insidentes: adiuuariq; se tunc periclitantes existimant Pollucis & Castoris nomine.* A Columella dicitur *Geminum astrum, quod* 14. *Cal. Iunij Sol ingreditur. Plin. lib.* 2. *naturalis hist. Cùm geminas illas flammas inquit, quæ Castoris ac Pollucis esse putabantur salutares ac prosperi cursus prænuncias esse dixisset. Harum, inquit, aduentu fugari diram illam ac minacem appellatam Helenam ferunt. Quinetiam Franc. Vicomercatus Arist. Meteorologica exponens cur Castor & Pollux salutares sint, explicat.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

De Castore & Polluce colloquuntur.

Michaël Toxites.

Mercurius fratres Helenæ discernit, & alter
Cur cœlo stygijs luceat alter aquis.
Quodq; sit illorum munus, quæ gratia, quorum
Summus diuisa morte refulsit amor.

POTE'S NE mihi dicere.] κρῖσιν ἐρώτησιν. Non ego quidem.] *Ratio.* Ille qui heri conuersatus.] *Responsio.* Quomodo dignoscis.] *Rogatio de modo.* Quod hic quidem habet.] ἀπολογία κατὰ ἀντιπόδοσιν. Operæprecium feciſti.] ὠφελεία, *& post discrimina similitudinem indicat.* Quare sæpe equidem.] *Ratio.* Appellaui hunc Castorem.] *Conclusio.* Cur non ambo.] *Secunda interrogatio.* Fraterno more hoc faciunt.] *Expositio causæ.* Nam cùm oporteret.] ἔκθεσις. Non sanè prudenti.] *Improbatio.* Aut quomodo enim.] *Tertia interrogatio per comparationem.* Haudquaquam.] *Responsio ab officio illorum.* Bonam, Mercuri.] ἐπίκλησις.

MARI

MARINORVM DIALOGI.

ΤΡΙΤΩΝΟΣ, ΑΜΥμωνης καὶ Ποσειδῶνος.

TRITONIS, AMYmones, & Neptuni.

Iacobo Micyllo interprete.

TRITON.

Ἐπὶ τὴν Λέρναν, ὦ Πόσειδον, παραγίγνεται καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὑδρευσομένη παρθένος, παγκαλόν τι χρῆμα, οὐκ οἶδα ἔγωγε καλλίω παῖδα ἰδών. Πο. ἐλευθέραν τινὰ, ὦ Τρίτων, λέγεις, ἢ θεραπαινάτις ὑδροφόρος ἐστίν; Τρί. οὐμενουν. ἀλλὰ τοῦ Δαναοῦ ἐκείνου θυγάτηρ, μία τῶν πεντήκοντα καὶ αὐτὴ, Αμυμώνη τοὔνομα. ἐπυθόμην γὰρ, ἥτις καλεῖτο, καὶ τὸ γένος. ὁ Δαναὸς δὲ σκληραγωγεῖ τὰς θυγατέρας, καὶ αὐτουργεῖν διδάσκει, καὶ πέμπει ὕδωρ τι ἀρυσομένας, καὶ πρὸς

AD Lernam, Neptune, quotidie venit aquatum virgo, pulchra omnino species. Haud equidem scio formosiorem vllam puellam vidisse me. NEP. Liberámne dicis, Triton, an verò serua quæpiam est, quæ aquam ferre solet? TRITON. Minimè veró. sed Danai illius filia, vna ex quinquaginta istis etiam ipsa est, Amymone nomine. Interrogaui enim & quæ vocaretur, & genus ipsius. Danaus autem duriter admodum educat filias, & opus manu facere ipsas docet, & ad aquam hauriendam mittit, & ad

πρὸς τὰ ἄλλα, παιδεύει ἀόκνους εἶναι αὐτάς. Πο. μόνη δὲ παραγίνεται μακρὰν οὕτω τὴν ὁδὸν ἐξ Αργους ἐς Λέρναν; Τρί. μόνη. πολυδίψιον δὲ τὸ Αργος, ὡς οἶσθα, ὥστε ἀνάγκη ἀεὶ ὑδροφορεῖν. Πο. ὦ Τρίτων, οὐ μετρίως μεδιετάραξας, εἰπὼν τὰ περὶ τῆς παιδὸς, ὥστε ἴωμεν ἐπ' αὐτήν. Τρί. ἴωμεν. ἤδη γὰρ καιρὸς τῆς ὑδροφορείας, καὶ σχεδόν που κατὰ μέσην τὴν ὁδόν ἐστιν, ἰοῦσα ἐς τὴν Λέρναν. Πο. οὐκοῦν ζεῦξον τὸ ἅρμα, ἢ τοῦτο μὲν πολλὴν ἔχει τὴν διατριβὴν, ὑπάγειν τοὺς ἵππους τῇ ζεύγλῃ, καὶ τὸ ἅρμα ἐπισκευάζειν; σὺ δὲ ἀλλὰ δελφῖνά μοι τινὰ τῶν ὠκέων παράστησον. ἐφιππάσομαι γὰρ ἐπ' αὐτοῦ τάχιστα. Τρί. ἰδοὺ σοι οὗτοσὶ ὁ δελφίνων ὠκύτατος. Πο. εὖγε ἀπελαύνω μὲν, σὺ δὲ παρανήχου, ὦ Τρίτων, καὶ ἐπειδὴ πάρεσμεν ἐς τὴν Λέρναν, ἐγὼ μὲν λοχήσω

ad alias res agendas instituit, impigræ ipsæ vt sint. NEP. *Soláne autem venire solet longam adeò viam ex Argis ad Lernam vsque?* TRI. *Sola. nam siticulosum ipsum Argos est, vt nosti: quare necesse est semper aquatum venire illam.* NEPT. *Non mediocriter affecisti me animo, ô Triton, qui mihi hæc de puella narrâris. Quare eamus ad ipsam.* TRIT. *Eamus. iam enim tempus quoque est cùm aquatum ire solet. Ac propè mediam circa viam alicubi est petendo Lernam.* NEPT. *Proinde currum iunge, vel, an hoc longiorē rebus moram inijciet, submittere equos iugo, & currum apparare? Tu verò potius delphinem mihi aliquem ex velocibus illis huc siste: inequitando enim illi quamcelerrimè prouehar.* TRIT. *Ecce tibi hunc delphinum omnium velocissimum.* NEP. *Probè sané. prouehamur igitur. Tu verò iuxta natando consequere me, Triton. Ac posteaquam ad Lernā iam aduenimus, ego quidem hîc in*

χήσω ἐνταῦθά πω, σύ δ' ἀκρο-
σκόπει, ὁπότ' ἂν αὖθις πρόσι-
σαν αὐτιῶ. Τρί. αὕτη σοι
πλησίον. Πο. καλὴ, ὦ Τρί-
των, καὶ ὡραία παρθένος, ἀλ-
λὰ συμπλέκεται ἡμῖν ἤδη. Α-
μυ. ἄνθρωπε, τοῖ μὲ ξυναρ-
πάσας ἄγεις; ἀνδραποδιεῖς
ἦ, καὶ ἕοικας ἡμῖν ἀπ' ἀγύρτης
τοῦ θεόυ ἐπιτεμφθῶσα, ὥσ-
βούσομαι τὸν πατέρα. Τέ.
σιώπησον, ὦ Ἀμυμώνη, Πο-
σειδῶν ἐστι. Αμ. τί Ποσειδῶν
λέγεις; τί βιάζῃ με, ὦ ἄνθρω-
πε, καὶ ἐς τὸν θάλαττάν με κα-
θέλκεις; ἐγὼ δ' ἀποπνιγήσο-
μαι ἢ ἀθλία καταδῦσα. Πο.
θάῤῥει, οὐδὲν δεινὸν πάθῃς,
ἀλλὰ καὶ πηγὴν ἐπώνυμόν σοι
ἀναδοθῶσα ἐάσω ἐνταῦθα,
πατάξας τῇ τριαίνῃ τὸν πέ-
τραν, πλησίον τῆ Ἑλήσματος·
καὶ σὺ ὑδρεύσῃ ἔση, καὶ μόνη
τῶν ἀδελφῶν οὐ ὑδροφο-
ρήσεις ἀφθανέ-
σα.

hîc in insidijs ero: tu autem speculando obserua quando illam accedêtem sentias. TRIT. *Eccam tibi, propè est.* NEP. *Formosa, Triton, & in ipso ætatis flore puella hæc: sed comprehendêda nobis est.* AMY. *Heus homo, quò me hinc correptã abducis? plagiarius quispiam es, ac videris ab Aegypto patruo nostro allegatus esse: quare clamando patrem vocabo.* TRI. *Tace, Amymone, Neptunus hic est.* AMY. *Quid Neptunũ mihi narras? Cur mihi, ô homo, vim facis, atq; hinc in mare abstrahis? Ego verò suffocabor misera, submersa aquis.* NEP. *Bono animo sis: nihil graue patiaris, faciam: sed & a fontem cognominem tibi emanare hîc sinam, percusso tridente saxo hoc iuxta æstuarium, & tu ipsa felix atque beata eris, ac sola sororum obita morte aquam non gestabis.*

GILBER-

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

DAnaus Beli filius, in Aegypto regnauit, & quinquaginta filias habuit, quarum vna dicta Amymone, cuius amore obretitus, Neptunus fontes aperuit Lernæos. Vnde aquis abundare contigit Argiuis, atque factum est vt Amymoniæ aquæ dicantur Argiuæ.

a FONTEM cognominem.] *Est Amymone fons iuxta Lernam, ab Amymone Danai filia nomen habens, cuius meminerunt Plinius lib. 4. cap. 5. & Strabo lib. 8.*

NOTOY KAI ZEφύρȣ.

NOTI ET ZEphyri.

Iacobo Micyllo interprete.

NOTVS.

ΤΑύτην, ὦ Ζέφυρε, τὴν δάμαλιν, ἣν δὲ τοῦ πελάγους ἐς αἴγυπτον ὁ Ερμῆς ἄγει, ὁ Ζεὺς διεκόρεσεν ἁλὸς ἔρωτι; Ζε. ναὶ, ὦ Νότε, οὐ δάμαλις δὲ τότε, ἀλλὰ πῶς ἦν τοῦ ποταμȣ Ινάχου. νῦν δὲ ἡ Ηρα τοιαύτην ἐποίησεν, αὐτὴν ζηλοτυπήσασα, ὅτι καὶ πάνυ ἑώρα ἐρῶντα

NVm hanc, Zephyre, iuuencam, quam per mare in Aegyptum Mercurius ducit, Iupiter amore captus vitiauit? ZEPH. *Hanc ipsam, Note, sed iuuenca tum non erat, sed puella, Inachi fluuij filia. Nunc autem Iuno talem ipsam effigiauit, æmulatione amoris commota, propterea quòd videbat Iouem illam*

prorsus

τὸν Δία. Νο. νῦν οὖν ἔτι ἐρᾷ τῆς βοός; Ζέ. καὶ μάλα, καὶ διὰ τοῦτο ἐς αἴγυπτον αὐτὴν ἔπεμψε, καὶ ἡμῖν προσέταξε, μὴ κυμαίνειν τὴν θάλασσαν, ἐς ἂν διανήξηται, ὡς ἀπρεπεῦσα ἐκεῖ. εἰ δὲ ἤδη, θεὸς γένοιτο καὶ αὐτὴ, καὶ τὸ τεχθὲν. Νό. ἡ διάμαλις θεός; Ζέ. καὶ μάλα, ὦ Νότε. ἄρξει τε, ὁ Ἑρμῆς ἔφη, τῶν πλεόντων, καὶ ἡμῶν ἔσται δέσποινα, ὅν τινα ἂν ἡμῶν ἐθέλῃ ἐκπέμψαι, ἢ κωλύσαι ἐπιπνεῖν. Νό. θεραπευτέα τοιγαροῦν, ὦ Ζέφυρε, ἤδη δέσποινά γε οὖσα, νὴ Δία. εὐνουστέρα γὰρ οὕτω γένοιτο. Ζέ. ἀλλ' ἤδη γὰρ διεπέρασε, καὶ ἐξένευσεν ἐς τὴν γῆν. ὁρᾷς, ὅπως οὐκέτι μὲν τεραποδιστὶ βαδίζει, ἀνορθώσας δ' αὐτὴν ὁ Ἑρμῆς, γυναῖκα παγκάλην αὖθις ἐποίησε; Νό. παράδοξα γοῦν ταῦτα, ὦ Ζέφυρε. οὐκ ἔτι τὰ κέρατα, οὐδὲ οὐρὰ, καὶ διχηλὰ τὰ σκέλη, ἀλλ' ἐπέρασε κόρη.

prorsus deperire. NOT. *Proinde etiam nunc bouem illam amat?* ZEPH. *Atque admodum: & propterea in Aegyptum ipsam misit, nobisq; edixit ne conturbaremus mare, donec illa transnatasset, vt quæ illic paritura sit: fert autem vterũ modò, Deusq; fiet* [a] *cum ipsa, tum quod ex ea partum erit.* NOT. *An iuuenca Deus?* ZEPH. *Atque admodum, Note, imperabitq; (inquit Mercurius) nauigantibus, ac nostra erit domina, vt quemcunque nostrûm volet, emittat, vel prohibeat spirare.* NOT. *Colenda igitur obseruandaque nobis erit, Zephyre, iam domina certè cùm sit. nam per Iouem, beneuolentior eo pacto nobis erit.* ZEPH. *Sedenim iam traiecit, & in terram enatauit. Vides vt non ampliùs quadrupes incedat, sed erectam ipsam Mercurius denuò mulierem formosam prorsus reddidit.* NOT. *Mira nimirum hæc, Zephyre: nusquam ampliùs neq; cornua illius, neque cauda, neque tibiæ bifidæ, sed amabilis puella est.*

κόρη, ὁ μέν τοι Ερμῆς τι παθὼν, μεταβέβληκεν ἑαυτὸν, καὶ ἀντὶ νεανίου, κυνοπρόσωπος γεγένηται; Ζέ. μὴ πολυπραγμονῶμεν, ὅτι ἄμεινον ἐκεῖνος οἶδε τὰ πρακτέα.

puella est. Cæterùm Mercurio quídnam accidit, qui se ipsum mutauit, & ex adolescente factus est quispiam caninam faciem præ se ferens? ZEPH. *Ne curiosiùs persequamur ista, quandoquidem meliùs ille quæ facienda sunt nouit.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM EIVSDEM.

FAbulam quidem vulgatam apud poëtas de Io, minus hîc ascribo, eam cùm ex Græcis tum Latinis leges, sed in primis apud Ouid. in 1. Metam. & Luciani nostri dialogũ Iouis & Mercurij, vbi eã descripsimus.

a CVM ipsa.] *Io coniugis loco habita fertur ab Osyride Aegyptiorum rege, & post mortem culta pro Dea nomine Isidis, quam singulari superstitione coluit & Germania, ante receptã Christianam religionem. Huius sacra ex Aegypto Romam sunt translata, eiusq; templum in campo Martio fuit. Isidis capillos Memphitæ pro miraculo ostendunt. Idem Lucianus aduersus Indoctum.*

ΔΟΡΙΔΟΣ ΚΑΙ ΘΕΤΙΔΟΣ.

DORIDIS ET THETIDIS.

Iacobo Micyllo interprete.

DORIS.

ΤΙ δακρύεις, ὦ Θέτι; Θέ. καλλίστην, ὦ Δωρὶ, κόρην εἶδον ἐς κιβωτὸν ἐπὸ τῆς πατρὸς ἐμβληθεῖσαν ἀν τὴν

QVid lachrymaris, Theti? THET. *Pulcherrimam, Dori, puellam vidi in arcam à patre coniectam, tum ipsam,*

τήν τε, καὶ βρέφος αὐτῆ ἀρτιγέννητον. ἐκέλευσε δ' ὁ πατὴρ τοὺς ναύτας, ἀναλαβόντας τὸ κιβώτιον, ἐπειδὰν πολὺ ἀπὸ τῆς γῆς ἀποσπάσωσιν, ἀφεῖναι ἐς τὴν θάλασσαν, ὡς ἀπόλοιτο ἡ ἀθλία καὶ αὐτὴ, καὶ τὸ βρέφος. Δω. τίνος δ' ἕνεκα, ὦ ἀδελφὴ, ἐπεὶ ἔμαθες ἀκριβῶς ἅπαντα; Θέ. Ἀκρίσιος ὁ πατὴρ αὐτῆ, καλλίστην οὖσαν ἐπαρθένευεν, εἰς χαλκοῦν τινὰ θάλαμον ἐμβαλὼν: εἶτα τὸ μὲν ἀληθὲς οὐκ ἔχω εἰπεῖν. φασὶ δ' οὖν τὸν Δία, χρυσὸν γενόμενον ῥυήναι διὰ τοῦ ὀρόφου ἐπ' αὐτὴν, δεξαμένην δ' ἐκείνην ἐς τὸν κόλπον καταῤῥέοντα τὴν θεὸν, ἐγκύμονα γενέσθαι. τοῦτο ἀναισθόμενος ὁ πατὴρ, ἄγριός τις, καὶ ζηλότυπος γέρων ἠγανάκτησε, καὶ ὑπό τινος μεμοιχεῦσθαι οἰηθεὶς αὐτὴν, ἐμβάλλει ἐς τὴν κιβωτὴν ἄρτι τετοκυῖαν. Δω. ἡ δὲ τί ἔπραττεν, ὦ Θέτι, ὁπότε καθίκετο; Θέ. ὑπὲρ αὐτῆς μὲν ἐσίγα, ὦ Δωρὶ, καὶ ἔφε-

ipsam, [a] *tũ infantem abs ea paulò antè genitũ. Iussit aũt pater nautas, arcẽ illam acceptam, postquam in altum à terra prouecti essent, in mare abijcere, vt ita periret & misera illa, & infans vnà cum ea.* DOR. *Quamobrem aũt, ô soror, hoc? quandoquidem comperta habes exactè omnia.* THE. *Pater illius Acrisius, quia pulcherrima erat, in æreum quendam thalamũ inclusam, perpetuæ virginitati destinârat. Deinde, verum quidem dicere non possum, Iouem autem aiunt, conuersum in aurum, delapsum per impluiũ ad ipsam esse. Accipiente autem illa in sinu demanantem Deum, grauidam ex eo factam fuisse. Quod cùm pater animaduertisset, vtpotè durus quidam & zelotypus senex, grauiter indignatus est. Et quia ab aliquo stupratam fuisse illam arbitratus est, conijcit in arcam hanc cùm paulò antè peperisset.* DOR. *Cæterùm illa quid agebat, Theti, quando abripiebatur?* THE. *Pro se quidem nihil dicebat, Dori, sed tacitè*

ρε τὴν καταδίκην, τὸ βρέφος δὲ παρητεῖτο μὴ ἀρθανεῖν δακρύουσα, καὶ τῷ πάππῳ δεικνύουσα αὐτὸ, κάλλιστον ὄν· τὸ δὲ ὑπ' ἀγνοίας τῶν κακῶν, καὶ ἐμειδία πρὸς τὴν θάλασσαν. ἐποπίμπλαμαι αὖθις τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρύων, μνημονεύουσα αὐτ̄. Δω. κἀμὲ δακρύσαι ἐποίησας. ἀλλ' ἤδη τεθνᾶσιν; Θέ. οὐδαμῶς. νήχεται γὰρ ἔτι ἡ κιβωτὸς ἀμφὶ τὴν Σέριφον, ζῶντας αὐτοὺς φιλάττουσα. Δω. τί οὖν οὐχὶ σώζομεν αὐτὴν, τοῖς ἁλιεῦσι τοῦ τοῖς ἐμβαλοῦσαι ἐς τὰ δίκτυα τοῖς Σεριφίοις; οἱ δ' ἀνασπάσαντες σώσουσι δηλονότι. Θέ. εὖ λέγεις, οὕτω ποιῶμεν. μὴ γὰρ ἀρλέσθω μήτε αὐτὴ, μήτε τὸ παιδίον, οὕτως ὂν καλόν.

ferebat damnationem: pro infante autem deprecabatur, ne morti traderetur, lachrymando, atque illum auo ostentando pulcherrimũ sanè puerum, Dori. Ille autem præ ignorantia malorũ, etiam arridebat matri. Oppleor rursum lachrymis, cùm in mentem illius venit. DO. *Et me flere fecisti. Sed nũquid iã mortui sunt?* THE. *Haudquaquam, natat enim adhuc arca circa Seriphum, viuis illis custoditis.* DO. *Cur igitur non conseruamus ipsam, piscatoribus istis Seriphijs in retia immittendo, qui extractos illos, incolumes præstabunt scilicet?* THE. *Rectè dicis, atque ita faciamus. Non enim perire decet, neque ipsam, neque infantem, adeò cùm sit formosus.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

DAnaë Acrisij Argiuorum regis filia, à patre in quadam turri conclusa fuit, ob id quòd in responsis habuit, se manu eius qui ex filia nasceretur, moriturũ; ac hanc Iupiter (cùm alia via non pateret) in aureum imbrem

imbrem ex tegulis per impluuium in gremium eius se demisit, quæ ex eo congressu Perseum genuit, qui ob crudelitatem erga se, & matrem Danaën Acrisium Argiuorum regem, auum maternum interfecit. Ea fabula in fine quarti, & in initio 5. lib. Metamorphoseôn commemoratur, cuius etiam in alio quodã Dialogo meminit Lucianus noster. Iouis autem Metamorphoses Ouid. alias habet lib. 6. Metamorph. Idem Lucianus in Gallo. In taurum conuersus est proximo dialogo Noti & Zephyri.

a TVM infantem.] *Hanc fabulam tangit Lucianus in Tritonis & Nereidum dialogo: vbi de Balæna cui Andromeda erat exposita à Perseo occisa.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Διηγητικὸς de vnica filia Acrisij Danaë, à Ioue in aurum conuerso decepta, & à patre in mare exposita.

Notum est quod Danaën clausam delusserit imber
Aureus: vt ponto post dederitq; pater.
Heu nil tam firmum quicquam sanctéq; pudicum,
Quinetiam maculet pernicioſus amor.

QVID lachrymaris.] *Interrogatio.* Pulcherrimam Dori.] *Narratio generalis.* Iussit autem pater.] *ἐπιδιήγησις, qua copiosius exponit superiora.* Vt ita periret.] *λογισμὸς τελικὸς.* Quamobrem autem.] *Rogatio causæ.* Pater illius.] *ἐπιδιήγησις δευτέρα, & fabulæ expositio ἐνδιαθετέρα.* In thalamum inclusam.] *Factum & causa.* Deinde verum quidem.] *παρεμφασις & præmunitio.* Accipiente autem illa.] *τὸ πεφάγμα.* Stupratam fuisse illam arbitratus.] *τὸ μέσον. Horat. lib. 3. Carmin. oda. 16.* Ferebat damnationem.] *τὸ ἐπόμβρια.* Oppleo rursum oculos.] *πάθος muliebre.* Sed nunquid iam.] *Alia interrogatio.* Cur igitur non.] *Effectus commiserationis, hortantis interrogatio.* Rectè dicis.] *Assensus ad illam.*

ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ ΚΑΙ Ενιπέως.

NEPTVNI ET Enipei.

Iacobo Micyllo interprete.

ENIPEVS.

ΟΥ καλὰ ταῦτα, ὦ Πόσειδον, εἰρήσεται γὰρ τἀληθές. ὑπελθών μου τὴν ἐρωμένην, εἰκασθεὶς ἐμοὶ, διεκόρησας τὴν παῖδα, ἡ δὲ ᾤετο ὑπ' ἐμοῦ ταῦτα πεπονθέναι, καὶ διὰ τοῦτο παρεῖχεν ἑαυτήν. Πο. σὺ γὰρ, ὦ Ενιπεῦ, ὑπεροπτικὸς ἦσθα, καὶ βραδὺς, ὃς κόρης οὕτω καλῆς φοιτώσης ὁσημέραι παρὰ σὲ, ἀπολλυμένης ὑπὸ τοῦ ἔρωτος. ὑπερεώρας, καὶ ἔχαιρεν λυπῶν αὐτήν. ἡ δὲ παρὰ τὰς ὄχθας ἀλύουσα καὶ ἐπεμβαίνουσα, καὶ λουομένη ἐνίοτε εὔχετό σοι ἐντυχεῖν· σύ δ' ἐθρύπτου πρὸς αὐτήν. Ενι. τί οὖν, διὰ τοῦτο ἐχρῆν σε προσαρπάσαι τὴν ἔρωτα, καὶ καθυποκρίνεσθαι Ενιπέα ἀντὶ Ποσειδῶνος εἶναι, καὶ κατασοφίσασθαι τὴν Τυρὼ, ἀφελῆ κόρην οὖσαν; Πο.

MInimè verò præclara hæc, Neptune (dicetur enim verum) qui circumuenta amica mea, assimilatus in formam meam, vitiasti puellã. Putabat enim illa mecũ rem esse sibi, & ob id exhibebat sese. NEP. Tu enim, Enipeu, fastuosus es & tardus, qui puella adeò formosa quotidie ad te nante, ac præ amore pereunte, despexeris illam, & gauisus sis si posses illi ægrè facere. Illa verò iuxta ripas mœrore affecta, atque ibi inambulans, seséq; lauans, nõ semel optabat in conspectum sibi venire te, at tu fastuosus deludebas illam. ENIP. Quid igitur? an propterea oportebat te præripere amorem mihi, & velut histrionem aliquem pro Neptuno Enipeum te gerere, atque ita decipere [a] Tyro istam, puellam adeò simplicem? NEP.

Πο. ὀψὲ ζηλοτυπεῖς, ὦ Ενιπεῦ, ὑπερόπλως πρότερον ὤν. ἢ Τυρὼ δ' ὀλίγον λευκὸν ὑπενόθευ, εἰ ὁμίνην ὑπὸ σοῦ δεδιωκυῖαν.

Ενι. ἔμινυνε γάρ ἐπιὼν, ὅτι ποσαπλῶν κάθα, ὁ κὴν μάλιστα ἐλυπήσω αὐτὴν, κὴν ἐγὼ τοῦτο ἠδίκημαι, ὅτι τὰ ἐμὰ σὺ ἀφραίνων τότε, καὶ παρισήσας πορφυρέῳ τι κύμα, ὅπερ ὑμᾶς σωίκρυπτε, ἅμα σωῆθα τῷ παιδὶ ἀντ' ἐμοῦ. Πο. σὺ γὲ οὐκ ἤθελες, ὦ Ενιπεῦ.

NEP. *Serò verò nunc zelotypus es* [b] *Enipeu, cùm priùs superbum & contemptorem te gesseris. Ipsa autem Tyro nihil graue passa est, quando se putauit à te vitiatam esse.* ENIP. *Nihil autem? Dixisti enim abiens Neptunum esse te, quod vel maximè dolore affecit ipsã: atq; ipse eò abs te iniuria affectus sum, quòd & quæ mea esse debuerat, eam voluptatem percepisti tu, & prætereà composito circa vos fluctu purpureo, sub quo absconditi iacuistis, cùm puella pro me tute rem habuisti.* NEP. *Tu enim non volebas, Enipeu.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a TYRO.] *Virguncula fuit Thessala, Salmonei filia, & Enipei amica, ex qua Neptunus Neleum & Peliam suscepit: de qua inferiùs in Philopatre, & lib. 2. Historiarum verarum.*

b Enipeu.] *Thessaliæ fluuius est.*

MORTVORVM DIALOGI.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΙΠΠΟΥ. *ALEXANDRI ET Philippi.*

Ottomaro Luscinio interprete.

PHILIPPVS.

ΝΥΝ μὲν, ὦ Ἀλέξανδρε, ἐκ ἄλλου ἔξαρνος γένοιο, μὴ οὐκ ἐμὸς

NON igitur inficiaberis, [a] *Alexander, ex me prognatũ te esse filium.*

ὑὸς εἶναι; οὐ γὰρ ἂν ἐτεθνήκεις, Αμμωνος γε ὤν. Αλ. οὐδ' αὐτὸς ἠγνόουν, ὦ πάτερ, ὡς Φιλίππου τοῦ Αμύντου ὑός εἰμι· ἀλλ' ἐδεξάμην τὸ μάντευμα, ὡς χρήσιμον ἐς τὰ πράγματα οἰόμενος εἶναι. Φί. πῶς λέγεις; χρήσιμον ἐδόκει σοι, τὸ παρέχειν σεαυτὸν ἐξαπατηθησόμενον ὑπὸ τῶν πεφηκτῶν; Αλ. οὐ τοῦτο, ἀλλ' οἱ Βάρβαροι κατεπλάγησάν με, καὶ οὐδεὶς ἔτι ἀνθίστατο, οἰόμενοι θεῷ μάχεσθαι, ὥστε ῥᾷον ἐκράτουν αὐτῶν. Φί. τίνων ἐκράτησας σύγε ἀξιομάχων ἀνδρῶν, ὃς δειλοῖς ἀεὶ συνηνέχθης, τοξάρια καὶ πελτάρια, καὶ γέῤῥα οἰσύϊνα πεβεβλημένοις; Ελλήνων κρατεῖν ἔργον ἦν. Βοίων τῶν Φωκέων, καὶ Αθηναίων, καὶ τὸ Αρκάδων ὁπλιτικὸν, καὶ τὴν Θετταλὴν ἵππον, καὶ τοὺς Ηλείων ἀκοντιστὰς, καὶ τὸ Μαντινέων πελταστικὸν, ἢ Θράκας,

se filiũ. nam ad Iouem Hammonem genus paternum referens, mortem non obîsses. ALEX. *Neq; verò nescius eram, pater, Philippi Amyntæ me esse filium: sed quia ad res gerendas sic mihi visum erat conducere, commento hoc vsus sum vaticinij.* PHIL. *Quid ais? Conducibile id tibi visum, vt* [b] *vatibus impostoribus fallendum te exponeres?* ALEX. *Non isthuc, sed barbaros in mei admirationem tractos, facilius hoc prætextu nostro subdidimus imperio: quum nemo vnus viribus nostris hactenus restiterit, quippe hac sola opinione ducti, quòd aduersus Deũ sibi esset præliandũ.* PHIL. *Quos tu igitur tanto conatu dignos vsquã vicisti, qui cum timidis illis* [c] *arculis,* [d] *peltarijs ac* [e] *gerris vimineis pugnare solitis, semper congressus es? Atqui Græcos armis domare, Bœotios, Phocenses, Athenienses, & id genus alios, operis fuerat strenui atque magnifici.* [f] *Arcadum insuper sustinere armaturam,* [g] *equitatũ Thessalum* [h] *Eleorũ iaculatores,* [i] *Mantineos* [k] *peltis instructos, aut cũ* [l] *Thracibus,*

κας, ἢ Ἰλλυριοὺς, ἢ καὶ Παίωνας χειρώσασθαι, ταῦτα μεγάλα. Μήδων δὲ καὶ Περσῶν καὶ Χαλδαίων, καὶ χρυσοφόρων ἀνθρώπων, καὶ ἁβρῶν, οὐκ οἶσθα ὡς πρὸς σοῦ μύριοι, μετὰ Κλεάρχου ἀνελθόντου, ἐκράτισαν, οὐδ' εἰς χεῖρας ἑπομεινάντων ἐλθεῖν ἐκείνων, ἀλλὰ πρὶν ἢ τόξευμα ἐξικνεῖσθαι, φυγόντων; Αλ. ἀλλ' οἱ Σκύθαι γε, ὦ πάτερ, καὶ οἱ Ἰνδῶν ἐλέφαντες, οὐκ εὐκαταφρόνητόν τι ἔργον, καὶ ὅμως οὐ διαστήσας αὐτοὺς, οὐδὲ προδοσίαις ὠνούμενος τὰς νίκας, ἐκράτουν αὐτῶν. οὐδ' ἐπιώρκησα πόποτε ἢ ἑποσχόμενος ἐψευσάμην, ἢ ἄπιστον ἐπραξάτι τοῦ νικᾶν ἕνεκα. καὶ τοὺς Ἕλληνας δὲ, τοὺς μὲν ἀναιμωτὶ παρέλαβον, Θηβαίους δὲ, ἴσως ἀκούεις ὅπως μετῆλθον. Φί. οἶδα ταῦτα πάντα. Κλεῖτος γὰρ ἀπήγγειλέ μοι, ὃν σὺ τῶν δορατίῳ διελάσας, μεταξὺ δειπνοῦντα ἐφόνευσας, ὅτι με πρὸς τὰς σὰς πράξεις ἐπαινέσαι ἐτόλμησε.

bus,[m] *Illyricis,*[n] *Pæonibúsve manum conserere, operosum profectò atque arduum id fuisset in primis. Cæterùm* [o] *Medos, Persas & Chaldæos delicatos, ac plurimo auro conspicuos, non satis compertum habeo quonam modo ante te* [p] *duce Clearcho mille viri bello adorti expugnârint, fœdè in fugam actos antequam ad manus ventum fuisset.* ALEX. *At verò* [q] *Scythæ pater, &* [r] *Indici elephantes, res sunt non vsq; adeò abiectæ & contemptibiles:* [s] *& tamen neque concitatis inter ipsos intestinis odijs, neque per proditionē mihi venundari passus sum victoriam. Sed neq; peieraui vnquam, aut per nugas à pollicito recessi, fidemq; solui victoriæ gratia. Adde quòd & Græcos alios sine sanguine in deditionem accepi:*[t] *Thebanos autem fortassis ipse audîsti quomodo aggressus fuerim.* PHIL. [u] *Noui hæc omnia ex Clito, quem tu inter epulas, eò quòd nomen meum celebraret, & meas res gestas cum tuis conferre auderet, traiecto per corpus telo tū iugulâras.*

σὺ δὲ καὶ τὴν Μακεδονικὴν χλαμύδα καταβαλὼν, ἐάνδυν, ὥς φασι, μετενέδυς, καὶ τιάραν ὀρθὴν ἐπέθου, καὶ προσκυνεῖσθαι ὑπὸ Μακεδόνων, ὑπ' ἐλευθέρων ἀνδρῶν ἠξίους. καὶ τὸ πάντων γελοιότατον, ἐμίμου τὰ τῶν νενικημένων. ἐῶ γὰρ λέγειν ὅσα ἄλλα ἔπραξας, λέουσι συγκατακλείων πεπαιδευμένους ἄνδρας, καὶ γάμους τοιούτους γαμῶν, καὶ Ηφαιστίωνα ὑπεραγαπῶν. ἓν ἐπήνεσα μόνον ἀκούσας, ὅτι ἀπέσχου τῆς τοῦ Δαρείου γυναικὸς, καλῆς οὔσης, καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ τῶν θυγατέρων ἐπεμελήθης, βασιλικὰ γὰρ ταῦτα. Αλ. τὸ φιλοκίνδυνον δὲ, ὦ πάτερ, οὐκ ἐπαινεῖς, καὶ τὸ ἐν Οξυδράκαις πρῶτον καθάλλεσθαι εἰς τὸ ἐν τὸς τοῦ τείχους, καὶ τοσαῦτα λαβεῖν τραύματα; Φί. οὐκ ἐπαινῶ τοῦτο, ὦ Αλέξανδρε, οὐχ ὅτι μὴ καλὸν

Tu verò & [x] Macedonicam chlamydem abijciens, [y] candyn Persicum amictum recepisti (vt aiunt) [z] & tiaram rectam. Vt ne interim commemorem, quòd à Macedonibus viris vtique liberis, A adorari debere te, in animũ duxeris, & qui quod maximè omnium erat ridiculum, hominum abs te B victorum mores imitatus es. Tempero mihi ne memorem alia quæ turpiter admiseris, C viris doctis in leonũ claustra inclusis, & D nuptijs talibus peractis: quodq; E Hephæstionem plus quàm esset satis, amaris. Vnũ est quod solum laudo abs te gestum, in F Darij vxore videlicet, forma præstante, quia ab illius complexu abstinueris: & genetricis illius, atque filiarum, ne vim paterentur, curam susceperis. Regium certè id opus extitit, quod tum factitasse te accepimus. ALEX. *Quomodo autem tibi non probatur, pater, quòd G in Oxydracis, gente Indica lubẽs me in periculum coniecerim, atq; acceptis plurimis vulneribus, muros primus omniũ transilierim?* PHIL. *Non probo, Alexander: neque id quia pulchrum*

καλὸν εἶναι οἶμαι καὶ τιτρώσκεσθαι ποτὲ τὴν βασιλέα, καὶ προκινδυνεύειν τοῦ στρατοῦ, ἀλλ' ὅτι σοι τοιοῦτο ἥκιστα συνέφερε. θεὸς γὰρ εἶναι δοκῶν, εἴ ποτε τρωθείης, καὶ βλέπειέν σε φοράδην τοῦ πολέμου ἐκκομιζόμενον, αἵματι ῥεόμενον, οἰμώζοντα ἐπὶ τῷ τραύματι, ταῦτα γέλως ἦν τοῖς ὁρῶσι, καὶ ὁ Αμμων, γόης καὶ ψευδόμαντις ἠλέγχετο, καὶ οἱ πεφῆται, κόλακεν, ἢ τίς οὐκ ἂν ἐγέλασεν, ὁρῶν τὴν τοῦ Διὸς υἱὸν λειποψυχοῦντα, δεόμενον τῶν ἰατρῶν βοηθεῖν; νῦν μὲν γὰρ ὁπότε ἤδη τέθνηκας οὐκ οἴει πολλοὺς εἶναι τοὺς τὴν πεσποίησιν ἐκείνην ἐπικερτομοῦντας, ὁρῶντας τὴν νεκρὸν τοῦ θεοῦ ἐκτάδην κείμενον, μυδῶντα ἤδη καὶ ἐξωδηκότα, κατὰ νόμον σωμάτων ἁπάντων; ἄλλως τε, καὶ τὸ χρήσιμον, ὃ ἔφης, Αλέξανδρε, τὸ διὰ τοῦτο κρατεῖν, ῥᾳδίως, πολύσε τῆς δόξης ἀφηρεῖτο

pulchrum esse negem vulnerari, quandoq; Imperatorē, & in subeūdis periculis prætentare viam: sed quia H ex re tua isthuc erat minimé. Si quidem pro Deo habitus, quos, oro, risus præbebas spectatoribus, quando post acceptū vulnus, ab exercitu magno tumultu direptus, mœrens ac eiulans sanguine fluitabas? Adde quòd Iupiter Hammon tanquam præstigiator quispiam & vanus propheta, reus mendacij palàm tum arguebatur. Non enim video qualiter risum contineat, qui Iouis filiū viderit animū deijcere, & I in desperatione rerum efflagitare medicorū auxilia. Denique quum iam tandem mortem obieris, quē credas obsecro esse, qui confictam illam adoptionē, qua Iouis dictus es filius, non carpat maledictis? Potissimùm vbi Dei istius cadauer porrectum iacere, turgidum sanè, & iuxta aliorū corporū morem contactu suo omnia labefactans aspexerit. Cæterùm quòd ais, Alexander, tibi fuisse conducibile, K quò faciliùs rerum potireris: id profectò multum tibi gloriæ ex benè etiam ac strenuè ge-

ρᾶτο τ̃ ἰαζορθεμιχώρ. πᾶν γὲ ἰδόκεῖ ἰνδεῖς, ὑπὸ θεῦ γίνεσθαι δοκεῖν. ΑΛ. ἃ ταῦτα φρονεῖσιν οἱ ἄνθρωποι περὶ ἐμοῦ, ἀπ' Ηρακλεῖ καὶ Διονύσῳ ἰνάμιλον τιθέα σί μι, καὶ ζὶ τλὼ Λορνον ἰκάνλω, ἀλλ' ἐτέρε ἰκείνων λαβόνζ, ἰγὼ μόνζ ἰχαρωσάμλω. ΦΙΛ. ὁρᾶς ὅτι ταῦτα ὡς ὑὸς Αμμωνζ λέγεις, ὃς Ηρακλεῖ καὶ Διονύσῳ παραβάλλεις σεαυτ̃, καὶ ἐκ ἀσχωῆ, ὦ Αλέξανδρε, ἀλλ' τ̃ύφορ ἀπμαθόσα, καὶ γνώσῃ σεαυτ̃, καὶ σωῆς ἤδη νεκρὸς ὤν; *stis eripuit. Nã quanq̃ insigniter multa, tamẽ dijs lõgè inferiora agere visus, vacillare ob hoc iudicatus es, & tota ratione deficere.* AL. *Haud quaquam de me isthuc sentiunt mortales: sed cum Hercule me & Baccho conferunt, veluti æmulum, pariq̃ cum illis gloria certantem. Nam & L Aornum à neutro etiam illorum armis subactum, ego facilè cœpi.* PHIL. *Etiam dum videris ista vt Hammonis filius dicere, quando nec Baccho quidem cedis, aut Herculi.* M *Sed nec erubescere nosti, Alexander, solitámve dediscere arrogantiam, teipsum dein noscere, vel iam tandem sapere, etiamsi seriùs, vbi fato occubueris?*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

PHilippi Macedonum regis & Alexandri filij compa ratio. Duo aũt contraria sunt exempla, alterum moderati animi, alterũ immoderati. Quorum historiæ requirantur è Plutarcho, Q. Curtio, Arriano, & Diod. Siculo lib. 6. De ijs Cic. lib. 1. Offic. cap. de Prudentia, Philippum quidem Macedonũ regem, rebus gestis & gloria superatum à filio, facilitate & humanitate video superiorem fuisse. Itaq; alter semper magnus, alter sæpè turpissimus fuit. Cicero rebus gestis animi constãtiam & moderationem antefert. Increpuit Philippus Alexandrum

drum filiũ, vt Valerius commemorat, quòd Macedonum beneuolentiam largitione ad se attraheret, quum ipse maiore ex parte Græciæ mercator, q̃ victor fuerit: atque vt Diodorus testatur, auro sibi q̃ imperio magis acquisierit. Neq; à Demosthene alio nomine peius audit, q̃ quòd malis artibus imperium sibi acquisiuerit. Quid q̃ & post secundùm fortunæ afflatum, tyrannum factum legimus. Eius vituperatio habetur apud Aphthonium rhetorem in Progymnasmatis, vbi dicitur, q̃ Græca iuuentus in vituperando Philippo se exercuit. Caruit ergo vera & solida gloria, quæ, vt Cic. dicit, incorrupta vox benè iudicantium est, & consentiens laus bonorũ. Ad historiæ Philippi Macedonis cognitionem pertinẽt etiam ea, quæ Iustin. habet lib. 8. & 9. Thucyd. belli Pelop. lib. 2. Plutar. in vita Alexand. Paul. Orosius lib. 3. cap. 12. ad 15. Philippo autem primum certamen fuit cum Athenien sibus, quibus per insidias victis, in Illyrios bellum transtulit, & nobilissimam Larissam cepit, vt ait Iustinus lib. 10. Diodor. lib. 2. de rebus Alexandri ait, Philippus anno secundi regni sui in Illyrici fines cum decẽ millibus peditum & 600. equitibus intrauit.

a ALEXANDER Amyntæ me esse fil.] *Amyntas Alexandri Magni auus & Philippi Macedonis pater, Macedonum rex, rei militaris peritiß. rebusq; gestis clariß. de quo Diodor. & Trog. lib. 7. 8. & 9.* *b* Vatib.] *Scilicet Hammonis. De Hammone verò & eius vatibus in Dialogis Diogenis & Alexandri. Item Alexandri, Annibalis & Scipionis latè annotauimus.*

c Arculis.] *Arculus diminutiuum ab arcus, τοξάριον, à quo fit aliud diminutiuum Arcellus.* *d* Peltarijs.] *πέλτη scutum exiguum, Lunæ semiplenæ imaginem referens, quo genere Amazones præcipuè in prælijs vti solebant. Virgil. 1. Aeneid.*

Ducit Amazonidum lunatis agmina Peltis.

Scuta Amazonica vocat Nonius. Pelta cetræ haud dissimilis est, qua armatus πελτάριον, πελτασὴς, καὶ πελτοφόρος dicitur: i. peltarius & peltatus. Liu. lib. 8. bel. Pun. Menippũ quendam ex regijs ducibus cũ mille peltatis Chalcidem mittit. Hi etiam πελ(ά)στὴ Græcis dicuntur. Liu. lib. 1. bel. Maced. Nocte cetratos,

tos, quos peltastas vocant, loco opportuno inter bina castra in insidijs abdiderat. e Gerris vimineis.] *Suidas neutro genere γέρρα refert, vt Persicam vocem, quæ quidem tũ arma declaret, tũ quoduis defensaculum siue protectionem siue è corio, aut alia quauis materia: dicitur & σκέπασμα. Porrò gerras Græci crates vimineas appellãt.* f Arcadũ armaturã.] *Peloponnesi regionis intimæ populorũ.* g Equitatũ Thessal.] *Thessalorum, quos ingenti clade profligauit Philippus ipse in agro Thessalonico.* h Eleorũ iaculatores.] *Elei populi in Pelopõneso Elidem incolentes.* i Mantineos.] *Mantineã Arcadiæ vrbem incolentes, apud quã cõtigit prælium inter Thebanos & Lacedæmonios.* k Peltis.] *Scutis.* l Thracib.] *Europę populis feris & asperis, Macedonib. finitimi ab Oriente.* m Illyricis.] *Regionis Europæ populis, qui hodie Sclauones dicti sunt, Macedonibus finitimi ab Occidente.* n Pæonib.] *Populis Pæoniæ regionis Macedoniæ, qui fortissimi olim habiti sint, magnumq; sibi ex rei militaris scientia nomen pepererunt. Vide Plin. lib. 4. Macedonib. finitimi à Septentrione.* o Medos.] *Asiæ populos, de quib. antè in dialogo Alexandri, Annibalis, Minois & Scipionis. Aduersus Medos & Armenios, qui anteq̃ quisquam sequatur, fugiunt.* p Duce Clearcho.] *Darius nothus Persarũ rex moriens duos reliquit filios, Artaxerxem, qui vocatur Mnemon, & Cyrum iuniorẽ: inter hos fratres cũ excitatum esset bellũ, Clearchus vnus fuit de ducib. exercitus belli, qui deinde interfecto iam Cyro ab Artaxerxe captus, necatus est, de quo Plutarch. in Artax.* q Scythæ.] *Septẽtrionales populi Europæi & Asiatici ad bella magis q̃ ad vllũ humanitatis studiũ idonei.* r Indici elephãtes.] *India orientalis regio Asiæ terminus elephantis abundat, & in ea maiora q̃ in cæteris regionibus nascuntur animalia.* s Et tñ neq; concitatis.] *Demosthenes Philippũ Macedonem depingit, versutũ hominem, qui in omnẽ partem animũ versabat, nihilq; intentatũ relinquebat, quo suis rationib. consulturus esset, sine vllo veritatis, virtutis & constantiæ respectu. Mentiebatur, fallebat, fraudabat, peierabat, assentabatur, si expedire videretur.* πολύτροπος καὶ παντοῖος *dicebatur. Diuturno enim rerum vsu ita eruditus, ex aliorũ incommodis sua vt pararet commoda, vt loquitur*

quitur Comicus, nec à malis artibus abhorrebat. Græciã totam propè consiliys præuentam viribus domuit. Oros. lib. 3. cap. 12.

t Thebanos.] Bœotiæ regionis, à Thebe præcipua vrbe, quã Alexander euertit, dictos. u Noui hæc ex Clito.] Seneca lib. de Ira 3. cõparatione simili Alexandrũ ab aui patrisq; humanitate degenerasse, Cliti & Lysimachi optimorũ amicorũ lachymabili cæde docet. Fuit aũt Clitus inter præcipuos Alexãdri familiares, eidemq; charissimus, tum q; filius esset nutricis ipsius, tũ q; ab illo in dubio vitæ discrimine fuisset seruatus. Hũc tamen in conuiuio quodã liberiùs in Persicos mores inuectum, rex iam temulentus spiculo traiecit. Cuius facti eũ postridie tanta cœpit pœnitentia, discussa iam ebrietate, vt totũ triduũ cibo abstinuerit, decreueritq; omninò inedia sibi necem consciscere, amicumq; de se optimè meritũ ad inferos persequi. Tandẽ agrè admissa amicorũ consolatione, qui Clitum iure occisum asserebant, sumptuosissimo eũ funere sepeliuit. Latiùs habetur hæc historia apud Arrianũ, Q. Curt. & Plutar. in vita Alex. Non igitur ἀσχημοσύνα in Alexandro fuit, sed ἀκρασία, quæ in ipso non ἤθη, sed πάθη excitauit. Eousq; enim Alexandrũ præcipitẽ egit impetus animi, vt in amicissimos etiã ferrũ distrinxerit. x Macedonicã chlamydẽ.] Paludamentũ dicitur, autore Nonio, palliũ militare. Sagulũ à Politiano vertitur. y Candyn Persicum amictũ.] De quo Cæl. Lect. ant. lib. 14. cap. 56. z Et tiaram rectã.] Ornamentũ capitis, quod erectũ soli reges apud Persas gestabant, duces verò inflexũ. Herod. lib. 7. Lucian. παρὰ τὸν ὀρθὸν ideò dixit. A Adorari debere te.] Alexandrum Magnũ Iouis Ammonis filium fabulosè creditum & adorari se passum, iam antè in Scipione annotasse me recordor. Verũ de Alexandri stulta ambitione, ac execranda scelerati sacerdotis adulatione Q. Curt. lib. 5. & lib. 9. vbi stolida eius ambitio describitur, qua se Dei filiũ non solùm dici, sed vt credi voluit, inflatus à duobus malis Poëtis, Agide Argiuo, & Cleone Siculo, contranitentibus omnib. Macedonibus, & præcipuè Callisthene Philosopho, optimo viro. B Victorum mores imitatus es.] Vino & morũ externorũ desiderio, & se & suos perdidit, vt scribit Q. Curt. lib. 7. C Viris doctis in leonũ claustra inclusis.] Lysimachus Agathoclis filius è successorib. Alexandri Ma-

dri Magni, Pergamo præfuit, vbi thesauri regis fuerunt. Hic illustri quidem Macedoniæ loco natus, virtute illustrior fuit, amore literarum ac philosophiæ ardebat adeò, vt Callisthenem tunc ab Alexandro afflictum, atque in vinculis habitũ, de virtute disserentem sæpiùs audiuerit, poculumq; ei, ac remedium miseriæ optanti propinauerit. Quod ægrè ferens Alexander, Lysimachum leoni obiecisse dicitur: sed ille viribus fretus, rem posteris prodendam fecit, manũ amiculo conuolutam in os leonis inferens, arrepta lingua feram exanimauit, quo facto vehementiùs posteà Alexandro dilectus, & apud eum in maximo honore fuit. Vide Trogum lib. 15. Alexandri autem rebus prosperis Theophrastus angebatur, interitũ Callisthenis deplorãs. Itaq; dicebat, Callisthenem incidisse in hominẽ summa potentia, summaq; fortuna, sed ignarum quemadmodum rebus secundis vti conueniret. Cic. Tuscul. quæst. 3. Q. Curt. lib. 9. D Nuptijs tabus peractis.] *Alexander Rhoxanes Oxyartis fratris sui filiæ amore deuinctus, eam vxorem cœpit, non absq; Macedonum indignatione. Plura lege apud Q. Curtium lib. 9. & Arrianum*

E Hephęstionem.] *Inter amicos quos habebat præcipuos, omnium maximè videbatur honorare Craterũ, sed omnium maximè diligere Hephæstionem. Illum ornauit dignitate, hunc ad intimam admisit familiaritatem, quẽ posteà apud Babylonem vita functum, tanta funeris magnificentia prosequutus est, vt facilè omnes, quæ toto terrarum orbe editæ sunt, pompas superaret. Vide Q. Curt. & Plutar. in vita Alex.* F Darij vxorem.] *Sysigambem Darij genitricem, vxorem & puellas captiuas, quanta integritate seruauerit, ignorat nemo, quas nisi demissis oculis salutauit, idq; raro, sibi metuens ab illarum insigni forma.* G In Oxydracis, gente Indica.] *Ab his Indiæ populis cùm Alexandrũ liberasset Ptolemæus, Soter: i. Seruator cognominatus est. Cùm autem in illo bello crus esset illi vulneratum, ac Chirurgum accersisset, multiq; accurrerent, qui ipsum frequenter Deum appellare consueuerãt, exporrecta hilariq́ue fronte inquit: Omnes me prædicant Iouis esse filium, sed vulnus hoc, hominem esse me declarat. Alijs item duabus potissimùm rebus, se quòd mortalis esset, deprehendere dicebat, somno & coitu, quòd hæc præcipuè proderent humani corporis im-*

ris imbecillitatem. Somnus enim mortis imago est, & coitus species est morbi comitialis. Periculum autē Alexandri grauiter vulnerati in Oxydracis, alij authores, in Mallis factum perhibent. H Ex re tua.] *Alexander cum latronibus pugnans sagitta vulneratur. Ad Memacenos vrbem, saxo in ceruicem acto, vulneratur. Deinde in Oxydracis grauiter vulneratur. Q. Curt. lib. 4. 9. & 10.* I In desperatione rerū.] *Apud Curtium lib. 4. Alexāder fatigatur, deficit, desperat, & dubius est: vulneratus Medicos habet Philippū & Critobulum.* K Quò faciliús.] *Alexandri ingens conatus de acquirēdo orbis imperio describitur à Q. Curtio lib. 11.* L Aornum.] *De Petræ, quæ Αορνος, expugnatione oppidò difficili Q. Curt. lib. 9. Arrianus lib. 4. Scribit Plutarchus Alexandrum, quum intellexisset hanc Petram teneri ab homine meticuloso, dixisse: Nunc locus iste facillimus est captu.* M Sed nec erubescere nosti.] *Alexander modestiæ mediocritatisque oblitus, sibi blandiebatur, & quantum alijs præter æquum detrahebat, tantum sibi philautiæ vitio præter meritum tribuebat.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Culpatur Alexandri arrogantia & commentum, quo Deum se haberi voluit.

Factus Alexander successibus ipse superbus:
Innumeris voluit cultibus esse Deus.
Vituperat cæcos sensus, mentemq; Philippus
In quibus & fuerit strenuus enumerat.

NON igitur.] *Propositio.* Nam.] *Ratio à repugnātibus.* Neque verò nescius.] ἀπόκρισις αὐτεισαγωγική. Quid ais?] ἀπάρνησις. Non isthuc.] ἐπιβεβαίωσις ἀπὸ τοῦ ἐκβαύτος χρησίμου. Hac opinione ducti.] ἀπάτησις τῆς ἐκθέσεως. Atqui Græcos.] *Cōparatio.* Arcadū insuper.] τὰ χαλεπώτερα αἱραιτότερα. Cæterū Medos.] ἀπόδοσις, *facilia nō tā præclara.* At verò Scythę.] ἡ ἔκθεσις: *opponit ea quæ difficulter vinci poterant.* Adde qd &.] αὔξησις κατ' ἀπαρίθμησιν.

Assumit

Assumit quod antè de Græcis ille affirmauerat. Noui hæc.] *Obijcit illi Clitum* ὀνειδισμῷ. Tu veró.] τὰ ἄλλα ψεκτὰ πραχθέντα. Tempero mihi.] παράλειψις. Vnum est.] *Correctio* κατ' ἐξαίρεσιν. Regiũ certè id.] ἐπιφώνημα ἐγκωμιαστικόν. Quomodo aũt tibi nõ probatur.] *Compescat* ἐπονείδιστα *oppositione audacissimi facti.* Non probo.] ἐπίκρισις οὐκ ἐπαινετική. Neq; id quia pulchrũ.] αἰτιολογία κατ' ἄρσιν καὶ θέσιν. Adde quod.] *Latior probatio* κατὰ ψεκτά. Non em̃ video.] *A' repugnantibus.* Denique.] *Expolitio.* Cęterùm quod ais.] *Occupatio.* Id profectó.] ἀφαίρεσις. Nam quanq̃.] *Ratio.* Haudquaq̃.] *Inficiatio.* Sed cum Hercule.] *Collatio.* Nam &.] *A' suo præclarè facto.* Sed nec erubescere.] *Arguit eum arrogantiæ, & concludit.*

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΚΑΙ Ηρακλέους.

DIOGENIS ET Herculis.

P. Virunio interprete.

DIOGENES.

Οὐχ Ἡρακλῆς οὗτός ἐστιν; οὐμένουν ἄλλος μὰ τὸν Ἡρακλέα. τὸ τόξον, τὸ ῥόπαλον, ἡ λεοντὶ, τὸ μέγεθος, ὅλος Ἡρακλῆς ἐστίν. εἶτα τέθνηκε Διὸς υἱὸς ὤν; εἴπε μοι, ὦ Καλλίνικε, νεκρὸς εἶ; ἐγὼ γάρ τοι ἔθυον ὑπὲρ γῆς, ὡς θεῷ. Ηρακ. καὶ ὀρθῶς ἔθυσα. αὐτὸς μὲν γὰρ ὁ Ἡρακλῆς ἐν οὐρανῷ τοῖς θεοῖς σύνεστι; καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἡβην: ἐγὼ δ' εἴδωλον εἰμὶ αὐτοῦ.

NVnquid [a] *Hercules hic est? Haud quisquam mehercule alius. arcus, claua, pellis leonina, magnitudo ipsa, totus deniq; Hercules est. Igitur è vita decessit, q Iouis erat filius? Dic, quæso, ô victoriose, mortuúsne es? Ego enim cũ terræ superessem, tibi haud secus quàm deo sacrificaui.* HER. *Rectè quippe sacrificâsti: Hercules enim ipse in cœlo vnà cũ dijs immortalib. consistit. Heben apud se habens crurib. formosissimã. Ego verò q te alloquor, sua sum vmbra.*

DIO.

Δι. πῶς λέγεις εἴδωλον τοῦ θεοῦ, καὶ δυνατὸν ἐξ ἡμεισίας μέντινα θεὸν εἶναι, τεθνεῖναι δὲ τῶν ἡμίσει; Ηρ. ναί. οὐ γὰρ ἐκεῖνος τέθνηκεν, ἀλλ' ἐγὼ ἡ εἰκῶν αὐτοῦ. Δι. μανθάνω. ἄντανδρόν σε τῶν Πλούτωνι πρέπλωκεν ἀνθ' ἑαυτοῦ. καὶ σὺ νῦν ἀντ' ἐκείνου νεκρὸς εἶ. Ηρ. τοιοῦτό τι. Δί. πῶς οὖν ἀκριβὴς ὢν ὁ Αἰακὸς, οὐκ ἔγνω σὲ μὴ ὄντα ἐκεῖνον, ἀλλὰ πρεπέστατο ἐποβολιμαῖον Ηρακλέα πρόντα; Ηρ. ὅτι ἐῴκειν ἀκριβῶς. Δί. ἀληθῆ λέγεις· ἀκριβῶς γὰρ, ὥστε αὐτὸς ἐκεῖνος εἶναι. ὅρα γοῦν μὴ τὸ ἐναντίον ἐστί. σὺ μὲν εἶ ὁ Ηρακλῆς, τὸ δὲ εἴδωλον γεγάμηκε τὴν Ηβην πρὰ τοῖς θεοῖς. Ηρ. θρασὺς εἶ καὶ λαλος, καὶ εἰμὴ παύσῃ σκώπτων ἐς ἐμὲ, εἴσῃ αὐτίκα οἵου θεοῦ εἴδωλόν εἰμι. Δι. τὸ μὲν τόξον γυμνὸν καὶ πρόχειρον, ἐγὼ δὲ τί ἂν ἔτι φοβοίμην σε, ἅπαξ τεθνεώς; ἀτὰρ

DIO. *Quidnam dicis amabò? vmbra ipsius dei? fieri enim potest, altera eundem ex parte deum esse, altera vitâ decessisse?* HER. *Vtiq. Ille enim nequaquã mortuus est, sed ego duntaxat imago ipsius sum.* DIOG. *Intelligo rem. Te virum pro viro Plutoni pro se dedit, & tu nunc pro illo mortuus es.* HERC. *Sic res se habet.* DIOG. *Quo pacto igitur callidissimus cùm sit Aeacus, te nequaquam illum esse non nouit, sed admisit tanquam supposititium Herculem?* HERCVL. *Quoniam ille ipse esse videor.* DIOG. *Vera autumas: nam ita persimilis es, vt si ille ipse sis. Caueas igitur ne contra sit: vt tu quidem Hercules existas, imago verò apud Deos immortales Heben in vxorem duxerit.* HER. *Audax nimiùm es atque loquax: & nisi à scommatibus, quæ in me iacis, abstinueris, senties quamprimùm qualis Dei imago sim.* DIOG. *Arcus enim nudus est atque paratus. Cur autem de cætero te timeam, quum semel mortuus sis?*

ἀτὰρ ἄπιθί μοι πρὸς τοῦ Ἡρακλέους, ὁπότε ἐκεῖνον ἔζη, συνῆς αὐτῷ, καὶ τότε ἄλλοιον ἦν; ἢ τὸ μὲν ἔτι περὶ τὸν βίον, ἐπειδὴ ἀπεθάνετε, διῃρέθητε, ὁ μὲν εἰς θεὸς ἀπεπλάζ, σὺ δὲ τὸ ἄλλοιον, ὥσπερ εἰκὸς ἦν, εἰς Ἅιδου πάρει; Ηρ. ἐχέτω μὲν μηδὲν ἀρκείναθαι πρὸς ἄνδρα ἐπίτηδες λόγοις ἐρισχιλλόντα· ὅμως δ' οὖν καὶ τοῦτ' ἀκουσόν. ὁπόσον μὲν Ἀμφιτρύωνος ἦν ἐν τῷ Ἡρακλεῖ ἐκείνῳ, τέθνηκε, καὶ ἅμα ἐκείνῳ τὸ ἐκείνου πᾶν. ὃ δὲ ἦν τοῦ Διὸς, ἐν οὐρανῷ σώζεται τοῖς θεοῖς. Δι. εὖ οἶδα· ἔτι γὰρ ἐγὼ καὶ Ἀλκμήνην ἐρατὸ αὐτὸ Ἡρακλέα, τὸν μὲν Ἀμφιτρύωνι, τὸν δὲ παρὰ τοῦ Διὸς, ὥστε ἐναλλὰξ δίδυμοι ὄντος ὁμομήτριοι. Ηρ. ὄκνει, ὦ μάταιε, ὁ γὰρ αὐτὸς ἄμφω ἦμεν. Δι. οὐκ ἔστι μαθεῖν τοῦτο ῥᾴδιον, σωθέντος δὲ ὄντος Ἡρακλέους, ἐκτὸς εἰμὶ ὥσπερ Ἱππο-

Sed per tuum Herculem die quæso, dum ille viuebat, erásne vnà cum ipso, & tunc imago existens, aut vnus quidem eratis in vita, posteaquã autem è vita decessistis separati: ille quidem ad deos immortales auolauit, tu verò vmbra, vt dignum videtur, ad inferos aduenisti? HER. *Etsi fas equidem foret nequaquam respondere viro sophisticè percunctanti: attamen aures quoque ad hoc porrigas. Quicquid enim Amphytrionis in Hercule erat, idipsum morte affectum est, quod nempe ego sum (vt dixi) totum: quod autem ex Ioue erat, cum Dijs immortalibus conuersatur.* DIO. *Perspicuè nunc intelligo. autumas enim eadem vice Alcmenam duos peperisse Hercules: vnum quidem ex Amphytrione, alterum verò ex summo Ioue: ex quo factum est, vt gemini vnius matris vtero latueritis.* HER. *Nequaquam, ô insane: idem profectò ipsi eramus ambo.* DIOG. *Neque adhuc ad intelligendum id facile est, duos Hercules in vnum esse compositos, nisi quis diceret vos tanquam Hippo-*

Ἱπποκένταυρός τις ἦτε εἰς ἓν συμπεφυκότου, ἄνθρωπος, καὶ θεός. Ηρ. οὐ γὰρ καὶ παντεῦ οὕτω σοι δοκοῦσι συγκεῖσθαι ἐκ δυεῖν ψυχῆς, καὶ σώματος; ὥστε τί τὸ κωλύον ἐστὶ, τὴν μὲν ψυχὴν ἐν οὐρανῷ εἶναι, ἥπερ ἦν ἐκ Διὸς, τὸ δὲ θνητὸν ἐμὲ, παρὰ τοῖς νεκροῖς; Δι. ἀλλ' ὦ βέλτιστε Ἀμφιτρυωνιάδη, καλῶς ἂν ταῦτ' ἔλεγες, εἰ σῶμα ἦσθα. νῦν δὲ ἀσώματον εἴδωλον εἶ, ὥστε κινδυνεύεις τριπλοῦν ἤδη ποιοῦσαι τὸν Ηρακλέα. Ηρ. πῶς τριπλοῦν; Δι. ᾧ δέ πως, εἰ γὰρ ὁ μέν τις ἐν οὐρανῷ, ὁ δὲ παρ' ἡμῖν σὺ τὸ εἴδωλον, τὸ δὲ σῶμα ἐν Οἴτῃ κόνις ἤδη γενόμενον, τρία δὴ ταῦτα γίνεται. καὶ σκόπει ὅν τινα δὴ πατέρα τρίτον ἐπινοήσεις τοῦ σώματι. Ηρ. θρασύς τις εἶ, καὶ σοφιστής. τίς δὲ καὶ ὢν τυγχάνεις; Δι. Διογένους τοῦ Σινωπέως εἴδολον. αὐτὸς δὲ, οὐ μὰ Δία μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν, ἀλλὰ τοῖς βελτίστοις νεκρῶν σύνειμι, Ομήρου, καὶ τοῦ τοσαύτης ψευδολογίας καταγελῶν.

Hippocentaurũ in vnum fuisse copulatos: hominẽ videlicet & Deũ. HER. *An non & homines eodem pacto ex duobus componi tibi videntur, animo videlicet & corpore? Vnde quid prohibet animum quidẽ ipsum ex summo Ioüe natum adesse cœlo, me verò mortalẽ ad inferos venisse?* DIOG. *Vtique eleganter hæc disseruisses, ô optime Amphitryoniade, si corpus hac tempestate esses: sed incorporea es imago: itaque periculum est, te triplicẽ iã fecisse Herculem.* HER. *Quónam modo triplicem?* DIO. *Hoc quidem modo: nam si vnus in cœlo existit, tu verò apud nos imago, corpus autem in Oeta iam in puluerẽ versum, hæc tria iam sunt. animaduertas igitur velim, quẽ tertiũ corpori esse intelligas patrẽ.* HER. *Audax es, atq; sophista: sed quod nomen tibi est?* DIO. *Diogenis Sinopei imago: ipse autẽ per Iouẽ, minimè cũ dijs immortalibus, sed cum mortuorũ optimis cõuersor, Homerũ atq; huiuscemodi fabulas deridens,*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

AN idola siue formæ defunctorum aliæ sint ab animalibus, videndum hîc & in Platonis Phædone.

a HERCVLES.] *Vlysses ὀδ. λ. εἴδωλον quidem Herculis apud inferos esse narrat, ipsum autem in cœlo cum cæteris dijs immortalibus oblectari, vnde hic facetissimus & argutissimus dialogus fluxit. Sic Virgil. 4. Aen.*

Et nunc magna mei sub terras ibit imago.

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Ridetur diuinitas Herculis.

Diogenes ridet celebrem præstantibus ausis
Amphitryoniadem, quòd Ioue natus erat.
Ridet: nilominus diuinos esse putamus,
Dotibus herois quid valuêre boni.

NVNQVID Hercules.] ἔκφασις ἐννοηματική. Igitur è vita discessit.] θαύμασις. Dic quæso.] ἐρώτησις. Ego enim.] *A' repugnanti.* Rectè.] *Collaudatio.* Hercules enim.] ἀπόκρισις *ad rogationem.* Quídnam dicis.] ἀνασκευή. Vtique.] κατασκευή. Quo pacto igitur.] ἐπιμονὴ *in eadem re.* Caueas igitur.] σκῶμμα. Audax nimiúm.] ἀπειλή. Cur autem.] *Contemptio.* Sed per.] *Sophistica percunctatio.* Etsi fas quidem.] *Occupatio.* Nequaquam respondere.] ἀξίωσις. Quicquid enim.] ἀπόκρισις διακριτική. Perspicuè nunc.] πόρισμα. Nequaquam.] *Consecutionis illusio.* Neque adhuc.] *Confirmat eam ab absurdo.* An'non &.] *A' simili distinctio probatur.* Vnde quid prohibet.] *Conclusio.* Vtiq; eleganter.] σκῶμμα. Nam si vnus.] σκώμματος *ridicula ratio.* Audax es.] *Epilogus.* Minimè cum dijs.] *Epicurea de animorum immortalitate sententia.*

MENIΠ-

ΜΕΝΙΠΠΟΥ ΚΑΙ Ταντάλου.

MENIPPI ET Tantali.

Erasmo Roterodamo interprete.

ΜΕΝΙΠΠΟΥΣ.

Τί ἐλάᾳς, ὦ Τάνταλε, ἢ τί σαυτὸν ὀδύρῃ, ἐπὶ τῇ λίμνῃ ἑστώς. Ταν. ὅτι, ὦ Μένιππε, ἀπόλωλα ὑπὸ τοῦ δίψους. Μέ. οὕτως ἀργὸς εἶ, ὡς μὴ ἐπὶ λύψας πιεῖν, ἢ καὶ νὴ Δί' ἀρυσάμενος οἴσῃ τῇ χειρί; Τάν. ἐδέν ὄφελος, εἰ ἐπικύψαιμι· φεύγει γὰρ τὸ ὕδωρ, ἐπειδὰν πέσω ἐπὶ τὰ χείλη μου ἀθυτάμενος, ἢν δέ ποτε καὶ ἀρύσωμαι, καὶ προσενέγκω τῷ στόματι, ὑπεκφεύγει ἄκρον τὸ χεῖλος, ὑπὸ τῶν δακτύλων διαῤῥέον, οὐκ οἶδ' ὅπως αὖθις ἀπολείπει ξηρὰν τὴν χεῖρά μου. Μέ. τραπόν τι πεπονθέναι, ὦ Τάνταλε. ἀτὰρ εἰπέ μοι, τί γὰρ καὶ δεῖ τοῦ πιεῖν; ἐχρῆν σῶμα ἔχειν, ἀλλ' ἰχῶρα μόνον ἦν Λυδίᾳ που τεθάφθαι, ὅπως καὶ πανῇ καὶ δίψῃ ἐδιώκεις. σὺ δὲ ἡ ψυχὴ, πῶς ἂν ἔτι ἢ δίψώης, ἢ πίοις;

QVid eiulas, ô [a] Tantale, aut quid tuam deploras fortunam stagno imminens? TANT. Quoniã siti enecor, Menippe. MEN. Vsque adeò piger es atq; iners, vti non vel pronus incumbens bibere noris, vel caua vola hauriẽs. TAN. Nihil profecero si procumbã: refugit.n. aqua simul atq; me propiùs admoueri senserit, quòd si quando hauserò, oriq; coner applicare, priùs effluit, quã summa rigem labia: atq; inter digitos effluẽs aqua, haud scio quomodo rursus manum meam aridam relinquit. MEN. Prodigiosum quiddam de te narras Tantale: verùm dic mihi, istuc ipsum quorsum opus est bibere, quũ corpore careas? nam illud quòd esurire poterat, aut sitire, [b] in Lydia sepultum est: cæterùm tu quum sis animus, quinam posthac aut sitire queas, aut bibere?

Ταν. τοῦτ' αὐτὸ ἡ κόλασίς ἐστι, τὸ διψῆν μου τὴν ψυχὴν, ὡς σῶμα οὖσαν. Με. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὔτω πιστεύομεν ἐπεὶ φῂς τῶν διψεικολάζεσθαι. τί δ' οὖν σοι τὸ δεινὸν ἔσται; ἢ δέδιας, μὴ ἐνδεία τοῦ ποτοῦ ἀρθαίνῃς; οὐχ ὁρῶ γὰρ ἄλλον μετὰ τοῦτον Ἅδην, ἢ θάνατον ἐντεῦθεν εἰς ἕτερον τόπον. Ταν. ὀρθῶς μὲν λέγεις. καὶ τοῦτο δ' οὖν μέρος τῆς καταδίκης, τὸ ἐπιθυμεῖν πιεῖν, μηδὲν δεόμενον. Με. λῃρεῖς, ὦ Τάνταλε, καὶ ὡς ἀλιθῶς ποτοῦ δεῖσθαι δοκεῖς, ἀκράτου γε ἐλλεβόρου, νὴ Δία, ὅσις τοὐναντίον τοῖς ὑπὸ τῶν λυττώντων κυνῶν δεδηγμένοις πέπονθας, οὐ τὸ ὕδωρ, ἀλλὰ τὴν δίψαν πεφοβημένος. Ταν. οὐδὲ τὸν ἐλλέβορον, ὦ Μένιππε, ἀναίνομαι πιεῖν, γένοιτό μοι μόνον. Με. θάρρει, ὦ Τάνταλε, ὡς οὔτε σὺ, οὔτε ἄλλος πίεται τῶν νεκρῶν. ἀδυνα-

TANT. *Atqui hoc ipsum supplicij genus est, vt anima perinde quasi corpus sit, ita sitiat.* MENIP. *Age, hoc ita habere credamus, quandoquidem affirmas te siti puniri: at quid hinc acerbi tibi poterit accidere? Num metuis ne potus inopia moriare? At equidem haud video alteros inferos, si quis hos relinquat, neque locum alium in quem morte demigret quispiam.* TANT. *Rectè tu quidem dicis: verùm hoc ipsum supplicij genus est, sitire, quum nihil sit opus,* MENIP. *Desipis, Tantale, & vti verum tibi fatear, non alio potu videris egere, quàm* [c] *veratro mero, nam diuersum quiddam pateris ijs quos* [d] *canes rabiosi momorderint, vt qui non aquam quemadmodum illi, sed sitim horreas.* TANT. *Ne veratrum quidem recusârim bibere, Menippe, si liceat modó.* MENIP. *Bono es animo, Tantale, certum habens, nunquam fore vt vel tu vel reliquorum manium quispiam bibat, nec*

ἀδυνάτου γάρ. καίτοι οὐ πάντου, ὥσπερ σὺ, ἐκ καταδίκης διψῶσι, τοῦ ὕδατος αὐτοὺς οὐχ ἑπομένοντος.

nec enim fieri potest: quanquam non omnibus quemadmodum tibi, pœna adiudicata est, vt sitiant aqua illos non expectante.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a TANTALE.] *Poëtæ tradunt Tantalum Iouis ex Plotæ Nympha filium, ac Phrygiæ regem, amicum dijs fuisse, qui cùm eos frequenter hospitio susciperet, & quodam tempore deessent epulæ, filium suum Pelopem occidit, ac dijs coctum epulandum apposuit, vt eorum diuinitatem experiretur. Sola autem Ceres, reliquis abstinentibus, humerum exedit. Vitæ demum restitutus Pelops, pro humero comeso à dijs eburneum recepit: vt testantur Seneca in Thyeste, & Virgilius tertio Georgicôn:*

—humeroq; Pelops insignis eburno.

Tantalum verò propterea apud inferos fingunt damnatum, atque assistere Eridano flumini sitientem, quòd si quando admouerit, se potaturus repentè aquam à labris contactam refugere. Tum capite imminere arborem pomis onustam, sed eam subitò porrigenti manum aliò subducere sese, atque ita miserum præsente copia, inopia discruciari. Bologninus ex 4. Metamorph. Ouid.

Tantalus hic etiam sitiens potare vetatur,
Corpora quod Pelopis dijs epulanda dedit.

Meminit etiam Virgilius 6. Aen. Ouidius scribit hoc illi tormentum inditum esse, quòd deorum secreta mortalibus reuelauerit:

Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat
Tantalus: hoc illi garrula lingua dedit.

Idem lib. 3. Elegiarum:

Proditor in medio Tantalus amne sitit.

b In Lydia.] *Minoris Asiæ regio est, Cræso rege & Pactolo aurifero flumine notissima, Phrygiæ ab exortu Solis vicina.*

c Veratro.] *Elleboro poto tibi opus est, eoque sanè meraco. Qui autem parùm animo constant, & insaniunt, elleboro opus habere dicuntur, & elleboro sese purgare iubentur. Rhadamanthus in secundo Verarum narrationum libro, ita pronunciat, vt Aiax traditum ab Hippocrate elleborum bibat, priusquam in heroum consortium recipiatur: alludens ad eius insaniam. Ibidem scribitur, non licuisse Chrysippo in beatorum insulam immigrare, nisi quartùm iam sumpto elleboro. Nimirum illuc alluditur, quòd ter in vita bibisse memoratur, vt testatur etiam Petronius in carmine quodam.* *d* Canes rabiosi.] *Canes rabie perciti, quæcunque momorderint, rabiescunt, aquam horrent, & tandem intereunt.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Διηγητικὸς de Tantalo fabulæ Ouid.

Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat
Tantalus, hoc illi garrula lingua dedit.

ARGVMENTVM.

Tantalus ob factum fugientia flumina captat:
Quo dijs vix alius gratior antea erat.
Ausus consilium tandem est aperire Deorum,
Cogitur idcirco nunc tolerare sitim.

QVID eiulas.] *ἐρώτησις τοῦ αἰτίου.* Quoniam siti.] *Causæ redditio querula.* Vsque adeó.] *εἰρωνεία ἢ ἐπιτίμησις.* Nihil profecero.] *Narratio.*

Tantalus à labris sitiens fugientia captat
Flumina —.

Hor. lib. 1. Satyra 1. Prodigiosum quiddam.] *θαύμασις.* Dic mihi isthuc.] *ἀνασκευὴ ἀπὸ τοῦ ἀδυνάτου.* Cæterùm tu

cùm

cùm sis.] *Sublata re eius quoque actio desinit.* Atqui hoc ipsum.] ἀντεισαγωγή. Age hoc ita habere.] ὁμολογία ἐκ περιουσίας. Num metuis.] *Extenuatio.* At equidem haud.] *Inuestigatio causæ sitis.* Verùm hoc ipsum.] περίφρασις. Desipis, Tantale.] *Reprehensio.* Bono es animo.] *Conclusio.*

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΚΑΙ Μαυσώλου.

DIOGENIS ET Mausoli.

Erasmo Roterodamo interprete.

DIOGENES.

Ὦ Κὰρ, ἐπὶ τίνι μέγα φρονεῖς, καὶ πάντων ἡμῶν ποτιμᾶσθαι ἀξιοῖς; Μαύ. καὶ ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ μὲν, ὦ Σινοπεῦ, ὃς ἐβασίλευσα Καείας μὲν ἁπαίσης, ἦρξα δὲ καὶ Λυδῶν ἐνίων, καὶ νήσους δὲ τινὰς ὑπηγαγόμην, καὶ ἄχρι Μιλήτου ἐπέβην, τὰ πολλὰ τῆς Ιωνίας καταστρεφόμενος, καὶ καλὸς ὢν καὶ μέγας, καὶ ἐν πολέμοις καρτερός. τὸ δὲ μέγιστον, ὅτι ἐν Αλικαρνασσῷ μνῆμα

O He [a] *tu Car, quare tandem insolens es, tibique places, ac dignum te credis qui vnus nobis omnibus anteponare?* MAVS. *Primùm regni nomine, ô tu* [b] *Sinopensis: quippe qui Cariæ imperauerim vniuersæ, prætereà* [c] *Lydiæ quoque gentibus aliquot: tum autē & insulas nonnullas subegerim:* [d] *Miletum vsque peruenerim, plerisque* [e] *Ioniæ partibus vastatis. Ad hæc formosus eram ac procerus, ac bellicis in rebus præualidus. Postremò quod est omnium maximum, in Halicarnasso*

μνῆμα παμμέγεθες ἔχω ἐπιστῆσαι, οὐκ ὀλίγον ἐκ ἄπορος νικῆσαι, ἀλλ' ὁθενοῦν ἕως ἐμὲ ἔτι ἐξακκημένον, ἵππον ἢ ἀνθρώπων ἐς τὸ ἀκριβέστατον ἀκασμένον, λίθου δὲ λαμπρότητα οἷον δὲ νιφόεντος εὑρεῖν ἐστὶν ἀμήχανον. ὁ δὲ λοκῶ δικαίως ἐπὶ τοῖς μεγαλοφροσύνῃ. Δι. ἐπὶ τῇ βασιλέως φησὶ, καὶ τῷ μάκελλ, καὶ τῷ βάρει τάφου; Μαύ. νὴ Δί' ἐπὶ τούτοις. Δι. ἀλλ', ὦ μακάριε Μαύσωλε, ὅτι μὲ ἰσχὺς ἔτι σοὶ ἐκάνη, ὅτι μὲ μορφὴ πάρεστιν. ἀ γὰρ τινα ἡδοίμεθα δικαίως ὑμορφίας πέρι, ἐκ ἔχω ἁπάσῃ, τίνος ἕνεκα τὸν σὸν οὐρανίον πετιμηθείη ἄρ' ἐμοῦ φαλακρὰ γὰρ ἄμφω, καὶ γυμνά. καὶ τὰς ὀδόντας ὁμοίως πεφαίνομεν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀφῃρήμεθα, καὶ τὰς ῥῖνας ἀπεσιμώμεθα, ὁ δὲ τάφος, καὶ οἱ πολυτελεῖς ἐκεῖνοι λίθοι, Αλικαρνασσεῦσι μὴ ὅσως ἔξεστιν ἐπιδείκνυσθαι, καὶ φιλοτιμεῖσθαι πρὸς τοὺς ξένους, ὡς ἄλλο μέγα οἰκοδόμημα αὐτοῖς ὄν.

monumetũ erectũ habeo singulari magnitudine, quantũ videlicet defunctorum alius nemo possidet, neq; pari etiã pulchritudine conditũ, viris scilicet atq; equis pulcherrimo è saxo ad viuam formam absolutissimo artificio expressis, adeò vt vel phanum aliquod simile haud facilè quis inueniat. Nũ iniuria tibi videor has ob res mihi placere atq; efferri? DIO. Num ob imperium ais, ob formam, atque ob sepulchri molem? MAV. Per Iouem ob hæc inquam. DIO. Atque, ô formose Mausole, neq; vires iam illæ, neq; forma tibi iã adest, adeò vt si quẽ arbitrũ de formæ præcellẽtia delegerimus, haudquaquã dicere potis sit, quamobrẽ tua caluaria meæ sint anteferẽda: siquidẽ vtraq; pariter tum calua, tũ nuda: vtriq; dentes pariter ostendimus: pariter oculis orbati fumus: pariter naribus simis ac sursum hiantibus deformati. Cæterùm sepulchrum ac saxa illa preciosa Halicarnassei forsitan iactare licebit, & hospitibus gloriæ causa ostentare, tanquam qui magnificã quandam apud se structurã habeant: verùm

οὐ δὲ, ὦ βέλτιστε, οὐχ ὁρῶ ὅ, τι ἀπολαύεις αὐτῆς, πλὴν εἰ μὴ τοῦτο φῄς, ὅτι μᾶλλον ἡμῶν ἀχθοφορεῖς, ὑπὸ τηλικούτοις λίθοις πιεζόμενος. Μαύ. ἀνόνητα οὖν μοι ἐκεῖνα πάντα, καὶ ἰσότιμος ἔσται Μαύσωλος, καὶ Διογένης; Δι. οὐκ ἰσότιμος, ὦ γενναιότατε, οὐ γάρ. Μαύσωλος μὲν γὰρ οἰμώξεται, μεμνημένος τῶν ὑπὲρ γῆς, ἐν οἷς εὐδαιμονεῖν ᾤετο· Διογένης δὲ καταγελάσεται αὐτοῦ. καὶ τάφον ὁ μὲν ἐν Αλικαρνασσῷ ἐρεῖ ἑαυτοῦ, ὑπὸ Αρτεμισίας τῆς γυναικὸς, καὶ ἀδελφῆς κατασκευασμένον· ὁ Διογένης δὲ, τοῦ μὲν σώματος, εἰ καί τινα τάφον ἔχει, οὐκ οἶδεν. οὐδὲ γὰρ ἔμελεν αὐτῷ τούτου. λόγον δὲ τοῖς ἀείσοις περὶ αὐτοῦ καταλέλοιπεν, ἀνδρὸς βίον βεβιοκὼς ὑψηλότερον, ὦ Καρῶν ἀνδραποδωδέστατε, τοῦ τοῦ μνήματος, καὶ ἐν βεβαιοτέρῳ χωρίῳ κατεσκευασμένον.

verùm quid hinc commoditatis ad te redeat, vir egregie, nequaquam video, nisi forsan illud commodum vocas, quòd plus oneris atque nos sustines, sub tam ingentibus saxis pressus ac laborans. MAV. *Itáne nihil illa mihi conducunt omnia? planéq; pares erunt Mausolus ac Diogenes?* DI. *Imò haud pares, inquam, vir clarissime: nam Mausolus discruciabitur quoties earum rerum in mentem veniet, quibus in vita florere consueuit: at Diogenes interim eum ridebit. Atque ille quidem de suo illo monumento quod est in Halicarnasso, memorabit, ab vxore Artemisia atque sorore parato: contrà Diogenes ne id quidem suo de corpore nouit, nunquid habeat sepulchrum. Neque enim illi res ea curæ est, verùm apud viros excellentissimos sui memoriam famamq; reliquit, vt qui vitam peregerit viro dignam, tuo monumento, Carum abiectissime, celsiorem, ac tutiore in loco substructam.*

GILBER-

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a Tv Car.] *Mausolum Cariæ regem intelligit, qui fuit maritus Artemisiæ, quæ illum tam ingenti amore prosecuta est, vt eius fato perfuncti cineres vino permistos, tradatur ebibisse. Adhæc sepulchrum eidem sumptuosissimum extruxit, quod à nomine eius Mauseolum est appellatum, ob operis magnificentiam inter septem orbis miracula numeratum: vt Plinius scripsit lib.36. cap.5. Opere nondum absoluto perijt Artemisia. Caria autem regio est minoris Asiæ inter Lyciam & Ioniam sita, à quo Car caros, aliquis de Caria. Hinc Aristophanes in Auibus:* εἰ δ' δοῦλος ἐστὶ καὶ Κάρ: *Quòd si seruus est, & Car. Carum mores quoque prouerbijs aliquot locum fecêre, de quibus Erasmus noster. b* Sinopensis.] *Sinope vrbs Ponti, frequenti gymnasio clarissima, & patria Diogenis. Hinc Ouid.lib.1. de Ponto:*

Non doluit patria Cynicus procul esse Sinopeus.

c Lydiæ.] *Lydia quoque Asiæ minoris regio est, Cræso rege & Pactolo aurifero flumine notissima. d* Miletum.] *Miletum Cariæ oppidum, præstantissimæ lanæ prouentu nobilitatum: hinc Milesii populi, & Milesiæ vestes. e* Ioniæ partibus.] *Ionia regio est in extremitate minoris Asiæ: media inter Cariam & Aeolidem, tum cœli bonitate, tum situs commoditate nulli regionum posthabenda. Huius incolæ dicti sunt Iones, & metropolis Miletus, vt Cariæ Halicarnassus, in qua nobile Mauseolum extat.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Contentio de sepultura, alterius quidem magnificentissima, alterius verò neglectissima.

Vult alijs se Mausolus præferre sepultis,
Forma quòd multos vicerit, atq; manu.
Diogenes ridet formam monumentaq́; clara,
Illo & felicem se magis esse probat.

OHE tu

OHE tu Car.] *Propositio* ἐρωτητικὴ, καὶ ἐλεγκτικὴ κατ' ἐπιμονήν. Primum regni nomine.] ἀπόκρισις αἰτιώδης κατ' ἀπαρίθμησιν. Postremò quod est omnium.] *Amplificatio postremi membri per* καταγραφήν. Adeò vt vel phanum.] *Conclusio.* Num ob imperium ais.] *Negatio.* Per Iouem.] *Asseueratio.* Atqui, ô formose.] ἀνασκευὴ, *fuisse & habuisse miserum est.* Siquidem.] *Ratio ab æqualitate.* Cæterúm.] *Responsio ad quartum membrum.* Verùm quid huic.] *Remotio.* Vir egregie.] ἐξαίρεσις εἰρωνική. Illud commodum vocas.] *Epilogus comparationis.* Itáne nihil illa mihi conducunt.] *Propositio.* Nam Mausolus discruciabitur, quoties ear. rer.] *Ratio: antefert autem Diogenes se Mausolo.* Neque enim illi res ea curæ est.] *Approbatio.* Apud viros excellentissimos.] καύχησις, *quæ animi bona reliquis anteponit.*

ΝΙΡΕΟΣ, ΘΕΡΣΙτου καὶ Μενίππου.

NIREI, THERSItæ, & Menippi.

Erasmo Roterodamo interprete.

NIREVS.

ΙΔὸ δὴ Μένιππος οὗτοσὶ δικαίσει, πότερος εὐμορφώτερός ἐστιν. εἰπὲ, ὦ Μένιππε, οὐ καλλίων τοι δοκῶ. Μέν. τίνου δὲ καὶ ἐστὶ πρότερον, οἶμαι; χρὴ γὰρ τοῦτο εἰδέναι. Νί. Νιρεὺς, καὶ Θερσίτης. Μέ. πότερος ὁ Νιρεὺς, καὶ

ECce denique vel Menippus hic iudex erit, vter nostrûm sit formosior. Dic, Menippe, ánnon tibi videor forma præstantior? MENIP. *Imò quínam sitis, priùs arbitror indicandum: nam hoc opinor scito est opus.*

NIR. *Nireus ac Thersites.* MENIP. *Vter*[a] *Nireus, vter*

καὶ πότερ' ὃν ὁ Θερσίτης; οὐδέπω γὰρ τοῦτο δῆλον. Θερ. ἐγὼ μὲν οὖν τοῦτο ἔχω, ὅτι ὅμοιός εἰμί σοι. καὶ οὐδὲν τιμιώτερόν σου διαφέρειν, ὑπόκωφον σε Ὁμηρος ἱκανῶς ὁ τυφλὸς ἐποίησεν, ἀπάντων ἀμορφότατον πεποιηκώς. ἀλλ' ὁ φοξὸς ἐγὼ, καὶ ψιλὸς, οὐδὲν χείρων ἐφαίνομαι τῶν δικαίων ὥρα δή σοι, ὦ Μεγίππη, ὅν τινα ἀμορφότερον ἴδῃς. Νι. ἐμὲ γὲ τὴν Ἀγλαΐας καὶ Χαροπὸς, ὃς καλλίστου ἀνὴρ ὑπὸ Ἰλίου ἦλθον. Με. ἀλλ' ἐγὼ μὲν ὑπὸ γέλωτος, ὡς οἶμαι, καλλίστου ἤλθον, ἀλλὰ τὰ μὲν ὄντα ὅμοια, τὸ δὲ κάρα ἀνόμοιον ταύτῃ μόνον· ἆρα διαφέρειν οἴει, ἢ τὸν Θερσίτου κάρανίν, ὅτι σὺ θρυπτικὸν τὸ σόν· ἀλλὰ παραδώσω γὰρ αὐτὸ, καὶ σκόπει ἄνδρα ὃν ἔχεις. Νι. καὶ μάλα ἔρου Ὁμήρου, ὁποῖος ἦν, ὁπόταν συστρατεύωμαι τοῖς Ἀχαιοῖς. Με. οὐκοῦν

vter Therſites? nondum enim vel hoc ſatis liquet. THER. *Iam vnum hoc vinco, quòd tibi ſum ſimilis, neque tantopere me præcellis, quantopere te* [b] *cæcus ille Homerus extulit, vnum omnium formoſiſsimum appellans: quin ego faſtigiato vertice, raríſque & impexis capillis ille, nihil te inferior viſus ſum arbitro. Iam verò tempus eſt vti pronuncies, Menippe, virum altero formoſiorem exiſtimes.* NIR. *Mirum ni me, Agalia Charopéque prognatum:*

—qui vir pulcherrimus vnus,
Omnibus è Graijs Priameïa ad Pergama veni.

MEN. *Atqui non item ſubterram opinor pulcherrimus veniſti, quippe qui reliquis quidè oſsibus alijs appareas aſsimilis: porrò caluaria hoc vno inſigni à Therſitæ caluaria dignoſci poſsit, quòd tua delicata eſt ac mollicula: quandoquidem iſthuc habes effœminatum, ac neutiquam viro decorum.* NIR. *Attamen Homerum percontare, qua ſpecie tum fuerim, quum inter Græcorum copias militarem.* MEN. *Tu qui-*

ὀνει-

ἐνείρατά μοι λέγεις, ἐγὼ δὲ ἃ βλέπω, καὶ νῦν ἔχεις, ἐκεῖνα δὲ οἱ τότε ἴσασιν. Νί. οὔκουν ἐγὼ ἐνταῦθα εὐμορφώτερός εἰμι, ὦ Μένιππε; Μέ. οὔτε σὺ, οὔτε ἄλλος εὔμορφος. ἰσοτιμία γὰρ ἐν Ἅδου, καὶ ὅμοιοι ἅπαντες. Θρ. ἐμοὶ μὲν καὶ τοῦτο ἱκανόν.

Tu quidem [c] *somnia mihi narras: at ego ea specto quæ video, quæq; tibi adsunt in præsentia: cæterùm ista norunt qui id temporis viuebant.* NIR. *Quid igitur tandem? ánnon ego formosior, Menippe?* MEN. *Neq; tu, neq; quisquam alius formosus hoc loco: siquidem apud inferos æqualitas est, paresq; sunt omnes.* THER. *Mihi quidem vel hoc sat est.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

THersites cum Nireo de forma contendit apud inferos, vbi pares sunt omnes, sub Menippo iudice, & moriendum esse omnibus docetur.

a NIREVS ac Thersites.] *Nireus Charopi & Aglaiæ filius, Græcorum omnium formosissimus, quemadmodũ Thersites omnium maximè deformis. Ouid. lib. 4. de Ponto:*

Tam mala Thersiten prohibebat forma latêre,
Quàm pulchra Nireus conspiciendus erat.

Homerus Iliad. 2. Thersiten totum à capite, quod aiunt, vsque ad pedes ita graphicè depingit, vt corporis vitia & animi morbos, vt dicas pessimum ingenium in domicilio se digno habitasse. Itidem fecit Lucianus noster aduersus Indoctum librorum copia tumentem. Hinc cùm hominem vehementer fœdum significare velimus, Θερσίτειον βλέμμα: id est, *Thersitæ faciem habere dicamus. Iuuenal. Satyra 8:*

Malo pater tibi sit Thersites, dummodo tu sis
Aeacidæ similis —.

b Cæcus ille Homerus.] *Quum priùs Melesigenes diceretur,*

ceretur, quòd ad Meletem fluuium natus esset, ob id tamen quòd cæcus esset, Homeri nomen sortitus est. Cumæi nanque & Iones captos oculis ὁμήρους appellant, quòd ὁμήροις: id est, *itineris ducibus egeant. Hinc cæcutiens Mæonius nuncupatur à Martiano lib. 1. de Nuptijs Philolog. c* Somnia.] *Lucianus hîc & in Harmonide, ὀνείρατα prouerbio dicit rem futilem, inanem & nihili. Idem in Somnio suo, introduxit quempiam, qui suum somnium, tanquam orationem ineptam ac futilem reijcit. Vide in nostro adagiorum chiliarcho Extra somnum.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Contentio de pulchritudine, quæ apud inferos nulla est.

Lis est egregia de forma: pulchrior alter
Vult esse, Aglaia de genetrice satus.
Cedere Thersites non vult, turpissimus olim:
Omnia mors æquat: gratia nulla valet.

ECCE deniq;.] *Propositio.* Dic, Menippe.] *Iussio, cum rogatione.* Imò quínam sitis.] ἐρώτησις. Nireus ac.] *Responsio.* Vter Nireus.] *Alia rogatio.* Nondum enim.] *Ratio.* Iam vnum hoc vinco.] *Conclusio.* Neque tantopere.] *Homeri reprehensio.* Quin ego.] αὔξησις. Iam verò tempus.] ἀποστροφή. Mirum ni me.] *Asseueratio à parentibus, & Homeri testimonio.* Atqui non item.] *Refutatio, cum Menippi comparatione.* Attamen Homerum.] *Iussio, & confirmatio ἀτεχνός.* Tu quidem somnia.] *Contemnit testimonium comparatione.* Quid igitur.] *Rogatio.* Neque tu.] *Epilogus cum generali sententia.*

ΔΙΟΓΕ-

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ, ΑΝΤΙΣθένους, Κράτητος καὶ πτωχῶν.

DIOGENIS, ANTIsthenis & Cratetis.

Iacobo Micyllo interprete.

DIOGENES.

ΑΝτίσθενες, καὶ Κράτης, σχολὴν ἄγομεν. ὥστε τί οὐκ ἄπιμεν ἐνθὺς ἐπὶ ταθόδε περιπατήσοντες, ὄψόμενοι τοὺς ἰατιόντας, οἵοί τινές εἰσι, καὶ τί ἕκαστος αὐτῶν ποιεῖ; Αν. ἀπίωμεν, ὦ Διόγενες· καὶ γὰρ ἂν τὸ θέαμα ἡδὺ γένοιτο, τοὺς μὲν ἀναμένοντας αὐτῶν ὁρᾶν, τοὺς δὲ ἱκετεύοντας ἀφεθῆναι, ἐνίους δὲ μόλις ἰατιόντας, καὶ ἅτε πράγματος ὠθουμένου ὑπὸ Ἑρμοῦ, ὅμως ἀντιβαίνοντας, καὶ ὑπείους ἀντρεπομένους οὐδὲν δέον. Κρά. ἐγὼ γὰρ καὶ διηγήσομαι ὑμῖν, ἃ εἶδον, ὁπότε ἰατρὸν κατὰ τὴν ὁδὸν. Δι. διήγησαι, ὦ Κράτης. ἔοικας γάρ τινα παγγέλοια ἐρᾶν. Κρά.

OCium nunc agimus, Antisthenes, & tu Crates: quare cur non, obsecro, imus deambulatum recta ad ingressum & fauces orci, vt ibi spectemus eos qui descendunt, quinam sint, & quid quisque eorum agat? ANT. Eamus, Diogenes. Etenim spectaculum hoc iucundum fuerit, videre alios quidem ipsorum lachrymari, alios autem vt dimittantur supplicare: quosdam autem ægrè descedere, & quanquam ceruicem vrgente ac impellente Mercurio, reluctari tamen, & resupinos obniti, nulla necessitate aut cõmodo suo. CR. Ego verò etiam exponam vobis quæ ipse vidi in via quando huc descendebam. DIOG. Exponas licet, Crates. videris enim quædã omnino risu digna dicturus esse.

Κρά. καὶ ἄλλοι μὲν πολλοὶ συγκατέβαινον ἡμῖν, ἐν αὐτοῖς δ' ἐπίσημοι, Ισμηνόδωρός τε ὁ πλούσιος, ὁ ἡμέτερος, καὶ Αρσάκης, ὁ Μηδίας ὕπαρχος, καὶ Οροίτης ὁ Αρμένιος. ὁ μὲν Ισμηνόδωρος (ἐπεφόνευτο γὰρ ὑπὸ λῃστῶν παρὰ τὸν Κιθαιρῶνα, ἐς Ελευσῖνα οἶμαι βαδίζων) ἔστενέτε, καὶ τὸ τραῦμα ἐν ταῖν χροῖν εἶχε. καὶ τὰ παιδία τὰ νεογνὰ, ἃ καταλελοίπει, ἀνεκαλεῖτο, καὶ ἑαυτῷ ἐπεμέμφετο τῆς τόλμης. ὃς Κιθαιρῶνα ὑπερβαλλων, καὶ τὰ περὶ τὰς Ελευθερὰς χωρία, πανέρημα ὄντα ὑπὸ τῶν πολέμων, διοδεύων, δύο μόνους οἰκέτας ἐπήγετο, καὶ ταῦτα, φιάλας πέντε χρυσᾶς, καὶ κυμβία τέτταρα μεθ' ἑαυτοῦ ἔχων. ὁδ' Αρσάκης (γηραιὸς γὰρ ἤδη, καὶ νὴ Δί' οὐκ ἄσεμνος τὴν ὄψιν ἐς τὸ βαρβαρικὸν) ἤχθετο, καὶ ἠγανάκτει, πεζὸς βαδίζων, καὶ ἠξίου τὸν ἵππον αὐτῷ προσαχθῆναι, καὶ

CRA. *Cùm alij multi nobiscũ descendebant, tum verò inter ipsos maximè nobiles, Ismenodorus ille diues ex nostris, & Arsaces Medorum præfectus, & Armenius Orates. Ismenodorus igitur (occisus enim fuerat à latronibus circa Cithæronem, quando Eleusinem, vt arbitror, proficiscebatur) & gemebat, & vulnus in manibus præ se ferebat, liberos suos paruos, quos reliquerat, identidem vocando, sibiq; ipsi ob audaciam succensendo, qui cùm Cithæronem transisset, ac loca illa circa Eleutheras deserta ac bellis vastata peragrasset, non ampliùs quàm duos seruos secum adduxisset, idqúe etiam cùm phialas quinque aureas & cymbia quatuor secum haberet. Arsaces autem (senior enim iam erat, & per Iouem, pro Barbarico illo ritu, facie non adeò inhonesta aut contemnenda) grauiter ferebat atque indignabatur quòd pedibus incederet, volebatq; sibi equum suum adduci.*

Nam

τὴ γὰρ ὁ ἵππος αὐτῶν συνετεθνήκει μιᾷ πληγῇ ἀμφότεροι διαπρήσσεται ὑπὸ Θρακός τινος πελταστοῦ, ἐν τῇ ἐπὶ τῶν Ἀράξῃ, πρὸς τὸν Καππαδόκην συμπλοκῇ, ὁ μὲν γὰρ Ἀρσάκης ἐπήλαυνεν, ὡς διηγεῖτο, πολὺ τῶν ἄλλων προϋπεξορμήσας. ἑποστὰς δὲ ὁ Θρὰξ, τῇ πέλτῃ μὲν ὑποδὺς, ἀπρσείεται τὸν Ἀρσάκου ἰοντόν· οὗτος δὲ ὑποθεὶς τὴν σάρισσαν, αὐτόν τε διαπείρει, καὶ τὸν ἵππον. Αν. πῶς οἷόν τε, ὦ Κρατης, μιᾷ πληγῇ τοῦτο γενέσθαι; Κρά. ῥᾷστα, ὦ Αντίσθενες· ὁ μὲν γὰρ ἐπήλαυνεν, εἰκοσάπηχύν τινα ἰοντὸν προβεβλημένος. ὁ Θρὰξ δὲ εἰπειδὴ τῇ πέλτῃ ἀπεκρούσατο τὴν προσβολὴν, καὶ πρῆλθεν αὐτὸν ἡ ἀκωνὴ, ἐς γόνυ ὀκλάσας, δέχεται τῇ σαρίσσῃ τὴν ἐπέλασιν, καὶ τιτρόσκει τὸν ἵππον ὑπὸ τὸ στέρνον, ὑπὸ θυμοῦ καὶ σφοδρότητος ἑαυτὸν διαπείραντα.

Nam & equus vnà cum eo mortuus fuerat, vna plaga ambobus transfossis à Thracensi quodam scutato in eo prælio quod cum rege Cappadocum ad Araxem fluuium commissum fuerat. [a] *Nam Arsaces quidem infesto cursu in hostem ferebatur, longè vt quidem ipse narrabat, ante alios euectus. Thrax autem expectato illo subsistens, ac scutum præ se te tenens, venientem Arsacis hastam excutiendo diuertit: ipse autem submissa parumper sarissa sua, & equum & insidentem illum transuerberat.* ANT. *Sed quo pacto fieri potuit, Crates, vt vno ictu ambos transuerberaret?* CRA. *Facillimè Antisthenes: nam ille quidem cursu ferebatur, contum quendam viginticubitalem prætentum habens: Thrax autem vbi pelta obiecta plagam excussisset, & iam cuspis ipsum præteruecta esset, in genu procumbens excipit sarissa venientis impetum, ac equum sub pectus vulnerat: quo mox præ furore ac vehementia cursus seipsum*

τα. διελαύνεται δὲ καὶ ὁ Ἀρσάκης ἐς τὴν βουβῶνα δεξιὰ μπὰξ, ἄχεις ἐπὶ τὴν πυγήν. ὁρᾷς, οἷόν τι ἐγένετο, οὐ τοῦ ἀνδρὸς, ἀλλὰ τοῦ ἵππου μᾶλλον τὸ ἔργον. ἠγανάκτει δὲ ὅμως, ὁμότιμος ὢν τοῖς ἄλλοις, καὶ ἠξίου ἱππεὺς κατιέναι. ὁ δέ γε Ὀροίτης, ὁ ἰδιώτης, καὶ πάνυ ἁπαλὸς τὼ πόδε, καὶ οὐδ' ἑστάναι χαμαὶ, οὐχ ὅπως βαδίζειν ἐδύνατο. πάσχουσι δ' αὐτὸ ἀτεχνῶς Μῆδοι πάντες, ἐπὴν ἀπροβῶσι τῶν ἵππων, ὥσπερ οἱ ἐπὶ τῶν ἀκανθῶν ἐπιβαίνοντες ἀκροποδητὶ, μόλις βαδίζουσιν. ὥστε ἐπεὶ καταβαλὼν ἑαυτὸν ἔκειτο, καὶ οὐδεμιᾷ μηχανῇ ἀνίστασθαι ἤθελεν, ὁ βέλτιστος Ἑρμῆς ἀράμενος αὐτὸν, ἐκόμισεν ἄχρι πρὸς τὸ πορθμεῖον, ἐγὼ δὲ ἐγέλων. Αν. καὶ γὼ δὲ, ὅτε κατήειν, οὐδ' ἀνέμιξα ἐμαυτὸν τοῖς ἄλλοις, ἀλλ' ἀφεὶς οἰμώζοντας αὐτοὺς, προσδραμὼν ἐπὶ τὸ πορθμεῖον, προκατέλαβον χώραν ὡς ἂν ἐπιτηδείως πλεύσαιμι.

transadigente. eadem hasta etiam Arsaces per inguina vtrinque ad nates vsque penetrante transfoditur. Intelligis nimirum quo pacto acciderit, cùm non viri, sed equi magis hoc opus fuerit. Veruntamen indignabatur ille, quòd non ampliore honore quàm cæteri habebatur, volebatq; eques huc descendere. Orœtes autem, priuatus quispiam erat, atq; admodũ debilis pedibus: quippe qui neq; stare humi, nedum incedere vllo modo poterat. Accidit autẽ hoc prorsum Medis omnibus, vt postquam ab equis descenderint, veluti qui super spinas ingrediuntur, summis pedum digitis vix atq; ægrè incedant. Quamobrem cùm per se ipsum humi deiectus iaceret, neque vllo prorsum pacto resurgere vellet, bonus ille Mercurius sublatum in se hominem ad cymbam vsque portauit: ego verò sequens ridebam. AN. *Et ego porrò quando huc descendebam, neque admiscui me ipsum cæteris, sed relictis plorantibus illis ad cymbam accurrendo, præoccupaui mihi locum, quò commodiùs nauigarem.*

σαιμι. πρὰ τὴν πλοῦν ἢ οἱ μὲν ἐδάκρυόν τε, καὶ ἐναντίων, ἐγὼ δὲ μάλα ἐτρπόμην ἐν αὐτοῖς. Δι. σὺ μὴ, ὦ Κράτης, καὶ Αντίσθενες, τοιούτων ἐτύχετε ξυνοδοιπόρων. ἐμοὶ δὲ Βλεψίας τε ὁ δανειστὴς, ὁ ἐκ Πειραιῶς, καὶ Λάμπις ὁ Ακαρνὰν, ξεναγὸς ὢν, καὶ Δάμις ὁ πλούσιος ἐκ Κορίνθου, συγκατήεσαν. ὁ μὲν Δάμις, ὑπὸ τοῦ παιδὸς ἐκ φαρμάκων ἀπεθανὼν· ὁ δὲ Λάμπις δι' ἔρωτα Μυρτίου τῆς ἑταίρας, ἀπεσφάξας ἑαυτὸν· ὁ δὲ Βλεψίας, λιμῷ ἄθλιος ἐλέγετο ἀπεσκληκέναι. καὶ ἐδήλου ὠχρὸς ἐς ὑπερβολὴν καὶ λεπτὸς ἐς τὸ ἀκριβέστατον φαινόμενος. ἐγὼ δὲ, καί περ εἰδὼς, ἀνέκεινον ὃν τρόπον ἀποθάνοι. εἶτα τοῦ μὲν Δάμιδι αἰτιωμένου τὸν ἡδὸν, οὐκ ἄδικα μέν τοι ἔπαθες, ἔφην, ὑπ' αὐτοῦ, ὡς τάλαντα ἔχων ὁμοῦ χίλια, καὶ τρυφῶν αὐτὸς, ἐνενηκονταέτης ὢν, ὀκτωκαιδεκαέτει νεανίσκῳ τέτταρας ὀβολοὺς πρεῖχες. σὺ δὲ, ὦ Ακρ=

uigarem. Inter nauigandum verò alij quidem lachrymabantur, alij autem nauseabant: ego verò inter ipsos sedens admodum oblectabar. DIO. Tu quidem, Crates, & tu Antisthenes, huiusmodi sortiti estis itineris comites. mecum autem Blepsias ille fœnerator ex Piræo, & Lampis Acarnam, qui mercenarios milites ductauerat, & Damis diues ille Corinthius, simul descendebant. Quorum Damis quidem à puero veneno interemptus fuerat, Lampis autē ob amorem Myrtij meretricis se ipsum iugulârat: Blepsias verò fame miser perijsse dicebatur. & apparebat sanè adhuc pallidus supra modum, ac tenuis maximé. Ego verò quanquā antea noram, interrogabam tamen quo pacto quisq; mortuus esset. Ac Damidi quidem accusanti filium: Non iniusta verò, inquam, passus es ab illo, qui talenta cùm haberes coaceruata mille, ac ipse in delicijs viueres annos nonaginta natus, adolescenti illi quatuor obolos scilicet suppeditabas. Tu

Ακρνὰν (ἔστι γὰρ μαινό-
μενος, καὶ μαίηται τὴν Μυρτίδα)
τί αἰτιᾷ τὸν ἔρωτα, σαυτὸν δ'
οὔ; ὃς τὴς μὴ πολυμίτου ἀδελ-
φῆς πρώτος ἔτυχες, ἀπὸ φιλο-
κινδύνως ἀγωνίζη πρὸ τῶν ἄλ-
λων, ἀπὸ δὲ τυχόντος πα-
ρθενισκαείου, καὶ δακρύων ἐπι-
πλαστων καὶ συναγμῶν, ἰσ-
λως ὀγκνᾶς, ὁ μὴ γὲ βλέ-
ψίας, αὐτὸς ἑαυτὸν κατηγό-
ρει, φθονῶς πολλὴν πλὴν ἄ-
νοιαν, ὅτι χρήματα ἐφυλά-
τι τοῖς μηδὲν προσήκουσι
κληρονόμοις, ἃς ἀεὶ βιώσιμη
ὁ μάταιος νομίζων. πολλὴ ἔ-
μοιγε ὁ πλὴν τυχὸν τρυ-
φὴ πρίσχοντο σύνοντες.
ἀπ' ἤδη μὲν ἐπὶ τῷ στομίῳ
ἐσμὲν ἀφθόγγου καὶ, καὶ
ἀκροσπεῖν πόῤῥωθεν τὰς ἀ-
φικνουμένους. βαβαὶ, πολλοί
γε, καὶ ποικίλοι, καὶ πάντων
δακρύοντων, πλὴν τῶν νεο-
γνῶν τούτων, καὶ νηπίων. ἀπὸ
καὶ οἱ πάνυ γεγηρακότες ὀλύ-
ρονται. τί τοῦτο; ἆρα τὸ φίλτρον
αὐτὸς

verò Acarnan, (gemebat enim & ille, ac deuouebat Myrtium) quid amorem accusas, inquam, & non potius te ipsum? qui hostes quidem haud vnquam perhorrueris, sed te vltrò periculis offerendo, ante alios in prælium descenderis, à puella verò vulgari illa quidem, ac fortè oblata, & à lachrymis atque singultibus fictitijs, generosus ipse tu captus fueris. Nam Blepsias quidem ipse sese accusat ob nimiam stultitiam, quòd pecuniam videlicet custodierit hæredibus nulla necessitudine sibi coniunctis, dum vanus ipse in perpetuum victurum esse se putat. Verùm mihi quidem non vulgarem voluptatem præbuerùt tunc lamentantes isti. Sed iam circa fauces sumus. Aspicere nos illuc oportet, atque à longè contemplari aduenientes. Papæ! multi certè, & varij, omnésque lachrymantes, præter pullos istos & infantes. Quin & ætate nimia confecti illi lugent. Sed quid hoc? num philtro aliquo

αὐτοὺς ἔχει τοῦ βίου; τοῦτον οὖν τὸν ὑπέργηρον ἔρεσθαι βούλομαι. τί δακρύεις τηλικοῦτος ἀπεθανών; τί ἀγανακτεῖς, ὦ βέλτιστε, καὶ ταῦτα, γέρων ἀφιγμένος; ἧπου βασιλεὺς ἦσθα. Πτω. οὐδαμῶς. Δι. ἀλλὰ σατράπης; Πτω. οὐδὲ τοῦτο. Δι. ἆρα οὖν ἐπλούτεις, εἶτα ἀνιᾷ σε τὸ πολλὴν τρυφὴν ἀπολιπόντα τεθνάναι; Πτω. οὐδὲν τοιοῦτον. ἀλλ' ἔτη μὲν ἐγεγόνειν ἀμφὶ τὰ ἐννενήκοντα, βίον δὲ ἄπορον ἀπὸ καλάμου καὶ ὁρμιᾶς εἶχον, ἐς ὑπερβολὴν πτωχὸς ὤν, ἄτεκνός τε, καὶ πρεσέτι χωλὸς, καὶ ἀμυδρὸν βλέπων. Δι. εἶτα τοιοῦτος ὤν, ζῆν ἤθελες; Πτω. ναί. Ἠδὺ γὰρ ἦν τὸ φῶς. καὶ τὸ τεθνάναι, δεινὸν καὶ φευκτέον. Δι. παραπαίεις, ὦ γέρων, καὶ μειρακιεύῃ πρὸς τὸ χρεὼν, καὶ ταῦτα, ἡλικιώτης ὢν τῆς πορθμέως. τί οὖν ἄν τις ἔτι λέγοι περὶ τῶν νέων, ὁπότε οἱ τηλικοῦτοι

liquo vitæ tenentur? Istum igitur decrepitum interrogare lubet: Quid ploras, heus tu, tam prouecta ætate mortuus? Quid indignaris, bone vir, præsertim cùm senex huc adueneris? Eccubi rex fuisti? MEND. *Haudquaquam.* DIOG. *Verùm satrapa.* MEND. *Neque hoc.* DIOG. *Num igitur diues fuisti, ideòque malè te habet, quòd relictis multis delicijs ac voluptatibus mori coactus fueris?* MEND. *Nihil tale: sed annos quidem circiter nonaginta natus fui, vitam autem difficilem egi, arundine & linea victum quæritans, vltra modum egenus ac pauper, liberis carens, & prætereà claudus quoque, & parùm oculis videns.* DIOG. *Et viuere cupiebas, cùm talis esses?* MEND. *Certè quidem. dulcis enim erat lux: mori autem graue & horrendum.* DIOG. *Deliras, ô senex, & iuueniliter te geris erga necessitatem: & hoc, cùm sis coæqualis portitori huic. Proinde quid iam de adolescentibus dicamus, quando etiam decre-*

κοῦτοι φιλόζωοι εἰσὶν, οὓς ἐχρῆν διώκειν τὸν θάνατον, ὡς τῶν ἐν τῷ γήρᾳ κακῶν φαρμακον; ἀλλ' ἀπίωμεν, μὴ καί τις ἡμᾶς ὑπίδηται, ὡς ἀπόδρασιν βουλεύοντας, ὁρῶν περὶ τὸ στόμιον εἱλουμένους.

piti isti tantopere viuere cupiunt, quos decebat ipsam mortem etiam consectari, tanquam remediũ quoddam eorum malorum quæ secum fert senectus? Sed abeamus iam, ne quis & nos suspicetur tales esse, qui hinc aufugere cupiamus, quando circa fauces hic nos oberrare viderit.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a NAM Arsaces.] *De Arsace Medorum præfecto, qui à Thrace pedite vnà cum equo suffossus fuit. Tale quoddam certamen peditis cum equite describitur in Commentarijs Cæsaris lib.4. vt videre possit vnusquisque, quomodo à peditibus suffoderentur equi.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Διηγητικὸς καὶ ἐρωτηματικός.

Tænarias adeunt fauces & limina nigra,
Vt spectent ducat quos ibi Atlantiades.
Quisq; suos narrat comites: quos inter habetur
Pauper, qui vitæ stamina longa petit.

OMNIVM nunc.] *Occasio.* Cur non obsecro.] *Hortatio.* Recta ad.] *A` loco.* Vt ibi spectemus.] *A` causa.* Eamus.] *Assensus.* Etenim.] *Ratio à iucundo* κατὰ μερισμόν. Ego verò exponam.] προέκθεσις ἢ ὑπόσχεσις. Exponas licet.] ἀξίωσις. Tum alij multi.] ἔκθεσις κατὰ πρόσληψιν. Ismenodorus ille.] τὸ πρόσωπον ὡρισμένον. A` latronibus.] *Mortis genus.* Circa Citheronem.] *Locus.*

Quando

Quando Eleusinum.] *Tempus.* Et gemebat.] τὰ πραχθέντα. Arsaces autem.] *Secunda pars de Arsace.* Nam Arsaces.] ἡ μάχη. Thrax.] *Narratio luminosa.* Ille quidem cursu.] ὁ τρόπος. Contum quendam.] *Modi luculenta descriptio.* Intelligis nimirum.] *Conclusio.* Veruntamen.] ἐπάνοδος μετὰ τὴν ἀποπλάνησιν. Et ego porró.] *Interfatio Antisthenis, per narrationem.* Tu quidem.] *Diogenis narratio.* Ac Damidi quidem.] *Capita orationis suæ ad singulos habitæ.* Tu verò Acarnan.] ἀποστροφή. Qui hostes quidem.] *Comparatio ab indigno.* Verùm mihi quidem.] τὸ ἐκβαὶ ἡδύ. Sed iam circa.] *Ambulationis finis.* Papæ.] θαύμασις. Quid ploras.] ἐρώτησις. Quid indignaris.] *Multiplex sciscitatio.* Nihil tale.] *Responsio negans.* Sed annos.] *Affirmatio, & narratio.* Mori autem graue.] ἀντίθεσις. Deliras.] ἐπιτήμησις. Proinde quid iam.] θέσις παραινετική. Sed abeamus.] *Conclusio.*

ΑΙΑΝΤΟΣ ΚΑΙ Αγαμέμνονος.

AIACIS ET AGAmemnonis.

Iacobo Micyllo interprete.

AGAMEMNON.

Εἰ σὺ μανεὶς, ὦ Αἶαν, σεαυτὸν ἐφόνευσας, ἐμέλησας δὲ καὶ ἡμᾶς ἅπαντας, τί αἰτιᾷ τὸν Ὀδυσσέα; καὶ πρώην ὅτε προσέβλεψας αὐτὸν, ὁπότε ἧκε μαντευσόμενος, ὅτε προσειπεῖν ἠξίωσας ἄνδρα συστρατιώτην, καὶ ἑταῖρον, ἀλλ' ὑπεροπτικῶς μεγάλα βαίνων, παρῆλθες.

SI tu, dum furore correptus fuisti, [a] *Aiax: te ipsum interfecisti: nos autem cunctos etiam membris, vt putabas, detruncatis, deformâsti: quid quæso Vlyssem accusas? Ac paulò antè neque aspicere ipsum voluisti, cùm venisset huc vates cõsulturus: neq; alioqui dignatus es virum commilitonem ac socium: sed superbè admodum ac grandi incedens gres-*

ρῦλθες. Αἴ. εἰκότως, ὦ Αγάμεμνον. αὐτὸς γάρ μοι τῆς μανίας αἴτιος κατέστη, μόνος ἀντεξετασθεὶς ἐπὶ τοῖς ὅπλοις. Αγ. ἠξίους δὴ ἀνανταγώνιστος εἶναι, καὶ ἀκονιτὶ κρατεῖν ἁπάντων; Αἴ. ναὶ, τάγε τοιαῦτα· οἰκεία γάρ μοι ἦν ἡ πανοπλία, τοῦ ἀνεψιοῦ γε ὄντος. καὶ ὑμεῖς οἱ ἄλλοι, πολὺ ἀμείνους ὄντες, ἀπείπασθε τὸν ἀγῶνα, καὶ πρεχωρήσατέ μοι τῶν ἄθλων. ὁ δὲ Λαέρτου, ὃν ἐγὼ πολλάκις ἔσωσα, κινδυνεύοντα κατακεκόφθαι ὑπὸ τῶν Φρυγῶν, ἀμείνων ἠξίου εἶναι, καὶ ἐπιτηδειότερος ἔχειν τὰ ὅπλα. Αγ. αἰτιῶ τοιγαροῦν, ὦ γενναῖε, τὴν Θέτιν, ἣ δέον σοι τὴν κληρονομίαν τῶν ὅπλων παραδιδόναι, συγγενεῖ γε ὄντι φέρουσα, ἐς τὸ κοινὸν κατέθετο αὐτά. Αἴ. οὔκ, ἀλλὰ τὴν Οδυσσέα, ὃς ἀντεποιήθη μόνος. Αγ. συγγνώμη, ὦ Αἶαν,

su præterîsti. AIAX. *Meritò Agamemnon. Ille enim mihi furoris huius author extitit, vt qui solus mecum pro armis iudicio contendere ausus fuerit.* AGA. *An verò dignum censebas te, qui absque aduersario, atque absque puluere, vt dicitur, superares omnes?* AIAX. *Quid ni in tali vtique causa? Nam armatura ea cognitionis quodam iure ad me pertinebat, cùm fratris mei patruelis certè fuerit. Deinde vos cæteri, qui multò quàm ille præstantiores eratis, detrectâstis certamen, & cessistis mihi arma: iste autem* [b] *Laërtæ filius, quem ego non semel in summo periculo seruaui, cùm iam à Troianis propè concideretur, melior esse me voluit, ac dignior qui armis illis potiretur.* AGA. *Accusa igitur, ô generose,* [c] *Thetim, quæ cùm tibi debuisset armorum successionem ac hæreditatem, vtpotè cognato, tradere, in medium allata illa posuit.* AIAX. *Haudquaquam, sed Vlyssem, vt qui solus sese mihi opposuerit.* AGA. *Ignoscendũ.*

Aiax,

Αἶαν, εἰ ἄνθρωπος ὢν ὠρέχθη δόξης, ἡδίστου πράγματος, ὑπὲρ οὗ καὶ ἡμῶν ἕκαστος κινδυνεύειν ὑπομένει, ἐπεὶ καὶ ἐκράτισέ τοῦ, καὶ ταῦτα παρὰ Τρωσὶ δικασταῖς. Αἴ. οἶδα ἐγὼ ἥ τις μου κατεδίκασεν· ἀλλ' οὐ θέμις λέγειν τι περὶ τῶν θεῶν. τὸν γοῦν Ὀδυσσέα μὴ οὐχὶ μισεῖν οὐκ ἂν δυναίμην, ὦ Ἀγάμεμνον, οὐδ' εἰ αὐτή μοι Ἀθηνᾶ τοῦτο ἐπιτάττοι.

Aiax, est, si homo cùm esset, appetiuit [d] *gloriã, rem dulcissimam, cuius gratia etiam nostrûm quilibet obire pericula sustinet : præcipuè quando & vicit te postea, & hoc Troianis ipsis iudicibus.* AIAX. *Noui ego quæ me damnârit, sed fas non est de dijs aliquid dicere. Vlyssem igitur aliud quàm odisse non possum, Agamemnon, non si mihi ipsa Minerua hoc imperet.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a AIAX.] *Post Achillem præstantissimi Græcorum fuêre apud Troiam, Aiax & Vlysses, id quod passim Homerus in sua Iliade docet. Lege apud Ouidium lib. 3. Metamorph. orationes contrarias Aiacis & Vlyssis pro armis Achillis contendentium. Duo fuêre Aiaces furiosi, alter amore, alter ira: de quibus Plutarchus in vita Sertorij. Hic adeò grauiter tulisse legitur, Vlyssem sibi prælatum in capessenda successione armorum Achillis, vt præ dolore in insaniam versus sit. itaque gladio districto in gregẽ pecorum insilijt, existimans sese Græcorũ copias cædere. Tũ duos quosdã maximos sues à trabe suspensos, flagris cæcidit, arbitrãs hos esse Agamemnonẽ & Vlyssem, quorum alteri vt iudici, alteri vt victori potissimùm erat iratus. Deinde postquam resipuisset, partim pudore, partim metu sibi mortẽ consciuit.* *b* Laërtę filius.] *Vlysses, qui ab eo Laërtiades dicitur.* *c* Thetin.] *Achillis matrẽ, ex Peleo Aeaci filio.* *d* Gloriam.]

riam.] *Insignis enim gloria non nisi magnis periculis contingit. Neque triumphum egit quisquam, qui non sit ausus Martis euentum experiri. Omnes enim qui maximo ingenio præditi sunt, stimulis gloriæ concitati, res præclaras aggrediuntur. Gloria nihil est in rebus humanis pulchrius, nihil dulcius & amabilius, nihil cum virtutis altitudine copulatius.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Κατηγορητικὸς, καὶ ἀπολογητικός.

Ausus quòd pro armis Aiaci congredi Vlysses,
Iudicio captus ille furore fuit:
Idcirco semper contemnens odit Vlysses,
Nec Thetidos culpam cæruleæ esse putat.

SI tu dum furore.] κατηγορία αὐτικατηγορητική. Meritó.] ἀντέγκλημα. An verò dignum.] *Obiectio.* Quid ni.] *Responsio.* Nam armatura.] *Ratio à iusto, & ἀφήγησις.* Accusa igitur.] *Regestio.* Haudquaquam.] *Inficiatio.* Ignoscendum est.] παραίνεσις θετική. Sed fas non est.] *Præcisio.* Vlyssem igitur.] *Conclusio.*

ΜΙΝΩΟΣ ΚΑΙ ΣΟστράτου.

MINOIS ET SOstrati.

Iacobo Micyllo interprete.

MINOS.

Ο Μὲν λῃστὴς οὗτος Σώστρατος, ἐς τὸν Πυριφλεγέθοντα ἐμβεβλήσθω. ὁ δ' ἱερόσυλος ὑπὸ τῆς Χιμαίρας δασπασθήτω. ὁ δὲ τύραννος, ὦ Ερμῆ, παρὰ τὸν Τιτυὸν ἀπαθεὶς, ὑπὸ τῶν γυπῶν μειρέσθω καὶ αὐτὸς τὸ ἧπαρ.

PRædo hic quidem Sostratus in Pyriphlegethontem præcipitetur, sacrilegus autem ille à Chimæra discerpatur: tyrannus verò iste, Mercuri, iuxta Tityum in longum extentus, arrodendum & ipse hepar præbeat vulturibus.

Vos

ὑμεῖς δ' οἱ ἀγαθοὶ, ἄπιτε κατὰ τάχος ἐς τὸ Ἠλύσιον πεδίον, καὶ τὰς Μακάρων νήσους κατοικεῖτε, ἀνθ' ὧν δίκαια ἐποιεῖτε πρὰ τῆς βίου. Σώ. ἄκουσον, ὦ Μίνως, εἴ σοι δίκαια δόξω λέγειν. Μί. νῦν ἀκούσω αὖθις; οὐ γὰρ ἐξελήλεγξαι, ὦ Σώστρατε, πονηρὸς ὤν, καὶ τοσούτους ἀπεκτονώς; Σώ. ἐλήλεγμαι μὲν, ἀλλ' ὅρα εἰ δικαίως κολασθήσομαι. Μί. καὶ πάνυ, εἴγε ἀποτίνειν τὴν ἀξίαν δίκαιον. Σώ. ὅμως ἀπόκριναί μου, ὦ Μίνως· βραχὺ γάρ τι ἐρήσομαί σε. Μί. λέγε, μὴ μακρὰ μόνον, ὅπως καὶ τοὺς ἄλλους δακρίνομεν ἤδη. Σώ. ὁπόσα ἔπραττον ἐν τῷ βίῳ, πότερα ἑκὼν ἔπραττον, ἢ ἐπεκέκλωστό μοι ὑπὸ τῆς Μοίρας; Μί. ὑπὸ τῆς Μοίρας δηλαδή. Σώ. οὐκοῦν καὶ οἱ χρηστοὶ ἅπαντες, καὶ οἱ πονηροὶ δοκοῦντες ὑμεῖς, ἐκείνῃ ὑπηρετοῦντες, ταῦτα δρῶμεν. Μί. ναί, τῇ Κλωθοῖ, ἢ ἑκάστῳ ἐπέταξε γεννηθέντι τὰ πρα-

Vos autē boni ac probi, abite quàm celeriter in campū Elysium, insulasq; beatorum habitate, pro ijs quæ rectè ac iustè in vita fecistis. SOS. *Audi, ô Minos, num tibi iusta dicere videar.* MIN. *An ego denuò nunc audiam? An non conuictus es, Sostrate, quòd & malus fueris, & tam multos occideris?* SOS. *Conuictus quidem fui, sed vide num iustè ob id supplicio afficiar.* MIN. *Atque admodum, si modò id iustum est, pro merito quemque suo pœnam dependere.* SOS. *Attamen responde mihi, ô Minos. breue enim quiddam interrogabo te.* MIN. *Dic, sed ne prolixè modò: quò deinceps & cæteros dijudicare possimus.* SOSTR. *Quæcunque in vita egi, vtrum volens ea feci, an ita à Parca agglomeratum mihi fuit?* MIN. *A' Parca scilicet.* SOS. *Proinde & boni pariter omnes, & nos qui mali videmur, eadem agimus, dum illi obsecundamus.* MIN. *Ita profectò, Clotho videlicet, illi parentes: quæ vnicuique iniungit, cùm primùm natus est: quæ agen-*

πρακτέα. Σώ. εἰ οὖν τις ἀναγκασθεὶς ὑπ' ἄλλου φονεύσειέν τινα, οὐ δυνάμενος ἀντιλέγειν ἐκείνῳ, βιαζόμενος οἷον δήμιος ἢ δορυφόρος, ὁ μὲν δικαστῇ πεισθεὶς, ὁ δὲ τυράννῳ, τίνα αἰτιάσῃ τοῦ φόνου; Μί. δῆλον ὡς τὸν δικαστὴν, ἢ τὸν τύραννον, ἐπεὶ οὐδὲ τὸ ξίφος αὐτό· ὑπηρετεῖ γὰρ τοῦτο, ὄργανον ὂν πρὸς τὸν θυμὸν, τοῦ πρώτως πρᾶσχόντι τὴν αἰτίαν. Σώ. εὖγε, ὦ Μίνως, ὅτι καὶ ἐπιδαψιλεύῃ τοῦ παραδείγματι. ἢν δέ τις ἀποστείλαντος τοῦ δεσπότου, ἥκῃ αὐτὸς, χρυσὸν ἢ ἄργυρον κομίζων, τίνι τὴν χαρὶν ἰστέον, ἢ τίνα εὐεργέτην ἀναγραπτέον; Μί. τὸν πέμψαντα, ὦ Σώστρατε· διάκονος γὰρ ὁ κομίσας ἦν. Σώ. οὐκοῦν ὁρᾷς πῶς ἄδικα ποιεῖς, κολάζων ἡμᾶς ὑπηρέτας γενομένους ᾧ ἡ Κλωθὼ προσέταττε, καὶ τούτους τιμῶν

agenda ipsi sunt. SOST. Si quis igitur vi compulsus ab alio, occiderit aliquem, cùm non possit illi contradicere à quo compellitur, vt verbi gratia, si carnifex aut satelles quispiam alter iudici parendo, alter tyranno, quémnam cædis istius reum ages? MIN. Quem alium, nisi iudicem aut tyrannum: quoniam neque ipsum gladium accusare possumus: subseruit enim hic tanquam instrumentum quoddam, animis atque furori accommodatus illius qui primò causam hanc præbuit. SOST. Rectè sanè, ô Minos. laudo quòd hæc etiam exemplo quasi quodam auctario locupletas. Si quis autem mittente hero veniat ipse, aurum vel argentum afferens, vtrínam ea gratia haberi debet, aut vtri beneficium hoc acceptum referendum est? MIN. Ei qui misit, Sostrate: nam ille qui attulit, minister tantùm fuit. SOSTR. Vidésne igitur quàm iniusta facis, dum supplicio afficis nos, qui ministri tantùm fuimus eorum, quæ Clotho nobis imperauit: & rursum, dum

μῶν τοὺς δακονησαμένους ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς; οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνο εἰπεῖν ἔχοι τις ἄν, ὡς ἀντιλέγειν δυνατὸν ἦν τοῖς μετὰ παίσης ἀνάγκης προστεταγμένοις. Μί. ὦ Σώστρατε, πολλὰ ἴδοις ἂν καὶ ἄλλα οὐ κατὰ λόγον γινόμενα, εἰ ἀκριβῶς ἐξετάζοις· πλὴν ἀλλὰ σὺ τοῦτο ἀπλαύσεις τῆς ἐπερωτήσεως, διότι οὐ λῃστὴς μόνον, ἀλλὰ καὶ σοφιστής τις εἶναι δοκεῖς. ἀπόλυσον αὐτὸν, ὦ Ερμῆ, καὶ μηκέτι κολαζέσθω. ὅρα δὲ μὴ καὶ τοὺς ἄλλους νεκροὺς ἐρωτᾷν τὰ ὅμοια διδάξῃς.

dum honore prosequeris eos qui in alienis bonis veluti dispensatores quosdam sese gesserunt? Non enim illud dicere quisquam poterit, quòd contradicere, aut imperata detrectare, licitum fuerit in ijs quæ cum omni prorsum vi ac necessitate imperata fuêre. MIN. *Multa, ô Sostrate, & alia videas, licet minimè secundum rationem fieri, si diligenter expendas. veruntamen tu ex hac quæstione hoc boni consequêris, quandoquidem non prædo solùm, verumetiam Sophista quidam esse videris: Solue ipsum, Mercuri, néve deinceps ampliùs puniatur. Cæterùm illud vide, ne & cæteros manes similia interrogare doceas.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

HVius Sostrati idem Lucianus meminit in Alexandro Pseudomãte, & inter sceleribus nobilitatos annumerat. Hic Prædo habetur, & suæ nequitiæ conuictus peccatorum causam in fatum transfert.

IOAN-

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Disputatorius, Num iure puniantur sontes. locus communis de Stoico fato: Si fatali necessitate omnia peraguntur, immeritò puniuntur sontes.

Iudicium expectant Minois, qui periêre,
Quorum de vita iudicat atq; statu.
Sostratus excusat facinus, fatoq; coactum
Se dicit, quicquid fecerit vsq; mali.

PRAEDO hic.] πρόσταξις κατακρίσεως. Vos autem boni.] ἀποστροφὴ *ad bonos & probos, quos beatos esse vult.* Audi, ô Minos.] Ἀξίωσις *ad defensionem.* An ego denuó.] *Recusatio.* An non conuictus es.] κατηγορία, καὶ τὸ ἔγκλημα. Conuictus quidem fui.] παρομολογία, *confessio facti.* Sed vide num iusté.] *Asseueratio ex defensione.* Attamen responde mihi.] ἀπαίτησις τῆς ἀποκρίσεως. Dic, sed ne prolixé.] *Permissio conditionalis.* Quæcunque in vita egi.] πρότασις διαλεκτικὴ κατὰ δίλημμα. A' Parca scilicet.] ἀπόκρισις μεταστατικὴ *ex causis.* Rectè sanè, ô Minos.] ἐπίκρισις. Si quis autem mittente hero.] *Aliud simile* τῆς σωκρατικῆς ἐπαγωγῆς. Et qui misit.] *Responsio Minois ad* ἐπερώτησιν. Nam ille qui attulit.] *Conclusio.* Vidésne igitur.] μετάστασις σωικὴ εἰς τὴν μοῖραν. Et rursum.] *Altera pars.* Non enim illud.] αἰτιολογία. Multa, ô Sostrate.] ἐπίλογος. Veruntamen tu] τὰ ἐκβαύτα. Solue ipsum.] πρόσταξις.

ΠΕΡΙ ΘΥΣΙΩΝ. *DE SACRIFICIIS.*

Erasmo Roterodamo interprete.

Μὲν γὰρ ἐν ταῖς θυσίαις οἱ μαλταιοὶ πράττουσι, καὶ ταῖς ἑορταῖς καὶ προσόδοις τῶν θεῶν,

Nimuero [a] *si quis recensere velit quæ stultissimi mortales factitãt in sacris, in festis diebus, in adeũdis salutãdisq; dijs,*

θεῶν, καὶ ἃ αἰτοῦσι, καὶ ἃ εὔχονται, καὶ ἃ γιγνώσκουσι περὶ αὐτῶν, οὐκ οἶδα εἴ τις οὕτω κατηφὴς ἐστι, καὶ λελυπημένος, ὅς τις οὐ γελάσεται, τὴν ἀβελτηρίαν ἐπιβλέψας τῶν δρωμένων. καὶ πολύ γε, οἶμαι, πρότερον τοῦ γελᾶν πρὸς ἑαυτὸν ἐξετάσει, πότερον ἐνσεβεῖς αὐτοὺς χρὴ καλεῖν, ἢ τοὐναντίον θεοῖς ἐχθροὺς, καὶ κακοδαίμονας, οἵγε οὕτω ταπεινὸν, καὶ ἀγεννὲς τὸ θεῖον ὑπειλήφασιν, ὥστε εἶναι ἀνθρώπων ἐνδεὲς, καὶ κολακευόμενον ἥδεσθαι, καὶ ἀγανακτεῖν ἀμελούμενον. τὰ γοῦν Αἰτωλικὰ πάθη, καὶ τὰς τῶν Καλυδωνίων συμφορὰς, καὶ τοὺς τοσούτους φόνους, καὶ τὴν Μελεάγρου διάλυσιν, πάντα ταῦτα ἔργα φασὶν εἶναι τῆς Ἀρτέμιδος, μεμψιμοιρούσης ὅτι μὴ παρελήφθη πρὸς τὴν θυσίαν ὑπὸ τοῦ Οἰνέως. οὕτως ἄρα βαθέως καθίκετο αὐτῆς ἡ τῶν ἱερείων δαμαρτία· καί

dijs tum quas res ab illis petant, quæ vota faciant, cuiusmodi sint quæ de illis sentiunt, statuuntq́ : equidem haud scio, sit ne quisquam animo curis ita confecto, vsq; adeò mœsto, quin risurus sit, vbi perpenderit negocij tum absurditatem, tum amentiam. [b] *At multò antè quàm ridere incipiat, opinor secum illud expendet, vtrum pios istos appellari cõueniat, an contrà dijs inimicos, atque infelices, ac Genios malos, qui quidem numen ipsum, rem vsqueadeo humilem atque abiectam existimant esse, vt humanis egeat obsequijs, vtique adulatione capiatur ac gaudeat : rursum vt stomachetur, atque iracundè ferat si negligatur.* [c] *Nam Aetolica illa mala, simulq́ Calydoniorum calamitates, totq́ hominum cædes, ad hæc & Meleagri interitũ, hæc omnia à Diana authore profecta esse prædicant, quæ videlicet grauiter ferret quòd ab Oeneo non esset ad sacrificium adhibita. Vsqueadeò nimirum altè dolor hic animo illius insederat, quòd sacris epulis esset frustrata.*

ἐμοί μοι δοκεῖ ὁρᾷν αὐτὴν ἐν τῷ οὐρανῷ τότε μόνην, τῶν ἄλλων θεῶν ἐν Οἰνέως πεπορευμένων, δεινὰ ποιοῦσαν, καὶ σχετλιάζουσαν, οἵας ἑορτῆς ἀπολειφθήσεται. τοὺς δ' αὖ Αἰθίοπας, καὶ μακαρίους καὶ τρισευδαίμονας εἴποι τις ἄν, εἴγε ἀπομνημονεύοι τὴν χάριν αὐτοῖς ὁ Ζεύς, ἣν ἐν ἀρχῇ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως πρὸς αὐτὸν ἐπεδείξαντο, δώδεκα ἑξῆς ἡμέρας ἑστιάσαντες, καὶ ταῦτα, ἐπαγόμενον καὶ τοὺς ἄλλους θεούς. οὕτως οὐδέν, ὡς ἔοικεν, ἀμισθὶ ποιοῦσιν, ὧν ποιοῦσιν, ἀλλὰ πωλοῦσι τοῖς ἀνθρώποις τἀγαθά. καὶ ἔνεστι πρίασθαι παρ' αὐτῶν, τὸν μὲν ὑγιαίνειν, εἰ τύχοι, βοιδίου· τὸν δὲ πλουτεῖν, βοῶν τεττάρων· τὸν δὲ βασιλεύειν, ἑκατόμβης· τὸν δὲ σῶον ἐπανελθεῖν ἐξ Ἰλίου ἐς Πύλον, ταύρων ἐννέα· καὶ τὸ ἐκ τῆς Αὐλίδος ἐς Ἴλιον διαπλεῦσαι, παρθένου βασιλικῆς. ὁ μὲν γὰρ ἑκατόμβη, τὸ μὴ ἁλῶναι τότε τὴν πόλιν

Quin illam iam mihi videre videor, vt erat id temporis, in cœlo solitariam, reliquis dijs ad Oenei conuiuiū profectis foras, miseris modis gerentem sese, ac miserabiliter eiulantem, quòd ab eiusmodi festo esset abfutura. Contrà Aethiopes illos fortunatos, ac multis modis felices quis dixerit, si modò Iupiter illis gratiam referret pro humanitate quam in initio poëmatis Homerici in ipsum exhibuerant, duodecim perpetuos dies epulis acceptum, idq; quum reliquis etiam dijs comitatus ad conuiuium veniret.[d] *Vsque adeò nihil, vt apparet, quicquid faciunt illi, gratis faciunt: verùm sua bona vendunt mortalibus: atq; emere quidem ab illis licet omnia, puta bonam valetudinē bucula, diuitias bobus quatuor, tum regnum bobus centum: prætereà sospitem ab Troia in Pylum reditum tauris nouem, iam ex Aulide ad Ilium transmittendi facultatem regia puella. Nam alius quidam, ne id temporis*

vrbs

πὶρ ἐπείαζε παρὰ τ Αθλωᾶς, βοῶν ἀώδεκα, καὶ πέπλου. ἀκάζεται δὲ χρὴ ποτὰ ἐνν καὶ ἀλεκτρυόνος, καὶ στεφάνου, καὶ λιβάνου μόνα παρ' αὐτοῖς ὤνια. ταῦτα ἦ, οἶμαι, καὶ Χρύσης ἐπισάμενος, ἅτε ἱερεὺς καὶ γέρων καὶ ἅτε θεᾶ σοφὸς, ἐπεὶ ἄπρακτος ἀπίοι παρὰ τ Αγαμέμνονος, ὡς ἂν καὶ πεπλανεύσας τῶ Απόλλωνι πολὺ χάειν, δικαιολογᾶται, καὶ ἀπαίτα πολὺ ἀμοιβὴν, καὶ μόνον ὀκ ὀναδίζει λέγων, ὦ βέλτιστε Απόλλον, ἐγὼ μέγας τ νεὼν, τέως ἀστεφάνωτον ὄντα, πολλάκις ἐστεφάνωσα, καὶ σαυτᾶ δὲ μηρία ταύρων τε καὶ αἰγῶν ἔκαυσα ἐπὶ τ βωμῶν, σὺ δ' ἀμελεῖς μου τοιαῦτα πονηθέντος, καὶ παρ' ὐδὲν τίθεσαι τὸν ὠνὴν ἐτίσω. δίκαιον γὰρ ἔστω σε κατὰ δύσπηνον αὐτὸν ἐκ τῶν λόγων, ὅστις ἀρπασάμενος τὰ τόξα, καὶ ὑπὲρ τῶν νεῶν καθίσας ἑαυτ καταστόξευσε τῶ λοιμῶ τὸς Αχαιὸς, αὐτοῖς ἡμιόνοις καὶ κυσίν. *vrbs caperetur, à Minerua mercato est bobus duodecim, ac peplo. Verisimile est autē esse prætereà quædā, quæ vel gallo, vel corolla, vel solo thure ab illis redimi queant.* e *Hæc igitur quū non ignoraret, opinor, Chryses ille, vtpotè tum sacerdos, tum senex, diuinarumq; rerū egregiè peritus, posteaquā re infecta rediisset ab Agamemnone, tanquā qui pridem Apollini mutuum dedisset beneficium, ita nūc imputat ac reposcit vicem, quin conuiciatur etiam propemodum, nempe quum sic ait: Equidē, Apollo egregie, templum tuū, quū id temporis adhuc esset incoronatū, sæpenumerò coronis ornaui, deinde tam multas tibi in aris adoleui coxas taurorum pariter atq; caprarum: at tu contrà me negligis, quum huiusmodi patiar iniurias, proq; nihilo ducis hominem bene de te meritum. Qua quidē oratione in tantum ille pudefactus est, vt protinus arrepto arcu, ac supra nauium stationem sese collocans, pestem in Græcorum copias iacularetur, ne mulis quidem & canibus intactis.*

ἐπεὶ δ' ἅπαξ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐμνήσθην, βούλομαι καὶ τἆλλα εἰπεῖν, ἃ περὶ αὐτοῦ οἱ σοφοὶ τῶν ἀνθρώπων λέγουσιν. οὐχ ὅσα περὶ τοὺς ἔρωτας ἐδυστύχησεν, οὐδὲ τοῦ Υακίνθου τὸν φόνον, οὐδὲ τῆς Δάφνης τὴν ὑπεροψίαν, ἀλλ' ὅτι καὶ καταδικασθεὶς ἐπὶ τῶν τῶν Κυκλώπων θανάτῳ, καὶ ἀξοστρακισθεὶς διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατεπέμφθη ἐς γῆν, ἀνθρωπίνῃ χρησόμενος τῇ τύχῃ. ὅτε δὴ καὶ ἐθήτευσεν ἐν Θετταλίᾳ παρ' Ἀδμήτῳ, καὶ ἐν Φρυγίᾳ παρὰ Λαομέδοντι, παρὰ τούτῳ μέν γε οὐ μόνος, ἀλλὰ μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος, ἀμφότεροι πλινθεύοντες ὑπ' ἀπορείας, καὶ ἐργαζόμενοι ἐς τὸ τεῖχος· καὶ οὐδὲ ἐντελοῦ τὸν μισθὸν ἐκομίσαντο παρὰ τοῦ Φρυγὸς, ἀλλὰ προσῶφλεν αὐτοῖς πλέον, ἢ τριάκοντά, φασι, δραχμὰς Τρωϊκάς. ἢ γὰρ οὐ ταῦτα σεμνολογοῦσιν οἱ ποιηταὶ περὶ τῶν θεῶν, καὶ πολὺ τούτων ἱερώτερα περί τε Ἡφαίστου καὶ Προμηθέως, καὶ Κρόνου καὶ

f *Sed quoniam de Apolline incidit mentio, referam de eodem & alia quæ de illo sapientes isti tradunt: non illa quidē, quoties, quàm infeliciter amârit: non Hyacinthi cædem, neq; Daphnes superbiam: verùm, quemadmodū damnatus etiā fuerit, & ob Cyclopes interfectos in exilium exactus. Vnde factū, vt è cœlo in terrā demitteretur, humana iam sorte vsurus, nostrisq; malis factus obnoxius. Prætereà aūt, quemadmodū in Thessalia mercenariā operam suā locârit apud Admetū, tum itē 8 in Phrygia apud Laomedontē: atq; apud hunc quidē haud solus, verùm cū Neptuno, quū ambo propter egestatem lateres componerent, inq; construēdis mœnibus operā præstarēt. Ac ne mercedē quidē solidam à Phryge illo tulerūt, verùm debebat illis adhuc de summa, vt ferūt, plus triginta drachmas Troiani nomismatis. Quid enim? An non hæc in Deorum honorem fabulantur poëtæ? atque his etiam multò diuiniora de Neptuno, de Prometheo, de Saturno, de Rhea,*

Ρίας, καὶ σχεδὸν ὅλης τῆς τῶ Διὸς οἰκίας, καὶ ταῦτα, παρακαλέσαντες τὰς Μούσας σωφρόνως ἐν ἀρχῇ τῶν ἐπῶν, ὑφ' ὧν δὴ ἐνθουσιῶντες ᾄδομεν, ὡς τὸ εἰκὸς, ἄδουσιν, ὡς ὁ μὲν Κρόνος, ἐπειδὴ τάχιστα ἐξέστη τοῦ πατρὸς τὴν Οὐρανὸν, ἐβασίλευσε τε ἐν αὐτῷ, καὶ τὰ τέκνα κατέπιεν, ὥσπερ ὁ Ἀργεῖος Θυέστης· ὕστερον δὲ ὁ Ζεὺς, κλαπεὶς ὑπὸ τῆς Ρέας, ἐποδαμομένης τὸν λίθον, ἐς τὴν Κρήτην ἐκπεθεὶς, ὑπ' Αἰγὸς ἀνετράφη· καθάπερ ὁ Τήλεφος ὑπ' ἐλάφου, καὶ ὁ Πέρσης (κύριος δὲ ὁ πρότερον) ὑπὸ τῆς κυνός. ἔπειτα ἐξελάσας τὸν πατέρα, καὶ ἐς τὸ ἁρμοστήριον καταβαλὼν, αὐτὸς ἔσχε τὴν ἀρχήν. ἔγημε δὲ πολλὰς μὲν ἄλλας, ὑσάτην δὲ τὴν Ἥραν τὴν ἀδελφήν, κατὰ τὸν Περσῶν τε καὶ Ἀσσυρίων νόμους ἐρωτικὸς δὲ ὢν, καὶ ἐς Ἀφροδίσια μεγαλυνόμενος, ῥᾳδίως ἐνέπλησε πάντων τὸν οὐρανὸν, τοὺς μὲν ἐξ ὁμοτίμων ποιησάμενος

Rhea, deniq; de vniuersa fermè Iouis familia, idq; inuocatis vt adsint canētibus, in exordio poēmatū, Musis: à quibus tandē velut afflati numine, id quod apparet huiusmodi quædā cantant, quēadmodum Saturnus vt primùm Cœlū patrem suū execuisset, ipse in eo regnauerit, deinde [h] liberos suos deuorārit, sicuti ferūt feciſſe & [i] Argiuū illum Thyeſtem. Deinde quemadmodum Iupiter furtim occultatus à Rhea, saxū pueri loco subijciente, in Cretam sit ablegatus, atque inibi [k] à capella nutrice sit alitus: itidē videlicet vt Telephus à cerua. Cyrus Perſa (is qui prior regnauit) à cane narratur enutritus. Poſtea, quemadmodum expulſo patre, atq; in vincula coniecto, ipſe [l] potitus sit imperio. Duxerat autem vxores complureis quidem alias, ſed poſtremo loco [m] Iunonem germanam, [n] idq; iuxta Perſarū & Aſſyriorū inſtitutum. Tum autem quòd eſſet in amores propenſus, atque in Venerem effuſus, facilè [o] cœlum liberis expleuerit. Quorum alios ex suæ ſortis deabus creā-

νος, ἐνίους δὲ καὶ νόθους, ἐκ τῶν θνητοῦ καὶ ἐπιγείου γένους, ἄρτι μὲν ὁ γεννάδας γιγνόμενος χρυσίον, ἄρτι δὲ ταῦρος, ἢ κύκνος, ἢ ἀετὸς, καὶ ὅλως ποικιλώτερος αὐτοῦ Πρωτέως. μόνην δὲ τὴν Αθηνᾶν ἔφυσεν ἐκ τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς, ὑπ' αὐτὸν ἀτεχνῶς τὸν ἐγκέφαλον συλλαβών. τὸν μὲν γὰρ Διόνυσον ἡμιτελῆ, φασιν, ἐκ τῆς μητρὸς ἔτι καιομένης ἁρπάσας, ἐν τῷ μηρῷ φέρων κατώρυξε, κατὰ ἐξέτεμε, τῆς ὠδῖνος ἐνστάσης. ὅμοια δὲ τούτοις καὶ περὶ τῆς Ηρας ᾄδουσιν, ἄνευ τῆς πρὸς τὸν ἄνδρα ὁμιλίας, ὑπηνέμιον αὐτὴν παῖδα γεννῆσαι, τὸν Ηφαιστον, οὐ μάλα εὐτυχῆ τοῦτον, ἀλλὰ βάναυσον καὶ χαλκέα καὶ πυρίτην, καὶ ἐν καπνῷ τὸ πᾶν βιοῦντα καὶ σπινθήρων ἀνάπλεων, οἷα δὴ καμινευτὴν, καὶ οὐδὲ ἄρτιον τὼ πόδε. χωλευθῆναι γὰρ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ πτώματος, ὁπότε ἐρρίφθη ὑπὸ τοῦ Διὸς, ἐξ οὐρανοῦ. καὶ

rit : alios contrà nothos ex mortali terrestriq; genere sustulerit, quum interim generosus ille nunc in aurum, nunc in taurum, nunc in cygnum aut aquilam verteretur: ac in summa plures sibi formas assumeret, ᵖ quàm vel Proteus ipse. Porrò Mineruam è suo ipsius capite progenuit, hanc planè sub ipso cerebro complexus. Nam Bacchum imperfectũ adhuc (vt aiunt) è matre etiamnum conflagrante surreptum, in suum femur illatum defodit : deinde vrgente partu execuit. Nec his dissimilia de Iunone etiam canunt. Nempe hanc ᵠ citra virilem congressum subuentaneo conceptu grauidam, puerum edidisse Vulcanum, atque eum quidem non admodum fortunatum, verũ excusorem ac fabrũ ærarium : quiq; perpetuò tum in igni, tum in fumo versetur, ac scintillis oppletum : quippe cuius ars in fornacibus exerceatur. Tum autem ne pedibus quidem integris. claudicare enim è ruina, quum à Ioue ʳ præceps datus esset è cœlo.

Quòd

καὶ ἄγε μὴ οἱ Λήμνιοι, καλῶς ποιοῦντες, ἔτι φερόμενον αὐτὸν ἐπιλιξάντο ἐτυθύκει ἂν ὑμῖν ὁ Ἡφαιστος, ὥσπερ ὁ Ἀσυάναξ ἀφ' ἧς πύργου καταπεσών. καίτοι μὲν Ἡφαίστου μήτρια, τὸν δὲ Προμηθέα τίς οὐκ οἶδεν οἷα ἔπαθεν, διότι καθ' ὑπερβολὴν φιλάνθρωπος ὢν; καὶ γὰρ αὖ καὶ τοῦτον εἰς τὴν Σκυθίαν ἀγαγὼν ὁ Ζεὺς, ἀνεσάυρωσεν ἐπὶ τοῦ Καυκάσου, καὶ τὸν ἀετὸν αὐτῷ παρακαθίσας, ὃ ἔπαρ ὀνομάζουσι. οὕτως ἦν ἐξετίνεσε τὸν καταδίκην. ῥέα δὲ (καὶ γὰρ ἴσως καὶ ταῦτα ἐπέβη) πῶς οὐκ ἀσχημονεῖ, καὶ γενὰ ποιεῖ, γραῦς ἦδη, καὶ ἔξωρος ὅσα, καὶ τοσούτων μήτηρ θεῶν, παιδίσκας δὲ ἔτι, καὶ ζηλοτυποῦσα, καὶ τὸν Ἄττιν ἐπὶ τῶν λεόντων φέρουσα, καὶ ταῦτα, μηκέτι χρήσιμον εἶναι δυνάμενον; ὡς τί πῶς ἂν ἔτι μεμφοιτό τις ἢ τῇ Ἀφροδίτῃ, ὅτι μοιχεύ-

Quòd ni Lemnij pro sua bonitate eum, dum adhuc ferretur in aëre, suscepissent, perierat nobis Vulcanus, non aliter quàm Astyanax è turri deiectus. Quanquam quæ de Vulcano narrant, toleranda videantur: cæterùm de Prometheo, cui non cognitum est, quàm atrocia sit passus, propterea quòd supra modum humanæ gentis amans fuerit? Siquidem hunc Iupiter in Scythiam deportatum, super Caucasum montem cruci suffixit, adhibita illi aquila, quæ iecur illius assiduè circumroderet. Hic itaque pœnas pendit. Porrò Rhea (nam sunt hæc quoque simul referenda) annon indecorè atque indignè facit? Iam anus quum sit, & ætate exacta, ijsq; rebus intempestiua, deinde tam multorum mater deorum, dum pueros adhuc adamat, eosq; zelotypia prosequitur, dumq; Attin ipsum leonibus secum circumuectat, præsertim quum iam vtilis esse non queat? Itaq; quinam posthac vitio vertat aliquis vel Veneri quòd

μοιχεύεται, ἢ τῇ Σελήνῃ, πρὸς τὸν Ενδυμίωνα κατιούσῃ πολλάκις, ἐκ μέσης τῆς ὁδοῦ; φέρε δὲ ἤδη τούτων ἀφέμενοι τῶν λόγων, ἐς αὐτὸν ἀνέλθωμεν τὸν οὐρανὸν, ποιητικῶς ἀναπτάμενοι κατὰ τὴν αὐτὴν Ομήρῳ καὶ Ησιόδῳ ὁδὸν, καὶ θεασώμεθα ὅπως ἕκαστον διακεκόσμηται τῶν ἄνω. καὶ ὅτι μὲν χαλκοῦς ἐστι τὰ ἔξω, καὶ πρὸ ἡμῶν τοῦ Ομήρου λέγοντος ἠκούσαμεν. ὑπερβάντι δὲ καὶ ἀνακύψαντι μικρὸν ἐς τὸ ἄνω, καὶ ἀτεχνῶς ἐπὶ τοῦ νώτου γενομένῳ, φῶς τε λαμπρότερον φαίνεται καὶ ἥλιος καθαρώτερος, καὶ ἄστρα διαυγέστερα, καὶ τὸ πᾶν, ἡμέρα, καὶ χρυσοῦν τὸ δάπεδον. ἐσιόντι δὲ πρῶτον μὲν οἰκοῦσιν αἱ Ωραι, πυλωροῦσι γάρ. ἔπειτα δὲ ἡ Ιρις, καὶ ὁ Ερμης, ὄντες ὑπηρέται, καὶ ἀγγελιαφόροι τοῦ Διός. ἑξῆς δὲ τοῦ Ηφαίστου τὸ χαλκεῖον, ἀνάμεστον ἁπάσης τέχνης. μετὰ δὲ αἱ τῶν θεῶν οἰκίαι, καὶ τοῦ Δι-

adulteretur, vel Dianæ quòd ad Endymionem frequenter medio è cursu diuertens descẽdat? Sed age missas faciamus has fabulas: atq; ipsum cœlum conscendamus, poëtico illo more subuolantes: ea nimirum via, quam vnam pariter cum Homero Hesiodus commonstrat, contemplaturi quem in modum singula apud illos sint ordinata. Ac primùm quidem quòd forinsecùs sit ferreum, vel ab Homero, qui id ante nostrã ætatem dixit, audiuimus. Quod si superas, ac sublato paulùm capite sursum aspexeris, ac planè in ipsum quasi dorsum perueneris, ibi simul & lumen apparet candidius, & serenior sol, & astra fulgentiora, nihilq; vsquam oculis occurrit nisi clarus dies, ac solum vndique aureum. Cæterùm introgredienti, primo loco mansitant [t] Horæ: quippe portas seruant. Post eas Iris, ac Mercurius: vtpote ministri, ac Iouis internuncij. Deinde Vulcani fabrilis officina, omnigeno referta artificio. Postea deorum ædes, ac Iouis

ὃς τὰ βασίλεια, ταῦτα πάντως μιμησάμενος τὸν Ἡφαίστου κατασκευάσαντα. οἱ δὲ θεοὶ παρὰ Διὶ καθήμενοι (πρέπει γάρ, οἶμαι, ἄνω ὄντα μιμεῖσθαι) ἀρκοποῦσιν εἰς τὴν γῆν, καὶ πάντη περιβλέποντες ἐπικύπτοντες, ἔνθεν ὄψονται πῦρ ἀναπτόμενον, ἢ ἀναφερόμενόν τινα ἰνιδυμένον περὶ καπνοῦ. κἂν μὴ θύῃ τις, ὅμως κνίσωνται πάντες, ἐπικεχυνότες τῷ καπνῷ, καὶ τὸ αἷμα πίνοντες, ὥσπερ ἀμυᾶται. ἦν δὲ εἰκόσι θεοῖς ὦσι, νέκταρ καὶ ἀμβροσία τὸ δεῖπνον. πάλαι μὲν οὖν καὶ ἄνθρωποι συνεστιῶντο, καὶ συνέπινον αὐτοῖς ὁ Ἰξίων καὶ ὁ Τάνταλος. ἐπεὶ δὲ ὕβρεις καὶ λάλοι, ἐκεῖνοι μὲν ἔτι καὶ νῦν κολάζονται: ἄβατος δὲ τοῖς θνητοῖς γέγονε, καὶ ἀπόῤῥητος ὁ οὐρανός. διὸ καὶ ὁ βίος τῶν θεῶν. διαγαρεῖν καὶ οἱ ἄνθρωποι

uis ipsius regia: quæ quidem omnia Vulcanus pulcherrimè fabricatus sit. At verò diÿ iuxta Iouem assidentes (conuenit enim opinor, vt in supernis illis sedibus magno strepitu fastuq; viuatur) in terram despiciunt & quoquouersum intento capite circūspectant, sicunde [u] subuolantem ignē videant, aut nidorem in aëre surgentem, circaquē fumum rotantem sese. Quòd si quis fortè sacrum faciat, epulantur omnes fumo inhiantes, ac muscarum in morem sanguinem exugentes, circum aras effusum. Alioqui si domi cibum capiant, nectare atque ambrosia victitant. Nam olim homines etiam ab illis in conuiuium sunt adhibiti, vnaquē cum eis potârunt, [x] nempe Ixion, [y] Tantalus: verùm illi quoniam vim & raptum pararent, essentq; futiles & garruli, ob id in

hunc quoq; diem pœnas luunt. Porrò reliquo mortalium generi cœlum iam inaccessum est, atq; occultū. Et in hunc quidem modum viuitur à diÿs. Proinde videlicet etiam morta-

ποι συνῳδὰ τοῦτοις, καὶ ἀκόλουθα περὶ τὰς θρησκείας ἐπιτηδεύουσι. καὶ πρῶτον μὲν ὕλας ἀπετέμοντο, καὶ ὄρη ἀνέθεσαν, καὶ ὄρνεα καθιέρωσαν, καὶ τὰ φυτὰ ἐπεφήμισαν ἑκάστῳ θεῷ, μετὰ δὲ νειμάμενοι κατὰ ἔθνη σέβουσι, καὶ πολίτας αὐτῶν ἀπεφαίνουσιν, ὁ μὲν Δελφὸς τὸν Απόλλω, καὶ ὁ Δήλιος, ὅδε Αθηναῖος τὴν Αθηνᾶν. μαρτυρεῖται γοῦν τὴν οἰκειότητα τῷ ὀνόματι, καὶ τὴν Ηραν ὁ Αργος, καὶ ὁ Μυγδόνιος τὴν Ρέαν, καὶ τὴν Αφροδίτην ὁ Πάφιος. οἱ δ' αὖ Κρῆτες, οὐ γενέσθαι παρ' αὐτοῖς, οὐδὲ ταφῆναι μόνον τὸν Δία λέγουσι, ἀλλὰ καὶ τάφον αὐτοῦ δεικνύουσι. καὶ ἡμεῖς ἄρα τοσοῦτον ἠπατώμεθα χρόνον, οἰόμενοι τὸν Δία βροντᾷν τε καὶ ὕειν, καὶ τἆλλα πάντα ἐπιτελεῖν· ὁ δὲ ἐλελήθει πάλαι τεθνεὼς, παρὰ Κρησὶ τεθαμμένος. ἔπειτα δὲ ναοὺς ἐγείραντες, ἵν' αὐτοῖς μὴ ἄοικοι,

les ipsi in colendis illis consimilia quædam, atque istis cõsentanea moliuntur. Nam primùm lucos illis attribuerunt, tum & montes dicârunt, prætereà aues consecrârunt, deinde suam cuique arborem assignârũt. His factis, per regiones illos distributos colunt, eosq; velut in ciuitatem suam receptant, nempe Apollinẽ Delphi Delijq;, Mineruam Athenienses, quæ quidem Græcis Athena dicta, vel ipso vocabulo se ei Reip. familiarem esse testatur. Argiui Iunonẽ: Mygdonij Rheam: Venerem Paphij. [z] *Rursum autem Cretenses Iouem affirmant non modò vixisse apud sese, nutritumq; fuisse: verùm etiam sepulchrum illius ostendunt. At nos scilicet interim tam multis iam seculis fallimur, qui quidem opinemur Iouem tonare, pluere, reliquaq; omnia peragere. Et illud nos latuit, eum iam olim fuisse defunctum, & apud Cretenses sepultum. Deinde verò phanis in honorem illorum erectis, ne tectis videli-*

ἔοικοι, μὴ ἀνίσοι δὲ θεῶν ὦσιν, εἰκόνας αὐτῶν ἀπεικάζουσι, παρακαλέσαντες ἢ Πραξιτέλη, ἢ Πολύκλειτον, ἢ Φειδίαν· οἱ δέ, ὃκ οἶδ' ὅπως ἰδόντες, ἀναπλάττουσι γραπτὸν μὲν τὸν Δία, παῖδα δ' ἐς ἀεὶ τὸν Ἀπόλλωνα, καὶ τὸν Ἑρμῆν ἀγένειον, καὶ Ποσειδῶνα μανωκάρηνον, καὶ γλαυκῶπιν τὴν Ἀθηνᾶν. ὅμως δ' ὧν οἱ παλαιότατοι ἐς τὸν νεὼν, ὅτι μὴ ἐξ ἐλέφαντος ἦν τι οἴονται ὁρᾶν, ὅτι τὸ ἐκ τῆς Θράκης μίτακα θεῖον χρυσοῦν, ἀπὸ τὸν Κρόνου καὶ Ῥέας ἐς τόδε γῆς ὑπὸ Φειδίου μετακομισθέν, καὶ τὸν Πισαίων ἐρημίαν ἐπισκοπῆν ἐκκλησάμενον, καὶ ἀγαπῶντα ἐπὶ τούτῳ ὅλων ἐστὶν θύσαι τις αὐτῷ πάρεργον Ὀλυμπίων. θύουσι δὲ βουμὸς καὶ περιῤῥήσεις καὶ στεμῤῥαντήρια, προσάγουσι τὰς θυσίας, βοῦν μὲν ἀροτῆρα ὁ γεωργὸς, ἄρνα δὲ ὁ ποιμὴν, καὶ αἶγα ὁ αἰπόλος, ἐπὶ δὲ τούτοις ἀπὸ τῶν ἀγρῶν ἕκαστος τῶν καρπῶν ἀπαρχὰς, ἐπὶ δὲ τοῖς

ἀπόλ, ὁ δέ τις λιβανωτὸν
ἢ πόπανον. ὁ δὲ πένης ἱλάσ=
το τὸν θεὸν, φιλήσας μόνον
πρὸς αὐτῆ δεξιάν. ἀλλ' οἴγε
θύοντες (ἐπ' ἐκείνες γὰρ ἐπά=
νειμι) στεφανώσαντες τὸ ἱερεῖον,
καὶ πολύ γε πρότερον ἐξετά=
σαντες εἰ ἐντελὲς ἔη, ἵνα μη=
δὲ τῶν ἀχρήστων τι ἐατισφάτ=
τωσι, προσάγουσι τῷ βωμῷ,
καὶ φονεύσιν ἐν ὀφθαλ=
μοῖς τῦ θεῦ, γόερόν τι μυκώ=
μενον, καὶ ὡς τὸ εἰκὸς ἐφη=
μῶν καὶ ἡμίφωνον ἤδη τῇ
θυσίᾳ ἐπαυλῶν. τίς δὲ ἂν ἐ=
πάσειεν ἥδεσθαι ταῦθ' ὁρῶν=
τας τοὺς θεούς; καὶ τὸ μὴ πρό=
γραμμα φησὶ μὴ παιεύειν
πρὸ πιερέαντης είων, ὅσις
μὴ καθαρός ὄτι τὰς χέρας. ὁ
δ' ἱερεὺς αὐτὸς ἔσηκεν ἡμαγ=
μένος, καὶ ὅσπερ ὁ Κύκλωψ
ἐκεῖνος, ἀναλίμνων, καὶ λὰ ἔγ=
καλα ἐξαίρων, καὶ καρδιοπα=
πῶν, καὶ τὸ αἷμα τῷ βωμῷ πε=
σχέων, καὶ τί γὰρ ἂν ἀσεβὲς
ἐπιτελῶν; ἐπὶ πᾶσι δὲ πῦρ

caprarius. Est qui thus, est qui placentulam offerat. At si quis pauper, is ita deo litat, vt dextram duntaxat suam ipsius exosculetur. Iam verò quum immolant (nam ad illos redeo) primùm sertis coronant pecudem, multoq; antè explorant num legitima sit, & sacris idonea, ne quid fortè mactent ex his quæ religio repudiat: deinde ad aram applicant, ac sub oculis dei iugulant, flebile quiddam emugientem, beneque (sicuti licet conijcere) ominatam, denique voce iam leuiore ad sacri tibias respondentem. C Quis verò non facilè coniecter gaudere deos, quum ista spectent? Quin & in frontispicio posita scriptura denunciat, ne quis intra pura vasa consistat, qui manibus sit impuris. Atqui sacrificus ipse sanguine fœdatus, neque aliter quàm Cyclops ille pecudem incîdit, intestina educit, cor euellit, cruorem aræ circumfundit, & quid tandem non obiens peragens; quod ad pietatem, sacrorumq; ritum pertineat? Post omnia demum incenso igni, capram

ἀνακαύσας, ἐπίθηκε φέρων αὐτῇ λοιπὰ πλὴν αἶγα, μὴ αὐτοῖς ἐείοις τὸ πρόβατον. ἢν δ' ἐνίοτε θυσπέσι & κοὴ ἐπροπίπτῃς χωρεῖ ἄνω, καὶ ἐς αὐτὸν τ' οὐρανὸν ἀποσκίδναται πρῆμα. ὁ μὲν γε Σκύθης, καὶ πάσας τὰς θυσίας ἀφεὶς, καὶ ἀγησάμενος ταπεινὰς, αὐτὸς ἀνθρώπους τῇ Ἀρτέμιδι παείσησι, καὶ οὕτω ποιῶν ἀρίσκει τῇ θεῷ. ταῦτα μὲν ἴσως μύθια, καὶ τὰ ὑπ' Ἀσσυρίων γιγνόμενα, καὶ ὑπὸ Φρυγῶν καὶ Λυδῶν. ἢν δ' ἐς πλὼ Αἴγυπτον ἔλθῃς, τότε δὴ τότε ὄψει πολλὰ τὰ σμικὰ, καὶ ὡς ἀληθῶς ἄξια τοῦ οὐρανοῦ, λειοπρόσωπον μὲν τὸν Δία, λιωπρόσωπον δὲ τὸν βέλτιστον Ἑρμῆν, καὶ τὸν Πᾶνα ὅλον τράγον, καὶ ἴβιν τινὰ καὶ λιροκόδειλον ἕτερον καὶ πίθηκον. ἐπὶ δ' ἐθέλοις καὶ ταῦτα λαμπρὰ, ὄφρ' ἢν ἐ δῇς, ἀκόσῃ πολλῶν σοφιστῶν καὶ γραμματέων καὶ ῥητόρων ἐξυρημένων, διηγημένων. πρότερον δὲ φησὶν ὁ λόγ & (βύρας

capram ipsam pariter cum pelle deportatam imponit ipsam item cum lanis ouem. Nidor interim ille sacer atque diuinus sursum fertur, atque in ipsum vsque cœlum subuectus paulatim diffunditur. Iam verò Scythæ reliquis omnibus hostijs omissis, vt quas viles atque humiles existiment, ipsos homines mactent Dianæ, atque eo ritu deam placant. Verùm hæc fortassis modesta videantur, cumq; his ea quæ facilitant Assyrij, quæ Phryges, quæ Lydi- D verùm si in Aegyptum proficiscaris, ibi demum, ibi videbis permulta religiosa, planéq; cœlo digna: puta Iouem arietino vultu, Mercurium illum optimum, facie canina, Panem verò totum hircum. Ad hæc alium ibi, alium crocodilum, alium etiam simiam. Quod si his quoque de rebus, Quò planè pernoſ-

se queas, didicisse libebit, complureis sophistas audies, tum scribas ac prophetas mento raso, qui tibi narrent (sed priùs,

ρας δ' ἐπίθυρα βέβυηλοι) ὡς ἄρα ὑπὸ τῶν πολεμίων, καὶ τῶν Γιγάντων τῷ ἐπανάστασιν οἱ θεοὶ φοβηθέντες, ἔκορυς τῷ Αἴγυπτον, ὡς δὴ ἐνταῦθα κρυβόμενοι τὰς πολεμίους. ἔθ' ὁ μὲν αὐτῶν ὑπέδυ κρύον. ὁ δὲ ἔλειον, ὑπὸ τὸ δείους, ὁ δὲ θηρίον ἢ ὄρνιον, διὸ δὴ ἔτι καὶ νῦν φυλάττεσθαι τὰς τότε μορφὰς ἐν τοῖς θεοῖς, ταῦτα γὰρ ἀμέλει ἐν τοῖς ἀδύτοις ἀπόκειται γραφέντα, πρὶν ἢ πεῖν τῶν μυρίων. αἱ δὲ θυσίαι καὶ παρ' ἐκείνοις αἱ αὐταὶ, πλὴν ὅτι σφᾶς θύσι τὸ ἱερεῖον, καὶ κόπτουσι πρίσαντες ἅλλη πρόσωμον. οἱ δὲ καὶ θάπτουσι, μόνον ἀποφάξαντες. ὁ μὲν γὰρ Απις, ὁ μέγιστος θεὸς αὐτοῖς, ἂν ἀποθάνῃ, τίς ὅτω περὶ πολλοῦ ποιεῖται τὸν κόμην, ὅστις ἂν ἀπεξύρησε, καὶ ψιλὸν ἐπὶ ἁπαλῆς τὸ πρόσωπον ἐπιλέξατο, κἂν ἡ Νίσος ἔχῃ

priùs, vt dici solet, fores occlude prophane) quemadmodum videlicet quondam ea seditione territi, quam mouerant hostes atque Gigantes, in Aegyptum deuenerint, vt illic in posterum tuti ab hostibus latitarent: & ob eam causam alius hircum induerit, alius arietem, nimirum præ formidine, alius feram, alius auem. Atque hinc esse, vt dij nunc etiam eas obtineant formas, quas id temporis assumpserant. Nam hæc diligenter mandata literis, ideq; annos plus decies mille, in adytis illorum reposita seruantur. Porrò sacrorum peragendorum idem fermè apud illos ritus, nisi quòd hostiam luctu prosequuntur, iamq; mactatæ circumfusi membra laniant. Sunt qui sepeliant duntaxat, posteaquam occiderint. E Nam Apis ille, qui quidem deus apud illos est maximus, siquando moriatur, quis vsqueadeò magni faciat cæsariem suam, qui non eam detondeat, ac nudo capite luctum præ se ferat, etiam si vel purpuream. Nisi

coman

ἔχῃ πλόκαμον τὸν πορφυρῶν; ἔστι δὲ ὁ Ἄπις ἐξ ἀγέλης θεὸς, ἐπὶ τῶν πρότερῳ χειροτονούμενος, πολὺ καλλίων καὶ σεμνότερος τῶν ἰδιωτῶν βοῶν, ταῦτα οὕτω γιγνόμενα, καὶ ἑπὸ τῶν πολλῶν πιστευόμενα δεῖσθαί μοι δοκεῖ τοῦ μὲν ἐπιτιμήσοντος οὐδενὸς, Ηρακλείτου δέ τινος, ἢ Δημοκρίτου, τοῦ μὲν γελασομένου τὴν ἄνοιαν αὐτῶν, τοῦ δὲ τὴν ἄγνοιαν ὀδυρομένου.

comam habuerit? F Est autem hic Apis deus, ex armento iam antea suffragijs designatus, vtpote multò formosior ac venerabilior reliquis illis priuatis & gregarijs bubus. G Hæc igitur quũ sic habeant, & tamẽ à vulgo vera seriaq; credantur, mihi quidẽ postulare videntur nõ qui reprehendat, sed vel Heraclitum potius aliquem, vel Democritum: quorum hic amentiam eorum rideat, ille deploret inscitiam.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a ENIMVERO'.] *Propositio.*

Mõstrat vbi, ꝑ quos, q̃, quomodo, quãdo, libellus,
Sacra sui gentes exhibuêre deis.

Atque adeò in primis de templis, aris, simulachris, sacerdotibus, celebritatibus & varijs & multiplicibus sacrificiorum gentium ceremonijs, pro etiam personæ sacrificantis qualitate.

b At multò anté.] *Amplificatio propositionis à finitione nominis.* *c* Nam Aetolica.] *Confirmatio per expositionem, quæ & causam tantæ superstitionis continet.* *d* Vsqueadeò nihil.] *Epiphonema.* *e* Hæc igitur.] *Amplificatio à consequentibus.* *f* Sed quoniam.] *Redit ad expositionem, & propositæ rei confirmationem.* *g* In Phrygia apud Laomedontem.] *Fabulæ tradunt Apollinem & Neptunũ cõditores fuisse Troiæ, vnde & eos semper à Troianorũ partibus stetisse fingit Homerus. Cæterùm de ipsa Troia, ac eius situ, itẽ casibus & bellis, lege Strabonẽ lib. 13. & Palinurũ.*

h Liberos

h Liberos ſuos deuorârit.] *Cùm Saturnus liberos mox natos deuoraret, Rhea pro Ioue ei ſaxum deuorandum obiecit. Iupiter illum regno expulisſe dicitur. Virg. 8. Aeneid.*

Primus ab æthereo venit Saturnus olympo,
Arma Iouis fugiens, & regnis exul ademptis.

Suos liberos denique ideo deuoraſſe dicitur, quòd ſit dominus temporis, & tempus omnia deuoret. i Argiuum Thyeſtē.] *Thyeſtæ fabula ſatis protrita eſt. Habetur antè, de Mercede conductis. k* A' capella nutrice.] *De Iouis origine, ſucceſſione & rebus geſtis, & quòd à capra fuerit enutritus, vt Romulus à lupa. l* Potitus ſit imperio.] *Regnare in cœlo Iouē vulgus exiſtimat (inquit Lactant. lib. 1. de falſa religione c. 11.) id doctis pariter & indoctis perſuaſum eſt, quod & religio ipſa, & precationes & hymno, & delubra, & ſimulachra demonſtrant. m* Iunonem germanam.] *Iunonem quo pacto duxerit Iupiter, olim Theocriti Scholiaſtes in Syracuſanas oſtendit: Iupiter, inquit, inſidians ſororis pudicitiæ, quum fortè vidiſſet illam ſemotam ab reliquis dijs (nam ne dijs quidem virginibus tutum eſt obambulare ſolas) ſeipſum vertit in cuculum, cōſeditq; in monte qui priùs dictus erat Thronax, nunc Coccyx dicitur. Eo verò die Iupiter excitauit ingentem tempeſtatem. Iuno itaque ſola peruenit in montem, conſeditque eo loci vbi nunc eſt Iunonis Teliæ, hoc eſt, perfectæ, templum. cuculus autem ob tempeſtatem horridus ac tremens deuolauit, conſeditque in Iunonis genibus. Eum Iuno miſerta, texit veſte ſua. Hic rex deorum repentè è cuculo factus Iupiter, Iunonem complexus eſt. Quumq; illa metu matris recuſaret coitum, Iupiter promiſit ſe ductūrum illam in vxorem. Virgil. lib. 1. Aeneid.*

Aſt ego quæ diuûm incedo regina, Iouisq;
Et ſoror & coniunx——.

Lucianus in Tragopodagra, vocat Iunonem coniugem & ſororem Tonantis. Sed cur ita dicatur, refert Macrobius in Somniū Scipionis lib. 1. cap. 17. n Idq; iuxta Perſarum.] *De Perſis & alijs quibuſdam nationibus ſæpe id legimus. De Atheniēſibus nihil tale niſi quod habetur apud Aemilium Probum de Græcis imperatoribus, in præfatione: Negat enim, Cimoni, ſummo Athenienſium viro, turpe fuiſſe, ſororem germanam habere in matri-*

in matrimonio. o Cœlum liberis expleuit.] *De Iouis adulteriis & turpibus amoribus vide Annotationem nostram in Deorum concilio.* p Quam vel Proteus ipse.] *Ionem ποικιλώτερον αὐτοῦ πρωτέως appellat, qp se subinde in alias atq; alias formas transfiguraret.* q Citra virilem.] *Vulcanum ex sola Iunone natũ Hesiodus ait, quẽ multi sequuti sunt, inter quos Apollonius Rhodius in primo, quod eius planiùs ostendunt interpretes. Idem Lucianus noster & Ouid.* r Præceps datus.] *Vulcanus simulatque natus fuit, à Ioue præcipitatus fingitur è cœlo in Lemnum insulam. Causa autem deiectionis huius fuit, summa infantis deformitas. Vnde quidam de Vulcano intelligunt versus istos apud Virgilium:*

—cui non risere parentes,
Nec Deus hunc mensa, dea nec dignata cubili est.

Ab hac autem præcipitatione dicitur Homero Iliad. υ. κυλλοποδίων. id est, *claudicans. Huius præcipitationis alia habetur occasio apud eundem Homerum in fine primi Iliad. Iupiter aliquando cum Iunone, quod inter coniuges non ita rarum est, rixatus, cùm verbera huic infligere cœpisset, Vulcanus qui tum fortè aderat, accurrens Iunoni subsidium ferre volebat. At Iupiter iratus, hunc pedibus arreptum è cœlo præcipitauit, qui quum totũ diem decidendo consumpsisset, tandem in Lemnum insulam (manè enim deiectus fuerat) sub vesperam lapsus, ibi statim ab indigenis subleuatus est. Quod apud Homerum ipse testatur, dum Iunonem monet, ne marito aduersetur, sin illius in se furorem concitet, Vulcanum nequaquam suppetias laturum, vtpotè qui Iouis iram olim senserit.* s Porrò Rhea.] *Rhea, quæ & Cybele, Berecynthia & Ops dicitur, filia fuit Cœli & Vestiæ, & Saturni fratris coniunx. Hanc Poëtæ Iouis & aliorum plurium deorum matrem dixerunt, eiúque quadrigam à quatuor leonibus tractam assignauerunt, & capiti eius turritam coronam, & sceptrum manibus addiderunt. Et cùm incederet, sacerdotes dicti Galli, tympana tangentes & æra, præcedebant, & corybantes armati illam ambibãt. Atys puer Phrygius, à Rhea adamatus, cùm ei castitatem promisisset, quam nõ seruauit, in furorem versus, seipsum excastrauit. Vide Dialogum Veneris & Cupidinis, in quo etiam de Endymione pastore ex*

re ex Caria, quem cùm Diana siue Luna ob formę præstantiam adamaret, in Latmo monte sopiuit, vt eum dormientem exoscularetur. Ouid. 2. Amorum:

Latmius Endymion non est tibi Luna rubori.

t Horæ portas seruant.] *Horas Homerus Iliad. 8. ait cœli portis præesse, curamque habere vt modò serenum, modò nubilum sit. Ouid. lib. Metam. 2. Horas Solis asseclas cum alijs temporis partibus facit. ita enim ait:*

A' dextra læuaque dies & mensis & annus,
Seculaque, & positæ spatijs æqualibus Horæ.

De his idem Lucianus in Tragado. *u* Subuolantem ignem.] *In hostijs eam dicabant Armigera, quæ cornua habeat, quoniam is cui oui mari testiculi dempti, & ideò vt natura versa veruex declinatur, sed etiam coxas cum inguinibus cnissa, quam & cnissarion dicebant:* id est, *adipe operientes comburebant.* Κνισσα *enim propriè in sacrificijs nidor, euaporatio & aruina dicitur. Hinc Lucianus hic* ἀναφερομένῳ κνίσσαν: id est, *insurgentem nidorem, vel ascendentem dixit, quod &* κνισσάελον *vocatur. Censebatur enim hæc pars preciosa præcipuè, & propter incessum, & quia inde semen genitale deducitur.* *x* Nempe Ixion.] *Ixion apud inferos rotæ alligatus, assiduè circumfertur.* *y* Ac Tantalus.] *Pœna, qua Tantalus apud inferos torquetur, notissima est. Is enim, licet in medijs aquis adusque humeros constitutus sit, siti tamen enecatur. Ouidius quoque scribit hoc illi tormẽtum inditum esse, quòd deorum secreta mortalibus reuelauerit:*

Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat
Tantalus, hoc illi garrula lingua dedit.

De Tantalo diximus in Timone, & in Dipsadibus. *z* Rursum Cretenses Iouem.] *Iupiter Cretæ rex apud suos consecutus est, diuinitatis opinionẽ, stulto gentilium errore, quorum ineptias circa cultum & religionem tanquam effectum describit Lucianus, postquam vanas opiniones de dijs recensuit, tanquam causam superstitionis.* *A* Mercurium pubescentem.] *Iuuenis effingebatur Mercurius. Hinc Galenus in Suasoria: Mercurium, inquit, vt orationis parentem & artium omnium authorem, in aliam effigiem quàm Fortunæ, effinxe-*

runt

runt tum pictores, tum plastæ. effingunt enim iuuenem formosum, non tamen fucatum, aut comptum, sed natiua quadam virtutis specie, vultu hilari, acribus oculis: in basi quadrata, quæ stabilitatis & firmitatis figura est: tum cætera quæ in eius dei commendationem & asseclarum comitumque subiungit. Hic à Luciano χαλωπὸς, labro malisque barbatus nominatur. B Neptunum nigro capillitio.] *Neptunus varijs modis pingebatur, nunc pacatus & tranquillus, nunc commotus, vt in Homero & Virgilio videmus. nunc nudus etiam, cum tridente & concha: nunc in veste cyanea, vt Phurnutus ait. Lucianus hic nigris capillis effingit. C* Quis verò.] *Amplificatio vanitatis à repugnantibus. D* Verùm si in Aegyptum.] *Aegyptiorum superstitio & prodigiosi dij. E* Nam Apis ille.] *Apud Aegyptios, gentem præ cæteris nationibus superstitioni altissimè immersam, à mortuo Api boue, nemo non comam radebat, si vel puniceos Nisi cincinnos (vt Luciani verbis vtar) illa superasset: itaque alium quæsituri, qui in extincti locum sufficeretur, velut publico luctu præpediti capita radebant, testante Plinio libro 8. Natur. hist. Idem faciebant & Byblij in sacris Adonidis, authoritate Luciani de dea Syria. F* Est autem hic Apis Deus.] *Apis rex Argiuorum & Sicyoniorum, filius Iouis & Niobes filiæ Phoronei, à quo Græcia Apis & Apia dicta est: vixisse dicitur tempore Abrahæ. Hic quum Aegialeum fratrem regno Argiuorum præfecisset, ipse in Aegyptum traiecit: & ibi ducta Iside vxore regnauit. Cumque homines ibi multis beneficijs affecisset, & vini vsum illis ostendisset, post mortem pro maximo deo sub specie bouis viui, cultus est ab Aegyptijs, & dictus Apis atque Serapis: de quo Eusebij historiam Ecclesiasticam vide. Beneficium inundationis Nili & fertilitatis terræ illi acceptum referebant. G* Hæc igitur.]

Epilogus.

VITARVM AVCTIO.

Martino Bolero interprete.

ARGVMENTVM.

ARgumentum huius Dialogi planum est vel ex ipsa inscriptione. Deridet enim Philosophos, enumerãdo omnes propè illorum sectas, & exagitando ea quæ in vnaquaque earum ridiculè maximè docentur. Fingit autẽ venales illas proponi hominibus à Ioue, mercatorum exemplo: vt quemadmodum illi, cùm mancipia, iumẽta, aut etiam alias res vendunt, vsum ac precium cuiusque indicant, ita ipse quoque occasione hac mores, doctrinam, ac totam denique vitæ omnium rationem, maiore licentia exponere atq; irridere posset.

ΔΙΟΣ, ΕΡΜΟΥ, Αγορήτου, Πυθαγόρου, Δημοκρίτου, Ηρακλείτου, Σωκράτους, Διογένους, Χρυσίππου, καὶ Φιλοσόφου, ἢ

INTERLOCVTOres, Iupiter, Mercurius, Mercator, Pythagoras, Diogenes, Democritus, Heraclitus, Socrates, Chrysippus, Philosophus.

ΒΙΩΝ ΠΡΑΣΙΣ.

IVPITER.

ΣΥ μὲν διατίθει τὰ πάθρα, καὶ παρασκεύαζε τὸν τόπον τοῖς ἀφικνουμένοις. σὺ δὲ σῆσον ἑξῆς παραγαγὼν τοὺς βίους· ἀπὸ κοσμήσας πρότερον, ὡς εὐπρόσωποι φανοῦνται, καὶ ὅτι πλείστους

TVa quidem cõpone scamna, & locum adorna his, qui adueniunt: tu verò vitas (id est, philosophorum sectas) adducito, eásque ordine siste: veruntamen exornatas priùs, vt formosæ appareant, & quamplurimos emptores allici-

ἐπάξονται. σὺ δὲ, ὦ Ερμῆ, κήρυττε, καὶ συγκάλει ἀγαθῇ τύχῃ τοὺς ὠνητὰς ἤδη παρεῖναι πρὸς τὸ πολητήριον. ἀφκηρύξομεν δὲ βίους, φιλοσόφους παντὸς εἴδους, καὶ πραιρέσεων ποικίλων. εἰ δέ τις οὐκ ἔχει τὸ παραυτίκα τἀργύριον καταβαλέσθαι, εἰς νέωτα ἐκτίσει, καταστήσας ἐγγυητήν. Ερ. πολλοὶ συνίασιν, ὥστε χρὴ μὴ διατρίβειν, μὴ δὲ κατέχειν αὐτούς. Ζεύς. πωλῶμεν οὖν. Ερ. τίνα θέλεις πρῶτον πραγάγωμεν; Ζεύς. τοῦτονὶ τὸν κομήτην, τὸν Ιωνικὸν, ἐπεὶ καὶ σεμνός τις εἶναι φαίνεται. Ερμ. οὗτος ὁ Πυθαγορικὸς καταβηθι, καὶ πάρεχε σεαυτὸν ἀναθεωρεῖν τοῖς συνειλεγμένοις. Ζεύς. κήρυττε δή. Ερ. τὸν ἄριστον βίον πωλῶ, τὸν σεμνότατον τίς ὠνήσεται; τίς ὑπὲρ ἄνθρωπον εἶναι βούλεται, τίς εἰδέναι τὴν τοῦ παντὸς ἁρμονίαν, καὶ ἀναβιῶναι πάλιν; Αγό. τὸ μὲν εἶδος οὐκ ἀγεννής. τί δὲ μάλιστα οἶδεν; Ερ. ἀριθμητικὴν, ἀστρονομίαν, τερα-

alliciant. Tu autem, Mercuri, quod felix faustumq́ sit, proclama, & aduoca emptores, vt iam adsint ad forũ. Proclamabimus autẽ omnis generis Philosophicas vitas, & variarũ sectarum. Quòd si quis in præsentia pecuniam numerare nequit, is saltem constituto aliquo qui pro se sponsor sit, in futurum annũ soluat. MERC. *Multi accidunt. itaq́ nõ oportet differre, neque diu detinere eos.* IVP. *Vendamus igitur.* MERC. *Quem vis vt primum producamus.* IVP. *Ionicum illum comatũ: grauitatem enim quandam præ se fert.* MERC. *Heus tu Pythagorice, descende, teq́ conspiciendum præbe his, q congregati sunt.* IVP. *Proclama.* MERC. *Optimam vitã maximeq́ venerandam vendo. quis emet? quis maior homine esse vult? qs cupit vniuersitatis, adeoq́ omniũ rerum harmoniam cognoscere? quis vult reuiuiscere?* MERCAT. *Forma certè est non illiberali: verùm quid potissimũ scit?* MERC. *Arithmeticam, Astronomiam, prodigiorum*

τείαν, γεωμετρίαν, μουσικὴν, γοητείαν· μάντιν ἄκρον βλέπεις. Αγο. ἔξεστιν αὐτὴ ἀνακρίνειν; Ερ. ἀνάκρινε ἀγαθῇ τύχῃ. Αγορ. ποδαπὸς εἰσί; Πυθ. Σάμιος. Αγορ. πῶς δὲ ἐπαιδεύθης; Πυθ. ἐν Αἰγύπτῳ, παρὰ τοῖς ἐκεῖ σοφοῖς. Αγορ. φέρε δὴ ἣν πρίωμαί σε, τί με διδάξεις; Πυθ. διδάξω μὲν οὐδὲν, ἀναμνήσω δέ. Αγορ. πῶς ἀναμνήσεις; Πυθ. καθαρὰν πρότερον τὴν ψυχὴν ἐργασάμενος, καὶ τὸν ἐπ' αὐτῇ ῥύπον ἐκκλύσας. Αγορ. καὶ δὴ νόμιζον ἤδη κεκάθαρθαί με, τίς ὁ τρόπος τῆς ἀναμνήσεως; Πυθ. τὸ μὲν πρῶτον, ἡσυχίη μακρὴ, καὶ ἀφωνίη, καὶ πρὸ τε ὅλων ἐτέων λαλέειν μηδέν. Αγορ. ὥρα σοὶ, ὦ βέλτιστε, τὸν Κροίσου παῖδα παιδεύειν· ἐγὼ γὰρ λάλος, οὐκ ἀνδριὰς εἶναι βούλομαι. τί δὲ μετὰ τὴν σιωπὴν ὅμως, καὶ τὴν πρωταιτίαν; Πυθ. μουσουργίη καὶ γεωμετρίη ἐνασκήσεαι. Αγορ. Χαρίεν λέγεις, εἰ πρότερον

scientiam, Geometriam, Musicam, præstigiorum artem: vatem vides summũ. MERCAT. *Licétne eum interrogare?* MERCV. *Quod faustũ sit, interroga.* MERCAT. *Cuias es tu?* PYTH. *Samius.* MERCA. *Vbi verò institutus es?* PYTH.[b] *In Aegypto apud sapientes qui illic sunt.* MERCA. *Age, quòd si te emam, quid me docebis.* PYTH. *Nihil equidẽ docebo te, verũ cõmonefaciã.* MERCA. *Quomodo?* PYTH. *Primùm quidẽ animam tuã purã faciam, repurgans eam à sordibus, quibus nũc immersa est.* MERCA. *Equidem finge me iam purũ esse, quis modus est commonefaciendi?* PYTH. *Principiũ quidem est longa quies, & taciturnitas, et totis quinque annis nihil loqui.* MERCA. *Ergo, bone vir,*[c] *Cræsi te filium erudire conuenit: ego enim loquax, non statuta esse volo. verùm quid post illud silentium & quinquennium fiet?* PYTHAG. *In Musica & Geometria exercebere.* MERCAT. *Rem sanè gratam narras, si priùs*

quàm

τερον λιθαρῳδὸν γνώμονα, λᾶτα ἐὰν σοφὸν χρῇ. Πυθ. ἔτ' ἐπὶ τετράσιν ἀριθμήσεν. Αγο. οἶδα κἀγὼ νῦν ἀριθμῆν. Πυ. πῶς ἀριθμεῖς; Αγο. ἓν, δύο, τρία, τέτταρα. Πυθ. ὁρᾷς, ἃ σὺ δοκεῖς τέτταρα, ταῦτα δέκα ἐστί, κἀτέλειγωνον ἰσόπλευρον κἀμὲ τέτρακτον ὅρκιον τὰ τέτταρα, ὃν ποτὶ θειοτέρους λόγους ἤκασε, δς δὴ μᾶλλον ἱερός. Πυ. μετὰ γ', ὦ ξεῖνε, ἔστιν ἅ τι πίει, κἀμὲ ἱερὸν, κἀ ὕδατος κἀ πυρὸς, ἅττις αὐτοῖσιν ἡ φορὴ, καὶ ὁκοῖα ἰόντα μορφᾷ, καὶ ὅκως λιγύονται. Αγο. μορφᾷ γὰρ ἔχει τὸ πῦρ, ἢ ἀὴρ, ἢ ὕδωρ; Πυ. καὶ μάλα ἐμφανέα. ὁ γὰρ οἷά τι ἀμορφίη κἀ ἀσχημοσυνὴ λίγυσθ. κἀ ἐπὶ τετράσιν ὃ γνώσεαι τὸ θεῖον ἀριθμὸν ἰόντα, κἀ ἁρμονίλω. Αγ. θαυμάσια λέγεις. Πυ. πῶς γὰρ οὐ σφισὶ οὐσιν ἀρχαιοτάτοισι, κἀ σαφῆ ἕνα δοκέοντα, κἀ ἄλλον ὁρτόμφορον, κἀ ἄλλον ἰόντα ἔσται. Αγο. τί φής; ἆρα ἐμὲ, κἀ ἐχ οὗτος, ὅσπερ νῦν πρός σε διαλέγομαι; Πυθ. quàm sapiens fiam, citharœdum me esse oportet. PYT. Post hæc numerandi artem addisces. MER. Nunc etiã numerare scio. PYT. Quomodo numeras? MERCA. d Vnum, duo, tria, quatuor. PYTH. Vides decẽ esse ea, quæ tibi videtur quatuor, & e perfectum trigonum, f nostrumq; iusiurandũ? MER. Per maximũ igitur iuramentum quatuor, nunq; neq; diuiniores, neq; sanctiores sermones audiui. PYTH. Post hæc verò hospes, de terra, aëre, deq; aqua & igne scies, cuiusmodi sit illis impetus, quã habeant formã, & quomodo moueãtur. MERCA. Formámne habẽt ignis, aër, & aqua? PYTH. Certè minimè obscuram. neq; enim sine specie & forma moueri possent. Prætereà ipsum etiã Deum numerum esse & harmoniam cognosces. MERCAT. Mira narras. PYT. Ad hæc te ipsum quoque vnum videri scies, neq; pro eo qui es, conspici. MERCA. Quid narras? alius sum, & nõ is, qui nunc tecum colloquor?

Πυθ. νῦν μὲν οὕτως, πάλαι δὲ ἐν ἄλλῳ σώματι, καὶ ἐν ἄλλῳ ὀνόματι ἐφαντάζεο, χρόνῳ δὲ αὖθις ἐς ἄλλο μεταβήσεαι. Αγ. τοῦτο φὴς, ἀθάνατον ἔσεσθαί με, ἀλλαττόμενον ἐς μορφὰς πλείονας; ἄλλα τάδε μὲν ἱκανῶς, τὰ δ' ἀμφὶ δίαιταν ὁποῖός τις εἶ; Πυθ. ψυχήϊον μὲν οὐδὲ ἕν τι σιτέομαι· τὰ δ' ἄλλα, πλὴν κυάμων. Αγ. τίνος ἕνεκα μυσάττῃ τοὺς κυάμους; Πυθ. οὐκ, ἀλλ' ἱεροί εἰσι, καὶ θαυμαστὴ αὐτῶν ἡ φύσις. πρῶτον μὲν γὰρ τὸ πᾶν γονή εἰσι, καὶ ἢν ἀπροδύσῃς κύαμον, ἔτι χλωρὸν ἐόντα, ὄψεαι τοῖσιν ἀνδρείοισι μορίοισιν ἐμφερέα τὴν φυὴν, ἐψηθέντα δὲ ἢν ἐπαφῇς ἐς τὴν σελήναίην, νυξὶ με μετρημένῃσιν, αἷμα ποιήσεις. τὸ δὲ μεῖζον, Αθηναίοισι νόμος, κυάμοισι τὰς ἀρχὰς αἱρέεσθαι. Αγο. καλῶς πάντα ἔφης, καὶ ἱστοπρεπῶς. ἀλλ' ἀπόδυθι, καὶ γυμνὸν γάρ σε ἰδεῖν βούλομαι. ὦ Ηράκλεις, χρυσοῦς αὐτῷ

PYTH. *Nunc quidem ille es, quondam verò in alio corpore, & alio sub nomine videbaris, & temporis progressu rursum aliud corpus indues.* MERCAT. *Itáne dicis? Immortalem me fore subinde alias atque alias formas induendo? Verùm de his satis. Iam quod ad rationem victus attinet, qualia es?* PYTH. 8 *Nullum quidem animal edo, reliqua verò omnia præter fabas.* MERCA. *Quamobrem odisti fabas?* PYTH. *Nullo quidē odio illas prosequor: verùm, quia sacræ sunt, & h mirabilem quandam naturam obtinent, ab illis abstineo. Primùm quidem planè genitales sunt: & si fabam adhuc viridem exuas, videbis eam omninò virilibus membris similem naturam habere: elixam autem si deponas, certis noctibus sanguinem feceris: & quod maius est, Atheniensium lex est, fabis magistratus eligere.* MERCAT. *Præclarè & religiosè omnia dicis. verùm exue te vestibus; nam nudum te videre cupio. O' Hercules, aureū illi*

αὐτῶν ὁ μηρός ἐστι. θεὸς, οἱ βροτός τις εἶναι φαίνεται, ὥστε ὠνήσομαι πάντως αὐτόν. πόσου τοῦτον ἀπεκηρύττεις; Ερ. δέκα μνῶν. Αγο. ἔχω, τοσούτου λάβων. Ζεύς. γράφε τοῦ ὠνησαμένου τοὔνομα, καὶ ὅθεν ἐστίν. Ερ. Ιταλιώτης, ὦ Ζεῦ, δοκεῖ τις εἶναι, τῶν ἀμφὶ Κρότωνα καὶ Τάραντα, καὶ τὴν ταύτῃ Ελλάδα, καί τοι οὐχ εἷς, ἀλλὰ τριακόσιοι σχεδὸν ἐώνηνται, κατὰ κοινὸν αὐτόν. Ζεύς. ἀπαγέτωσαν. ἄλλον παραγάγωμεν. Ερ. βούλει τὸν αὐχμῶντα ἐκεῖνον τὸν Ποντικόν; Ζεύς. πάνυ μὲν οὖν. Ερ. οὗτος ὁ τὴν πήραν ἐξηρτημένος, ὁ ἐξωμίας; ἐλθὲ, καὶ περίϊθι ἐν κύκλῳ τὸ σεμνέδριον. βίον ἀνδρικὸν πωλῶ, βίον ἄριστον καὶ γεννικὸν, βίον ἐλεύθερον. τίς ὠνήσεται; Αγ. ὁ κῆρυξ πῶς ἔφης; πωλεῖς τὴν ἐλεύθερον. Ερ. ἔγωγε. Αγ. εἶτα οὐ δέδιας, μή σοι δικάσηται ἀνδραποδισμοῦ, ἢ καὶ προκαλέσηταί σε ἐς Αρειον πάγον; Ερ. οὐδὲν

illi femur est. Deus aliquis & nō mortalis esse videtur. itaque omnino illum emam. Quanti illum æstimas? MERCV. *Decē drachmis.* MER. *Habeo tanti acceptum.* IVP. *Scribe nomen emptoris, & vnde sit.* MERCV. *Ex ea parte Italiæ esse videtur, quæ circa Crotonem & Tarentum, atq; eius loci Græciam sita est. Atqui non vnus tantùm, sed propè trecenti communiter ipsum emerunt.* IVP. *Abducant, alium adducamus.* MERCVR. *Vis squalidum illum ex Ponto?* IVP. *Omnino quidem.* MERCV. *Heus tu peram dependentem habens ex humeris, accede, & totum hunc consessum circumeas. Vitam vendo planè virilem, vitam optimam & generosam, vitam liberam: quis emet?* MERC. *Quomodo inquis præco? an liberum tu vendes hominem?* MERCV. *Maximê.* MERCAT. *An' non times, ne te accuset tanquam plagiarium, aut in Areopago litem intendat?* MERCV.

οὐδὲν αὐτῷ μέλει τῆς πράσεως, οἴεται γὰρ εἶναι παντάπασιν ἐλεύθερος. Αγ. τί δ' ἄν τις αὐτῷ χρήσαιτο ῥυπῶντι, καὶ οὕτω κακοδαιμόνως διακειμένῳ; πλὴν εἰμὴ σκαπανέαγε καὶ ὑδροφόρον αὐτὸν ἀπεδεικτέον. Ερ. οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἣν θυρωρεῖν αὐτὸν ἐπιστήσῃς, πολὺ πιστότερῳ χρήσῃ τῶν ἡμῶν, ἀμέλει κύων αὐτῷ καὶ τοὔνομα. Αγ. ποδαπὸς δέ ἐστι, καὶ τίνα τὴν ἄσκησιν ἐπαγγέλλεται; Ερ. αὐτὸν ἐροῦ, κάλλιστον γὰρ οὕτω ποιεῖν. Αγο. δέδια τὸ σκυθρωπὸν αὐτοῦ, καὶ κατηφὲς, μή με ὑλακτήσῃ προσελθόντα. ἢ καὶ νὴ Δία δάκῃ γε. οὐχ ὁρᾷς ὡς διῆρκε τὸ ξύλον, καὶ συνέσπακε τὰς ὀφρῦς, καὶ ἀπειλητικόν τι καὶ χολῶδες ἐπιβλέπει; Ερ. μὴ δέδιθι, τιθασσὸς γάρ ἐστι. Αγ. τὸ πρῶτον, ὦ βέλτιστε, ποδαπὸς εἶ; Δι. παντοδαπός. Α. πῶς λέγεις; Δι. τῶν κόσμου πολίτην ὁρᾷς. Α ξηλοῖς δὲ τινα; Δ. τὸν

Non est illi curæ quòd venditur: omnino enim se liberum esse putat. MERCA. *Quis autem illius tam sordidi & miserè affecti vsus esse potest? nisi fossorem fortè aut lixam aliquis ex ipso facere velit.* MERCV. *Non hoc tantùm, imò si ipsum quoque custodem domus constitueris, multò fidelior erit quàm vlli canes. siquidem & ille i canis appellatur.* MERCA. *Cuias autem est? aut quam artem profitetur?* MERCV. *Ipsum interroga: istud enim præstiterit.* MERCA. *Timeo vultum ipsius, seuerum admodum, & tristem, & ne me accedentem allatret, aut per Iouem mordeat. Nónne vides quomodo lignum sustulerit, & contractis supercilijs minaciter frementi & irato similis appareat?* MERCV. *Ne time. cicur enim est.* MERCAT. *Primùm quidem, ô bone, dic vnde es?* DIO. *Vnde vis?* MERCA. *Quomodo dicis?* DI. *Mundi ciuē vides.* MERCA. *Quō verò imitaris?* DI. *Herculem.*

τὸν Ηρακλέα. Αγο. τί εἶναι, οὐχὶ καὶ λεοντῆν ἀμπέχῃ. τὸ μὲν γὰρ ξύλον ἔοικας αὐτῷ. Δι. τουτί μοι λεοντῆ τὸ τριβώνιον· στρατεύομαι δὲ, ὥσπερ ἐκεῖνος, ἐπὶ τὰς ἡδονὰς, οὐ κελευτὸς, ἀλλ' ἑκούσιος, ἐκκαθάραι τὸν βίον παιρούμενος. Αγο. εὖγε τῆς παιρέσεως· ἀλλὰ τί μάλιστα εἰδέναι σε φῶμεν; ἢ τίνα τὴν τέχνην ἔχεις; Δι. ἐλευθερωτής εἰμι τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἰατρὸς τῶν παθῶν. τὸ δ' ὅλον, ἀληθείας καὶ παῤῥησίας πεφήτης εἶναι βούλομαι. Αγο. ἄγε, ὦ πεφῆτα, ἢν δὲ πρίομαί σε, τίνα με τὸν τρόπον διασκήσεις; Δι. πρῶτον μὲν παραλαβὼν σε, καὶ ἀπρεύσας τὴν τρυφὴν, καὶ ἀπρεία συγκατακλείσας, τριβώνιον περιβαλῶ. μετὰ δὲ πονεῖν καὶ κάμνειν καταναγκάσω, χαμαὶ καθεύδοντα, καὶ ὕδωρ πίνοντα, καὶ ὧν ἔτυχε πιμπλάμενον. τὰ δὲ χρήματα, ἢν ἔχῃς, ἐμοὶ πειθόμενος, ἐς τὴν θάλατταν φέρων ἐμβαλεῖς. γάμου

Herculem. MER. *Cur igitur & leoninam non induis? nam baculo illum quidem refers.* DIOG. *Hoc quidem palliolum leoninæ pellis vice mihi est: pugno autem non secus atque ille aduersus voluptates: idq; nemine imperante, sed mea sponte facio. sic enim vitam meam repurgare constitui.* MERCAT. *Euge quàm præclarum institutum: verùm quid maximè te scire dicamus, aut qualem artem nouisti?* DIOG *Homines liberos facio, prætereà medeor illorum affectibus. In summa, veritatis & audaciæ in loquendo propheta esse volo.* MERC. *Age, ô propheta, si te emam, qua re me exercebis?* DIOG. *Primùm cùm accepero, exutum delicijs, palliolo amictum, in egestatem concludam. postea ad labores compellam: tũ humi dormire, aquã bibere, atq; ijs rebus quæ casu offeruntur, vesci faciã.*

Quòd si pecuniam habes, hanc meo cõsilio in mare abijcies.

Neque

γάμου δ' ἀμελήσεις, καὶ παιδων, καὶ πατρίδος, καὶ πάντα σοι λῆρος ἔσται. καὶ τὴν πατρῴαν οἰκίαν ἀπολιπὼν, ἢ τάφον οἰκήσεις, ἢ πυργίον ἔρημον, ἢ καὶ πίθον. ἢ πήρα δέ σοι θέρμων ἔσται μεστὴ, καὶ ὀπισθογράφων βιβλίων. καὶ οὕτως ἔχων, ὀνδαιμονέστερος εἶναι φήσεις τοῦ μεγάλου βασιλέως. ἢν μαστιγοῖ δέ τις, ἢ στρεβλοῖ, τούτων οὐδὲν ἀνιαρὸν ἡγήσῃ. Αγο. πῶς τοῦτο φῂς, τὸ μὴ ἀλγεῖν μαστιγούμενον; οὐ γὰρ χελώνης ἢ καράβου τὸ δέρμα περιβέβλημαι. Δι. τὸ Ευριπίδειον ἐκεῖνο ζηλώσεις, μικρὸν ἐναλλάξας. Αγο. τὸ ποῖον; Δι. Η φρήν σοι ἀλγήσει, ἡ δὲ γλῶσσα ἔσται ἀνάλγητος. ἃ δὲ μάλιστα δεῖ προσεῖναι, ταῦτά ἐστιν. ἰταμὸν χρὴ εἶναι, καὶ θρασὺν, καὶ λοιδορεῖσθαι πᾶσιν ἑξῆς καὶ βασιλεῦσι καὶ ἰδιώταις. οὕτω γὰρ ἀπρβλέψονταί σε, καὶ ἀνδρεῖον ἑπολήψονται.

βάρ-

Neque tibi vxor, liberi, aut patria curæ esse debebunt: quin ista omnia tãquam deliramenta existimare oportet, & relicta patria domo, specum, aut desertam turriculam, aut dolium inhabitabis. [k] *peram prætereà lupulo & libris opisthographis refertam habebis. Hoc modo instructus, vel magno aliquo rege felicior eris. Quòd si vapulabis, aut ab aliquo torquebere, nihil horum molestum esse putabis.* MER. *Quid narras? num cæsus non dolebo? neq; enim testudinis aut* [l] *carabi cutem circumfero.* DIO. *illud* [m] *Euripidis imitari te oportet, paucis tantùm immutatis verbis.* MERC. *Quale hoc est?* DIOG.

Dolente mente, lingua sit dolens mihi.

Hæc verò ante omnia tibi adesse necesse est, Impudẽtem te esse oportet, & audacem, & omnibus sine delectu tam regibus quàm priuatis maledicere. ita enim fiet vt omnes in te oculos conijciant, teq; fortem esse existiment.

Bar-

βάρβαρος δὲ ἡ φωνὴ ἔσται, καὶ ἀπηχὲς τὸ φθέγμα, καὶ ἀτεχνῶς ὅμοιον ἡμνί. καὶ πρόσωπον δὲ ἐντεταγμένον, καὶ βάδισμα τοιούτῳ πεσώπῳ πρέπων. καὶ ὅλως, θηριώδη τὰ πάντα, καὶ ἄγρια. αἰδὼς δὲ καὶ ἐπιείκεια, καὶ μετριότης ἀπέστω. καὶ τὸ ἐρυτριᾷν ἀπόξυσον τοῦ πεσώπου παντελῶς. δίωκε δὲ τὰ πολυανθρωπώτατα τῶν χωρίων, καὶ ἐν αὐτοῖς τούτοις μόνος καὶ ἀκοινώνητος εἶναι θέλε, μὴ φίλον, μὴ ξένον πεσιέμενος. κατάλυσις γὰρ τὰ τοιαῦτα τῆς ἀρχῆς. ἐν ὄψει δὲ πάντων, ἃ μηδὲ ἰδίᾳ ποιήσειεν ἄντις, θαῤῥῶν ποίει. καὶ τῶν Αφροδισίων αἱροῦ τὰ γελοιώτατα. καὶ τέλος, ἢν σοι δοκῇ, πολύποδα ὠμὸν, ἢ σηπίαν φαγὼν, ἀπόθανε. ταύτην σοι τὴν εὐδαιμονίαν πεξενοῦμεν. Αγ. ἄπαγε, μιαρὰ γὰρ, καὶ οὐκ ἀνθρώπινα λέγεις. Δ. ἀλλὰ ῥᾷστα γε, ὦ οὗτος, καὶ πᾶσιν εὐχερῆ μετελθεῖν.

Barbara quoq; vox, & absonus sonitus tibi sit, quique canino planè similis existat. Vultus sit intentus, tum ingressus sit qui talem vultum deceat. In summa, belluini & agrestes planè sint tibi mores, pudor autem & mansuetudo & modestia procul absint. Ruborem quoq; omnem de facie abstergas: loca autem quæque celeberrima, & in quibus maxima est hominum frequentia, accedito, & in his ipsis solus sine vllo commercio esse velis, neque amicum neque hospitem accedendo. his enim rebus hoc regnum soluetur. In conspectu verò omnium ea facias, quæ ne priuatim quisquam alius facere: & auderet in re venerea exercenda, ea quæ sunt maximè ridicula eligito. Postremò, si tibi videtur, crudũ aliquem polypum vel sepiam deuorando morere. Hæc illa felicitas quam tibi procuramus.

MER. *Apage, scelesta enim & inhumana sunt ista quæ narras.* DIOG. *Sed heus tu, nemo nõ ista facilimè assequi potest.*

τελθεῖν. οὐ γάρ σοι δεήσει παιδείας, καὶ λόγων, καὶ λήρων, ἀλλ' ἐπίτομος αὕτη σοι πρὸς δόξαν ἡ ὁδός. καὶ ἰδιώτης γὰρ ἂν ᾖς, ἤτοι σκυτοδέψης, ἢ ταριχοπώλης, ἢ τέκτων, ἢ τραπεζίτης, οὐδέν σε μωλύσει θαυμάσιον εἶναι, ἢν μόνον ἡ ἀναίδεια καὶ τὸ θράσος παρῇ, καὶ λοιδορεῖσθαι καλῶς ἐκμάθῃς. Αγο. πρὸς ταῦτα μὲν οὐ δέομαί σου. ναύτης δ' ἂν ἴσως ἢ κηπωρὸς ἐν καιρῷ γένοιο. καὶ ταῦτα, ἢν ἐθέλῃ σε ἀποδόσθαι οὑτοσί, τὸ μέγιστον δύ' ὀβολῶν. Ερ. ἔχε λαβών. καὶ γὰρ ἄσμενοι ἀπαλλαξόμεθα, ἐνοχλοῦντος αὐτοῦ, καὶ βοῶντος, καὶ ἅπαντας ἁπαξαπλῶς ὑβρίζοντος, καὶ ἀγορεύοντος κακῶς. Ζεύς. ἄλλον κάλει τὸν Κυρηναῖον, τὴν ἐν τῇ πορφυρίδι, τὴν ἐστεφανωμένον. Ερμ. ἄγε δὴ, πρόσεχε πᾶς. πολυτελὲς τὸ χρῆμα, καὶ πλουσίων δεόμενον. βίος οὗτος οὐδὺς, βίος τρισμακάριστος.

τίς

test. Neque enim ad gloriam consequendam opus erit eruditione, orationibus, atque his nugis: verùm compendiaria ad illam via est. Etiãsi ex vulgo aliquis fueris idiota, coriarius videlicet, aut salsamentarius, aut faber, aut numularius, tamen nihil vetat quò minus te mirentur, si modò insigniter impudens & audax fueris, atque omnibus egregiè cõuiciari didiceris. MERCAT. *Ad has artes tui minimè indigeo. Nauta verò, aut hortulanus fortasse per occasionem fieri posses, præsertim si te ille ad maximum duobus obolis vendere velit.* MERCVR. *Recipe eum. etenim libenter liberamur ab illo, qui clamoribus sic nos obtundit, prorsusq; omnes iniuria & contumelijs afficit.* IVP. *Alium accerse, Cyrenæum illum purpura amictum, & coronatum.* MERCVR. *Agite, animum aduortite omnes. Res sumptuosa est, quæque diuitibus indiget. Vita est hæc iucunda, vita ter beata.*

Quis

τίς ἐπιθυμεῖ τρυφῆς; τίς ὠνεῖται τὸν ἁβρότατον; Αγο. ἐλθὲ σὺ, καὶ λέγε ἄπερ οἶδας τυγχάνεις. ὠνήσομαι γάρ σε, ἂν ὠφέλιμος ᾖς. Ερμ. μὴ ἐνόχλει αὐτὸν, ὦ βέλτιστε, μηδ' ἀνάκεινα, μεθύει γάρ. ὥστε οὐκ ἂν ἀποκείναιτό σοι, πρὸς γλῶτταν, ὡς ὁρᾶς, διολισθάνων. Αγο. καὶ τίς ἂν εὖ φρονῶν, πρίαιτο διεφθαρμένον οὕτω, καὶ ἀπόλαστον ἀνδράποδον; ὅσων δὲ καὶ ἀπόζει μύρων; ὡς δὲ καὶ σφαλερὸν βαδίζει, καὶ παράφορον; ἀλλὰ λαβὲ σὺ, ὦ Ερμῆ, λέγε, ὁπόσα πρόσεστιν αὐτῷ καὶ ἃ μετιὼν τυγχάνει. Ερμ. τὸ μὲν ὅλον, συμβιῶναι, διεξιὼς γὰρ συμπίειν ἱκανὸς, καὶ λωμάσαι μετὰ αὐλητρίδος ἐπιτήδειος ἐρῶντι καὶ ἀσώτῳ δεσπότῃ· τἆλλα δὲ πομμάτων ἐπιστήμων, καὶ ὀψοποιοὺς ἐμπειρότατος, καὶ ὅλως σοφιστὴς ἡδυπαθείας· ἐπαιδεύθη μὲν οὖν Αθηνῄσιν, ἐδούλευσε δὲ καὶ περὶ Σικελίαν τοῖς

Quis cupit delicias? quis emet molliſsimum? MERCATO. *Accede tu, & dic quid noris: emam enim te, ſi vtilis fueris.* MERCVRIVS. *Ne obturba, ô bone, neq; interroga ipſum. ebrius enim eſt: itaq; nō poterit tibi reſpondere, lingua, vt vides, titubās.* MERCA. *Quis mentis compos emat tam corruptum & immodeſtum mancipium, quódque tot vnguenta olet? quàm verò greſſu lubrico, & ratione carente incedit? Sed vtique, Mercuri, dic quibus artibus prædituſ ſit, vt quæ tractare ſoleat.* MERCV. *In ſumma, conuiuator eſt, & compotor egregius. quin ad exercendas impudicas & laſciuas ſaltationes vnà cū tibicina admodum idoneus eſſet amatori cuidam & perdito hero. Quod ad alia attinet, parandorum bellariorum gnarus eſt: & in adornādis edulijs exercitatiſsimus. Breuiter, voluptatis artifex eſt: inſtitutus enim eſt Athenis, atque Siciliæ tyran-*

τοῖς τυράννοις, καὶ σφόδρα ἠυδοκίμει παρ' αὐτοῖς. τὸ δὲ κεφάλαιον τῆς παραιρέσεως, ἁπάντων καταφρονεῖν, ἅπασι χρῆσθαι, πανταχόθεν ἐρανίζεσθαι τὴν ἡδονήν. Αγο. ὥρα σοι ἄλλον περιβλέπει τῶν πλουσίων τούτων καὶ πολυχρημάτων, ἐγὼ δὲ οὐκ ἐπιτήδειος ἱλαρὸν ὠνεῖσθαι βίον. Ερ. ἄπρακτος ἔοικεν, ὦ Ζεῦ, οὗτος ἡμῖν μένειν. Ζεύς. μετάστησον. ἄλλον παράγαγε, μᾶλλον δὲ τὸν δύο τούτω, τὸν γελῶντα τὸν Αβδηρόθεν, καὶ τὸν κλαίοντα τὸν ἐξ Εφέσου· ἅμα γὰρ αὐτὼ πεπρᾶσθαι βούλεσθον. Ερ. κατάβητον ἐς τὸ μέσον. τὼ ἀρίστω βίω πωλῶ, τὼ σοφωτάτω πάντων ἀρκηρύττομαι. Αγ. ὦ Ζεῦ, τῆς ἐναντιότητος. ὁ μὲν οὐ δαλείπει γελῶν, ὁ δὲ τινὰ ἔοικε πενθεῖν, δακρύει γὰρ τὸ παράπαν. τί ταὐτ' ὦ οὗτος, τί γελᾷς; Δη. ἐρωτᾷς; ὅτι μοι γελοῖα πάντα δοκέει τὰ πρήγματα ὑμέων, καὶ αὐτοὶ

tyrannis seruiuit, apud quos in magno precio fuit. Summa verò propositi sui, seu doctrinæ est, omnia contemnere, & omnibus rebus vti, vndique voluptatem conquirere. MERCAT. Tempus est vt alium emptorem, nempe diuitem, & multas habentem pecunias, quæras: ego enim minimè idoneus sum, qui tam hilarē vitā emam. MERCV. Ille, ô Iupiter, quantū apparet, inemptus nobis manebit. IVP. Traducito, atque alium adduc, vel potius duos istos, n quorum alter, Abderites scilicet, ridet: alter verò Ephesius, plorat: simul enim vēdi volūt. MERCV. Descendite in medium. Optimas vitas vendo, omnium sapientissimos proclamo. MERCA. O Iupiter, quāta dissimilitudo: alter enim non desinit ridere, alter autem aliquem lugere videtur: omnino enim plorat. Heus tu, quid hoc sibi vult, cur rides? DEMOC. Interrogas? quia mihi omnia quæ vos facitis, ridicula vident, adeoq; vos ipsi

τοῖ ὑμίσω. Αγο. πῶς λέγεις; καταγελᾷς ἡμῶν ἁπάντων, καὶ παρ' οὐδὲν τίθεσαι τὰ ἡμέτερα πράγματα; Δη. ᾧδε ἔχει· σπουδαῖον γὰρ ἐν αὐτοῖσιν οὐδέν· ληρώδη δὲ τὰ πάντα, καὶ ἀτόμων φορὴ, καὶ ἀπειρία. Αγο. οὐμενοῦν. ἀλλὰ σὺ λυποῦς ὡς ἀληθῶς, καὶ ἄπειρ Θ'. ὦ τῆς ὕβρεως, ὃ παύσῃ γελῶν; σὺ δὲ τί λυπῇ, ὦ βέλτιστε; πολὺ γὰρ, οἶμαι, λαμπρὸν σοὶ πεσοῦμαι. Ηρ. ἡδέομαι γὰρ, ὦ ξένε, τὰ ἀνθρώπινα πράγματα οἰκτρὰ καὶ ἀκρυώδη, καὶ οὐδὲν αὐτῶν ὅ, τι μὴ ἐπικήδειον, ὥσπερ ἐγὼ τὸν οἰκτείρω τὸν σοφίας καὶ οὐδύρομαι, καὶ τὰ μὲν παρόντα οὐ δοκέω μεγάλα, τὰ δ' ὑστέρω ἰσόμοιρα πάμπαν ἀνιηρὰ, λυγρὰ θ' ἅτας ἐκπυρώσιας, καὶ τῷ ξ' ὅλῳ συμφορῇ, λαῶν' οὐδύρομαι, καὶ ὅτι ἔμπεδον οὐδὲν, ἀλλά κως ἅς κυκλοῦνα πάντα σωματοῦται, καὶ ἐς τωὐτὸ τέρψεις, ἀτερψίη, γνῶσις, ἀγνωσίη, ἔρις, ὁμόνοια, ἐπιθυμίη, ἀποστροφή, ἀλλοιώσιες, μεταβολαὶ, ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἐς τὰ αὐτὰ, καὶ ἀπὸ τῶν ἑτέρων ἐς τὰ ἕτερα, καὶ ἀπὸ τῶν ἐναντίων ἐς τὰ ἐναντία, καὶ ἀπὸ τῶν μεταξὺ ἐς τὰ ἄκρα, καὶ ἀπὸ τῶν ἄκρων ἐς τὰ μεταξὺ, καὶ ἀπὸ τῶν ἄνω ἐς τὰ κάτω, καὶ ἀπὸ τῶν κάτω ἐς τὰ ἄνω, καὶ ἀπὸ τῶν ἐμπροσθίων ἐς τὰ ὀπίσω, καὶ ἀπὸ τῶν ὀπίσω ἐς τὰ ἐμπροσθία, καὶ ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐς τὰ ἀριστερὰ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν ἐς τὰ δεξιὰ, καὶ ἀπὸ τῶν ἐπὶ δεξιὰ ἐς τὰ ἐπ' ἀριστερὰ, καὶ ἀπὸ τῶν ἐπ' ἀριστερὰ ἐς τὰ ἐπὶ δεξιὰ, καὶ ἀπὸ τῶν ἐπὶ τὰ ὀπίσω ἐς τὰ ἐμπροσθία, καὶ ἀπὸ τῶν ἐμπροσθίων ἐς τὰ ὀπίσω

γνῶσις, ἀγνωσίη, μέγα, μικρὸν, ἄνω, κάτω, περιχορεύοντα, καὶ ἀμειβόμενα ἐν τῇ τοῦ αἰῶνος παιδιῇ. Αγο. τί γὰρ ὁ αἰὼν ἐστι; Ηρ. παῖς παίζων, πεσσεύων, διαφερόμενος. Αγο. τί δαὶ οἱ ἄνθρωποι; Ηρ. θεοὶ θνητοί. Αγο. τί δαὶ οἱ θεοὶ; Ηρ. ἄνθρωποι ἀθάνατοι. Αγο. αἰνίγματα λέγεις, ᾧ οὗτος, ἢ γρίφους συντίθης. ἀτεχνῶς γὰρ, ὥσπερ ὁ Λοξίας, οὐδὲν ἀπσαφεῖς. Ηρ. οὐδὲν γάρ μοι μέλει ὑμέων. Αγο. τοι γαροῦν οὐδὲ ὠνήσεταί σε τίς, εὐφρονῶν. Ηρ. ἐγὼ δὲ κέλομαι πᾶσιν ἡβηδὸν οἰμώζειν, τοῖσιν ὠνεομέννοισι, καὶ τοῖσον οὐκ ὠνεομέννοισι. Αγο. τουτὶ τὸ κακὸν οὐ πόῤῥω μελαγχολίας ἐστὶν, οὐδ' ἕτερον ἔγωγε αὐτῶν ὀνήσομαι. Ερ. ἄπρακτοι καὶ οὗτοι μένουσιν. Ζεύς. ἄλλον ἀπκήρυττε. Ερ. βούλει τὸν Αθηναῖον ἐκεῖνον, τὸν σωμύλον; Ζεύς. πάνυ μὲν οὖν. Ερ.

est'q; cognitio ignorantia, magnum, paruum: atque o sursum deorsum'q; feruntur omnia, & per vices mutantur in ludo huius seculi. MERCV. *Quid est seclũ?* HER. *Puer ludens, ludens talis, cõtendens.* MERCA. *Quid verò homines sunt?* HERACL. *Dij mortales.* MERCAT. *Quid verò dij?* HERA. *Homines immortales.* MERCAT. *Heus, tu ænigmata loqueris, an griphos componis? planè enim tanquam Apollo, nihil explicas.* HERACL. *Nihil vos curo.* MERCA. *Igitur neq; quisquam mentis compos te empturus est.* HERAC. *Ego verò à pueris iubeo plorare omnes, tam eos qui me emũt, quàm qui non emunt.* MERCA. *Hoc certè malum parũ differt ab insania: neutrum horum emam.* MERCVR. *Et illi quoq; apud nos manebunt, cùm non sint vendibiles.* IVPIT. *Alium accerse.* MERCVR. *Visne Atheniensem illum facundum?* IVPITER. *Maximè.*

MERCV.

Ερ. δεῦρ' ἐλθὲ σύ. βίον ἀγαθὸν καὶ συνετὸν ἀπεκηρύττομεν. τίς ὠνεῖται τὸν ἱερώτατον; Αγο. εἰπέ μοι, τί μάλιστα εἰδὼς τυγχάνεις; Σω. παιδεραστής εἰμι, καὶ σοφὸς τὰ ἐρωτικά. Αγο. πῶς οὖν ἐγὼ πείωμαί σε; παιδαγωγοῦ γὰρ ἐδεόμην τῶν παιδὶ καλῷ ὄντι μοι. Σω. τίς δ' ἂν ἐπιτηδειότερος ἐμοῦ γένοιτο συνεῖναι καλῷ; καὶ γὰρ οὐ τῶν σωμάτων ἐραστής εἰμι, τὴν ψυχὴν δ' ἡγοῦμαι καλήν. ἀμέλει κἂν ἐπὸ ταυτὸν ἡμάτιόν μοι κατακέωνται, ἀκούσῃ αὐτῶν λεγόντων μηδὲν ὑπ' ἐμοῦ δεινὸν παθεῖν. Αγ. ἄπιστα λέγεις, τὸ παιδεραστὴν ὄντα, μὴ πέρα τῆς ψυχῆς τι πολιπραγμονεῖν, καὶ ταῦτα, ὑπ' ἐξουσίας ἐν τῷ αὐτῷ ἱματίῳ κατακείμενον. Σο. καὶ μὴν ὀμνύω γέ σοι τὴν κύνα, καὶ τὴν πλάτανον, οὕτω ταῦτ' ἔχειν. Αγο. Ηράκλεις, τῆς ἀτοπίας τῶν θεῶν. Σω. τί σὺ λέγεις; οὐ δο-

MERCV. *Heus tu, huc veni. Vitam bonam & prudentem proclamamus. quis emet sanctissimum hominem?* MERCAT. *Dic mihi, quam potissimùm nosti artem?* SOCR. *Pæderastes sum, & in rebus quæ ad amorem spectant prudens.* MERCA. *Quanti igitur emam te? nam pædagogo indigeo. est enim mihi puer egregius.* SOC. *Quis magis idoneus me esse queat, qui cum formoso puero versetur? Neque enim corporum amator sum. animam enim formosam esse existimo: & P quanquam sub eodem palliolo mecum recũbãt, audies illos, vel ipsis testibus, nihil graue à me perpeti.* MERCAT. *Incredibilia sunt quæ dicis, pæderastes cùm sis: tamen nulla de re te esse solicitum, quàm de anima, præsertim cùm copia fiat vt sub eadem veste iaceatis.* SOC. *Atqui per canem & per platanum iuro, rem sic habere.* MERCAT. *Hercle, quanta absurditas deorũ.* SOC. *Quid ais?*

οὐ δοκεῖ σοι ὁ κύων εἶναι θεός; οὐχ ὁρᾷς τὸν Ἀνουβιν ἐν Αἰγύπτῳ, ὅσος καὶ τὸν ἐν οὐρανῷ σείριον, καὶ τὸν παρὰ τοῖς κάτω Κέρβερον; Αγο. εὖ λέγεις, ἐγὼ δὲ διημάρτανον· ἀλλὰ τίνα βιοῖς τὸν τρόπον; Σω. οἰκῶ μὲν, ἐμαυτῷ τινα πόλιν ἀναπλάσας· χρῶμαι δὲ πολιτείᾳ ξένῃ, καὶ νόμους νομίζω τοὺς ἐμούς. Αγο. ἓν ἐβουλόμην ἀκοῦσαι τῶν δογμάτων. Σω. ἄκουε δὴ τὸ μέγιστον, ὃ περὶ τῶν γυναικῶν μοι δοκεῖ. δοκεῖ μηδεμίαν αὐτῶν μηδενὸς εἶναι μόνου, παντὶ δὲ μετεῖναι τῷ βουλομένῳ τοῦ γάμου; Αγο. τί τοῦτο φῄς, ἀνῃρῆσθαι τοὺς περὶ μοιχείας νόμους; Σω. νὴ Δία, καὶ ἁπλῶς γε πᾶσαν τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα μικρολογίαν. Αγο. τί δὲ περὶ τῶν ἐν ὥρᾳ παίδων σοι δοκεῖ; Σο. καὶ οὗτοι ἔσονται τοῖς ἀείστοις ἆθλον φιλῆσαι, λαμπρόν τι καὶ νεανικὸν ἐργασαμένοις

An non videtur tibi canis esse deus? Nónne vides quãtus sit in Aegypto ꝗ Anubis, atque ille in cœlo Sirius, necnon apud inferos Cerberus? MERCA. *Rectè dicis: ego verò peccaui. Verùm quale habes genus vitæ?* SOCRAT. *Mihi ipsi ciuitatem quandam extruo: peregrina autem vtor politia, measque præscribo leges.* MERCAT. *Vnum aliquod ex tuis dogmatibus audire cupio.* SOC. *Audi ergo maximum quidem illud, in quo mea de vxoribus sententia comprehensa est. Videtur mihi nullam debere cuiusquam esse propriam, verùm vnam quamque passim debere accedere ad eum qui eam appetat.* MERCAT. *Quid ais? Num abrogandas esse leges de adulterio?* SOC. *Per Iouem non illas solùm, verùm omnes reliquas nugas ea de re constitutas.* MERCA. *Quid verò tibi de pueris iam maturis videtur?* SOC. *Et illi quidem optimatibus qui aliquid præclari gesserunt, præmium erunt, vt eos ament sci-*

θαμένοις. Αγο. βαβαὶ τῆς φιλοδωρίας. τῆς δὲ σοφίας τί σοι τὸ κεφάλαιον; Σω. αἱ ἰδέαι, καὶ τὰ τῶν ὄντων παραδείγματα. ὁπόσα γὰρ δὴ ὁρᾷς, τὴν γῆν, τἀπὶ γῆς, τὸν οὐρανὸν, τὴν θάλατταν, ἁπάντων τούτων εἰκόνου ἀφανεῖς ἑστᾶσιν, ἔξω τῶν ὅλων. Αγο. ποῦ δὲ ἑστᾶσιν; Σω. οὐδαμοῦ· εἰ γάρ που εἶεν, οὐκ ἂν εἶεν. Αγο. οὐχ ὁρῶ ταῦθ' ἅπερ λέγεις τὰ παραδείγματα. Σω. εἰκότως, τυφλὸς γὰρ εἶ τῆς ψυχῆς τὸν ὀφθαλμὸν, ἐγὼ δὲ πάντων ὁρῶ εἰκόνας, καὶ σὲ ἀφανῆ, κἀμὲ ἄλλου, καὶ ὅλως διπλᾶ πάντα. Αγ. τοιγαροῦν ὠνητέος εἶ, σοφὸς καὶ ὀξυδερκής τις ὤν. φέρ' ἴδω τί καὶ πράξεις με ὑπὲρ αὐτοῦ σὺ; Ερ. δὸς δύο τάλαντα. Αγο. ὠνησάμην ὅσου φῇς. τἀργύριον μέντοι ἐς αὖθις καταβαλῶ. Ερ. τί οὖν σοι τοὔνομα; Αγο. Δίων Σύῤῥακούσιος. Ερ. ἄγε λαβὼν ἀγαθῇ

mēt scilicet. MERC. Papæ quanta libertas, quæ sapientia. Verùm quæ est tuæ doctrinæ summa? SOC. Ideæ, & eorum quæ existunt paradigmata. Quæcunque enim vides, terram ipsam, quæq́ super terram sunt, cœlum, mare, horum omnium imagines obscuræ existunt extra totius vniuersitatem. MERCA. Vbi autem existūt? SOC. Nusquam. Nam si alicubi essent, non essent. MERCAT. Non video ista quæ tu dicis paradigmata. SCO. Meritò: cæcus est enim tibi animæ oculus. ego verò omnium video imagines, & te latentem, & me alium. in summa, duplicia video omnia. MERCA. Ergo emendus es, sapiens cùm sis, & acutè cernas. Age, scire volo quid tu à me exigas pro ipso. MERCV. Da duo talēta. MERCA. Emi ita, vt dixisti, pecuniam verò in posterum numerabo. MERCVR. Quod igitur tibi nomen est? MERCAT. Dion Syracusius. MERCVR. Age, quòd felix

ἀγαθῇ τύχῃ. τὸν Επικούρειον σὲ ἤδη καλῶ. τίς ὠνεῖται τοῦτον; ἔστι μὲν τοῦ γελῶντος ἐκείνου μαθητὴς, καὶ τοῦ μετύοντος, οὓς μικρῷ πρόσθεν ἀπεκηρύττομεν· ἐν δὲ πλέον οἶδεν αὐτῶν, παρ' ὅσον ἀσεβέστερος τυγχάνει, τὰ δ' ἄλλα ἡδὺς, καὶ λιχνείᾳ φίλος. Αγο. τίς ἡ τιμή; Ερμ. δύο μναῖ. Αγο. λάμβανε. τὸν δεῖνα δ' ὅπως ἴδω, τίσι χαίρει τῶν ἐδεσμάτων; Ερ. τὰ γλυκέα σιτεῖται, καὶ μελιτώδη, καὶ μάλιστα τὰς ἰσχάδας. Αγο. χαλεπὸν μὲν οὐδὲν. ὠνήσομαι γὰρ αὐτῶν παλάθας τῶν καρικῶν. Ζεύς. ἄλλον κάλει τὸν ἐν χρῷ κουρίας ἐκεῖνον, τὸν σκυθρωπὸν, τὸν ἀπὸ τῆς στοᾶς. Ερμ. εὖ λέγεις. ἐοίκασι δ' οὖν πολύ τι πλῆθος αὐτὸν περιμένειν, τῶν περὶ τὴν ἀγορὰν ἀπηντηκότων. αὐτὴν τὴν ἀρετὴν πωλῶ, τὸν βίον, τὸν τελειότατον, τίς πάντα μόνος εἰδέναι θέλει; Αγο. πῶς τοῦτο φής; Ερ. ὅτι μόνος οὗτος σοφὸς,

faustumq́ sit, recipe eum. Te iam voco, Epicure. Quis emet hunc? Est enim illius risoris discipulus, nec non illius qui ebrius est, quos haud multò antè proclamauimus: vnius autem cuiusdã rei cognitione illos vincit. multò magis enim impius est, quàm illi. Quod verò ad cætera attinet suauis & gúlæ amãs est. MERCAT. *Quo precio venditur?* MERCVR. *Duabus minis.* MERCAT. *Accipe: verùm vt hoc quoque sciam, quibus delectatur edulijs?* MERCV. *Dulcia edit, & mellita, maximè verò ficus.* MERCA. *Bene se res habet. emam enim illi totas massas carycarum.* IVP. *Alium accerse, illum corpore hirsuto, vultu seuero,* [r] *ex Stoa.* MERCVR. *Rectè dicis. videtur enim magna ipsum multitudo, quæ ad forum accurrit, expectare. Ipsam virtutẽ vendo, vitam perfectissimam. Quis cupit omnia scire solus?* MERCA. *Quid tu dicis?* MERCV. [s] *Quia solus ille sapiens*

φὸς, μόνος καλὸς, μόνος δίκαιος, ἀνδρεῖος, βασιλεὺς, ῥήτωρ, πλούσιος, νομοθέτης, καὶ τἆλλα, ὁπόσα ἐστίν. Αγο. οὐκοῦν ὦ γαθὲ, καὶ μάγειρος μόνος; Ερμ. καὶ νὴ Δία γε σκυτοδέψης, καὶ τέκτων, καὶ τὰ τοιαῦτα. Αγ. ἔοικεν. ἐλθὲ ὦ γαθέ, καὶ λέγε πὸς τὸν ὠνητὴν ἐμὲ, ποῖός τις εἶ· καὶ πρῶτον, εἰ οὐκ ἄχθῃ πιπρασκόμενος, καὶ δοῦλος ὤν; Χρύ. οὐδαμῶς, οὐ γὰρ ἐφ' ἡμῖν ταῦτά ἐστιν. ὅσα δὲ οὐκ ἐφ' ἡμῖν, ἀδιάφορα εἶναι συμβέβηκεν. Αγ. οὐ μανθάνω ᾗ λέγεις. Χρύ. τί φῄς; οὐ μανθάνεις, ὅτι τῶν τοιούτων τὰ μὲν ἐστι πεπηγμένα, τάδ' ἔμπαλιν ἀπρεπηγμένα; Αγο. οὐδὲ νῦν μανθάνω. Χρύ. εἰκότως, οὐ γὰρ εἶ συνήθης τοῖς ἡμετέροις ὀνόμασιν, οὐδὲ καταληπτικὴν φαντασίαν ἔχεις. ὁ δὲ σπουδαῖος, ὁ τὴν λογικὴν θεωρίαν ἐκμαθὼν, οὐ μόνον ταῦτ' οἶδεν, ἄλλα καὶ σύμβανα, καὶ παρασύμβανα ὁποίων, καὶ ὁπόσων

piens est, solus bonus, solus iustus, fortis, rex, rhetor, diues, legislator, & quæcunq; alia sunt his similia. MERCAT. Num, ô bone, & coquus solus est, & per Iouem coriarius, & faber, & his similia? MERCVR. Sic videtur. MERCA. Accede, ô bone, & dic mihi tuo emptori, qualisnam sis: ante omnia autem, num tibi doleat quòd venderis & seruis. CHRYS. Nequaquã, neq; enim in nobis hæc sunt: quæcunq; verò in nobis non sunt, ista indifferentia esse solent. MERCA. Non intelligo quid dicas. CHRY. Quid ais? non intelligis quòd horum quædam sunt prælata, quædam verò rursus non prælata? MERCAT. Ne nunc quidem intelligo. CHRYS. Meritò quidem. neque enim assuetus es nostris nominibus: neque imaginationem habes quæ facilè apprehendat: verùm studiosus Dialecticæ contemplationis, non hæc tantùm nouit, verùm etiam qualiter & quantum accidens, &

ὁπόσων ἀλλήλων διαφέρει. Αγο. πῶς τῆς φιλοσοφίας, μὴ φθονήσῃς κἂν τοῦτο εἰπεῖν, ὅ, τι σύμβαμα, καὶ τί παρασύμβαμα· καὶ γὰρ οὐκ οἶδ' ὅπως ἐπλήγην ὑπὸ τοῦ ῥυθμοῦ τῶν ὀνομάτων. Χρ. ἀλλ' οὐδεὶς φθόνος· ἢν γάρ τις χωλὸς ὤν, αὐτῷ ἐκείνῳ τῷ χωλῷ ποδὶ πεσπταίσας λίθῳ, τραῦμα ἐξ ἀφανοῦς λάβῃ, ὁ τοιούτος εἶχε μὲν δήπου σύμβαμα τὴν χωλείαν, τὸ τραῦμα δὲ παρασύμβαμα πεσέλαβεν. Αγο. ὦ τῆς ἀγχινοίας. τί δ' ἄλλο μάλιστα φῂς εἰδέναι; Χρύ. τῶν λόγων πλεκτάνας, αἷς συμποδίζω τοὺς πεσομιλοῦντας, καὶ ἀπρφράττω, καὶ σιωπᾷν ποιῶ, φιμὸν ἀτεχνῶς αὐτοῖς περιτιθείς. ὄνομα δὲ τῇ δυνάμει ταύτῃ, ὁ ἀοίδιμος συλλογισμός. Αγο. Ηράκλεις, ἄμαχόν τινα καὶ βίαιον λέγεις. Χρύσ. σκόπει γοῦν. ἔστι σοι παιδίον; Αγο. τί μήν; Χρύ. τοῦτο ἤν πως κροκόδειλος ἁρπάσῃ, πλησίον ποταμοῦ

præter accidens inter se differant. MERCAT. *Per Philosophiam quæso, ne inuideas explicare, u quídnam accidens sit, & præter accidens: nescio enim quomodo perculsus sim præ numero vocum istarum.* CHRYS. *Citra inuidiam dixero. Si quis claudus existat, illisóq; pede quo claudicat, ad lapidem, ex inopinato vulnus acceperit, is certè accidens habet claudicationē, vulnus autem præter accidens accepit.* MERCAT. *O' argutiam: prætereà verò, quid'nam scire te potissimùm profiteris?* CHRYS. *Retia sermonum, quibus capio & obstringo, denique tacere cogo eos qui contra me disputant, planè frenū quoddam illis imponens. isti verò tantæ orationis vi nomen est, Syllogismus celeberrimus.* MERCAT. *Hercle fortē quendam & inexpugnabilem syllogismum refers.* CHR. *Vide ergo, éstne tibi puer?* MERC. *Quid ni?* CHRY. *Quid si hunc ad flumen fortè ambu-*

μοῦ πλαζόμενον ἀνδρῶν, ἢ ἅπαντα ὑποσχεῖν ταῦτα αὐτὸ, ἢν εἴπῃς τἀληθῆ, ὅ, τι διανοεῖται περὶ τῆς ἀνδρώσεως τοῦ βρέφους, τί φήσεις αὐτὸν ἐγνωκέναι; Αγορ. Δυσαπόκριτον ἐρωτᾷς. ἀπορῶ γάρ, ὁπότερον ἐπῶν ἀπολάβοιμι. ἀπὸ σὺ πρὸς Διὸς ἀρκεῖ νάμμοι, ἀνάσωσαί μοι τὸ παιδίον, μὴ καὶ φθάσῃ αὐτὸ καταπιών. Χρυσ. θάρρει, καὶ ἅμα γάρ σε διδάξομαι θαυμασιώτερα. Αγορ. τὰ ποῖα; Χρυσ. τὸν θρυλούμενον, καὶ τὸν λευκώνυχα, καὶ ἐπὶ πᾶσι πλὴν Ηλέκτραν, καὶ τὸν ἐγκεκαλυμμένον. Αγορ. τίνα λέγεις τὸν ἐγκεκαλυμμένον, ἢ τίνα πλὴν Ηλέκτραν λέγεις; Χρυσ. Ηλέκτραν μὲν ἐκείνην πλὴν πάνυ, πλὴν Αγαμέμνονός γε, ἃ τὰ αὐτὰ οἶδέ τι ἅμα, καὶ οὐκ οἶδε. παρεσῶτος γὰρ αὐτῇ τοῦ Ορέστου ἔτι ἀγνῶτος, οἶδε

ambulante × crocodilus rapiat, postea verò se redditurum polliceatur hac lege, vt illi verum dicas, quidnam de puero reddendo apud se decreuerit: quid tu dicis ipsum in animo constituisse? MERCAT. Quæstionem rogas, ad quam difficile admodum est respondere. dubito enim vtrum dicere debeam, quò puerum recipiam. Sed per Iouem, quæso te, responde tu, & puerum mihi serua incolumem, ne præuortat, ipsumq; deuoret. CHRYS. Bono es animo. etenim & alia quædam docebo te, quæ plus admirationis habent. MERCAT. Quænam sunt ista? CHRYS. Istum inquam, colligentem sermones, tum quoque illum dominantem, prætereà illam quæ supra omnes est, Y Electram, tandem operiũ illum sermonẽ.

MERC. Quis ille z opertus sermo, aut quæ illa tandem Electra est, de quibus dicis? CHRYS. Electrã illam dico Agamemnonis valdè celebrẽ, quæ quidem eãdem rem simul norat, & non norat. Astante enim illi Oreste adhuc incognito,

οἶδε μὲν Ορέστην, ὅτι ἀδελφὸς αὐτῆς. ὅτι δὲ οὗτος Ορέστης, ἀγνοεῖ. τὸν δ' αὖ ἐγκεκαλυμμένον, καὶ πάνυ θαυμαστὸν ἀκούσῃ λόγον. ἀπόκειναι γάρ μοι, τὸν πατέρα οἶσθα τὸν σεαυτοῦ; Αγορ. ναί. Χρυσ. τί οὖν, ἦν δ' ἐγὼ παραστήσας τινὰ ἐγκεκαλυμμένον, ἔρωμαι, τοῦτον οἶσθα; τί φήσεις; Αγορ. δηλαδὴ ἀγνοεῖν. Χρυσ. ἀλλὰ μὴν αὐτὸς οὗτος ἦν ὁ πατὴρ ὁ σός· ὥστε εἰ τοῦτον ἀγνοεῖς, δῆλος εἶ τὸν πατέρα τὸν σὸν ἀγνοῶν. Αγορ. οὐμενοῦν. ἀλλ' ἀποκαλύψας αὐτὸν, εἴσομαι τὴν ἀλήθειαν. ὅμως δ' οὖν τί σοι τῆς σοφίας τὸ τέλος; ἢ τί πράξεις, πρὸς τὸ ἀκρότατον τῆς ἀρετῆς ἀφικόμενος; Χρυσ. περὶ τὰ πρῶτα κατὰ φύσιν καταγενήσομαι, λέγω δὲ πλοῦτον, ὑγείαν, καὶ τὰ τοιαῦτα. πρότερον δὲ ἀνάγκη πολλὰ προπονῆσαι, λεπτογράφοις βιβλίοις παραθήσοντα τὴν ὄψιν, καὶ

A nouit quidem, Orestem suum esse fratrem: quòd verò ille Orestes est, ignorat. Rursum verò opertum illum, adeóque omninò mirabilem, audies sermonem. Responde mihi: nostin' tuũ patrem? MERCAT. Maximé. CHRYS. Quid igitur, si propè te statuerem aliquem coopertum, atque interrogarem, Nostin' hunc? quid diceres? MERCAT. Scilicet me non nosse dicerẽ. CHRYS. Sed ille ipse pater erat tuus. Itaque si istum non nosti, palàm est te patrem tuum non nouisse. MERCAT. Nequaquam. verùm ego detracto velo, num verum sit, explorabo. Sed quísnam tuæ sapientiæ finis est? aut quid tandem facturus es, si ad virtutis summum perueneris? CHRYSIP. In his, quæ in natura prima sunt, versabor. Dico autem diuitias, sanitatẽ, & his similia. Primùm autẽ oportet multos labores impendere. libris enim exiguis literis descriptis incumbere oportet,

&

καὶ σχόλια συναγείροντα, καὶ βολοικισμῶν ἐμπιπλαμένον, καὶ ἀτόπων ῥημάτων. καὶ τὸ κεφάλαιον, οὐ θέμις γενέσθαι σοφὸν, ἢν μὴ τρὶς ἐφεξῆς τοῦ ἐλλεβόρου πίῃς. Ἀγο. γενναῖα σου ταῦτα καὶ δεινῶς ἀνδρικά· τὸ δὲ γνύφωνα εἶναι, καὶ τοκογλύφον (καὶ γὰρ τάδε ὁρῶ σοι πεσόντα) τί φῶμεν, ἀνδρὸς ἤδη πεπωκότος τὸν ἐλλέβορον, καὶ τελείου πρὸς ἀρετήν; Χρύσ. ναὶ, μόνῳ οὖν τὸ δανείζειν πρέποι ἂν τῷ σοφῷ. ἐπεὶ γὰρ ἴδιον αὐτῷ συλλογίζεσθαι, τὸ δανείζειν δὲ καὶ λογίζεσθαι τοὺς τόκους, πλησίον εἶναι δοκεῖ τοῦ συλλογίζεσθαι, μόνου ἂν εἴη τοῦ σπουδαίου, καθάπερ ἐκεῖνο, καὶ τοῦτο. καὶ οὐ μόνον γε ἁπλῶς, ὥσπερ οἱ ἄλλοι, τοὺς τόκους, ἀλλὰ καὶ τούτων ἑτέρους τόκους λαμβάνειν. ἢ γὰρ ἀγνοεῖς, ὅτι τῶν τόκων οἱ μὲν εἰσι πρῶτοί τινες, οἱ δὲ δεύτεροι καθάπερ αὐτ ἐκείνων ἀπόγονοι; ὁρᾷς δὲ δῆτα καὶ τὸν συλλογισμὸν, ὁποῖα

& interpretationes congerere, & solœcismis, & absurdis vocibus impleri. In summa, nequaquam decet sapientem fieri priùs, quàm ter ex ordine helleborum bibas. MERCAT. *Egregia sunt ista tua, & forti viro digna. Verùm auarum fœneratorem esse (ista enim tibi inesse video) num illa dicemus esse viri, qui helleborum biberit, & iam ad virtutē idoneus sit?* CHRYS. *Certè: solùm enim sapientem fœnus exercere decet. Quandoquidem enim illius proprium est, syllogismis concludere: vsuras autem colligere, & fœnus computare, atque syllogismis colligere, parùm differre videntur: quemadmodum hoc soli studioso competit, ita quoque illud: nec decet illum fœnus simpliciter, quemadmodum alij solent, accipere, verùm etiam alterius quoq; fœnoris fœnus. Nisi fortè ignoras, fœnus aliud esse primū, aliud secundū, velut quandam illius progeniem. Vides autem & syllogismum quendam*

ὁποῖα φησιν, εἰ τὸν πρῶτον τόκον λήψεται, καὶ τὸν δεύτερον· ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν πρῶτον λήψεται, ἄρα καὶ τὸν δεύτερον. Αγορ. οὐκοῦν καὶ μισθῶν περὶ τὰ αὐτὰ φῶμεν, οὓς σὺ λαμβάνεις ἐπὶ τῇ σοφίᾳ, παρὰ τῶν νέων; καὶ δοῦλον, ὅτι μόνος ὁ σπουδαῖος μισθὸν ἐπὶ τῇ ἀρετῇ λήψεται. Χρ. μανθάνεις, οὐ γὰρ ἐμαυτοῦ εἵνεκα λαμβάνω, τοῦ δὲ διδόντος αὖ τοῦ χάριν. ἐπεὶ γάρ ἐστιν ὁ μέντις ἐκχύτης, ὁ δὲ περιεκτικός· ἐμαυτὸν μὲν ἀσκῶ εἶναι περιεκτικὸν, τὸν δὲ μάθη τὴν ἐκχύτην. Αγορ. καὶ μὴν τοὐναντίον ἔφης, τὸν νέον μὲν εἶναι περιεκτικὸν, σὲ δὲ τὸν μόνον πλούσιον ἐκχύτην. Χρυσ. σκώπτεις, ὦ οὗτος· ἀλλ' ὅρα μή σε ἀπτοξεύσω ἀναποδείκτῳ συλλογισμῷ. Αγορ. καὶ τί δεινὸν ἀπὸ τοῦ βέλους; Χρυσ. ἀπρεία καὶ σιωπὴ, καὶ δαστραφῆναι τὴν διάνοιαν ὃ δὲ μέγιστον, ἢν ἐθέλω, τάχιστά σε ἀ=

quendam vulgò iactari: Si primum fœnus acceperit, accipiat etiam secundum. Verùm accepit primum, igitur & secundum accipiet. MERCAT. Num ergo & de mercede, quam tu à iuuenibus, quos instituis, capere soles, similia dicenda sunt: quippe cùm manifestum sit, solos studiosos mercedem à virtute accepturos esse? CHRYS. Discis: certè non mea causa accipio, verùm illius gratia qui dat. Nam cùm alius sit effusor, alius verò comprehensor, me quidem ipsum comprehensor vt sim præparo, discipulum verò vt fiat effusor. MERCAT. Atque contrarium dicis, iuuenem esse comprehensorem: te verò, qui solus diues es, effusorem. CHRYS. Heus tu, scommate me perstringis? sed vide tu, ne te petam syllogismo ineuitabili. MERCAT. Quid verò mali ex hoc telo accidet? CHRYS. Dubitatio & silentium, prætereà mentis & intellectus subuersio: & quod omnium est maximum, si voluero, in lapidem

σε ἀπρδείξω λίθον. Αγορ. πῶς λίθον; οὐ γὰρ Περσεὺς, ὦ βέλτιστε, εἶναί μοι δοκεῖς. Χρ. ὧδέ πως. ὁ λίθος σῶμα ἐστί; Αγορ. ναί. Χρύσ. τί δὲ, τὸ ζῶον οὐ σῶμα; Αγορ. ναί. Χρύ. σὺ δὲ ζῶον; Αγορ. ἔοικα γοῦν. Χρύσ. λίθος ἄρα εἶ, σῶμα ὤν. Αγορ. μηδαμῶς, ἀλλ' ἀναλυσόν με πρὸς τοῦ Διός, καὶ ἐξ ὑπαρχῆς ποίησον ἄνθρωπον. Χρύσ. οὐ χαλεπὸν, ἀλλ' ἔμπαλιν ἴσθι ἄνθρωπος. εἰπὲ γάρ μοι, πᾶν σῶμα ζῶον; Αγορ. οὔ. Χρύσ. τί δὲ, λίθος, ζῶον; Αγορ. οὔ. Χρύ. σὺ δὲ σῶμα εἶ; Αγορ. ναί. Χρύσ. σῶμα δὲ ὤν, ζῶον εἶ. Αγορ. ναί. Χρύσ. οὐκ ἄρα λίθος εἶ, ζῶον γε ὤν. Αγορ. εὖ γε ἐποίησας, ὡς ἤδη μου τὰ σκέλη, καθάπερ τῆς Νιόβης, ἀπεψύχετο, καὶ πάγια ἦν. ἀλλὰ ὠνήσομαί γε σέ. πόσον ὑπὲρ αὐτοῦ καταβαλῶ; Ερ. μνᾶς δώδεκα. Αγο. λάμβανε. Ερμ. μόνος

dem te conuertam. MERCAT. Quomodo lapidem feceris? neque enim Perseus, ô bone, mihi esse videris. CHRYS. Hoc modo. Lapis est corpus. MERC. Certé. CHRYS. Quid verò? Nónne & animal corpus est? MERCAT. Imò maximé. CHRYS. Tu verò animal es. MERCAT. Sic videtur. CHRYS. Lapis igitur es, cùm corpus sis. MERCAT. Nequaquam, sed per Iouem solue me, & de nodo hominem me fac. CHRYS. Non est difficile factu. igitur rursus sis homo. Dic verò mihi, nónne omne corpus animal est? MERC. Non. CHRYS. An verò lapis animal est? MERC. Non. CHRYS. Tu verò corpúsne es? MERCAT. Maximé. CHRYS. Corpus autem cùm sis, animálne es. MERCAT. Euge, effecisti, vt iã mea crura non aliter atq; Niobes refrigerata & saxea facta sint. verùm coëmã te. Quantum pro ipso numerabo? MERCV. Duodecim minas. MERCAT. Accipe. MERCV.

Solus

μόνος δ' αὐτὸν ἐώνησαι; Αγορ. μὰ Δί' ἀλλ' οὗτοι πάντες, οὓς ὁρᾷς. Ερμ. πολλοί γε, καὶ τοὺς ὤμους καρτεροὶ, καὶ τοῦ θερίζοντος λόγου ἄξιοι. Ζεύς. μὴ διάτριβε, ἄλλον κάλει. Ερμ. τὸν περιπατητικόν σε φημὶ, τὸν καλὸν, τὸν πλούσιον. ἄγε δὴ, ὠνήσασθε τὸν συνετώτατον, τὸν πάντα ὅλως ἐπιστάμενον. Αγορ. ποῖος δέ τις ἐστί. Ερμ. μέτριος, ἐπιεικὴς, ἁρμόδιος τοῦ βίου. τὸ δὲ μέγιστον, διπλοῦς. Αγ. πῶς λέγεις; Ερμ. ἄλλος μὲν ὁ ἔκτοθεν φαινόμενος, ἄλλος δὲ ὁ ἔνδοθεν εἶναι δοκεῖ. ὥστε καὶ πρίῃ αὐτὸν, μέμνησο τὸν μὲν ἐσωτερικὸν, τὸν δὲ ἐξωτερικὸν καλεῖν. Αγορ. τί δὲ γιγνώσκει μάλιστα; Ερμ. τρία εἶναι τὰ ἀγαθὰ, ἐν ψυχῇ, ἐν σώματι, ἐν τοῖς ἐκτός. Αγο. ἀνθρώπινα φρονεῖ. πόσου δέ ἐστιν; Ερ. εἴκοσι μνῶν. Αγορ. πολὺ λέγεις. Ερμ. οὐκ, ὦ μακάριε. καὶ γὰρ

Solúsne ipsum emisti? MERCAT. *Non per Iouem, verùm illi omnes, quos vides.* MERCVR. *Certè multi sunt, & fortes habentes humeros, & digni sermone colligante.* IVP. *Quid moraris? alium aduoca.* MERCV. *Peripateticum accerso, te inquam honestum & diuitem. Age, te quidem aptissimum, qui vendaris, quippe qui omnia solus nôris.* MERCA. *Qualis nam ille est?* MERCV. *Modestus, æquus, vita benè composita: &, quod maximum est, duplex existit.* MERCAT. *Quomodo dicis?* MERCV. *Alius quidem foris apparet, quàm intus esse videtur. Itaque si ipsum emes, memento vt hūc internum, illum verò externum appelles.* MERCAT. *Quid verò potissimùm nouit?* MERCV. *Nouit B triplicia esse bona: animæ scilicet, corporis, & rerum externarum.* MERCA. *Humana sapit. quanti verò venditur?* MERCV. *Viginti minis.* MERCAT. *Pluris certé.* MERCV. *Nequaquam equidem: &*

ipse

γὰρ αὐτὸς ἔχει τι ἀργύριον δοκεῖ, ὥστε οὐκ ἂν φθάνοις ὠνούμενος. ἔτι δὲ εἴσῃ αὐτίκα μάλα παρ' αὐτοῦ, πόσον μὲν ὁ κώνωψ βιοῖ τὸν χρόνον, ἐφ' ὅσον δὲ βάθος ἡ θάλασσα ἐπὸ μὲν ἡλίου καταλάμπεται, καὶ ὁποῖά τις ἐστιν, ἡ ψυχὴ τῶν ὀστρέων. Αγορ. Ηρακλεις, τῆς ἀκριβολογίας. Ερμ. τί δὲ, εἰ ἀκούσοις ἄλλα πολλὰ τούτων ὀξυδερκέστερα, γονῆς τε πέρι, καὶ γενέσεως, καὶ τῆς ἐν ταῖς μήτραις τῶν ἐμβρύων πλαστικῆς; καὶ ὡς ἄνθρωπος μὲν γελαστικὸν, ὄνος δὲ οὐ γελαστικὸν, οὐδὲ τεκταινόμενον, οὐδὲ πλωιζόμενον; Αγορ. πάνσεμνα φῄς, καὶ ὀνησιφόρα, καὶ τὰ μαθήματα, ὥστε ὠνοῦμαι αὐτὸν εἴκοσιν. Ερμ. εἶεν τίς λοιπὸς ἡμῖν καταλέλειπται; ὁ σκεπτικὸς οὗτος. σὺ ὁ πυῤῥίας πρόσιθι, καὶ ἀπρικηρύττου κατὰ τάχος. ἤδη μὲν ἐπορρέουσιν οἱ πολλοὶ, καὶ ἐν ὀλίγοις ἡ πρᾶσις ἔσται. ὅμως δὲ τίς καὶ τοῦτον ὠνεῖται; Αγορ.

ipse pecuniam habere videtur. Itaque non est quòd in illo emendo possis esse celerior quàm deceat: præterea non ita multò pòst disces ab eo quamdiu viuat culex, & quàm profundè Sol radios immittat in mare: denique qualem animam habeāt ostrea. MERCAT. *O Hercules, quanta argutia?* MERCVR. *Quid si audias alia multa his acutiora, de semine videlicet & generatione, déque embryonis formatione in vtero, & quomodo homo risibilis sit: asinus verò animal quod neque ridere, neque ædificare, neque nauigare possit?* MERCAT. *Planè admiranda sunt ea, quæ narras, & valdè vtilia dogmata. Itaque emam ipsum viginti minis.* MERCVR. *Quis adhuc reliquus est?* C *Scepticus ille. Heus tu Pyrrhia, accede, illicò proclamandus es: iam enim multi abeunt, & diffluunt, atque in paucis erit venditio. Veruntamen quis emet illum?* MERCAT.

Αγορ. ἴσως· ἀλλ' οὖν πρῶτον ἀπό μοι, σὺ τί ἐπίστασαι; Φιλ. οὐδέν. Αγορ. πῶς δῆτ' ἔφησθα; Φιλ. ὅτι οὐδὲν ὅλως ἔναί μοι δοκεῖ. Αγορ. οὐκ ἄμεινον ἄρα ἐσμέν τινων; Φιλ. οὐδὲ τοῦτο οἶδα. Αγορ. οὐδ' ὅτι σύ τις ὢν τυγχάνεις; Φιλ. πολὺ μᾶλλον ἔτι τοῦτ' ἀγνοῶ. Αγορ. ὦ τῆς ἀρρείας· τί λαί σοι τὰ παθήματα ταυτὶ βούλεται; Φιλ. ξυνοπτῶ ἐν αὐτοῖς τὸν λόγους, καὶ ὅταν τὸ ἴσον ἀπονθυώσω, καὶ ἐπαδὰν ἀκριβῶς ὁμοίους τε καὶ ἰσοβαρεῖς ἴδω, τότε δὴ ἀγνοῶ ἤδη ἀληθέστερον. Αγορ. τῶν ἄλλων δέ τι ἂν πράττοις ἐμμελῶς; Φιλ. τὰ πάντα, πλὴν ὀφειτέλου μεγαθικάν. Αγορ. τί δαὶ τοῦτό σοι ἀδυνάτου; Φιλ. ὅτι, ὦ γαθέ, δ καταλαμβάνω. Αγορ. ἀκότως· βραδὺς γὰρ, καὶ νωθής τις ἂναι δοκεῖς. ἀλλὰ τί σοι τὸ τέλος τῆς ἐπισάσεως; Φιλ. ἀμαθία, καὶ τὸ μήτε ἀκούειν, μήτε ἀ-

MERCAT. *Ego, Sed primùm dic mihi,* D *quid nôsti?* PHILOS. *Nihil.* MERCAT. *Quid ita?* PHILOS. *Quia omninò nihil videtur existere.* MERCAT. *Igitur neque nos aliq; sumus.* PHILOS. *Nec hoc quidem scio.* MERCAT. *Neque tu aliquis existis.* PHILOS. *Hoc ego multò magis ignoro.* MERCAT. *O ignorantiam: verùm quid sibi volunt hæ stateræ?* PHILOS. *Sermones in illis trutino,* & *ad æqualitatem redigo: postquam autem illos planè similes,* & E *æquale pondus habere cognouero, tunc ignoro quis horum verior sit.* MERCAT. *In alijs autem rebus quid potissimùm facere soles?* PHILOS. F *Omnia facio, præterquam quòd fugitiuos non persequor.* MERCAT. *Quid? An' ne hoc tibi impossibile est?* PHILOS. *Quia, ô bone, non comprehendo.* MERCAT. *Iure, tardus enim* & *piger esse videris. Verùm quis tuæ sapientiæ finis est?* PHILOS. *Ignorantia,* & *nihil nec audire,*

σε ἀκοῦειν, μήτε ὁρᾶν. Αγο. ὄκνῶ γὰ λωφὸς ἅμα καὶ τυφλὸς εἶναι λίγειν; Φι. καὶ ἄκουτός γε πάντι, γὰ ἀναίσθητ]ος. καὶ ὅλως τ σκόλιγκος ὄδὲ διαφέρων. Αγ. ὠνητί; ἃ δὲ ταῦτα. πόσου τοῦτ ἄξιον καὶ φάναι; Ερ. μνᾶς Αττικῆς. Αγο. λάμβανε. τί φὴς, ὦ οὗτος, ἐπριάμην σε; Φι. ἄθλιον. Αγο. μὴ λάμβανε. ἐώνημαι γάρ, γὰ ταραγῶδες ἀτίβολον. Φι. ἐπίχω περὶ τούτου, γὰ διασκέπτομαι. Αγ. καὶ μὲν ἀκολούθει μοι, λαβὰ πᾶς καὶ ἐμὸν οἰκέτην. Φι. τίς οἶδεν, εἰ ἀληθῆ ταῦτα φὴς; Αγο. ὁ κῆρυξ, καὶ ἡ μνᾶ, καὶ οἱ παρόντες. Φι. πάρεσι γάρ ἡμῖν τινες; Αγο. ἀπ' ἔγωγε σε ἤδη ἐμβαλὼν εἰς τ μυλῶνα, πείσω ἕνα εἶναι δεσπότην κατὰ τ χείρω λόγον. Φι. ἐπίχω περὶ τούτου. Αγο μὰ Δί' ἀπ' ἤδη γε ἀπέφηνάμην. Ε. σὺ μ παῦσαι ἀντιτείνων, καὶ ἀκολούθει ὡς πειαμένῳ

audire, neq; videre. MERCAT. *Num ergo & surdus simul & cæcus es?* PHIL. *Imò sensu etiam & iudicio careo. breuiter nihil à verme differo.* MERCAT. *Propterea emẽdus es. Quãtillum æstimas?* MERCV. *Attica mina.* MERCA. *Accipe. Heus tu quid ais? ego te emi.* PHILOS. *Non est certum.* MERCAT. *Nequaquam. emi enim, & pecuniam numeraui.* PHILOSO. *De eo nunc cogito, atque G istud considero.* MERCAT. *Atqui sequere me quemadmodum seruum decet.* PHILOS. *Quis nouit nũ vera sint quæ dicis?* MERCA. *Præco, & Attica mina, & illi qui adfuerunt.* PHIL. *An aliqui etiam nobiscum sunt?* MERCAT. *At ego te iam conijciens in pistrinum, persuadebo tibi secundum peiorem causam, me tuum esse herum.* PHILOS. *Ea de re nunc mecum delibero.* MERCAT. *Sed per Iouem iam pronunciaui, & sententiam tuli.* MERCVR. *Tu quidem desine te huic opponere, atque sequere eum,*

πριαμένῳ. ὑμᾶς δ' ἐς αὔριον παρακαλοῦμεν, ἀκηρυξαμένους τοὺς ἰδιώτας, καὶ βαναύσους, καὶ ἀγοραίους βίους μέλλοντας.

quandoquidem te emit. Vos autem cras aduocabimus, proclamaturi idiotas & fabriles atque viles vitas.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM EIVSDEM.

NOn est dubium quin sapientissimi quique semper homines malè de philosophia senserint. id enim testantur non solùm comœdiæ, in quibus exagitantur philosophi, sed noster etiam Lucianus. Nec immeritò id factum esse iudico à prudentissimis viris. Quid enim ineptius, quid magis vnquam ridiculum fuit, quàm istę stultissimæ philosophorum opiniones, quas commenti sunt de Deo, de infinito, de rerum principijs, de bonorum fine, dum alius Deum vult esse nullum, alius infinitos, hic per canem, ille per numeros iurat, alius atomos rerum principia, alius ideas statuit, & si qua similia sunt deliramenta? Cùm itaque Lucianus miro quodam artificio illorum stultitiam irriserit aliàs sæpè, elegantissimè quoque hoc Dialogo, dum omnis generis philosophicas vitas vendi fingit: vt clariùs cerni posset, quàm absurda & à communi sensu aliena phanatici homines docuerint. Neque verò existimandum est, totum philosophiæ studium abijciendum esse. Nam qui de moribus, de rebus naturalibus ita scripserunt, vt non omnino à cōmuni sensu discesserint, optimè de rebus humanis meriti sunt. Sed Lucianus noster commodissimè arrepta ex falsa Pythagoræ opinione, ansa, in eo Dialogo qui ὀνειρος ἢ ἀλεκτρυών inscribitur, & in hac Vitarum auctione, miris modis eum derisit, cùm in illo, Pytha-

Pythagoræ animam gallo ineſſe iocosè fingat: hic verò primùm ei in philoſophorum auctione locum tribuerit, credo quòd Græcorum philoſophorum vetuſtiſſimus extiterit. Miranda de fabis quoque ſcribit, & illud præcipuè, quòd ſi viridem fabam folliculo exuas, apparere virilibus genitalibus ſimilem, coctam autem ſi nocturno tempore ad lunam certo ſpacio dimiſeris, ſanguini perſimilem fieri.

a Tv quidem compone ſcamna.] *Exordium ab ipſa auctione & more vendentium.* *b* In Aegypto.] *Plerique philoſophorum diſcendi & videndi varia, cauſa eò profecti ſunt: Pythagoras, Plato, Euripides, quòd ibi & ſtudia florerent, & multi ſapientes viri reperirentur, de quo Laërtius & Philoſtratus de Apollonio Tyaneo.* c Crœſi te filium.] *De quo ex Herodoto, Gellio, atque Cælio Rhodigino prolixè multa habes alibi.* *d* Vnum, duo, tria, quatuor.] *Hic ſanè numeri ſimul compoſiti decem efficiunt.* *e* Perfectum trigonum.] ἢ τρίγωνον ἀντιλές. *Si eos ita colloces:*

ἀντιλὲς τρίγωνον *vocat, cui quin ſit perfectus triangulus, nihil deeſt: neque enim rectangulo aut obtuſiangulo triangulo abſolutior eſt.* *f* Noſtrumque iuſiurandum.] *Per quaternarium numerum iurare conſueuerunt Pythagorei, decem ſcilicet, vt admonui, valentem, quo quidem omnia contineri putabant. De hoc iureiurando & triangulo perfecto, idem Lucianus pro eo quod inter ſalutandum verbo lapſus fuerat. Sed minùs vſitatè interpres iuramentum dicit. Eſt autem iuſiurandum, vt Cic. in 3. de Officijs ait, affirmatio religioſa. De obſeruata autem & cuſtodita apud Romanos iuſiurandi ſanctimonia. Gell. lib. 7. cap. 18. ſcribit.* *g* Nullum animal edo.] *Athenæus Lyconis teſtimonio Pythagoram animatis victitaſſe probat, & Philoxeni muſici, Gell. lib. 4. c. 11. vbi & fabas (fabulum vertit κύαμον) eſitaſſe indicat.* *h* Fabæ mirabilem naturam obtinent.] *Idem ferè his verbis Acron. A faba, inquit, Pythagoras abſtinuit, quòd viridis in*

pixide ærea seruata vertitur in sanguinem. Plutarchus verò in eo qui est de educandis Liberis, abstinendum interpretatur à suffragijs, quæ per bicolores fabas vt plurimùm feruntur: id quod Athenienses in primis feciſſe in principibus & magistratibus sortiendis, testis est hic Lucianus: vnde κυαμοτρωξ apud Græcos prouerbij vice dicitur, in eum qui inde victitat, hoc est, in dandis præstandisq; suffragijs, quasi Latinè dicas, fabæ vosor. Hinc fortassis & illud emanauit, quod in ænigmatibus L. Gregor. Girardus retulit: Ne allium néve fabam edas. i Canis appellatur.] *Cùm assisteret Alexander Diogeni, ac diceret: Ego sum Alexander Magnus rex: Ego sum, ait Diogenes, canis. Rogatus quidnam faciens canis vocaretur? Quod, inquit, eis blandior qui dant: in eos verò qui non dant, oblatro, malos autem mordeo. k* Peram.] *Baculus & pera erat ἡ κυνικὴ παντοδαπία. l* Carabi.] *Locustæ marinæ. m* Euripidis.] *in Hippolyto. n* Quorum alter Aberites, ridet: alter verò Ephesius plorat.] *De Democrito Abderite hoc memoriæ proditum est, quod quocunq; fortunæ casu & mutabilium rerum auditu in risum soluebatur, sicut Heraclitus in fletum, vnde Gelasinus dictus est. Omnia enim illi inepti æ videbantur quæ agimus, alteri, miseriæ. Horat. lib. 2. Epist.*

Si foret in terris, rideret Democritus —.

Hunc quoq; commemorat Cic. de risu verba facturus lib. 2. de Oratore ad Q. Fratrem: Atq; illud primum, quid sit ipse risus, quo pacto concitetur, vbi sit, quomodo existat, atq; ita repentè erumpat, vt eũ cupientes tenere nequeamus, & quomodo simul latera, os, vultũ, oculos occupet, viderit Democritus. De vtroq; Budæus lib. 4. epist. Phileroo scribens: Qui rerum, inquit, præposterus status, & si hodie multos Democritos excitat inter homines dicaces, ridiculisque gaudentes, vereor tamen ne Heraclitos longè plures mox faciat. Et Aloysius Luisinus de compescendis animi affectibus lib. 2. cap. 10. Frustra Democritus esse contendis, cùm iam ob habitum diu contractum Heraclitus effectus sis. o Sursum ac deorsum.] *Metaphoræ, qua nullum ordinem, nullumque rerum discrimen significamus. Ea vtitur Plato in Theæteto, & in Parmenide: Aristides rhetor cùm alijs aliquot locis, tum in Cimone. itidem Lucianus. p* Quan-

quam

quam ſub eodem palliolo.] *Hîc Alcibiadem digito oſtendit Socrates, qua de re Plato in Sympoſio, nõ procul à fine.* q Anubis.] *Mercurius in forma canis ab Aegyptijs veneratus. Alij filium Oſyridis, quòd canem inſigne geſtaret, ſub canis imagine cultum dicunt.* r Ex Stoa.] *Quum ſectarum omnium philoſophos ſugillet Lucianus, tum Stoicos maximè tangit, qui præſeferebant magnam in vultu ſeueritatem, cùm tamen interea clàm fœdis libidinibus dediti eſſent. Hi quòd alere comam delicatum putarent, & parum virile, capillum raſerant, & ἐν κρῷ κουρίαι erant. Hinc illud Iuuenalis in eos:*

Atq; ſupercilio breuior coma —. *Idem Lucian. in Hermotimo.* s Quia ſolus ille ſapiens.] *Chryſippus Solenſis Stoicus philoſophus, Cleantis diſcipulus (vt ait Cic. in Lucullo) floruit Olympiade 143. & tantum ſe ſcire dicebat, vt neminem in Philoſophia ſibi parem eſſe diceret: vnde paſſim illud carmen de eo:*

Hic ſolus ſapit, aſt alij velut vmbra feruntur.

Et niſi Chryſippus fuiſſet, porticus non eſſet. Dicitur finitor acerui à Perſio Satyra 6. & ab eo 4. libros de ſoritis conſcriptos refert Laërtius. t Quædam ſunt prælata, quædam rurſus non.] προηγμένα & ἀποπροηγμένα *Cicero producta & præcipua vertit. Vide 3. de Finibus bonorum, vbi hæc Chryſippi ænigmata explanat. Itidem facit Laërtius in Zenone:* u Quídnam accidens ſit.] *Sciendum eſt, inquit Priſcianus, quòd has quidem conſtructiones quæ per nominatiuum abſoluuntur, Stoici* ἀξιώματα καὶ συμβάματα: id eſt, *dignitates vel congruitates vocabant. Vt: Ego Priſcianus ſcribo, Apollonius ambulat. Illa verò quibus tranſitiones ab alia ad aliam fiunt perſonam, in quibus neceſſe eſt cum nominatiuo etiam obliquum aliquem caſum proferri,* παρασυμβάματα *dicebant, hoc eſt, minus quàm congruitates: vt, Cicero patriam ſeruat.* x Crocodilus rapiat.] *Ex hac fabula Crocodilus ſophiſma nomen habet. Hanc fabulam fuſiùs tractaui in libro 1. mearum Narrationum. Cuius Lucianus iterum meminit infrà in Hermotimo.* y Electram.] *Electram ſophiſma etiam proponunt Stoici.* z Opertus ſermo.] *Qui ſit* ἐγκεκαλυμμένος λόγος, *ipſe Lucianus docet atque aperit, à*

quo dissentit Laërtius in Zenone: quem, si hæc tibi curæ sunt, consule. A Nouit Orestem.] *Sophocles in Oreste.* B Triplicia bona.] *Bona animi nostra sunt, quæ nec viuentibus nobis, nec etiam vita defunctis auferri possunt, imò per illa viuimus in perpetuum. In his absque dubio primas tenet eruditio, quæ hoc nobis præstat, vt ea re cæteris hominibus superiores habeamur. Bona quæ corporis appellantur, cuilibet iniuriæ sunt obnoxia. Quæ verò rerum externarum, hoc est, fortunæ dicuntur, in ipsius sunt potestate. Lucianus, cùm exteros philosophos penè omnes derisisset, Aristotelem autem audiret tria bonorum genera, animi, corporis & fortunæ, recensentem: Nunc demum, inquit, vocem hominis audio. Aristotelica enim philosophia naturæ consentanea est. Vide quæ adscripsimus dialogo Diogenis & Alexandri.* C Scepticus ille.] *Sceptici philosophi sunt, qui nihil vnquam cõstituunt, sed semper consultare se dicunt, ob id à Budæo de asse Ephectici dicti. Academici, quod nihil certò, neq; pronunciare, neq; constituere de re aliqua volebant more aliorum philosophorum, sed sententiam suam animo continebant, semperque se meliùs adhuc consultaturos dicebãt. Ideo idem Budæus Com.* σκεπτικοῦς *cunctatores & hæsitatores dici posse autumat,* ἀπὸ τοῦ ἐπέχειν, *quod assensionem retinere significat. Dicebantur etiam* ζητητικοὶ καὶ ἀπορητικοί. *Vide Lucian. in Icaromenippo & in bis Accusato. Item Hermotimũ, qui nihil præter incertas opiniones reliquit.* D Quid nosti.] *Lucianus quidem facetissimè, suo more in verbo* ἐπίστασαι καὶ ἐπιστάσεος *ludit. cuius tamẽ loci sensum Bolerus nõ assequutus est, quippe, qui* ἐπίστασιν, *qua Lucianus significare vult restitutionem, siue insistentiam (si à verbo insistere hoc nomen formare fas est) interpretatus est sapientiam. Quia videlicet* ἐπιστασίαν *(quod ab* ἐφίσταμαι *deductum est) ab* ἐπίσταμαι, *vnde &* ἐπιστήμη, *ortũ esse credidit.* E Aequale pondus habere.] *Scepticus interrogatus quid sibi vellent lances, quas circunferebat,* ἰσοβαρεῖς λόγους *appellat, quos Sextus philosophus in Pyrrhonijs* ἰσοσθενεῖς. F Omnia facio.] *Introducit Scepticũ philosophũ mercatori respondentẽ se omnia præstare posse præterquam* δραπέτην μεταδιώκειν, *& causam reddentem* ὅτι οὐ καταλαμβάνω. *Elegantissimè enim ludit in significatione*

catione huius verbi καταλαμβάνω. *i. non comprehendo, non percipio, pro quo etiã reperitur* ἀκαταλήπτως *cùm apud alios, tum apud Sextum philosophum in Pyrrhoniarum hypotyposeon libris. De Academicis Scepticis Cic. in Lucullo: Quoniam enim id haberẽt Academici decretum, nihil posse percipi. Et paulò pòst: Certè hoc ipsum, ex quo omne veri falsíq; iudiciũ esset, percipere eos debuisse. In eodem libro: Nec definiri aiebant necesse esse quid esset, cognitio, aut perceptio, aut (si verbũ è verbo vòlumus) comprehensio, quam καταλήψιν illi vocant: eosq; qui persuadere vellent, esse aliquid quod comprehendi, & percipi posset, inscienter facere dicebant. G* Istud considero.] *pro* ἀσκεπτικός, *quo hic vtitur Scepticus, apud Xenophontem dicitur* σκεπτικός, *qui aliquid considerat de quo interrogatus est, responsionem ad id meditans.*

PISCATOR, SEV REVIVISCENTES.

Bilibaldo Birkheimero interprete.

ARGVMENTVM.

HIc Dialogus quasi quædam apologia superioris est, quantum ad Luciani personam attinet. Exponit enim ille causam hic, cur toties in philosophos inuehatur: nempe quòd plerique simulato nomine pro veris falsos se gerant, quæstumque magis quàm virtutem sectentur. Series argumenti ita se habet. Finguntur philosophi illi vetustiores, Pythagoras, Socrates, Plato, Aristoteles, Chrysippus, Diogenes, atque alij ad vlciscendum Lucianum, cùm propter alia conuicia, tum quòd proximo Dialogo venales eos proposuerat, idque etiam vilissimo precio, ab inferis redire, ac reuiuiscere, commeatu in vnum diem impetrato. Qui cùm illum saxis persecuti, in fugam conuersum cepissent, occidere primùm statuerunt. Ille verò prouocando ad ipsam philosophiam, eoque obtento, vt causam sibi dicere liceret, postquam à Diogene, vtpote Cynico & cæteris liberiore, communi omniũ nomine accusatus est, tan-

set, tanquam qui contumeliosissimè omnes Philosophiæ cultores, viros de tota virtute & rebus mortalium optimè meritos, proscidisset, ita sese defendit, vt diceret se minimè negare obiecta, sed consilio & ratione adductum, & hæc, & plura etiam his feciſſe: non quidem in veros philosophos, sed in eos qui nomine tantùm illo sese iactarent, cùm interim non modò philosophiam veram ignorarent, sed planè diuersa etiam à præceptis & regulis illius factitarent. Proinde se non modò supplicio nullo dignum esse, sed contrà etiam præmijs tanquam veræ philosophiæ amatorem atque assertorem donari debere. Hoc iudicio peracto, cùm ille non solùm ab accusatione liberatus, verùm etiam in societatem eorum à quibus antè accusabatur, ascitus fuisset, à Philosophia deinceps & falsi illi philosophiæ simulatores citantur, vt suæ professionis causam redderent. Qui cùm iudicium hoc omnes fermè declinâssent, mittitur Lucianus vnà cum Elencho, vt illos inquirant, ac bonos quidem honoribus afficiant, malos autem adempto habitu stigmate inurant. Sed priùs quàm id fieret, Lucianus, seu Parrhisiades (ita enim se apud Philosophiam appellat) puta quò iam re ipsa comprobaret, quod verbis antea dixerat, accepto hamo, eoque auro, carycis & placentis abscondito, quasi piscator aliquis allectos & attractos simulatores istos capit, captos autem de communi reliquorum consensu de saxo præcipites mittit. Habet autem Dialogus hic duos titulos, quorum alter ab ijs quæ à principio geruntur, nomen accepit: alter ab exitu seu catastrophe sumptus est: similimusque, quod ad argumentum & eius tractationem attinet, alicui veteris comœdiæ fabulæ est.

ΑΛΙΕΥΣ, Η ΑΝΑ-
βιῶντες.

PISCATOR, SEV
Reuiuiscentes.

SOCRATES.

ΒΑλε βάλε τὸν κατάρατον τοῖς ἀφθόνοις λίθοις, ἐπιβάλε τῇ βάλῳ, πρόσωπίβαλε τῇ τῶν ὑσράκων. πᾶι τοῖς ξύλοις τὸν ἀλιτήριον. ὅρα μὴ διαφύγῃ. ἢ σύ, ὦ Πλάτων βάλε, ἢ σύ, ὦ Χρύσιππε, καὶ σὺ. πάντες ἅμα ξυναστρίσωμεν ἐπ' αὐτὸν, ὡς πύρη πύρῃσιν ἀρήγῃ, βάκτρα δὲ βάκτροις. λοιμὸς γὰρ πολίταις, ἢ οὐκ ὀλίγα ἡμῶν ἐκ ὕβρισε. σὺ δὲ, ὦ Διόγνης, ἄπορε ἄπορε, μὴ τῶν ξύλων, μὴ δ' ἀνῆς. διὸ τῷ ἀξίαν, βλάσφημον ὦν. τί τοῦτο; λιθομάτε, ὦ Ἀρίσιππε; ἢ μέλλεις ἐκ ἐκβαλεῖν. Ἐπὶ σοφοὶ, μνήσθητε δὲ θεοὶ ὀργῆς. Ἀεὶ σύτηδε, ἐπισπόδαλον ἔτι βάσον. καλῶς ἔχει, ἐώλωκε τὸ θηρίον. ἐλήφαμέν σε, ὦ μιαρὲ. ἔσῃ γὰρ αὐτίκα, οὓς τινας ὄντας

PIce inice lapides crebros execrandum in hunc: proiice glebas, adiice testas, percute fustibus calumniatorem videsis ne effugiat. & tu Plato iacta, & tu Chrysippe, tu quoque: agite omnes pariter in illum obarmemur,

[a] Pera vt reddat opem peræ, baculúsque bacillo. Siquidem communis est hostis: nec quispiam è nobis existit quem non iniuria afecerit. Tu verò, ô Dioge nes, si vnquam aliàs, præcipuè nũc baculo vtere. nõ desinas dignas cõuiciator pœnas luat. Quid hoc rei est? nunquid, Aristippe, defessi estis? atq minimè oportebat.

[b] Este cati, atque acris nemo nunc immemor iræ. Aristoteles, accelera, quin propiùs accede. Bene habet, capta est fera. deprehensúsne es scelerate? Porrò confestim intelliges, quósnam

ἡμᾶς ἐκακηγόρεις. τῷ τρόπῳ δέ τις αὐτὸν καὶ μετέλθοι; ποικίλον γάρ τινα ἐπινοῶμεν θάνατον κατ' αὐτοῦ, πᾶσιν ἡμῖν ἐξαρκέσαι δυναμένον, κατ' ἕκαστον ἑπτάκις γοῦν δίκαιός ἐστιν ἡμῖν ἀπολωλέναι. Πλά. ἐμοὶ μὲν ἀνεσκολοπίσθαι δοκεῖ αὐτὸν, νὴ Δία, μαστιγωθέντα γε πρότερον, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκκεκόφθω, τὴν γλῶτταν αὐτὴν ἐπιπολὺ πρότερον ἀπετεμήσθω. Οἱ δὲ τί Εμπεδόκλεις δοκεῖ; Εμ. ἐς τοὺς κρατῆρας ἐμπεσεῖν αὐτὸν, ὡς μαθοι μὴ λοιδορεῖσθαι τοῖς κρείττοσι. Πλά. καὶ μὴν ἄριστον ἦν. καθάπερ τινα Πενθέα, ἢ Ορφέα, λακιστὸν ἐν πέτραισιν εὑρέσθαι μόρον, ἵνα ἂν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ ἕκαστος ἔχων ἀπαλλάττοιτο. Λυ. μηδαμῶς, ἀλλὰ πρὸς ἱκεσίου φείσασθέ μου. Σω. ἄραρεν οὐκ ἂν ἀφεθείης ἔτι. ὁρᾷς δὲ δὴ καὶ τὴν Ομηρον, ἃ λέγει, Ως οὐκ ἔστι λέουσι καὶ ἀνδράσιν ὅρκια πιστά; Λυ.

viros maledictis tuis lacessieris. Verùm qualénam fatum ipsum manebit? siquidem varium quoddam mortis excogitabimus genus, crudelitate cuius omnes exatiari valeamus. etenim æquum est septies eum singulis nobis morte pœnas expendere. PLATO. *Mihi quidem per Iouem, erutis oculis, abscisáq; lingua, cruci suffigendus videtur, priùs tamen flagris cæsus. Tibi verò Empedocles quid?* EMP. *In* [c] *Aetnæ cratêras præcipitandus, vt meliores conuicijs incessendos haud esse addiscat.* PLAT. *Quinimo optimum esset, si Penthei vel Orphei instar inter petras dilaniatus inueniretur, ita vt particulam vnusquisque digrediens secum auferre posset.* LVCIANVS. *Minimè, verùm mihi parcatis obsecro.* SOCRAT. *Arctius adstringe. Amplius non dimittêris. num, quid Homerus dicat, vides:*

Non est tuta fides hominum generi atque leonum?

LVCIA-

Λυ. καὶ μὲν δὴ καὶ Ὅμηρον ὑμᾶς καὶ αὐτὸς ἐκεῖσε. ἀκούσεσθε γὰρ ἴσως τὰ ἔπη, καὶ οὐ παρόψεσθε ῥαψῳδοῦντά μου. Ζωγρεῖτ' οὖν καλὸν ἄνδρα, καὶ ἄξια λήψεσθε ἄποινα, Χαλκόν τε χρυσόν τε, τὰ δὴ φιλέουσι ψυχαί. Πλα. ἀλλ' οὐδὲ ἡμεῖς ἀπροόμβῳ πεῖσαι Ὁμηρικῆς ἀντιλογίας. ἄκου δή, Μὴ δή μοι φύξιν γε μαχηνόρι βαλλεο θυμῷ, Χρυσὸν πὶρ νίξας, ἐπεὶ ἴσχεο χεῖρας ἐς ἁμάς. Λυ. οἵμοι τῶν κακῶν, ὁ μὲν Ὅμηρος ἡμῖν ἄπρακτος, ἡ μυῖσιν ἐλπὶς ἐπὶ τὸν Εὐριπίδην δή μοι καταφυκτέον· τάχα γὰρ ἂν ἐκεῖνος σώσειέ μου. Μὴ κτεῖνε τὸν ἱκέτην· ὅ γὰρ θέμις κατακτεῖν. Πλά. τί δὲ ἐχὶ καὶ ἐκεῖνα ἀνειπεῖν σου δεῖν, Οὐ δεινὰ πάσχειν, δεινὰ δοῦς ἐργασμένους; Λυ. νὴ Δία, φησὶ γὰρ ἐκεῖνος αὐτὸς, Ἀχαλί-

LVCIANVS. *Atqui & ego quoque per Homerum vos oro. forsitan enim illius reueremini carmina, méque versus connectentem haud spernetis.*

[d] *Me vivum capite, haud hominē prauum. hæc quoque dona*
Suscipite, æs, aurum, quæ curant & sapientes.

PLATO. *Verùm neq; nobis aduersum te Homerica deerit responsio. audi igitur:*
Nec mihi mente fugam tu persuadere valebis,
Postquam te teneo, licet aurea verba loqueris.

LVCIA. *Hei malorum. siquidem spes maxima Homerus nos frustratur. ad Euripidem igitur mihi confugiendum erit. siquidem ille me forsitan saluabit:*
Ne supplicem interficite, haud fas occidere est.

PLATO. *Atqui nunquid & hæc sunt Euripidis:*
Scelesta qui patrârunt, mala decet pati?

LVCIA. *Igitur iuxta verba hæc me interficietis?* PLAT. *Rectè per Iouem. inquit enim ille idem:*

Effre-

Ἀχαλίνων στομάτων, ἀνόμως τ' ἀφροσύνας, τὸ τέλος δυσχέρεια.

ΛΥ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ ἀποκτεῖναι πάντως ἀφεῖναι μέν οὐ δύνασθε, καὶ ἀδικεῖν μηχανὴ τὸ δεῦρο φυγεῖν μοι, φέρετε ἔτι τοῦτο, εἴπατέ μοι, οἵτινές ἐστε, ἢ τί πονηρότατον ἀνήκεστον πεπόνθατε ὑπ' ἐμοῦ, ἀνήκεστα ὀργίζεσθε, καὶ ἐπὶ θανάτῳ σωφρονίσαι με; ΠΛ. Ἄ τινα οὐκ ἔρχεσθε ἡμᾶς τὰ ἀληθῆ, σαφῶς ὁρᾶτε, ὦ ἀκίνητε, καὶ τὸν ἀκόλαστον ἐκεῖνον σὺν λόγοις, ἐν οἷς φιλοσοφίαν τε αὐτὴν ἀκόσμως ἠγόρευσε, καὶ ἐς ἡμᾶς ὕβρεις, ὥσπερ ἐξ ἀγορᾶς ἀρκυρώπων ἀνδρῶν καὶ τὸ μιγιστον ἐλοιδόρησε. ἐφ' οἷς ἀγανακτοῦντες, ἀνελήλυθαμεν ἐπί σε, παρατησάμενοι τοὺς ὀλίγον τ' Ἀριστοτέλη, Χρύσιππος ὅδε, καὶ Ἐπίκουρος, καὶ Πλάτων ἐγὼ καὶ Ἀριστοτέλης ἐκεῖνος, καὶ ὁ σιωπῶν οὗτος Πυθαγόρας, καὶ Διογένης, καὶ ἅπαντες ὁπόσους λελοιδόρησθε ἐν τοῖς λόγοις. ΛΥ. Ἀνέπνευσα, οὐ γὰρ ἀποκτενεῖτέ με, εἰ μάθετε.

Effrenioris & ex legis dementiæ extremum infœlicitas occupat.

LVCIA. *Proinde quoniam omnino me interficere decreuistis, nullumq; mihi restat effugium, agite saltem hoc mihi indicate, quinam estis, qúæve tam intoleranda à nobis perpessi sitis, vt tam intoleranter irascamini, ac me mortis causa ceperitis.* PLAT. *Quibus nos affecerit contumelijs, à teipso, sceleratissime, perquire, bellisq; illis tuis sermonibus, in quibus Philosophiam ipsam conuicijs lacessiuisti, ergaq; nos iniurius fuisti, cùm tanquam ex concilijs bulis viros sapientes præconio diuulgares, & quod maximum est, liberos: quapropter indignatione moti, propter te emersimus, ac tantisper inferos dereliquimus, Chrysippus iste ac Epicurus, ego quoque Plato, & Aristoteles ille, silénsque hic Pythagoras, necnon Diogenes, omnes denique quos sermonibus tuis infamâsti.* LVCIA. *Respiraui. siquidem non me interficietis, si intellexe-*

θητι ὑποῖ & ἐγὼ περὶ ὑμᾶς ἐ-
γνώμην. ὥστε ἀφ' ἑρίψατε τὸς
λίθους. μᾶλλον δ' φυλάξασθε. χρή
σιμοι γὰρ αὐτοῖς ἐλάττω ἀξίων.
Πλ. λῃρᾶς. σὺ μὲν χρὴ τύμβον
ἀρλωτήσαι, ἢ ἅλιον λάϊνον
ὅσα χίλια κακῶν ἔνεκ', ὅσα
ἔρρεις. Λυ. ἢ μὴν, ὦ ἄνδρες,
ὅν ἐγὼ μόνον ἐξ ἁπάντων
ἐπαινῶ, οἰκεῖόν τι ὑμῖν ὄν-
τα, καὶ ἄνδρα καὶ ὁμογνώμο-
να, καὶ ἐμὲ φορτικὸν ἐᾶν,
καὶ μόνα τῶν ἐπιτηδευμά-
των. οὗτος ἀρκτινοῦντις, ἢν
ἐμὲ ἀποκτείνητε, ὅσα οὗτα ἀπὸ
ὑμῶν πεπονηκότα. ὁρᾶτε γὰρ
μὴ τὸ τῶν νεῶν φιλοσόφων
αὐτὸ ποιῆτε, ἀχάριστοι καὶ ὀργί-
λοι, καὶ ἀνώμονες φανόμενοι
πρὸς ἄνδρα εὐεργέτην. Πλ. ὦ
τῆς ἀναισχυντίας, καὶ χαλεπῶς
ἔχει τῆς κακηγορίας πεφρέ-
νωμεν; οὕτως ἀνθρωπόδοτοι
ἀληθῶς οἵα δεῖ λέγεσθαι; ἢ
καὶ ὑπερηφανίαν καταλογῆ
πρὸς ὑμᾶς ἐπὶ τῇ τοσαύτῃ
ὕβρει, καὶ παροινίᾳ τῶν λό-
γων; Λυ. πῶς γὰρ ἐγὼ ὑμᾶς,

tellexeritis qualisnam ego erga vos extiterim: quapropter lapides abijcite, quin potius reseruate: nam contra meritos vsui erunt. PLA. *Nugaris. te etenim hodie perire necesse est: itaque adeò, ob perpetrata scelera, lapideũ induas amictum.* LVCIA. *Atqui viri optimi, quem solum ex omnibus laudare oportebat, familiarem vestrum, beneuolum & conuenientem, quin (si proloqui molestum non est) studiorum vestrorum procuratorem, vt intelligatis, interficietis, si me occideritis, qui tot propter vos labores exantlaui. Videte igitur ne instar Philosophorum qui nunc sunt, agatis, vt ingrati, iracundi, ac perfidi erga virum beneficum videamini.* PLATO. *Proh impudentiam: nunquid tibi ob conuicia gratias debemus? Verè hic cum mancipijs sibi rem esse existimat, quando-*

quidem ob tantas iniurias, verborúmque debacchationem, beneficia nobis enumerare conatur. LVCIA. *Vbinam ego,*

vel

ἢ πότι ὕβρικα; ὃς ἀεὶ φιλοσοφίαν τι θαυμάζων διατέλεκα, καὶ ὑμᾶς αὐτὸς ὑπερεπαινῶν, καὶ τοῖς λόγοις, ὃς καταπλέκατε, ὁμιλῶν. αὐτὰ γὰρ ἃ φημι, ταῦτα πόθεν ἄλλοθεν, ἢ παρ' ὑμῶν παραλαβών, καὶ κατὰ πλὼ μικρὸν ἀπανθισάμενος, ἐπιδείκνυμαι τοῖς ἀνθρώποις; οἱ δὲ ἐπαινοῦσι, καὶ γνωρίζουσιν ἑκάστου τὸ ἄνθος, ὅθεν, καὶ παρ' ὅτου, καὶ ὅπως ἀνειλεξάμενον· καὶ λόγῳ μὲν ἐμὲ ζηλοῦσι τῆς ἀνθολογίας. τὸ δὲ ἀληθὲς, ὑμᾶς καὶ τὸν λειμῶνα τὸν ὑμέτερον οἱ τοιαῦτα ἐξενηνόκατε ποικίλα, καὶ πολυανθῆ τὰς βαφὰς, εἴ τις ἀναμίξασθαί γε αὐτὰ ἐπίσταιτο, καὶ ἀναπλέξασθαι, καὶ ἁρμόσασθαι, ὡς μὴ ἀπᾴδειν θάτερον θατέρου, ἴσθ' ὅς τις οὖν ταῦτα εὖ πεπονθὼς παρ' ὑμῶν, κακῶς ἂν ἀκούειν ἐπιχειρήσειεν; ὠμότητας ἄνδρας, ἀφ' ὧν εἶναί τις εὐδοξίαν; ἐκτὸς ἐμὲ κατὰ τὸν Θάμυριν, ἢ τὸν

vel quando vos iniuria affeci, qui semper philosophiam sum admiratus, ac vos ipsos summis extuli laudibus cum sermonibus quoq; à vobis derelictis assiduè conuersatus? Quin & hæc ipsa quæ proloquor, vnde quàm à vobis accepi, ac instar apiculæ decerpens, hominibus ostendo? at illi laudant, ac vniuscuiusque florem, vnde, à quo, & quemadmodum collegerim, cognoscunt, méque oratione quidem ob florigeram hanc messem commendant: sed veriùs vosipsos, ac prata vestra amœnissima, quî tam varia & versicoloria produxistis, extollunt: quæ si quis rectè secernere, connectere, ac concinnare nouerit, ita vt minimè alteram ab altero discrepet, nunquid cùm tam egregiè quis à vobis affectus fuerit, obloqui conabitur viris benefactoribus, quorum gratia existimationis alicuius esse reputatur? ni eiusdem sit naturæ, cuius & Thamyris, vel

e Eurytus,

τὸν Εὔρυζον ἕνα τῶν φύσιν, ὡς τῶς Μούσας ἀντάξεσθαι, παρ' ὧν ἔλαβε τὸν ἀοιδὸν ἢ τὸν Ἀπόλλωνα ἐξελάσειν, ἐναντία ζέφων, καὶ ταῦτα, ἀστεῖα ὄντι τῆς ζέχνης. Πλ. τοῦτο μὲν, ὦ γενναῖε, κατὰ τὸς ῥήτορας ἔρρηται σοι ἐναντιώτατον γὰρ ὅτι τοῖς πράγματι, καὶ παλιπωτέραν σε ἐπιδείκνυσι τὸν τόλμαν, ἅτε τῇ ἀληθείᾳ καὶ ἀχαριστίᾳ πρόσεστιν. ὃς παρ' ἡμῶν τὰ ζέφανώματα, ὡς φῂς, λαβὼν καθ' ἡμῶν, ἐτόξευσας ἵνα τοῦτον ὑποθέμενος τὸν σκοπὸν, ἅπαντας ἡμᾶς ἀγορεύῃς κακῶς. διαῦτα παρὰ τοῦ ἀπειλήφαμεν. ἀνθ' ὧν τοι τὸν λειμῶνα ἐκεῖνον ἀναπεπταμένον, οὐκ ἐκωλύομεν δρέπεσθαι, καὶ τὸ πεκόλπιον ἐμπλησαμένον ἀπιέναι, ὡς διὰ τοῦτο μᾶλλον δίκαιος ἂν ἔης ἀποθανεῖν. Λουκ. ὁρᾶτε; πῶς ὀργῆς ἀκούετε, καὶ οὐδὲν τῶν δικαίων πεσίεσθε. διὰ τοι οὐκ ἂν ᾠήθην ποτὲ, ὡς ὀργὴ Πλάτωνος, ἢ Χρυσίππου, ἢ Ἀριστο-

[e] *Eurytus, ita vt vel Musas, à quibus canendi normam acceperit, canendo, vel Apollinem iaculationis præceptorem iaculando prouocare audeat.* PLAT. *Verùm, generosè, hæc omnia Rhetorum more, ac maximè rebus contraria protulisti: siquidem proteruiorem tuam ostendunt audaciam, manifestamq; præ se ferunt iniustitiam ac ingratitudinem, si cùm à nobis (vt ipse fateris) iacula acceperis, ea contra nos iaculatus es, hunc vnum scopum obseruans, vt nos omnes conuicijs lacessas. talem siquidem à te consequimur gratiam, quoniam prata illa florida tibi reserauimus, nec vt ne decerperes, sinúque repleto discederes, inhibuimus. ideò maximè ob hanc noxam mori dignus es.* LVCIA. *Videte, iræ aures præbetis: & quæ iusta sunt, minimè consideratis. ego verò me nunquam in Platonis, vel Chrysippi, seu Aristo-*

telis,

πτίλης, ἢ τῶν ἄλλων ὑμῶν μα-
θήκοιμ ἂν· ἀλλά μοι δοκῶ τι
μόνοι δὴ πόρρω εἶναι τοῦ δύ-
τος. πλὴν ἀλλὰ μὴ ἄκειτόν γε,
ὦ θαυμάσιοι, μὴ δὲ πᾶ δίκης
ἀφτάνητέ μου. ὑμῖν τὸν
γὰρ καὶ τοῦτο λῶν, μὴ βία, μηδὲ
μὴ τὸ ἰσχυρότερον πολιτεύ-
ωμαι. δίκη γὰρ διάφορα δια-
λυθῆ, διδόντας λόγους καὶ δε-
χομένους ἐν μέρει. ὥστε δίκα-
ιον ἐμόμφοι, κατηγορήσατε
μὲν ὑμεῖς, ἢ ἅμα πάντων, ἢ
ὅ τινα ἂν χαροῦσθε, ὑπὲρ
ἁπάντων. ἐγὼ δὲ ἀπολογή-
σομαι πρὸς τὰ ἐγκλήματα. δέ-
ξασθε μέχρι δικαίως φάνωμαι,
καὶ τοῦτο πρῶτον γνῶ τὸ δικα-
στήριον, ὑφίξω δεῦρο τῷ ἀ-
ξίαν, ὑμεῖς δ' βίαιον ἐμὲ γε-
μίσητε. ἢν δ' τὰς εὐθύνας ὑ-
ποσχῶν, καθαρὸς ὑμῖν καὶ ἀνε-
πίληπτος ἐφίσομαι, ἀφήσε-
τε μὲν οἱ δικασταί. ὑμεῖς δὲ ἐς
τοὺς ἐξαπατήσαντας ὑμᾶς, καὶ
προξωήσαντας κἀμὲ ὑμῶν, τῷ
ὀργῷ τρέψεται. πλάτ. τοῦτο ἐκεῖ-
νο, ἐς πεδίον τὸν ἵππον, ὡς
πραγματεύσασθε τοὺς δικα-
στάς,

telis aut reliquorum veſtr ordinis iram incidere poſſe exiſtimāſſem: ſed longè ab illis mihi diſtare videmini. Verùm, ô admirandi, ne indemnatum cauſaq; non cognita me interficiatis, quamuis & id vos deccat, ne vehementia ac manifeſta violentia graſſari videamini, iure ſcilicet controuerſias diſſoluere, rationes dantes: pariter & accipientes, iudicem eligere: meq; vel vnà omnes accuſare, aut qui omnium vice id agat, eligere. Ego verò obiectis reſpondere ſum paratus: & ſi aliqua in re iniurius eſſe conuictus fuero, ac ita deme ſtatuerit iudicium, merita expendam ſupplicia, vosq; violentum nil perpetrabitis. Si verò crimina diluere videbor, ac inſons & ab omni culpa alienus eſſe inueniar, me iudices dimittent: vos verò in eos qui vos deceperunt, ac contra nos inſtigārunt, iram conuertetis.

PLAT. f Hoc illud eſt, & equū in campū, vt iudices eludere queas,

σὰς, ἀπελθοις. φασὶ γάρ ἐμὲ ῥήτορα εἶναι, καὶ δικανικόν τινα ἄνδρα, καὶ πανοῦργον ἐν τοῖς λόγοις. τίνα δὲ καὶ δικαστὴν ἡδέως ἂν γένοιο; ὃν τινα μὴ οὐ δωροδοκήσεις, οἷα πολλὰ ποιεῖτε ἄδικα, πείσας ὑπὲρ σοῦ ψηφίσασθαι; Λυ. θαῤῥεῖτε, οὐδὲν γὰρ οὕτω ἄδικα, οὐδὲ οὕτω πολλὰ δικαστὴν ὄντα ἀδικεῖν ἀναγκάσετε. ἀλλὰ τοσοῦτον δικαστὴν ἄριστον καὶ ἀμεταδοτότατον ἀξιώσαμεν ἂν γενέσθαι, καὶ ὅστις ἀφανίσαι μοι τὸν ὑπὲρ φορον. ὁρᾶτε γὰρ τὸν φιλοσοφίαν αὐτὸν μεθ' ὑμῶν ποιησόμενον δικάσεσθαι ἐγγύην. Πλ. καὶ τίς ἂν καταγορήσειεν, ἔχει ἡμᾶς δικαιοῦσθαι; Λυ. οἱ αὐτοὶ κατηγορεῖτε, καὶ δικάζετε, οὐδὲν οὐδὲ τοῦτο ἀσφαλὲς ὑπὲρ φέρω τοῖς δικαίοις, καὶ ἐκ πανουργίας ἀρνοῦσθαι ἁλῶναι δύνω. Πλ. τί ποιοῦμεν, ὦ Πυθαγόρα, καὶ Σώκρατες; ἔοικε γὰρ ἀνὴρ οὐκ ἄλογα προκαλεῖσθαι, δικάζεσθαι ἀξιῶν. Σω. τί δ' ἄλλο, ἢ βαδίζωμεν ἐπὶ τὸ δικαστήριον.

queas, educere conaris. siquidem te Rhetorem & causidicum vehementem, in orationibusq; admodum callidum esse dicunt. Proinde quemnam iudicem fieri cupis? quem muneribus, vt pro te sententiam ferat (qualia iniusta multa perpetrare consueuistis) corrumpere haud valeas. LVC. Confidite. huius enim rei gratia nullum arbitrum suspectum, vel ancipitem, seu qui pro me iniustè calculum ferat, mihi euenire desidero. & vt certius id cognoscere possitis, ego Philosophiam ipsam vnà vobiscum iudicem eligo. PLAT. At quisnam accusabit, si nos iudicauerimus? LVCIA. Vosmetipsi accusate, & iudicate: neque enim illud timeo, quoniam tam iusta antecello causa, tamque luculenter & abundè me responsurum confido. PLA. Quid faciemus, ô Pythagora & Socrates? nam vir iste quoniam iudicio experiri dignũ ducit, haud absurdè prouocare videtur. SOC. Quid verò aliud, quàm vt ad iudiciũ pergamus,

ριον. καὶ τὴν φιλοσοφίαν παραλαβόντες, ἀκούσωμεν; ὅ, τι καὶ ἀπολογίσεται; τὸ πῶς δίκης γὰρ οὐχ ἡμέτερον, ἀλλὰ δεινῶς ἰδιωτικὸν, ὀργίλων τινῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ δίκαιον ἐν τῇ χειρὶ τιθεμένων. πρέξομεν γοῦν ἀφορμὰς τοῖς κακηγορεῖν ἐθέλουσι, καταλεύσαντες ἄνδρα, μηδὲ ἀπολογησάμενον ὑπὲρ ἑαυτοῦ. καὶ ταῦτα, δικαιοσύνῃ χαίρειν αὐτοὶ λέγοντες. ἢ τί ἂν εἴποιμεν Ανυτου καὶ Μελίτου περὶ τῶν ἐμοῦ κατηγορησάντων, ἢ τοῦτο δικαστῶν, εἰ οὗτος θνήξεται, μηδὲ τὸ παράπαν ὕδατος μεταλαβών; Πλά. ἄριστα πραινεῖς, ὦ Σώκρατες, ὥστε ἀπίωμεν ἐπὶ τὴν φιλοσοφίαν. ἡ δὲ δικασάτω, καὶ ἡμεῖς ἀγαπήσομεν οἷς ἂν ἐκείνη δογνῶ. Λυ. εὖγε, ὦ σοφώτατοι, ἀμείνω ταῦτα, καὶ νομιμότερα· τοὺς μέντοι λίθους φυλάττετε, ὡς ἔφην. δεήσει γὰρ αὐτῶν μικρὸν ὕστερον ἐν τῷ δικαστηρίῳ. πῶς δὲ τὴν φιλοσοφίαν εὕροι τις ἄν; οὐ γὰρ οἶδα

mus, assumptáque philosophia, quídnam responsurus sit audiamus. nam absque cognitione quid conari, non ad nos, sed potius ad viros quosdam iracundos, & qui iustitiam in manibus sitam continent, spectare videtur. præbebimus enim occasionem obloqui volentibus, si virum lapidabimus, nec pro se respondere permittemus, & hæc nosmetipsi iustitiæ valedicentes. Proinde quid Anyto & Melito accusatoribus meis, vel qui me tum damnârunt iudicibus, respondebo, si hic inauditus occubuerit, & [h] aquæ omnino compos non fuerit? PLAT. Rectè, ô Socrates, admones, ad Philosophiam igitur pergamus: & illa quidem dijudicet: nos verò, quicquid statuerit, amplectemur. LVCIA. Euge viri sapientiss. meliora hæc & iustiora: lapides verò, vt dicebam, seruate, siquidem paulò pòst in iudicio indigebitis. Verùm vbinam philosophiam quis inueniet? vbi enim habitet,

οἶδα ἔνθα οἰκεῖ· καί τοι πάνυ πολὺν ἐπλανήθην χρόνον, ἀναζητῶν τὴν οἰκίαν, ὡς ξυγγενοίμην αὐτῇ. εἶτα ἐντυγχάνων ἄντισι τριβώνια πριβεβλημένοις, καὶ πώγωνας βαθεῖς καθειμένοις, παρ' αὐτῆς ἐκείνης ἥκειν φάσκουσιν, οἰόμενος εἰδέναι αὐτοὺς, ἀνηρώτων, οἱ δὲ πολὺ μᾶλλον ἐμοῦ ἀγνοοῦντες, ἢ οὔτ' ὅλως ἀπεκρίνοντό μοι, ὡς μὴ ἐλέγχοιντο οὐκ εἰδότες, ἢ ἄλλην θύραν ἀντ' ἄλλης ἀπεδείκνυον. οὐδέπω γοῦν καὶ τήμερον ἐξευρεῖν δεδύνημαι τὴν οἰκίαν. πολλάκις δὲ αὐτὸς εἰκάσας, ἢ ξεναγήσαντός τινος, ἧκον ἂν ἐπὶ τινὰς θύρας, βεβαίως ἐλπίσας τότε γοῦν εὑρηκέναι. τεκμαιρόμενος τῶν πλήθει τῶν ἐσιόντων τε καὶ ἐξιόντων ἁπάντων σκυθρωπῶν, καὶ τὰ σχήματα ἀυσταλῶν, καὶ φρόντισι καὶ τὴν πρόσψιν. μετὰ τούτων οὖν ξυμπραβυσθεὶς, καὶ αὐτὸς ἐσῆλθον ἂν εἶτα ἑώρων γυναῖόν τι οὐχ ἁπλοϊκὸν, εἰ καὶ ὅτι

habitet, non noui, quamuis lõgo circumerrauerim tempore, domum, vt eam conuenire possem, quærens: inde in quosdam vilibus amictos vestibus, barbasq; promissas gestantes incidi. qui cùm ad eandem se pergere assererent, eos scire existimans, interrogaui. at illi, quoniam me longè plus ignari essent, ne de ignorantia redargui possent, vel omnino nil respondebat, vel ianuam aliam pro alia ostendebant: ego verò in hunc vsque diem domum reperire haud quiui. Sæpiùs verò ipse suspicans, vel ductore quopiam, ad quasdam ianuas perueni, certissimè tum inuenisse sperans, à multitudine ingredientium & egredientium coniecturam sumens, qui omnes seueritatem quandam præ se ferebant: forma erant decora, vultu verò meditabundi. hosce insecutus, & ipse quoque sum ingressus. ibi viraginem conspexi quandam, non incuriosè, sordi-

ὅτι μάλιστα εἰς τὸ ἀσφαλὲς καὶ ἀκόσμητον ἑαυτὼν ἐπιῤῥύθμιζον. ἀλλὰ λαθράνη μοι αὐτίκα, δύ τὸ ἄφιλον λοκὸν ἡ λόμης ἀκαθάπιστον ἐῶσι, οὐδὲ ἡμαλίς τὼν ἀναβολὼν ἀντιπυλοῦντος ἐπισίνουσι. πρόθυμος δὲ ἐλῶν λεσμισμένη αὐτοῖς καὶ πρὸς ὑπηρέπειαν ὧν ἀβδαπούτω λοκοιῶ τι προσχωμιγύη. ὑπεφαίνιτο δέ τι καὶ φιλόθιον, καὶ φύκος, καὶ τὰ ῥήματα πάνυ ἑταιρικά. καὶ ἐπαινομένη ὑπὸ τῶν ἐρασῶν εἰς τὸ λάκος, ἔχαιρεν· εἴ τι λοιπὸν προχείρως ἐδίδου. καὶ τὸς πλουσιοτέρους ἂν προκαθιζόμενον πλησίον, τοὺς πένητας τῶν ἐρασῶν οὐδὲ προσίβλεπεν. ποτάκις δὲ καὶ γυμνωθέισης αὐτῆς κατὰ τὸ ἀκόσιον, ἱόρων περιδέραια χρυσᾶ, ἢ ἐνώτιον παχυτέρα. ταῦτα ἰδὼν, ἐπὶ πόδας αὖ ὠθὺς ἀνίσχιφον, οἰτέρας ἀγκαδὰ τὸς λακοδαίμονας ἐκείνους, ἐλκομένους πρὸς αὐτῆς, οὐ τῆς βίνος, ἀλλὰ τοῦ πώγωνος, καὶ κατὰ τὸν Ἰξίονα, ἀδόνητον ἀντὶ τῆς Ἥρας ξωόντας.

Πλ.

dè vel inconcinnè excultam: verum quamprimum deprehendi eã dependulos cincinnos minimè ornando negligere, veſtitusq; cultum ſtudioſè affectare: & quamuis tam exquiſitis mundicijs ornata eſſet, cultum tamen decoris gratia diſſimulare nitebatur. apparebat & fucus quidam, lenocinium̃que: & verba perquam meretricia. ab amatoribus verò laudata, admodum gaudebat, & ſi quis aliquid dediſſet, auidè ſuſcipiebat: opulentiores quoque iuxta ſe locabat, amatores autem inopes nec aſpicere dignabatur. Sæpiùs quoque cùm ſe caſu denudaſſet, torques aureas anguillis craſsiores conſpiciebam. Hæc cùm vidiſſem, confeſtim ad pedes ſum conuerſus, oppidoquam miſeratione commotus ob infelices illos non naribus, ſed barbis ad illam pertractos, ac Ixionis inſtar pro Iunone idolo congredientes.

PLATO.

Πλ. τοῦτο μὲν ὀρθῶς εἶπες. οὐ γὰρ πρόδηλον, εἰ πᾶσι γνώριμον ἡ θύρα. πλὴν ἀλλ' ἐς δίκην ἀκόσει βαδίζειν ἐπὶ τὴν οἰκίαν. ἐνταῦθα γὰρ ἐν κεραμεικῷ ὑπομένομεν αὐτόν. ἡ δὲ ἤδη πως ἀφίκται, ἐπανιοῦσα ἐξ Ἀκαδημίας, ὡς εἰκάζω· καὶ ἐν τῇ Ποικίλῃ· τοῦτο γὰρ ὁσημέραι ἔθος ποιεῖν αὐτῇ. μᾶλλον δὲ ἤδη πρόσεισιν, ὁρᾷς πλὴν εὐσχήμονα, πλὴν ἀπὸ τοῦ σχήματος, πλὴν πρεπούσης τὸ βλέμμα, πλὴν ἐπὶ σωφροσύνῃ ἥρμα βαδίζουσαν; Λυ. ποταπὰς ὁμοίας ὁρῶ τὸ μὲν σχῆμα, καὶ τὸ βάδισμα, καὶ πλὴν ἀναβολὴν, καὶ τοί μία πάντων ἦν ἀληθὴς φιλοσοφία καὶ ἐν αὐταῖς. Πλ. εὖ λέγεις. ἀλλὰ δηλώσει ἤτις δὴ φθέγξαμένη μόνον. Φι. Παπαῖ, τί Πλάτων καὶ Χρύσιππος ἄνω, καὶ Ἀριστοτέλης, καὶ οἱ λοιποὶ ἅπαντες, αὐτὰ δὴ τὰ κεφάλαια μαθημάτων; τί αὖθις ἐς τὸν βίον; ἆρα τὶς ὑμᾶς ἐνέπεσε τῶν ἐκτὸς; ὀργιζομένοις γοῦν ἐοίκατε. καὶ

PLATO. *Hæc quidem rectè dixisti. non enim manifestum, nec cunctis notum est ostium. atque haud necesse erit ad illius accedere domum. hic enim in Ceramico ipsam opperiemur. illa iam verò aderit, ex Academia reuertens, vt etiam in Pœcilo obambulet: id enim quotidie facere consueuit. quin potius iam est præstò. Vidésne ex effigie decorem, mansuetudinem ex aspectu: ipsam verò cogitabundam placidè incedere?* LVCIA. *Multas effigie, incessu & vestitu similes video: atqui inter has omnes solùm vna vera est Philosophia.* PLAT. *Rectè loqueris. verùm quænám sit, cùm solùm loqui cœperit, ostendet.* PHILOSOPHIA. *Papæ: cur Plato, Chrysippus quoque, & Aristoteles, nec non reliqui omnes, ipsa mea disciplinarum capita, apud superos? Cur rursus in vitam? Ecquis vos ex inferis læsit? Iracundis similes estis. Quis-*

καὶ τίνα τοῦτον ξυλλαβόντες ἄγετε; ἢ που λωποδύτης τις, ἢ ἀνδροφόνος, ἢ ἱβόσυλός ἐστι; Πλά. νὴ Δία, ὦ φιλοσοφία, πάντων γε ἱβοσύλων ἀσεβέστατος, ὃς τὴν ἱερωτάτην σε κακῶς ἀγορεύειν ἐπεχείρησε, καὶ ἡμᾶς ἅπαντας, ὁπόσοι τι παρὰ σοῦ μαθόντες, τοῖς μεθ' ἡμᾶς καταλελοίπαμεν. Φι. εἶτα ἠγανακτήσατε λοιδορησαμένου τινὸς, καὶ ταῦτα εἰδότες ἐμὲ, οἷα πρὸς τῆς κωμῳδίας ἀκούουσα ἐν Διονυσίοις, ὅμως φίλην τε αὐτὴν ἤγημαι, καὶ οὔτε ἐδικασάμην, οὔτε ἠτιασάμην προσελθοῦσα. ἐφίημι δὲ παίζειν τὰ εἰκότα, καὶ τὰ ξυνήθη τῇ ἑορτῇ; οἶδα γὰρ, ὡς οὐκ ἄν τι ἑπὸ σκώμματος χεῖρον γένοιτο, ἀλλὰ τοὐναντίον, ὅπερ ἂν ᾖ καλὸν, ὥσπερ τὸ χρυσίον, ἀποσπώμενον τοῖς κόμμασι, λαμπρότερον ἀποστίλβει καὶ φανερώτερον γίνεται. ὑμεῖς δὲ οὐκ οἶδα ὅπως ὀργίλοι καὶ ἀγανακτικοὶ γεγόνατε. τί δ' οὖν αὐτὴν ἄγχε-

nam hic existit, quem comprehensum ducitis? nunquid fur est, seu homicida, vel sacrilegus? PLATO. Ita per Iouem, ô Philosophia, & omnium sacrilegorum inquinatissimus, qui te sanctissimam maledictis incessere conatus est, paritérque nos omnes, quotquot abs te quippiam didicimus, ac posteris vtendum dereliquimus. PHILOS. Itaque maledicente quopiam indignamini, cùm sciatis quænam ego à Comœdia in Dionysiis audire soleo? attamen ipsam amicam esse duco, neque in ius voco, seu accedens incuso, verùm conuenientia & festo congruentia ludere permitto. Noui enim quòd nil ob scommata redditur deterius, sed econtrà quodcunque bonum existit, tanquam aurum cùm erutum inciditur, clarius relucet, fitq; splendidius. At vos nescio quemadmodum iracundia ac indignatione accensi estis. proinde cur

cum

ἄγχιτε; Πλ. μίαν ἡμέραν τοὺτῳ παρατησάμενοι, ἥκομεν ἐπ' αὐτὸν, ὡς ὑποσχὴ τῷ ἀείμαν ὧν δίδρακι. φῆμαι γὰρ ἡμῖν διήκουσον, οἷα ἔλεγεν ἐπιὼν ἐς τὰ πλήθη καθ' ἡμῶν. Φι. εἶτα τὸν δίκης, ὃν ἀφλογιστάμενον ἀπεκτονέναι; δίκῃ γὰρ ὅτῳ ἀπεῖπε τι θέλων. Πλ. νὴ, ἀλλ' ἐπὶ σὲ τὸ πᾶν ἀνιβαλόμενα καί σοι ὅ, τι ἂν δοκῇ, τοῦτο ποιήσειν τῇ δίκης. Φι. τί φῄς σύ; Λυ. τοῦτο αὐτὸ, ὦ δέσποινα φιλοσοφία, ἵπερ μὴ μόνη ἀληθὲς ἐξευρεῖν δύναιο. μόλις γὰρ ὑρόμην, πολλὰ ἱκετεύσας, τὸ σοὶ φυλαχθῆναι τῷ δίκῃ. Πλ. νυῖ, ὦ καταράτη, δέσποιναν αὐτὴν καλεῖς, πρόσθεν δὲ τὸ ἀτιμότατον φιλοσοφίαν ἀπέφαινες, ἐν ὀβολοῦ πρᾶσιν θεάτρῳ κατὰ μέρη δὲ ὀβολῶν ἕκαστον ἑκάστης τὸ λόγων; Φι. ὁρᾶτε, μὴ οὐ φιλοσοφίαν οὗτός γε, ἀλλὰ γόητας ἄνδρας ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου δύο ματι πολλὰ καὶ μιᾷ πρατ-

eum strangulatis? PLAT. Vnũ hunc postulantes diem, contra illum emersimus, vt ob commissa malefacta dignas persoluat pœnas. Fama etenim cognouimus, qualia contra nos in vulgus sparserit. PHIL. Igitur eum indemnatum ac mauditum interficietis? Atqui dicere quid velle videtur. PLAT. Minimè: verùm negocium omne tibi committemus, vt cognita causa, quicquid visum fuerit, statuas. PHIL. Quid tu ais? LVCIA. Hoc idem, ô hera Philosophia, quandoquidem sola veritatem inuenire potes: vix enim multis obtinui precibus, vt tibi causa delegaretur. PLAT. Nunc, ô execrande, ipsam appellas, paulò antè verò rem esse turpissimam philosophiam asserebas, cùm in tãto theatro etiam pro duobus obolis vnúquemq; singulatim venalem proponeres meminisse sermonum? PHIL. Atqui videte ne non philosophiam iste, verùm præstigiatores viros sub vestri nominis obtentu mutata ac fœ-

τοντας ἠγόρευε κακῶς. Λυ. εἴσῃ αὐτίκα, ἢν ἐθέλῃς ἀπολογουμένου ἀκούειν. μόνον ἀπίω μὲν ἐπ' Ἄρειον πάγον, μᾶλλον δὲ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν αὐτὴν, ὡς ἂν ἐκ πρωτοπῆς ἅμα καταφανείη πάντα τὰ ἐν τῇ πόλει. Φι. ἡμεῖς δὲ, ὦ φίλαι, ἐν τῇ Ποικίλῃ τέως περιπατήσατε ἥξω γὰρ ὑμῖν, ἐκδικάσασα τὴν δίκην. Λυ. τίνευ δέ εἰσιν, ὦ Φιλοσοφία; πάνυ γὰρ κόσμιαι καὶ αὗται δοκοῦσιν. Φι. Ἀρετὴ μὲν ἡ ἀνδρώδης αὕτη, Σωφροσύνη δὲ ἐκείνη, καὶ Δικαιοσύνη παρ' αὐτήν. ἡ πρηγουμένη δὲ, Παιδεία. ἡ ἀμυδρὰ δὲ αὕτη, καὶ ἀσαφὴς τὸ χρῶμα, ἡ Ἀλήθεια ἐστιν. Λυ. οὐχ ὁρῶ ἥν τινα καὶ λέγεις. Φι. τὴν ἀκαλλώπιστον ἐκείνην οὐχ ὁρᾷς, τὴν γυμνὴν, τὴν ἀποφεύγουσαν ἀεὶ καὶ διολισθαίνουσαν; Λυ. ὁρῶ νὴν μόλις. ἀλλὰ τί οὐχὶ καὶ ταύτας ἄγεις, ὡς πλῆρεν γένοιτο καὶ ἐντελὲς τὸ συνέδριον; τὴν Ἀλήθειαν

da committentes, maledictis insectatus sit. LVCIA. *Quamprimùm cognosces, si saltem respondentem audire velis. tantummodo* [k] *ad Arium abeamus pagum, seu potius in arcem ipsam, vt tanquam ex specula, cuncta pariter quæ in vrbe sunt, manifestè pateant.* PHILOSOPHIA. *At vos, ô amicæ, in Pœcilo tantisper deambuletis porticu: adero etenim quum primùm dijudicatum fuerit.* LVC. *Quænám, ô Philosophia, hæ sunt? nam & ipse admodum ornatæ esse videntur.* PHILOSO. *Virilis hæc Virtus ipsa, illa verò Modestia, penes quam Iustitia: at antesignana Disciplina: dubio verò colore, & vix apparens illa, Veritas est.* LVC. *Non video. quámnam dicis?* PHIL. *Nónne inornatam illam cernis, nudam inquam, subterfugientem semper, ac subterlabentem?* LVC. *Vix nunc tandem cerno: verùm cur non & has ducis, vt penitùs repleatur consessus? siquidem Veritatem*

θεαν δὲ γε καὶ ξυνήγορον ἀναβιβάζεσθαι πρὸς τὴν δίκην βούλομαι. Φι. νὴ Δία, ἀκολουθήσει καὶ ὑμῖν. οὐ βαρὺ γάρ, μίαν δικάσαι δίκην· ἢ ταῦτα, περὶ τῶν ἀμητέρων ἰδιωμένων Αλ. ἄπιτε ὑμεῖς· ἐγὼ γὰρ οὐδὲν δέομαι ἀκοῦσαι, ἃ πάλαι οἶδα ὁποῖά ἐστιν. Λε. ἀλλ' ἡμῖν, ὦ Ἀλήθεια, εἰ μέλλει ξυνδικάζοις ἄρα, ὡς καὶ βαταμωνοῖς ἕκαστα. Φι. ὀκνῶ ἐπάγεσθαι καὶ τὸ θεραπαινίδιόν τουτο, συνοικειότατόν μοι ὄντι; Λε. καὶ μάλα ὀπόσον ἂν ἐθέλῃς. Φι. ἴσως δὲν, ὦ Ἐλευθερία καὶ Παῤῥησία, μετ' ἐμοῦ, ὡς τὸν δίκαιον ἕνα ἄνθρωπίσκον, ἐρασθῶ ἀμείνονα ὄντα, ἢ συνδιωκόντα ἐπὶ μηδεμιᾷ πρόφασει δικαίᾳ, σῶσαι δυνηθῶμεν. σὺ δὲ Ἔλεγχε αὐτοῦ περίμενον. Λε. μηδαμῶς, ὦ δέσποινα, μένετω δὲ καὶ οὗτος, καὶ ἔστις ἄλλος· οὐ γὰρ τοῖς τυχοῦσι θεοῖς πρεσβεύσαι δίκαιον, ἀλλὰ δόξαν ἀνθρώ-

ritatem & Patrocinium ad iudicium pariter ascendere volo. PHIL. Rectè per Iouem. Sequimini igitur & vos: non enim difficile erit vnicum iudicare iudicium, præcipuè cùm de nostris agetur. VERITAS. Abite vos. nil enim mea refert ea audire, quæ quidem qualia sint noui. LVCIA. Verùm, ô Veritas, vt iudicio adsis, ac singula diligenter exquiras, maximè nostra interest. PHILO. Nunquid famulitium hoc mihi admodum beneuolum deducam? LVCIA. Valde quidem, & quemcumque volueris. PHIL. Sequimini, ô Ingenuitas, Loquendique libertas, vt miserum hunc homuncionem, amatorem nostrum, ac nullo prætextu iusto periclitantem, saluare possimus. at tu, Elenche, illic remane. LVCIA. Minimè, ô hera: quin ille quoque veniat, & si quis alius. haud enim cum fortuitis necesse est me depugnare feris, verùm cũ arrogãtibus difficilimæq; redarguionis homi-

βρώποις, καὶ ἀυσελέγκτοις, ἀπό τινας ἀφυγὰς εἰσκομιζοίς, ὥστε ἀναγκαῖον ὁ Ἔλεγχος. Φι. ἀναγκαιότατον μὲν οὖν. ἄμεινον δέ, εἰ καὶ τοῦτο ἀπόδειξιν παραλάβοις. Αλ. ἔοικεν πάντων, ἐπεὶ καὶ ἀναγκαῖοι δοκοῦμεν εἰς τοῦτο ἥκειν. Δεισιτ. ὁρᾷς, πῶς ἐοικεῖσιν ἡμῖν, ὦ Φιλοσοφία, τοῦ καθ' ἡμῶν, ὦ Φιλοσοφία, τοῦ Ἀληθείαν. Φι. ἕνεκα δικαίου τινός, ὦ Πλάτων, καὶ Χρυσιππε, καὶ Ἀριστοτέλους, μή τι ψεύσηται ὑπὲρ αὐτοῦ Ἀλήθεια δέ; Πλατ. ὁ τοῦτο, ἀλλὰ λαμπρὸς παῤῥησιάσασθαι, καὶ δολακικὸς, ὥστε πρὸς αὐτοῦ. Αλή. θαῤῥεῖτε, οὐδὲν ὁ μὴ γένηται ἄδικον. Δικαιοσύνης ταύτης συμπαρόσης. ἀπίωμεν οὖν· ἀλλ' ἐπί μοι σὺ, τί σοι τὸ ὄνομα; Λουκ. ἐμοὶ Παῤῥησιάδης, Ἀληθίων δὲ τοῦ Ἐλεγξικλέους. Φι. ποταπὸς δέ; Λουκ. Σύρος, ὦ Φιλοσοφία, τῶν ἐπ' Εὐφράτιδι. ἀλλὰ τί τοῦτο; καὶ γὰρ τούτων τινὰς οἶδα τῶν ἀντιδίκων μου, οὐχ ἥκιστα ἐμοῦ βαρ-

nibus, & qui semper effugia quædam inueniant, ita vt necessarius sit Elenchus. PHILO. Igitur admodum necessarius. melius verò si & Demonstrationem tecum assumas. VER. Sequimini omnes, quandoquidem ad iudicium necessarij videmini. ARISTO. Cernisne, ô Philosophia quemadmodum propter nos Veritati subblanditur? PHILOS. Numquid, ô Plato, Chrysippe, & Aristoteles, veremini, ne sui causa, cùm Veritas sit, mentiatur? PLA. Non hoc: sed admodum callidus est, & blandiculus, ita vt illi persuadere possit. PHIL. Confidite. nil iniqui, cùm Iustitia hæc adsit, fieri poterit. Abeamus igitur. Verùm dic mihi tu, quod tibi nomen est? LVC. Mihi? Parrhisiades Alethionis Elenxiclei. PHILOS. Patria verò quænam? LVC. Syria, ô Philosophia, iuxta Euphratem. Sed quid hoc est? noui n. quosdam ex his meis aduersarijs, non minùs quàm ego

sum,

βαρβάρους· τὸ γένος· ὁ τρόπος· καὶ παιδεία, εἰ μὲν τὰ Σολέας, ἢ Κυπρίους, ἢ Βαβυλωνίους, ἢ Σταγειρίτας. καίτοι πρόσεστι εἰ ἐκεῖνο ἄμφω γένοιτο ἔλαττον, οὐδὲ εἰ τῷ φωνῇ βάρβαρος ἄν τις, ἀνὴρ ἢ γνώμην ὀρθὴν καὶ δικαίαν φαίνοιτο οὖς. Φι. εὖ λέγεις. ἀλλως γε τοῦτο ἀρόμην, ἢ τέχνην δέ τοι τίς; ἄξιον γὰρ ἐπίστασθαι τοῦτό γε. Λου. μισόλογός εἰμι, καὶ μισόπονος, καὶ μισόψευδὴς, καὶ μισότυφος, καὶ μισῶ πᾶν τὸ τοιοῦτόλοιπον τῶν μιαρῶν ἀνθρώπων. πολλοὶ δὲ πολλοί εἰσιν, ὡς οἶσθα. Φι. Ἡράκλεις, πολυμισῆ τινα μίτρα τῷ τέχνῃ. Λου εὖ λέγεις. ὁρᾷς γὰρ ὑπὸ τοῖς ἀπιχθάνομαι, καὶ ὡς εἰκαίως μέ γε ἀπεχθάνομαι· οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐναντίαν αὐτῇ πάνυ ἀκριβῶς οἶδα. λέγω δὲ τῷ ἀφ' τοῦ φιλῶ τῷ ἀρχὴν ἔχουσαν. φιλαλήθης γάρ, καὶ φιλόκαλος, καὶ φιλάπλοικος, καὶ ὅσα τοῦ φιλεῖσθαι συν-

sum, barbaros genere, moribus verò & disciplina non Solenses vel Cyprios, seu Babylonios, aut Stagiritas. Siquidem quantum ad te pertinet, nil refert siquis voce sit barbarus, dummodo iustè ac rectè sentire videatur. PHILOS. Benè dicis: verùm & hoc quæro, quámnam artem nosti? quoniam & id scire decet. LVCIAN. Arrogantiæ sum osor, & versutiæ osor, & mendacij osor, & insolentiæ osor: omnésque eiusmodi coinquinatorum hominum odi species: sunt enim, vt nosti, perquàm multæ. PHILOS. Hercules, odij plenam exercet artem. LVCIA. Rectè dicis. cernis etenim quibúsnam odio sim, & quemadmodum propter eam periclitor. Verùm & contrariam admodum probè noui artem, eam inquam, quæ ab amare exordium sumit. sum enim veritatis amator, & honesti amator, & synceritatis amator, ac omnium quæ ad amare spectare

συγγνῶθι. πλὴν ἀπ' ὀλίγοι πάνυ τούτων ἄξιοι τῆς τέχνης. οἱ δὲ ὑπὸ τῆ ἐναντίᾳ ταπόμενοι, καὶ ὦ μίσει οἰκειότεροι, πωγωνισμυθιοι. μινδυνεύω ζηροῖῶ τὴν μὲν ὑπ' ἀργίας ἀπαιθῆν ἅπαν, τὴν δὲ πάνυ ὑπειδωκέναι. Φι. καὶ μὴν οὐκ ἐχεῖῶ. ζοῦ γὲ αὐζοῦ καὶ ταῦτι φασὶ, καὶ τάδι. ὥστι μὴ διαίρει τὸ τέχνα. μία γὲ ἐσὲν ἅν ἔναι δοκοῦσαι. Λου. ἄμμνον σὺ οἶδα ταῦτα, ὦ Φιλοσοφία. τὸ μὲν ζοι ἐμὸν ζοιοῦτόν ὄτιν, οἷον τὸς μὲν πονηροὺς μισεῖν, ἐπαινεῖν δὲ ζοὺς χρηστούς, καὶ φιλεῖν. Φι. ἄγε δὴ, πειρησόμε γὲ ἔνθα ἐχεῖῶ. ἐνταῦθά που ἐν ὦ πρυάφ τῆς πολιάδ' διπάζομεν. ἡ ἱέρεια διαθεῖν ἡμῖν τὰ βάθρα, ἡμεῖς δὲ ἐν ζοέτῳ πρσκυνήσομεν τὴν θεόν. Λου. ὦ πολιὰς, ἐλθέ μοι διαλάζων τῶν ἀλαζόνων σύμμαχος, ἀναμνησθεῖσ' ὁπόσ' ἐπιορκόντων ὀσημέρα ἀκέας αὐτῶν. καὶ ἃ πράττουσι δὲ μόνη ὁρᾶς, ἅτι δὴ ἐπίσκοπ' ὄσ',

spectare videntur. Verùm pauci admodum hac arte sunt digni: qui verò ex aduerso sunt constituti, ac odio magis familiares, infiniti. Periclitor igitur illam quidem ob segnitiem iam dediscere, hanc verò etiam nimium callere. PHILOS. Atqui haud oportebat: eiusdem enim ferunt esse & illa & ista, ita vt indiuisibilis sit ars. vnica etenim est, quanuis binæ esse videantur. LVCIA. Melius tu hæc, ô Philosophia, nosti: meum verò ita se habet, vt prauos odio habere, bonos autem laudare & amare consueuerim. PHILOS. Age, quò oportebat, iam deuenimus. hic in Mineruæ iudicabimus vestibulo. Heus sacerdos, dispone sedilia: nos interim deam adorabimus. LVCIA. Obsecro, Pallas, contra arrogantes mihi auxilium ferto, ac recordare quanta ipsorum peruiuria quotidie audis: sola enim tanquam speculatrix

quæ

ὄντα, νῦν καιρὸς ἀμύνασθαι αὐτούς. ἐμὲ δὲ ἦν που κρατούμενον ἴδῃς, καὶ πλείους ὦσιν αἱ μέλαινα, σὺ προσθεῖσα τὴν σεαυτῆς, σῶζε. Φι. εἶεν. ἡμεῖς μὲν ὑμῖν καὶ δὴ καθήμεθα, ἔτιμοι ἀκούειν τῶν λόγων· ὑμεῖς δὲ πρελόμενοί τινα ἐξ ἁπάντων, ὅστις ἄρι σα κατηγορῆσαι ἂν δοκῇ, ξυνείρετε τὴν κατηγορίαν, καὶ διελέγχετε· οὐ γὰρ οἷόν τε πάντας ἅμα λέγειν. σὺ δὲ, ὦ Παρρησιάδη, ἀπολογήσῃ μετὰ τοῦτο. Ανα. τίς οὖν ὁ ἐπιτηδειότατος ἐξ ἡμῶν ἂν γένοιτο πρὸς τὴν δίκην; σοῦ, ὦ Πλάτων, ἥτε μεγαλόνοια θαυματὴ, καὶ καλλιφωνία δεινῶς Αττικὴ, καὶ τὸ κεχαρισμένον, καὶ πειθοῦς μεστὸν, ἥτε σύνεσις, καὶ τὸ ἀκριβὲς, καὶ τὸ ἐπαγωγὸν ἐν καιρῷ τῶν ἀπολείξεων· πάντα ταῦτα σοι ἀθρόα πρόσεστιν, ὥστε τὴν πρηγορίαν δέχου, καὶ ἅπερ ἁπάντων εἰπὲ τὰ εἰκότα. νῦν ἀναμνήσθητι πάντων ἐκείνων, καὶ συμφόρει

quæ perpetrant vides. nunc tempus illos vlciscendi adest: si verò me victum cernes, nigrósque superare, [m] tuum adijce calculum, méque saluato. PHILOS. *Agite iam consedimus, vestras parati audire querelas: vos verò ex omnibus quempiam eligatis, qui egregiè accusare ac redarguere nouerit, quandoquidem impossibile est vos omnes pariter loqui. Tu autem Parrhisiades dehinc respondebis.* REVIVISCENTES. *Quis igitur è nobis, vt potissimùm hanc agat causam, idoneus erit? [n] Tua, ô Plato, excellens prudentia est admiranda, eloquentia verò redundans, & Attico lepôre referta, flexanima & venusta: cognitio autem ac diligentia, necnon tempestiua demonstrationum inductio, hæc omnia copiosè tibi adsunt: quapropter accusationem suscipe, & pro cunctis, quæ digna sunt, eloquere: ac omnium illorum nunc reminiscaris, & in ho-*

συμφόρα εἰς τὸ αὐτὸ, ἤ τι σὺ πρὸς Γοργίαν, ἢ Πῶλον, ἢ Πρόδικον, ἢ Ἱππίαν ἄρτι. λεπτότερος οὗτος ἀνὴρ· ἐμπίπλη οὖν καὶ τὰς εἰρωνείας, καὶ τὰ κομψὰ ἐκεῖνα, καὶ σωτηρίως ἐρώτα. κἂν σὺ λοιπὴ μηκέτι που πρόσβυσον, ὡς μίγας Ζεὺς πληρὸν ἅρμα ἐλαύνων, ἀγανακτήσειεν ἄν, εἰ μὴ οὕτως ἀσόχως τῷ μίκλῳ. Πλατ. μᾶλλον, ἀλλά τινα τῶν σφοδροτέρων πρεπειόμεθα, Διογένη τοῦτον, ἢ Ἀντισθένη, ἢ Κράτητα, ἢ καὶ σέ, ὦ Χρύσιππε. οὐδὲ γὰρ ἐν τῷ παρόντι, καὶ λεπτότητος συγγραφικῆς ὁ καιρὸς, ἀλλά τινος ἐλεγκτικῆς καὶ δικανικῆς πράσεως. ῥήτωρ γὰρ ὁ Παρρησιάδης ἐστίν. Δι. ἀλλ' ἐγὼ αὐτὸς κατηγορήσω, καὶ γὰρ οὐδὲ πάνυ μακρῶν οἶμαι τῶν λόγων δεήσεσθαι. καὶ ἅμως δέ, ὑπὲρ ἅπαντας ὕβρισμαι δι' ὀβολῶν πρόκα ἀρτικηρυγμένος. Πλατ. in hoc vnum confer siquid aduersus Gorgiam, aut Polum, seu Prodicum, vel Hippiam à te dictum est. Vehementior hic exiſtit: expedi igitur ironias & sales, copiosasq; illas & iucundas comitates: quin, si videbitur, nonnunquam exuperes, vt magnus Iupiter ablatum impellat currum, ac indignatione moueatur, ni ille debitas expendat pœnas. PLAT. Minimè, sed vehementiorem quendam eligamus. Diogenem hunc, vel Antisthenem, aut Cratetem, seu te, Chrysippe. non enim elegantiæ perpolitæ in præsenti, nec conscribendi acrimoniæ est tempus, sed redargutionis cuiusdam, ac iudicialis exercitationis. Rhetor enim est Parrhisiades. DIOG. Proinde ego ipse accusabo. non enim sermonibus nimiùm longis opus est, arbitror. Accedit, quòd præ cæteris reliquis iniuria sim affectus, paulò antè precio duorum obolorum præconis voce venalis expositus. PLAT.

Πλαι. ὁ Διογένης, ὦ Φιλοσοφία, ἐρεῖ τὸν λόγον τὸν ὑπὲρ ἁπάντων. μέμνησο δὲ, ὦ γενναῖε, μὴ τὰ σεαυτοῦ μόνον πρεσβεύειν ἐν τῇ κατηγορίᾳ, τὰ κοινὰ δὲ ὁρᾶν. εἰ γάρ τι καὶ πρὸς ἀλλήλους διαφερόμεθα ἐν τοῖς λόγοις, σὺ δὲ τοῦτο μὲν μὴ ἐξέταζε, μηδ' ὥστε ἐστὶ ὁ ἀληθέστερος, νῦν λέγε· ὅλως δὲ, ὑπὲρ φιλοσοφίας αὐτῆς ἀγανάκτει πεπεισμένης, καὶ κακῶς ἀκουούσης ἐν τοῖς Παῤῥησιάδου λόγοις. καὶ τὰς προαιρέσεις ἀφεὶς, ἐν αἷς διαλλάττομεν, ὃ κοινὸν ἅπαντες ἔχομεν, τοῦτο ὑπερμάχει. ὅρα σὲ μόνον προεστησάμεθα, καὶ ἐν σοὶ τὰ πάντα ἡμῶν νῦν κινδυνεύεται, ἢ σεμνότατα δόξαι, ἢ τοιαῦτα πιστευθῆναι, οἷα οὗτος ἀπέφηνε. Δι. Θαῤῥεῖτε. οὐδὲν ἐλλείψομεν. ὑπὲρ ἁπάντων ἐρῶ. κἂν ἡ φιλοσοφία δὲ πρὸς τοὺς λόγους ἐπικλασθεῖσα (φύσει γὰρ ἥμερος καὶ πρᾶος ἐστιν) ἀφεῖναι διαβουλεύηται αὐτὸν, ἀλλ'

PLAT. *Diogenes, ô Philosophia pro cunctis loquendi prouinciam subibit. Verùm, ô generose, memineris te accusatione ista non solùm rem tuam, sed communem agere. si enim inuicem in quibusdam discrepamus, tu id nunc minimè scruteris: nec quis rectiùs sentiat, inquirere curabis: sed ob hoc solum, quoniam philosophia ipsa iniuria sit affecta, ac malè in Parrhisiadis audierit sermonibus, indigneris. Opiniones verò in quibus dissidere videmur, omitte: pro ea re quæ omnibus communis est, digladiare videsis. Te solum præposuimus, ac nunc in te cuncta nostra periclitantur, vt vel maximè syncera videantur: vel talia, qualia ille designauit, esse credantur.*

DIOG. *Confidite. nihil prætermittemus: pro omnibus verba faciam. Proinde etsi Philosophia sermonibus commota, (natura enim mansueta ac mitis est) ipsum absoluere statuerit, non*

ἀλλ' οὐ τὰ ἐμὰ ἐνδεήσει. δείξω γὰρ αὐτοῦ ὅτι μὴ μάτην ξυλοφοροῦμεν. Φι. τοῦτο μὲν μηδαμῶς, ἀλλὰ τοῦ λόγου μᾶλλον· ἄριστον γὰρ, ἤπερ τοῦ ξύλου. μὴ μέλλε δ' οὖν, ἤδη γὰρ ἐκκέχυται τὸ ὕδωρ, καὶ πρὸς σὲ τὸ δικαστήριον ἀπρόβλεπε. Λυ. οἱ λοιποὶ καθιζέσθωσαν, ὦ Φιλοσοφία, καὶ ψηφοφορείτωσαν μεθ' ὑμῶν· Διωγένης δὲ κατηγορείτω μόνος. Φι. οὐ δέδας οὖν, μή σου καταψηφίσονται; Λου. οὐδαμῶς, πλείοσι γοῦν κρατῆσαι βούλομαι. Φι. γενναῖα σου ταῦτα. καθίσατε δ' οὖν σύδ' ὦ Διόγενες λέγε. Δι. οἷοι μὲν ἡμεῖς ἄνδρες ἐγενόμεθα περὶ τὸν βίον, ὦ Φιλοσοφία, πάνυ ἀκριβῶς οἶσθα, καὶ οὐδὲν δεῖ λόγων. ἵνα γὰρ τὸ κατ' ἐμὲ σιωπήσω, ἀλλὰ Πυθαγόραν τοῦτον καὶ Πλάτωνα, καὶ Ἀριστοτέλην, καὶ Χρύσιππον, καὶ τοὺς ἄλλους τίς οὐκ οἶδεν, ὅσα ἐς τὸν βίον καλὰ ἐσεκομίσαντο; ἃ δὲ τοιούτους ὄντας ἡμᾶς

non tamen mea deerunt. illi enim, quòd baculos haud frustra geramus, ostendam. PHIL. Minimè hoc: verùm potius sermone, P satius enim lingua quàm ligno rem agere. ne igitur cuncteris: iam enim effusa est aqua, conciliumq; in te oculos coniecit. LVC. At reliqui quoque, ô Philosophia, consideant, ac vobiscum dijudicent: Diogenes verò solus accuset PHIL. Verùm nunquid vereris ne contra te calculum ferant? LVC. Minimè: plures enim superare volo. PHIL. Generosa hæc tua: desidete igitur tu verò Diogenes loquere. DIOG. Qualésnam circa vitam, ô Philosophia, viri extiterimus, tute optimè nosti, verbisq; minimè indiget: nam vt de me sileam, quísnam ignorat quanta bona Pythagoras iste, & Plato, & Aristoteles, & Chrysippus, reliqui denique in vitæ humanæ vsum contulerint? Verùm quibúsnam contumelijs, quamuis tales extiteri-

ἡμᾶς ὁ τρισκατάρατος οὗτόσι Παῤῥησιάδης ὕβρικεν, ἤδη ἐρῶ, ῥήτωρ γάρ τις, ὥς φασιν, ὢν, ἀπολιπὼν τὰ δικαστήρια, καὶ τὰς ἐν ἐκείνοις εὐδοκιμίσεις, ὁπόσον ἦ δεινότητος, ἢ ἀκμῆς ἐπεπόριστο ἐν τοῖς λόγοις, τὸς πᾶν ἐφ' ἡμᾶς συσκευασάμενος, οὐ παύεται μὲν ἀγορεύων κακῶς, γόητας καὶ ἀπατεῶνας ἀπρεπῶν, τὰ πλήθη δὲ ἀναπείθων καταγελᾷν ἡμῶν, καὶ καταφρονεῖν ὡς τὸ μηδὲν ὄντων, μᾶλλον δὲ καὶ μισεῖσθαι πὲς τῶν πολλῶν ἤδη πεποίηκεν αὐτός τε ἡμᾶς, καὶ σὲ τὴν φιλοσοφίαν, φλυάφους καὶ λήρους ἀπρεπῶν τὰ σὰ, καὶ τὰ σπουδαιότατα, ὧν ἡμᾶς ἐπαίδευσας, ἐπὶ χλευασμῷ διεξιὼν, ὥστε ἑαυτὸν μὲν προτεῖσθαι καὶ ἐπαινεῖσθαι πὲς τῶν θεατῶν, ἡμᾶς δὲ ὑβρίζεσθαι. φύσει γὰρ τοιοῦτόν ἐστιν ὁ πολὺς λεὼς, χαίρουσι τοῖς ἀπρεπώπτοσι καὶ λοιδορουμένοις, καὶ μάλισθ' ὅταν τὰ σεμνότατα εἶ-

extiterimus, scelestissimus hic Parrhisiades nos lacessierit, iam dicere pergam. Cùm enim Rhetor, vt aiunt, fuisset, derelicto foro, ac illius existimatione, quicquid vehementiæ ac oratorij vigoris consecutus est, vniuerso illo contra nos se instruens, non desinit maledictis insectari, præstigiatores ac deceptores subindè vocans: multitudiniq; vt nos derideat & contemnat, tanquam nullius simus momenti, persuadet: quinimo multorum iam odium non in nos solùm, sed contra te quoque, ô Philosophia, suscitauit, potissima etiam tua mendacia ac nugas appellans, & quæ nos edocuisti, subsannatione incessens, ita vt à spectatoribus laudetur, ac non vulgariter illi applaudatur, nos verò intolerandis afficiamur iniurijs. ¶ Vulgus siquidem eiusce vt plurimũ est naturæ, vt cũ res cauillatione ac maledicentia agatur, gaudeat: præcipuè cùm ea quæ absolutissima

τα εἶναι δοκοῦντα δασύρηται. ὥσπερ ἀμέλει καὶ πάλαι ἔχαιρον ἀριστοφάνει καὶ εὐπόλιδι, σωκράτην τουτονὶ ἐπὶ χλευασίᾳ παράγουσιν ἐπὶ τὴν σκηνὴν, καὶ κωμῳδοῦσιν ἀλλοκότους τινὰς περὶ αὐτοῦ κωμῳδίας. καί τοι ἐκεῖνοι μὲν καθ' ἑνὸς ἀνδρὸς ἐτόλμων τὰ τοιαῦτα, καὶ ἐν Διονυσίοις ἐφειμένον αὐτὸ δρᾷν. καὶ τὸ σκῶμμα, μέρος τι ἐδόκει τῆς ἑορτῆς. καὶ ὁ θεὸς ἴσως χαίρει, φιλόγελός τις ὤν. ὁ δὲ τοὺς ἀρίστους ξυγκαλῶν ἐκ πολλοῦ φροντίσας καὶ παρασκευασάμενος, καὶ βλασφημίας τινὰς ἐς παχὺ βιβλίον ἐγγράψας, μεγάλῃ τῇ φωνῇ διαγορεύει κακῶς Πλάτωνα, Πυθαγόραν, Ἀριστοτέλην τοῦτον, χρυσίππον ἐκεῖνον, ἐμὲ, καὶ ὅλως ἅπαντας, οὔτε ἑορτῆς ἐφιείσης, οὔτε ἰδίᾳ τι πρὸς ἡμῶν παθών· εἶχε γὰρ ἄν τινα συγγνώμην αὐτοῦ τὸ πρᾶγμα, εἰ ἀμυνόμενος, ἀλλὰ μὴ ἄρχων αὐτὸς ἔδρασε, καὶ τὸ πάντων δεινότατον, ὅτι

ma esse videntur, mordicùs arripiuntur: quemadmodum olim gaudebat, cùm [r] Aristophanes & Eupolis irrisionis gratia Socratem hunc in scenam introducerent, Comœdiasq; absurdas quasdam de illo cōmentarentur. Et illi quidem contra virum vnum talia sunt ausi: ac in Dionysiis, cùm id facere concessum esset, scommataq; pars quædam festiuitatis viderentur, forsitanq; deus, cùm lepidus quispiam esset, delectaretur. at iste deliberatè, ac multo studio instructus, in optimos quosque inuectus est: librum enim ingentem blasphemijs quibusdam refertum conscripsit, magnaq; voce Platoni, Pythagoræ, Aristoteli huic, Chrysippo illi, mihi, omnibus deniq; maledicit, cùm id nec festiuitas permittat, nec priuatim aliqua in re à nobis læsus fuerit. Parcendum enim illi foret, si talia iniuriam repellendo non inferendo ageret. Et quod omnium gra-

ὅτι ταῦτα ποιῶν, καὶ ὑπὸ τὸ σὸν ὄνομα, ὦ φιλοσοφία, ὑποδύεται· καὶ ὑπελθὼν τὸν διάλογον, ἡμέτερον οἰκέτην ὄντα, τοῦτο ξυναγωνιστῇ καὶ ὑποκριτῇ χρῆται καθ' ἡμῶν, ἔτι καὶ Μένιππον ἀναπείσας, ἑταῖρον ἡμῶν ἄνδρα, ξυγκωμῳδεῖν αὐτῷ τὰ πολλά. ὃς μόνος οὐ πάρεστιν, οὐδὲ κατηγορεῖ μεθ' ἡμῶν, πρὸς τὸ κοινὸν, ἀνθ' ὧν ἁπάντων ἄξιόν ἐστιν, αὐτὸν ὑποσχεῖν τὴν δίκην. ἢ τί γὰρ ἂν εἰπεῖν ἔχῃ, τὰ σεμνότατα δασύρων ἐπὶ τοσούτων μαρτύρων; χρήσιμον γοῦν καὶ πρὸς ἐκείνους τὸ τοιοῦτον, εἰ θεάσαιντο αὐτὸν κολασθέντα, ὡς μὴ δὲ ἄλλος τὶς ἔτι καταφρονίῃ Φιλοσοφίας. ἐπεὶ τόγε τὴν ἡσυχίαν ἄγειν, καὶ ὑβριζόμενον ἀνέχεσθαι, οὐ μετριότητος ἀλλ' ἀνανδρίας καὶ ἀνηθείας εἰκότως ἂν νομίζοιτο. τὰ μὲν γὰρ τελευταῖα τίνι φορητά; ὃς καθάπερ ἀνδράποδα, παραγαγὼν

grauissimum existit, sub tui nominis prætextu talia, ô Philosophia, facere audet: nec non eodem conatu, dialogo familiari nostro auxiliatore & mimo, contra nos vtitur. Quinetiam [8] Menippo, viro nobis amico persuasit, vt quamplurimùm in comicis illis cauillis sibi assistat: qui solus non adest, neque nobiscum, prodita societate, accusat. pro quibus omnibus pœnas luere est dignus. Quid enim contra hæc dicere posset, cum exactissima quoque coram tot testibus carpere ausus fuerit? In quorum vtilitatem hoc quoque redundabit, si ipsum pœna affectum spectauerint: nemo enim dehinc philosophiã tam facilè contemnere audebit. Proinde in hac re quietem agere, & iniuriantem tolerare, non modestiæ, sed extremæ ignauiæ & amentiæ indiciũ censendum esset. Cæterũ po-

strema cuinam ferenda sunt? Siquidem nos tanquam man-

γαγὼν ἡμᾶς ἐπὶ τὸ πολητήριον, καὶ κήρυκα ἐπιστήσας, ἀπημπόλησεν, ὥς φασι, τὸς μὲν ἐπὶ πολλῶν, ἐνίους δὲ μνᾶς ἀττικοῦς, ἐμὲ δ' ὁ πονηρότατος οὗτος δύ' ὀβολῶν. οἱ παρόντες δ' ἐγέλων, ἀνθ' ὧν γε αὐτοί τε ἀνεληλύθαμεν ἀγανακτήσαντες· καὶ σὲ ἀξιοῦμεν τιμωρήσειν ἡμῖν, τὰ αἴσχιστα ὑβρισμένοις. Φι. εὖγε, ὦ Διόγενες, ὑπὲρ ἁπάντων καλῶς, ὁπόσα ἐχρῆν, ἅπαντα εἴρηκας. παύσασθε ἐπαινοῦντες ἔγχει τῶν ἀπολογουμένων. σὺ δὲ, ὦ Παῤῥησιάδη, λέγε ἤδη ἐν τὸ μέρει. σοὶ γὰρ τὸ ὕδωρ ῥεῖ ναῦ, μὴ μέλλε οὖν. Παῤ. οὐ πάντα μου, ὦ Φιλοσοφία, κατηγόρησε Διογένης, ἀλλὰ τὰ πλείω, ὥσα ἦν χαλεπώτερα, οὐκ οἶδ' ὅ, τι παθὼν, παρέλιπεν. ἐγὼ δ' τοσούτου δέω ἔξαρνος γενέσθαι, ὥς οὐκ εἶπον αὐτὰ, ἢ ἀπολογίαν τινὰ μεμελετικὼς ἀφῖχθαι, ὥστε καὶ εἴ τινα ἢ αὐτὸς οὗτος ἀπεσιώπησεν, ἢ ἐγὼ μὴ πρότε-

cipia in venalitium deducens, præconis, vt aiunt, voce diuendidit, nonnullos precio ingenti, quosdam mina Attica, me verò sceleratissimus ille obolis duobus, ita vt circunstantibus risum moueret. Eam ob causam indignatione perciti, in illum manus iniecimus, teq; rogamus, vt nos turpissimis affectos iniurijs vlciscaris. REVIVISC. Euge, ô Diogenes, pro cunctis, vt decebat, egregiè perorâsti. PHILOS. Desinite inuicem laudare. [t] Infunde responsuro: tu verò Parrhisiades dicere pergas: nunc enim tibi aqua defluit. ne igitur cuncteris. PARR. Non omnia mea, ô Philosophia, in accusatione sua Diogenes recensuit: verùm magna ex parte, quæ difficiliora erant, nescio qua ratione ductus, prætermisit. tantùm verò aberit vt me illa minus dixisse negem, vel præmeditatam excusationem quandam prætendam, vt si qua ille idem reticuit, vel ego anteà haud

πρότερον ἔφθω ἀρηκὼς, νῦν πεθήσειν μοι δοκῶ. ὅτω γὰρ ἂν μάθοις ὅς τινας ἀπικήρυξον, καὶ κακῶς ἠγόρευον, ἀλαζόνας καὶ γόητας ἀποκαλῶν. καί μοι μόνον τοῦτο παραφυλάξητε, εἰ ἀληθῆ περὶ πάντων ἐρῶ. εἰ δὲ τι βλάσφημον, ἢ πρᾶγμα φαύλως ἔχων ὁ λόγος, ὑπὸ τῶν ἀντιλεγόντων εἰμί, ἀπὸ ἐκείνους ἂν οἶμαι δίκαιόν τι πρὸς ἀπαθαι, τὰ δίαιτα ποιησάμενος. ἐγὼ γὰρ, ἐπειδὴ τάχιστα ξυνῆδειν ὁπόσα δεῖς ῥητορεύσι τὰ δυσχερῆ ἀναγκαῖον πεσεῖναι, ἀπάτῃ καὶ ψεύδεσι, καὶ θρασύτητα καὶ βοῇ, καὶ ὠθισμοῖς καὶ μυρία ἄλλα, ταῦτα μὲν, ὥσπερ ἐκὼς ἦν, ἀπέφυγον ἐπὶ δὲ τὰ σὰ, ὦ Φιλοσοφία, ἐλαὰ ὁρμήσας ἠξίουν, ὁπόσον ἔτι μοι λοιπὸν τοῦ βίου, καθάπερ ἐκ ζάλης καὶ κλύδωνος, εἰς ὠδινόν τινα λιμένα ἐσπλώσας, ὑπὸ σοὶ σκιπόμενος καταβιῶναι. ἐλπεδὴ μόνον παρίκυψα εἰς τὰ ὑμέτερα, σὲ μὲν,

haud protulerim, nunc vel præcipuè expedire videar. ita enim intelliges quósnam arrogantes & præstigiatores appellans diuulgauerim, aut maledictis meis lacessierim. Proinde hoc solùm mihi considerate, nunquid in cunctis veritatem dixero. Quòd si blasphemi vel asperi quid in se oratio habere videbitur, non me redarguendum, sed rectiùs (vt arbitror) illos qui talia committunt, accusandos esse puto. Ego siquidem confestim ac percepissem, quantis incommodis Rhetores degrauari necessum esset, deceptionibus scilicet, mendaciis, temeritate, clamore, pressionibus, infinitis denique aliis: hæc quidem, vt decebat, cuncta declinaui, ad tua, ô Philosophia, bona aspirãs, quantũ mihi vitæ adhuc reliqui esset, tanquam ex fluctuatione ac tempestate in tranquillũ quendam subiens portũ, sub tua protectione viuere expetebã, ac posteaquam ad vestra tantummodo transgressus essem,

σε μὲν, ὥσπερ ἀναγκαῖον ἦν, καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἐθαύμαζον, ἀεί σε βίου νομοθέτας ὄντας καὶ τοῖς ἐπ' αὐτὸν ἰοῦσι χεῖρα ὀρέγοντας, τὰ ἄριστα καὶ ξυμφορώτατα παραινοῦντας, εἴ τις μὴ παραβαίνοι αὐτὰ, μὴ ἀποδιοθάνοι, ἀλλὰ ἀτρύτοις ἀρβλίποις τοὺς ἡνιόχους, ὅς ποτιθείκατι, πρὸς τοὺς ῥυθμίζοι καὶ ἀπευθυόι τὸν ἑαυτοῦ βίον, ὅπερ νὴ Δία καὶ τῶν ἄλλων ἡμᾶς αὐτὸς ὀλίγοι ποιοῦσιν. ὁρῶν δὲ πολλοὺς, ἐπ' ὀνόματι Φιλοσοφίας ἰόντας, ἀλλὰ δόξης μόνον τῆς ἀπὸ τοῦ πράγματος, τὰ μὲν πρόχειρα ταῦτα, καὶ δημόσια, καὶ ὅσα παντὶ μιμεῖσθαι ῥᾴδιον, ἵν' μάλα τοιούτοις ἀγαθοῖς ἀνδράσι, τὸ γύαλον λέγω, καὶ τὸ βάδισμα, καὶ τὸ ἀναβολὴν ἐπὶ τῷ βίῳ, καὶ τῶν πραγμάτων ἀντιφθεγγομένους τῷ σχήματι, τἀναντία ἡμῖν ἐπιτηδεύοντας, καὶ διαφθείροντας τὸ ἀξίωμα τῆς ὑποσχέσεως, ἠγανάκτουν, καὶ τὸ

te quidem, prout conueniens erat, ac reliquos omnes quæ vitæ optimæ institutores fuissent, admirabar, tanquam qui manus ad eos festinantibus porrigerent, ad optimáq; & vtilissima adhortarentur, si quis solùm ea transgressus non esset, seu neglexisset, verùm firmiter regulas quas tulissetis inspexisset, ad illasque vitam suam direxisset ac instruxisset: quod quidem per Iouem inter nos pauci facere consueuerunt. Cùm verò quàm plurimos cernerem philosophiæ amore minimè teneri, verùm ob huius rei gloriolam solam, prompta hæc ac vulgaria, & quæcunque omnino faciliter imitantur, admodum rectè bonorum instar virorum assimilare, barbam inquam, ac incessum, necnon induuium, cæterùm vitam ac eorum actus formæ contradicere, vobisq; penitùs contraria exercere, ac professionis dignitatem corrumpere: indignabar, videba-

τὸ πρᾶγμα ὅμοιον ἐδόκει μοι, καθάπερ ἂν εἴ τις ὑποκριτὴς τραγῳδίας, μαλθακὸς αὐτὸς ὤν, καὶ γυναικίας, Ἀχιλλέα ἢ Θησέα, ἢ καὶ τὸν Ἡρακλέα ὑποκείνοιτο αὐτὸν, μήτε βαδίζων, μήτε φθεγγόμενος ἀνδρικὸν, ἀλλὰ θρυπτόμενος ὑπὸ τιτθίου τετραπέδου. ὅμως δὲ ἂν ἡ Ἑλένη ποτὲ ἢ Πολυξένη ἀνάσχοιτο, πέρα τοῦ μετρίου αὐτᾶς παροινοῦντα, ἢ ὅπως ὁ Ἡρακλῆς ὁ καλλίνικος. ἀλλά μοι δοκεῖ, τάχιστ' ἂν ἐπιτρίψαι ὦν ἔοικε πάλαι πάντων τὸν διδάσκαλον, αὐτόν τε καὶ τὸ θέατρον, ὅτως ἀτίμως κατατεθρυλλημένος εἰς αὐτὸ. διαῦτα καὶ αὐτοὺς ὑμᾶς πάσχοντας ὑπ' ἐκείνων ὁρῶν, οὐκ ἐδύνατο ἀσχάλλειν τῇ ὑποκρίσει. ἐπίδηλοι δ' ὄντες ἐτόλμησαν ἡρώων προσωπεῖα περιθέσθαι, ἢ τὸν ἐν Κύμῃ ὄνον μιμήσασθαι, ὃς νεοττιᾷ περιβαλόμενος, ἀξίως λέων αὐτὸς ἐν ἐσθῆτι ἀγνοοῦντας τοὺς Κυμαίους, ἐγκώμιος μάλα πρὸς καὶ κατα-

videbatur: mihi res admodum similis esse Tragico mimo, qui mollis esset ac muliebris, Achillem verò seu Theseum vel [u] Herculem ageret ipsum: cùm tamen neque heroicè incederet, neque loqueretur, verùm ita sub tali lasciuiret persona, vt nec Helena vel Polyxena, cùm id earum modestiæ minus conueniret, tolerare possent. taceo Herculem Callinicum, qui, vt mihi videtur, quamprimum conuersus claua talem verberasset, ipsum inquam, ac personam illam quæ tam effœminatè eum repræsentando contaminasset. Talia igitur cùm vosipsos quoque ab illis perpeti viderem, non tuli hypocriseos impudentiam, si cùm simiæ essent, heroum personas assumere, vel [x] Cumanum illum asinum imitari auderent, qui leonina indutus pelle, leoquoque ipse videri volebat, cùm aduersus [y] Cumenses ignaros admodù horrendè &

καταπυγικὸν, ἄχρι δύ τις αὐτὸν ξύσῃ, καὶ λέοντα ἰδὼν καὶ ὄνον, πομάκις ἥλιγξε, καὶ ἀπιδίωξε παίων ζῶις ξύλοις. ὃ δὲ μάλιστά μοι δοκεῖ δεινὸν, ὦ Φιλοσοφία, κατεφάνητο, τοῦτο ἦν. οἱ γὰρ ἄνθρωποι, εἴ τινα τῶν ἀφρόνων πονηρὸν, ἢ ἄσχημον ἢ ἀσελγές τι ἐπιτηδεύοντα, ἐκ ἔστιν ὅστις ἢ φιλοσοφίαν αὐτῇ κατιᾶτο, καὶ τὸν Χρύσιππον αὖθις ἢ Πλάτωνα ἢ Πυθαγόραν, ἢ ὅτῳ αὐτὸν ἐπώνυμον ὁ ἁμαρτάνων ἐκεῖνος ἐποιεῖτο, καὶ τὰς λόγους ἐποιεῖτο, καὶ ἀπ' τοῦ δοκῶς βιοῦντος πονηρὰ περὶ ὑμῶν ἕκαστον, τῶν πρὸ πολλοῦ τεθνηκότων· ἐγὼ γὰρ παρὰ ξῶντας ὑμᾶς ἡ ἐξέτασις αὐτοῦ ἐγίνετο, ἀπ' ὑμῶν μὴ ἐκ πολλῶν. ἐκεῖνον δὲ ἁπάντων σαφῶς ἅπαντες λαβὰ καὶ ἄσημα ἐπιτηδεύοντα, ὡς τε ἐρήμῃ κλίσκιαθαι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ πολὺ ὁμοίαν διαβολὴν συγκατισπάσθαι. ταῦτα οὐκ ἀνέχομαι ὁρῶν ἔγωγε, ἀπ' ἄλλου αὐτὸς καὶ δίκην ἐπιτιθεὶς ἐκαλλωπιζόμην. ἐγὼ δὲ ταῦτα ὁρῶν ἐπεθύμουν ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ βίου, καὶ ἐπὶ τὸν θάνατον ἐσπευδον, ὡς ἐκ ἂν ἔτι ἐν τοῖς ἀνθρώποις ὤν. ἐπεὶ δὲ ἐκ ἐξῆν ἐμοὶ τοῦτο ποιεῖν, ἐπὶ τὴν ἐρημίαν ἀνεχώρουν, καὶ ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς πέτραις ἐκαθήμην, ἐκεῖ τὰ ἐμαυτοῦ ἔχων, καὶ ἐκεῖ ἐμαυτῷ ἐπιτηδεύ

κεινον ἀφ' ὑμῶν· ὑμᾶς δ', τιμᾶν ἐπὶ τοῖς δικαίοις, ἀς δικαστήριον ἄγειτε. ἐκὸν δ' ἐώ τινα καὶ τῶν μυνημονύων ἀδίκων, ἐξαγορεύοντα τῶν θεῶν τὰ ἀπόῤῥητα, καὶ ἐξορχούμενον ἀγανακτήσω, καὶ δικαίως, καὶ ἀποκτείνω, ἐμὲ τὸν ἀσεβοῦντα ἡγήσασθαι ἐᾶν; ἀλλ' ὁ δίκαιον, ἐπεὶ καὶ οἱ ἀθλοθέται μάστιγος ἀφέασιν, ἐώ τις ἀποκειτὴς Ἀθηνᾶν, ἢ Ποσειδῶνα, ἢ τὸν Δία ἀποδιδυκῶς, μὴ ἀληθῶς ἀποκείνοιο, μὴ δὲ κατ' ἀξίαν τῶν θεῶν· καὶ ὀδὲν πω ὀργίζονται αὐτοῖς ἐκεῖνοι, ὅτι τὸν πρεπεκέμενον αὐτὸν τὰ πρόσωπεῖα, καὶ τὸ σχῆμα ἐνδιδυκότα, ἐπέτρεψαν παίειν τοῖς μάστιγοφόροις, ἀλλὰ καὶ ἤδοιντο ἄν, οἶμαι, μάστιγουμένων οἰκέτην μὲν γὰρ, ἢ ἄγγελον μὴ δικαίως ἀποκείνασθαι, μικρὸν τὸ πλῆσμα· τὸν Δία δὲ, ἢ τὸν Ἡρακλέα μὴ κατ' ἀξίαν ἐπιδείξασθαι τοῖς θεατᾶς, ἀπρεπέσαον ὡς, καὶ αἰσχρόν.

redarguebam, à vobisq; secernebam: vos verò honore propter hæc me dignum, in iudicium rapitis. Nunquid igitur si initiatum quempiam viderem occulta deorum prodentem, ac in publicum efferentem mysteria, ideòque indignarer & reprehenderem, me impium esse existimaretis? Atqui minùs iustè, quandoquidem certaminum quoque præfecti, mimos qui vel Palladis, vel Neptuni, seu Iouis assumpsêre personam, non tamen commodè nec ex deorum egere dignitate, flagellare consueuerunt: at ij minimè irascuntur illis, si flagelliferos quempiam personâ ornatum, seu forma decoratum verberare iusserunt, verùm (vt arbitror) vapulantes potius laudare consueuerunt. Seruum enim, vel nuncium minus aptè repræsentare, paruus error: at Iouem ipsum, seu Herculem, haud pro dignitate spectatoribus ostendere, turpe, ac piaculo simile esse

αἰσχρόν· καὶ γὰρ αὖ καὶ τόδε πάντων ἀτοπώτατόν ἐστιν, ὅτι τοὺς μὲν λόγους ὑμῶν πάνυ ἀκριβοῦσιν οἱ πολλοὶ αὐτῶν· καθάπερ δὲ ἐπὶ τούτῳ μόνον ἀναγιγνώσκοντες αὐτοὺς καὶ μελετῶντες, ὡς τἀναντία ἐπιτηδεύοιεν, οὕτω βιοῦσι. πάντα μὲν γὰρ, ὅσα φασίν, οἷον χρημάτων καταφρονεῖν, καὶ δόξης, καὶ μόνον τὸ καλὸν οἴεσθαι ἀγαθὸν, καὶ ἀόργητον εἶναι, καὶ τῶν λαμπρῶν τούτων ὑπερορᾷν, καὶ ἐξ ἰσοτιμίας αὐτοῖς διαλέγεσθαι, καλὰ, ὦ θεοῖ, καὶ σοφὰ καὶ θαυμάσια λίαν ὡς ἀληθῶς. οἱ δὲ καὶ αὐτὰ ταῦτα ἐπὶ μισθῷ διδάσκουσι, καὶ τοὺς πλουσίους τεθήπασι, καὶ πρὸς τὸ ἀργύριον κεχήνασιν, ὀργιλώτεροι μὲν τῶν κυνιδίων ὄντες, δειλότεροι δὲ τῶν λαγωῶν κολακευτικότεροι δὲ τῶν πιθήκων, ἀσελγέστεροι δὲ τῶν ὄνων, ἁρπακτιχώτεροι δὲ τῶν γαλῶν, φιλονεικότεροι δὲ τῶν ἀλεκτρυόνων. τοιγαροῦν γέλωτα ὀφλισκάνουσιν, ὠθιζόμενοι ἐπὶ ταῦτα, καὶ περὶ τῶν πλουσίων θύρας ἀλλήλους παρα-

videtur. Quinimò & hoc omnium est absurdissimum, quòd cùm multi dogmata ex eis vestra exactè calleant, ita tamen viuunt, ac si ideo tantùm illa legerint, ac meditando operam impenderint, vt contraria exercere possint. Cuncta enim quæ dicunt, veluti pecuniæ ac gloriæ contemptum, solumq; honestum bonum esse arbitrari, ita vacuum esse, & splendida quoque despici debere, bonis æqualiter perfruendum esse, honesta per deum admiranda: sapientiæ & veritatis sunt plena. at ij qui hæc ipsa sub mercede docent, & diuites admirantur, & argento inhiant, A caniculis iracundiores, leporibus timidiores, simijs blandiores, asinis petulantiores, felibus rapaciores, gallis cõtentiosiores. ita igitur affecti, quid aliud quàm risum mouent, inuicẽ circa diuitum ianuas se cõculcantes, cœnasq; diuersas

παραθέμβοι, καὶ δεῖπνα πολυάνθρωπα δαπανῶντων, καὶ ἐν αὐτοῖς τούτοις ἐπαινοῦντων φορτικῶς, καὶ πέρα τοῦ δικαίως ἔχοντος ἐμφορούμβοι, καὶ μεμψίμοιροι φανόμβοι, καὶ ἐπὶ τῆς δίκης ἀτιμίᾳ καὶ ἀπορίᾳ φιλοσοφοῦντες, καὶ τὸν ἄκρατον ὑ φέροντες. οἱ ἰδιῶται δὲ, ὁπόσοι ξυμπίνουσι, γελῶσι μηδαμῶς, καὶ καταπίνουσι φιλοσοφίας εἰ τοιαῦτα καθάρματα ἐκπρέφει. τὸ γὰρ πάντων αἴσχιστον, ὅτι μηδενὸς δέεσθαι λέγων ἕκαστος αὐτῶν, ἀπὸ μόνου πλούσιον εἶναι τὸν σοφὸν δικαιοῦσι, μικρὸν ὕστερον αἰτεῖ πεσὼν βοῶν, καὶ ἀγανακτεῖ μὴ λαβὼν, ὅμοιον ὡς εἴ τις ἐν βασιλικῷ σχήματι ὀρθὴν τιάραν ἔχων, καὶ διάδημα καὶ ζῶμα, ὅσα βασιλέως γνωρίσματα πέφυκεν, τῶν ἱματίων ἀπορήσειεν. ὅταν μὲν γὰρ αὐτός τι δέῃ λαμβάνειν, πολὺς ὁ περὶ τοῦ δικαίου λόγος, καὶ ὡς ἀδιάφορον ὁ πλοῦτος, δοκεῖ τι γὰρ τὸ χρυσίον, ἢ ταρτήσιον, ἢ λίθος ἐν τοῖς ἀγιάλοις ψηφίδων

appetentes, & in illis ipsis maleſtè laudantes, ac vltra honeſtatè ſe ingurgitantes, cūcta reprehendentes, & inter calices illepida & abſona philoſophantes, merum deniq; minimè ferentes? Idiotæ verò, quos conuiuio intereſſe contingit, rident ſcilicet, ac Philoſophiæ, quoniam piacula talia producat, inſultant. Eſt & illud omniū abſurdiſsimum, quòd cum vnuſquiſque nullius ſe rei indigere affirmat, ſed ſolum ſapiente diuitem eſſe vociferatur, paulò tamen pòſt accedens poſtulat: & ſi nō accipit, indignatur, pariter ac ſi quis regiè ornatus arduam geſtet tiaram, nec non diadema, & reliqua ſigna regia, friuolarum tamen rerum indigus mendicet. Proinde cùm ipſi quid accipere debent, multus quòd omnia communia eſſe cōueniat, ſermo, & quòd indifferentes diuitiæ, & aurum vel argentum nil à litoralibus differat lapillis.

At

φαίρομ᾽, ὅταν δέ τις ἐπικου-
ρίας δεόμενος ἑτοῦρος ἐκ πα-
λαιοῦ καὶ φίλος ἀφ᾽ ἑσπέρων, ὀ-
λίγα αὐτῷ προσελθών, σιωπὴ
καὶ ἀπορία, καὶ ἀμαθία, καὶ πα-
λιλῳδία τῶν λόγων, πρὸς τὸ
ἐναντίον. οἱ δὲ πολλοὶ περὶ
φιλίας ἐκεῖνοι λόγοι, καὶ ἡ ἀ-
ρετὴ καὶ τὸ καλὸν, ἃ οὐδ᾽ ὅ-
πῃ ποτὲ οἴχεται πάντα ταῦ-
τα ἀρπάσματα, πλερόγνα
ὡς ἀληθῶς ἔπι, μάτην ὀσημ-
μέρας πρὸς αὐτῶν ἐν ταῖς
ἐσπερίαις σκιαμαχήσας μέ-
χρι γὰρ τότε φίλος ἕκας᾽
αὐτῶν, ἐς ὅσον ἂν μὴ ἀργυ-
ρίου ἢ χρυσίου ἢ πρεκέμφορ
ἐν τῷ μέσῳ, ἢν δέ τις ὀβο-
λὸν ἐπιδείξηται μόνον, λέ-
λυται μὲν ἡ ἐρλεύη, ἄσπονδα
δὲ καὶ ἀκήρυκτα πάντα, καὶ
τὰ βιβλία ἐξέλιπλα, καὶ ἡ ἀ-
ρετὴ ἀπέφυγεν. οἷόν τι καὶ οἱ
λυσσῶντες σκύλακες. ἐπειδάν
τις ὀστᾶν ἐς μέσους αὐτοὺς ἐμ-
βάλῃ ἀναπηδήσαντες δάκνου-
σιν ἀλλήλους, ἢ τὸν πρεαρπά-
σαντα τὸ ὀστᾶν ἤλακτῆσι. λέ-
γεται δ᾽ ἢ βασιλεύς τις Αἰγύ-
πλιος, πιθήκους ποτὲ πυρρί-
χείαν διδάξαι, καὶ τὰ θηρία

At cùm vetus quispiam amicus & familiaris auxilij indigens accedit, & paucula quædã ex multis postulat, taciturnitas & indigentia, & ruditas, & dictorũ in cõtrarium palinodia, variíq; de amicitia sermones illi, nec nõ virtus ac honestum quònam abeant, ignoro. Sunt enim verba hæc verè pennata, & penitùs euanescentia, quæ illi frustra in quotidiana cõuersatione, vmbratili inter sese iactitãt pugna. Eousq; enim vnusquisq; eorũ amicus existit, quousq; nec de argento neq; de auro, seu de cõmodo agitur, quòd si quis obolũ tantummodo ostẽderit, cõfestim pax soluitur, ac omnia turbantur, implacataq; reddũtur: libri excidũt, & virtus aufugit: quẽadmodum & canibus euenit, inter quos si quispiã os proiecerit, cõfestim exiliunt, ac inuicem mordent, & illi qui prior os rapuit, allatrant. Fertur Aegyptius rex quidã simias vt tripudiarent instituisse, animaliaq;

(μιμηλώτατα γὰρ ὄντα τ' ἀνθρωπίνων) ἐκμαθεῖν τάχιστα καὶ ὀρχεῖσθαι, ἀληθρίδας ἀμπεχόμενα, καὶ πρόσωπεῖα περικάμενα, καὶ μίκρι ποσοῦ ἀνδροκιμεῖν πλὴν θέαν, ἄχρι δὴ τῆς θεατῆς ἀσκὸς ἄρυσα ἀπὸ ἀδήπου ἔχων, ἀφῆκεν εἰς τὸ μέσον. οἱ δὲ πίθηκοι ἐδόκουν, καὶ ἐκλαθόμενοι ὀρχήσεως, τῶθ' ὅπερ ἦσαν, πίθηκοι ἐγένοντο· αὐτίκα πυρρίχιζον, καὶ ξιφιστριβοῦντα πρόσωπεῖα καὶ πλὴν ἐοικότα διετέρρηνον, καὶ ἐμάχοντο περὶ τῆς ὀπώρας πρὸς ἀλλήλους· τὸ δὲ σωτάγμα τῆς πυρρίχης διελέλυτο καὶ διετιτλᾶτο ἀπὸ τοῦ θεάτρου. τοιαῦτα καὶ οὗτοι ποιοῦσι, καὶ ἔγωγε τοὺς τοιούτους κακῶς ἠγόρευον, καὶ ὅποτε παύσομαι διελέγχων καὶ λωμώμενον; περὶ ὑμῶν δέ, ἢ τῆς ὑμῖν παραπλησίων (εἰσὶ γάρ, εἰσί τινες ὡς ἀληθῶς φιλοσοφίαν ἐγκλεῖοντες, καὶ τοῖς ὑμετέροις νόμοις ἐμμένοντες) μὴ οὕτω μανείλην ἐγὼ, ὡς βλασφήμου ἀπεῖρ τι ἢ σκαιόν· ἢ τί γὰρ ἂν ἀπεῖρ ἔχοιμι; τί γὰρ ὑμῖν τοιοῦτο βιβλίοτα;

maliaq; (nam admodum ad res humanas imitandas sunt apta) celerrimè didicisse vt personata ac purpurata saltarent: eratq; admodum visu res digna, donec spectator quispiam vrbanus nuces è sinu depromptas in medium abiiceret. id simiæ videntes tripudij oblitæ, id quod erant, simiæ pro saltatoribus euaserunt, personas conterebant, vestitum discerpebant, inuicemq; pro fructibus depugnabant, ita vt pyrriches ordo dissolueretur, à theatroq; rideretur. Talia & hi perpetrant, quos ego conuiciis insectatus sum, nec vnquam redarguere & comicis morsibus impetere desinam. Verùm non ita insanio, vt in vos, seu vobis similes (sunt enim, sunt profectò nonnulli qui verè philosophiam amplectantur) blasphemiæ quid, vel sinistrum euomam, quamuis si quid haberem quod decerem, nunquid hoc non ad vitam reducere deberet?

At ve-

τὸς δ' ἀλαζόνας ἐκείνους, καὶ θεοῖς ἐχθρὸς, ἄξιον οἶμαι μισεῖν. ἢ σὺ γὰρ, ὦ Πυθαγόρα καὶ Πλάτων, καὶ Χρύσιππε καὶ Ἀριστότελεν, τί φατὲ προσήκειν ὑμῖν τοὺς τοιούτους, ἢ οἰκεῖόν τι καὶ ξυγγενὲς ἐπιδείκνυσθαι τῶν βίῳ; νὴ Δία Ἡρακλῆς, φασι, καὶ Πίθηκος. ἢ διότι πώγωνας ἔχουσι, καὶ φιλοσοφεῖν ἀσκοῦσι, καὶ σκυθρωποί εἰσι, διὰ τοῦτο χρὴ ὑμῖν εἰκάζειν αὐτούς; ἀλλ' ἤνεγκα ἄν, εἰ πιθανοὶ γοῦν ἦσαν, καὶ ἐπὶ τῆς ὑποκρίσεως αὐτῆς· νῦν δὲ θᾶττον ἂν γὺψ ἀηδόνα μιμήσαιτο, ἢ οὗτοι Φιλοσόφους. εἴρηκα τὰ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, ὁπόσα εἶχον· σὺ δὲ, ὦ Ἀλήθεια, μαρτύρει πρὸς αὐτοὺς, εἰ ἀληθῆ ἐστι. Φι. μετάσχηθι, ὦ Παῤῥησιάδη, πορρωτέρω ἔτι. τί ποιῶμεν ἡμεῖς; πῶς ὑμῖν εἰρηκέναι ἀνὴρ ἔδοξεν; Αρε. ἐγὼ μὲν, ὦ Φιλοσοφία, μεταξὺ λέγοντος αὐτοῦ, κατὰ τῆς γῆς δεῖναι ἠυχόμην, οὕτως ἀληθῆ πάντα εἶπεν. ἐγνώριζον

At verò vt gloriosi illi ac deo inimici odio habeantur, admodum dignũ existimo. Proinde tu Pythagora & Plato, & Chrysippe, & Aristoteles, nunquid tales vobis congruere, vel in humanæ vitæ vsum familiare seu cõueniens quid ostendisse dicitis? Ita per Iouem, inquiunt, Hercules & simia. An quia barbas nutriunt, & seueritatem præ se ferre, philosophiam quoque exercere videntur, ideo vobis similes erunt? Quinimò pertulissem, si ad simulationem ipsam quoque apti fuissent: nunc verò citiùs vultur lusciniam imitabitur, quàm illi Philosophos. Proinde quæ pro me ipso dicenda erant, exposuit: at tu Veritas, nunquid vera sint testificare. PHIL. *Nunc longiùs, ô Parrhisiade, absiste. quid vobis agendum erit? quomodo vobis vir dixisse videtur.* VIRT. *Ego quidẽ, ô Philosophia, interim cùm iste p-*

oraret, terram subire optabam, adeò vera omnia protulit. Si-

quidem

γνώριζον γοῦν, ἀκούουσα ἕκαστον τῶν ποιούντων αὐτὰ, καὶ ἀφήρμοζον μεταζὺ τοῖς λεγομένοις; τοῦτο μὲν ἐς τὴν δὲ, τοῦτο δὲ ὁ δεῖνα ποιεῖ. καὶ ὅλως ἔδειξε τοὺς ἄνδρας ἐναργῶς· καθάπερ ἐπί τινος γραφῆς, τὰ πάντα προσεοικότας, οὐ τὰ σώματα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ψυχὰς αὐτὰς ἐς τὸ ἀκριβέστατον ἀπεικάσας. Χι. κἀγὼ πάνυ ἠρυθρίασα, ὦ Ἀρετή. ὑμεῖς δὲ τί φατέ; Ἀνα. τί δὲ ἄλλο ἢ ἀφεῖσθαι αὐτὸν τοῦ ἐγκλήματος, καὶ φίλον ἡμῖν, καὶ δυεργέτην ἀναγεγράφθαι; τὰ γοῦν τῶν Ἰλιέων ἀτεχνῶς πεπόνθαμεν, τραγῳδόν τινα τοῦτον ἐφ' ἡμᾶς κεκινήκαμεν, ἀσόμενον τὰς Φρυγῶν ξυμφοράς. ᾀδέτω γοῦν, καὶ τοὺς θεοῖς ἐχθροὺς ἐκτραγῳδείτω. Δι. καὶ αὐτὸς, ὦ Φιλοσοφία, πάνυ ἐπαινῶ τὸν ἄνδρα, καὶ ἀνατίθεμαι τὰ κατηγορούμενα, καὶ φίλον ποιοῦμαι αὐτὸν, γενναῖον ὄντα. Φι. εὖγε, ὦ Παῤῥησιάδη, ἀφιέμεν σε τοῦς

quidem audiens vnumquenque qui talia faceret, agnoscebam, interimq́ dicta aliqua in hunc, alia verò in eum qui grauia perpetraret, referebam. etenim perquàm manifestè viros tanquam pictura quadam cuncta conferens, expressit: ac non solùm corpora, sed & animas ipsas admodum exactè designauit. PHIL. Et ego quoque, ô Virtus, admodum erubui: vos verò quid dicitis? REVIVISC. Quid aliud, quàm à crimine eum absolui, inter amicosq́ & benefactores nostros ascribi debere? Planè etenim C nobis idem quod Iliensibus euênit, qui hunc tanquam Tragœdum quempiam aduersus nos excitauimus, qui Phrygum decantaret calamitates. Canat igitur, & dei inimicos tragicè exagitet. DIOG. Et ego quoque, ô Philosophia, admodum virũ laudo, ac cuncta quæ illi obieci execror: & quia generosus est, amicum eum facio. PHIL. Euge, ô Parrhisiades, quoniam in omni-

σι τῆς αἰτίας, καὶ ἁπάσας τῆς, καὶ τὸ λοιπὸν ἴσθι ἡμέτερ@ ὤν. Παῤ. πεσκιαύησα τλιὼ γε πρώτως, μᾶλλον δὲ τραγικώτερον αὐτὸ ποιήσειν μοι δοκῶ· σεμνότερον γὲ, ὦ μέγα σεμνὴ νίκη, τὸν ἐμὸν βίοτον διατίχοις, καὶ μὴ λήγοις στεφανοῦσα. Αρε. ἐκὸν δευτέρου ἁρατῆρ@ ἅμιλλη διαταρχώμεθα, πεσκαλῶμεν διακάνους, ὡς δίκλω ἐπόσχωσιν, ἀνθ' ὧν εἰς ἡμᾶς ὑβρίζουσι. διατηγορήσει δὲ Παῤῥησιάδης ἐπάσω. Παῤ. ὀρθῶς, ὦ Αρετὴ, ἔλιξας, ὥστε σὺ πᾶς Συλλογισμὸς, διατακύψας ἐς τὸ ἄσυ, πεσκίρυπλι τοὺς Φιλοσόφους. Συλ. ἄκει, σίγα· τοὺς φιλοσόφους ἵκειν ἐς Ακρόπολιν, ἀθροιγησομένους ἐπὶ τῆς Αρετῆς, καὶ Φιλοσοφίας, καὶ Δίκης. Παῤ. ὁρᾷς; ὀλίγοι σωέρχονται, γνωρίσαντες τὸ διάρυγμα· ἅπως γὲ διαλίασι τλιὼ δίκλω. οἱ πολλοὶ δὲ αὐτῶν ἐδὲ σχολὴν ἄγουσιν, ἀμφὶ τὰς πλουσίους ἔχοντες.

in omnibus superior euasisti, ab accusatione te absoluimus. dehinc verò noster eris. PARRH. Hanc primam adoraui: verùm aliud magis Tragicum opus mihi superesse puto: siquidem, ô valde D veneranda Victoria, quotidie vitam meam venerabilem reddis, nec coronare desinis. VIRTVS. Nunquid igitur & illos citemus, ac E à secundo iam ordiamur cratere? vt pœnas ob ea propter quæ in nos iniurij fuêre, expendant: Parrhisiades autem vnumquemque accusabit. PARRH. Rectè, ô Virtus, elocuta es. quapropter heus tu minister Syllogisme, ocyùs in vrbem deflectere, Philosophosq; vt præstò sint, citare pergas. SYLL. Audi, tace, philosophos vt in arcem ascendant, ac de virtute, philosophia, ac iustitia ratione reddant, cito. PAR. Vidésne? pauci citationi obedientes conueniunt: partim verò iudicium timent. ac plurimi ocioſi nō ſunt. circa diuites enim verſant.

si ve-

εἰ δὲ βούλει πάντας ἥκειν, κατὰ τάδε, ὦ Συλλογισμὲ, κήρυττε. Φιλ. μηδαμῶς, ἀλλὰ σὺ, ὦ Παῤῥησιάδη, προσκαλεῖ καθότι σοι δοκεῖ. Παῤ ὀυδὲν τόδε χαλεπόν. ἄκουε, σίγα· ὅσοι φιλόσοφοι εἶναι λέγουσι, καὶ ὅσοι προσήκειν αὐτοῖς οἴονται τοῦ ὀνόματος, ἥκειν ἐς Ακρόπολιν ἐπὶ τὴν δανομήν. δύο μναῖ ἑκάστῳ δοθήσονται, καὶ σησαμαῖος πλακοῦς· ὃς δ' ἂν πώγωνα βαθὴν ἐπιδείξηται, καὶ παλάθην ἰσχάδων, οὗτός τε προσεπιλήψεται. κομίζειν δ' ἕκαστον σωφροσύνην ἢ καὶ δικαιοσύνην, ἢ ἐγκράτειαν μηδαμῶς· οὐκ ἀναγκαῖα γὰρ ταῦτα γε, ἢν μὴ πρῇ. πρόντε ἢ συλλογισμὸς ἐξ ἅπαντος. οὐ γὰρ θέμις ἄνευ τούτων εἶναι σοφόν. κεῖται δ' ἐν μέσοισι δύο χρυσοῖο τάλαντα. Τῶ δόμεν, ὃς μετὰ πᾶσιν ἐριζέμεν ἔξοχος εἴη. βαβαὶ, ὡς πλήρης μὲν ἡ ἄνοδος ὀθιζομένων

si verò cunctos aduenire cupis, de ijs præconium, ô Syllogisme, pronuncia.

PHILOSOPH. *Minimè: verùm tu, Parrhisiade, ex arbitrio tuo illos conuoca.*

PARRH. *Atqui minimè hoc difficile erit. Audi, tace: quicunque se philosophos esse dicunt, & quicunque nomen hoc ad se spectare arbitrantur, ad distributionem in arcem veniant. singulis enim minæ dabuntur duæ, sesamináque placenta. Quicunque verò barbam profundam ostenderit, ille & carycarum massam accipiet. Nemo verò seu modestiam, vel iustitiam, aut continentiam afferat: siquidem hæc si non aderint, necessaria sunt minimé. Quinque prætereà syllogismos vnusquisque apportet: non enim fas absque his sapientem esse.* F *Duo denique auri talenta in medio exponentur, quibus illum donabimus:*

Qui verbis omnes possit contendere contra.

Papæ: quàm refertus est impellentium multitudine ascen-

μέγων, ἐπεὶ τὰς δύο μνᾶς ὡς ἤκουσαν μόνον. παρὰ δὲ τὸ Πελασγικὸν ἄλλοι, καὶ κατὰ τὸ Ασκληπιεῖον ἕτεροι, καὶ περὶ τὸν Αρεῖον πάγον ἔτι πλείους. ἔνιοι δὲ καὶ κατὰ τὸν τοῦ Ταλω τάφον. οἷδε καὶ πῶς τὸ Ανακεῖον περθέμενοι κλίμακας, ἀνέρπουσι βομβιδὸν, νὴ Δία, καὶ βοτρυδὸν, ἐσμοῦ δίκην, ἵνα καὶ καθ' Ομηρον εἴπω, Αλλὰ κἀκεῖθεν εὖ μάλα πολλοὶ κἀντεῦθεν Μυρίοι, ὅσσα τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίνεται ἦρι. μεστὴ δὲ ἡ Ακρόπολις ἐν βραχεῖ, κλαγγηδὸν περκαθιζόντων, καὶ πανταχοῦ πήρα, πώγων, κολακεία, ἀναισχυντία, βακτηρία, λιχνεία, συλλογισμὸς, φιλαργυρία. οἱ ὀλίγοι δὲ, ὁπόσοι πῶς τὸ πρῶτον κήρυγμα ἐκεῖνο ἀνήεσαν, ἀφανεῖς καὶ ἄσημοι, ἀναμιχθέντες τῶν πλήθει τῶν ἄλλων καὶ λελήθασιν ἐν τῇ ὁμοιότητι τῶν ἄλλων σχημάτων. τοῦτο γοῦν τὸ δεινότατόν ἐστιν, ὦ Φιλοσοφία, καὶ ὅτις ἂν μέμψαιτό σου μαλιστα, τὸ μὴ δὲ ἐπιβάλ-

sus, quemadmodum ob duas tantùm accelerant minas, G apud Pelasgicũ quidam, & iuxta Aesculapij templum alij, circa Arion pagum quoque multi, nonnulli & penes Tali sepulchrum. quin reliqui admotis scalis per H Geminorum ædem turmatim, vt pœnas dent, irrumpunt: & per Iouem aptum instar racematim, vt Homeri verbis vtar. sed & hinc quamplures, illinc quoque innumeri,

I Quot folia & flores nascuntur tempore verno.

Atqui breuiter, considentiũ clangore repleta est arx, ac vndique pera, barba, assentatio, impudentia, baculi, gulositas, syllogismus, auaritia. ac pauci illi quicunq; ad primum illud conuenerant præconium, latentes & ignoti reliquorum multitudini intermixti, sub aliarum formarum similitudine delitescũt. Est & hoc, ô Philosophia, molestissimum, & in quo te maximè quis reprehendere queat, quòd minimè notas

ἐπιβάλλειν γνώρισμα καὶ σημεῖον αὐτοῖς· πιθανώτεροι γὰρ οἱ γόητες οὗτοι πολλάκις τῶν ἀληθῶς φιλοσοφούντων. Φιλ. ἔσται τοῦτο μετ' ὀλίγον, ἀλλὰ δεχώμεθα ἤδη. Πλατωνικός. αὐτοὺς ἡμᾶς πρῶτος χρὴ τοὺς Πλατωνικοὺς λαβεῖν. Πυθαγ. οὐκ, ἀλλὰ τοὺς Πυθαγορικοὺς ἡμᾶς· πρότερος γὰρ Πυθάγορας ἦν. Στωϊκός. λήρεῖτε, ἀμείνους ἡμεῖς, οἱ ἀπὸ τῆς Στοᾶς. Περιπατητικός. οὐ μὲν οὖν, ἀλλ' ἔνγε τοῖς χρήμασι πρῶτοι ἂν ἡμεῖς εἴημεν, οἱ ἐκ τοῦ Περιπάτου. Επικουρεῖος. ἡμῖν τοῖς Επικουρείοις τοὺς πλακοῦντας δότε, καὶ τὰς παλάθας. περὶ δὲ τῶν μνῶν περιμενοῦμεν, καὶ ἂν ὑστάτους δέκ λαμβάνειν. Ακα. ποῦ τὰ δύο τάλαντα; δείξομεν γὰρ οἱ Ακαδημαϊκοὶ, ὅσον τῶν ἄλλων ἐσμὲν ἐρισικώτεροι. Στω. οὐχ, ἡμῶν γε τῶν Στωϊκῶν παρόντων. Φιλ. παύσασθε φιλονεικοῦντες. ὑμεῖς δὲ οἱ Κυνικοὶ, μήτε ὠθεῖτε ἀλλήλους, μήτε τοῖς ξύλοις παίετε ἐπ' ἄλλα

notas & signa illis inussisti. siquidem præstigiatores isti sæpiùs ad persuadendum verè philosophantibus sunt aptiores. PHILOS. *Faulò pòst hoc fiet, verùm iam animum aduertamus.* PLATO. *Primos nos Platonicos ipsos accipere decet.* PYTHAGORICVS. *Minimè, sed nos Pythagoricos: prior enim erat Pythagoras.* STOICVS. *Desipitis: præstantiores nos, qui à porticu.* PERIPATETICVS. *Minimè quidem, verùm nos de Peripato K in rebus sumus priores.* EPICVREVS. *Nobis Epicureis placentas, date & carycarum massas: de minis verò expectabimus, donec vltimi accipere debeãt.* ACADEMICVS. *Vbi duo sunt talenta? siquidem nos Academici ostendemus quantum simus alijs contentiosiores.* STOIC. *Nõ, nobis Stoicis præsentibus.* PHIL. *A' contentionibus desistatis: vos verò Cynici ne inuicẽ impellatis, néve baculis verberetis. nam*

ἄλλα γὰρ ἴσε κεκλημένοι. καὶ νῦν ἔγωγε, ἢ φιλοσοφία, καὶ ἡ Ἀρετὴ αὕτη, καὶ ἡ Ἀλήθεια, δικάσομεν, τίνες οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντές εἰσιν, εἶτα, ὅσοι μὲν ἂν εὐρεθῶσι κατὰ τὰ ὑμῖν δοκοῦντα βιοῦντες, εὐδαιμονήσουσιν, ἄριστοι κεκριμένοι· τοὺς γόητας δὲ, καὶ οὐδὲν ὑμῖν προσήκοντας, κακοὺς κακῶς ἐπιτρίψομεν, ὡς μὴ ἀντιπιοῖντο τῶν ὑπὲρ αὐτοὺς, ἀλαζόνες ὄντες. τί τοῦτο; φεύγετε; μὴ Δία, κατὰ τῶν γε κρημνῶν οἱ πολλοὶ ἀπόλωνοι; κενὴ δ' οὖν ἡ Ἀκρόπολις, πλὴν ὀλίγων τούτων ὁπόσοι μεμενήκασιν, οὐ φοβηθέντες τὴν κρίσιν. οἱ ὑπηρέται ἀνέλεσθαι τὴν πήραν ἣν ὁ Κυνίσκος ἀπέρριψεν ἐν τῇ τροπῇ, φέρ' ἴδω τί καὶ ἔχει, ἤπου θέρμους, ἢ βιβλίον, ἢ ἄρτους τῶν αὐτοπυριτῶν; Παρ. οὐκ, ἀλλὰ χρυσίον τουτὶ καὶ μύρον, καὶ μαχαιρίδιον θυτικὸν, καὶ κάτοπτρον, καὶ κύβους. Φι. εὖγε, ὦ γενναῖε. τοιαῦτά τοι ἦν τὰ ἐφόδια τῆς ἀσκήσεως, καὶ μετὰ

propter alia vocati estis. Ego enim Philosophia nunc vnà cum Virtute & Veritate dijudicabimus, quínam sint, qui verè philosophentur: inde qui nostris institutis viuere inuenientur, felices erunt, & optimi esse iudicabuntur. At subdolos illos, nihilq; ad nos spectantes, malos malè perdemus, ne dum sibijpsis contraria committunt, arrogantia tamen efferantur. Verùm quid hoc est? fugitísne? Ita per Iouem. multi per confragosa desiliunt, adeò vt penitùs euacuata sit arx, præter paucos illos, qui iudicium haud formidantes remansêre. Vos verò ministri peram, quam Cyniculus fugiendo abiecit, tollatis. Sed quid in illa latet? num quid lupini, seu libri, vel panes tosti? PARR. *Minimè, sed aurum hoc & vnguentum ac* L *culter sacrificulus, speculum quoq;, & tali.* PHIL. *Euge, ô generose, hæc tibi exercitij erant viatica? cum illisq;*

μετὰ τούτων ἠξίους λοιδορεῖσθαι ἅπασι, καὶ τοὺς ἄλλους παιδαγωγεῖν. Παῤῥ. τοιοῦτοι μὲν ἡμῖν οὗτοι. χρὴ δὲ ὑμᾶς σκοπεῖν. ὅν τινα τρόπον ἀγνοούμενα ταῦτα πεπαύσεται, καὶ διαγνώσονται οἱ ἐντυγχάνοντες. οἵ τινες οἱ ἀγαθοὶ αὐτῶν, καὶ οἵ τινες αὖ πάλιν οἱ τοῦ ἑτέρου βίου. σὺ δὲ, ὦ Ἀλήθεια, ἐξεύρισκε· ἐπὲρ τοῦ γὰρ τοῦτο γένοιτ' ἂν, ὡς μὴ ἐπικρατῇ του τὸ ψεῦδος, μὴ δὲ ἐπὸ τῇ ἀγνοίᾳ λανθάνωσιν οἱ φαῦλοι τῶν ἀνδρῶν, ἐς τοὺς χρηστοὺς μεμιγμένοι. Ἀλή. ἐπ' αὐτῷ, εἰ δοκεῖ, Παῤῥησιαδῃ ποιησώμεθα τὸ τοιοῦτον, ἐπεὶ χρηστὸς ὦπται καὶ εὔνους ἡμῖν, καὶ σὲ, ὦ Φιλοσοφία, μάλιστα θαυμάζων, παραλαβόντα μεθ' αὐτοῦ τὸν Ἔλεγχον, ἅπασι τοῖς φάσκουσι φιλοσοφεῖν ἐντυγχάνειν. εἶθ' ὃν μὲν ἂν εὕρῃ γνήσιον ὡς ἀληθῶς Φιλοσοφίας, στεφανωσάτω θαλοῦ στεφάνῳ, καὶ ἐς τὸ πρυτανεῖον καλεσάτω. ἢν δέ τινι (οἷοι πολλοί εἰσι) καταράτῳ ἀνδρὶ ἐποκειτῇ Φιλοσο-

illisq; omnibus conuiciari, ac alios docere audebas? PARRH. Nobis itaque illi tales. Cæterùm vos considerare decet, quo pacto error hic tollatur, ac homines agnosci queant, quinam ex illis boni, & qui rursus alterius vitæ existant. Tu verò, ô Veritas, inquire: tua enim interest, ne tibi mendacium præualeat, néve propter errorem viri mali bonis intermixti deliteant. VERITAS. Hac in re ex Parrhisiadis arbitrio, quoniam probus, ac nobis beneuolus esse videtur, téque Philosophia præcipuè admiratur, ita agemus. secum Elenchum assumat. & omnes qui se philosophari profitentur, conueniat, ac quemcunque inuenerit legitimum, & veræ Philosophiæ alumnum, illum corona coronet oleagina, & in Prytaneum conuocet. Si verò alicui (quemadmodũ multi sunt) viro execrando ac Philoso-

φίας ἐντύχῃ τὸ τριβώνιον περισπάσας, ἀπκειράτω τὸν πώγωνα ἐν χρῷ πάνυ τραγοκουρικῇ μαχαίρᾳ, καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου στίγματα ἐπιβαλλέτω, ἢ ἐγκαυσάτω κατὰ τὸ μεσόφρυον, ὁ δὲ τύπος τοῦ καυτῆρος ἔστω, ἀλώπηξ, ἢ πίθηκος. Φιλ. εὖγε, ὦ Ἀλήθεια. ὁ δ' Ἔλεγχος, ὦ Παῤῥησιάδη, τοῖός δὲ ἔστω, οἷος ὁ τῶν ἀετῶν πρὸς τὸν ἥλιον εἶναι λέγεται, οὐ μὰ Δία, ὥστε κἀκείνους ἀντιβλέπειν τῷ φωτὶ, καὶ πρὸς ἐκεῖνο δοκιμάζεσθαι. ἀλλὰ περθεὶς χρυσίον, καὶ δόξαν, καὶ ἡδονὴν, ὃν μὲν ἂν αὐτῶν εἴδῃς ὑπερορῶντα, καὶ μηδαμῶς ἑλκόμενον πρὸς τὴν ὄψιν, οὗτος ἔστω ὁ τῷ θαλῷ στεφόμενος. ὃν δ' ἂν ἀτενὲς ἀπαβλέποντα, καὶ τὴν χεῖρα ὀρέγοντα ἐπὶ τὸ χρυσίον, ἀπάγειν ἐπὶ τὸ καυτήριον τοῦτον, ἀπκείραντα πρότερον τὸν πώγωνα. Παῤῥ. ὡς ἔδοξεν, ἔσται ταῦτα, ὦ Φιλοσοφία. καὶ ὄψει αὐτίκα μαλα τοὺς πολλοὺς αὐτῶν ἀλωπεκίας, ἢ πιθηκοφόρους, ὀλίγους δὲ ἐστεφανω-

phiæ hypocritæ, obuiam factus fuerit, attritam dilaceret vestem, barbamque. M Tragica abradat nouacula, frontiq; stigmata imprimat, vel intermedia. N inurat supercilia: sit verò deustionis figura, vulpes, vel simia. PHILOS. Euge, Veritas, siquidem Elenchus, ô Parrhisiade, talis erit, quales & aquilarum pulli, contra Solem esse feruntur, non per Iouem, tamen vt ij quoque luminis splendore probentur, ac æstimentur: verùm coram illis aurum, gloriam ac voluptatem exponas: & quemcunque videris ea negligere, ac minimè eorum aspectu moueri, is erit, qui oleagina coronetur. quem verò fixè intuentem, manumque ad aurum protendentem videbis, hunc vt inuratur abducas, abrasa tamen priùs barba. PARRH. Hæc, ô Philosophia, vt censes erunt, ac confestim perquàm multos eorum simia, vel vulpecula notatos, videbis, paucos verò coronatos.

μένους. εἰ βούλεσθαι μέντοι καὶ ἀνταῦθα ἀνάξω τινὰς ὑμῖν, νὴ Δί' αὐτῶν. Φιλ. πῶς λέγεις; ἀνάξεις τοὺς φυγόντας; Παῤῥ. καὶ μάλα, ἢν ἡ ἱέρεια μοι ἐθέλῃ πῶς ὀλίγον χρῆσαι τὴν ὁρμίαν ἐκείνην, καὶ τὸ ἄγκιστρον, ὥπερ ὁ Αλιεὺς ἀνέθηκεν, ὁ ἐκ Πειραιῶς. Ἱερ. ἰδοὺ δὴ λάβε καὶ τὸν καλαμόν γε ἅμα, ὡς πάντ' ἔχοις. Παῤῥ. οὐκοῦν, ὦ Ἱέρεια, καὶ ἰσχάδας μοι τινὰς δὸς ἀνύσασα, καὶ ὀλίγον τοῦ χρυσίου. Ἱερ. λάμβανε. Φιλ. τί πράττειν ἀνὴρ δανοεῖται; Ἱερ. δελεάσας τὸ ἄγκιστρον ἰσχάδι καὶ χρυσίῳ, καθεζόμενος ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ τειχίου, καθῆκεν ἐς τὴν πόλιν. Φιλ. τί ταῦτα, ὦ Παῤῥησιάδη, ποιεῖς; ἦπου τοὺς λίθους ἁλιεύσειν διέγνωκας ἐκ τοῦ Πελασγικοῦ; Παῤῥ. σιώπησον, ὦ Φιλοσοφία, καὶ τὴν ἄγραν περίμενε. σὺ δὲ Πόσειδον ἀγρεῦ, καὶ Αμφιτρίτη φίλη πολλοὺς ἡμῖν ἀνάπεμπε τῶν ἰχθύων. ἀλλ' ὁρῶ τινα λάβρακα εὐμεγέθη, μᾶλλον δὲ χρύσοφρυν.

tos. quinimò, si placuerit, nonnullos per Iouem vobis huc reduxero. PHILOS. Quid ais? nunquid fugientes reduces? PARRH. Et maximè, si sacerdos parumper O funiculum hunc & hamum, quos ex Piræo piscator sacrauit, mihi commodare voluerit. SACER. En accipe, pariter & calamum, vt cuncta habeas. PARRH Nunquid, ô sacerdos, & carycas aliquas mihi suppeditabis, ac auri pauxillum? SACERD. Accipe. PHILOS. Quidnam vir hic facere intendit? PARRH. Hamum placenta & auro inescare, in summitatéque muri considens, in vrbem demittere. PHILO. Quid agis, ô Parrhisiade? nunquid ex P Pelagisco lapides piscari decreuisti? PARRH Tace, ô Philosophia, ac prædā expecta. Tu verò, Neptune venator, ac optima Amphitrite, varios nobis mittito pisces.

Verùm Q lupum quendam maximum cerno, quin potiùs au-

ratam. LIBERT. Minimè, sed RFelis est. hians enim ad hamum natare videtur. aurum subolet. propè iam adest. tetigit. captus est. attrahamus. PARRH. Et tu, ô Elenche, pariter nunc funiculum apprehende. attractus est. Age, ô optime, inspiciamus quis nam piscis existat. hiat iste. Hercules, qualésnam dentes: quid hoc rei est? Nunquid, ô generose, circa petras liguriendo discurrens, captus es? Vbi prædari sperabas, ibi tu præda facta es: at nunc omnibus à branchijs appensus manifestus eris. Extrahamus illecebras huic, & hamum. vacuus en hamus. placenta iam cum auro in ventre descendit. DIOG. At per Iouem euomuit: quapropter & alios ineſcemus. PAR. Benè habet. quid ais, ô Diogenes? tu hunc quis nam siet noſtrûm ad te attinet? DIOG. Minimé. PAR. Proinde quo precio dignum hunc asſere-

Ϛφρων. Ελ. ὐκ. ἀλλὰ γαλεός ὅδε, πεσείρχεται δὴ τῷ ἀγκίστρῳ ληχηνώς. ὀσφρᾶται τοῦ χρυσίου, πλησίον ἤδη ἐσίν. ἔψαυσεν. ἔλαβεν. ἀναπαλαιώμεν. Παρ. καὶ σύ, ὦ Ελεγχε, νυῦν ξωνιπλαβοῦ τῆς ὁρμιᾶς. ἄνω ἕπ. φερ' ἴδω τίς ἔ, ὦ βέλτιστε, ἰχθύων αὖων οὗτός γε. Ηράκλεις τῶν ὀδόντων. τί ἔστο, ὦ γενναιότατε, ἔλαψας, λιχνεύων περὶ τὰς πέτρας, ἔνθα κύσας ἁλοὺς ἀποδιδράσκων; ἀλλὰ νυῦν ἔσῃ φανερὸς ἅπασιν, ἐκ τῶν βραγχίων ἀπαρτημένος. ἐξέλωμεν τὸ δίκεαρ, καὶ τὸ ἄγκιστρον τοτέ. λελύσθω δὲ τὸ ἄγκιστρον, ἵνα δ' ἰσχὰς ἤδη πεσείληλαι καὶ χρυσίον ἐν τῇ λοιλίᾳ; Διογ. μὰ Δία ἐξεμεσάτω, ὡς δὴ καὶ ἐπ' ἄλλους δελεάσομεν. Παρ. εὖ ἔχει, τί φῄς, ὦ Διόγνες; οἶσθα ζῦτον, ὃς τίς ὅδε ἢ πόσου κε δὲ τί ἀνήρ; Διογ. ὐδαμῶς. Παρ. τί οὖν; πόσου ἄξιον αὐτὸν καὶ φάναι; ἐγὼ μὲν γὰρ δύ' ὀβολῶν πρόλω αὐτὸν ἐτιμισάμην. Διογ. ἀλλὰ νὴ τοὺς θεοὺς ἐγὼ δύο τάλαντα. Παρ. ἀλλὰ νὴ τοὺς θεοὺς ἐγὼ δύο τάλαντα

μισάμην. Διο. πολὺ λέγεις, ἄβρωτός γε γάρ ἐστι, καὶ εἰδεχθὴς καὶ σκληρὸς καὶ ἄτιμος. ἄφου αὐτὸν κατὰ κεφαλὴν ἀπὸ τῆς πέτρας. σὺ δ' ἄλλον ἀνάσπασον, καθεὶς τὸ ἄγκιστρον. ἐκεῖνο μέν τοι ὅρα, ὦ Παῤῥησιάδη, μὴ καμπτόμενός σοι ὁ κάλαμος ἀποκλασθῇ. Παῤ. θάῤῥει, ὦ Διόγενες, κοῦφοί εἰσι, καὶ τῶν ἀφυῶν ἐλαφρότεροι. Διο. νὴ Δία ἀφυέστατοί γε· ἀνάσπα δὲ ὅμως. Παῤ. ἰδού. τίς ἄλλος οὗτος ὁ πλατὺς, ὥσπερ ἡμίτομος ἰχθὺς προσέρχεται; ψῆττά τις κεχηνὼς ἐς τὸ ἄγκιστρον. κατέπιεν. ἔχεται. ἀνασπάσθω. τίς ἐστίν; ὁ Πλατωνικὸς εἶναι λέγων. Πλ. καὶ σὺ, ὦ κατάρατε, ἥκεις ἐπὶ τὸ χρυσίον. Παῤ. τί φῂς, ὦ Πλάτων; τί ποιῶμεν αὐτόν; Πλά. ἀπὸ τῆς αὐτῆς πέτρας καὶ οὗτος. Διο. ἐπ' ἄλλον καθείσθω. Παῤ. καὶ μὴν ὁρῶ τινα πάγκαλον προσιόντα, ὡς ἂν ἐν βυθῷ δόξειε ποικίλον τὴν χρόαν, ταινίας τινὰς ἐπὶ τῷ

ciaueram. DIOG. *Nimiùm dicis: mollis enim est, & turpis, & morosus, & iners. verso capite hunc tu à petra præcipitato, & aliũ demisso hamo attrahe. Atqui videsis, ô Parrhisiade, ne tibi calamus inflexus abrumpatur.* PARRH. *Cõfide, ô Diogenes, tenues sunt, & S Aphyis leuiores.* DIOG. *Et per Iouem leuissimi quoque. subinde tamẽ extrahe.* PARR. *En, quisnam alius hic latus tanquam semisectus piscis accedit?* T *Psetta quædam in hamum impegit. deglutiuit. capta est.* DIOG. *Attrahatur. quis' nam est?* PARRH. *Platonicum se asserit.* PLAT. *Et tu execrande, ad aurum accedis?* PARR. *Quid ais, ô Plato? quid cum illo agamus?* PLAT. *Ab hac eadem petra & ille.* DIOG. *Ad alium capiendum consideas.* PARR. *Proinde perquàm bellulum quendam accedere video (veluti in profundo apparet colore vario, ac vittas*

τοῦ νώτου ἐπιχρύσους ἔχοντα. ὁρᾷς, ὦ Ελεγχε; ὁ τὸν Αριστοτέλην πεσποιούμενος, οὗτός ἐστιν. ἦλθεν, εἶτα πάλιν ἀπενίξατο, περισκόπει ἀκριβῶς, αὖθις ἐπανῆλθεν. ἔχανεν. εἴληπται· ἀνιμήσθω. Αρι. μὴ ἀνέρη με περὶ αὐτοῦ, ὦ Παῤῥησιάδη· ἀγνοῶ γὰρ ὃς τίς ἐστίν. Παῤ. οὐκοῦν καὶ οὗτος Αριστοτέλεσι κατὰ τῶν πετρῶν; Διο. ἀλλ' ἰδοὺ πολλούς που τοὺς ἰχθῦς ὁρῶ, κατὰ ταυτὸν ὁμόχροας, ἀκανθώδεις, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν ἐκτετραχυσμένους, ἐχίων δυσληπτοτέρους. ἦπου σαγήνης ἐπ' αὐτοὺς δεήσει; ἀλλ' οὐ πάρεστιν. ἱκανὸν, εἰ κἂν ἕνα τινὰ ἐκ τῆς ἀγέλης ἀνασπάσαιμεν. ἥξει δὲ ἐπὶ τὸ ἄγκιστρον δηλαδὴ, ὃς αὐτῶν θρασύτατος ᾖ. Ελ. κάθου, εἰ δοκεῖ, σιδηρώσας γε πρότερον ἐπιπολὺ τῆς ὁρμιᾶς, ὡς μὴ ἀπρίσῃ τοῖς ὀδοῦσι, καταπιὼν τὸ χρυσίον. Παῤ. καθῆκα· σὺ δὲ, ὦ Πόσειδον, ἐπιτέλει τὴν ἀγράν. βαβαὶ, μάχονται περὶ τοῦ δελέατος.

quasdam aureas in humeris habentem. cernisne, ô Elenche? Aristotelem hic refert. accessit. Atqui rursus abijt. diligenter arbitratur. iterum redit. degustauit. captus est. extrahatur. num hic tibi Aristoteles cognitus est? ARISTOT. *Ne me, ô Parrhisiade, de ipso interroga. nam quis sit ignoro.* PARRH. *Nunquid igitur & hunc, ô Aristoteles, per petras?* ARISTO. *Et maximé.* DIOG. *Sed ecce multos hîc conspicio pisces paricolores, spinosos, in superficie asperiores, vechinis magis aculeatos. verriculo aliquo opus esset, verùm non adest. satis erit, si vnum ex grege tantùm extrahamus, atqui ad hamum accessit, qui ipsorum est ferocissimus.* ELENCHVS. *Conside, si videtur, ac priùs funiculum longè ferro circunda, ne dentibus abrodant, & aurum deglutiãt.* PARRH. *Desedi. at, tu Neptune, capturam secunda. Papæ: pro illecebris depu-*

δελέατος· καὶ οἱ μὲν ξυνάμα πολλοὶ περιτρώγουσι τὴν ἰσχάδα, οἱ δὲ προσφύντες ἔχονται τοῦ χρυσίου. εὖ ἔχει, περιεπάρητις μάλα καρτερός. φέρ' ἴδω τίνος ἐπώνυμον σεαυτὸν εἶναι λέγεις. καί τοι γελοῖος τέ εἰμι, ἀναγκάζων ἰχθῦν λαλεῖν· ἄφωνοι γὰρ αὐτοί. ἀλλὰ σὺ, ὦ Ἔλεγχε, εἰπὲ ὅν τινα ἔχει διδάσκαλον αὐτοῦ. Ελ. Χρύσιππον τουτονί. Παρ. μανθάνω, διότι χρυσίον, οἶμαι, προσῆν τὸ ὀνόματι. σὺ δ' οὖν Χρύσιππε πρὸς τῆς Ἀθηνᾶς εἰπὲ, οἶσθα τοὺς ἄνδρας, ἢ τοιαῦτα παρῄνεις αὐτοὺς ποιεῖν; Χρ. νὴ Δία ὑβριστικὰ ἐρωτᾷς, ὦ Παῤῥησιάδη, προσήκειν τὶ ἡμῖν ὑπολαμβάνων τοιούτους ὄντας. Παρ. εὖγε, ὦ Χρύσιππε, γενναῖος εἶ, οὕτω γοῦν καὶ αὐτὸς ἐπὶ κεφαλὴν μετὰ τῶν ἄλλων, ἐπεὶ καὶ ἀκανθώδης ἐστὶ καὶ δέος, μὴ δαπαρῇ τις τὸν λαιμὸν, ἐσθίων. Φι. ἅλις, ὦ Παῤῥησιάδης, τῆς ἄγρας, μὴ καί τις σοι, οἷον πολλοί εἰσιν, οἴχηται ἀποσπάσας

depugnant. partim congregati carycas circumrodunt, alij verò deuorantes, ab auro detinentur. Bene habet, adhæsit quidam admodum robustus. Age dic, cuius tu cognomen refers? Atqui ridiculus sum, piscem loq cogens: muti siquidem sunt. cæterùm, tu Elenche, dic, quémnam hic magistrũ habet? ELENCH. Chrysippum hunc. PARRH. Intelligo, quoniam aurum, vt arbitror, nomini conuenire videtur. At, tu Chrysippe, per Mineruam refer, nostíne viros? vel talia ipsos facere doces? CHRYS. Contumeliosè per Iouẽ, ô Parrhisiade, interrogas, qui nobis quicquã cũ ijs qui tales existant, conuenire suspicaris. PARR. Euge generosus es, ô Chrysippe: igitur & iste cum alijs in caput præcipitetur, quoniam spinosus est, ac timendum ne si à quopiam comestus fuerit, guttur offendat. PHILOS. Satis, ô Parrhisiade, piscatus, ne quis (veluti multi solent) abrupto

σπάσας τὸ χρυσίον, καὶ τὸ ἄγκιστρον, εἶτά σε ἀπρτίσαι τῇ ἱερείᾳ δεήσει. ὥστε ἡμεῖς μὲν ἀπίωμεν περιπατήσουσαι· καιρὸς δὲ καὶ ὑμᾶς ἀπιέναι, ὅθεν ἥκετε, μὴ καὶ ὑπερήμεροι γενήσεσθαι τῆς πεθεσμίας. σὺ δὲ καὶ ὁ Ελεγχος, ὦ Παῤῥησιάδη, ἀνύκλῳ ἐπὶ πάντας αὐτοὺς ἰόντου ἢ στεφανοῦτε, ἢ ἐγκατακαίετε, ὡς ἔφην. Παρ. ἔσται ταῦτα, ὦ Φιλοσοφία. χαίρετε, ὦ βέλτιστοι ἀνδρῶν. ἡμεῖς δὲ κατίωμεν, ὦ Ελεγχε, καὶ τελῶμεν τὰ παρηγγελμένα. ποῖ δὲ καὶ πρῶτον ἀπιέναι δεήσει; μῶν ἐς τὴν Ακαδημίαν ἢ ἐς τὴν Στοάν; ἀπὸ τοῦ Λυκείου ποιησώμεθα τὴν ἀρχὴν, οὐδὲν διοίσει τοῦτο. πλὴν οἶδα ἐγὼ, ὡς ὅποι πότ' ἂν ἀπέλθωμεν, ὀλίγων μὲν τῶν στεφάνων, πολλῶν δὲ τῶν καυστηρίων δεησόμεθα.

pto auro & hamo aufugiat, indeq; sacerdoti abs te repetere sit necesse. Proinde nos ad deambulationem pergamus. Tempus quoq; instat vt & vos eò vnde venistis, reuertatis, ne vltra præscriptũ tempus moram ducere videamini. Tu verò, Parrhisiade, & Elêche, per gyrum ad cunctos accedatis, & quemadmodum iussi, illos aut coronate, aut inurite. PARRH. *Fient hæc, ô Philosophia. Valete virorum optimi: nos verò, ô Elenche, proficiscamur, ac iussa exequamur. Verùm quò primùm pergere necessum erit? nunquid in Academiam, vel Stoam? Ab Lyceo exordium faciamus: nil hoc refert. Attamen hoc noui, quocunque gentium perueniemus, paucis equidem coronis, multis verò indigebimus cauterijs.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

HAbet hic dialogus, captiui titulum apud Erasmum in adagio: In planiciem equum. In eo introducuntur Philosophi in Lucianum, quòd is & ipsos & Philosophiam scriptis suis insectatus esse videretur.

a PERA

a PERA vt reddat opem.] *Alludit ad hunc Homericum versum, Iliad. 16:*

ὡς φρήτη φρήτησιν ἀρήγῃ, φῦλα κὴ φύλοις.

Ferebant autem peram & baculum aliquando philosophi, sed in primis Cynici. In Græco pro ἀρήγῃ sunt qui legunt ἀρήρῃ.

b Este cati.] *Homerus Iliad. ζ. θ:*

— μνήσασθε δὲ τούριδος ἀλκῆς.

c Aetne Crateras.] *In quos præcipitem se dedisse memoratur Empedocles.* *d* Me viuum.] *Homerus Iliad. ζ:*

ζώ γρει Ατρέος υἱὲ, σὺ δ' ἄξια δέξαι ἄποινα, &c.

Lucianus è suo μὴ δὴ φιλέουσι σοφοίπερ addidit. *e* Eurytus.] *Eurytus artem iaculandi sagittis, ab Apolline accepit, à quo deinde Hercules didicit.* *f* Hoc illud est.] *Scilicet, quod dici solet.* *g* Equum in campum.] *Hîc παρακαλεῖν, aut quid simile eleganter subauditur. In campum, id est, planiciem videlicet hominem rhetoricum significans, & in agendis causis exercitatum. Hac vsi sunt Plato in Theæteto, & Synesius in epistola quadam.* *h* Aquæ omnino compos non fuerit.] *Oratores ad aquæ mensuram perorabant. Et idem Lucian. in Solœcista.* *i* In Ceramico.] *Ceramicus locus Athenis, vbi qui in bello ceciderant, sepeliebantur, autore Suida. A' varietate verò picturarum Pœcilus porticus dictus est: nam ibi bella, quæ Athenienses aduersus hostes gesserant, depicta erant. meminit Pausanias & Lucianus in Scytha: item in Meretricio Melissæ & Bachilis.* k Ad Arium abeamus pagũ.] *Arium pagum, pro Areopagum vnico verbo, locus est Athenis, vbi Orestes causam dixit, & vbi quæ ad Rempub. spectabant, seuerissimè administrabantur. Sic dictus, teste Pausania in Atticis, quòd eò primò vocatus sit Mars (quem Græci Arem vocant) in ius, eò quòd Alirhothoum interfecerat. Αρειος propterea quòd cædes ibi iudicarentur, vt ait Suidas: πάγος ὅτι ἐν τῷ πάγῳ ἐστί.*

l Parrhisiades.] *παῤῥησιάστης dicitur, qui liberè loquitur. vnde Demochares ob nimiam & procacem linguam Parrhesiastes dictus est. Is Demosthenis ex sorore nepos, missus ab Atheniensibus cum alijs ad Philippum regem legatus, expositis mandatis, petenti regi, quid gratum Atheniensibus facere posset: respondit procaciter: Suspende te. indignantibus ob eam rem cæteris,*

teris, rex dimisit incolumem, vos (inquiens) rogate ab Atheniensibus, quos censeant superiores, qui talia dicunt, an qui audiunt patienter. Seneca lib. 3. de Ira. m Tuum adijce calculũ.] *Hæc ad fabulam de iudicio Oresti spectant, in quo ei Minerua auxilium tulit, ac suo illum suffragio liberauit.* n Tua, ô Plato, excellens prudentia.] *De Platone quis & quantus fuerit, & quid scripserit, vide Diogenem Laërtium in Platonis vita.* o Vt magnus Iupiter.] *Lucianus Platonem subsannat, cuius in Phædro verba hæc sunt: ὁ μὲν δὴ μέγας ἡγεμὼν ἐν οὐρανῷ Ζεὺς ἐλαύνων ἅρμα πτερωτὸν πρῶτος πορεύεται.* p Satius enim lingua, quàm ligno rem agere.] *Omnia prius consilio quàm armis experiri decet.* q Vulgus siquidem.] *Vulgi & multitudinis natura. In Græco syntheseos numeri: vulgus enim non tam prudentia, ad iudicandum ducitur, quàm animi quodam impetu & furore rapi solet. Nec mirum cùm delectu careat, si etiam absq; discrimine sententiam ferat. Quo pacto enim rectè iudicari posset? vbi stoliditas prudentiam, temeritas rationem, consilium animi superat impotentia: vnde & diuus Plato rectè censebat, quicquid vulgo placeret, vel solum ideo suspicione dignũ esse, etiam si virtutis specimen quoddam præ se ferre videretur.* r Aristophanes & Eupolis.] *De ijs priscæ comediæ scriptoribus, sic Horatius 1. Serm. Sat. 4:*

Eupolis atq; Cratinus Aristophanesq; poëtæ,
Atque alij, quorum comœdia prisca virorum est,
Si quis erat dignus describi, quòd malus aut fur,
Quòd mœchus foret, aut sicarius, aut alioqui,
Famosus, multa cum libertate notabant, *&c. fuerunt summa ingenij dexteritate, & libertate, qua etiam principes lacessiuerunt dignum philosophis ingenium, nisi in philosophiæ parentem Socratem stylum impiè exercuissem, Aristoph. meminit Cic. 2. de leg. cùm ait: Nouos verò deos, & in ijs colendis nocturnas peruigilationes, sic Aristophanes facetissimus poëta veteris comœdiæ vexat, vt apud eum Sibazius, & quidam alij dij de peregrinis iudicati, è ciuitate eijciantur. Eupolis floruit 88. Olympiade, principe Apollodoro, vt Eusebius obseruauit. Huius meminit Cic. in Bruto, ac Quintil. de prisca comœdia agens. Baptæ eiusdem fabula à nostro Luciano celebratur.* s Menippe.]

pe.] *Consule in eius vita Laërtium.* *t* Infunde responsuro.] *Verte horologium.* *u* Herculem ageret.] *Herculem saltantem & Cerberum ab inferis extrahentem meminit Hesychius.* *x* Cumanum illum asinum.] *Refertur hic apologus & in fugitiuis, sed strictiùs: Planeq; ita mecum agunt, quemadmodum Aesopus Cumanum illum asinum fecisse refert, qui cùm leoninam induisset pellem, & asperè derudisset, se quoque leonem esse videri cupiebat, & erant fortassis nonnulli qui ei crederent.* *y* Cumenses.] *Cumanos autem hic appellat, non qui sunt in Italia, sed qui sunt in Aeolide supra Lesbum. Nam & Lesbij & Cumani notati sunt stoliditatis, vt indicat Stephanus.* *z* Coinquinatè viuebat.] *Et propter eos qui improbè viuerent, malè de vobis (philosophia & veris philosophis) existimabant. Sic propter malè viuentes doctrina sana malè audit.* *A* Caniculis iracundiores.] *De improbis philosophis ac monachis per comparationem aliquot prouerbia congerit ab animantibus sumpta.* *B* Verba pennata.] *Imitatur Homerum qui dicit: ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.* *C* Nobis idem quod Iliensibus.] *Iliensis tragœdos conducens, dicitur vbi quis vltrò prouocat quempiam, vnde sua audiat probra, veluti si Troiani accersant histrionem, qui ipsis calamitates, quas semel pertulêre, denuò quasi renouet. Idem in Pseudologista. Postquam enim iuxta prouerbium, Iliensis cùm sis, tragœdos conduxisti.* *D* Veneranda victoria.] *ὦ μέγα σεμνὴ νίκη. Hoc in fine quarundam tragœdiarum videre licet.* *E* A' secundo cratere?] *Aut à compotitoribus translatum, aut ad clepsydram reijciendum.* *F* Duo denique auri talenta.] *Homerus Iliad. σ:*

Κεῖτο δ' ἄρ' ἐν μέγοισι δύο χρυσοῖο τάλαντα
τῷ δόμεν, ὃς μετὰ τοῖσι δίκην ἰθύντατα εἰπῇ.

G Apud Pelasgicum circa Arion.] *Loca Athenis iuxta arcem.* *H* Geminor. ædem.] *Pollucis & Castoris templum intelligit.* *I* Quot folia.] *Vide Homer. Iliad. β.* *K* In rebus.] *χρήμασι quæ inter bona annumerant Peripatetici.* *L* Culter sacrificulus.] *μαχαιρίδιον πυθικὸν, Delphicũ gladiũ.* *M* Tragica nouacula radebat.] *ἐν χρῷ, ἐν χρῶτι:*

ad

ad viuũ, ad cutẽ. N Inurat supercilia.] *Alludit ad veterũ morem, qui fugitiuorũ frontibus stigmata inurebant.* O Funiculum & hamum.] *Instrumenta piscatoria.* ὀρμεὰ *funiculus piscatorius ex setis equinis contextus: Theocritus in Piscatoribus vsus est.* P Ex Pelasgico.] *Pelasgicum locus fuit Athenis iuxta arcem, vt iam diximus.* Q Lupum.] *Lupus marinus. Meminit Aristot. & Plin.* R Felis.] *Galeus. Gaza mustellam interpretatur. Est piscis rapax.* S Aphyis leuiores.] *Aphyæ pisciculi quos parit limus, vermiculorum instar scaturientes, meminit Aelianus. Plinius verò aquas à Latinis apellari dicit, quòd ex aqua & pluuia procreentur.* T Pscta.] *Piscis latus. Meminit Aristot. & Suidas.* V Echinis.] *Echinus, Latinè Erinaceus. spinis aculeatis.*

PRO EO QVOD INTER SALVtandum verbo lapsus fuerat.

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΝ ΤΗ ΠΡΟΣΑΓΟρεύσει πλαίσματος.

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

RESpondet hac apologia pro errato quod inter salutandum ipsi exciderat, cùm mane & in prima salutatione quando χαῖρε, *hoc est*, aue seu salue dicẽdum fuerat, ipse ὑγίαινε, *hoc est*, vale dixisset. Orationis status est iuridicialis assumptitius. Fatetur enim & ipse peccasse se, quia ordinem inuerterit, & quod postremum dici conueniebat, à principio vsurpârit: sed tamen culpam hanc mitigat atque eleuat, primùm vsu ac potestate ipsorum verborum, ostendens τὸ χαίρειν non in principijs tantùm à veteribus, sed etiã fine atq; discessu vsurpatũ fuisse, ὑγιαίνειν autem vtroq; loco frequenter à multis, à quibusdam etiam in principio semper positũ fuisse: deinde & efficaciorem atque auspicatiorem vim ac significationem habere: idq; probat multis & poëtarum & aliorum testimonijs, adductis item historiarum exemplis, vbi vel eodem errore ὑγιαίνειν

pro

pro χαίρειν positū fuisset, vel aliàs vsurpatum, cōmodum aliquod vtentibus attulisset. Post hæc ordinis inuersioni opponit euentum erroris, quòd tale verbum pro alio dixerit, cuius vis seu potestas, *hoc est*, valere seu sanum esse, cuius tempori non matutino tantùm conueniat, & quòd hæc salutatio cæteris potior atque efficacior sit. Denique & principes hoc idem primum atque præcipuum suis mandant, vt salutis seu valetudinis curam gerant: & priuati quoque in resalutando saluos esse iubeant. Hinc & causam erroris siue euentus huius in deum aliquē transfert. Animi autem consternationem, quæ causam errori dederit, à consueto & obiecto seu casu defendit. Deinde & voluntatem principis pro se interpretatur, ficta conformatione, idq; argumento à consequentibus & exemplo ducto. Ad finem ficta alia ac noua obiectione, orationem in votum seu precationem desinit. Exordium à loco cōmuni sumitur. Verbum χαίρειν vbique saluere exposuimus, propter commodum versionis: quanquam non ignorem à Martiale atque alijs frequentiùs per Auere reddi, quando salutantis est. Nam alioqui & gaudere significat, interdum & valere, vt infrà, cùm discedentium mutuò est: vt & τὸ ὑγιαίνειν, quod nos vbique valere vertimus, & saluum siue sanum esse interim significat, ad quas significationes infrà in Græcis testimonijs quæ citantur, crebræ allusiones fiunt, præsertim cùm à principio ponitur.

Αλεπὸν μὲν, ἄνθρωπον ὄντα δαίμονός τινος ἐπήρειαν δεφυγεῖν· πολὺ δὲ χαλεπώτερον, ἀπολογίαν εὑρεῖν παραλόγου καὶ δαιμονίου πταίσματος.

Ifficile [a] *sanè est, homo cùm sis, alicui*[9] *Dei impulsionē ac vim euitare. Multò autem difficilius, defensionē inuenire errati eius, quo qs præter rationem, & ceu numine quodam impellente lapsus est.*

ἅπερ ἀμφότερα νῦν ἐμοὶ συμβέβηκεν, ὃς ἀφικόμενος παρὰ σὲ, ὡς πεισόμενος τὸ ἐωθινὸν θέαμα τῶν σωνήθων ταύτῶν φωνῶν, ἀφεῖναι μὴ χαίρειν κελεύσειεν, ἐγὼ δὲ ὁ χρυσοῦς ἐπιλαθόμενος, ὑγιαίνειν σε κἀξίεν, οὐφημοτέρῳ μᾶλλον καὶ τοῦτο, ἐκ τοῦ καιροῦ δέ, ὡς ὁ καλὸς τῶν ἐω. ἐγὼ μὲν ὃν ἐπὶ τούτῳ οὐθὲν ἐδίωμην καὶ ἀρνθείων καὶ παντοῖος ὢν ἐπ' ἀποείας οἱ παρόντες ἦ, οἱ μὴ παραπαίειν, ὡς τὸ εἰκὸς, οἱδὲ ληρεῖν ὑφ' ἑλικίας, οἷς χθιζὴ νῆς κραιπάλης ἀνάμεσον ἔτι ᾤοντό με εἶναι, ἀ κ ὅτι μάλιστα σὺ ἐπιφθῶς λῦσηκας τὸ γεγονός. εὖ δ' ὅσον ἄκρῳ τῷ μεθύσματι ἐπισκηνάμενος ἐγλώττης τῶν διαμαρτίαν. ἔδοξεν ὅμ μοι καλῶς ἔχειν παραμυθίαν τινὰ ἐμαυτῷ συγράψαι, ὡς μὴ πάνυ ἀνιάμενον ἐπὶ τῷ πάσματι, μήδ' ἀφόρητον ἡγούμενον ἐμοὶ μὲν ἀπροσδόκητος ἀνὴρ τοσοῦτον ἀπεσφάλην ἔ καλῶς ἔχοντος, ἐπὶ τοσούτῳ μαρτύρων.

quod vtrunq; mihi nunc accidit, qui cùm ad te venissē, quò te ex more primo mane salutarem, deberemq; consueta ista voce vti, ac te saluere iubere: ego aureus ille, nescio quo pacto oblitus, valere te iussi, verbo & ipso nō malo aut ominoso, sed mtem pestiuo tamen, vt quod vesperi non auroræ conueniat. Ipse igitur confestim sudaui atq; erubui, varieq; meipsum gessi, cùm quid agerem, non haberem. At cæteri qui tum aderant, alij quidem lapsum me esse lingua, ita vt consentaneum erat, alij præ ætate delirare, alij verò ex hesterna crapula repletum atq; ebrium adhuc esse existimabant: tametsi tu ipse animo maximè æquo accipiebas: id quod tum acciderat, ne risu quidem modico notādo linguæ erratum. [b] Visus igitur mihi sum operæ quoddam preciū facturus esset, si consolationem aliquam mihi ipsi cōponerem, ne nimis ægrè ob lapsum hūc animo afficerer: néve intolerabile putarē, si senex aliquis præsentib. tot testibus nōnihil ab eo quod decorum fuerat, aberrando deflexissem.

Nam

ἐκλογίας μὴν γὰρ ὅλην ἔδοξεν εἶναι, ὑπὲρ πλώτης, ἂς οὕτως εὔφημον ὠνόμασε. ἀρχόμενος δὴ οὖν ἀπ' ἀρχῆς, πάνυ ἀπόρως ἐν ταύτῃ σθαι ὥμιλλον τῷ πράγματι. πρὶν δὲ τοῦτο πρόφαση τὰ νικητήρια, οὐ μὴν πρότερον ἐφ' αὐτὰ, ἢν μὴ περὶ χαίρειν αὐτὸ, καὶ τοῦ εὖ πράττειν, καὶ τῆς ὑγιαίνειν θέσθαι τὰ εἰκότα· τὸ μὲν δὴ χαίρειν ἀρχαῖα μὲν ἡ προσαγόρευσις οὐ μὴν ἐν θλιβῇ μόνον, οὐδ' ἐπὶ τῷ πράττειν ἐντεῦξιν, ἀλλὰ καὶ πρῶτον μὲν ἐσθόντες ἀλλήλους, ἔλεγον αὐτὸ, ὡς τὸ, Χαῖρ', ὦ Διώδα τῆς δὲ γῆς Τιρυνθίας. καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον ἐς λόγους ἤδη παροινίους τρεπόμενοι, ὡς τὸ, Χαῖρ' Ἀχιλλεῦ, Πατρὸς μὲν ὄφις οὐκ ἐπιδευής. Ὀδυσσεὺς ἔποτε τῷ ἐπεπαλμένῳ πρεσβεύειν αὖθις ἐρρητόρευε.

Nam quantum quidem ad ipsam linguã attinet, defensione aliqua opus puto non erat, præsertim quando in tã bonam & auspicatam precationem errando prolapsa fuerit. Incipienti itaq; mihi ab initio statim videbar in difficilem quæstionem incursurus esse: at verò vbi iã progressus aliquantulũ fuissem, offerebant se multa quæ cõmodè dici posse videbantur. Quæ tamen non antea dicã quàm de ipso verbo Saluere, de verbo Bene agere, & de verbo Valere, quæ consentaneum atq; æquum erit, exposuero. Verbum igitur χαίρειν (quod saluere nos dicimus) antiqua vox est, & in salutationibus iam olim vsurpata, veruntamen nõ manè tantùm, neq; in primo solùm congressu, sed etiã cùm qui anteà se mutuò nunquam viderant, alius in alium incideret, salutatione hac vti solebant, quale illud est: Salue, ô soli rex istius Tirynthij. Deinde & à cœna, cùm iam ad mutuas confabulationes ventũ esset, vt apud Homerũ: Salue Pelide, nil cœnæ æqualis eges nunc. quo tũ Vlysses vsus est, quando in legatione missus, oratorio modo mandata illi exponebat.

καὶ ἤδη ἀπιόντις παρ' ἀλλήλων, ὡς τὸ, Χαῖρε τ', ἐγὼ δ' ὑμῖν θνὸς ἄμβροτος, οὐκ ἔτι θνητός. ἴδιον δὲ καιρὸς ἐδέδει ἀπηγγέλμκτο τῇ πρωσφύσει δὲ ὡς νικῶ μόνον ὁ ἰωθινὸς, ἴπερ γε καὶ ἐπὶ τὸν ἀπασίων καὶ ἀπανκλοτάτων ὁμῶς ἐχῶντο αὐτῇ, ὡς ὁ τὸ Εὐριπίδου Πολυνείκης, ἤδη τεθνατῶν ἢ βίον. Καὶ χαῖρε τ', ἤδη γάρ με σκότος. καὶ οὐ μόνον φιλοφροσύνης αὐτοῖς τοῦτο σύμβολον, ἀλλὰ καὶ ἀπεχθείας, καὶ τὸ μηκέτι χρήσεσθαι ἀλλήλοις, τὸ γοῦν μακρὰν χαίρειν φράσαι, τὸ μηκέτι φροντιεῖν ἀλλοῖ. πρῶτος δ' αὐτὸ Φιλιππίδης, ὁ ἡμιδρομήσας, λέγεται ἀπὸ Μαραθῶνος ἀγγελλων τὴν νίκην, ἐπεὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας ἐβουλήθησαν καὶ φροντικότας ὑπὲρ τοῦ τέλους τῆς μάχης, Χαίρετε, νικῶμεν· καὶ

Prætereà & cùm à se mutuò iam discedere vellēt, eadem vtebantur, quale est illud: Saluete, atq; deum me agnoscite, morte carentem. Certum autem tempus nullum præfinitum fuit salutationi huic, neque vt nunc, matutino solùm tempore vsurpabatur, quandoquidem & in infaustis & abominabilibus rebus eadem aliquando vsi quidam reperiūtur. vt apud Euripidem Polynices iam moriturus: Saluete (inquit) nam totus tenebris iam tegor. Neque etiam amicorum inter se nota tantùm siue indicium erat, sed & ad eos quibus infensi erant, adhibebatur, cùm significare vellent nihil rei sibi mutuò cum illis posthac fore. nam hoc, cùm [c] *μακρὰν χαίρειν, hoc est, longum saluere dicunt, intelligunt, nempe nullam amplius curam alterius alteri futuram esse. Primus autem hoc verbo vsus fertur Philippides, is qui vno eodemq; die narratur ex Marathone cursu itinere peracto Athenas victoriā annunciasse & ad magistratus quo loco cōfederant, atq; anxij de euentu pugnæ cogitabāt, dixisse: Saluete, vincimus.*

eoq;

καὶ τοῦτον ἀπὸν σωθαπο-
νεῖν τῇ ἀγγελίᾳ, καὶ ὡς χαίρειν
σωτηρίαν. ἐν ἐπιστολῇ δὲ
ἀρχῇ, Κλέων ὁ Ἀθλωάων δή-
μαγωγὸς, ἀπὸ Σφακτηρίας
πρῶτον χαίρειν προσθήκην, ἀν-
αγγελίσμενῷ τῷ νίκῃ τῷ
ἐκεῖθεν, καὶ τῷ τοὺς Σπαρτιατῶν
ἅλωσιν. καὶ ὅλως γε, μετ' ἐκεῖ-
νον ὁ Νικίας, ἀφ' Σικελίας ἐ-
πιστέλλων, ἐν ᾧ ἀρχαίῳ τοῦ ἐ-
πιστολῶν διάφορον, ἀπ' αὐτοῦ
ἀρξάμενῷ τῶν πραγμάτων.
ἔτι δ' ὁ θαυμασὸς Πλάτων, ἀ-
νὴρ ἀξιόπιστος, νομοθέτης τ'
ἰδίων, τὸ μὲν χαίρειν λιπόν,
καὶ πάνυ ἀποδοκιμάσαν, ὡς
μοχθηρὸν ὄν, καὶ οὐδὲν σπου-
δαῖον ἐμφαῖνον· τὸ δ' εὖ
πράττειν αὐτ' αὐτὸ εἰσάγει, ὡς
κοινὸν σώματός τε καὶ ψυχῆς
εὖ διακειμένων σύμβολον. καὶ
ἐπιστέλλων γε ᾧ Διονυσίῳ, ἀ-
τιᾶται αὐτὸ, ὅτι ποιῶν ἐς τὸν
Ἀπόλλω, χαίρειν τοῦ θεὸν πρᾶ-
ξαι, ὡς ἀνάξιον τοῦ Πυθίου,

eóq; dicto statim concidisse mortuus, peracto iam nuncio, vnà cum ipso illo verbo expirans. In epistolæ autem initio Cleon ille Atheniensium tribunus, cùm ex Sphacteria scriberet, primus omnium hoc verbum præposuit gratulari videlicet illis volens ob victoriã eo loco partam, & quòd Spartanos captos in potestatẽ redegissent. Ac prorsus certè post illum Nicias dux cùm ex Sicilia scriberet, antiquã epistolarũ formam retinuit, statim ab ipsis reb⁹ exordiendo. Quin & admirabilis ille Plato, vir fide dign⁹, ac legislator huiuscemodi rerũ, verbum hoc saluere, planè valere iubet, atq; omnino improbat veluti malum ac prauũ, & quod nihil serium aut dignũ præ se ferat: contrà autem [d] τὸ εὖ πράττειν, hoc est, bene agendi verbum, pro eo introducit, tanquam cõmune tam corporis quàm animi bene rectéq; affecti symbolũ siue indicium: ac missis ad Dionysium literis, reprehendit ipsum, quòd cùm ad Apollinem versus quosdam cõposuisset, deum ipsum salutare iussisset, quippe quod hoc ipso Pythio indignum foret,

κὴ οὐχ ὅπως θεοῖς, ἀλλ' οὐδ' ἀνθρώποις δεξιοῖς πρέπον. ὁ μέγγε θεσπέσιος Πυθαγόρας, εἰ κὴ μηδὲν αὐτὸς ἡμῖν ἴδιον καταλιπεῖν τῶν αὐτοῦ ἠξίωσεν, ὅσον Οἰκέλλῳ, τῷ Λευκανῷ, κὴ Ἀρχύτᾳ, κὴ τοῖς ἄλλοις ὁμιλητᾶς αὐτοῦ τεκμαίρεσθαι, οὔτε τὸ εὖ πράττειν προὔγραφεν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ὑγιαίνειν ἄρχεσθαι ἐκέλευεν. ἅπαντες γοῦν οἱ ἀπ' αὐτοῦ ἀλλύλοις ἐπιστέλλοντες, ὁπότε σπουδαῖόν τι γράφοιεν, ὑγιαίνειν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ παρεκελεύοντο, ὡς κὴ αὐτὸ ψυχῇ τε κὴ σώματι ἁρμοδιώτατον, καὶ συνόλως ἅπαντα περιειληφὸς τἀνθρώπου ἀγαθά. κὴ τόγε τριπλοῦν αὐτοῖς τρίγωνον, τὸ δαλλήλων, τὸ πεντάγραμμον, ᾧ συμβόλῳ πῶς τοῦτο ὁμοδόξους ἐχρῶντο, ὑγεία πῶς αὐτὸν ὠνομάζετο. καὶ ὅλως ἡγοῦντο τὸ μὲν ὑγιαίνειν εἶναι, οὔτε δὲ τὸ εὖ πράττειν,

& non modò dijs, verumetiã ne hominibus quidem paulò dexterioribus decorũ. Diuinus quidẽ Pythagoras ille, tametsi ipse nihil proprium suorũ scriptorũ nobis relinquere post se voluerit, quantũ tamen ex Oecello, Lucano, & Archyta, & cæteris ipsius discipulis cõiecturã facere licet, nec verbũ bene agere, ab initio literis suis p̃misit, sed ab ᵉ *ὑγιαίνειν quod est valere seu sanũ esse, exordiri iubebat. Cuncti itaq; illi qui professionẽ atq; doctrinã ipsius secuti fuêre, quoties missis inter se mutuò literis graue aut feriũ aliq̃d scriberẽt, valere siue sanos esse sese, statim ab exordio iubebãt, tãquã & hoc ipsũ verbũ tam animæ quàm corpori accõmodatũ maximè foret, summatimq́; cõprehenderet vniuersa hominis bona. Prætereà & triplex ipsorũ triãgulus ille, qui alternatim inter se iũctus, quinquelinearẽ figurã cõstituit: quo symbolo ac veluti nota quadã ijdẽ ad eos qui eiusdẽ professionis erãt, eandemq́; doctrinã sectabantur, vti solebant, valetudo, siue salus ab ipsis appellatur. Et in summa ipsum quidem valere putabant esse: verùm neq; bene agere,*

neque

οὔτε τὸ χαίρειν πάντως καὶ τὸ ὑγιαίνειν. εἰσὶ δὲ, οἳ καὶ τὴν τετρακτὴν, τὸν μέγιστον ὅρκον αὐτῶν, καὶ τὸν ἐντελῆ, αὐτοῖς ἀριθμὸν ἀπρτελεῖν οἱ δὲ καὶ ὑγείας ἀρχὴν ἐκάλεσαν, ὧν καὶ Φηλόλαός ἐστι. καὶ τί σοι τοὺς παλαιοὺς λέγω, ὅπου καὶ Ἐπίκουρος, ἀνὴρ πάνυ χαίρων τῶν χαίρειν, καὶ τὴν ἡδονὴν πρὸ ἁπάντων αἱρούμενος, ἐν ταῖς σπουδαιοτέραις ἐπιστολαῖς (εἰσὶ δ' αὗται ὀλίγαι) καὶ ἐν ταῖς πρὸς τοὺς φιλτάτους μάλιστα, ὑγιαίνειν εὐθὺς ἐν τῇ ἀρχῇ προστάττει; πολὺ δ' ἂν καὶ ἐν τραγῳδίᾳ, καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ κωμῳδίᾳ εὕροις τὸ ὑγιαίνειν πρῶτον εὐθὺς λεγόμενον. τὸ μὲν γάρ· Οὖλέ τε καὶ μέγα χαῖρε, σοφῶς πρετεταγμένον τῶν χαίρειν τὸ ὑγιαίνειν ἔχει. ὁ δ' Ἀλεξις, Ὦ δέσποθ' ὑγίαινε, ὡς χρόνιος ἐλήλυθας. ὁ δ' Ἀχαιὸς, Ἥκω πεπραγὼς δεινὰ, σὺ δ' ὑγίαινέ μοι. καὶ ὁ

neque saluere, omnino idem quod valere. Sunt aũt & qui quaternionem maximum ipsorum iusiurandum, aut perfectissimum ipsis numerũ perficere dicant: alij verò etiam salutis seu valetudinis principium vocârunt, inter quos & Philolaus est. Et quid attinet vetustiores commemorare, quando & Epicurus, q alioqui τῶν χαίρειν, hoc est, gaudẽdi verbo, admodũ gaudebat, voluptatẽq; cæteris rebus omnibus anteponebat, in epistolis quas de rebus paulò grauioribꝰ scribebat (sunt autem earum perquàm paucæ, & non nisi ad præcipuos amicorum datæ) statim à principio valere iubebat? Frequens autem & in Tragœdia & Comœdia, veteri illa quidem, reperias idem hoc verbũ à principio fermè positum. nam illud: Vale & multum mihi salue: doctè prudenterq; valendi verbum, auere, siue saluere, illi præpositum habet.

Alexis autem: O' here, vale (inquit) vt tardè admodum aduenis? Et Achæus:

Venio peracta re graui, at tu mihi vale.

καὶ οἱ Φιλήμων· Αἴτῶ δ' ὑγείαν πρῶτον, εἶτ' εὐπραξίαν, πρῖον δὲ χαίρειν, εἶτ' ὀφέλειαν μηδενί. ὁ μὲν γὰρ τὸ σκολιὸν γράψας, οὗ καὶ Πλάτων μέμνηται, τί καὶ οὗτός φησιν; Ὑγιαίνειν μὲν ἄριστον, τὸ δεύτερον, καλὸν γενέσθαι, τρίτον δὲ πλουτεῖν. τῷ χαίρειν δὲ τὸ παράπαν οὐκ ἐμνήσθη, ἵνα σοι τὸ γνωσιμώτατον ἐκεῖνο, καὶ πᾶσι δῆλον σώματος λέγω, Ὑγεία πρεσβεία μακάρων, μετὰ σοῦ νέοι μι τὸ λοιπόμενον βιοτᾶς. ὥστε εἰ πρεσβεῖα εἰσὶν ὑγεία καὶ τὸ ἔργον αὐτῆς τὸ ὑγιαίνειν, πεπρωτευκὸς τῶν ἄλλων ἀγαθῶν· μυθεῖα δὲ καὶ ἄλλα ἔστι ποιητῶν καὶ συγγραφέων, καὶ φιλοσόφων ἃ κατὰ βάξιν σοι ἔχω πρὸ τιμώντων τὸ ὑγιαίνειν· τοῦτο μὲν παρατήσομαι, ὡς μὴ εἰς ἀπεροκαλίαν τινὰ μηρακιώδη ἐκπέσῃ μοῖ τὸ σύγγραμμα, καὶ κινδυνώδη μὲν ἄλλο ἄλλῳ ἐκκρέμῃ τὸν

8 *Philemon quoque:*

Primùm (inquit) valere cupio, dein' agere bene: Saluere tertiò, vltimò de bere nil. Nam qui [h] *conuiuiale illud carmẽ compo- suit, cuius & Plato meminit, an non & ille ait: Equidem hoc iudico primùm, Valere, deinde pulchrum videri, Pòst esse ditem? Verbi autem saluere, siue auere, omnino ne meminit quidem. Et vt notissimum quoq; illud, & quod omnibus in ore est, tibi dicam, Superùm antiquissima diua salus, Tecum mihi liceat Viuere quod supersit. Quare si antiquissima salus seu valetudo est, meritò etiã ipsius opus, hoc est, valere, saluumq; ac sanum esse, reliquis omnibus anteponẽdum est. Infinita autem & alia exempla tum ex poëtis, tum ex historicis & philosophis commemorare tibi possim, vbi ĩdem hoc verbum valere, antepositum reliquis atque prælatum reperitur. Quæ tamen omnia in præsentia omittam, ne mihi scriptum hoc in loquacitatem quandam ineptam ac puerilem adeò prolabatur, videarq́ue ipse* [i] *clauo alio a-*

lium

ἧλον. ὀλίγα δὲ τοι τῆς ἀρχαίας ἱστορίας, ὁπόσα μέμνημαι οἰκεῖα τῷ παρόντι, πεσγράψαι, καλῶς ἔχειν ὑπέλαβον. ὅτε Ἀλέξανδρος τὴν ἐν Ἰσσῷ μάχην ἀγωνιεῖσθαι ἔμελλεν, ὡς Εὐμενὴς ὁ Σαρδιανὸς ἐν τῇ πρὸς Ἀντίπατρον ἐπιστολῇ λέγει, ἕωθεν εἰσελθὼν εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ὁ Ἡφαιστίων, εἴτ' ἐπιλαθόμενος, εἴτ' ἐκταραχθεὶς, ὥσπερ ἐγὼ, εἴτε καὶ θεοῦ τινὸς τοῦτο καταναγκάσαντος, ταυτὸν ἐμοὶ ἔφη, Ὑγίαινε βασιλεῦ, καιρὸς ἤδη παρατάττεσθαι. ταραχθέντων δὲ τῶν παρόντων πρὸς τὸ παράδοξον τῆς προσαγορεύσεως, καὶ τοῦ Ἡφαιστίωνος ὀλίγου δεῖν ὑπ' αἰδοῦς ἐκθανόντος, Ἀλέξανδρος· δέχομαι, εἶπε, τὴν κληδόνα, τὸ γὰρ σώους ἐπανήξειν ἀπὸ τῆς μάχης ἤδη μοι ὑπισχνεῖται. Ἀντίοχος δὲ ὁ Σωτὴρ, ὅτε τοῖς Γαλάταις συνάπτειν ἔμελλεν, ἔδοξεν

lium trudere velle. Pauca verò veteris historiæ, quantum adhuc memoria teneo, quantumq́ ad hanc præsentem causam pertinere propriè videtur, non incommodùm huc ascribi posse existimaui. Nam cùm Alexander Magnus pugnam illam ad Issum initurus esset, quemadmodum Eumenes Sardianus in epistola ad Antipatrum refert, manè in tabernaculum eius ingressus Hephæstio, siue tum ita oblitus sui fuerat, siue consternatus, quemadmodum & ego, siue etiam numine aliquo impellente, idem tum quod ego, dixit, ὑγίαινε βασιλεῦ, hoc est, Vale rex: tēpus iam est in aciem educi exercitū. Conturbatis autem cæteris, qui tum aderant, ob inopinatam ac nouam salutandi formam, ac ipso Hephæstione propemodū præ metu emoriente, Alexander respondens: Recipio, inquit, omen. nam nos saluos atque integros è pugna reuersuros esse, hoc verbum mihi nunc pollicetur. Antiochus autem cognomento Soter, quando cum Gallis conserturus prælium esset, per

ξεν ὄναρ ἐπιστάντα οἱ τὸν Αλέξανδρον, κελεύειν σύνθημα πρὸ τῆς μάχης παραδοῦναι τῇ στρατιᾷ τὸ ὑγιαίνειν, καὶ ἐπὸ τούτου συνθήματι τὴν θαυμαστὴν ἐκείνην νίκην ἐνίκησε. καὶ Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λαίγου, Σελεύκῳ ἐπιστέλλων, σαφῶς ἀνέστρεψε τὴν τάξιν, ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπιστολῆς ὑγιαίνειν αὐτὸν προσειπών· ἐπὶ τέλει δὲ ἀντὶ τοῦ ἐρρῶσθαι ἐπογράψας τὸ χαίρειν, ὡς Διονυσόδωρος, ὁ τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ συναγαγών φησιν. ἄξιον δὲ καὶ Πύῤῥου τοῦ Ἠπειρότου μνησθῆναι, ἀνδρὸς μετ' Αλέξανδρον, τὰ δεύτερα ἐν στρατηγίαις ἐνεγκαμένου, καὶ μυείας τροπὰς τῆς τύχης ἐνέγκοντος. οὗτος τοίνην ἀεὶ θεοῖς εὐχόμενος, καὶ θύων, καὶ ἀνατιθεὶς οὐδεπώποτε ἢ νίκην, ἢ βασιλείας ἀξίωμα μεῖζον, ἢ εὐκλειαν, ἢ πλούτου ὑπερβολὴν ἤτησε παρ' αὐτῶν, ἀλλ' ἓν τοῦτο ἤυχετο, ὑγιαίνειν, ὡς ἔσ'

quietem vidit adstare sibi Alexandrum, & iubere vt tesseram hanc ante pugnam militibus daret, ὑγιαίνειν videlicet, ac sub hac tessera seu nota militari præclaram illam victoriam mox consecutus est. Prætereà & Ptolemæus Lagi missis ad Seleucum literis planè ordinē inuertit, principio quidem epistolæ valere illum iubens, pro eo autem vbi alij vale scribunt, in fine τὸ [k] χαίρειν, hoc est, auere subscribens: quemadmodum Dionysodorus tradit, is qui epistolas illius collegit. Non iniquum autem fuerit & [l] Pyrrhi Epirotæ illius mentionem facere, qui post Magnum Alexandrum secundas in re militari tenuit, variasq; fortunæ mutationes ac vices pertulit. Hic igitur cùm Deos precando, sacrificando, donariaq; consecrando quotidie veneraretur: nunquam tamē vel victoriam ab illis, vel regni alicuius ampliorē maiestatē, vel gloriam, vel diuitiarum abundantiam postulauit, sed vnū hoc ὑγιαίνειν, hoc est, valere.

ἔστ' ἂν τοῦτ' ἔχῃ ῥᾳδίως αὐτῷ τῶν ἄλλων προσγενησομένων. καὶ ἄριστα, οἶμαι, ἐφρόνει, λογιζόμενος ὅτι οὐδὲν ὄφελος τῶν ἁπάντων ἀγαθῶν, ἐστ' ἂν τὸ ὑγιαίνειν μόνον ἀπῇ, ἀλλὰ νῦν ἑκάστου καιρὸς ἴδιος ὑφ' ἡμῶν ἀποδέδεικται, τάχα ἂν εἴποι τις, σὺ δὲ τοῦτον ἐναλλάξας, εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο ἔφησθα, ὅμως τῷ δικαίῳ λόγῳ οὐκ ἂν ἔξω εἴης τοῦ ἡμαρτηκέναι, ὥσπερ ἂν εἴ τις περὶ τῇ κνήμῃ τὸ κράνος, ἢ περὶ τῇ κεφαλῇ τὰς κνημίδας ἐπιδήσατο. ἀλλ', ὦ βέλτιστε. φαίην ἂν κἀγὼ πρὸς αὐτὸν, εἰκότως ἂν ταῦτ' ἔλεγεν, εἴ τις ὅλως καιρὸς ἦν ὑγείας μὴ δεόμενος. νῦν δὲ καὶ ἕωθεν, καὶ μεσούσης ἡμέρας, καὶ νύκτωρ, ἀεὶ τὸ ὑγιαίνειν ἀναγκαῖον, καὶ μάλιστα τοῖς ἄρχουσι, καὶ πολλὰ

valere ac ſanum eſſe, precari ſolebat: vt qui putaret, quandiu hoc vno frueretur, & cætera facillimè euentura ſibi eſſe. Ac rectiſſimè, opinor, ſentiebat, illud nimirum ſecum reputās, quòd cæterorum bonorum omnium nullus fructus foret, quamdiu vnum τὸ ὑγιαίνειν, hoc eſt, ſanitas iſta corporis atque animi ſola abeſſet. Sed iam ſatis de eo, quo quicque horum verborum tempore propriè dici ſolitum fuerit, à nobis expoſitum eſt. Fortaſſis autē dixerit quiſpiam, [m] Tu verò immutato ordine illo, etiam ſi nihil aliud dixiſſes, tamen iure optimo accuſandus, ac reprehendendus fores, perinde ac ſi quis galeam tibiæ, aut rurſum ocreas capiti alligatas imponat. Verùm, ô optime, (reſponderem & ego illi) meritò ſanè hæc diceres, ſi quid in vniuerſum tempus foret, quod ſanitate ſiue ſalute opus non haberet. Nunc autem & mane, & meridie, & noctu quoque ſalute ac ſanitate ſemper opus eſt, & maximè principibus vobis, qui multis occupati negotijs eſtis, eoq; ad plura corpore integro ac

ſano

πολλὰ πράττουσιν ὑμῖν, ὅσῳ καὶ πρὸς πολλὰ δεῖσθαι τοῦ σώματος. ἔτι δὲ, ὁ μὲν χαῖρε εἰπὼν, μόνον εὐφήμῳ τῇ ἀρχῇ ἐχρήσατο, καὶ ἔστιν εὐχὴ τὸ πρᾶγμα· ὁ δὲ ὑγιαίνειν παρακελευόμενος, καὶ χρήσιμόν τι δρᾷ, καὶ ἐπομνημονεύει τῶν πρὸς τὸ ὑγιαίνειν συντελούντων, καὶ οὐ συνεύχεται μόνον, ἀλλὰ καὶ παραγγέλλει. τί δ' οὐχὶ καὶ ἐν τοῦ ἐν τολῶν βιβλίῳ, ὃ ἀεὶ καὶ παρὰ βασιλέως λαμβάνεται, τοῦτο πρῶτον ὑμῖν ἐστι παράγγελμα, τῆς ὑγείας, τῆς ἡμετέρας αὐτῶν ἐπιμελεῖσθαι; καὶ μάλα εἰκότως· οὐδὲν γὰρ ἂν εἴη ὄφελος, ἡμῶν πρὸς τἆλλα μὴ ὄντω δεκειμένων· ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς αὐτοί, εἴτι μὰ γὼ τῆς Ρωμαίων φωνῆς ἐπαίω, τοὺς προσαγορεύοντας ἀντιδεξιούμενοι, τοῦ τῆς ὑγείας ὀνόματι πολλάκις ἀμείβεσθαι. καὶ ταῦτα πάντα εἶπον, οὐχ ὡς ἐκ προνοίας ἀφελὸν μὲν τὸ χαίρειν ἐπιτη-

sano necesse habetis. [n] *Præterea autem ille qui* χαῖρε, *hoc est, aue, seu gaude dicit, auspicato tantùm principio vtitur, ipsáq; res non aliud quàm precatio, siue optatio quædam est at qui valere iubet, ille & vtile quiddam facit, & omnium eorum admonet simul, quæ ad sanitatem, siue salutem aliquid conferunt: neque solùm comprecatur, verùm etiam denũciat, atq; imperat.* [o] *Quid autem? ánnon & in libello mandatorum seu negotiorũ, quod semper & à rege quoque accipitis, hoc primum esse solet, quod vobis præcipitur, quod sanitatis atque salutis vestræ curam habeatis? Ac meritò sané. Neque enim vlla vestri vtilitas ad res cæteras obeundas foret: nisi integri ac salui essetis. Sed & ipsi vos (si modò Romanum sermonem ego quoque nonnihil intelligo) cùm salutãtes vicissim verbis accipitis, salutis nomine plerunq; respondere illis soletis. Atque hæc omnia dixi, non quod de industria omisso verbo* χαίρειν, *pro*

ἐπιτηδεύσας δ' ἀντ' αὐτοῦ εἰπεῖν τὸ ὑγιαίνειν, ἀλλ' ὡς τοῦτο μὴ ἄκων παθών· ἢ γελοῖος ἂν ἦν ξενίζων, καὶ τοὺς καιροὺς τῶν πεσαγορεύσεων ἐναλλάττων. χάριν δὲ ὁμολογῶ τοῖς θεοῖς, ὅτι μοι τὸ σφάλμα ἐς ἄλλο μακρῷ αἰσιώτερον περιετράπη, καὶ εἰς τὸ ἄμεινον παρώλισθον. καὶ τάχα τοῦς Υγείας ἢ Ασκληπιοῦ αὐτοῦ ἐπινοίᾳ τοῦτ' ἐπράχθη, δι' ἐμοῦ τοὶ τὸ ὑγιαίνειν ὑπισχνουμένου, ἐπεὶ ἔγωγε πῶς ἂν αὐτὸ ἔπαθον ἄνευ θεοῦ, μηδέπω πρότερον ἐν τῷ μακρῷ βίῳ ταραχθεὶς ὅμοιον; εἰ δὲ δεῖ καὶ ἀνθρωπίνην τινὰ ὑπὲρ τοῦ γεγονότος ἀπολογίαν εἰπεῖν οὐδὲν ξένον, εἰ πάνυ ἐσπουδακὼς ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις ὑπὸ σοῦ γνωρίζεσθαι, ἐκ τοῦς ἄγαν ἐπιθυμίας εἰς τοὐναντίον διαταραχθεὶς ἐνέπεσον. τάχα δ' ἄν τινα ἐκπλύξειε

pro eo ὑγιαίνειν dicere studio quodam affectârim, sed quia hoc ipsum inuito mihi accidit. Aut quomodo enim non ridiculus forem, si & aliena lingua loquerer, & tempora salutationum immutarem? Gratiam autem & dijs ago, quòd mihi erratum hoc in aliud longè auspicatius verbum conuersum fuit, atque ipse in melius, errando prolapsus sum. Et quid si hoc Salutis, aut etiam Aesculapij ipsius prouidentia quadam factum est, qui tibi per me salutem ac sanitatem promittere ita voluerit? Nã quo pacto ipse equidem, ᵖ nisi à Deo aliquo impulsus, quicquam eiusmodi committerem, qui anteà per omnem ætatem nullo simili pacto turbatus atque animo perculsus fuerim? ᵠ Quod si verò & humanam quandam defensionem pro eo quod accidit, afferre conuenit: nihil nouum aut peregrinum hoc est, si cùm admodum in eo elaborauerim, vt ex optimo atq; potissimo tibi notus fierem, deinde ex nimia cupiditate ac festinantia in diuersum animi consternatione quadam incido? Iam & à recta cogita-

ξαι τ λαβ' ὀρθὸν λογισμὸν
καὶ σρατιωτῶν πλῆθος, ὧν
οἱ μὲν προωθοῦντες, οἱ δ' ἐν
τῇ τάξει τῆς προσαγορεύσεως
μὴ μένοντες. σὺ δ' οἶδ' ὅτι
λαῖν οἱ ἄκοι εἰς ἄνοιαν
ἢ ἀπειθωσίαν, ἢ παραφρο-
σύνῳ παραφέρωσι τὸ πρᾶγ-
μα, αὐθοὺς αὐτὸ σύμβολον
καὶ ἀφελείας ἐποίησω, καὶ ψυ-
χῆς μηδὲν ἀγοραῖον καὶ ἐν-
τιχνον ἐχούσης, ὡς τόγε πρό-
νυ θαῤῥαλέον ἐν τοῖς τοιού-
τοις, ὃ πόῤῥω θρασύτητος
καὶ ἀναισχωτίας ἐσί. καὶ ἐ-
μοιγε ἂν μηδὲν μὴ τοιοῦτον
σφαλῆναι, ἢ δι' συμβαίη πρὸς
ἀφημίαν αὐτὸ πρέπεσθαι. ἐ-
πί γοιῶ τοῦ πρώτου Σεβασοῦ
καὶ λιόν δί τι λέγεσθαι γέν-
σθαι. ὁ μὲν ἔτυχε δίκλω τινὰ
δικάσας ὀρθῶς, καὶ ἀπλύσας
ἐγκλήμα τοῦ μηδένα ἀδί-
κως συκοφαντούμενον ἄνθρω-
πον,

cogitatione atque animi con
cepiu facilè etiam deturba-
uerit aliquem militum mul-
titudo atq; frequentia, quo-
rum alij quidem aduersos
protrudunt & impellunt,
alij autem ordinem salutan-
tium impediunt, & distur-
bant. [r] Tu verò, sat scio,
[s] quantumuis alij demen-
tiam, aut insciti am, aut e-
tiam delirationem quan-
dam, factum hoc interpre-
tantur, pro verecundiæ &
simplicitatis quodam sym-
bolo atque indicio ipse ac-
cepisti, animique nihil fo-
rense aut vafrum, nihil ar-
tis aut calliditatis haben-
tis signum esse existimâsti:
quando certè nimia in his
rebus audacitas, non mul-
tùm à temeritate atque im-
pudentia distat. [t] At ipse
quidem optârim, vt ne vn-
quam contingat mihi in hûc
modum errare: quòd si verò aliquando contingat, vt id in
faustam & auspicatam comprecationem aliquam semper
euadat. Temporibus igitur primi Augusti etiã tale quiddam
accidisse dicitur. [u] Nam cùm ipse forte quadam iudicio cui-
dam præsedisset, atque causa rectè ac legitimè iudicata, ho-
minem

πορ, ὁ δ' χάειν ὁμολογῶν, μι-
γαλη τῇ φωνῇ χάειν οἶδα σοι,
ἔφη· ὦ αὐτοκράτωρ, ὅτι κα-
κῶς καὶ ἀδίκως ἐδίκασθε. καὶ
τῶν περὶ Σεβαστὸν ἀγανα-
κτησάντων, καὶ διασπάσασθαι
τὸν ἄνθρωπον ἐθελόντων, παύ-
σασθαι χαλεπαίνοντας, ἐκέ-
λευε· ἔφη· τὴν γὰρ τοῦ γελοίαν
αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ γνώμου ἐξε-
τάζειν ἄξιον. ἐκεῖνος μὲν ἔτω,
σὺ δ' ἄτε τοῦ γνώμου σκέ-
ψαιο, πάνυ ἂν εὖ
ἐρεύσεις ἀπ-
τεται τοῦ γλώττης, ὀργισθεὶς καὶ
αὐτὸς, ἔοικα δ' ἐνταῦθα κεῖσθαι
ὀργόμενος, ἀκόσας ἀπό τι φο-
βητέον εἶναι. μή τισι δόξω ἐξε-
πίτηδες ἡμαρτηκέναι, ὡς τοῦ
ἀρλογίαν ταύτην συγγρά-
ψαιμι. καὶ ἔστιν, ὦ φίλταται Α-
σκληπιέ, δοίητον φανεῖσθαι τὸν
λόγον, ὡς μὴ ἀρλογίαν, ἀλλ'
ἐπιδείξεως ἀφορμὴν
ἂν δοκεῖν.

minem quendam iniustè ca-
lamitosèq; delatum, à maxi-
mo quodam crimine absol-
uisset, ille gratiam agere vo
lens, alta voce proclamauit:
Gratiam tibi, inquiens, Im-
perator, habeo, quòd malè
atque iniustè iudicâsti. Ibi
cùm cæteri, qui circa Augu-
stum erant, grauiter indi-
gnarentur, hominemq; dis-
cerpere ac lacerare vellent:
Desiste, inquit ille, ab indi-
gnatione. Neque enim lin-
guam ipsius, sed animum exa
minare atque inspicere æquũ
est. Ita tum ille: At tu siue a-
nimum inspicere & contem-
plari voles, beneuolum repe-
ries: siue linguam, neque ipsa
inauspicatum aut ominosum
aliquid dixit. × Cæterùm vi-
deor hoc loci iam constitu-
tus non immeritò & aliud
quiddam vereri debere, vi-
delicet ne qui me putent ex composito errasse hoc pacto, quòd
hanc apologiæ scribendæ causam haberem, atq; vinam qui-
dem, ô optimè Aesculapi, eiusmodi hæc appareat oratio, vt
non apologiæ speciem, sed ostentationis ali-
cuius captatam occasionem
præ se ferat.

GILBER-

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM EIVSDEM.

LVcianus in hac apologia vsum verborum τὸ χαίρειν καὶ ὑγιαίνειν ostendit, & cui tempori, à quibusque accommodata fuerint: atque exempla eorum recenset, qui vel simili errore aliquando lapsi fuêre, vel meditatò, eodem quo ipse, verbo vsi, magnũ ex eo commodum consecuti sunt, Hephæstionis & Alexãdri, Antiochi, Ptolemæi, Lagi, Pyrrhi. Hoc ego vnum addam ex Dione in Adriano: Cornelius, inquit, Fronto peruesperi quandoque ab cœna domum repetẽs, officium cuidam præstituturus, ἐν στολῇ δειπνίτιδι, est iudiciũ ingressus: iudices ita salutauit, vt non matutino vteretur verbo χαῖρε, *id est*, aue: sed vespertino ὑγίαινε, quod salue interpretantur. Cæterùm ὑγιαίνειν ambiguum verbum ferè in malum sonat, quum significamus abesse sanitatem mentis. Eo verbo quidam Cæsari exprobrauit insaniam, Philippus Menecrati. Augustus Cæsar Fuluio dicenti χαῖρε, ille respondens, nõ retulit χαῖρε, sed ὑγίαινε, *id est*, sanus sis. velut insaniam exprobrans, non precans salutem. Agesilaus Menecrati, cui cognomen erat Iupiter, quum is ad ipsum scribens, non abstinuisset ab ambitioso titulo, sic exorsus epistolam: Menecrates Iupiter Agesilao χαίρειν salutem rescripsit hunc in modum: Rex Agesilaus Menecrati ὑγιαίνειν, *hoc est*, sanitatem, vnius verbi mutatione exprobrans illi insaniam, q̃ Iouis cognomine gloriaretur, quum nihil aliud esset, q̃ homo, fortasse cæteris deterior. Græci quib⁹ benè precantur, χαίρειν dicũt. Semper verò χαίρειν dicunt Græci, quibus benè precãtur. Erasmus noster in opere de Conscribendis epistolis: Græci, inquit, fermè in hũc modum salutant, Πλάτων τῷ Διωνι εὖ πράττειν. Quæ verba non hoc sonant Græcis, quod quidam existimant, quasi iubeamus illos, quos ita salutamus, benè viuere, sed qd̃ felicitatem precemur. Nam quibus res sunt secundæ, ij

Græcis

Græcis εὐπράττειν dicuntur. Quidam pro εὐπράττειν, dicunt χαίρειν, quod apud nos sonat gaudere. Vtrunque vno versu expressit Flaccus lib. 1. Epist.

Celso gaudere, & bene rem gerere Albinonano.

Pythagoras quoq; in Epistolis non alia vsus est consalutatione, quàm vt iuberet ὑγιαίνειν. Inter Mazas porrò dijs sacra erat & ὑγίεια: quo nomine propriè significatur sanitas. Compertum id quoque nobis, eum qui tuendæ sanitatis artem profiteatur omnifariam, ὑγιεινὸν à Græcis nuncupari. χαίρειν primus scripsit in Epistolis Cleon, cùm iam Atheniensis imperij habenas gubernare cœpisset, quem Aristophanes in Pluto comico sale perstringit, dicens: Verbum esse vetus iam & obsoletum. Pro quo subiungit aliud, nempe ἀσπάζομαι

χαίρειν μὲν ὑμᾶς ἐστι, ὦ ἄνδρες δημόται
ἀρχαῖον ἤδη προσαγορεύειν καὶ σαπρὸν
ἀσπάζομαι: hoc est,
Gaudere vos iubeo, populares ô viri:
More alloquendi iam obsoleto atque vereri,
Saluto vos.

a DIFFICILE sanè est.] *Exordium à loco communi.*

b Visus igitur.] *Propositio.* *c* μακρὰν χαίρειν.] *Erasmus meus hunc locum ita vertit in Chiliad. Hoc dictum longum valere, declarat nobis non ampliùs curæ futurum. Metaphora est, inquit, sumpta ab ijs qui discedunt diutiùs abfuturi, seu nunquam redituri. Est sæpiculè apud nostrum Lucianum, vt in Ioue Tragœdo, item in Gallo, dialogo de Humanorum statuum vanitate pulcherrimo,* μακρὰ χαίρειν φράσας: id est, *longum valere iussisset. Cicero ad Atticum lib. 8: At ille* πολλὰ χαίρειν τῷ καλῷ *dicens, contulit se Brundusium. Item Hippolipus apud Euripidem:* τὴν σὴν δὲ κύπριν πολλ' ἐγὼ χαίρειν λέγω. *Veneri tuæ multùm valere renuncio. Cicero lib. 15. Epist. famil. pro* μακρὰν χαίρειν, *dixit nuncium remittere: Virtuti, inquit, nuncium remisisti, delinitus illecebris voluptatis. Virgilius:*

Et longum formose, vale, vale, inquit Iole.

d τὸ εὐπράττειν.] *Socrates apud Platonem in Euthydemo*

docet, τὸ εὐπορεῖν: id est, *commoditatem prosperitatemque agendi, non ex ijs, quæ materiæ & organi rationem subierint potiùs, quàm ex vsus cognitione, quam securitatem esse vult, pendere. In hac enim illud est stabile, de quo Cebes loquitur, firmum & immutabile.* ε ὑγιαίνειν.] *Inter innumeras & eximias cùm corporis tum animi dotes, quas diuina homini largita est benignitas, nõ est sanitate vel vtilior alia, vel iucundior: id quod (quisque ille tandem fuerit) breui testatus est Senariolo:* ὡς ἐς ὑγείας κρεῖττον οὐδὲν ἐν βίῳ. *Siquidem ea est, cuius, vel vulgo teste, nunquam obrepit homini satietas. Fastidiuntur opes, libido, luxus omnis, atque, vt semel dicam, omnia, non raro & ipsa vita: hæc sola, siue animum spectes, siue corpus, non fastiditur vnquam. Pyrrhus Epyrotarum bellicosissimus rex, solam salutem precatus est, ratus facilè ad futura reliqua, vbi illa adesset: optimeque putans, nihil deesse homini, si illa adsit. Id contemplati olim veteres illi Græcorum philosophi, hanc vnam precabantur ijs, cum quibus de rebus essent arduis collaturi, arbitrati (id quod res erat)* ὡς καὶ αὐτὸ ψυχῆς καὶ σώματος ἀρετὴ ἀνθρώπου, καὶ σωφρόνως ἀπαντᾷ τὸ εὐλογοῦν τ' αὐθρώπῳ ἀγαθόν. *Tantumque fuit illis cordi sanitas, vt contracta illius Græca voce, qua* ὑγίεια *est, in hanc figuram expresserint, quam*

Lucianus hic triplicem quinque linearem triangulum vocat. Græcè verò hæc figura, seu schema πενταγωνον *dicitur, qua voce & nostri vtuntur. Hæc est militaris illa tessera, cui Antigonus Soter, vt testatur idem Lucianus hic insignem illam & admirabilem de Galatis victoriam acceptam retulit. Hoc est nobile illud insigne, quo nobilitari cupiebat Asclepiadem nauem Hippocrates, cuius in epist. quadam ad Damagetum amicum meminit. Hoc denique illud est numen, quod non puduit in sacro sancto illo iureiurando eundem iurare Hippocratem. Huic tam eximiæ doti diuinitùs addita est conseruatrix ac custos Medicina, quæ hoc præstare potest, vt salua nobis sit sanitas, aut si cubi vel nostra vel naturæ iniuria labefactata fuerit, sibi ipsi possit minio restituatur. f* Quaternionem.] *De perfecto triangulo, deque Pythagoreorum iureiurando, quædam*

annota-

annotauimus in Vitarum auctione. g Philemon quoque.] *Sententia est de ordine votorum, seu summi boni, à multis authoribus celebrata.* h Conuiuiale carmen.] *Locus Platonis est in Gorgia, & hic ordo votorum olim popularibus etiam cantilenis celebrabatur. Idem Plato de Legibus* 1. *effert ad hunc modum. Primum locum obtinet bona valetudo. Secundum forma, tertium robur, quartum opes, haud cæcæ, sed acutum cernentes. Idem de leg.* 2: *Aiunt enim optimum ac potissimum esse bonam valetudinem, proximam formam, tertium diuitias. Huc etiam illud Iuuenalis saty.* 10 *spectat:*

Orandum est vt sit mens sana in corpore sano.

Meminit eius rei Theodoritus Cyrensis lib. 11. *Therapeutices.* i Clauo alio alium clauum.] id est, *malum alio malo. Idem Lucianus in Philops.* καὶ ἥλῳ φασὶν ἐκκρούειν τὸν ἧλον: id est, *Et clauo, quod aiunt, extundis clauum. Sed hunc apologiæ locum Erasmus noster sic vertit: Vereor ne si ad intentatum crimen, etiam adulationis accusationem adiunxero, clauum quod aiunt, clauo pellere videar, maiore minorem. Hoc prouerbio vsus est Aristot. lib.* 5. *Polit. cap. penult. & Cic. Tusc. q. libro* 4. k χαίρειν.] χαίρειν *ad secundam valetudinem in epistolis atque salutationibus locum inuenit communi loquendi vsu. tametsi Plato mauult* εὐπράττειν. *Est enim lætitia affectio animi in corpore sano. Hinc Horat. lib.* 1. *Epistol.* 8:

Celso gaudere, & bene rem gerere Albinouano.

l Pyrrhi Epirotæ.] *De Pyrrho Epirotarum rege, vide lib.* 18. *Iustini.* m Tu veró.] *Obiectio mutati ordinis, cui respondet primò à vi & potestate verbi, quòd ea omni tempori conueniat.* n Prætereá.] *A' collatione salutationum.* o Quid autem.] *A' proprio exemplo & vsu eorum, à quibus reprehenditur.* p Nisi à deo.] *Translatio erroris in Deum aliquem.* q Quòd si veró.] *Alia defensio qua & pro errore & animi perturbatione respondet.* r Tu veró.] *A' consueto.* s Quantumuis alij.] *A' remotione causæ.* t At ipse quidem.] *Confirmatio qua voluntatem principis pro se interpretatur, à consequentibus.* u Nam cùm ipse.] *Ab exemplis.* x Cæterúm.] *Alia obiectio* καθ' ὑπόθεσιν, *cui respondendo orationem concludit* κατ' εὐχήν.

ΗΡΟΔΟΤΟΣ Η ἀέτιων. | HERODOTVS vel Aetio.

Vincentio Obſopœo interprete.

ARGVMENTVM.

OStendit hac præfatione Lucianus, ſed exemplo Herodoti, & poſt hunc Aetionis pictoris, adductum vt in conuentu totius Macedoniæ exhibere ſe, ac ſpecimen aliquod ſui præbere voluerit. Eſſe enim compendioſiorem hanc viam ad laudem & gloriam comparandam, quàm ſingulas ciuitates circumeundo, magno negocio, multoque tandem tempore inclareſcere. Exordium à voto incipit, pòſt narratione vtriuſque Herodoti & Aetionis exemplum exponit: quæ quia maiorem ſcripti huius partem abſoluit, vtriuſque nominis titulū quoq; dedit. Hinc adoptatio ſequitur, qua ſuum inſtitutum cum ſuperioribus exemplis comparat, amplificata per collationem, præſenti conuentu cum Olympico, à loci & hominum qualitate. Poſtremò petit, vt illorum exemplo ſe quoque pro aliquo mediocri oratore habeant, non cum optimis ac vetuſtiſſimis illis, ſed cum præſentibus conferendo.

Ηροδότου εἴθε μὲν καὶ τἆλλα μιμήσασθαι δυνατὸν ἦν, οὐ πάντα φημὶ, ὅσα προσῆν αὐτῷ· μεῖζον γὰρ εὐχῆς τοῦτό γε, ἀλλὰ κἂν ἓν ἐκ τῶν ἁπάντων, οἷον ἢ κάλλος τῶν λόγων, ἢ ἁρμονίαν

VTinam [a] verò & alias Herodoti virtutes mihi imitari concessum fuisset, non omnes dico quibus ille præditus præcelluit (maior enim voto hæc res fuerit) verùm vnam ex omnibus, videlicet aut orationum elegantissimarum mundiciem, aut illarum numerosam concinnitatem,

νίαν αὐτῶν, ἢ τῶν οἰκεῖον τῇ Ἰονίᾳ καὶ πρόσφυες, ἢ τὸ γνώμης τὸ πρέπον, ἢ ὅ τι μυρία λαλᾶ ἐκεῖνος ἅμα συμβαῖνα ἔχει, πείρᾳ τῆς εἰς μίμησιν ἐλπίδος. ἃ δὲ ἐποίησεν ἐπὶ τοῖς συγγράμμασι, καὶ ὡς πολλαχοῦ τοῖς Ἕλλησιν ἐν βραχεῖ διατίθη, ἐγὼ μὲν οὐ καὶ ἄν μιμησαίμεθα. πλούσης γὰρ οἰκοθεν, ἐκ τῆς Καρίας, ἀνθ' ὧν ἐπλήσθη, ἰσκοπεῖτο πῶς ἑαυτὸν, ὅπως ἂν τάχιστα καὶ ἀπραγμονέστατα ἐπίσημος καὶ περιβόητος γένοιτο, μὴ αὐτὸς, καὶ τὰ συγγράμματα· τὸ μὲν δὴ πρόσωπον τὸ μὲν Ἀθηναίοις, νυνὶ δὲ Κορινθίοις ἀναγινώσκειν, ἢ Ἀργείοις, ἢ Λακεδαιμονίοις ἐν ὀλίγῳ μέρει, ἐργῶδες μὲν καὶ μακρὸν ὑγεῖτο εἶναι, καὶ πρόφασιν ὀκνηρίας ἐν τοῖς τοιούτοις ἐποιεῖτο.

tem, aut propriam & naturalem linguæ Ionicæ dictionem, aut sententiarum grauitatem & præstantiam, aut quæcunque alia (quæ & infinita sunt & elegantia) ille vno quasi fasciculo comprehensa possidet, omnem imitationis spem excedentia. Cæterùm quæ cùm libris à se elucubratis fecerit, tum quemadmodum passim in breui temporis spacio apud Græcos in notitiam venerit, mihi & tibi & alteri cuicunque tandem imitari haudquaquam fuerit difficile. [b] Cùm enim relicta patria soluisset ex Caria, recto cursu in Græciam delatus est, vbi de seipso eam cogitationem suscepit, quo pacto quamcelerrimè & minimo cum negocio inclarescèret, ac famigerabilis fieret cùm ipse, tum eius quoque elucubratæ vigiliæ. Atenim obambulantem, nunc quidem Athenien-sibus, nunc autem Corinthijs recitare historiarum monumenta à se condita, mox Argiuis aut Lacedæmonijs, partim laboriosum esse existimabat & longum: partim cunctationem & moram non mediocrem in illo fore prospiciebat.

οὐκοῦν ἠξίου δασπᾶν τὸ πρᾶγμα, οὐδὲ κατὰ δαίρεσιν οὕτω κατ' ὀλίγον ἀγείρον καὶ συλλέγον τὴν γνῶσιν, ἐπεβούλευε δὲ, εἰ δυνατὸν εἴη, ἀθρόους πουλαβεῖν τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας. ἐνίσταται οὖν Ὀλύμπια τὰ μεγάλα· καὶ ὁ Ἡρόδοτος τοῦτ' ἐκεῖνο, ἥκειν οἱ νομίσας τὸν καίρον, οὗ μάλιστα ἐκλίχετο, πλήτουσαν τηρήσας τὴν πανήγυριν, ἁπανταχόθεν ἤδη τῶν ἀρίστων συνειλεγμένων, παρελθὼν ἐς τὸν Ὀπισθόδομον, οὐ θεατὴν, ἀλλ' ἀγωνιστὴν Ὀλυμπίων παρεῖχεν ἑαυτὸν, ἄδων τὰς ἱστορίας, καὶ κηλῶν τοὺς παρόντας, ἄχρι τοῦ καὶ Μούσας κληθῆναι τὰς βίβλους αὐτοῦ, ἐννέα καὶ αὐτὰς οὔσας. ἤδη οὖν ἅπαντες αὐτὸν ἤδεσαν πολὺ μᾶλλον, ἢ τοὺς Ὀλυμπιονίκας αὐτοὺς. καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις ἀνήκοος ἦν τοῦ Ἡροδότου ὀνόματος. οἱ μὲν αὐτοὶ

Voluit ergo negocium omne in compendium contrahere, neque ita particulatim innotescere, notitiam modicè & pedetentim congregans & colligens. Callidè verò obseruabat, si vspiam locorum Græcos vnà congregatos omnes deprehenderet. Commodùm itaque instabant magna Olympia. Herodotus autem hanc solam sibi venisse occasionem arbitratus, cuius maximè erat cupidus, frequentissimis ludis obseruatis: iámque ex omnibus locis collectis Græcorum optimatibus, progressus in Opisthodomum, non spectatorem, sed certatorem se ipse exhibebat, cantillans historias memoriæ à se proditas, ac præsentium aures orationis suauitate demulcens, donec & Musarum nominibus eius libri nobilitari & vocari cœpti sint, & illis ᶜ nouem existentibus. Proinde iam omnes illum nouerant, multò profectò magis quæ Olympicorñ certaminum victores: nec quisquam erat, cui Herodoti nomen inauditum fuerat, quem nonnulli ipsi

ποὶ ἀκούσαντες ἐν Ολυμπίᾳ, οἱ δὲ ἐκ τῶν τῆς πανηγύρεως ἡκόντων πυνθανόμενοι. καὶ εἴ που γε φανείη μόνον, ἐδείκνυτο ἂν τῷ δακτύλῳ, οὗτος ἐκεῖνος Ηρόδοτός ἐστιν, ὁ τὰς μαχας τὰς Περσικὰς Ιαστὶ συγγεγραφὼς, ὁ τὰς νίκας ἡμῶν ἡμνήσας. τοιαῦτ' ἐκεῖνος ἀπέλαυσε τῶν ἱστοριῶν, ἐν μιᾷ συνόδῳ πανδημόν τινα κοινὴν ψῆφον τῆς Ελλάδος λαβὼν, καὶ ἀνακηρυχθεὶς οὐχ ὑφ' ἑνὸς μὰ Δία κήρυκος, ἀλλ' ἐν ἁπάσῃ πόλει, ὅθεν ἕκαστος ἦν τῶν πανηγυριστῶν. ὅπερ ὕστερον κατανοήσαντες, ἐπίτομόν τινα ταύτην ὁδὸν ἐς γνῶσιν, Ιππίας τε ὁ ἐπιχώριος αὐτῶν σοφιστὴς, καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος, καὶ Αναξιμένης ὁ Χῖος, καὶ Πῶλος ὁ Ακραγαντῖνος, καὶ ἄλλοι συχνοὶ, λόγους ἔλεγον ἀεὶ καὶ αὐτοὶ πρὸς τὴν πανήγυριν, ἀφ' ὧν γνώριμοι ἐν βραχεῖ ἐγίγνοντο. καὶ τί σοι τοὺς παλαιοὺς ἐκεί-

psi audiuerant in Olympia: alij verò ex ijs qui ex ludis regressi fuerant, audita & ipsi perceperant. Tum verò vbicunque in publico saltem apparuisset, certatim commonstrabatur digitis: Hic ille est Herodotus qui pugnas Persicas lingua Ionica condidit atq; conscripsit, qui victorias nostras venustissimè concelebrauit. Talem ipse laudem historiarum nomine consecutus est, in vno conuentu ab omni populo totius Græciæ commune nactus suffragium, non ab vno per Iouem præcone ebuccinatus, sed in omnibus quaquauersum ciuitatibus, vnde quisque erat eorum qui ad ludos publicos confluxerant. Hoc cùm animaduertissent postea ad parandam cognitionem viam esse compendiosissimam, & Hippias illius gentis Sophista, [d] Prodicus Cius, & Anaximenes Chius, tum Polus Acragantinus, alijsq; complures, orationes semper habuerunt, & in ludis publicis, vnde breui sui notitiam parauerunt. Quorsum verò tibi priscos

ἐκείνους λέγω θρέψας, καὶ συγγραφέας καὶ λογογράφους; ὅπου καὶ τὰ τηλαυγῆ ταῦτα, καὶ Ἀετίωνα φασὶ τὸν ζωγράφον, συγγράψαντα τὸν Ῥωξάνης καὶ Ἀλεξάνδρου γάμον, ἐς Ὀλυμπίαν, καὶ αὐτὸ ἀγαγόντα, τῶν εἰκόνα ἐπιδείξασθαι, ὥστε Προξενίδαν, Ἑλλανοδίκην τότε ὄντα, ὑποψήφια τὸ τέχνης, γαμβρὸν ποιήσασθαι τὸν Ἀετίωνα. καὶ τί τὸ θαῦμα ἐν ἐκείνῃ τῇ γραφῇ αὐτῇ, ἤρκεσέ τις, ὡς τὸν Ἑλλανοδίκην δι' αὐτὸ, ἐκ ἐπιχωρίου τῶν Ἀετίωνι συνάψασθαι γαμβρόν; ἔστιν ἡ εἰκὼν ἐν Ἰταλίᾳ, καὶ γὼ ἦλθον, ὥστε καὶ σοὶ ἂν εἰπεῖν ἔχοιμι. θάλαμός ἐστι παγκάλως καὶ λινῆ νυμφικῇ. καὶ ἡ Ῥωξάνη κάθηται, παρθενικόν τι χρῆμα πρεσβύου, ἐς γὲ ὁρῶσα, αἰδημόνη ἑστῶσα δ' Ἀλεξάνδρου. ἵμερος δέ τινος μαθεῖν τοῦτο, ὁ μὲν πατὴρ ἐφίησιν, ἀπάγει τῆς χειρὸς illos percenseo sophistas, & historicos, & oratores, cùm & hæc inter vetera commodè locum habere possint? Etenim perhibent Aetionem quoq; pictorem, Rhoxanes & Alexandri depictas in tabula nuptias, in Olympiam pertulisse, ac imaginem spectandam ostentasse, adeò vt Proxenides, quem tunc certaminum iudicem Græci constituerant, artis præstantia delectatus. Aetionem generum sibi asciuerit. Sed quæret aliquis, quòdnam tantum affuerit picturæ miraculum, per quod adductus Proxenides Aetioni peregrino filiam suam nuptam tradiderit? Est enim quidem imago in Italia, quam egomet vidi, adeò vt tibi quoque de ea compertam veritatem dicere possim. Thalamus est supra modum elegans, & lectus nuptialis vestimentis instratus. Hunc iuxta locata est Rhoxane virgo, corpore & facie venustissima, terram modestè intuens, Alexandri assistētis præsentiam honorificè reuerens. Cæterùm Cupidines quidam ridentes, alter quidem à tergo

κεφαλῆς τὴν καλύπτραν, καὶ δείκνυσι τῶν νυμφίῳ τὴν Ῥωξάνην· ὁ δέ τις μάλα δουλικῶς ἀφαιρεῖ τὸ σανδάλιον ἐκ τοῦ ποδὸς, ὡς κατακλίνοιτο ἤδη. ἄλλος τῆς χλανίδος τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπειλημμένος ἔρως, καὶ οὗτος ἕλκει αὐτὸν πρὸς τὴν Ῥωξάνην, πάνυ βιαίως ἐπισπόμενος. ὁ βασιλεὺς δὲ αὐτὸς μὲν στέφανόν τινα ὀρέγει τῇ παιδί. πάροχος δὲ, καὶ νυμφαγωγὸς Ἡφαιστίων συμπρέστη, δᾷδα καιομένην ἔχων, μειρακίῳ πάνυ ὡραίῳ ἐπερειδόμενος, Ὑμέναιος, οἶμαί ἐστιν· οὐ γὰρ ἐπεγέγραπτο τοὔνομα. ἑτέρωθι δὲ τῆς εἰκόνος, ἄλλοι ἔρωτες παίζουσιν ἐν τοῖς ὅπλοις τοῦ Ἀλεξάνδρου· δύο μὲν τὴν λόγχην αὐτοῦ φέροντες, μιμούμενοι τοὺς ἀχθοφόρους, ὁπότε δοκὸν φέροντες βαροῖντο· ἄλλοι δὲ δύο ἕνα τινὰ, ἐπὶ τῆς ἀσπίδος κατακείμενον, βασιλέα δῆθεν καὶ αὐτὸν σύρουσι τῶν ὀχάνων τῆς ἀσπίδος ἐπειλημμένοι. εἷς δὲ ἐς τὴν θώρακα ἐσελθὼν,

trahunt, scuti loris inuoluti.

tergo stans digitis redimiculum aufert à capite, ac Rhoxanen sponso commonstrat: alter nimiùm seruiliter à plantis aufert sandalium vt iam decumberet. alius Alexandri chlamyde inuolutus, illum ad Rhoxanen pertrahit, valde violenter annixus. Sed enim ipse rex coronam quandam puellæ porrigit. Adest prætereà & Parochus sponsæ ductor Hephæstion, ardentem facem tenens in manibus, formoso admodum adolescenti innixus. hunc ego Hymenæum esse opinor: neque enim nomen adscriptum fuerat. Ex alia autem parte tabulæ alij Cupidines in armis Alexandri colludebant. duo quidem hastam illius ferentes, eos imitabantur, qui ferendis oneribus grauari videntur. Alij duo vnum aliquem iacentem, super clypeum penè ipsum vt regem Porrò vnus in thorace supi-

θὼν, ὕπλιον λάμβρον, λοχῶντι ἐοικὼς, ὡς φοβήσῃ αὐτὸς, ὁπότε μετ' αὐτὸν γένοιντο συρόντων. οὐ παίζει δὲ ἄλλως ταῦτά ὅτου, οὐδὲ πικρὸν ἐργάσαιτο ἂν αὐτοῖς ὁ Ἀετίων, ἀλλὰ δηλοῖ τὸν Ἀλεξάνδρου, καὶ τὸν ἐς τὰ πολεμικὰ ἔρωτα, καὶ ὅτι ἅμα καὶ Ῥωξάνης ἦρα, καὶ τῶν ὅπλων ἐκ ἐπελέλησπω πλὴν ἀλλ' ἦγε εἰκὼν αὕτη καὶ ἄλλως γαμήλιόν τι ἐπὶ τῇ ἀληθείᾳ δηλοφάνη ἔχουσα, πρόμνησιν ἐμοὶ γοῦν Ἀετίωνι, τῶν Προξενίδου θυγατέρα, καὶ ἀνῆλθε γάμας, καὶ αὐτὸς προεργον τῶν Ἀλεξάνδρου γάμων, ἵνα νυμφαγωγῷ τῷ βασιλεῖ, μισθὸν ἁρπασμένου γάμου, πρόσλαβὼν ἀληθῆ γάμον. Ἡρόδοτος μὲν οὖν (ἐπαινέσαι γὰρ ἐπ' ἐκεῖνον) ἱκανὸν τῶν Ὀλυμπίων πλὴν πανήγυριν ἡγεῖτο, καὶ συγγραφέα θαυμαστὸν δεῖξαι τοῖς Ἕλλησι, τὰς Ἑλληνικὰς διηξιόνλα

nè iacentem ingressus insidias tendenti similis esse videtur, vt illos ex improuiso perterrefaciat, vbi trahendo ad se perueniſſent. Neq; verò hæc ludicra ſunt aut puerilia, & in quibus exprimendis temerè elaboraſſet Aetion, ſed quibus Alexandri ad res bellicas amorem adumbrare voluit, & quòd eadem opera & Rhoxanes amore flagrârit, & armorum curam per obliuionem non abiecerit. Quanquam verò & aliàs ipſa imagine nuptiale quidam reuera oſtenſum eſt, nempe Proxenidæ natam antè Aetioni fuiſſe deſponſam, illáq; in matrimonium ducta abijt, luſis ſucceſsiua opera Alexandri nuptijs, ſub rege ſponſo ductore pro nuptijs colore & penicillo expreſsis, veras nuptias præmium reportans. [f] Proinde Herodotus (regredior enim ad illum) ſatis ſuperq; ſufficere Olympiorum ludos exiſtimauit ad faciendam fidem, Græcis eum ſcriptorem eſſe admiratione non indignum, qui Græcorum geſta illis

ξιόντα, ὡς ἐκᾶν & διεξῆλθον. ἐγὼ δὲ (καὶ πῶς φίλιον μή μοι μορυβαντιᾶν ἐπολάβητε, μὴ δὲ τἀμὰ ἀκάλαν ζῶς ἐκείνου, ἴλεως ὁ ἀνὴρ) ἀμὰ τῦτό γε ὅμοιον παθεῖν φημι αὐτῷ. ὅτι γὰρ τὸ πρῶτον ἐπιδημῶ τῇ Μακεδονίᾳ, τῶν ἐμαυτὸν ἐσκοπούμην ὅ, τι, μοὶ χρήσιμον τῷ πράγματι. καὶ ὁμῶς ἔρως οὕτω & ἦν, ἅπασι γνωσθῆναι, καὶ ὅτι πλείστις Μακεδόνων διᾶξαι τἀμὰ, τὸ δ' αὐτὸν πρεσβύτα ἐόντα τἀνικαῦτα ζῦν ἔζυς ξυγγίνεσθαι πόλει ἑκάστῃ, οὐκ ἀμαρτὶς ἐφαίνετο. ἃ δὲ τηρήσαμι πρὸς ὑμῶν πρὸς σώφρον, ἔπειτα παρελθὼν ἐς μέσον, δέξαμι τὸν λόγον, ἐς δέον οὕτως ἀρθῆναί μοι τὰ τῆς εὐχῆς. αὐτοῖτε ἔμ' ἤδη σωφρονεῖν δοκῶ, ὅτι πρὸ ὄφρας ἐξιέναι πόλεως, αὐτὸ δὲ τὸ διαφέρον Μακεδόνων ἅπάντων,

sta illis recitaret, quemadmodum ipse factitare solitus est. Ego verò ac per Iouem Philium vos precor, ne insanire me suspicemini, neque mea me cum illius conferre velle. Propitius sit mihi vir ille. Verùm hoc mihi cum illo non dissimile accidisse arbitror. Etenim quo tempore primùm in Macedoniam suscepta peregrè profectione veni, apud me ipse cogitabam, strenuè mihi aduigilandum esse, eáq; iam tenebar cupiditate omnibus innotescendi, ac quamplurimis Macedonum vigilias meas ostendendi. Porrò autem singulas adeuntem ciuitates, interea ingraue scente ætate consenescere, haudquaquam facile factu apparebat. Sed enim si conuentu vestro obseruato, deinde progressus in medium orationem propalàm habuissem, sperabam omnibus ex sententia succedentibus voti me compotem futurum. & Vos itaque conueniistis, ex singulis equidem ciuitatibus quique præstantissimi, neque non ipsa summa vniuersorum Macedonum delectissima.

πάντων, καὶ ἐπιδεικνῦσθαι πόλιτ ἣ ἀείστη οὖσα, οὐ κατὰ Πίσαν, μὰ Δί', ἐν ᾗ πλῶ ἐκεῖθι συνοχωσίαν, καὶ σκιωὰς καὶ καλύβας καὶ πνῖγος, οὔτε αὖ πανηγυρισαὶ, οὐ συρφετώδης ὄχλος, ἀσθενῶν ἢ μᾶλλον φιλοθεάμονων, ἐν παρέργῳ οἱ πολλοὶ τῶν Ηρόδοτόν τιθέμενοι, ἀλλὰ ἐντόρων τι καὶ συγγραφέων καὶ Σοφιστῶν οἱ λοκιμώτατοι, ὅσον ἐμικρὸν ἄλλη, μὴ τέμενος παραπολὺ ἐνδεέστερον φάνηται τῶν Ολυμπίων. ἀλλ' ἐῶ μὲν ὑμᾶς Πολυδάμαντι ἢ Γλάυκῳ ἢ Μίλωνι παραθεωρῆτέ μοι, δοκιμῆ ὑμῖν δόξω θρασὺς ἄνθρωπος εἶναι. ἢν δὲ πολὺ ἐκείνων ἀπαγαγόντων πλῶ μύριλω, ἐφ' αὐτὸ μόνον ἀφορῶντες ἔλητε, τάχ' ἂν δόξαιμι ὑμῖν ἀσκητὴς ἐπάνυ μαστιγώσιμος ὑμῖν δόξαιμι, ὡς ἐν γυμνικῷ σταδίῳ ἱκανὸν ἔμοιγ' ἂν καὶ τοῦτο.

lectissima. Excepit verò vestrum conuentum ciuitas omnium optima, qua cum nulla ex parte Pisa conferenda est, neque ea quæ illic est loci angustia, neque tabernacula aut tuguria & suffocatio. [h] Iam neq; conuentum celebrantes, vulgaris fex & turba est, magis cupida spectãdi athletas, nempe vulgus Herodoti negligens, sed profectò cùm rhetorum tum scriptorum atque sophistarum omnium celeberrimi, adeò vt parùm mihi deesse videatur, quò minus & mea actio perinde vt Olympiorum piorum celebris habenda sit [i] Cæterùm si me cum Polydamante, aut Glauco, aut Milone compositum contemplamini, valde audax homo vobis esse videbor. Sin verò ab illis memoria longè lateq; auocata, in hunc solùm intenti fueritis, fortasse non admodum vobis flagellandus esse videbor, ita vt in tanto stadio & hoc mihi sufficiat.

GILBER-

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM EIVSDEM.

Hîc nihil aliud agit Lucianus quàm quòd feliciſsimè, ſed obſcuriùs indicat, quibúsnam modis ſolida nominis exiſtimatio, atq; adeò minimè perſonata gloria comparanda ſit: deniq; quorum iudicio cumprimis fidere conueniat. Eiuſdem argumenti ferè eſt Harmonides.

a VTINAM.] *Exordium à voto.* *b* Cùm enim.] *Narratio.* *c* Nouem.] *Herodoti libri inſcripti Muſarum nominibus. Sunt autem nouem Muſæ, & totidem libri, videlicet Clio, Euterpe, Thalia, Melpomene, Therpſichore, Erato, Polymnia, Vrania & Calliope. id quod Suidas eiuſdem poëtæ vitam ſuccinctè ſuoque more perſtringens, teſtatur: & idem Lucianus, Quomodo hiſtoria ſcribenda ſit.* *d* Prodicus Cius.] *Prodici Cei Sophiſtæ Socrates in Protagora ſe diſcipulum fatetur, eiuſque doctrinam & ſapientiam diuinam ad Simonidem refert. Quintilianus etiam hunc Protagoræ σύγχρονον facit. Plato in Lachete hunc mirificum in explicandis nominibus artificem fuiſſe teſtatur: & in Axiocho, neminem eum gratis docuiſſe. quod & Laërtius in Protagora fatetur. Et in Hippia maiore ex priuata doctrina, magnam pecuniæ vim lucratum fuiſſe legitur. Xenophon lib. 2.* ἀπομνημονευμάτων, *i. commemorationum de amico comparando cum Ariſtippo diſputans, ex Prodico* σύγγραμμα ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ *citat.* ὡραῖα *huic operi, ſi Suidæ credimus, titulus fuit.* *e* Eſt equidem.] *Tabula & pictura Actionis.* *f* Proinde.] *Adaptatio ſui inſtituti ad exempla ſuperiora.* *g* Vos itaque.] *Collatio præſentis conuentus, & Olympiaci veteris.* *h* Iam neq;.] *A conditione hominum.* *i* Cæterúm.] *Petitio.*

ΦΑΛΑΡΙΣ Α. PHALARIS PRIMVS.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

PHalaris Agrigẽtinorum tyrannus fuit, cui faber quidam Perillus, siue Perilaus taurum æreum obtulit, ita factum, vt in eum homines damnati coniecti succenso igne torrerentur, atq; inter cruciandum dum vociferarentur, mugitus boum ederent. Hunc taurum fingitur hic Delphos mittere, vt ibi in templo inter cætera donaria Deo consecraretur. Et quia apud omnes pro crudelissimo atq; immanissimo idem habebatur, & ob id metuebat ne donum hoc Delphi, vt ab impio & nefario profectum, reijcerent, oratione hac contra famam hanc de se sparsam, per legatos sese defendit. Oratio generis iudicialis est, status qualitatis. Nam & tyrannidem occupasse, & nocentes quosdam punisse se fatetur, sed id iure ac necessitate quadam factum ostendit. Exordium à voto incipit. Narratione consilia & causas susceptæ tyrannidis, & quomodo eandem gesserit, postremò etiam qua necessitate ad supplicia sumenda, & custodiam corporis comparandam compulsus fuerit, exponit, quæ & ipsa confirmandi vicem habent. Post hæc autem confirmatio sequitur, qua se à crimine crudelitatis defendit, argumentis à simili, à legibus, & causa, à signis & comparatione sumptum, eleuando interim etiam tyranni nomen, & inuidiam ab exemplis, & exaggerando necessitatem puniendi, ob multitudinem periculorum indies in hoc genere succrescentium. Peracta causa ad commendationem muneris transit, quam à causis & honestate dedicationis trahit. Peroratio ex persona legatorum fit, quæ asseueratione dictorum, & ipsorum obtestatione perficitur.

Ἔπεμψεν ἡμᾶς, ὦ Δελφοὶ, ὁ ἡμέτερος δυνάστης Φάλαρις ἄξοντας τοῦ θεῷ τὸν ταῦρον τοῦτον, καὶ ὑμῖν διαλεξομένους τὰ εἰκότα ὑπέρτε αὐτοῦ ἐκείνου, καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀναθήματος. ὧν μὲν οὖν ἕνεκα ἥκομεν, ταῦτά ἐστιν. ἃ δέ γε πρὸς ὑμᾶς ἐπέστειλεν· Ἐγώ, φησιν, ὦ Δελφοὶ, καὶ παρὰ πᾶσι μὲν τοῖς Ἕλλησι, τοιοῦτος ὑπολαμβάνεσθαι, ὁποῖός εἰμι, ἀλλὰ μὴ ὁπαῖον ἡ παρὰ τῶν μισούντων καὶ φθονούντων φήμη ταῖς τῶν ἀγνοούντων ἀκοαῖς παραδέδωκεν, ἀντὶ τῶν πάντων ἀπαξαίμην ἂν, μάλιστα δὲ παρ' ὑμῖν, ὅσῳ ἱδροί τε ἐστε, καὶ πάρεδροι τοῦ Πυθίου, καὶ μονονοὺ σύνοικοι, καὶ ὁμωρόφιοι τοῦ θεοῦ. ὑγοῦμαι γὰρ, εἰ ὑμῖν ἀπολογησαίμην, καὶ πείσαιμι, μάτην ὠμὸς ὑπειλῆφθαι, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι, δι' ὑμῶν, ἀπολελογημένος ἔσε

Misit nos huc legatos, ô Delphi, princeps noster Phalaris, taurum hunc Apollini adducturos, ac vobis pauca quædam auditu non idonea, cùm super duce nostro, tum super oblato munere verba facturos. Itaq; quorum gratia huc profecti venimus, hæc sunt. Cæterùm hæc vobis exponenda nobis in mandatis dedit. Ego, inquit, ô Delphi, talê de me apud omnes Græcos esse existimationem, qualis sum, at non qualem me odio prosequētium, aut inuidorum mendax fama apud ignotos traduxit: præ omnibus rebus permutatione facta amplecti velim. Maximè verò omnium apud vos talem de me opinionem esse optârim, qui & cæteros vitæ sanctimonia antecellitis, & Pythij assessores estis, ac tantum non Dei familiares atque domestici. Etenim persuasissimum habeo, si me vobis purgauero, atque ostendero frustra crudelitatis suspicionem de me incidisse, etiam alijs omnibus me per vos purgatum fore.

σθαι. καλῶ δὲ ὧν ἐρῶ τὴν θεὸν αὐτὸν μάρτυρα, ὃν οὐκ ἔνι δήπου πρᾶλωγίσασθαι, καὶ ψευδεῖ λόγῳ πρᾶγαγεῖν. ἀνθρώπους γὰρ ἴσως ἐξαπατῆσαι ῥᾴδιον, θεὸν δὲ, καὶ μάλιστα τοῦτον, δαλαθεῖν, ἀδύνατον· ἐγὼ γὰρ οὐ τῶν ἀφανῶν ἐν Ἀκράγαντι ὤν, ἀλλ' εἰ καί τις ἄλλος εὖ γεγονὼς, καὶ τραφεὶς ἐλευθερίως, καὶ παιδείᾳ προσεσχηκὼς, ἀεὶ διετέλουν, τῇ μὲν πόλει δημοτικὸν ἐμαυτὸν πρέχων, τοῖς δὲ συμπολιτευομένοις ἐπιεικῆ καὶ μέτριον· βίαιον δὲ ἢ σκαιὸν, ἢ ὑβριστικὸν, ἢ αὐθέκαστον οὐδεὶς οὐδὲν ἐπεκάλει μου, τῷ πρεσβυτέρῳ ἐκείνῳ βίῳ. ἐπειδὴ ἑώρων τοὺς τἀναντία μοι πολιτευομένους, ἐπιβουλεύοντας, καὶ ἐξ ἅπαντος τρόπου ἀνελεῖν μεζητοῦντας (διήρητο δὲ ἡμῶν τότε ἡ πόλις) μίαν

re. Porrò autem ipsum deum eorum quæ dicturus sum, testem inuoco, quem nullo modo possum decipere, aut falso & ficto sermone circunducere. Fortasse enim hominibus imponere haud operosum est: at Deo verba dare, maximè verò huic, id verò nullo modo fieri potest. Cæterùm ego inter Acragantinos non ex obscuris sum maioribus: verùm si quisquam alius, ex illustri loco natus, ac liberaliter educatus, tum ingenuis disciplinis & artibus imbutus, vrbi memet popularem exhibere non destiti: ijs verò qui mecum in eadem versabantur Repub. æquum & modestum me præstiti. Violentiæ autem, aut illatæ iniuriæ, aut contumeliæ, aut præcipitati iudicij, nemo me vnquam sub prioribus vitæ annis insimulauit. Verùm cum argumentis non dubijs perspicerem eos qui diuersam à me in administranda Repub. rationem sequebantur, vitæ meæ moliri insidias, ac omnibus modis mei è medio tollendi occasionem captare ac quærere, nostra verò ciuitas seditionibus factiosis dissecta ferueret; vnicum illud effugium in tantis rerum

μίαν τούτῳ ἀφορμὴν καὶ ἀσφάλειαν εὕρισκον, τῷ αὐτῷ ἅμα καὶ τῇ πόλει σωτηρίαν, εἰ ἐπιθέμενος τῇ ἀρχῇ τοὺς ἐκείνους μὲν ἀνασείλαμι, καὶ παύσαιμι ἐπιβουλεύοντας, τῷ πόλιν δὲ σωφρονεῖν καταναγκάσαιμι. καὶ ἦσαν γὰρ οὐκ ὀλίγοι ταῦτ' ἐπαινοῦντες, ἄνδρες μέτριοι, καὶ φιλοπόλιδες, οἳ καὶ τῷ γνώμῃ ἦσαν ἐμοὶ, καὶ τῆς ἐπιχειρήσεως τῷ ἀνάγκῃ τὸ ζῆν συναγωνιστὰς ἕξουσί μοι καὶ ῥᾳδίως ἐκράτουν ἐπιχειρήσεως. τοῦτο μὲν οὖν οὐκ ἔτι ἀπόρρητον, ἀλλ' ὑπῆκουον· ἐγὼ δὲ ἦρχον, ἡ πόλις δ' ἀπαρρησίαστος ἦν. σφαγὰς δὲ καὶ ἐλάσεις ὁρῶν, ἢ ληιμένους, οὐδὲ λαθὼν τῶν ἐπιβουλευομένων ἁρπαζόμην, καί τοι ἀναγκαῖον τὰ τοιαῦτα ζημιᾶν, ἐν ἀρχῇ δὲ νεωτερίας μάλιστα. Φιλανθρω-

rum difficultatibus, securitatémque reperi, pariter & ciuitati tuendæ salutem, si occupato per vim principatu, illorum ferociam refrenarem, eosq; à struendarum insidiarũ studio sedatos traherem, eademq; opera ciuitatem popularium factionibus flagrantem, ad modestiũ & tranquillum statum adigerem. Et erant sanè non parùm multi hoc meum institutum collaudantes viri & modesti, & amantes Reipub. quibus & mea sententia & instituti iam conatus necessitas non fuit obscura. Horum itaque vsus & opera & consilio, haud difficulter voti compos reddebar. Ex illo itaq; illi quidem nõ amplius rebus nouandis, aut turbis concitandis studentes, inter se discordantes dissidebant, sed iussis obtemperabant: ego verò imperium obtinebam: ipsa autem ciuitas sua libertate carebat. Cæterùm cædes aut insectationes, aut proscriptiones, ne in eos quidem à quibus sæpenumerò insidiosè petitus eram, vsurpaui, aut exercui. Atqui operæprecium audere eiusmodi, in tuendo principatus imperio potissimùm. Etenim humani-

θρωπίᾳ γὰρ καὶ πρᾳότητι, καὶ τὸ ἡμέρῳ, καὶ ἐξ ἰσοτιμίας, θαυμασίας ἐγὼ ἤλπιζον ἐς τὸ πείθεσθαι πεσάξεσθαι τούτους. εὐθὺς γοῦν τοῖς μὲν ἐχθροῖς ἐσπείσμην, καὶ διηλλαγμὴν, καὶ συμβούλοις καὶ συνεστίοις ἐχρόμην τοῖς πλείστοις αὐτῶν. τὴν δὲ πόλιν αὐτὴν ὁρῶν ὀλιγωρίᾳ τῶν πεστώτων διεφθαρμένην, τῶν πολλῶν κλεπτόντων, μᾶλλον δὲ ἁρπαζόντων τὰ κοινὰ, ὑδάτων τε ἐπιῤῥοίας ἀνακτησάμην, καὶ οἰκοδομημάτων ἀνασταύσεσιν ἐκόσμησα, καὶ τειχῶν πρεβολῇ ἐκρατινα, καὶ τὰς πεσόδους, ὅσαι ἦσαν κοιναὶ, τῇ τῶν ἐφεστώτων ἐπιμελείᾳ, ῥᾳδίως ἐπηύξησα, καὶ τῆς νεολαίας ἐπεμελούμην, καὶ τῶν γερόντων πεὐνόων· καὶ τὸν δῆμον ἐν θέαις, καὶ δανομαῖς, καὶ πανηγύρεσι, καὶ δημοθοινίαις διῆγον. ὕβρεις δὲ

tate, comitate, & mansuetudine, prætereà ex honoris & dignitatis æqualitate mirificam in spem veniebam, fore vt ad obediendum omnes pertraherentur. Statim igitur omni simultate deposita, cum inimicis in pristinam & gratiam & concordiam redij, ac illorum plurimis & in dandis ineundisq; consilijs, & in conuersatione domestica vtebar familiarissimé. Porrò cùm ipsam vrbem animaduerterem magistratuum negligentia atque incuria incurruptam, multa furantium, aut potius communes ciuitatis opes rapientium, & aquæ ductus reparaui, & ædificiorum sumptuosis extructionibus exornaui, ac muro circumducto firmaui: prouentúsque, quotquot magistratuum cura communes erant, accessione non modica cumulaui: iuuentutis rectè educandæ impendiò magnam curam habui: senes peculiari reuerentia prosequebar. Populum verò spectaculis ac largitionibus, prætereà solennitatibus atque epulis publicis mihi deuinctum detinui. Virginum verò

contu-

δὲ παρθένων, ἢ ἐφήβων δα-
φθοραὶ, ἢ γυναικῶν ἀπα-
γωγαὶ, ἢ δορυφόρων ἐπιπέμ-
ψεις, ἢ δεσποτικήτις ἀπει-
λὴ, ἀπρτρόπαιά μοι καὶ ἀ-
κοῦσαι ἦν. ἤδη δὲ καὶ περὶ
τοῦ ἀφεῖναι τὴν ἀρχὴν, καὶ
καταθέσθαι τὴν δυναστείαν ἐ-
σκοπούμην, ὅπως μόνον ἀ-
σφαλῶς παύσαιτο ἄν τις ἐν-
νοῶν. ἐπεὶ τό γε ἄρχειν αὐτὸ,
καὶ πάντα πράττειν, ἐπα-
χθὲς ἤδη καὶ σὺν φθόνῳ κα-
ματηρὸν ἐδόκει μοι εἶναι, τὸ
δ' ὅπως μηκέτι τοιαύτης τι-
νὸς θεραπείας δεήσεται ἡ πό-
λις, τοῦτ' ἐζήτουν ἔτι. κἀγὼ
μὲν ὁ ἀρχαῖος περὶ ταῦτα εἶ-
χον, οἱ δὲ ἤδη τε συνίστοντο
ἐπ' ἐμέ. καὶ περὶ τοῦ τρόπου
τῆς ἐπιβουλῆς καὶ ἀπρεσίσεως
ἐσκοποῦντο. καὶ συνωμοσί-
ας συνεκρότουν, καὶ ὅπλα
ἤθροιζον, καὶ χρήματα ἐποιεί-
ζοντο,

contumeliosas corruptiones, aut epheborum stupra abominanda & nefaria, aut iniuriosas satellitum immissiones, aut comminationes tyrannicas ita aduersabar, vt ne audire quidem fas putarem. Iam verò de dimittendo quoque imperio, principatúque deponendo mecum inito consilio deliberabam, si quo modo tranquillè atque securè à curarum fluctibus liberatus quiescerem. Etenim principem agere, ac res omnes vt rectè fierent administrare, prouinciam grauem ac odiosam esse existimabam, & rem non sine inuidia laboriosam. Sedenim ne posthac tali administratione egeret ciuitas, in ea cogitatione suscepta adhuc versabar, ac iam olim ea animo cogitabundo quærebam. Porrò autem ciues mei concitata seditione iam aduersus me insurrexerant, déque struendarum insidiarum ratione, faciendáque defectione deliberabant. Quin etiam clandestinis conspirationibus iam coniurauerant, armáque collegerant, pecunias priuatis impensis comportauerant, ciuitates finitimas ad feren-

ſους, καὶ τοὺς ἀσυγκάτους ἐπικαλουμένους, καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, παρὰ Λακεδαιμονίους καὶ Ἀθηναίους ἐπρεσβεύοντο. ἃ μὲν γὰρ περὶ ἐμοῦ αὐτοῦ, ἐληφθέλω, ἐδεδόκτο ἤδη αὐτοῖς, καὶ ὅπως μεγαυτοχειρίᾳ διαφθαρεῖσθαι ἐπέλοιτο, καὶ ἃς διαλύσεις ἐπιφόβους, δημοσίᾳ σφι βεβούλευτο, ταῦτα οὐκ ἐλάνθανον. προεβουλεύοντο γὰρ οἱ θεοὶ ἄκριτοι, φωράσαντες τὴν ἐπιβουλήν, καὶ μάλιστα μὲν ὁ Πύθιος, ὀνείρατά τε παραλέξας, καὶ τοὺς μηνύοντας ἑκάστοτε ἐπιπέμπων. ἐγὼ δὲ ἐντεῦθεν ἤδη ὑμᾶς, ὦ Δελφοί, ἐπὶ τοῦτο δεῦρο ἐκάλουν, ἐπὶ τοῦτο μόνον ὡς λογισμῷ γνωμησόμενος, ἀξιῶ περὶ τῶν τότε πραχθέντων μοι συμβουλεῦσαι, ὅτε ἀφυλάκτως ὀλίγου δεῖν ληφθείς, ἐξέζων τινὰ σωτηρίαν περὶ τῶν παρόντων. πρὸς ὀλίγον οὖν, τῇ

dum missis copijs auxilium accersiuerant, iamq; in Græciam ad Lacedæmonios atque Athenienses legatos petitum subsidium miserant. Quorum autem criminum reum me facturi essent, iam illis deliberatum erat, tum quemadmodũ ad mortem memetipsum mihi conscisendam adducturi forent, atrociter comminabantur. Præterea quæ supplicia excogitabant his qui publicè puniendi forent, occultè non tulerunt. Atenim quòd nihil tale, præter illorum spem atque sententiam perpessus sim, dijs immortalibus acceptum refero, quorum opera mihi detectæ sunt insidiæ: omnium verò, maximè Pythio, cuius beneficio & insomnia mihi ostensa sunt, illiq; missis, quorum indicio singula cognoui, atq; sagaciter deprehendi. Ego verò hoc loco vos, ô Delphi, in hoc ipso meo, quem nunc ipsa oratione quàm acerbus fuerit, facilè sentitis, volo super his quæ tunc acta sunt, consilium mihi detis, quo tempore nulla munitus custodia fermè captus, rebus difficilimis vrgentibus salutem quærebam. Proinde

paulisper

γνώμην ἐς Ακράγαντα παρ' ἐμὲ ἀφιγμένοις, καὶ ἐπὶ τούτοις τὰς παρασκευὰς αὐτῶν, καὶ τὰς ἀπειλὰς ἀκούσασι, εἶπατε, τί δεῖ ποιεῖν; φιλανθρωπίᾳ χρώμενον πρὸς αὐτοὺς ἔτι, καὶ φείδεσθαι, καὶ ἀνέχεσθαι, ὅσων αὐτίκα μελλόντων πείσεσθαι τὰ ὕστατα· μᾶλλον δὲ συμβαίνει ἄδικα πάσχειν πρὸς σφαγίων, καὶ τὰ φίλτατα ἐν ὀφθαλμοῖς ὁρᾶν ἀφιγμένα; ἢ τὰ μὴ ζηλωτὰ πάσχειν κακὰ θεῖον τινὸς εἶναι, γνώμης δὲ καὶ ἀνδρώδους ἐξενηνοχότα, καὶ χολὴν ἔμφρονος καὶ δικαίου ἀνδρὸς ἀναλαβόντα, μετελθεῖν ἐκείνους, ἐμαυτὸν δ' ἐκ τῶν ἐνόντων, πρὸς τὸ ἐπιὸν ἀσφάλειαν πρασχεῖν; ταῦτ' οἶδ' ὅτι σωφρονοῦσι τεθνᾶσιν. τί δῆτα ἐγὼ μετὰ ζῶντ' ἐποίησα; μετασκευάμενον ζῶντας αἰτίους, καὶ λόγου μεταδοὺς

pauliſper animo ſaltem ſuſcepta Acragantem verſus peregrinatione ad me, viſisq; illorum apparatibus, ac minis auditis, dicite quidnam faciendum ſit. Humanitaténe erga illos ampliùs vtendum eſt, conceſſaque impunitate, perditorum ciuium malignitati & nefarijs conatibus parcendum, & diſſimulanter ferendum ſcelus illorum eſt, tametſi mihi actutùm extrema perpetienda forent? Magis autem conueniebat, vt nudus à cruentis ciuibus miſeram cædem ſuſtinerem, eosq; qui mihi fuerunt chariſſimi, coràm crudeliter peremptos perire cernerem? An verò talia hominis fuiſſent nimiùm inſenſati, ſed conſentaneum erat generoſiori, viróque digniore cogitatione animo concepta, hominisque prudentis & iniuriâ affecti, iracundia ſuſcepta illos proſequi: mihi verò ipſe è præſentibus periculis emerſo in poſterum ſecuritatem præpararem? Hæc ſat ſcio mihi facienda ſuaſiſſetis. Quid ergo ego poſt hæc feci, qui accerſitis reis atque noxijs, & conceſſa illis fandi atque reſpondendi copia, & adductis ar-

ταδοὺς αὐτοῖς, καὶ τοὺς ἐλέγχους παραγαγὼν, καὶ σαφῶς ἐξελέγξας ἕκαστα, ἐπεὶ μηδ' αὐτοὶ ἔτι ἔξαρνοι ἦσαν, ἠμυνόμην ἀγανακτῶν τὸ πλέον, οὐχ ὅτι ἐπεβεβουλεύμην, ἀλλ' ὅτι μὴ εἰάθην ἐπ' αὐτῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ πεταιρέσει μεῖναι, ἣν ἐξ ἀρχῆς ἐνεστησάμην. καὶ τὸ ἀπ' ἐκείνου, φυλάττων μὲν ἐμαυτὸν διατελῶ, ἐκείνων δὲ τοὺς ἀεὶ ἐπιβουλεύοντάς μοι κολάζων, εἶθ' οἱ ἄνθρωποι ἐμὲ τῆς ὠμότητος αἰτιῶνται, οὐκ ἔτι λογιζόμενοι, παρὰ ποτέρου ἡμῶν ἢν ἡ πρώτη τούτων ἀρχή. συνελόντου δὲ τὰν μέσω, καὶ ἐφ' οἷς ἐκολάζοντο, τὰς τιμωρίας αὐτὰς ᾐτιῶντο, καὶ τὰς δοκούσας ἐν αὐταῖς ὠμότητας. ὅμοιον ὡς εἴ τις παρ' ὑμῖν ἱερόσυλόν τινα ἰδὼν ἀπὸ τῆς πέτρας ῥιπτούμενον, ἃ μὲν ἐτόλ-

gumentis, singulisque diligenter & accuratè exploratis atq; conuictis, posteaquam nihil amplius inficiari poterant, meritum de illis sumpsi supplicium, vehementer excandescens, non quòd mihi perniciem machinati fuerant, sed quòd in illo proposito me permanere non siuissent, quod ab initio prosequendum mihi constitueram? Et iam ab illo tempore me ipse comitatu satellitum stipatum custodire non desino, atque ex illis quotquot ex occulto insidiosè me petiuerint, supplicio afficere pergo. Deinde homines crudelitatis me accusant, non valde reputantes ab vtro nostrûm primum huius mali initium subintroductum sit: ea quæ in medio euenêre, & quam ob rem de ciuibus nefarijs sumptum sit supplicium, negligenter complectentes: pœnas tamen sceleritatis ciuibus irrogatas, in crimen vocant, easq; quæ sibi in illis excruciandis committi visæ sunt crudelitates. Non dissimile factum, si quis apud vos sacrilegum quendam præcipitio mulctatum vidisset, cæterûm quæ nefariè

ἐτόλμησε, μὴ λογίζοιτο, ὡς νύκτωρ ἐς τὸ ἱερὸν παρῆλθε, καὶ κατέσπασε τὰ ἀναθήματα, καὶ τοῦ ξοάνου ἥψατο, κατηγοροίη δ' ὑμῶν πολλὴν τὴν ἀγριότητα, ὅτι Ἑλληνές τε, καὶ ἱεροὶ εἶναι λέγοντες, ὑπεμείνατε ἄνθρωπον Ἕλληνα, πλησίον τοῦ ἱεροῦ (καὶ γὰρ οὐ παῦνυ πόῤῥω τῆς πόλεως εἶναι λέγεται ἡ πέτρα) κολάσει τοιαύτῃ πρεβαλεῖν. ἀλλ' οἶμαι, αὐτοί τε γελάσεσθαι, ἢν ταῦτα λέγῃ τις καθ' ὑμῶν, καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἐπαινέσονται ὑμῶν τὴν κατὰ τῶν ἀσεβούντων ὠμότητα. τὸ δ' ὅλον, οἱ δῆμοι οὐκ ἐξετάζοντες, ὁποῖός τις ὁ τοῖς πράγμασιν ἐφεστώς ἐστιν, εἴτε δίκαιος, εἴτ' ἄδικος αὐτὸ ἁπλῶς τὸ τῆς τυραννίδος ὄνομα μισοῦσι, καὶ τὴν τύραννον. κἂν Αἰακὸς ἢ Μίνως ἢ Ῥαδάμανθυς ᾖ, ὁμοίως ἐξ ἅπαντος ἀνελεῖν σπεύδουσι, τοὺς μὲν πονη-

nefariè designasset, non reputaret, quemadmodum noctu in templum ingressus, sublatis furtim preciosissimis quibusq; donarijs, fanum religiosissimum impiè depeculatus esset, ac etiam statuis manus sceleratas admouisset, magnæ tandem crudelitatis vos accusaret, quòd cùm & Græci & sancti esse perhibeamini, supplicio affecissetis hominem Græcum prope templum. Etenim non ita procul ab vrbe fertur esse petra huic destinata supplicio. At vos, vt opinor, eiusmodi hominis stoliditatem risu prosequuturi essetis, si quis hæc aduersus vos dicere auderet: alij autem omnes vestram aduersus impios maleficos crudelitatem collaudabunt. In summa populi non perpendentes qualisnam ille sit qui rebus imperio præest, siue iustus, siue iniustus, simpliciter ipsum nomen tyrannidis prosequuntur odio, ipsiq; tyranno extremè infensi sunt, & tametsi Aeacus aut Minos aut Rhadamantus principatum gesserit, omnes tamen ex æquo è medio tollere approperant, malos illorum

πονηροὺς αὐτῶν, πρὸ ὀφθαλμῶν τιθέμενοι, τοὺς δὲ χρηστοὺς τῇ κοινωνίᾳ τῆς προσηγορίας, τῷ ὁμοίῳ μίσει συμπεριλαμβάνοντες. ἔγωγ' οὖν ἀκούω, καὶ παρ' ὑμῖν τοῖς Ἕλλησι πολλοὺς γενέσθαι τυράννους σοφοὺς, ἐπὶ φαύλῳ ὀνόματι δοκοῦντι, χρηστὸν καὶ ἥμερον ἦθος ἐπιδεδειγμένους, ὧν ἐνίων καὶ λόγους εἶναι βραχεῖς, ἐν τοῖς ἱερῷ ὑμῶν ἀπκειμένους, ἀγάλματα καὶ ἀναθήματα τοῦ Πυθίου. ὁρᾶτε δὲ καὶ τοὺς νομοθέτας, τοῦ κολαστικῷ εἴδη τὸ πλέον νέμοντας, ὡς τῶν γε ἄλλων οὐδὲν ὄφελος, εἰ μὴ φόβος προσείη, καὶ ἐλπὶς τῆς κολάσεως. ἡμῖν δὲ τοῦτο πολλῷ ἀναγκαιότερον τοῖς τυράννοις, ὅσῳ πρὸς ἀνάγκην ἐξηγούμεθα, καὶ μιτοῦσί τε ἅμα καὶ ἐπιβουλεύουσιν ἀνθρώποις σύνεσμεν, ὅπου

ante oculos sibi proponentes, bonos verò communi accusationi innocenter obnoxios eodem odio complectentes. Cæterùm audio apud vos quoque in Græcia multos fuisse tyrannos sapientes, qui sub hoc vitioso (vt videtur) nomine commodos & mansuetos omnibus sese vtendos præbuerint: è quorum numero nonnullorum orationes quoque breues & succinctæ in delubro vestro vnà cum statutis ac muneribus Pythio repositæ continentur. Respicite autem ad legum scriptores etiam irrogandarum pœnarum rationi & consuetudini plurimùm tribuentes, quasi cæterarum rerum nulla expectanda sit vtilitas, nisi metus malefactoribus esset propositus, ac certa spes constituta luendi pro flagitijs supplicij. Cæterùm nobis tyrannis in hoc longè maior imposita est necessitas, qui cæteris necessariò præsumus, quique communem cum nobis odiosè inuidentibus, tum necem machinantibus consuetudinem agimus, vbi ne personati quidem vllam securitatis

που μηδὲ τῶν μορμολυκείων ὄφελός τι ἡμῖν γίγνεται, ἀλλὰ ὥσπερ ἡ τῆς Ὕδρας μῦθος τὸ πρᾶγμ' ἔοικεν· ὅσῳ γὰρ ἂν ἐκκόπτωμεν, τὸ σῶμα πλείους ἡμῖν ἀναφύονται ζοῦ Ἰολάου ἀφορμαί. φέρε δ' ἀνάγκη, καὶ τὸ ἀναφυόμενον ἐκκόπτειν ἀεὶ, καὶ ἐπικαίειν νὴ Δία, κατὰ τὸν Ἰόλαον, ἃ μέντοι γε ἐπικρατήσειν· τὸν γὰρ ἅπαξ εἰς τὰ ζωῦτα ἐμπεσεῖν ἀναγκασμένον, ὅμοιον καὶ τῇ καθέσει καὶ αὐτὸν εἶναι, ἢ φειδόμενον τῶν πλησίον, ἀπολωλέναι, ὅλως δὲ, τίνα οἴεσθαι οὕτως ἄγριον, ἢ ἀνήμερον ἄνθρωπον εἶναι, ὡς ἥδεσθαι μαστιγοῦντα καὶ οἰμωγῶν ἀκούοντα, καὶ σφαττομένους ὁρῶντα, ἃ μὴ ἔχοι τινὰ μιᾷ πλὴν τὸ Ἰολάου ἀτίαν; πόσακις γοῦν ἐλάκρυσα μαστιγουμένων ἄλλων; πόσακις δὲ θρηνεῖν, καὶ ὀδύρεσθαι πλὴν ἐμαυτῶ

curitatis vtilitatem sentimus, sed omnis nostra res perinde vt fabula, quæ de Hydra fertur, se habet. Quantò enim plures præciderimus, tantò plures nobis puniendi occasiones suppullulant. Est autem operæprecium, vt ista feramus, ac capita subinde recrescentia semper recidamus, & per Iouem iuxta Iolai institutum, igne quoque absumamus, si salui rerum potiri cupimus. Etenim eum qui necessitate coactus semel in hæc inciderit, & ipsum materiæ non dissimilem esse necesse est, aut sceleratis ciuibus parcentem, perire funditùs. In summa, quem putatis vsqueadeò mentis esse agrestis, efferatæq; immanitatis hominem, cui voluptati sit alios flagellis cædere, aut cruciatorum audire gemitus, aut cædes & carnificinas spectare, nisi vehementem infligendarum pœnarum causam haberet? Quoties igitur dum alij flagris cæderentur, lachrymatus sum? Quoties autem meam ipsius fortunam lugere ac deplorare cogor,

ἐμαυτοῦ τύχην ἀναγκαίζομαι, μείζω κόλασιν αὐτὸς, καὶ χρονιωτέραν ὑπομένων; ἀνδρὶ γὰρ φύσει μὲν ἀγαθῷ, διὰ δὲ ἀναγκὴν πικρῷ, πολὺ τοῦ κολαζεσθαι τὸ κολάζειν χαλεπώτερον. εἰ δὲ δεῖ μετὰ παῤῥησίας εἰπεῖν, ἐγὼ μὲν, εἰ αἵρεσίς μοι πρετεθείη πότερα βούλομαι, κολάζειν τινὰς ἀδίκως, ἢ αὐτὸς ἀποθανεῖν, εὖ ἴστε, ὡς οὐδὲν μελλήσας, ἑλοίμην ἂν τεθνᾶναι μᾶλλον, ἢ μηδὲν ἀδικοῦντας κολάζειν. εἰ δέ τις φαίη, βούλει, ὦ Φαλᾶρι, αὐτὸς τεθνᾶναι ἀδίκως, ἢ δικαίως κολάζειν τοὺς ἐπιβούλους, τοῦτο βουλοίμην ἄν. αὖθις γὰρ ὑμᾶς, ὦ Δελφοὶ, συμβούλους καλῶ, πότερον ἄμεινον εἶναι, ἀδίκως ἀποθανεῖν, ἢ ἀδίκως σώζειν τὸν ἐπιβεβουλευκότα. οὐδεὶς οὕτως, οἶμαι, ἀνόητός ἐστιν, ὃς οὐκ ἂν πρετιμήσειε ζῆν μᾶλλον, ἢ σώζων τοὺς ἐχθροὺς, ἀπολωλέναι. καί

grauius ego supplicium & diuturnius sufferens? [a] *Etenim viro natura bono, necessitate autem sæuo & amarulento, multa durius est de alijs sumere, quàm de se sumi supplicium. Si verò liberè quod sentio proferendum est, ego profectò, si mihi daretur optio, vtrum velim nonnullos innocenter punire, an me ipsum potiùs mortem oppetere: planè persuasum habete, quòd nihil cunctatus mori potiùs eligerem, quàm homines nihil mali præter æquum commeritos, supplicio afficere. Dixerit verò aliquis: Præoptas potiùs, ô Phalari, ipse iniustè interire, quàm iustis ex causis pœna affligere insidiatores? Velim profectò hoc. Rursus enim vos Delphos in consilium voco, vtrum præstabilius esse putatis, iniusta morte oppetere, an iniustè seruare eum qui exitium machinatus sit? Nemo, vt opinor, adeò vecors est, & egens animi, qui non viuere potiùs præeligat, quàm seruatis hostibus interire.*

Et

καί τοι πόσους ἐγὼ καὶ τῶν ἐπιχειρησάντων μοι, καὶ φανβῶς ἐληλεγμένων, ὅμως ἔσωσα; οἷον Ακανθον τουτονὶ, καὶ Τιμοκράτην, καὶ Λεωγόραν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, παλαιᾶς συνηθείας τῆς πρὸς αὐτοὺς μνημονεύσας. ὅταν δὲ βουληθῆτε τοὐμὸν εἰδέναι, τοὺς εἰσφοιτῶντας εἰς Ακράγαντα ξένους ἐρωτήσατε, ὁποῖος ἐγὼ πρὶ αὐτούς εἰμι, καὶ εἰ φιλανθρώπως προσφέρομαι τοῖς καταίρουσιν· ὅς γε καὶ σκοποὺς ἐπὶ τῶν λιμένων ἔχω, καὶ πευθῆνας, τίνου, καὶ ὅθεν καταπεπλεύκασιν, ὡς κατ' ἀξίαν τιμῶν, ἀπρέμποιμι αὐτούς. ἔνιοι δὲ καὶ ἐξεπίτηδεν φοιτῶσι παρ' ἐμὲ, οἱ σοφώτατοι τῶν Ελλήνων, καὶ οὐ φεύγουσι τὴν συνουσίαν τὴν ἐμήν. ὥσπερ ἀμέλει καὶ πρώην ὁ σοφὸς Πυθαγόρας ἧκεν εἰς ἡμᾶς, ἀλλὰ μὴ ὑπὲρ ἐμοῦ ἀκηκοὼς, ἐπεὶ δ' ἐπειράθη, ἀπῆλθεν

Et quòtnam ego ex ijs qui manus mihi admouere conati sunt, seruaui, (quorum de numero est Acanthus ille cum Timocrate & Leogora) veteris quæ mihi cum illis fuit consuetudinis & amicitiæ recordatus? Cæterùm si ita vester fert animus, atque adeò vobis cordi est meos mores nosse propiùs, eos qui in Acraganta frequenter commeant hospites interrogate, cuiusmodi ego me erga illos gerere soleam, aut ostendere, & num humanum & liberalem me præbeam accedentibus, qui exploratores etiam in portis constitutos habeo, neque nõ auditores, quinam & vnde nauigârint, vt certior factus, pro dignitate honorem habens dimittam illos. Nonnulli quoq; studiosè & sua sponte me visunt, Græcorum quidem sapientissimi, neque nostram conuersationem respuunt, aut subterfugiunt: quemadmodum nuper sapiens ille Pythagoras ad me venit, cùm longè alia de fama mea inaudisset. Postea verò quàm omnia secus se

θεν ἐπαινῶν με τῆς δικαιοσύνης καὶ ἐλεῶν τῆς ἀναγκαίας ὠμότητος. εἶτα οἴεσθαι, τὸν πρὸς τοὺς ὀθνείους φιλάνθρωπον οὕτως, ἀδίκως τοῖς οἰκείοις προσφέρεσθαι, εἰ μή τι διαφερόντως ἠδίκητο; ταῦτα μὲν οὖν ὑπὲρ ἐμαυτῆς ἀπολελόγημαι ὑμῖν, ἀληθῆ καὶ δίκαια, καὶ ἐπαίνου μᾶλλον, ὡς ἐμαυτὸν πείθω, ἢ μίσους ἄξια. ὑπὲρ δὲ τοῦ ἀναθήματος, καιρὸς ὑμᾶς ἀκοῦσαι, ὅθεν, καὶ ὅπως τὸν ταῦρον τῆτον ἐκτησαίμην, οὐκ ἐκδοὺς αὐτὸς τῶν ἀνδριαντοποιῷ· μὴ γὰρ οὕτω μανείην, ὡς τοιούτων ἐπιθυμῆσαι κτημάτων. ἀλλὰ Πβίλαος ἦν τις ἡμεδαπὸς, χαλκεὺς μὲν ἀγαθὸς, πονηρὸς δὲ ἄνθρωπος· οὗτος πάμπολυ τῆς ἐμῆς γνώμης διημαρτηκὼς, ᾤετο χαριεῖσθαί μοι, εἰ καινήν τινα κόλασιν ἐπινοήσειεν, ὡς ἐξ ἅπαντος

cus se habere comperit, discessit collaudans me inscitiæ: ob crudelitatem verò necessariò mihi exercendam mei miserescens. Postremò putatisne eum qui erga peregrinos tam humano affectus est animo, aduersus domesticos tantam exercere iniustitiam, nisi præter modum iniuria afficeretur? Hæc ferè sunt quibus me vobis abundè purgatum esse opinor, vera profectò & iusta, ac multò magis laude, vt ego mihi persuadeo, quàm odio digna. Sedenim de misso donario iam tempus est, vt audiatis vndénam & qua ratione taurum hunc possederim, statuarij opera non locata. Neque enim tam dementis sum animi, vt tales possessiones mihi desiderandas esse putem. Sed erat quidam Perilaus nostratis gentis homo, egregius quidem & ingeniosus artifex, cæterùm naturâ malus & improbus. Ille tota via cùm à sententia mea aberrasset, putauit se mihi rem admodum gratam facturũ, si nouum quoddam supplicij genus excogitasset, quasi præ omnibus rebus præcipuam in sumendis

πάντ' ἂν ἡσθείην ἐπιθυμοῦντι καὶ ἀπασκευάζοντος τὸν βοῦν ἤκειν μοι δοκοῦντα, καλλιστον ἰδεῖν, καὶ πρὸς τὸ ἀκριβέστατα ζῶν ἀπεικασμένον. μιμήσεως γὰρ αὐτῷ, καὶ μυκήματος ἴσως μόνον πρὸς τὸ μὴ ἔμψυχον εἶναι δοκεῖν. ἴσως δὲ, ἀνιέραγον ἂν θύσ· ἄξιον τὸ ἔπαθλον τοῦ Πυθίου, φημὶ, καὶ ὁ ταῦρος ὡς θεῷ· ὁ δὲ Περίλαος ἅμα εἰσῆει, τί δ' ἂ μάθοις, ἔφην, τὸν θρίαμβον, τὸν ἐν αὐτῷ, καὶ τὸν κριὸν τὸν παρεσκευασμένον; καὶ ἀνοίξας ἅμα τὸν ταῦρον, κατὰ τὰ νῶτα, ἵν' τινα, ἔφη, δοκάζειν ἐθέλῃς, ἐμβιβάσας ἐς τὸ μηχάνημα τοῦτο, καὶ κατακλείσας, πεισθήναι μὴ ζῶν αὐτὸς τόσδε πρὸς ζῶν μυκήσασθαι βοός, ὧν δ' ἐποκαίειν κελεύεις, καὶ ὁ μὴ οἰμώξεται, καὶ βοήσεται, ἀλύκτοις τοῖς ὀδύναις ἐχόμενος. καὶ βοὴν, ὅσην ἂν αὐτῶν μέλλῃ σοι ἀρτιλίσεσθαι εἴα λιγυρώτατα, καὶ ἐπαυλήσεσθαι θρηνώδη, καὶ μυκήσεται γοερὸν

mendis supplicijs voluptatem cupientissimè caperem. Iam verò boue fabricato ad me venit ferens illum, aspectu sanè pulcherrimum, atque accuratissimè ad veri bouis imaginem expressum. Tantum illi motus & mugitus deerant, quò minus viuus esse putaretur. Viso autem illo, statim exclamabam: Dignum munus Pythio, mittendus est hic taurus Apollini. Porrò Perilaus assistens: Quid si, inquit, sapientiam quæ in illo est, perdisceres, ac vsum cui præbendo formatus est? Et cum dicto taurum per dorsum aperuit. Si quem, inquit, cruciatibus torquere volueris, conjecto illo in machinam, ac dorso iterum concluso, hasce tibias naribus bouis admotas accommoda: ignem autem succendere iubeas: ac ille quidem incluſus plorabit vociferabiturq; inusitatis & ineffugibilibus detentus doloribus, cæterùm vociferatio per tibias cantum tibi absoluet nimium stridulum, & lugubre quiddam modulabitur: quin

γοιρώταζον, ὡς τὴ μολάξιοθαι σὲ τίρπιοθαι, μιταξὺ ματαπέμψον. ἐγὼ δὲ ὡς τῦτ' ἤκω & ἐμυσάχθων τῶν μακομμηχανίαν τῦ ἀνδρὸς, καὶ τῶν ἐποίνοιαν ἐμίσησ & τῦ ματαςκευάσμα & τ, καὶ οἰκείαν αὐτῶ τιμωρίαν ἐπέθηκα. ἡ ἄγε δὴ, ἔφων, ὦ Περίλαε, ἃ μὲν ἰσχνὴ ἄκνως ὑπόσχισις ταῦτά ὄτι, δεῖξον ὑμῖν, αὐτὸς εἰσελθὼν, τῶν ἀληθειαν τ τίχνης, ἡ μίμησαι τὸς βοῶντας, ἵν' εἰδῶμεν, εἰ ἡ, ἃ φὴς, μέλη ἐκ τῶν αὐλῶν φθέγγε & αι. πάθε & αι μὴ τὸ ὄις ὁ Περίλαος. ἐγὼ δὲ, ἐπεὶ ἔνδον ἐῶ, ματακλάσ & ας αὐ & τὸν, πῦρ ὑφάπτων ἐκέλευον. ἀναλάμβανε, εἶπον, τὸν ἄξιον μισθὸν τῆς θαυμασῆς σε τίχνης, ἵν' ὁ διδάσκαλος & τῆς μουσικῆς πρῶτος & αὐτὸν αὐλῇς. καὶ ὁ μὴ δίκαια ἔπασχεν, ἀναλώων τ αὐτῦ ἀνημμηχανίας. ἐγὼ δὲ ἔῶντα, καὶ ἔτι ἔμπνουν ὄντα τὸν ἄνδρα, ἐξαριθμῶσα μικρὸς, ὡς μὲ μιάνει

quinetiam insuper mugitus ciebit tristissimos, ita vt ille inter modulandum tormentis crucietur: tu verò singulari voluptate afficiaris. Porrò ego his auditis crudelem machinã extremè auersatus sum, & immanem illã instrumenti indolem prorsus respui, conueniensq; & debitum illi supplicium imposui. Et age, inquam, ô Perilaë, ne vana videatur esse tua promissio, ipse nobis in taurum ingressus, veram artis tuæ industriam comprobato, ac vociferantes imitare, vt certò cognoscam num ea quæ iactas carmina per tibias cantata exaudiantur. Perilaus nihil cunctatus his dictis promptè obtemperat. Ego autem postquam ingressus est, concluso tauro, ignem iussi succendere. Recipe, dixi, debitum arti tuæ tam admirandæ præmium, vt magister musices ipse primus omnium canas. Ac ille enimuerò iustissima passus est, sua ipsius excellenti fruens industria. Porrò autem ego vicentem, & adhuc semiuiuum spirantem iussi eximere, ne si immo-

μιάνειε τὸ ἔργον ἐναποθανών· ἐκεῖνον μὲν ἄταφον κατὰ κρημνῶν ῥίπτειν ἐκέλευσα· καθάρας δὲ τὸν βοῦν, ἀπέπεμψα ὑμῖν, ἀνατεθησόμενον τῷ θεῷ, καὶ ἐπιγράψαι γε ἐπ' αὐτῷ ἐκέλευσα τὴν πᾶσαν διήγησιν, τοῦ ἀνατιθέντος ἐμοῦ τοὔνομα, τὸν τεχνίτην τὸν Περίλαον, τὴν ἐπίνοιαν τὴν ἐκείνου, τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐμὴν, τὴν πρέπουσαν τιμωρίαν, τὰ τοῦ σφοῦ χαλκέως μέλη, τὴν πρώτην πεῖραν τῆς μουσικῆς. ὑμεῖς δὲ, ὦ Δελφοὶ, δίκαια ποιήσετε· θύσαντες μὲν ὑπὲρ ἐμοῦ μετὰ τῶν πρέσβεων, ἀναθέντες δὲ τὸν ταῦρον ἐν καλῷ τοῦ ἱεροῦ, ὡς πάντες εἰδεῖεν, οἷος ἐγὼ πρὸς τοὺς πονηρούς εἰμι, καὶ ὅπως ἀμύνομαι τὰς πρὶ τὰς ἐς κακίαν ἐπιθυμίας αὐτ. ἱκανὸν γοῦν καὶ τοῦτο μόνον, δηλῶσαί μου τὸν τρόπον, Περίλαος κολασθεὶς, καὶ ὁ ταῦρος ἀνατεθεὶς, καὶ μηκέτι φυλα-

immoreretur, nece sua opus contaminatum impiaret: illum inhumatum per scopulos præcipitari imperaui. Taurum verò piaculis mundatum, deo dedicandum legaui, omnemq́; de illo historiam iussi adscribere, dedicantis mei nomen, Perilaum artificem illius, immanem sententiam, meam in puniendis maleficis æquitatem, conueniens supplicium, primos artificis concentus & modulationes, prætereà primam musices experientiam. Vos autem, Delphi, iustè facietis si pro me vnà cum legatis sacra feceritis, taurumq́; deo in eleganti delubro dedicaueritis, vt omnibus perspicuum fiat, quo ego aduersus criminosos sim animo, tum qua acerbitate vlcisci soleam superuacuas illorum ad perpetrandam malitiam cupiditates. Itaque hoc ipso solo facto satis superq́; quibus moribus præditus sim, manifestatum est, Perilao supplicijs affecto, ac tauro dedicato, neque ampliùs

ad

φυλαχθεὶς πρὸς ἄλλων κολα=
ζομένων αὐλήματα, μηδὲ με-
λωδήσας ἄλλο ἔτι, πλὴν μόνα
τὰ τοῦ τεχνίτου μυκήματα. καὶ
ὅτι ἐν μόνῳ αὐτῷ καὶ πεῖραν
ἔλαβον τοῦς τέχνης, καὶ κατέ=
παυσα τὴν ἄμουσον ἐκείνην
καὶ ἀπανθρωπον ᾠδήν. καὶ
τὰ μὲν παρόντα ταῦτα παρ'
ἐμοῦ τῷ θεῷ, ἀναθήσω δὲ καὶ
ἄλλα πολλάκις, ἐπειδάν μοι
πρᾶσχῃ μηκέτι δεῖσθαι κο-
λάσεων. ταῦτα μὲν, ὦ Δελ-
φοὶ, τὰ παρὰ τοῦ Φαλάριδος,
ἀληθῆ πάντα, καὶ οἷα ἐπρά-
χθη ἕκαστα. καὶ δίκαιοι ἂν
εἴημεν πιστεύεσθαι ὑφ' ὑμῶν,
μαρτυροῦντες, ὡς ἂν καὶ εἰ-
δότες, καὶ μηδεμίαν τοῦ ψεύδε-
σθαι νῦν αἰτίαν ἔχοντες. εἰ δὲ
δεῖ καὶ δεηθῆναι ὑπὲρ ἀνδρὸς
μάτην πονηροῦ δοκοῦντος, καὶ
ἄκοντος κολάζειν ἠναγκα-
σμένου, ἱκετεύομεν ὑμᾶς ἡ-
μεῖς οἱ Ακραγαντῖνοι, Ελλη-
νες

ad aliorum torquendorum musicam reseruato, quem nihil aliud modulatum esse pro certo affirmo, præterquam solos mugitus artificis: quòdque in solo ipso artis periculum fecerim, ac statim barbaram illam & inhumanam musicam compescuerim. Atque hæc quidem in præsens Deo offerre libuit. Dedicabo verò illi & alia sæpenumerò, vbi tantùm illius munificentia consecutus fuero, vt ampliùs pœnarum acerbitate erga noxios non egeam. Hæc equidem, ô Delphi, quemadmodum à Phalaride facta sunt, singula quàmverissimè percensuimus. Iusti verò vtique habendi simus, si fidem vobis facientes, veritatis testimonium illi præstiterimus: quippe qui harum rerum non imprudentes, nullam nunc mentiendi occasionem aut causam habeamus. Quòd si quoque necesse est pro viro nos esse supplices, quem falsò multi suspicantur esse improbum, quippe qui inuitus & coactus in malos animaduertit: supplicamus vobis nos Acragantini, qui & Græci su-

νὲς τε ὄντου, καὶ τὸ ἀρχαῖον Δωριεῖς, προσήσεσθαι τὴν ἄνδρα, φίλον εἶναι ἐθέλοντα, καὶ πολλὰ καὶ δημοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ ἕκαστον ὑμῶν εὖ ποιοῦσαι ὡρμημένον. λάβετε οὖν αὐτοὶ τὸν ταῦρον, καὶ ἀνάθετε, καὶ εὔξασθε ὑπὲρ τε τῆς Ἀκράγαντος, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ Φαλάριδος. καὶ μήτε ἡμᾶς ἀπράκτους ἀπέπεμψητε, μήτ' ἐκεῖνον ὑβρίσητε, μήτε τὸν θεὸν ἀπερρήσητε καλλίστου τε ἅμα καὶ δικαιοτάτου ἀναθήματος.

ci sumus, & ex antiquo Dores, complectamini humanitate vestra virum amicitiam vobiscum iungere cupientē, ac eum qui multùm & publicè & priuatim vnicuique vestrûm benefacere & prodesse studeat. Assumite igitur vos ipsi taurū, deoq; dedicatum offerte, ac pro Acragante ipsiusq; Phalaridis salute precantes, vota facite. Et nolite nos infecta legatione dimittere, ne & illū contumelia afficiatis, eademq; opera Deum elegantissimo iuxtà ac iustissimo munere priuetis.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM EIVSDEM.

PHalaris Astyalensis tyrannus Siculus fuit, cui Perillus taurum æneum conflauit, quo nouum haberet miseros torquendi genus. In quem tamen ipse autor inclusus, subiecto igni primus (vt decuit) artificij sui verum experimentum præbuit, mugitumq; pro humana voce moriens dedit. Phalaris postea taurum Delphos misisse legitur, vt Phœbo dicatus, in eius templo reponeretur, monumentum simul futurum & artis exquisitissimæ, & inuenti crudelissimi, & pœnæ meritò in autorem retortæ. Verùm Delphi munus vt à tyranno missum repudiârunt. Hisce verò duabus Luciani orationibus Phalaridis legati taurum Delphis principibus commendare satagunt. Historiam scribunt Orosius lib. 1. cap. 20. Sa-

bell. lib. 4. Ennead. 2. Huius taurus nobilitatus est ab omni autorum genere. Facit quoq; huius mentionem Augustin. ad Maced. de Vera felicitate. Cic. Tusc. quæst. 2. Seneca de Ira & Clemētia lib. 2. cap. 4. Pindarus Ode 1. Pyth. Persius Satyra. 3. Ouid. lib. 1. de Arte amandi:

Et Phalaris tauro violenti membra Perilli
Torruit—. idem lib. 3. Tristium:
Quiq; bouem Siculo fertur donasse tyranno.

item lib. 5. ibidem:

Vtq; dedit iustas tauri fabricator aheni.

Postremò meminit quoq; eius Pontanus, videlicet:

—*clausus boue mugit aheno*
Infelix faber—.

a ETENIM viro natura bono.] *Viro bono natura nihil æquè aduersum, quàm pœnas sumere de merentibus.*

ΦΑΛΑΡΙΣ Β. *PHALARIS II.*

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

DEclamatio breuis, sed arguta est, qua ex Delphicis sacerdotibus quidam suadere fingitur, quò donum Phalaridis de quo in superiore oratione agitur, in templum recipiatur, ac Deo consecretur. Genus causæ deliberatiuum est, status negocialis. Exordium habet densum, vt in quo vna ferè periodo & suspiciones eas quibus fauore aliquo adductꝰ aut aliàs corruptus ad suadendum accessisse videri poterat, à se remouet, & sola beneuolentia studioq; communis vtilitatis ad dicendū se progressum esse docet: deinde & dociles & attentos eadem breuitate facit. Post exordium Propositio sequitur. Hanc confirmat primùm ex locis honestatis, ostendens impium, ac propè sacrilegum fore, si donum hoc à templo excludatur: neque enim quenquam posthac quicquam oblaturum esse, & deum suis sacris ac debito cultu priuatum iri. Deinde contra voluntatem ipsius Dei esse, vt qui certis indicijs ac signis declarârit gratam

istam

istam legationem sibi esse. Hinc quod de crudelitate tyranni obijciebatur, diluit, confutatis testimonijs à conditione personæ, & incertitudine: & contrà ab officio admonet, vt sacra magis procurent, & deo operentur potiùs, quàm iudicijs vacent. Posthæc ad locum vtilitatis transit, docetque contra communem vtilitatem fore, si dona excludantur. Nam ex his omnem prouentum esse Delphorum, & omnem item famā & gloriam. Denique nullo veterum exemplo hoc fieri. Et si maximè in deliberationem hanc rem vocare velint, officio eos vti debere iustè ac liberè iudicantium, non ex affectu aliquo rem æstimare. Peroratio repetitione argumentorum, cum admonitione eorum incommodorum quæ ex hac re consecutura sint, & quòd nihil temerè innouandum sit, perficitur.

Ο Υτε Ακραγαντίνων, ὦ ἄνδρες Δελφοὶ, πρόξενος ὢν, οὔτε ἰδιόξενος αὐτοῦ Φαλάριδος, οὔτ' ἄλλην ἔχων πρὸς αὐτὸν ἢ εὐνοίας ἰδίαν αἰτίαν, ἢ μελλούσης φιλίας ἐλπίδα, τῶν δὲ πρέσβεων ἀκούσας τῶν ἡκόντων παρ' αὐτοῦ, ἐπιεικοῦ καὶ μέτρια διεξιόντων, καὶ τὸ εὐσεβὲς ἅμα, καὶ τὸ κοινῇ συμφέρον, καὶ μάλιστα τὸ Δελφοῖς πρέπον προρώμενος, ἀνέστην παραινέσων ὑμῖν, μήτε

Qvum antehac nulla mihi, ô viri Delphi, neq; cum Acragantinis ciuibus hospitalitas intercessisset, neque cum ipso Phalaride priuatim vlla domesticæ familiaritatis contracta esset societas, neque aliam haberem erga illum, aut peculiarem causam sociandæ beneuolentiæ, aut olim iungendæ cum illo amicitiæ spem, tantum verò missos ab eo legatos audierim æqua & modesta perorantes, callideq; prospicerem, & quid piè à vobis fieri posset, & quid publicæ vtilitati conducibile foret, cum primis verò quid Delphis non indecorum factu futurum esset: surrexi in medium oratione mea

ὑβρίσαι ἄνδρα δυνάστην ὑπερβάντα, μήτ' ἀνάθημα ἤδη τῷ θεῷ διαθωμολογημένον ἀπαλλοτριῶσαι, καὶ ταῦτα, πρὸ τῶν μεγίστων εἰς ἀεὶ ὑπόμνημα γενησόμενον, τίσεως διαλύσεως, καὶ ἐπιβουλίας διακρίσεως, καὶ δικαίας διολάσεως· ἐγὼ μὲν ὃν καὶ τὸ ἐνδοιάσαι ὑμᾶς ὅλως περὶ τούτου, καὶ δημοσίᾳ ὑμῖν πρέπειν δοκῶ διασκέψιν, εἰ χρὴ διαχρῆσθαι τὸ ἀνάθημα, ἢ ὀπίσω αὖθις ἀφαιρεῖσθαι, ἀνόσιον ἤδη εἶναι νομίζω· μᾶλλον δὲ, οὐδ' ὑπὲρ βουλῆς ἀσεβείας ἀφειδοποιεῖναί· οὐδὲν γὰρ ἂν ἡ ἐπιβουλία τὸ πρᾶγμά σου, μᾶλλον τῶν ἔργων χαλεπωτέρα, καὶ ὅσον τὸ τὰ ἤδη ἀνατιθέντα συλᾶν, τὸ μηδὲ τὸν ἀρχὴν τοῖς ἀνατιθέναι βουλομένοις ἐπιτρέπειν, ἀσεβέστερον. δέομαι δὲ ὑμῶν Δελφοὺς καὶ αὐτοὺς ὄντας, καὶ τὸ ἴσον μετέχον

vos cohortaturus ne & virum principem, & pie agentem, contumelia temere afficeretis: neque munus ipsum quod Deo iam destinatum est, à vobis alienaretis: præsertim trium maximarum rerum perpetuò monimentum futurum, artis præstantissimæ, cogitationis crudelissimæ, & iusti supplicij. Itaque ego, quòd & in incerto habetis quid hac de re statuendum sit, quódque magistratus deliberandum vobis proposuerint num munus suscipiendum, an iterum retrò ablegandum sit, parum religiosum esse arbitror. Multò autem potiùs impietati nullum modum relinquetis: neque enim aliud hæc res erit, quàm nefarium sacrilegium, quòd turpitudine sua omnia longè

late{que} excedit flagitia. Nec minus impium erit factu, Deo donaria dedicare volentibus, ne facultatem quidem offerendorum munerum concedere, quàm ea quæ Deus iam oblata posidet, depeculari. Precor autem vos, cùm & ego unus sim è Delphorum numero, ac ex æquo publicæ glo-

riæ pars

ἴχομ᾽ ἔτι δυμοσίᾳ ἀκηλέας, εἰ φυλάττοιτο καὶ τῆς ἐναντίας δόξης, εἰ ἐκ τῶν παρόντων πεσχγόιτο, μήτ᾽ ἀρχαίαν τὸ ἱερὸν τοῖς ἀνοσιβέσι, μήτε πᾶσι πόλει πᾶς ἅπαντας ἀνθρώπους ἁμαρτάνειν, ὡς τὰ πιμπόμενα ὑπ᾽ ἐμοῦ συκοφαντῆσαν, καὶ ψήφῳ καὶ δικαστηρίῳ δοκιμάσασαν τὰς ἀνατιθεμένας· οὐδὲν γὰρ ἔτι ἀναθεῖναι τολμήσαιεν ἄν, εἰ δῶς ὁ πᾶς φησόμενον τὸν θεὸν ὅ, τι ἂν μὴ πρότερον Δελφοῖς δοκῇ. ὁ μὲν ὖν Πύθιος τῇ δικαίᾳ ἡδέως προσεδέξατο τὸ ἀναθήματος ψῆφον λύσιτελῆ. εἰ γὰρ ἐμίσει τὸν Φάλαριν, ἢ τὸ δῶρον αὐτὸ ἐμυσάττετο, ῥᾴδιον ἦν ἐν τῷ Ἰονίῳ μέσῳ καταδῦσαι αὐτὸ, μετὰ τῆς ἀγόσης ὁλκάδος. ὁ δὲ νῦν τἐναντίον ἐν ὀφθαλμοῖς τι διαπεπραγθῶαι, ὥς φασι, παρέσχεν αὐτοῖς καὶ σῶς ἐς

riæ particeps, si conseruata fuerit: tum diuersæ opinioni obnoxius, si quid in præsens aduersus existimationem nostram perperam admissum fuerit, ne templum obseretis pijs & religiosis hominibus, neque ciuitatem nostram omnium mortalium contumeliæ atque calumnijs traducendam obijciatis, quasi ea quæ Deo offerenda mittuntur, sycophantijs illudentem, calculisq; & iudicio donaria dedicantes rectificantem. Si quidem nemo quicquã posthac muneris offerre audebit, certior factus, Deum nulla beneuolentia susceptурum, quod priùs Delphis non visum sit probabile. Proinde Pythius iam antè non iniquam de misso donario tulit sententiam. Si enim aut Phalarim odio haberet, aut eius munus contemptim auersaretur, facilè ac promptum illi fuerat illud vnà cum naui oneraria, qua allatum est, in medijs Ionij maris fluctibus submergere. Iam verò ille à vestra sententia longè lateq; dissentit, cùm & sereno cœlo illis Ionium traijcere præstitit (quemadmodum ipsi testificantur) ac

σῶς ἐς τὴν Κίῤῥαν κατᾶραι, ᾧ καὶ δῆλον ὅτι πεσίεται τὴν τοῦ μονάρχου εὐσέβειαν. χρὴ δὲ καὶ ὑμᾶς τὰ αὐτὰ ἐκείνῳ ψηφισαμένους, πεσθεῖναι καὶ τὸν ταῦρον τουτονὶ τῷ ἄλλῳ κόσμῳ τοῦ ἱεροῦ. ἐπεὶ πάντων ἂν εἴη τοῦτ' ἀτοπώτατον, πέμψαντά τινα μεγαλοπρεπὲς ὅτω δῶρον θεῷ, τὴν καταδικάζουσαν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ψῆφον λαβεῖν, καὶ μισθὸν κομίσασθαι τοῦς εὐσεβείας, τὸ κεκρίσθαι μηδὲ τοῦ ἀνατιθέναι ἄξιος. ὁ μὲν οὖν τἀναντία μοι ἐγνωκὼς, καθάπερ ἐκ τοῦ Ακράγαντος ἄρτι καταπεπλευκὼς, σφαγάς τινας, καὶ βίας, καὶ ἁρπαγὰς, καὶ ἐπαγωγὰς ἐτραγῴδει τοῦ τυράννου, μόνον οὐκ αὐτόπτης γεγενῆσθαι λέγων, ὃν ἴσμεν οὐδ' ἄχρι τοῦ πλοίου ἀπρεδεδημηκότα. χρὴ δὲ τὰ μὲν τοιαῦτα μηδὲ τοῖς πεπονθέναι φάσκουσι πάνυ πιστεύειν διηγου-

saluos in Cirram vsque pertulit: quo facto satis manifestum est [a] *monarcha pietatem sibi non improbari. Oportet autem & vos diuinæ sententiæ adiectis calculis, & hunc taurum reliquis templi ornamentis adiungere: quandoquidem hauddubiè res foret omnium absurdissima, si quis adeò magnifico & excellenti munere huc misso, uestris calculis ab ingressu templi arceretur, ac præmium impietatis auferret, videlicet indignus iudicatus qui donum offerret Apollini. Cæterùm ille cuius diuersa est à me sententia, quemadmodum ex Acragante huc delatus nauigio, cædes quaspiam & iniurias, & rapinas, & deprædationes à tyranno factas sustinuit, nimiùm tragica vociferatione extulit, dicens propemodum omnia sibi coràm visa esse oculis: quem non ignoramus, ne ad portum quidem vsque peregrè profectum esse. Non autem dissentaneum est, talia ne iis quidem omnino credere, qui ista se perpessos esse commemorant.*

διηγουμένοις· ἄδηλον γὰρ εἰ ἀληθῆ λέγουσιν, οὐχ ὅπως αὐτοὺς, ἃ μὴ ἐπιστάμεθα, κατηγορεῖν. εἰ δ' οὖν τι καὶ πέπρακται τοιοῦτον ἐν Σικελίᾳ, τοῦτ' οὐ Δελφοῖς ἀναγκαῖον πολυπραγμονεῖν, εἰ μὴ ἀντὶ ἱερέων ἤδη, δικασταὶ εἶναι ἀξιοῦμεν. καὶ θέον θύειν, καὶ ἄλλα θεραπεύειν τὸν θεὸν, καὶ συναναθεῖναι, εἰ πέμψειέ τις, σκοποῦντες καθήμεθα, εἴ τινες τῶν ὑπὲρ τὸν Ἰόνιον δικαίως, ἢ ἀδίκως τυραννοῦνται. καὶ τὰ μὲν τῶν ἄλλων ἐχέτω ὅπῃ καὶ βούλεται· ἡμῖν δὲ ἀναγκαῖον οἶμαι τὰ ἡμέτερα αὐτῶν εἰδέναι, ὅπως τε πάλαι διέκειτο, καὶ ὅπως νῦν ἔχει, καὶ τί ποιοῦσι λῷον ἔσται. ὅτι μὲν δὴ ἐν κρημνοῖς τε οἰκοῦμεν αὐτοὶ, καὶ πέτρας γεωργοῦμεν, οὐχ Ὅμηρον χρὴ περιμένειν δηλώσοντα ἡμῖν, ἀλλ' ὁρᾷν πάρεστι ταῦτα καὶ ὅσον ἐπὶ

memorāt. Etenim nobis obscurū est num vera prædicēt, ne quo modo eos de quibus nihil certi nobis compertum est, iniustè sceleris accusemus. Quòd si tale quippiam in Sicilia quoq; peractū est, quid hac de re Delphos solicitè curiosos esse attinet, nisi pro sacerdotū officio, iudicum partes nobis præposterè vēdicemus? Et iam nobis sacrificandum erat, atq; cæteris omnibus deus colendus: ac si quis misisset donaria, ea dedicare nostri fuerat officij. Num hîc expendentes sedemus, si qui ex illis qui trans Ionium continentem incolunt, legitimè an secus administrent imperia? Atque aliorum quidem res prout ipsi voluerint, se habeant: porrò nobis pernecessarium esse opinor, ne nostra ipsorū nobis ignota sint, tum qui olim rerum nostrarum status fuerit, & quomodo nunc in præsens eædem se habeant, & quid magis ex vsu nostro sit facere. Nam quòd in præcipitijs & arduis cautibus habitemus, ac steriles petras colere soleamus, Homerus monitor nobis non est expectandus, qui nobis hæc palàm faciat, sed ista

ἐπὶ τῇ γῇ, βαθεῖ λιμῷ ἀεὶ συνῆμεν ἄν. τὸ δ' ἱερὸν, καὶ ὁ Πύθιος, καὶ τὸ χρηστήριον, καὶ οἱ θύοντες, καὶ οἱ ἐνσεβοῦντες, ταῦτα Δελφῶν τὰ πεδία, ταῦθ' ἡ πρόσοδος, ἐντεῦθεν ἡ εὐπορία, ἐντεῦθεν αἱ τροφαί· χρὴ γὰρ τἀληθῆ πρός γε ἡμᾶς αὐτοὺς λέγειν. καὶ τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν ποιητῶν, ἄσπαρτα ἡμῖν καὶ ἀνήροτα φύεται τὰ πάντα, ὑπὸ γεωργῷ τῷ θεῷ. ὃς οὐ μόνον τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀγαθὰ γιγνόμενα παρέχει, ἀλλ' εἴ τι ἐν Φρυξὶν ἢ Λύδοις, ἢ Πέρσαις, ἢ Ἀσσυρίοις, ἢ Φοίνιξιν, ἢ Ἰταλιώταις, ἢ Ὑπερβορέοις αὐτοῖς, πάντα ἐς Δελφοὺς ἀφικνεῖται. καὶ τὰ δεύτερα μετὰ τὴν θεὸν, ἡμεῖς τι μώμεθα ὑφ' ἁπάντων καὶ εὐπορῦμεν καὶ εὐδαιμονῦμεν. ταῦτα τὸ ἀρχαῖον, ταῦτα

coràm ipsi oculis intuemur: tum quantum semper in terra versemur, cui portus sit profundus, haud obscurè animaduertimus. Cæterùm templum ipsum, & Pythius, & oraculum, tum sacrificantes, & pietatis operibus seruientes, ij sunt Delphorum campi, ij prouentus: inde abundantia, inde commeatus nobis abundè & affatim offunditur. Par enim est, vt apud vos, quod verum mihi videtur, tacitum non habeam, aut dissimulanter præteream: [b] & quod à poëtis dicitur, citra sementem, citrâque arationem nobis omnia proueniunt, Dei agricolæ opera: qui non solùm ea quæ apud alios bona nascuntur, nobis ampliter & cumulatè exhibet: sed si quid preciosi aut rari apud Phryges est, aut Lydos, aut Persas, aut Assyrios, aut Phœnices, aut Italos, aut apud ipsos deniq; Hyperboreos, omnia certatim ad Delphos perferuntur. Ac nos secundo loco post Deum ab omnibus mirificè colimur, parataq; rerum copia affluẽtes felicem vitam agimus. Sed hæc iam olim vobis ignota non

φα τὸ μέχρι νυῦ, καὶ μὴ παυσόμεθά γε ὅτω βιοῦτες. μέμνηται δ' ὑμῖν ὀλίγοις πόποτε, ψῆφον ὑπὲρ ἀναθήματος παρ' ὑμῖν ἀναβεβῆσαν, ὅδε λωλυθέντα τινὰ θύειν ἢ ἀνατιθέναι. καὶ δοκῶ τοῦτο, οἶμαι, καὶ αὐτὸς ἐς ὑπερβολὴν ἤνεγκται τὸ ἱερὸν, καὶ ὑπερπλεῖν ἐν τοῖς ἀναθήμασι. διὸ τοίνυν μηδ' ἐν ᾧ παρόντι λανθανέτω μηδὲν, μηδὲ παρὰ τὰ πάτρια νόμον καθισάναι, ἀποκεινῆν τὰ ἀναθήματα, καὶ γνησιολογῆν τὰ πέμπωμα, ὅθεν, καὶ ἀφ' ὅτε, καὶ ὁποῖα· διεξαμένες δ', ἀπραγμόνως ἀνατιθέναι, ὑπηρετοῦντας ἀμφοῖν, καὶ τῷ θεῷ, καὶ τοῖς ἀνθρώποις. δοκεῖτω δέ μοι, ὦ ἄνδρες Δελφοὶ, ἄρτι βουλεύεσθαι περὶ τῶν παρόντων, ἀλογίστως πρῶτον, ta non sunt. Quod autem ad præsentem deliberationem attinet, danda est nobis opera, vt in hoc vitæ semel institutæ tuendo proposito constanter perseueremus. Nullus, vt mea fert opinio, memoria tenet, vllo tempore de quoquam donario apud nos latam esse sententiam, neque quenquam à sacrificando aut donario dedicando fuisse exclusum aut prohibitum: eamq; ob causam opinor delubrũ Apollinis tantopere auctum esse, in tantum, vt iam supra modum abundet muneribus. Oportet itaque neque in præsens quicquam temerè innouare, neque aliquid præter morem patrium constituere. Sed nec amoris respectu iudicanda sunt nobis donaria, nec generis ratione ea quæ mittuntur æstimanda, vndénam, aut à quo, aut cuiusmodi sint quæ huc legantur. Suscepta autem munera nulla curiositate delubro sacranda sunt, ac ambabus manibus per nos inseruiendum est cùm Deo, tum pietatis gratia huc venientibus. Videmini verò mihi, ô viri Delphi, super rebus quas in præsentia deliberationi expenden-

τον, ὑπὲρ ὅσων καὶ ἡλίκων ἐ-
σὶν ἡ σκέψις· πρῶτον μὲν
ὑπὲρ τοῦ θεοῦ, καὶ τοῦ ἱεροῦ, καὶ
θυσιῶν, καὶ ἀναθημάτων,
καὶ ἐθῶν ἀρχαίων, καὶ θεσμῶν
παλαιῶν, καὶ λόξης τοῦ μαν-
τείου· ἔπειτα ὑπὲρ τῆς πόλεως
ὅλης, καὶ τῶν συμφερόντων
ὧν τι κοινῷ ὑμῶν, καὶ ἰδίᾳ
ἑκάστῳ διαφῶν, ἐπὶ πᾶσι δὲ,
τῆς παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις
δυκλείας ἢ κακοδοξίας. τού-
των γὰρ ἐκ οἶδα ἄ τι μεί-
ζον, ἃ σωφρονοῦντι, ἢ ἀναγ-
καιότερον ἡγήσεσθαι ἄν. πε-
ρὶ μὲν δὴ ὧν βουλόμεθα,
ταῦτά ἐστιν, ὦ Φάλαρις τύ-
ραννε εἶς, οὐδὲ ταῦρος οὗ-
τος, οὐδὲ χαλκὸς μόνον, ἀλλὰ
πάντων βασιλεῖς, καὶ πάν-
των ἀνάσσων, ὅσοι νῦν χρῶν-
ται τῷ ἱερῷ· καὶ χρυσὸς, καὶ ἄρ-
γυρος, καὶ ὅσα ἄλλα τίμια,
πολλὰ πολλάκις ἀνατιθησό-
μενα τῷ θεῷ. πρῶτον μὲν γὰρ
τὸ καλὰ τὸν θεὸν ἐξιλάσθαι ἄξιον.

das subiecistis, consultissimè facturi, si primùm omnium eam cogitationem susceperitis, de qualibus nam ac quantis rebus consilium ineatis. Principiò enim super deo ipso ac templo, tum sacrificijs atque donarijs, super ritibus ac moribus antiquis, simul atque legibus vetustis, ac gloria vaticinij: exinde super vniuersa ciuitate, ac rebus priuatim & publicè omnibus Delphis conducentibus. Præter hæc omnia consultantes non contemnendum in discrimen venietis apud omnes homines, aut fruendæ gloriæ, aut tolerandæ infamiæ. His profectò nihil maius (siquidem rationis compotes estis) aut perinde necessarium esse existimabitis. De quibus igitur in præsens consultamus, hæc sunt, non equidem solùm Phalaris, neque taurus ille, neque æs tantùm, sed omnes reges ac principes, quotquot nunc templi vtuntur opera. Prætereà aurum, argentum, & quæcunque alia preciosa multa, ac sæpenumero deo dedicanda veniunt.

ἄξιον. τίνος οὖν ἕνεκα, μήδ' ὡς αἰεὶ, μήδ' ὡς πάλαι, τὰ περὶ τῶν ἀναθημάτων ποιήσομεν; ἢ τί μεμφόμενοι τοῖς παλαιοῖς ἔθεσι, καινοτομήσομεν; καὶ ὃ μηδεπώποτε, ἀφ' οὗ τὴν πόλιν οἰκοῦμεν, καὶ ὁ Πύθιος χρᾷ, καὶ ὁ τρίπους φθέγγεται, καὶ ἡ ἱέρεια ἐμπνεῖται, γεγένηται ἡμῖν, νῦν καταστησόμεθα, κρίνεσθαι καὶ ἐξετάζεσθαι τοὺς ἀνατιθέντας; καὶ μὴν ἐξ ἐκείνου μὲν τοῦ παλαιοῦ ἔθους, τοῦ ἀνέδην καὶ πᾶσιν ἐξεῖναι, ὁρᾶτε ὅσων ἀγαθῶν ἐμπέπλησται τὸ ἱερὸν, ἁπάντων ἀνατιθέντων, καὶ ὑπὲρ τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν ἔνιων δωρουμένων τὸν θεόν. εἰδ' ἡμᾶς αὐτοὺς δοκιμασὰς καὶ ἐξεταστὰς ἐπιστήσετε τοῖς ἀναθήμασιν, ὀκνῶ μὴ ἀπρήσομεν τῶν δοκιμασθησομένων ἔτι, οὐδενὸς ὑπομένοντος, ὑπόδικον αὐτὸν

niunt. Primùm enim iuxtà dei consilium expendere cõuenit. Cuius ergo rei gratia non vt semper nobis moris fuit, neque vt iam olim consueuimus, de dedicandis muneribus faciemus? Aut quid in antiquis constitutionibus censoria nota reprehendentes, rebus nouis studemus? Et quod nunquam ex quo hanc vrbem incolimus, ac Pythius interrogatus reddidit oracula, & tripos loquitur, & ipsa sacerdos diuino afflatur numine, fecimus, nunc faciendum constituemus, iudicantes videlicet, ac expendentes eos qui huc missitant munera. Quin potiùs illud apud animum vestrum cogitatis ex prisco illo more & instituto, quo munerum offerendorum facultas interclusa fuit nemini, quantis bonis templum auctum & cumulatum siet, omnibus offerentibus, ac quibusuis pro substantiæ suæ modulo donarijs deum cumulantibus. Quòd si nobis ipsi iudicum & censorum prouinciam sumemus missorum huc munerum, vereor ne citò eorum qui nobis probandi aut expendendi sunt, penuria laboremus, nemine scilicet sufferente semet-

αὐτὸν λαθισάνα, καὶ ἀναλίσκοντα καὶ λαλαπανῶντα, παρ' αὐτὸ λείνειν, καὶ ὑπὲρ τῶν ὅλων λινδυνεύειν. ἢ τίνι βιωτὸν, εἰ λειθύσεται τὸ ἀνατιθέναι ἀνάξιον.

semetipsum reum obiectare iudicio, & in hoc ipsum impensas & sumptus facientem, vt iudicetur, deq; omnibus in periculum veniat. Aut cui humaniter patiendum existimatis, si donariorum dedicandorum libertate indignus esse iudicabitur?

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a MONARCHAE pietatem.] μοναρχης seu μοναρχον, *pro, tyranno, &* μοναρχεῖν, *pro, tyrannidem gerere apud Græcos sæpe dicuntur, vt hic. Nimirum id vocabuli tum eum significat, qui solus rerum potitur, idq; iniuste. b* Et quod à poëtis dicitur citra sementem.] *Quæ autem citra nostram operam casu nobis eueniunt,* ἄσπαρτα καὶ αὐτόματα *contingere dicũt Græci. Idẽ in Parasito, & in Rhetorum didascalo vsus est. Natum à fabula insularum fortunatarum, de quibus Lucianus & Horat. in Odis. Hom. Odyss. lib. 9.*

ΠΕΡΙ ΑΣΤΡΟΛΟΓΙΑΣ. *DE ASTROLOGIA.*

D. Erasmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

ASTrologiæ defensio quędam est, à dignitate videlicet quam ab antiquitate & præstantia eorum qui illam ab initio coluêre, trahit: & à certitudine, quam ex similibus & signis ratiocinatione quadã colligit. Recenset aũt principiò varias gentes & populos à quibus illa inuenta, tractata ac locupletata fuerit. Deinde & homines,

nes, & quid quisq; in illa singulatim vel obseruârit, vel tractârit: quo loco & fabulas plerasq; Græcorum poëtarũ de Orpheo, Tiresia, Atreo, Thyeste, Bellerophonte, Phryxo, Dædalo, Endymione, Phaëthonte, ac cæteris quibusdam explicat. Postremò & vtilitatẽ artis tradit, quò futuris rebus per hanc obseruatis, & mala faciliùs tolerare, vtpote præuidentes illa, possimus: & bonorum spe nos ipsos confirmare. Exordio dociles facit, statim proposito de quo & qualiter dicturus sit: & obiurgat eos qui artem ob imperitiam vtentium ac profitentium reprehendunt.

Ἀμφί τε οὐρανοῦ, ἀμφί τε ἀστέρων ἡ γραφὴ οὐκ αὐτῶν ἀστέρων οὐδ' αὐτοῦ περὶ οὐρανοῦ, ἀλλὰ μαντείης καὶ ἀληθείης, ἣ δὴ ἐκ τουτέων ἐς ἀνθρώπων βίον ἔρχεται. ὁ δέ μοι λόγος οὐχ ὑποθημοσύνην ἔχει, οὐδὲ διδασκαλίην ἐπαγγέλλεται, ὅκως ταύτην τὴν μαντοσύνην διεγνεκτέον, ἀλλὰ μέμφομαι, ὁκόσοι σοφοὶ ἐόντες, τὰ μὲν ἄλλα ἐπασκέουσι, καὶ πᾶσι τοῖς ἑωυτέων ἀπηγέονται, μούνην δ' ἀστρολογίην οὔτε τιμέουσιν, οὔτε ἐπασκέουσι. καὶ ἡ μὲν σοφίη παλαιὴ, οὐδὲ νέον ἐς ἡμέας ἀφίκετο, ἀλλ'

De cœlo, deq; astris est nobis institut⁹ sermo: non de ipsis quidem astris, neque ipso de cœlo, verùm de diuinatione ac veritate, quæ ab illis in hominum vitam proficiscitur. Neque rursum mihi libellus hic se traditurum aut docturum profitetur, quo pacto diuinationem hanc assequi liceat: sed illud queror, doctos omneis cùm in cæteris omnibus exerceant sese, suisq; omnibus tradant, solam Astrologiam nec habere in precio, nec exercere. Atqui hoc doctrinæ genus vetustum est, neque nuper ad nos peruénit, sed

ἀπ' ἴσην ἔργον ἀρχαίων βασιλέων, θεοφιλέων, οἱ δὲ νῦν ἀμαθίᾳ καὶ βαθυμίᾳ. καὶ πρός τι μισοπονίᾳ, διὰ νοσοῦσί τι ἀντίξοα φρονέουσι, καὶ εὖτ' ἂν ἀνθρώποις ἐπικουρέωσι, ψεύδεα μαντευόμενοι, ἄσφαρ τι κατιγορέουσι, καὶ αὐτῶν ἀστρολογίῃ μισέουσιν, ὅτι μὲν ὅτι ὑγιὰ, οὔτι ἀληθέα νομίζουσιν, ἀπὸ λόγων ψευδέα καὶ ἀνιηρόλιον, ἃ δικαίως, ἐμοὶ δοκέει, φρονέοντες. ὅτι γὰρ τέκτονος ἀϊδρείῃ, τεκτοσύνης αὐτῆς ἀφυίῃ, δεῖ αὐληττέων ἀμουσίῃ, μουσικῆς ἀδρείῃ· ἀπ' οἱ μὲν ἀμαθέες τῶν τεχνέων, ἐν κάσῃ δ' ἐν ἑωυτῇ σοφή. πρῶτον μὲν δὴ Αἰθίοπες τὸν δὲ τὸν λόγον ἀνθρώποισι διέτησαν, αὐτίη ἐοῦσα αὐτέοισι τὰ ἐν σοφίῃ τοῖσι ἔθνεσι, καὶ γὰρ τἄλλα τῶν ἄλλων σοφώτεροι Αἰθίοπες, τὰ δὲ, διὰ τῆς οἰκήσιος ἡ ὁμοιείη. ἀεὶ γὰρ σφέας εὐδίη διὰ γαλλωάη διατελέει, δεῖ τῶν τὸ ἔτος προπέμπουσι, ἀπ' ἐν μιῇ ὥρῃ οἰκέουσιν. εὐδόντος δὲ πρῶτα τῷ σι-

sed inuentum est priscorũ regũ, quos diu amabãt. At huius ætatis mortales nõ solùm insciticia socordiáq, verumetiã odio laboris diuersa ab illis sentiũt. Cumq fortè inciderint in eos q falsa prædicũt, tum et astra culpãt, & ipsam Astrologiã habent exosam, neq salutarẽ eam, neq veridicã arbitrantes, sed aũt magis falsam atq inanem haud rectè, siquidẽ mihi quidẽ videtur, sentientes. [b] *Neq enim ob imperitiam fabri, ars ipsa culpatur: neq ob cãtoris insciticã ipsa musica parũ est erudita, quin illi potiùs artiũ sunt ignari: cæterũ ars vnaquæq suapte natura scita est.* [c] *Primũ igiur Aethiopes hãc rationẽ mortalibus tradiderunt. In causa fuit partim gẽtis eius sapientia (nam cæteris quoq in rebus Aethiopes reliquos homines antecellũt sapientia) partim regionis quam incolũt, opportunitas, propterea quòd apud eos perpetua sit cœli serenitas, tranquillitasq, neq patiuntur anni mutationes, sed eadẽ tẽperie viuũt. Itaq cùm primũ videt lu-*

nam

λιναίην οὐκ ἐς πάμπαν ὁμοίην φαινομένην, ἀλλὰ πολυειδέα τε γιγνομένην, καὶ ἐν ἄλλοτε ἄλλῃ μορφῇ τρεπομένην, ἐδόκεον αὐτέοισι τὸ χρῆμα θωύματος καὶ ἀπρείης ἄξιον. ἔνθεν δὲ ζητέοντες, εὗρον τουτέων τὴν αἰτίην, ὅτι οὐκ ἴδιον τῇ σεληναίῃ τὸ φέγγος, ἀλλά οἱ παρ' ἠελίου ἔρχεται. εὗρον δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀστέρων τὴν φορὴν, τοὺς δὴ πλάνητας ἡμεῖς καλέομεν, μοῦνοι γὰρ τῶν ἄλλων ἀστέρων κινέονται, φύσιν τε αὐτῶν καὶ δυναστείην, καὶ ἔργα, τὰ ἕκαστος ἐπιτελέουσιν. ἐν δὲ καὶ οὐνόματα αὐτέοισιν ἐπέθεσαν, οὐκ ὀνόματα, ὅκως ἐδόκεον, ἀλλὰ σημήια. ταῦτα μὲν οὖν Αἰθίοπες ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπέβλεψαν. μετὰ δὲ, γείτοσιν, οὗσιν Αἰγυπτίοισιν, ἀτελέα τὸν λόγον παρέδοσαν. Αἰγύπτιοι δὲ παρὰ σφέων ἐκδεξάμενοι ἡμιεργέα τὴν μαντικὴν ἐπὶ μέζον ἤγειραν. μέτρα τε τῆς ἑκάστου κινήσεως ἐσημήναντο, καὶ ἐτέων ἀριθμὸν, καὶ μηνέων καὶ ὡρέων διετάξαντο.

nam non ſemper eodem vultu apparentē, ſed varia ſubinde ſpecie & in aliam atq; aliā verti formā, viſa eſt illis ea res admiratione atq; diſquiſitione digna. Deinde cū inquiſiſſent, repererunt hanc eſſe earum rerum cauſam, [d] *quòd lunæ non eſſet lumen proprium, ſed à ſole mutuatum. Inuenerunt aūt & reliquarum ſtellarū motus, harum quas nos errones appellamus (nam ſtellarū hæ ſolæ mouentur) naturamq; earum ac poteſtatem, & effectus quos vnaquæq; præſtet nominibus quoque inditis, non illis quidem vtcunq; viſum eſt, confictis, ſed quà notæ rerum eſſent. Hæc igitur in cœlo perſpexerunt Aethiopes: mox Aegyptijs finitimis artem imperfectam tradiderunt.* [e] *Porrò Aegyptij diuinandi rationē quam ab illis dimidiatam acceperant, in maius prouexerunt: quippe qui menſuram etiam ad quam vnaquæq; ſtella moueretur, indicârint. Ad hæc annorum, menſium, horarumq; numerum inſtituerunt.*

Ac men-

καὶ μηνῶν μὲν σφῖσι μέτρον, ἡ σεληναίη, καὶ ἡ ταύτης ἀναστροφὴ ἐγένετο, ἔτεος δὲ, ἠέλιος, καὶ ἡ τοῦ ἠελίου περίφορος. οἱ δὲ καὶ ἄλλα ἐμήσαντο πολλῷ μέζω τουτέων· ἐκ γὰρ δὴ τοῦ παντὸς ἠέρος, καὶ ἀστέρων τῶν ἄλλων ἀπλανέων τε καὶ ἐνσπθέων, καὶ οὐδ' ἅμα κινεομένων, δυόδεκα μοίρας ἐτάμοντο ἐν τοῖσι κινεομένοισι, καὶ οἰκεῖα ζῶα ἐόντα, ἕκαστον αὐτῶν ἐς ἄλλην μορφὴν μεμιμέαται, τὰ μὲν ἐνάλια, τὰ δὲ ἀνθρώπων, τὰ δὲ θηρῶν τὰ δὲ πτηνῶν, τὰ δὲ κτηνέων. ἀπὸ τέων δὴ καὶ ἱερὰ τὰ Αἰγύπτια πολυειδέα ποιέεται· οὐ γὰρ πάντες Αἰγύπτιοι ἐκ τῶν δυόδεκα μοιρέων πασέων ἐμαντεύοντο, ἄλλοι δὲ ἀλλοίῃσι μοίρῃσιν ἐχρέοντο· καὶ κριὸν μὲν σέβουσιν, ὁκόσοι ἐς κριὸν ἀπέβλεπον· ἰχθύας δὲ οὐ σιτέονται, ὁκόσοι ἰχθύας ἐπεσημήναντο· οὐδὲ τράγον κτείνουσιν, ὅσοι αἰγόκερων ᾔδεσαν. καὶ οἱ ἄλλοι τἆλλα, ὡς ἕκαστοι, ἱλάσκονται. ναὶ μὴν καὶ ταῦρον ἐς τιμὴν τοῦ ἠερίου ταύρου σεβίζονται.

Ac menses quidem illi luna metiuntur, atq; eius recursu finiunt: [f] *annum verò Sole, & huius circuitu metiuntur, Quin his etiam maiora ostenderunt. Nam ex vniuerso cœlo, reliquisq; stellis, & errantibus; & fixis, neque simul cum cæteris sese mouentibus; duodecim partes effecerunt in his quæ mouentur; & vnamquamque suis animantibus repræsentârunt; partim marinis, partim homine, partim feris, partim volatilibus, partim pecudibus. Vnde & sacra Aegyptiorum variè fiunt. Neque enim omnes Aegyptij ex omnibus duodecim partibus diuinabant, sed alij alijs vtebantur partibus. Itaque arietem colunt, qui ad arietem spectabant, piscibus non vescuntur, qui pisces annotârant. Nec hircum mactant, qui Capricornum viderant: atque alij item alia venerabãtur, quæ quisque inuenerat. Quin taurum etiam ob honorem cœlestis Tauri colunt.*

8 Nam

κὴ ὁ Ἄπις αὐτοῖς χρῆμα ἱερώτατον πλὴν χώρων ἐπινεμῆται, καί οἱ ἐκᾶ μαντήιόν τι ἀναπτιθᾶσι, σημεῖον τῆς ἐκείνου τοῦ μαντικῆς. ὁ μὲν τὰ πολλῶν δὴ, καὶ Λίβυσιν ἐπίβηται τοῦ λόγου· καὶ γὰρ τὸ Λιβύων μαντήιον τοῦ Ἀμμωνος, καὶ τοῦτο ἐς τὸν ἥρα, καὶ ἐς πλὴν τότε ἀφίκετο ἄρης, παρὰ τὸν Ἀμμωνα, καὶ οὐτι μεσόπροσωπον ποιεῦνται. ἔγνωσται δὲ τοῦτον ἕκαστα καὶ Βαβυλώνιοι, οὗτοι μὲν, λέγουσι, καὶ πὸ τῶν ἄλλων, ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, πολὺ ὕστερον ἐς τότε ὁ λόγος ἀφίκετο. Ἐπίσης δὲ, ὅτι παρ' Αἰθιόπων, ὅτι παρ' Αἰγυπτίων ἀστρολογίης πρὸς ἐλλήνων, ἀμὰ σοφίσιν Ὀρφεύς, ὁ Οἰάγρου καὶ Καλλιόπης, πρῶτος τάδε ἀπηγήσατο· ὁ μὲν δὴ ἐμφανέως, ἐδὲ ἐς φάος τὸν λόγον πλώιζηκεν, ἀπ' ἐς γοητείαν καὶ ἱερολογίην, οὐκ ἀμαθείη ἐκείνου. πυξάμενος γὰρ λύρην, ὄργιά τε ἐποιήσατο, καὶ τὰ ἱερὰ ἤειδεν· ἡ δὲ λύρη,

8 *Nam Apis apud illos res in primis sacra, regionem sortitus est: & qui eam incolunt partem, oraculum quoque dicârunt, signum videlicet diuinationis, quam à cœleſti Tauro petunt. Ac non multò pòſt Libyes quoque hanc artem ſunt aggreſſi. Siquidem & h oraculum quod eſt apud illos Ammonis, ad cœlum & huius ſententiam refertur, iuxta Ammonem, quem illi arietis ſpecie fingunt. Calluerunt autem hæc omnia & Babylonij: atque hi quidem affirmant ſe primos omnium fuiſſe. Verùm, vt ego exiſtimo, multò poſteriùs ad hos ſcientia peruenit. At verò Græci nec ab Aethiopibus, nec Aegyptijs de Aſtrologia quicquâ audiérunt: verùm illis Orpheus Aeagro Calliopéque prognatus primus iſta monſtrauit. nõ ille quidem admodum dilucidè, neq; rem clarè docuit, ſed præſtigijs ac myſticis inuolucris obtexit. Sic enim illi viſum eſt. Nã concinna lyra Orgia inſtituit, ſacraſq; cantiones decantabat. Porrò*

λύρη, ἑπτάμιτος ἐοῦσα τὴν τῶν κινεομένων ἀστέρων ἁρμονίην συνεβάλλετο. ταῦτα Ορφεὺς διζήμενος, καὶ ταῦτα ἀνακινέων, πάντα ἔθελγε, καὶ πάντων ἐκράτεεν. οὐ γὰρ ἐκείνην τὴν λύρην ἔβλεπεν, οὐδὲ οἱ ἄλλης ἔμελε μουσουργίης, ἀλλ' αὕτη Ορφέως ἡ μεγάλη λύρη. Ἑλληνές τε τάδε τιμέοντες, μοίρην ἐν αὐτῷ οὐρανῷ ἀπέκειναν· καὶ ἀστέρες πολλοί, καλέονται λύρη Ορφέως. ἢν δέ ποτε Ορφέα ἴδῃς, ἢ λίθοισιν ἢ χροιῇ μεμιμημένον, μέσῳ ἕζεται εἴκελος ἀείδοντι, μετὰ χερσὶν ἔχον τὴν λύρην· ἀμφὶ δέ μιν ζῶα μυρία ἕστηκεν, ἐν οἷς καὶ ἄνθρωπος καὶ ταῦρος καὶ λέων. καὶ τῶν ἕκαστον εὖτ' ἂν ἐκεῖνα ἴδῃς, μέμνησό μοι τουτέων, κοίη ἐκείνου ἀοιδή, κοίη δὲ καὶ ἡ λύρη, κοῖος δὲ καὶ ταῦρος, ἢ ὁ κοῖος λέων, Ορφέως ἐπαίουσιν. ἢν δὲ τὰ λέγω, αἴτια γνοίης, σὺ δὲ καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ δέρκεο ἕκαστον τουτέων. λέγουσι δὲ Τειρεσίην.

lyra cùm septem haberet chordas, concentum mobilium stellarum repræsentabat. Hæc conquirens atque hæc agitans Orpheus omnia delenibat, omniáque vincebat. Neque enim illam hominis lyram spectabant, neque illi alterius musices studium erat, verùm hæc magna illa Orphei lyra. Hisce rebus cùm Græci honorem habere vellent, locum illi in ipso cœlo designârunt, & cō plusculæ stellæ vocātur Orphei lyra. Quòd si quando Orpheum videris vel saxo expressum, vel coloribus effictum, sedet in medio, canenti similis, manibus tenens lyram. circum hunc animantiū innumera multitudo, inter quæ & homo, & taurus, & leo. Cúmque horum singula víderis, fac horū mihi memineris, cuiusmodi sit illius cantus, cuiusmodi lyra, cuiusmodi taurus, & cuiusmodi leo Orpheum audiant. Quòd si eorum quæ dico, causas intelligas, tum & in cœlo horum vnumquodque contemplator. Fertur aūt & Tiresia

ρεσίην. ἄνδρα Βοιώτιον, τοῦ δὴ κλέος μαντοσύνης πέρι πολλὸν ἀείρεται, τοῦτον τὴν Τειρεσίην ἐν Ἕλλησιν εἰπεῖν, ὅτι τῶν πλανεομένων ἀστέρων, οἱ μὲν θήλεσι, οἱ δὲ ἄῤῥενσι ἐόντες, οὐκ ἴσα ἐκ τελέουσι. τοῦ καί μιν διφυέα γενέσθαι, καὶ ἀμφίβιον Τειρεσίην μυθολογέουσιν, ἄλλοτε μὲν θῆλυν, ἄλλοτε δὲ ἄῤῥενα. Ατρέως δὲ καὶ Θυέστεω, περὶ τῇ πατρῴῃ βασιληίῃ φιλονεικεόντων, ἤδη τοῖσιν Ἕλλησιν ἀνάφανδον ἀστρολογίης τε καὶ σοφίης τῶν οὐρανίης μάλιστ' ἔμελε, καὶ τὸ ξυνὸν τῶν Αργείων, ἄρχειν ἔγνωσαν ἑωυτῶν, ὅστις τοῦ ἑτέρου σοφίην προφερέστερος. ἔνθα δὴ Θυέστις μὲν κριὸν σφίσι, τὸν ἐν τῷ οὐρανῷ σημηνάμενος ὑπέδειξεν, ἀπὸ τέω δὴ ἄρνα χρύσεον Θυέστῃ γενέσθαι μυθολογέουσιν. Ατρεὺς δὲ τοῦ ἠελίου πέρι, καὶ τῶν ἀνατολέων αὐτοῦ, λόγον ἐποιήσατο, ὅτι οὐκ ἐς ὁμοίην φορὴν ἠέλιός τε, καὶ ὁ κόσμος κινέονται, ἀλλ' ἐς ἀντίξοον ἀλλήλοις δραδρομέουσι. καὶ αἱ νῦν δύσιες, δοκέουσαι τοῦ κόσμου δύσιες ἐοῦσαι, τοῦ ἠελίου ἀνατολαί εἰσι.

resia genere Bœotius, diuinandi gloria multùm celebris fuisse. Hūc Tiresiam ex Græcis aiunt dixisse, stellarum erraticarum alias esse fœmininas, alias mares, non tamen eadem efficere. Vnde eundem ancipiti sexu fuisse fabulantur, aliquando fœminam, aliquando marem. Porrò Atreo & Thyeste de regno paterno decertantibus, iam tum maximam Astrologiæ cœlestisq; doctrinæ curam fuisse Græcis, palàm est. Ac publico consensu statuerunt Argiui, vt vter scientia præcelleret, is imperio potiretur. Ibi Thyestes arietem illis in cœlo demonstrauit, atque hinc aureum arietem Thyestæ fuisse proditum est fabulis. At Atreus de Sole, deq; vario illius exortu locutus est, ostendens non eodem modo ferri Solem & mundum, sed contrario inter se cursu rapi: & qui nunc videtur occasus, cùm sit occasus mundi, Solis exortum esse.

τὰ δὲ εἰπόντα βασιλῆα μιν Αργεῖοι ἐποιήσαντο, καὶ μέγα κλέος ἐπὶ σοφίῃ αὐτοῦ ἐγένετο. ἐγὼ δὲ καὶ περὶ Βελλεροφόντεω τοιάδε φρονέω· πτηνὸν μὲν οἱ γενέσθαι ἵππον οὐ μαλα πείθομαι, δοκέω δέ μιν τάντην τὴν σοφίην μεθέποντα, ὑψηλά τε φρονέοντα, καὶ ἄστροισι ὁμιλέοντα, ἐς οὐρανὸν οὐχὶ τῶν ἵππῳ ἀναβῆναι, ἀλλὰ τῇ διανοίῃ. ἴσα δέ μοι καὶ ἐς Φρίξον τὸν Αθάμανθος εἰρήσθω, τὸν δὴ κριῷ χρυσέῳ δι' αἰθέρος ἐλᾶσαι μυθέονται. ναὶ μὲν τοι καὶ Δαίδαλον τὸν Αθηναῖον, ξείνη μὲν ἡ ἱστορίη, δοκέω γέ μιν οὐκ ἔξω ἀστρολογίης, ἀλλὰ οἱ αὐτὸς μαλιστα ἐχρήσατο, καὶ παιδὶ τῶν ἑωυτοῦ κατηγήσατο. Ικαρος δὲ, νεότητι καὶ ἀτασθαλίῃ χρεόμενος, καὶ οὐκ ἐπιεικτὰ διζήμενος, ἀλλ' ἐς πόλον ἀερθεὶς τῶν νῷ, ἐξέπεσε τῆς ἀληθηίης, καὶ παντὸς ἀπεσφαλη τοῦ λόγου, καὶ ἐς πέλαγος κατηνέχθη ἀβύσσων πρηγμάτων. τὸν Ελλιωσὺ ἄλλος μυθο-

Hæc locutum Argiui regem creârunt, magnámque doctrinæ laudem est assecutus. Equidem & de Bellerophôte similia sentio. Nam alatum equum illi fuisse, nõ admodum credo: verùm arbitror illum hanc disciplinam sectantem, sublimiáq; cogitantem, & inter astra versantem, in cœlum non equo ascendisse, sed animo. Eadem de Phrixo Athamantis filio dixerim, quem aureo ariete per aërem vectum fabulantur. Quin & ipsum sanè [i] Dædalum Atheniensem, etiam si res est noua auditu, tamen haud existimo eum ab Astrologia fuisse alienum: sed cùm ipse ea maximè est vsus, tum filium suum eandem perdocuit. Ast Icarus cum iuuentutis calore & inscitia, nõ ea disquireret quæ conueniebant, sed ad ipsum quoq; polũ animo tolleretur, delapsus est à vero, totáq; aberrauit arte, & in mare præceps decidit rerum immensæ profunditatis: de quo Græci secus fabulan-

μυθολογέουσι καὶ κόλπον ἐπ' αὐτῷ ἐν τῇδε τῇ θαλάσσῃ Ἰκάρειον εἰκῇ καλέουσι. τάχα δὲ καὶ Πασιφάκ, πρὸ Δαιδάλου ἀκούσασα ταῦρου τε πέρι, τοῦ ἐν τοῖς ἄστροισι φαινομένου, καὶ αὐτὸ ἀστρολογίης, εἰς ἔρωτα τοῦ λόγου ἀπίκετο, ὅθεν νομίζουσιν, ὅτι Δαίδαλός μιν τῷ ταύρῳ ἐνύμφευσεν. εἰσὶ δὲ, οἳ καὶ κατὰ μέρεα τὴν ἐπιστήμην διελόντες, ἕκαστοι αὐτῶν ἀλλὰ ἐπενοήσαντο, οἱ μὲν τὰ ἐς τὴν σελήναίην, οἱ δὲ τὰ ἐς Δία, οἱ δὲ τὰ ἐς ἠέλιον συναγείραντες, δρόμους τε αὐτέων πέρι καὶ νύσιος καὶ δυνάμεος. καὶ Ενδυμίων μὲν τὰ ἐς τὴν σελήναίην διετάξατο, Φαέθων δὲ τοῦ ἠελίου δρόμον ἐτεκμήρατο, οὐμέν γε ἀτρεκέως, ἀλλ' ἀτελέα τὸν λόγον ἀπολιπὼν, ἀπέθανεν. οἱ δέ τα γε ἀγνοέοντες, ἠελίου παῖδα, Φαέθοντα δοκέουσι, καὶ μῦθον ἐπ' αὐτέω οὐδαμᾷ πιστὸν διηγέονται· ἐλθόντα γάρ μιν παρὰ τὸν ἠέλιον τὸν πατέρα, αἰτέειν τὸ τοῦ φωτὸς ἅρμα ἡνιοχεύειν, τὸν δὲ διοῦναι τε οἱ, καὶ ἑποθέσθαι τοῦς ἱππασίης τὸν νόμον.

fabulantur, q ex huius nomine sinum eius maris Icarium frustra vocant. Fieri potest, vt Pasiphaë quoque cùm ex Dædalo de Tauro audîsset, inter stellas apparente, déq; ipsa Astrologia, in artis amorē inciderit. ob id existimant factum, vt Dædalus illā tauro copulârit. Sunt autem qui scientiam in portiones partiti, in singulis partibus singuli elaborârint, alij in ijs quæ ad Lunam, alij quæ ad Iouem, alij quæ ad Solem pertinent, congerentes, neq; non cursum ac motum & vim illorum. Atque [k] *Endymion Lunæ rationem tradidit, Phaëthon Solis cursum deprehendit, non ille quidem verè, sed moriens imperfectam artem reliquit. Hæc qui ignorant,* [l] *Phaëthontem Solis filium credunt, fabulamq; de illo haudquaq; veram narrant, adijsse Solem patrem, ac postulasse ab eo vt sibi liceret lucis currū moderari. illum id cōcessisse, monuisséq; qua ratione foret aurigandum.*

ὁ δὲ Φαέθων ἐπεσδὴ ἀνέβη τὸ ἅρμα, ἡλικίᾳ καὶ ἀπειρίᾳ, ἄλλοτε μὲν πρόσγειος ἡνιόχευεν, ἄλλοτε πολλὸν τῆς γῆς ἀπαιωρούμενος· τοὺς δὲ ἀνθρώπους κρύος τε καὶ θάλπος οὐκ ἀνασχετὸν διέφθειρεν. ἐπὶ τοῖσι δὴ τὸν Δία ἀγανακτέοντα, βαλεῖν πρηστῆρι Φαέθοντα μεγάλῳ, πεσόντα δέ μιν αἱ ἀδελφαὶ περιστᾶσαι, πένθος μέγα ἐποίεον, ἔστε μετέβαλλον τὰ εἴδεα, καὶ νῦν εἰσιν αἴγειροι, καὶ τὸ ἤλεκτρον ἐπ' αὐτῷ δακρυον σταλάουσιν. οὐχ οὕτω ταῦτα ἐγένετο, οὐδὲ ὅσιον αὐτοῖσι πείθεσθαι, οὐδὲ ἠέλιος παῖδα ἐποιήσατο, οὐδὲ ὁ παῖς αὐτῷ ἀπέθανε. λέγουσι δὲ καὶ ἄλλα Ἕλληνες πολλὰ μυθώδεα, τοῖσι ἐγὼ οὐ μάλα τι πείθομαι. κῶς γὰρ δὴ ὅσιον πιστεῦσαι, παῖδα Αἰνείην τῆς Ἀφροδίτης γενέσθαι, καὶ Διὸς Μίνω, καὶ Ἄρεος Ἀσκάλαφον, καὶ Αὐτόλυκον Ἑρμέω; ἀλλ' οὗτοι, ἕκαστος αὐτέων, θεοφιλέσι ἐγένον-

Phaëthontem verò conscenso curru, partim ob ætatem, partim ob imperitiam ita egisse, vt aliquando esset vicinus terræ, aliquando longo semotus spatio à terra, interim mortales frigus atque æstus intolerabilis conficiebat. Ob hæc indignatum Iouem ingenti fulminis telo percussisse Phaëthontem. eum deiectum sorores circumstantes magno luctu prosequebantur, donec immutarent formas, quæ nunc sunt Populi, ac lachrymarum vice, quibus fratrem deplorabant, electrum destillant. Haudquaquam hæc ita gesta sunt, neque pium est his habere fidem, neque Soli fuit filius, neque illi filius interijt. Sed narrant Græci & alia permulta fabulosa, quibus ego non admodum credo. Nam quî consentaneum est credere [m] *Aeneam Veneris fuisse filium, aut Minoa Iouis, aut Ascalaphum Martis, aut Autolychum Mercurij? Verùm hi homines pij, dijsq; grati*

ἐγένοντο, καὶ σφίσι γενομένοισι· τῶν μὲν ἡ Αφροδίτη, τῶν δὲ ὁ Ζεύς, τῶν δὲ, ὁ Αρης ἐπέβλεψεν. ὁκόσοι γὰρ δὴ ἀνθρώποισι ἐν τῇ γενεῇ ταύτῃ οἰκοδεσποτέουσιν, οὗτοι ὅκως τοκέσσι, ἑωυτοῖσι πάντα εἴκελα ἐκτελέουσι, καὶ χρόην, καὶ μορφὴν, καὶ ἔργα, καὶ δανοίην· καὶ βασιλεὺς μὲν ὁ Μίνως, Διὸς ἡγεομένου, καλὸς δὲ Αἰνείης, Αφροδίτης βουλήσει ἐγένετο· κλέπτης δὲ Αὐτόλυκος ἡ δὲ οἱ κλεπτικὴ, ἐξ Ερμέω ἀπίκετο. οὐ μενοῦν οὐδὲ τὸν Κρόνον ὁ Ζεὺς ἔδησεν, οὐδὲ ἐς Τάρταρον ἔρριψεν, οὐδὲ τὰ ἄλλα ἐμήσατο ὁκόσα ἄνθρωποι νομίζουσιν· ἀλλὰ φέρεται γὰρ ὁ Κρόνος τὴν ἔξω φορὴν, πολλὸν ἀφ' ἡμέων, καὶ οἱ νωθρήτε ἡ κίνησις, καὶ οὐ ῥηιδίη τοῖσι ἀνθρώποισι ὁράασθαι, διὸ δή μιν ἑστάναι λέγουσιν, ὅκως πεπεδημένον· τὸ δὲ βάθος τὸ πολλὸν τοῦ ἤερος, Τάρταρος καλέεται. μάλιστα ἐκ τε Ομήρου τοῦ ποιητέω, καὶ τῶν Ησιόδου ἐπέων μάθοι ἄντις τὰ πάλαι τοῖς ἀστρολογέουσι ὁμοφωνέοντα.

grati fuerunt, eosq; nascentes, hunc Venus, illum Iupiter, alium respiciebat Mars. Etenim qui patresfamiliâs sunt mortalibus in hoc progignendi genere, ij veluti parentes sibi similia producunt omnia, & colorem, & formam, & facta, & animum. At rex quidem Minos Iouis auspicijs, Aeneas formosus, Veneris fauore natus est, fur Autolycus: at ea furaracitas illi ex Mercurio contigit. Iam verò nec Saturnum Iupiter coniecit in vincula, nec in tartara præcipitem dedit, neque cætera machinatus est, quæ putāt homines: verùm Saturnus extremus mouetur, proculq; à nobis semotus est. Segnis illi motus, neque facilis animaduersu mortalibus: atq; hanc ob causam illum stare dicūt, ceu vinculis alligatum. Cæterùm ingens aëris multitudo, Tartarus appellatur. Sed potissimùm ex Homeri poëtæ, Hesiodiq; carminibus liceat intelligere, priscorum fabulas cū Astrologia consentire.

ταῦτ' ἂν δὲ τῶν σαρκῶν τοῦ Διὸς ἀπηχήματα καὶ τὰ βέλη τὰς βολὰς, τὰ δὲ ἐγὼ ἅμαξα εἶναι συμβάλλομαι, καὶ τὰς πόλιας, τὰς ἐν τῇ ἀσπίδι Ἥφαιστος ἐποίησε, καὶ τὴν χορὸν, καὶ τὸν ἄνδρα τὸν ἀμφοῖν. τὰ μὲν γὰρ ὁπόσα ἐς τὸν Ἀφροδίτην αὐτῷ καὶ τὸν Ἄρεα τὸν μοι δοκεῖν ἐλήλυθε, καὶ τὰ ἐμφανέα, ἐκ ἄπορος, ἢ ἐκ τῆς ἢ τῆς Σοφίης πεποιημένα· ἡ γὰρ δὴ ὧν Ἀφροδίτης καὶ Ἄρεος ὁμοδρομοίη, τὸν Ὁμήρου ἀοιδὸν ἀπεργάζεται. ἐν ἄπασι ἢ ἔπεσι τὰ ἔργα ἑκάστου αὐτῶν διαείσας, τῇ Ἀφροδίτῃ μὲν ἔπεσιν, Ἀτὰρ σύγ' ἱμερόεντα μετέρχεο ἔργα γάμοιο. τὰ δὲ τοῦ πολέμου, Ταῦτα γ' Ἄρηι θοῷ, καὶ Ἀθηναίῃ πάντα μεμήσεται. Ἀπειροι δὲ παλαιοὶ ἦσαν, μάλιστα μαντικῆς ἐχόμενοι, καὶ ἐπαίροντο αὐτῷ ποιούμενοι. ἀλλ' ὅτι πόλιας ὤκισεν οὐδὲ τείχεα περιέβαλλον, οὔτε φόνους ἐργάζοντο, ὅτε γυναῖκας ἠγάγοντο, πρὶν ἂν δὲ παρὰ μάντεως ἀκούσωσιν ἕκαστα. καὶ

Siquidem vbi Iouis catenam narrat, ac Solis iacula (quæ quidem ego radiorum ictus esse conijcio) tũ vrbes quas in clypeo finxerat Vulcanus, præterea choream & vineam, ad hæc quæcunque de [n] Veneris ac Martis adulterio dixit, déque detectione, haud aliundè quàm ex hac scientia sunt conficta: quandoquidem Veneris & Martis concursus, Homericæ cantilenæ præbet argumentum: in alijs autem versibus vtriusque diuersum effectum descripsit: Veneris cùm ait illi:

Tute Venus iucunda magis connubia cura.

Porrò de belli negotijs:

Cuncta citò hæc curæ fuerint Marti atque Mineruæ.

Hæc cũ intelligerent veteres illi, maximè diuinationibus vtebantur, nec eam ociosam esse putabant, adeò vt nec vrbes conderẽt, neq; mœnia circunducerent, neque quenquam occiderent, neque ducerent vxores priusquam de singulis à vate responsum accepissent.

[o] *Denique*

καὶ γὰρ αὐτὰ τὰ μαντήια αὐτοῖσι οὐκ ἔξω ἀστρολογίης ἐῶν. ἀτὰρ παρὰ μὲν Δελφοῖς, παρθένῳ ἔχει τὴν προφητείην, σύμβολον τῆς παρθένου, τῆς οὐρανίης· καὶ δράκων ὑπὸ τῷ τρίποδι φθέγγεται, ὅτι καὶ ἐν ἄστροισι ἄστρων φαίνεται· καὶ ἐν Διδύμοισι δὲ μαντήιον τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐμοὶ δοκέειν καὶ τοῦτο ἐκ τῶν τρίδυμων Διδύμων ὀνομάζεται. οὕτω δὲ αὐτοῖσι χρῆμα ἱρώτατον ἡ μαντοσύνη ἐδόκησε, ὥστε δὴ Ὀδυσσεὺς, ἐπειδὴ ἔκαμε πλανώμενος, ἐθελήσας ἀπρικὲς ἀκοῦσαι περὶ τῶν ἑωυτοῦ πρηγμάτων, ἐς τὸν Ἀίδεω ἀπίκετο, οὐκ ὄφρα ἤδη νέκυας, καὶ ἀτερπέα χῶρον, ἀλλ' ἐς λόγους ἐλθεῖν Τειρεσίεω ἐπιθυμέων. καὶ ἐπειδὴ ἐς τὸν χῶρον ἦλθεν, ἔνθα ἡ Κίρκη ἐσήμηνε, καὶ ἔσκαψε τὸν βόθρον, καὶ τὰ μῆλα ἔσφαξε, ποιμῶν νεκύων παρεόντων, ἐν τοῖσι καὶ τῆς μητρὸς τῆς ἑωυτοῦ, τοῦ αἵματος πιεῖν ἐθελόντων, ὁ πρότερον ἀφῆκεν οὐδενί, οὐδὲ αὐτῇ τῇ μητρὶ, πρὶν

[o] Denique nec ipsa deorum oracula ab arte astrologica erant aliena: verùm apud Delphos virgo prædicendi munus administrat, quæ cœlestem illam virginem repræsentat: ac Draco sub tripode vocem edit, quoniam & inter stellas Draco conspicitur: in Didymis verò templum est Apollinis, & hoc, sicuti mihi videtur, ex his Didymis, id est, geminis qui in cœlo sunt, appellatum. Vsque adeò verò diuinatio visa est illis res sacra, vt Vlysses etiam cùm errando fessus vellet certò de rebus suis cognoscere, ad inferos penetrârit, non quòd videret vmbras & locum inamœnum, sed quòd cuperet cum Tiresia colloqui. Qui simulatque in locum peruenerat, quem Circe monstrârat, foueam fodit, oues mactauit: cumq; complures essent vmbræ, atque inter has matris quoq; sanguinem bibere cupientes: non priùs permisit vlli, ne matri quidē,

πρὶν Τειρεσίην γεύσασθαι, καὶ ἐξαναγκάσαι εἰπεῖν οἱ τὸ μαντήιον. καὶ ἄνεσχετο, διψῶσαν ὁρέων τῆς μητρὸς τὴν σκινήν. Λακεδαιμονίοισι δὲ Λυκοῦργος τὴν πολιτείην πᾶσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διετάξατο, καὶ νόμον σφίσιν ἐποιήσατο, μηδαμᾶ μηδὲ ἐς πόλεμον προχωρέειν, πρὶν τὴν σεληναίην πλήρεα γενέσθαι· οὐ γὰρ ἴσην ἐνόμιζον εἶναι τὴν δυναστείην αὐξανομένης, τῆς σεληναίης καὶ ἀφανιζομένης, πάντα δὲ ὑπ' αὐτῇ διοικέεσθαι. ἀλλὰ μοῦνοι Αρκάδου ταῦτα οὐκ ἐδέξαντο, οὐδὲ ἐτήμισαν ἀστρολογίην, ἀνοίῃ δὲ καὶ ἀσοφίῃ, λέγουσι καὶ τῆς σεληναίης ἔμμεναι προγενέστεροι. οἱ μὲν ὦν πρὸ ἡμέων οὕτω κάρτα ἦσαν φιλομάντιες, οἱ δὲ νῦν, οἱ μὲν αὐτέων ἀδύνατα εἶναι λέγουσιν, ἀνθρώποισι τέλος εὕρασθαι μαντικῆς· οὐ γὰρ εἶναί μιν οὔτε πιστὴν οὔτε ἀληθέα. οὐδὲ τὸν Αρεα, ἢ τὸν Δία, ἐν τῷ οὐρανῷ ἡμέων ἕνεκα κινέεσθαι, ἀλλὰ

quàm Tiresia gustasset, coactusque esset sibi vaticinium edere: potuitque interim matris vmbram videre sitientem. ¶ Ad hæc Lycurgus Lacedæmonijs omnem Reipublicæ administrationem è cœlo temperabat, ac legem illis dedit, ne quando in bellum prodirent ante plenilunium. Non enim existimabat eandem esse ciuitatis administrationem, crescente luna, & euanescente, propterea quòd omnia ab illa regerentur. Porrò ¶ Arcades soli hæc non receperunt, nec in precio habuerunt astrologiam, sed ijdem ob imperitiam & stultitiam aiunt se luna antiquiores esse. Proinde cùm nostri maiores vsqueadeò fuerint astrologiæ studiosi, huius ætatis homines partim aiunt fieri non posse vt homines finem inueniant diuinandi scientiæ, propterea quòd neq; certa sit, neq; vera, neque Martem, aut Iouem nostra causa moueri in cœlo: verùm

ἀλλὰ τῶν μὲν ἀνθρωπηίων πρηγμάτων οὐδεμίην ὥρην ἐκεῖνοι ποιέονται, οὐδ' ἐστιν αὐτέοισι πὸς τάδε κοινωνίη, κατὰ σφέας δὲ χρείη τῆς περιφορῆς ἀναστρέφονται. ἄλλοι δὲ ἀστρολογίην ἀψευδέα μὲν, ἀνωφελέα δ' εἶναι λέγουσιν· οὐ γὰρ ὑπὸ μαντοσύνῃ ἀλλάσσεσθαι, ὁκόσα τῇσι μοίρῃσι δοκέοντα ἐπέρχεται. ἐγὼ δὲ πὸς τάδε ἄμφω ἐκεῖνα ἔχω εἰπεῖν, ὅτι οἱ μὲν ἀστέρες, ἐν τῷ οὐρανῷ τὴν σφετέρην εἱλέονται, πάρεργον δὲ σφίσι τῆς κινήσεος τῶν καθ' ἡμέας ἕκαστον ἐπιγίγνεται. ἢ ἐθέλεις ἵππου μὲν θέοντος, καὶ ὀρνίθων, καὶ ἀνδρῶν κλονεομένων, λίθους ἀνασαλεύεσθαι, καὶ κάρφεα δονέεσθαι ὑπὸ τῶν ἀνέμων τοῦ δρομοῦ, ὑπὸ δὲ τῇ δίνῃ τῶν ἀστέρων μηδὲν ἄλλο γίγνεσθαι; καὶ ἐκ μὲν ὀλίγου πυρὸς ἀποῤῥοίη ἐς ἡμέας ἔρχεται, καὶ τὸ πῦρ οὐδὶ ἡμέας καίει τι, οὐδὲ οἱ μέλει τοῦ ὑμετέρου θάλπεος, ἀστέρων δὲ οὐδεμίην ἀποῤῥοίην δεχόμεθα; καὶ μέν τοι τῇ ἀστρολογίῃ, τὰ μὲν φαῦλα ἐσθλὰ ποιῆσαι, ἀδύνατά ἐστιν, οὐδὲ

verùm illis humanarum rerum nullam esse curam, neq; quicquã esse eis cum his negocijs cõmercij, verùm secũdum hos necessitate circũaguntur: partim dicunt Astrologiam non esse quidem mendacem, at inutilem. Non enim mutari vaticinio quæcunq; fatis decreta instant.

[r] *At ego sanè vtrisq; respondere possum, stellas in cœlo suo quidem motu volui, cæterùm obiter eius motus effectum ad nos peruenire. An vis equo currẽte, & gallinis aut hominibus tumultuantibus lapides subsilire, stipulasq; moueri vẽtis cursu cõcitatis, siderum verò vertigine nihil prætereà effici? tũ ab igni exiguo calor ad nos permanat, neq; nostra tamen causa quicquam erit ignis, neque illi curæ est æstus noster, ab astris autem nihil ad nos defluit? At sanè fieri nõ potest, vt per Astrologiam ex malis bona faciamus, neq;*

οὐδὲ ἀλλάξαι τι τῶν ἀπορρεόντων πραγμάτων, ἀλλὰ τοὺς χρεωμένους τάδε ὠφελέει, τὰ μὲν ἐσθλὰ εἰδότας ἀφιξόμενα πολλὸν ἀπόπροσθεν εὐφρανέει, τὰ δὲ ἀγνοέουσι φαῦλα εὐμαρέως δέχονται. οὐ γάρ σφισι ἐπέρχεται, ἀλλ' ἐν μελέτῃ καὶ προσδοκίῃ ῥηΐδια καὶ πρηέα ἡγεῖται. τάδε ἀστρολογίης πέρι ἐγὼν ὑπολαμβάνω.

neq; mutare quicquã earum rerũ quæ ab illis ad nos demanant: sed hãc vtilitatem ars adfert vtentibus. Bona multò antè delectant eos qui ventura præscierint: mala verò facilè cùm non imprudentibus venerint, accipiuntur. Neque enim in illos irruunt, sed quia meditata expectataq; sunt, leuia mitiaq; videntur. Hæc mea est de Astrologia sententia.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a DE COELO.] *Propositio.* *b* Neque enim.] *A' simili.* *c* Primùm igitur.] *Commemorat à quibus principiò hæc ars inuenta, culta & locupletata fuerit.* *d* Quod lunæ non esse lumen propriũ.] *Luna adscititio lumine:* hoc est, *Solis radijs fulget, vnde ab Apuleio alienæ lucis indiga vocatur, eiusq; globus, lucens à Virgilio 6. Aen. dicitur, quod (si Seruio credimus) lucens illud sit, quod aliunde illuminatur. Illa ideo in Icaromenippo de philosophis conqueritur.* *e* Porrò Aegyptij.] *Hic Lucianus apertissimè docet Astrologiam, atq; ex ea diuinationem in causa fuisse, vt diuersa animalia maximo in honore apud Aegyptios habita fuerint.* *f* Annum verò Sole.] *Solis annus quem peragit, ab vno signo ad idẽ rediens, vnde annus vertens vocatur, & habetur magnus, cùm lunæ annus breuis putetur. Arcades annum tribus mensibus, Acarnanes verò vj. mensibus dimensi sunt. Græci verò cccliiij. diebus.* *g* Nam apis.] *Osiris rex Aegypti tandem in deos relatus cum vxore sua Iside, colitur sub imagine bouis, quam Apim*

seu

seu Serapin appellant, propterea quòd ab vxore post cædem eius à fratre factam, quæsitus & inuentus, laceratus ibidem postea repertus, bos creditus sit fuisse Osiris. h Ammonis oraculum.] *Ammon Iouis epitheton,* hoc est, *arenarius. nam ἄμμος arenam significat. Iupiter enim arietis specie, in extremo Libyæ arenoso colebatur: vt Apollo Clarius est dictus, quòd coleretur in Claro insula. Ammonis oraculum erat olim, vt Mela scribit, fidei inclytæ, vbi responsa oratione non dabantur, vt Delphis, quemadmodum scribit Strabo, sed nutu & signis, qui & oracula minore indignatione fuisse ex eo dicit, quod Romani, qui rerum potiebantur, alia diuinationis genera colerent, ex auibus, extis, libris Sibyllinis. Lege ea quæ in Diogenis & Alexandri dialogũ annotauimus.* i Dædalus.] *Dædali architecti insignis Atheniensis, notissima est fabula, qui vnà cum Icaro è Creta alis, quas cera sibi & filio agglutinârat, in altum se eleuans, tyrãnidem & iram Minois fugiebat. Virgilius 6. Aeneid. Ouidius libro 8. Metamorph.* k Endymion.] *Primus Lunæ motum obseruasse atque alijs ostendisse dicitur. Plinius lib. 2. cap. 9.* l Phaëthontẽ Solis filium.] *Hanc fabulam persequitur Ouid. lib. 2. Met. initio. Plato in Timæo, quid hæc fabula significet, docet Arist. περὶ θαυμῶς ἀκουσμ. scribit Electridas insulas in latebris, & recessu Adriæ, ab Eridano fluuio quondam fuisse exaggeratas. Huius autem loci incolas, dicere Phaëthontem fulmine percussum, in hanc paludem decidisse. Idem lib. 4. de mundo in extremo de eadem fabula. Lucr. lib. 5. hanc etiam refert.* m Aeneam Veneris.] *Putat Aeneam dictum esse Veneris filium, quoniam eum nascentẽ respexit Venus:* hoc est, *quoniam habuit Venerem in horoscopo. At non modò poëtæ, sed etiam historici scribunt, eum fuisse Veneris & Anchisæ filium. De eo Eustath. in lib. 2. Iliad. Homericæ. Vnde autem dictus sit, docet Homer. in hymno Veneris 1. vbi loquitur Venus ad Anchisen. Si enim, inquiunt Mathematici, Iupiter, ac Venus Soli, feliciterq; collocati præsideant in genituris, eos qui nascuntur, efficiunt pios, religiosos, beneficos, puros, innocentes, publici boni, iustiq; cultores, & prudentes, qualem Virgil. Aeneam describit, tanquam sit ita natus.* n Veneris ac Martis.] *Concubitus Veneris ac Martis ab Homero Odyss. θ. luculenter describitur:*

tur: in Colloquijs quoque Luciani, & postea in Metamorphoseos Ouidij lib. 4. o Denique.] *Commemorat quomodo apud veteres oracula ad Astrologiæ rationem relata sint.*

p Ad hæc Lycurgus.] *Plenilunium magna superstitione antiquis colebatur, & in eo mulieres partu facilius leuari scribit Plutarchus. Prælium Lacedæmonij ante plenilunium ex Lycurgi præscripto non inibant. In eam superstitionem iocatur Aristoph.* τὴ παυσελήνῳ: id est, *plenilunio, sero aut nunquam futurum significans. Vide Erasm. nostrum in Adagio: Acessei luna.* q Arcades.] *Arcades in summam morum immanitatem efferati sunt, quòd cæteris omnibus ampletentibus Astrologiam, cæterasq; liberales disciplinas, quarum cultus mansuescunt hominum ingenia, soli contempserint, seq; fecerint antiquiores ipsa luna: vnde & προσελήνους dicti. Seruius in 2. Georg. ita: Arcades se proselenos esse asserere:* id est, *ante lunam natos esse, Cicero in Fundaniana commemorat.* r At ego.] *A similibus, & signis.*

EIKONES. IMAGINES.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

EFfigiat hoc dialogo Lucianus typum siue exemplar formosissimæ atque honestissimæ mulieris, quæ non tantùm pulchritudine corporis perfecta & numeris omnibus absoluta sit, verùm etiam eas animi dotes eamque morum venustatem ac gratiam habeat, quæ fœminarum proprijssimæ sint, & pro personæ qualitate quamque maximè commendent. Ac priorem quidem descriptionem, corporis ac formæ videlicet, ex sua persona effingit, collatione facta omnium earum, & statuarum, & imaginum, quæ vnquam à clarissimis artificibus factæ præcipuè celebrantur, sumendo ex vnaquaque quod in ea potissimum fuit,

ac

ac plurima laude nobilitatum. Alteram autem quæ sermonis ac vocis suauitatem, eloquentiam, studia, cognitionemque liberalium scientiarum, præterea sapientiam quoque ac prudentiam, modestiam, pudicitiam, & (quam in hac cum primis commendat) animi æquabilitatem ac moderationem describit: sub Polystrati cuiusdam persona, cum quo Dialogum hunc instituit, proponit, etiam ipsam collationibus exemplorum cùm poëticorum, tum historicorum eodem modo illustratam. Vtrum autem Imperatoris alicuius eorum sub quibus ipse vixit, an externi regis cuiuspiam vxorem aut etiam concubinam, hoc tam exquisito ac singulari encomio celebret, dubitari potest. Nam Traiani quidem atque Adriani vxoribus, sub quorum imperio pleraque scripsit, & nomen & patria repugnare videntur, cùm altera Plotina, altera Sabina dicta fuerit: hanc autem ipse, vt illam apud Xenophontem Abradatæ vxorem, Pantheam vocari dicat, & ex Smyrna Ionica ciuitate natam fuisse. Et tamen appellatione regis Magni, qua veteres Græci solum Persarum regem nominabant, idem infrà etiam imperatorem Romanum designat: cùm in Toxari ait Diniam à præfecto Asiæ ad regem Magnum (quanquam ibi regem Persarum, qui tum nullus fuit, Erasmus quoque verterit) in Italiam missum, & ab eo damanatum in Gyarum insulam relegatum fuisse,

AYKI-

ΛΥΚΙΝΟΥ ΚΑΙ ΠΟ-
λυστράτ.

λλ' ἢ τοιοῦτόν
τι ἄρα ἔπασχον
οἱ τὼ γοργῶ ἰα-
δόντες, οἷον ἐ-
γὼ ἔναγχος ἔπαθον, ὦ Πολύ-
στρατε, παγκάλω τινὰ γυναῖ-
κα ἰδών· ἀῶλὸ γὰρ ἦ μύθε ἐκεῖ-
νο, μικρῦ δέω λίθος ἐξ ἀνθρώ-
που σοι γενόμενα, ὥσπερ ὑ-
πὸ ἦ θαύμαζος. Πο. Ηράκλεις,
ὑπερφυές τι τὸ θέαμα φὴς, κ)
δεινῶς βίαιον, εἴγε κ) Λυκῖνον
ἐξέπληξε γυνή τις ὅσα· σὺ γὰρ
ἐκ μὲν ἦ μυρακείων κ) πάνυ
ῥᾳδίως αὐτὸ πάσχεις, ὥς τι
θαῦμα ἄρα ἐς ὅλον ἦ Σίπυλον
μετακινήσαι, ἢ σὲ ἦ καλῶν
ἀπάγοι, μὴ ἔχοι παρεσάσα αὐ-
τοῖς κυκνότα κ) ὑπιδακρύοντα
τά γε πολλάκις, ὥσπερ ἐκεῖ-
νῳ αὐτῷ τῷ Ταντάλου.
ἀτὰρ ἔπί μοι, τίς ἡ λιθοποιὸς
αὕτη Μέδουσα ἡμῖν ὅτι, κ)
πόθεν, ὡς κ) ἡμᾶς ἴδοιμεν; οὐ

LVCIANVS, POLY-
stratus.

T profectò tali quopiam illi absumpti sunt exitio, quibus Gorgonis facies conspecta est, quali ego paulò antè penè interijssem, ô Polystrate, visa summa forma muliere: & quod in ea fertur fabula, parũ aberat quò minus ego saxũ ex homine factus sim. spectaculi admiratiõe rigore attracto. POL. O Hercules, musitatũ quoddam & nouum dicis spectaculũ, nimisq; violentum, si Luciano quoque stuporem induxerit muliercula. Hoc equidẽ formosis conspectis iuuenibus facilè tibi solet accidere, ita vt quispiam citiùs totum Sipylum loco dimoueret suo, quã te à formosis queat abstrahere: qui nõ solùm hianti ore illis assistere consueuisti, sed lachrymas quoq; non rarò profundere tibi moris est, quemadmodum illam perhibent Tantali filiam. Veruntamen responde mihi, quæ illa tandem est Meduſa saxifica, & vnde generis ortum ducit, vt & nos illam videamus? Neque

οὐ γὰρ οἶμαι, φθονήσεις ἡμῖν τὸ θέας, ὃν ξηλοτυπήσεις εἰ μέλλοιμεν πλησίον σοῦ καὶ αὐτοὶ παραπεπηγέναι σοι ἰδόντων. Λυ. καὶ μὲν δὴ ἀδίκως γέ σε, ὡς ἔοικεν, περιωπῆς μόνον ἀξιοῖς ἐς αὐτὸν, ἀχανῆ σε, καὶ τῶν ἀνδριάντων ἀκινητότερον ἀφροντιστεῖν. καίτοι τοῦτο μὲν ἴσως ἀρκυϊκατήριόν σοι, καὶ τὸ πρᾶγμα ἄπορον καὶ αἰσχρόν, εἰ αὐτὸς ἴδοις εἰ δὲ μή, ἀκούσῃ τάχα βλάψει σε, τίς ἴσως μηχανὴ ἀποστῆσαι αὐτῆς; ἀπάξει γάρ σε ἀναθησαμένη, ἔνθα ἂν ἴδῃ, ὅπερ καὶ ὁ λίθος ὁ ἡρακλεία δρᾷ τὸ σίδηρον. Πο. παύου, ὦ Λυκῖνε, περαίνοντι καλῶς ἀναπλάττων. ἀλλ' ἔπεί μοι, τίς ἡ γυνή ἐστιν; Λυ. οἷα γάρ με ὑπερβαλέσθαι τῷ λόγῳ, ὃς δείδια, μή σοι ἰδόντι ἀσθενής τις ἔπαινος δόξῃ, παραλογίσηται ἀμείνων φανεῖσα). πολὺ ἁπαλὴ μὲν ὅτις μὴ οὐκ ἂν ἐπῆν ἔχοιμι, *Neque enim, vt mea est opinio, nobis inuidebis spectaculũ, neq; zelotypiæ morbo laborabis, etsi nos illa conspecta rigore concreuerimus.* Lvc. *Atqui hoc planè tibi cõpertũ esse oportet, quòd si ex sola specula illã intuitus fueris, mutũ ilicò ac ipsis statuis immobiliorem te faciet. Et fortasse quod dixi, leue est præ hoc quod dicturus sum. Vulnere quoq; non admodum tempestiuo te cõsauciabit, si coràm ipse illã intueberis. At si illa conuersis oculis temet inspexerit, quæ facultas tibi relinquetur te ab illa auellendi? Abducet te alligatũ quocunq; collibuerit, quemadmodum lapidem Heracleum ferrum ad se attrahere perhibent.* Pol. *Desine verò, ô Luciane, prodigiosam quandam & monstrificam effingere pulchritudinem. Sed hoc mihi expedi, quænam illa fuerit mulier.* Lvc. *An tu me oratione eius formam immodicè attollere existimas, qui vereor ne eam tibi iam visam, ingenij culpa atque infirmitate nimis ieiunè laudârim? Tantò tibi eius facies oratione mea amplior videbitur, atq; excellentior. Cæterùm quænam sit,*

θραπεία δὲ πολλὴ, καὶ ἄλλη περὶ αὐτὴν παρασκευὴ λαμπρὰ, καὶ συνέχωρ τι πλῆθος, καὶ ἄβραι πάνυ πολλαί. καὶ ὅλως μεῖζόν γε ἢ κατὰ ἰδιωπικὴν τύχην ἐδόκει τὸ πρᾶγμα εἶναι. Πο. οὐδὲ τοὔνομαι ἐπύθου σύγε, ἤ τις καλοῖτο; Λυ. οὐδαμῶς, ἢ τοῦτο μόνον, τῆς Ἰωνίας ἐστί. τῶν θεατῶν γάρ τις ἀπιδὼν ἐς τὸν πλησίον, ἐπεὶ παρῆλθε, τοιαῦτα μέν τοι ἔφη τὰ Σμυρναικὰ κάλλη. καὶ θαυμαστὸν οὐδέν, εἰ ἡ καλλίστη τῶν Ἰωνικῶν πόλεων, τὴν καλλίστην γυναῖκα ἤνεγκεν. ἐδόκει δέ μοι Σμυρναῖος καὶ αὐτὸς ὁ λέγων εἶναι, οὕτως ἐσεμνύνετο ἐπ' αὐτῇ. Πο. οὐκοῦν ἐπὶ λίθου τοῦτό γε ὡς ἀληθῶς ἐποίησας, οὔτε παρακολουθήσας, οὔτε τὸν Σμυρναῖον ἐκεῖνον ἐρόμενος ὅς τις ἦν, κἂν τὸ εἶδος, ὡς οἷόν τε, ὑπόδειξον τῷ λόγῳ· τάχα γὰρ ἂν οὕτω

mihi non promptum est dicere. Magnus circa illã cernebatur cultus, & apparatus splendidus. Eunuchorum numeroso satellitio stipata: multis prætereà alijs, & illis teneris puellis comitata incedebat. In summa, omnia erãt ampliora, quàm quæ priuatæ fortunæ mediocritas sustentare possit. POL. *Ergo ne nomen quidem inaudîsti tu, quænám vocaretur?* LVC. *Ne nomen quidem teneo, nisi hoc solum, illam esse oriundam ex Ionia. Siquidem spectatorum quispiam, conuersis in proximum oculis, quando præteribat: Tales, inquit, Smyrnææ sunt pulchritudines. Nihil autem mirandum est, si ex Ionicis vrbibus pulcherrima, mulierẽ produxerit pulcherrimam. Visus verò est & ille mihi Smyrnæus esse, qui ista dixerat, adeò insolenter de illa iactabat.* POL. *Proinde hoc reuera vt lapis fecisti, qui neque illam consecutus es, neque Smyrnæum illum quæ fuerit, interrogâris. Atqui saltem speciem, quoad eius fieri potest, oratione mihi adumbrato, si queam fortasse ista ratione illam*

οὕτω γνωρίσαιμι. Λυ. ὁρᾷς, ἡλίκον τοῦτο ᾔτησας, οὐ κατὰ λόγων δύναμιν, καὶ μάλιστά γε τῶν ἐμῶν, ἐμφανίσαι οὕτω θαρμασίαν εἰκόνα, πῶς ἢν μόλις ἂν ἢ Απελλῆς ἢ Ζεῦξις ἢ Παῤῥάσιος ἱκανοὶ ἔδοξαν, ἢ εἴ τις Φειδίας ἢ Αλκαμένης, ἐγὼ δὲ λυμανοῦμαι τὸ ἀρχέτυπον, ἀστενείᾳ τῆς τέχνης. Πο. ὅμος, ὦ Λυκῖνε, ποῖά τις ἦν τὴν ὄψιν; οὐ γὰρ ἐπισφαλὲς τὸ τόλμημα, εἰ φίλῳ ἀνδρὶ ἐπιδείξαις τὴν εἰκόνα, ὅπως ἂν τῆς γραμμῆς ἔχει. Λυ. καὶ μὴν ἀσφαλέστερον αὐτὸς ποιήσειν μοι δοκῶ, τῶν παλαιῶν τινας ἐκεῖνον τεχνητῶν παρακαλέσας ἐπὶ τὸ ἔργον. ὡς ἀναπλάσιάν μοι τὴν γυναῖκα. Πο. πῶς τοῦτο φῄς; ἢ πῶς ἂν ἀφίκοιντό σοι πὸ τοσούτον ἐτῶν ἀπεθανόντες; Λυ. ῥᾳδίως, ἢν περ σὺ μὴ ὀκνήσῃς ἀπεκρίνεσθαι τί μοι. Πο.

illam cognoscere. LVC. *Vide quantam rem à me exigas. Neque enim tanta præstò est facultas orationibus, præcipuè verò meis, adeò admirandam imaginem in lucem producendi, ad quam delineandam vix Apelles, aut Zeuxis, aut Parrhasius sufficerent, aut si quis fuit vspiam Phidias, aut Alcamenes. Ego verò artis imbecillitate non mediocriter læsum deformabo archetypum.* POLYSTR. *Age tamen, effare obsecro, quali fuerit vultu prædita. Neque enim periculosa erit audacia, si familiari tuo ostenderis imaginem, quibus lineamentis adumbrata fuerit.* LVCIA. *Atenim longè tutiùs ipse mihi facturus videor, si quos priscorum illorum artificum ad præsens opus absoluendum adsciuero, vt mulieris formam mihi depingant.* POLYST. *Quorsum ista dicis? aut quónam pacto illi tibi adsciti venient, qui tot retrò seculis fato functi sunt?* LVCIANVS. *Perfacilè, dummodo te mihi non pigeat ad quæsita respondere.*

Πο. ἐρώτα μόνον. Λυ. ἐπεδήμησάς ποτε, ὦ Πολύστρατε, τῇ Κνιδίων; Πο. καὶ μάλα. Λυ. οὐκοῦν καὶ τὴν Αφροδίτην εἶδες πάντως αὐτῶν; Πο. νὴ Δία τῶν Πραξιτέλους ποιημάτων τὸ κάλλιστον. Λυ. ἀλλὰ καὶ τὸν μῦθον, ὃν λέγουσιν, ἤκουσας, οἱ ἐπιχώριοι περὶ αὐτῆς, ὡς ἐρασθείη τὶς τοῦ ἀγάλματος, καὶ λαθὼν ἀπολειφθεὶς ἐν ἱερῷ, συγγένοιτο, ὡς δυνατὸν, ἀγάλματι; τοῦτο μέν σοι ἄλλως ἱστορείσθω. σὺ δὲ (ταύτην γὰρ, ὡς φῂς, εἶδες) ἴθι μοι, καὶ τόδε ἀπόκριναι, εἰ καὶ τὴν ἐν κήποις Ἀθήνησι, τὴν Αλκαμένους ἑώρακας; Πο. ἦ πάντων γ' ἄν, Λυκῖνε, ὁ ῥαθυμότατος ἦν, εἰ τὸ κάλλιστον τῶν Αλκαμένους πλασμάτων παρεῖδον. Λυ. ἐκεῖνο μέν γε, ὦ Πολύστρατε, οὐκ ἐξερήσομαί σε, εἰ πολλάκις ἐς

POLYSTR. *Roga quæcunque fert animus.* LVCIA. *Nunquam'ne, Polystrate, ad Cnidios peregrè profectus es?* POL. *Imò maximé.* LVC. *Proinde ante omnia* [a] *Venerem quoque illorum vidisti?* POL. *Sanè per Iouem, Praxitelis monimentum pulcherrimum.* LVC. *Sed nunquid etiam fabulam memorantibus de illa incolis inaudîsti, quomodo vnus aliquis eius imaginis infando amore correptus fuerit, tum quemadmodum latenter in templo derelictus, noctu cum imagine, quantum fieri potuit, rem habuerit? Sed hæc alio tempore inquirito, quippe hæc (vt ais) tibi planè visa est. Age verò, & hoc mihi responde, nunquid etiam illam Athenis quæ in hortis est, videlicet Alcamenis, conspexisti?* POL. *Sanè omnium inertissimus, ô Luciane, meritò censendus essem, si pulcherrimum Alcamenis figmentum negligenter contempsissem.* LVC. *Illud quidem, Polystrate, te non interrogabo, num sæpe in*

ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀνελθὼν, καὶ τὴν Καλάμιδος Σωσάνδραν τεθέασαι. Πο. εἶδον κἀκείνην πολλάκις. Λυ. ἀλλὰ καὶ ταῦτα μὲν ἱκανῶς. τῶν δὲ Φειδίου ἔργων τί μάλιστα ἐπῄνεσας; Πο. τί δ' ἄλλο, ἢ τὴν Λημνίαν, ᾗ καὶ ἐπιγράψαι τοὔνομα ὁ Φειδίας ἠξίωσε; καὶ νὴ Δία, τὴν Ἀμαζόνα, τὴν ἐπερειδομένην τῷ δορατίῳ. Λυ. τὰ μάλιστα, ὦ ἑταῖρε, ὥς τε οὐκέτ' ἄλλων τεχνιτῶν δεήσῃ. φέρε δὴ ἐξ ἁπασῶν ἤδη τούτων, ὡς οἷόν τε, συναρμόσας, μίαν σοι εἰκόνα ἐπιδείξω τὸ ἐξαίρετον παρ' ἑκάστης ἔχουσαν. Πο. καὶ τίνα ἂν τρόπον τοῦτ' γένοιτο; Λυ. οὐ χαλεπὸν, ὦ Πολύστρατε, εἰ τὸ ἀπὸ τοῦδε παραδόντες τὰς εἰκόνας τῷ λόγῳ, ἐπιτρέψαιμεν αὐτῷ μετακοσμεῖν, καὶ συντιθέναι καὶ ἁρμόζειν, ὡς ἂν εὐρυθμότατα δύναιτο, φυλάττον ἅμα τὸ συμμιγὲς ἐκεῖνο, καὶ ποικίλον. Πο. εὖ λέγεις, καὶ

in arcem conſcenderis, ac Calamidis Soſandram ſpectâris. POL. *Et hanc vidi ſæpenumeró.* LVC. *Iam & iſta abundè ſufficiunt. At ex operibus Phidiæ quódnam maximè collaudâſti?* POL. *Quódnam aliud, quàm illam* [b] *Lemniam, quam hoc quoq; titulo nobilitare non dubitauit Phidias? Inſuper illam quoque Amazonem, quæ haſtæ innititur.* LVC. *Pulcherrima ſunt iſta, ô amice: itaque alijs non ampliùs egebis artificibus. Age verò iam ex omnib. his, quoad eius fieri poterit, vnicam imaginem compoſitam tibi oſtenſurus ſum, ab vnaquaque præcipuum ſpecimē habentem.* POL. *Et quo pacto hoc fieri poteſt?* LVC. *Haud difficili, ô Polyſtrate, ſi nunc in præſens traditis orationi imaginibus, illi permiſerimus exornandi copiā, tum cōponendi & coaptandi facultatem, quantum fieri poterit luculentiſsimè, eâdem opera temperaturam obſeruanti, & iucundam varietatem.* POLYST. *Rectè dicis:*

καὶ δὴ παραλαβὼν δεικνύ-
τω· ἐθέλω γὰρ εἰδέναι, ὅ, τι
καὶ χρήσεται αὐταῖς, ἢ ὅπως ἐκ
τοσούτων μίαν τινὰ συνθεὶς,
οὐκ ἀπάδουσαν ἀπεργάσε-
ται. Λυ. καὶ μὴν ἤδη σοι
ὁρᾷν παρέχει γιγνομένην τὴν
εἰκόνα, ᾧδε συναρμόζων, τῆς
ἐκ Κνίδου ἡκούσης μόνον τὴν
κεφαλὴν λαβών. οὐδὲν γὰρ
τοῦ ἄλλου σώματος, γυμνοῦ
ὄντος, δεήσεται. τὰ μὲν ἀμ-
φὶ τὴν κόμην καὶ μέτωπον,
ὀφρύων τὲ εὔγραμμον ἐά-
σεις ἔχειν, ὥς περ ὁ Πραξιτέ-
λης ἐποίησε· καὶ τῶν ὀφθαλμῶν
δὲ τὸ ὑγρὸν, ἅμα τῶν φαιδρῷ
καὶ κεχαρισμένῳ. καὶ τοῦτο
διαφυλάξει κατὰ τὸ Πραξι-
τέλει δοκοῦν. τὰ μῆλα δὲ, καὶ ὅ-
σα τῆς ὄψεως ἀντωπὰ, παρ'
Αλκαμένους, καὶ τῆς ἐν κή-
ποις λήψεται. καὶ πρόσεστι, χει-
ρῶν ἄκρα, καὶ καρπῶν τὸ εὐ-
ρυθμον, καὶ δακτύλων τὸ εὐ-
άγωγον, ἐς λεπτὸν ἀπλῆγον,
παρὰ

proinde assumptis illis demonstret. Perlibenter verò videre gestio, quinã illis vsura sit, aut quomodo ex ijs omnibus vnam compositam, nec vlla in parte discrepantem absolutura sit.

LVCIAN. *Atqui iam tibi videndi facultas præstabit nascentem imaginem ita cõponens: Veneris è Cnido adductæ, si tantùm caput sumpserit, reliquis nudi corporis partibus opus non habebit. Porrò quod ad comam & vultum attinet, ac decẽtem superciliorum ambitum, illi habendum concedes, quemadmodum à Praxitele absoluta est. Quinetiam oculorum mobilem agilitatem amabili hilaritate & gratia temperatam retinebit, sicut visum est Praxiteli. Cæterùm vbera, & quæcunque vultus sunt partes priores, ab Alcamenis* [c] *Venere quæ in hortis sita est, mutuò accipiet. Ad hæc manus teretes, earundemq; concinnam iuncturam, digitorumq; tenellorum dictum non difficilem, in extremis in orbiculatam exilitatem desinentium,*

ab

παρὰ τῆς ἐν κήποις καὶ ταῦτα· πλὴν δὲ τοῦ παντὸς τοῦ σώματος περιγραφὴν, καὶ παρειῶν τὸ ἁπαλὸν, καὶ ῥῖνα σύμμετρον ἡ Λημνία παρέξει, καὶ Φειδίας ἔτι, καὶ σώματος ἁρμονίαν ὁ αὐτὸς, καὶ τὸν ὠχρὸν παρὰ τῆς Ἀμαζόνος λαβών. ἡ Σωσάνδρα δὲ καὶ ὁ Κάλαμις ἀδοῖ κοσμήσουσιν αὐτήν. καὶ τὸ μειδίαμα λιπὸν καὶ λιχνοῦς, ὥσπερ τὸ ἐκείνης ἔσται, καὶ τὸ ἁπαλὲς δὲ, καὶ κόσμιον τῆς ἀναβολῆς, παρὰ τῆς Σωσάνδρας, πλὴν ὅτι ἀκάλυπτος αὐτὴ ἔσται πλὴν κεφαλῆς, τῆς ἡλικίας δὲ τὸ μέτρον, ἡλίκον ἂν γνοίης κατὰ πλὴν ἐν Κνίδῳ ἐκείνην μάλιστα. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο κατὰ τὸν Πραξιτέλην μετρήσασθαί σοι, ὦ Πολύστρατε, δοκεῖ καλῶς γνώσεσθαι ἡ ἐκὼν, καὶ μάλιστα ἐπειδὴν ἐς τὸ ἀκριβέστατον ἀφίκηται; Πο. ἔτι γὰρ, ὦ

ab ea quæ in hortis est, & illa vtenda recipiet. At verò totius faciei descriptionem, & lineamenta, genarumque teneram mollitiem, & nasum intra rectum modum cohibitum, præstabit Lemnia & [d] Phidias. Idem quoque dabit oris conformem compositionem: cervicem verò lacteam sumet ab Amazone. Porrò autem Sosandra & Calamis eandem ornabunt verecundia. Risu prætereà tenui fallente intuentis oculos, animi orisque hilaritatem ostendet, qualis & illius esse solet. Vestitus frugalem mundiciem à Sosandra concessam habebit, præterquam quòd illa nudo & aperto erit capite. Aetatis autem mensura quantacunque illi fuerit, iuxta Cnidorum Venerem metienda est. Etenim & hanc Praxitelem diligenter emensum esse video. Ecquid tibi videtur, Polystrate? eritne imago satis ornata & elegans, & maximè posteaquam exactissimè absoluta fuerit? POLYSTRATVS. Adhuc,

ὦ γενναιότατε, καταλέλοιπάς τι κάλλος ἔξω τοῦ ἀγάλματος, οὕτω πάντα ἐς τὸ αὐτὸ συμπεφορηκώς; Λυ. τοῦτο μικρότατον, ὦ φιλότης, εἰ μή σοι δόξει ὀλίγα πρὸς εὐμορφίαν συντελεῖν χρόα, καὶ τὸ ἑκάστῳ πρέπον, ὡς μέλανα μὲν εἶναι ἀκριβῶς, ὁπόσα μέλανα, λευκὰ δ' ὅσα τοιαῦτα χρὴ, καὶ τὸ ἐρύθημα ἐπανθεῖν, καὶ τὰ τοιαῦτα κινδυνεύει τοῦ μεγίστου ἔτι ἡμῖν προσδεῖν. πόθεν οὖν καὶ ταῦτα ποιεσαίμεθ' ἄν; ἢ παρακαλέσαιμεν, δηλαδὴ τοὺς γραφέας καὶ μάλιστα, ὁπόσοι αὐτῶν ἄριστοι ἐγένοντο, κεράσασθαι τὰ χρώματα, καὶ εὔκαιρον ποιεῖσθαι τὴν ἐπιβολὴν αὐτῶν. καὶ δὴ παρακεκλήσθω Πολύγνωτος, καὶ Εὐφράνωρ ἐκεῖνος, καὶ Απελλῆς, καὶ Αετίων. οὗτοι δ' διελόμενοι τὸ ἔργον, ὁ μὲν Εὐφράνωρ χρωσάτω

ô generosissime, nonnulla formositatis pars in excolenda imagine tibi intermissa est, adeò omnes exornandi rationes in vnum contulisti. LVC. *Illud enimuerò, amice, quod dixisti, maximũ est, nisi tuo iudicio minimũ momenti ad summam formæ præstantiam colores addere posse videantur, & cuius in quaque corporis parte maximè ratio habenda est, decorum: vt exactè, vt perfectè nigra sint, quæcunque nigra: & alba, quæcunque alba esse conuenit: vtq; apto decentiquè rubore florescant omnia. Ac iam de his periclitamur, cùm adhuc quod maximum est, desideramus. Vnde ergo eius rei copiam nobis parabim⁹ aut accersemus, videlicet pictores, cum primis verò illos, quos hoc artificio præ cæteris longè præcelluisse cognouimus, vt colores nobis aptè commixtos temperent, eosdemq; pro decoro luculentè & artificiosè accommodent? Sanè verò accersatur Polygnotus, & Euphranor ille, atque etiam Apelles, Aetione vnà comitante. Illi diuiso inter se opere, Euphranor*

comam

σάτω τὴν κόμην, οἵαν τῆς Ηρας ἔγραψεν. ὁ Πολύγνωτος δὲ ὀφρύων τὸ ἐπιπρεπὲς, καὶ παρειῶν τὸ ἐνερευθὲς, οἵαν τὴν Κασάνδραν ἐν τῇ λέσχῃ ἐποίησε, τοῖς Δελφοῖς. καὶ ἐσθῆτα δὲ οὗτος ποιησάτω, ἐς τὸ λεπτότατον ἐξειργασμένην, ὡς συνεστάλθαι μὲν, ὅσα χρὴ, δηνεμῶσθαι δὲ τὰ πολλά. τὸ δὲ ἄλλο σῶμα ὁ Απελλῆς δειξάτω, κατὰ τὴν Πακάτην, μάλιστα μὴ ἄγαν λευκὸν, ἀλλὰ ἔναιμον ἁπλῶς. τὰ χείλη δὲ οἷα Ρωξάνης, ὁ Αετίων ποιησάτω. μᾶλλον δὲ τὸν ἄριστον. τῶν γραφέων Ομηρον, παρόντος Εὐφράνορος καὶ Απελλοῦ, δεδέγμεθα. οἷον γάρ τι τοῖς Μενελάου μηροῖς τὸ χρῶμα ἐκεῖνος ἐπέβαλλεν, ἐλέφαντι εἰκάσας ἠρέμα πεφοινιγμένῳ, τοῖόν δὲ ἔστω τὸ πᾶν. ὁ δ' αὐτὸς οὗτος καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς γραψάτω, βοῶπίν τινα ποιήσας αὐτήν. συνεπι=

comam pinget, qualem Iunonis depinxit. At Polygnotus superciliorum decoram distantiam, & malarum decentem rubedinem, cuiusmodi Cassandram apud Delphos fecit in conuenticulis, exprimat. Amictum verò ille quoque præparet, quàm poterit tenuissimè elaboratum, vt quæcunque par est, corpori decenter applicet, multa verò ventis diffundenda relinquat. Porrò reliquũ corpus ipse Apelles absoluat, secundùm Pacatæ simulachrum, ita tamen ne nimium addat albedinis, sed planè temperanter rubescat. Labia autem non sint alia, atque Rhoxanæ Aetion addidit. Quin potiùs præstantissimum inter omnes pictores Homerum, Euphranore & Apelle posthabito, in partem operis suscipimus? Siquidem cuiusmodi ille colorem Menelai adiecit femoribus, ebori purpureo ostro infecto assimilatis, tali vniuersum corpus colore niteat. Cæterũ ille ipse pingat, & oculos e bouinis, hoc est, pulchris & nitentib. oculis præditã exprimens.

συνεπιλήψεται τοῦ ἔργου αὐτῷ καὶ ὁ Θηβαῖος ποιητὴς, ὡς τὸ βλέφαρον ἐξεργάσεσθαι. καὶ φιλομειδῆ δὲ Ὁμηρος ποιήσει, καὶ λευκώλενον, καὶ ῥοδοδάκτυλον, καὶ ὅλως τῇ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ εἰκάσει πολὺ δικαιότερον, ἢ τῇ τοῦ Βρισέως. ταῦτα μὲν οὖν πλαστῶν καὶ γραφέων καὶ ποιητῶν παῖδες ἐργάσονται. ὁ δὲ πᾶσιν ἐπανθεῖ τούτοις, ἡ χαρις, μᾶλλον δὲ ὃ πᾶσαι ἅμα ὁπόσαι χάριτες, καὶ ὁπόσοι ἔρωτες περιχορεύοντες, τίς ἂν μιμήσασθαι δύναιτο; Πολ. θεσπέσιόν τι χρῆμα, ὦ Λυκῖνε, φῂς, καὶ διιπετὲς ὡς ἀληθῶς, οἷόν τι τῶν ἐξ οὐρανοῦ γένοιτο. τί δὲ πράσσουσαν εἶδες αὐτήν; Λυκ. βιβλίον ἐν ταῖν χεροῖν εἶχεν, ἐς δύο συνειλημμένον. καὶ ἐῴκει τὸ μέντοι ἀναγινώσκεσθαι αὐτοῦ, τὸ δὲ ἤδη ἀνεγνωκέναι. μεταξὺ δὲ

In partem laboris veniat illi opem ferens, & poëta ille Thebanus, vt venustate sua exornet palpebras. Homerus quoq; illam risus amantem & studiosam faciat, & candidis humeris atque lacertis decoram, & roseos habentem digitos. In summa, totam aureæ Veneris formositati longè iustius illam comparet, quàm Brisei filiã. Hæc, inquam, fictores atque pictores & poëtæ elaborabunt. Quòd autem per omnia amabili quadam elegantia niteat, hoc Gratiæ erit officium, aut potiùs omnium quotquot vspiam sunt Gratiæ atque Cupidines chorum ducentes. Quis talem imitatione assequi possit imaginem? POLYST. *Diuinum quoddam opus producis, ô Luciane, & profectò ab ipso Ioue demissum cœlitùs, & cuiusmodi apud superos absolutum esse credibile est. Quid autem rei ipsam facientem vidisti?* LVC. *Codicillos habebat in manibus, duabus partibus complicatos: videbaturq; alteram iam perlegisse, alteram verò etiamdũ legendo perlustrare. Porrò autem in-*

ξὺ δὲ προϊοῦσα, διελέγετο τῶν παρομαρτούντων τινὶ, οὐκ οἶδ' ὅ,τι· οὐ γὰρ ἐς ἐπήκοον ἐφθέγγετο. πλὴν μειδιάσασαί γε, ὦ Πολύστρατε, ὀδόντας ἐξέφηνε, πῶς ἂν εἴ ποιμί σοι, ὅπως μὲν λευκοὺς, ὅπως δὲ συμμέτρους, καὶ πρὸς ἀλλήλους συνηρμοσμένους, εἴπου μάλιστον ὅρμον εἶδεν, ἐκ τῶν στιλπνοτάτων καὶ ἰσομεγέθων μαργαριτῶν, οὕτως ἐπὶ στίχου ἐπεφύκεσαν, ἐκοσμοῦν τὸ δὲ μάλιστα τοῦ τῶν χειλέων ἐρυθήματι. ὑπεφαίνοντο γοῦν αὐτῷ δὴ τοῦ τοῦ Ὁμήρου ἐλέφαντι, τοῦ πρίστῳ ὅμοιοι. οὐχ οἱ μὲν πλατύτεροι αὐτῶν, οἱ δὲ προέχοντες ἢ διεστηκότες, οἷοι ταῖς πλείσταις, ἀλλὰ τις πάντων ἰσοτιμία καὶ ὁμόχροια, καὶ μέγετος ἓν, καὶ πρόσεχεῖς ὁμοίως. καὶ ὅλως, μέγα τὶ θαῦμα καὶ θέαμα, πᾶσαν τὴν ἀνθρωπίνην εὐμορφίαν ὑπερπεπαικός. Πολ. ἔχ' ἀτρέμας· συνίημι γὰρ ἤδη

tem inter progrediēdum nescio quæ verba cum quadam ex pedisequis faciebat: neq; enim tam clarè vt exaudiri possit, loquebatur: veruntamen tenuiter ridendo, ô Polystrate, dentes ostendebat, dij boni quàm albos, quàm mediocres, quàm aptè inter se constitutos. Sicubi segmētum aut monile vidisti pulcherrimum nitidissimis & æquali magnitudine pollentibus margaritis confectum, tam concinna decentiq; serie erant enati. Plurimum verò decoris & ornatus illis accedebat ex labijs perpulchrè rubentibus. Elucebant itaque ipsi Homerico ebori recenter secto similes. Neque verò alij alios deformi latitudine excedebant, aut alij cæteris altiùs eminebant, aut præcedendo extabant, cuiusmodi in multis est cernere, sed erat vna omnibus æqualitas, idemq; color & magnitudo eadem, eâdem serie cōnexis. In summa, magnæ admirationis spectaculum de se præbebat, omnem humanæ formositatis venustatem exuperans. POL. Quiesce parumper. Iam enim

ἤδη ϕρῶς πολυ, ὦ τινα καὶ λέγεις τὴν γυναῖκα, τούτοις τε αὐτοῖς γνωρίσας, καὶ τῇ πατρίδι. καὶ δυνέχους δέ τινας ἕπεσθαι αὐτῇ ἔφης, νὴ Δία καὶ στρατιώτας τινάς. τὸν βασιλέα σωοῦσαν, ὦ μακάριε, τὸν ἀοίδιμον ταύτην λέγεις. Λυκ. τί δέ; ὅσην αὐτῇ τύνομα; Πολ. πάνυ καὶ τοῦτο γλαφυρὸν, ὦ Λυκῖνε, καὶ ἐπέρασον· ὁμώνυμον γάρ ἐστι τῇ τοῦ Ἀβραδάτα ἐκείνῃ τῇ καλῇ, οἶσθα πολλάκις. ἀκούσας ξυνοφῶντος, ἐπαινοῦντός τινα σώφρονα καὶ καλὴν γυναῖκα; Λυκ. νὴ Δία, καὶ ὡς πέρ γε ὁρῶν αὐτὴν, ὅτῳ δίκαιον, ὁπόταν κατ' ἐκεῖνο τὸ ἀναγινώσκων γένωμαι. καὶ μονονοὺχὶ καὶ ἀκούω λιγούσης αὐτῆς, ἃ πεποίηται λέγουσα, καὶ ὡς ὥπλιζε τὸν ἄνδρα, καὶ οἷα ἰὼν, παραπέμπουσα αὐτὸν ἐπὶ τὴν μάχην. Πολ. ἀλλ', ὦ ἄριστε, σὺ μὲν, ὡς πέρτινα ἄρα, enim planè intelligo, quam tu mulierem dicas. his omnibus quæ dixisti, atq; adeò ex ipsa patria coniecturam faciens mihi cognita est, tum quòd eunuchos quoq; illam comitatos esse confirmâsti, & per Iouem etiam milites. Regis vxorem, ô beate, illam videlicet multis nominibus memorabilem tu memoras. LVC. Et quod illi nomen est? POL. Planè & illud nimis dulce & delicatum, ô Luciane, & omnibus modis amabile. Etenim cognominis est formosæ illi Abradatæ coniugi. Hauddubiè enim nouisti, sæpenumerò audito Xenophonte modestam quampiam & formosam admodum mulierem collaudante. LVC. Sanè per Iouem quasi illã oculis coràm intuerer, ita animo affectus sum, quotiescunq; eum Xenophontis locum perlego: ac tantùm non illam loquentem audio, dum quæ facta sint, commemorat, & quemadmodum maritum armis induat, tum qualis erat eundem in pugnam emandans. PÓL. Atqui tu, ô optimè, illam tanquam fulgur

ἀστραπὴν παραδραμοῦσαν, ἅπαξ εἶδον αὐτὴν, καὶ ἔοικας τὰ πρόχειρα ταῦτα· λέγω δὲ τὸ σῶμα, καὶ τὴν μορφὴν ἐπαινεῖν, τῶν δὲ τῆς ψυχῆς ἀγαθῶν ἀθέατος εἶ. οὐδὲ οἶσθα, ὅσον τὸ κάλλος ἐκεῖνό ἐστιν αὐτῆς, μακρῷ τινι ἄμεινον, καὶ θεοειδέστερον τοῦ σώματος. ἐγὼ δὲ, συνήθης γάρ εἰμι, καὶ λόγων ἐκοινώνησα πολλάκις, ὁμοεθνὴς ὤν. καὶ γὰρ, ὡς οἶσθα καὶ αὐτὸς, τὸ ἥμερον καὶ φιλάνθρωπον, καὶ τὸ μεγαλόφρον, καὶ σοφροσύνην καὶ παιδείαν πρὸ τοῦ κάλλους ἐπαινῷ. ἄξια γὰρ προκεκρίσθαι ταῦτα τοῦ σώματος. ἐπεὶ ἄλογον ἂν εἴη, καὶ γελοῖον, ὥσπερ εἴ τις τὴν ἐσθῆτα πρὸ τοῦ σώματος θαυμάζοι. τὸ δ' ἐντελὲς κάλλος, οἶμαι, τοῦτό ἐστιν, ὁπόταν ἐς τὸ αὐτὸ συνδράμῃ ψυχῆς ἀρετὴ,

fulgur prætercurrens saltem semel conspexisti: videris q; facilia & prompta illa, nimirum corpus & formam, illustrare laudibus: cæterũ dotes animi, quibus prædita est, intuentium oculis non sunt obuiæ, neque compertum habes quantò præcellat ista pulchritudine, qua mens illius exornata est, quæq; corporis forma longè præstantior, deabúsque conformior esse solet. At ego, qui & familiaritate illi iunctus sum, & sæpè in colloquium veni, nimirum conterraneus illi existens, planè earum rerum certus sum. Quippe, quod nec tibi obscurum esse opinor, mihi moris est, morum suauitatem, humanitatem, animi magnitudinem, modestiam, & pudicitiam formositati antepo nere. Digna enim sunt quæ modis omnibus corporis dotibus anteferantur: quoniam planè absurdum foret, atque factu ridiculum, si quis vestitus cultum atq; mundiciem præ corpore admiraretur. Porrò autem ea mihi demum omnibus numeris absoluta pulchritudo esse videtur, quoties in idem concurrunt anima exculta virtutibus,

τὴ, καὶ εὐμορφία σώματος. ἀμέλει πολλὰς ἄν σοι δείξαιμι, μορφῆς μὲν εὖ ἡκούσας, τὰ δ' ἄλλα αἰσχυνούσας τὸ κάλλος, ὡς καὶ μόνον φθεγξαμένων, ἀπεθανεῖν αὐτὸ, καὶ ἀπεμαραίνεσθαι, ἐλεγχόμενόν τε καὶ ἀσχημονοῦν, καὶ παρ' ἀξίαν συνὸν πονηρᾷ τινι δεσποίνῃ τῇ ψυχῇ. καί γε αἱ τοιαῦται ὅμοιαί μοι δοκοῦσι τοῖς Αἰγυπτίοις ἱεροῖς· κἀκεῖ γὰρ αὐτὸς μὲν ὁ νεὼς, κάλλιστός τε καὶ μέγιστος, λίθοις τοῖς πολυτελέσιν ἠσκημένος, καὶ χρυσῷ, καὶ γραφαῖς διηνθισμένος, ἔνδον δὲ, ὧν ζητῇς τὸν θεὸν, ἢ πίθηκός ἐστιν, ἢ ἴβις, ἢ τράγος, ἢ ἄλουρος. τοιαύτας πολλὰς ἰδεῖν ἔνεστιν, οὐ τοίνυν ἀπόχρη τὸ κάλλος, ἢν μὴ κεκόσμηται τοῖς δικαίοις κοσμήμασι. λέγω δὴ οὐκ ἐσθῆτι ἀλουργεῖ καὶ ὅρμοις,

virtutibus, & corpus amabili forma exornatum. Omnino enim non paucas tibi commonstrare possum corporis equidem & formæ elegantia visendas, & scitulas & nitidas, cæterùm formæ præstantiam morum fœditate deturpantes, adeò vt id quod solum in tam specioso corpore laudandum fuerat, ferè emoriatur atque flaccescat, reprehensioni & turpitudini obnoxium, ac planè præter dignitatem, heræ tam prauæ, vitiosæ nimirum animæ conuersans. Et sanè tales templis Agyptijs iudicio meo videntur esse persimiles. Illic enim ipsum quidem delubrum forinsecùs pulcherrimum est, simul atque maximum, sumptuosis lapidibus extructum atque compositum: cæterùm si intus deum requisieris, aut simiam inuenies, aut ciconiam, aut hircum, aut felem. Eius generis mulieres nõ parùm multas passim est cernere. Proinde corporis nitor & venustas non sufficit, nisi veris & iustis ornamentis decorata & exculta sit. Non autem dico vt vestimentis purpureis & aureis,

aut

ὅρμοις, ἀλλ' οἷς προεῖπον, ἐκείνοις ἀρετῇ καὶ σωφροσύνῃ, καὶ ἐπιεικείᾳ καὶ φιλανθρωπίᾳ, καὶ τοῖς ἄλλοις, ὁπόσοις ταῦτα ὅρος ἐστίν. Λυκ. οὐκοῦν, ὦ Πολύστρατε, μύθον ἀντὶ μύθου ἄμειψαι αὐτῷ τῷ μέτρῳ, φασίν, ἢ καὶ λώϊον, διωάσαι γάρ· καί τινα εἰκόνα γραψάμενος τῆς ψυχῆς, ἐπίδειξον, ὡς μὴ ἐξ ἡμισείας θαυμάζοιμι αὐτήν. Πολ. οὐ μικρὸν, ὦ ἑταῖρε, τὸ ἀγώνισμα προστάττεις· οὐ γὰρ ὅμοιον, τὸ πᾶσι προφανὲς ἐπαινέσαι, καὶ τὰ ἄδηλα ἐμφανίσαι τῷ λόγῳ. καί μοι δοκῶ συνεργῶν καὶ αὐτὸς δεήσεσθαι πρὸς τὴν εἰκόνα, οὐ πλαστῶν, οὐδὲ γραφέων μόνον, ἀλλὰ καὶ φιλοσόφων, ὡς πρὸς τοὺς ἐκείνων κανόνας ἀποβλῆσαι τὸ ἄγαλμα καὶ δείξαι κατὰ τὴν ἀρχαίαν πλαστικὴν κατεσκευασμένον. καὶ δὴ πεποιήσθω. αὐδήσεσθαι μὲν τὸ πρῶτον, καὶ λίγεια,

aut gemmeis monilibus exornata sit, sed ijs quæ prædixi, nempe morum elegantia, virtute, temperantia, æquitate, humanitate, ac alijs, quocunq; tandem fine comprehenduntur. LVCIAN. *Proinde, ô Polystrate, sermonem pensabis ipsa mensura (quod aiunt) aut etiam cumulatiùs (potes enim) ac quandam animi imaginem adumbratam nobis ostendes, ne tantùm ex dimidio illam admiremur.* POL. *Duram & difficilem mihi iniungis prouinciam, ô amice: neq; enim perinde facile atque promptum est, ea quæ obscura sunt, oratione retegere, quàm id quod manifestum est omnibus, laude extollere. Videor verò & ipse ad hãc imaginem exprimendam multorum egens esse operæ, non fictorum saltem & pictorum, sed philosophorum etiam, vt ad illorũ canonem & regulam hoc simulachrum rectè absoluatur, & in lucem ad antiquam plasticen formatum producatur. Sed ad rem accingamur. Sit ergo primùm fandi facultate prædita, ac*

λίγεια, καὶ τὸ γλυκίων μέλιτος ἀπὸ τῆς γλώττης, περὶ αὐτῆς μᾶλλον, ἢ περὶ τοῦ Πυλίου γέροντος ἐκείνου, ὁ Ὅμηρος ἂν εἴρηκε. πᾶς δὲ ὁ τόνος τοῦ φθέγματος, οἷος ἁπαλώτατος, οὔτε βαρὺς, ὡς εἰς τὸ ἀνδρεῖον ἡρμόσθαι, οὔτε πάνυ λεπτὸς, ὡς θηλύτατός τε εἶναι, καὶ κομιδῇ ἔκλυτος, ἀλλ' οἷος γένοιτ' ἂν παιδὶ μή πω ἡβάσκοντι, ἡδὺς καὶ προσηνὴς, καὶ πράως παραβυόμενος ἐς τὴν ἀκοὴν, ὡς καὶ παυσαμένης, ἔναυλον εἶναι τὴν βοὴν, καί τι λείψανον ἐνδατείβειν, καὶ περιβομβεῖν τὰ ὦτα· καθάπερ ἠχώ τινα, παρατείνουσαν τὴν ἀκρόασιν, καὶ ἴχνη τῶν λόγων μελιχρὰ ἄττα, καὶ πειθοῦς μεστὰ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἀπολιμπάνουσαν. ὁπόταν δὲ καὶ τὸ καλὸν ἐκεῖνο ᾄδῃ, καὶ μάλιστα πῶς

ta, ac dulci voce instructa, vt orationem melle dulciorem de illius fluxisse verius, quàm de senis illius Pylij concionatoris lingua Homerus dixisse videatur. Omnis autem verborum & loquelæ tonus, cuiusmodi delicatissimus esse solet, neque nimiùm graui & aspero tinnitu insonet, quasi ad virilem vocem informatus sit: neque rursus nimiùm tenui, quasi impensè effœminatus, aut fermè fractus sit: sed qualis esse solet pueri nondum pubescentis, dulcis & blandus, comiter & mansuetè in auditum semet inserens, vt etiam illa loqui desinente, verba audita iucundo murmure tinniāt, ac quædam dulcissimæ vocis reliquiæ aliquantisper perdurent, auresq; blando susurro circumsonent. Tum quandā [f] *Echo alterna vocis imitatione auditum prorogantem imitetur, mellitissima quædam verborum vestigia, neque non persuasionis plenissima in animo audientium relinquens. Cæterùm quando voce illa tinnula canere adorta fuerit, præcipuè verò ad ci-*

πὸς τὴν κιθάραν, τότε δὴ τότε ὥρα μὲν σιωπᾷν ταῦτα ἁλκυόσι καὶ τέττιξι, καὶ τοῖς κύκνοις· ἄμουσα γὰρ ὡς πὸς ἐκείνην ἅπαντα. κἂν τὴν Πανδίονος εἴπῃς, ἰδιῶτις κἀκείνη, καὶ ἄτεχνος, εἰ καὶ πολυηχέα τὴν φωνὴν ἀφίησιν. Ορφεὺς δὲ καὶ Αμφίων, οἵπερ ἐπαγωγότατοι ἐγένοντο τῶν ἀκροατῶν, ὡς καὶ τὰ ἄψυχα ἐπικαλέσασθαι πὸς τὸ μέλος, αὐτοὶ ἄν, οἶμαι, εἴγε ἤκουσαν, καταλιπόντου ἂν τὰς κιθάρας παρεστήκεσαν, σιωπῇ ἀκροώμενοι· τὸ γὰρ τῆς τε ἁρμονίας τὸ ἀκριβέστατον δαφυλάττειν, ὡς μὴ παραβαίνειν τι τοῦ ῥυθμοῦ, ἀλλ' ἐυκαίρῳ τῇ ἄρσει καὶ θέσει δαμεμετρῆσθαι τὸ ἆσμα, καὶ σωφρονεῖν τὴν κιθάραν, καὶ ὁμοχρονεῖν τῇ γλώττῃ τὸ πλῆκτρον, καὶ τὸ ἐυαφὲς τῶν δακτύλων, καὶ τὸ ἐυκαμπὲς τῶν μελῶν, πόθεν ἂν ταῦτα ὑπῆρχε τῷ Θρακὶ ἐκείνῳ, καὶ τῷ ἀνὰ τὸν Κιται-

ad citharam, tum verò tempus est ex æquo tacendi, & halcyonibus & cicadis & canoris oloribus. aliena enim à Musis hæc sunt omnia, si ad hanc collata fuerint. Et si [g] *Pandionis natam dixeris, rudis & inepta est, quanquam vocem multisonam edere soleat.* [h] *Orpheus autem & Amphion (à quibus maximè motos auditorum animos esse constat, quiq; syluas & saxa sequentia cantus dulcedine ad se pertraxerunt) illi, vt ego opinor, si hanc audissent, posthabitis citharis adstitissent auscultantes cum silentio. Quippe omnes harmoniæ rationes accuratissimè obseruare, vt ne quid rhythmus deliret, sed tempestiua decentiq; eleuatione atque depressione modulari ac emensurare concentum: præterea voce per omnia respondere citharæ, vtq; plectrum à lingua non discrepet, aptiq; digitorum tactus, & agilis membrorum flexibilitas, vndenam hæc suppetissent huic Thraci, ac illi in*

Κιθαιρῶνα μεταξὺ βουκολοῦντι, καὶ λιθαείραν μελετῶντι; ὡς τι λῷον ποτε, ὦ Λυκῖνε, καὶ ἀλύσεως αὐτῆς ἀκούσῃ ἔτι τὸ τῶν Γοργόνων μόνον ἴσχῃ πεπονθὼς, λίθος ἐξ ἀνθρώπου γενόμενος, ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν Σειρήνων ἆσμα ὁποῖόν τι λῷον παρεῖναι δύναται, οἶδ', ὅτι λιπαρὴν μαλακὸν, πατρίδος καὶ οἰκείων ἐπιλαθόμενον. καὶ λῷον μηροῦ ἐπιφράξῃ τὰ ὦτα, καὶ δεῖ τοῦ μηροῦ δεδύσεται δι τὸ μέλος. Τοιοῦτόν τι ἄκουσμά ἐστι Τερψιχόρης τινὸς, ἢ Μελπομένης, ἢ Καλλιόπης αὐτῆς πάλλευμα μυεῖα τὰ θέλγητρα, καὶ παντοῖα ἐν ἑαυτῷ ἔχον. ἵνα τι λόγῳ σιωπῶν, φάλλων ἄν, τοιαύτης μοι τῆς φωνῆς ἀκοὰν νόμιζε, οἵαν ἀκοὰς ἔχειν τῶν δεδεμένων τοιούτων λιθίνων, λέγω τῶν ἐξιόντων. ὥρακας δὲ καὶ αὐτὸς, ὦ φημι, ὡς τι καὶ ἀκηκοέναι νόμιζε. τὸ τῆς μὲν ἀκριβὲς τοῦτο τῆς φωνῆς, καὶ

Cithæronе boues paſcenti & Itaq; Luciane, ſi quando illam cantantem audieris, non ampliùs illatam à Gorgonibus monſtrificam vllam immutationem patieris, lapis factus ex homine, ſed Sirenum modulantium virtutem qualisnam ſit cognoſces. Ita enim, ſat ſcio, adductus demulceberis, vt patriæ ac familiarium tibi obreptura ſit obliuio. Atq; etiam auribus cera obſtructis, per ceram quoq; oppoſitam penetrabit iucundiſsimæ vocis modulatio, tantam cantando voluptatem audientibus exhibet. Terpſichores aut Melpomenes aut Calliopes vocem dixeris, infinita & omnifaria aurium animorumq; demulcimenta in ſe complectentem. Vt vno verbo dicam, optārim cum primis talem mihi & tam concinnam modulandi rationem auditam, cuiuſmodi par eſt per talia labia & dentes illos emiſſam erumpere. Viſa verò eſt tibi hæc eadem quam dico: itaque & auditam eſſe exiſtima. Sedenim exacta & perfecta linguæ eloquentia,

καὶ καθαρᾶς Ἰωνικὸν, καὶ ὅτι ὁμιλῆσαι σὺμμικη τῇ πολὺ τῶν Ἀττικῶν χαείτων ἔχειν, δεῖ θαυμάζειν ἄξιον· πάτριον γὰρ αὐτῇ τὸ βουνικὸν, δεῖ ἅπως ἐκλεῖ μεμιγμένον τῷ Ἀθηναίων, καὶ τὰ τῆς ἀττικίας. δεῖ γὰρ δεῖ ἐκεῖνο θαυμάσαι μ' ἂν, ἃ καὶ ποιήσει χαίρειν, καὶ τὰ τοιαῦτα τούτῃ ὁμιλεῖ, τῇ Ὁμήρου πολίτιδι ἔοικε μία γὰ Λήδοι, ὦ Λυκῖνε, καὶ μιᾷ φωνίας αὐτῇ τῇ ᾠδῆς ἐκεῖνον, ὡς ἂν τις ἐπὶ τὸ ἔλαττον ἀκάσαι, σκόπει δὲ καὶ τὰς ἄλλας. οὐ γὰρ μίαν, ὡς περ σὺ λέγεις, ἐκ τοιούτων σωθεῖσ', ἐπιλέξαι δὲ ἐγνωκα· ἔλεον γὰρ τοῦτο, καὶ γραφικῶς σωτεῖνειν, μᾶλλον δὲ καὶ τοσαύτα τῇ πολυμελίς τι ἐκ τοιούτων ἀρτιλέξαι αὐτὸ αὐτῷ ἀνθαμιλλώμενον, ἀλλ' οὐ πᾶσαν τῆς ψυχῆς ἀρετὰ,

quentia, ac vocis Ionicæ puritas, tum illa in familiari colloquio extemporalis dicendi facultas atq; suauitas, quæ gratijs Atticis vbiq; cõsperſa eſt & condita, ne admiranda quidem eſt. Habet enim hoc à maioribus quaſi hæreditario iure patrium, neq; alia ratione conueniebat illam in hac peregrinatione Atheniẽſium eſſe participem. Atqui ne illud quidem admiratione mihi proſequendum videtur, poëticis lectionibus illam voluptuosè oblectari & gaudere, eandemq; multo iam tempore ſtudioſè in illis verſari, quando vnà cum Homero eiuſdem vrbis ciuis ſit & incola. Vnam equidem, Luciane, illius iucundæ & amœnæ vocis ac modulationis imaginem expreſſam eſſe vides, ſi quis tenuiter admodum exprimere ſtuduerit. Iam verò & alias non oſcitanter conſidera. Neque enim vnam ſaltem, ſicut tu, ex multis compoſitam conſilium eſt abſoluere, (nam hoc eſſet perexile & ieiunum, tum more graphico abſolutum, ex tot formis támque multiplicibus ſpeciebus hinc inde collectam vnam corporis pulchritudinem componere, ſibiipſi diſcrepantem) ſed omnibus animi virtutibus v-

ταὶ, καθ' ἑκάστην, εἰκὼν μία γεγράψεται, πρὸς τὸ ἀρχέτυπον μεμιμημένη. Λυ. ἑορτὴν, ὦ Πολυστρατε, καὶ πανδαισίαν ἐπαγγέλλεις. ἔοικας δ' οὖν λώιον ὡς ἀληθῶς ἀπρδώσειν μοι τὸ μέτρον. ἐπιμέτρει δ' οὖν, ὡς οὐκ ἔστιν ὅ, τι ἂν ἄλλο ποιήσας, μᾶλλον χρῖσαι ὁ μοι. Πο. οὐκ οὖν ἐπειδὴ πάντων καλῶν παιδείαν ἡγεῖσθαι ἀνάγκη, καὶ μάλιστα τούτων, ὁπόσα μελετητά, φέρε, καὶ ταύτην ἤδη συστησώμεθα, ποικίλην μέν τοι, καὶ πολύμορφον, ὡς μηδὲ κατὰ τοῦτο ἀπολιποίμεθα τῆς σῆς πλαστικῆς. καὶ δὴ γεγράφθω πάντα συλλήβδην τὰ ἐκ τοῦ Ελικῶνος ἀγαθὰ ἔχουσα, οὐχ ὥς περ ἡ Κλειὼ, καὶ ἡ Πολύμνια, καὶ ἡ Καλλιόπη, καὶ αἱ ἄλλαι, ἕν τι ἑκάστη ἐπισταμένη, ἀλλὰ πασῶν, καὶ πρόσετι, τὰ Ερμοῦ καὶ Απόλλωνος. ὁπόσα

na imago depingatur, imitata formam archetypi. LVC. *Diem festum & epulas publicas omnifariam instructas mihi annuncias, ô Polystrate. Vidéris itaq; multò cumulatiùs mensuram mihi remetiri. Proinde perge admetiendo. Nulla enim nunc res est qua perinde mihi possis gratificari.* POL. *Ego, quoniam omnium honestarum liberaliumq; disciplinarum cognitio necessaria esse putatur, maximè verò earum quæ vsu ac meditatione constant: age & illam iam constituemus multifariam quandam, ac multiplici venustate conspicuam, ne qua in parte fingendi artificio te inferiores appareamus. Et sanè ita pingitur, vt omnia bona comprehensim possideat, quibuscunque Helicon affatim atq; abundanter affluit: nequaquam verò vt Clio, aut Polymnia, aut etiam vt Calliope, vtq; omnes aliæ, quarum vnaquæque vnius tantùm rei perita excellente: præcellit, verùm nostra omnium ex æquo gnara & prudens sit: prætereà nec minus Mercurij atque Apollinis dotibus*

ὁπόσα γὰρ ἢ ποιηταὶ μέτροις διακοσμήσαντες, ἐξεφηνόχασιν, ἢ συγγραφεῖς ἱστορήκασιν, ἢ φιλόσοφοι παρηνέκασι, πᾶσι τούτοις ἡ εἰκὼν κεκοσμήσθω, οὐκ ἄχρι τοῦ ἐπικεχρῶσθαι μόνον, ἀλλ' ἐς βάθος, δεσποτοῖς τισι φαρμάκοις, ἐς κόρον καταβαφεῖσα. καὶ συγγνώμη, εἰ μηδὲν ἀρχέτυπον ἐπιδεῖξαι ταύτης δυναίμην τῆς γραφῆς· οὐ γάρ ἐσθ' ὅτι τοιοῦτον ἐν τοῖς παλαὶ παιδίας πέρι μνημονεύεται, πλὴν ἀλλὰ εἴγε δοκεῖ, ἀνακείσθω καὶ αὕτη· οὐ μεμπτὴ γὰρ, ὡς ἐμοὶ φαίνεται. Λυ. καλλίστη μὲν, ὦ Πολύστρατε, καὶ πάσαις ταῖς γραμμαῖς ἀπηκριβωμένη. Πο. μετὰ δὲ ταύτην, ἡ τῆς σοφίας, καὶ συνέσεως εἰκὼν γραπτέα. δεήσει δὲ ἡμῖν ἐνταῦθα πολλῶν τῶν παραδειγμάτων, ἀρχαίων τῶν πλείστων, ἑνὸς μὲν καὶ αὐτοῦ Ιωνικοῦ.

dotibus prædita sit. Quæcunque enim poëtæ lepidissimis celebrata versiculis in lucem dederunt, quæcunque à scriptoribus classicis literis ac memoriæ prodita sunt, quæcunque philosophi extulerunt laudibus: hisce simul omnibus imago præclarissimè exornata sit. Neq; verò tantum penicillo obiter colorata, sed pigmentis penitùs imbuta, & ad satietatem vsque tincta sit. Et ignoscendum est, si nullum huius picturæ archetypum queam ostendere: neque enim vspiam in veteribus de eiusmodi absoluta disciplinarum cognitione facta extat mentio. Veruntamen, si videtur, & hæc sacra superis dedicetur. neque enim, vt mea fert ratio, vspiam culpari potest.

LVC. *Elegantissimè profectò, ô Polystrate, ac omnibus cùm numeris, tum lineis absoluta.* POL. *Iam deinceps post hanc ipsius quoq; sapientiæ & intelligentiæ imago depingenda est. Opus autem nobis erit ad hanc absoluendam exemplis quamplurimis, præcipuè verò multis veteribus, ac vno quidem, & illo Ioni-*

νικὸν. γραφῆς δὲ καὶ δημιουργοὶ αὐτὸν, Αἰσχίνης, Σωκράτους ἑταῖρος, καὶ αὐτὸς Σωκρατικὸς, μιμηλάταις ἴσχυι τῶν ἀπάντων, ὅσῳ καὶ μετ' ἔρωτος ἔγραφον. πρὸς δὲ τούτοις Μιλήτου ἑκάτερον Ἀσπασίαν, ἣν καὶ ὁ Ὀλυμπιος θαυμασιώτατος αὐτὸς σφόδρα, οὐ φαῦλον σωφρόνως παράδειγμα πεθίμενον, ὁπόσον ἐμπειρίας πραγμάτων καὶ ὀξύτητος ἐς τὰ πολιτικὰ, καὶ ἀγχινοίας καὶ δριμύτητος ἑκάτερα πρὸς τῷ παρόντι τῷ μετέραν ἀκόνα μεταλαμβάνοντες ἀκριβῆ τὴν σάθμην, πρὸς ὅσον ἑκάτερα μὲν ἐν μικρῷ πινακίῳ ἐγγεγραμμένα, αὐτὴ δὲ Κολοσσιαία τὸ μεγέθος ἐστί. Λυ. πῶς τοῦτο φῄς; Πο. ὅτι, ὦ Λυκῖνε, ἐν ἐμοιγέθεσι εἶναι φημὶ τὰς εἰκόνας, ὁμοίας δὲ οὔ. ἡ μὲν γὰρ ἐκείνη, δῆλον ὅτι ἐγγὺς, ἀθλιωτάτη τότε πολιτεία καὶ ἀκρόδρυος Ῥωμαίων δύναμις. ὥστε εἰ καὶ τῇ ὁμοιότητι ἡ αὐτὴ,

co. Cæterùm pictores & artifices illius erunt Aeschines familiaris Socratis, atque ipse etiam Socrates imitandi dexteritate omnes longo interuallo post se relinquentes, qui aliqua cum gratia & venere vnquam pinxerunt aliquid. [i] Aspasiam porrò illam Milesiam, qua cum & Olympius ipse maximè admirandus conuersatus est, exemplum intelligentiæ non malum proponentes, quanta rerum peritia, quanto in officijs ciuilibus acumine, quanta deniq; industria atque solertia perpolita fuerit, hoc omne ad nostram hanc imaginem translatum accurata amussi applicabimus: præterquam quòd illa modica in tabula depicta fuerat, hæc verò Colossæa pugnat magnitudine. LVC. Quorsum ista dicis? POL. Quoniam ego, Luciane, nequaquam æqualiter magnas imagines esse opinor similes existentes. Nequaquam enim similis est vetus Athenienſium respublica, ac præsens Romanorum potentia. Itaque etsi similitudine illa respon-

deat,

αὐτὴ, ἀλλὰ τῶ μεγέθει γε ἀμείνωμ αὕτη, ὡς ἂν ἐπὶ πλατυτάτου πίνακος ἐκταγεγραμμένη. δεύτερον δὲ καὶ τρίτον παράδειγμα, Θεανώ τε ἐκείνη, καὶ ἡ Λεσβία μελοποιὸς, καὶ Διοτίμα ἐπὶ ταύταις. ἡ μὲν τὸ μεγαλόνουν, ἡ Θεανὼ, συμβαλλομένη εἰς τὴν γραφὴν, ἡ Σαπφὼ δὲ τὸ γλαφυρὸν τῆς προαιρέσεως· τῇ Διοτίμᾳ δὲ οὐχ ἃ Σωκράτης ἐπῄνεσεν αὐτὴν, ἐοικυῖα ἔσται μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἄλλην σύνεσίν τε καὶ συμβουλίαν. τοιαύτη τοι καὶ αὐτὴ, Λυκῖνε, ἀνακείσθω ἡ εἰκών. Λυ. νὴ Δί', ὦ Πολύστρατε, θαυμάσιος οὖσα. σὺ δὲ ἄλλας γράφε, τὰς τῆς χρηστότητος, ὦ ἑταῖρε, καὶ φιλανθρωπίας, ἢ τὸ ἥμερον ἐμφαινιεῖ τοῦ τρόπου, καὶ πρὸς τοὺς δεομένους προσηνές. Πο. εἰκάσθω οὖν καὶ αὐτὴ Θεανοῖτε ἐκείνῃ, τῇ Αντήνορος καὶ Αρήτῃ, καὶ τῇ θυγατρὶ αὐτῆς, τῇ Ναυσικάᾳ, καὶ εἴ τις

deat, hæc tamen potior est magnitudine, veluti in latissimam depicta tabulam. Deinde secundum & tertium exemplum, si lubet, producamus, nimirum illam Theano, ac versificatricem Lesbiam, vnà cum Diotima. Theano quidem animi magnitudinem ad picturam conferet: Sappho autem institutæ vitæ iucunditatem adferet. Porrò Diotimæ non tantùm vt illam laudauit Socrates, similis erit, verùm illi omnibus ingenij ornatissimi dotibus comparata respondebit. Itaque & hanc, Luciane, imaginem dedicatam suspende. LVCIAN. Per Iouem, Polystrate, nimiùm admirandam. Sed enim tu, ô amice, alias quoque benignitatis ac humanitatis imagines perge depingere, quæ morum mansuetudinem, tum placidam erga egentes comitatem consueuit ostendere. POL. Proinde & illa Theani comparetur illi, nempe Antenoris coniugi, neque non Aretæ & filiæ eius Nausicaæ: prætereà

τις ἄλλη ἐν μεγέθει πραγμάτων ἐσωφρόνησε πρὸς τὴν τύχην. ἑξῆς δὲ μετὰ ταύτην, ἡ τῆς σωφροσύνης αὐτῆς γεγράφθω, καὶ τῆς πρὸς τὸν σωνόντα εὐνοίας, ὡς κατὰ τὴν τοῦ Ἰκαρίου μαλιστα εἶναι τὴν σώφρονα καὶ τὴν πρίφρονα, ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου γεγραμμένην. τοιαύτην γὰρ τὴν τῆς Πηνελόπης εἰκόνα ἐκεῖνος ἔγραψεν, ἣ καὶ νὴ Δία, κατὰ τὴν ὁμώνυμον αὐτῆς, τὴν τοῦ Ἀβραδάτα, ἧς μικρὸν ἔμπροσθεν ἐμνημονεύσαμεν. Λυ. παγκάλην καὶ ταύτην, ὦ Πολύστρατε ἀπειργάσω· καὶ σχεδὸν ἤδη τέλος οἱ ἔχουσιν αἱ εἰκόνες. ἅπασιν γὰρ ἐπελήλυθας τὴν ψυχὴν, καὶ τὰ μέρη ἐπαινῶν. Πο. οὐχ ἅπασαν· ἔτι γὰρ τὰ μέγιστα τῶν ἐπαινῶν περιλείπεται. λέγω δὲ τὸ ἐν τηλικούτῳ ὄγκῳ γενομένην αὐτὴν, μήτε τύφον ἐπὶ τῇ εὐπραξίᾳ περιβάλλεσθαι, μήτε ὑπὲρ τὸ ἀνθρώπινον μέτρον ἐπῃ-

si qua alia in fortunæ indulgentis affluentia animi modestiam obtinuit. Deinceps verò post hanc modestiæ imago depingatur, ac ostensæ erga conuersantem beneuolentiæ, vt iuxta illam Icari filiam maximè modesta & pudica sit, quemadmodum ab Homero adumbrata est. Talem enim Penelopes effinxit imaginem, atque etiam per Iouem propter nominis affinitatem, etiam Abradatæ coniugis, cuius paulò antè mentionem fecimus. LVCIAN. *Omnibus profectò modis & hanc præclarè absoluisti imaginem, ô Polystrate, iámque fermè exprimendarum imaginum finem attigisti. nullas enim animi ac laudum partes prætermisisti.* POL. *Nondum omnes: summum enim & maximæ laudis caput omissum est. Dico verò, cùm in tantam rerum magnitudinem euecta sit, vt neq; fastu ob blandientis fortunæ prosperitatem intumescat, neque vltra humanæ sortis mensuram efferatur,*

ἐπαρθῶσα, πισεύοντα τῇ τύχῃ, φυλάττειν δὲ ἐπὶ τῆ ἰσοπλεύρῳ ἑαυτῇ, μηδὲν ἀπερόκαλον ἢ φορτικὸν φρονοῦντα, καὶ τοῖς πελάταις ἡμερικῶς τε, καὶ ἐκ τοῦ ὁμοίου προσφέρεσθαι, καὶ ἀξιώσεις καὶ φιλοφροσύνας φιλοφρονεῖσθαι, τοσούτῳ μᾶλλον τοῖς προσομιλοῦσιν, ὅσῳ καὶ παρὰ μείζονα ὅμως γνώμενα, οὐδὲν τραχὺν ἐμφαίνουσιν. ὡς ὁπόσοι τῷ μέγα φρονεῖσθαι μὴ πρὸς ὑπεροψίαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀνοησίαν ἐχθαίνουσι, οὗτοι καὶ ἄξιοι μάλιστα τῶν παρὰ τῆς τύχης λοθυόντων ἀγαθῶν ὄφθησαν, καὶ μόνοι ἂν οὗτοι δικαίως τὸ ἐπίφθονον διαφυγεῖν· ἀδικοῖς γὲ ἂν φθονήσειε τῷ ὑπερέχοντι, ἢν μετριάζοντα ἐπὶ τοῖς εὐτυχήμασιν αὐτοῦ ὁρᾷ, καὶ μὴ κατὰ τὸν Ὁμήρου Ἄτην ἐκείνην, ἐπ' ἀνδρῶν κράατα βεβηκότα, καὶ τὸ ὑποδεέστερον παλοῦντα. ὅπερ οἱ ταπεινοὶ τὰς γνώμας

efferatur, temerè fortunæ confidens, sed seruata æquabilitate animi, seipsam cohibeat, nihil procacius aut insolentius, quod alijs foret molestiæ, animo concipiens, sed vt erga accedentes popularitèr affecta sit, ac dextris copulatis eosdem benignè atque amanter suscipiat. Tantò enim his quibuscum sermonem conferunt, sunt acceptiores, quantò altiori fortuna euectæ, nihil superbi fastidij, aut contemptus tragici præ se ferunt: velut omnes illi qui sua potentia non in hoc vtuntur, vt procaciter contemnant alios, sed potiùs vt benignè aliorum subleuent inopiam, illi soli acceptis à fortuna bonis maximè digni habendi sunt: ac soli inuidentiæ malum possunt effugere. Nemo enim facilè ei fortunato inuidebit, quem prosperis rebus affluentibus moderato vtentem animo conspexerit, neq; iuxta [k] *Aten Homericam illam super hominum capita incedentem, ac inferiorem calcantem. Quod plerunq; euenire solet ijs quī*

μας πάσχουσιν ἀπαροκαλίᾳ τῆς τύχης, ἐπαιωρίαν αὐτὸς ἡ τύχη μηδὲν τοιοῦτον ἐλπίζοντας ἄφνω ἀναβιβάσῃ ἐς ὕψος νόν τι, καὶ μετάρσιον ὄχημα, οὐ μένουσιν ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων, ἀλλ' ἀφορῶσι ἀεὶ πρὸς τὸ ἄνω καὶ βιάζονται. διὸ ἀκαρεῖ ὥσπερ ὁ Ἰκάρου, ταχὺ τοῦ αὐτοῖς τὰ ἰσχία τῆς κηρὸς, καὶ τῶν πτερῶν πρὸς ἐρρυηκότων, γελῶσι ὀφθαλμοῖς ἀνόσιον, ἐπὶ ἀτραπιοῦ, ἐς πλάγιον καὶ ἀλλόκοτον ἐμπίπτοντος. ὅθεν ἡ κατὰ τὸν Δαίδαλον ἐκείνου τοῖς πτεροῖς, καὶ μὴ πολὺν ἐπόρθησεν, ἐλόντος ὅτι ἐκ κηρὸς ἦν αὐτοῖς πεποιημένα, ἐταμιεύοντο δὲ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον τῶν φορὰν, καὶ κατάπτηναι ὑψηλότεροι μόνον τῶν ἀνεμάτων ἐνισχθέντων, ὥστε μὴ δι νοτίζεσθαι αὐτοῖς ἀεὶ τὰ πτερὰ, μὴ μὲν παρέχειν αὐτὰ μόνον ὠκέως, οὐδὲ ἄσφαλῶς

humili atque abiecto sunt animo, [l] fortunæ arridentis procacitate intemperanter efferati. Postea enim quàm [m] à fortuna nil tale sperantes, ex improuiso sublimes in currum quendam volatilem euecti sunt: intra fortunæ mediocritatem consistere nequeunt: neque deorsum elatos torquent oculos, sed semper nituntur in arduum. Quare non rarò euluti Icarus liquefacta illis quamcelerrimè cera, ac alis defluentibus, per præceps in marinos fluctus deuoluuntur, spectatoribus risum exhibentes. Quotquot autem instar Dædali alarum vtuntur remigio, neque admodum in sublime elati volant, certè quòd alæ ex cera illis conglutinatæ sunt, rerum autem abundantiã ad humanæ vitæ focietatem subleuandam expromunt: neque non contenti sunt saltem ab vndis paulò altiores inferri, adeò vt crebrò etiam alas volando humefaciant, nec Solis æstui & feruoribus easdem liquefaciendas exhibent, illi tutò iuxtà ac moderatè volatu vtuntur, quem cursum quis-

κδς τι ἄμα καὶ σωφρόνως διὰ-
πλήσῃ· ὅπερ καὶ ταύτῃ
ἄν τις μάλιστα ἐπαινέσειε. δι-
γῆδν καὶ ἄξιον, παρὰ πάν-
των ἀπολαμβάνειν τὸν ἔρ-
πόν ἐυχομένων ταῦτά τι αὐτῇ
παραμεῖναι τὰ παρὰ, καὶ ἐ-
πὶ πλέον ἐπιῤῥεῖν τἀγαθά.
Λυ. καὶ ὅτως, ὦ Πολύστρατε,
γιγνέσθω· ἀξία γὲ οὐ τὸ σῶ-
μα μόνον, ὥσπερ ἡ Ελένη, λα
λὴ δδε, καὶ ἱμερόεσσα δι, καὶ ἱρα-
σμιωτέρα ὑπ' αὐτῶν τῶν ψυ-
χῶν σκέπουδε. ἔπρεπε δὲ καὶ
βασιλεῖ δὲ μεγάλῳ, χει-
δῶ καὶ ἡμέρῳ ὄντι, καὶ ζῦζ
μετὰ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν, ὁ-
πόδε ὄμ αὐτῷ, ὑπολαμονῆ-
σαι, ὡς ἐπ' αὐτῷ ἡ φιλῆσαι γυ-
ναῖκα ζιαύτῳ, καὶ σωοῦδεμ
αὐτῷ, ποθεῖν αὐτόν. οὐ γὲ μι-
κρὸν ἔζ ὑπολαμόνημα γυνὴ,
πρὶ ἢς ἄν τις ὑπολόγως τὸ Ο-
μηρικὸν ἐκεῖνο ἔποι, χρυσέᾳ
μὴ αὐτῷ Αφροδίτῃ ἐείσαν
τὸ

sum quispiam & in hac maximis efferre laudibus iure optimo posit. Quocirca dignissimum etiam ab omnibus fructum percipit, optantibus vt hæ alæ quamdiutissimè illi permaneant, bonis subinde affatim affluentibus. LVCIAN. *Sic quidem fiat, ô Polystrate: neque enim corporis venustate solùm conspicua est, vt Helenam admiranda forma fuisse constat, sed animo quoque lepido & amabili talibus expolita dotibus spectantes ad se allicit. Digna verò magno illo rege, mansueto existente & affabili habenda est, vt hac quoque præcipua felicitatis parte cum alijs bonis innumeris quibuscunque amplissimè instructus est, fruatur: vt sub illius imperio ea quoque forma & virtute mulier nata sit, & quæ cum illo conuersans arctissimo desiderio eum complectatur. Quippe haudquaquam mediocris felicitatis mulier existimanda est, de qua aliquis Homericum illud commodissimè dicere posit, quod cum aurea Venere de formos-*

τὸ καλλος, ἔργα δὲ αὐτὴν Αθηναίᾳ ἰσφαρίζειν. γυναικῶν γὰρ συνόλως οὐκ ἄν τις παραβλητείη αὐτῇ, οὐ δέμας, οὐδὲ φυήν, φησιν Ομηρος, οὔτ' ἄρ φρένας, οὔτέ τι ἔργα. Πο. ἀληθῆ φῂς, ὦ Λυκῖνε. ὥστε εἰ δοκεῖ, ἀναμίξαντες ἤδη τὰς εἰκόνας, ἧν τε σὺ ἔπλασας, τὴν τοῦ σώματος, καὶ ἃς ἐγὼ τῆς ψυχῆς ἐγραψάμην, μίαν ἐξ ἁπασῶν συνθέντες, βιβλίον καταθέμενοι, πρέχωμεν ἅπασι θαυμάζειν, τοῖς τε νῦν οὖσι, καὶ τοῖς ἐν ὑστέρῳ ἐσομένοις. μονιμωτέρα γοῦν τῶν Απελλοῦ καὶ Παρρασίου καὶ Πολυγνώτου γένοιτ' ἄν, καὶ αὐτὴ ἐκείνη παρὰ πολὺ τῶν τοιούτων κεχαρισμένη, ὅσῳ μὴ ξύλου καὶ κηροῦ καὶ χρωμάτων πεποίηται, ἀλλὰ ταῖς παρὰ Μουσῶν ἐπινοίαις εἴκασται, ἥπερ ἀκριβεστάτη εἰκὼν

formositatis palmario contendere possit, ingeniosis autem operibus Mineruam æquiparare. Neque facilè quispiam ex omni mulierum numero aliquam illi comparabit neq; corporis neq; ingenij gloria, vt idem ait Homerus, neq; item mēte & artificiosis operibus. POL. *Vera sunt quæ dicis, ô Luciane. Quare si consultum factum tibi videtur commixtis iam in vnum imaginibus, & ea quam tu corporis effinxisti, & ijs quibus ego mentis ingenijq; dotes adumbraui, vnam ex omnibus compositam collecto libello omnibus contemplandam admirandámque exhibeamus, & ijs qui hoc ætatis degunt apud superos, tum etiam illis qui paulò pòst futuri sunt. Itaq; longè, vt mea fert opinio, hæc erit stabilior & diuturnior, quàm vlla fuit aut Apellis imago, aut Parrhasii, aut Polygnoti. Eáq; ipsa multò plus gratiæ spectantibus exhibuit, quatenus non ex ligno, aut cera, aut coloribus formata, sed solertia atque industria à Musis ad hoc adscitis expressa est: quæ hauddubiè*

imago

εἰκὼν γένοιτ' ἂν, σώματος καὶ ἤθους καὶ ψυχῆς ἀρετῆς ἅμα καὶ ἐμφανίζουσα. *imago omnium accuratissimè absoluta futura est, & corporis elegantiam & virtutes animi iuxtà contemplandas ostendens.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

Hîc ostendit ad cuius archetypi regulam formosa & pudica mulier exploranda sit. Cùm enim absolutissimam imaginem sibi perfici vellet, non ab vno, aut Apelle, aut Polygnoto, aut Euphranore, aut Actione, sed ab his simul omnibus, diuiso inter se opere, sibi depingi optauit: ita vt Euphranor comam, Polygnotus decora supercilia, conuenientemque malarum ruborem amictumque: Action labia, Apelles autem reliquum corpus absoluat: cùm tamen Apelles (vt de tribus alijs nihil dicam) non minus egregius pictor fuerit, quàm Cicero orator. Quin potius, quasi quatuor ij quos nominauimus, pictores id opus omnibus modis consummatum reddere non possent, Homerum etiam in eius negocij partem suscepit, plurima quæ ille diuersis excellentissima tribuit, in vna exprimi gestiens: nempe quòd, licet quis aliquo in negocio maximè excellat, fieri tamen non possit, quin alij peculiaribus quibusdam virtutibus, magis quàm ille, emineant.

a VENEREM quoque illorum.] *Venerem Gnidiam marmoream, Euploiam à Gnidijs nuncupatam, quam Praxiteles fecit, magni æstimat Lucianus in Amoribus: eam omnium illius statuarum pulcherrimam appellans, vt cui amore captus Macareus Perinthius cùm delituisset noctu, cohæsit. Nec me fugit id Sami contigisse, ab Athenæo id esse proditum, qui volumine 13. Gnidiæ Veneris simulachro effingendo Phrynes amicæ corporis venustatem quasi exemplar imitatum esse Praxitelem contexuit. Valerius Maximus: Vulcani coniugem Praxiteles*

xiteles in marmore quasi spirantem, in templo Gnidiorum collocauit, propter pulchritudinem operis, à libidinoso cuiusdam complexu parùm tutam. b Lemniam.] *Lemniam omnibus Phidiæ operibus anteponit, cui & nomen suum ad eam scripsisse Phidiam refert, ab his qui eam dicârunt, nomen sortitam, credit in Atticis Pausanias: nonnulli à loco, qui est in arce Atheniẽsium* λίμναι *nuncupato, vnde & Dionysius* λιμναῖος.

c Venere quæ in hortis.] *De Venere Hortensi, vel potiùs in hortis posita, (Græcè enim* ἐν κήποις Αφροδίτη.) *pluribus in dialogo Meretricio, Mater & Musarium docebimus.* d Phidias.] *Phidias statuarius dijs quàm hominibus effigiendis melior artifex traditur. In ebore verò longè citra æmulum, vel si nihil nisi Mineruam Athenis, aut Olympium in Elide Iouem fecisset. cuius pulchritudo adiecisse aliquid etiam receptæ religioni videtur adeò maiestas operis deum æquauit. Author est Quintilianus lib.12. Cicero in libro de Oratore ad Brutũ, negat Phidiæ simulachris quicquam in illo genere videri perfectius. Hic speciem sui similem in Mineruæ clypeo inclusit, cùm inscribere non liceret, vt ait Cicero lib. Tusc. quæst. 1. Eam si quis dissoluisset, collocationis vniuersam speciem sustulisset, vt ait idem libro de Oratore ad Brutum. Vide ea quæ de eo annotauimus in Parasito. De Phidia quoque memoranda tradit Plinius lib. 34. cap. 8.* e Bouinis.] *Bouis oculo quidem oculorum pulchritudo & nitor significatur. Neque tamen illud omitti debet obtutum amatorium, qui modestia seruata fiat, ad tauri oculos referri solitum à peritissimis. Iisque plurimum fieri solet in obliquum, & id toruum est. Vnde illud* βλέπειν ταυριδὸν: id est, *tueri taurinè, siue toruè, quod in Platonis, tum in Xenophontis conuiuijs & Phædone, & alibi eadem ferè sententia positum animaduertas. Tametsi nonnulli rem ad indignationis significatum retraxêre, toruumq; tueri interpretantur, quo significato apud Aristoph. super Aeschylo dictum:* ἔβλεψε γοῦν ταυριδὸν ἐγκύψας κάτω: id est, *Aspexit igitur tauricè ad humum lumina deiectus. Hac enim facie iratus Aeschylus inducitur ab Aristoph. Neq; sum nescius toruitatem à taurorum ferocia dictam, vt etymologiarum authores tradunt, qui toruitatem tauri acerbitatem interpretantur. Vide in Chiliarcho nostro, Tau-*

rinè tueri, & limis oculis. *f* Echo.] *Est ἠχὼ vocis imago, quæ in rupibus cauis aut vallibus repercussa resonat. Vltimas enim voces acceptas iterat, sicut Ouid. de ea ait:*

Reddere de multis vt verba nouissima posset. *Idem:*
Ingeminat voces, auditaq; verba reportat.

Physici vocant repercussionem soni ex obiectu laterum loci cauernosi aut concaui. *g* Pandionis natam.] *Philomelam intelligit, respicitq; ad fabulam de Progne & Philomela, Pandionis filiabus, tandem versis in aues, hæc in lusciniam, illa in hirundinem: de quibus passim multa extant apud poëtas, præcipuè Ouid. in Metamorph.* *h* Orpheus & Amphion] *De Orpheo alibi scripsimus Amphion Mercurij & Antiopes filius testudinis suauitate saxa commouisse perhibetur ad construendos Thebanæ vrbis muros. Cuius meminit Horat. in arte Poëtica. Extatq; illius simulachrum apud Plin. nat. hist. li. 36. ca. 5.*

i Aspasiam Milesiam.] *Huius & aliarum illustrium mulierum Lucianus meminit in Eunucho & in Amoribus.* *k* Aten Homericam.] *ἄτη dea fingitur ab Homero, Il. τ: quam interpretantur noxam, grauissimis mortales implicans calamitatibus, mentesque seducens & perturbans. cui repellendæ & placandæ, Litæ filiæ Iouis sunt oppositæ, quæ tanto sunt tardiores, quanto noxa est grauior. Vide Erasmum in Prouerb. Ira omnium tardissimè senescit, & Budæi annotationes, & lib. 5. de Asse.* *l* Fortunæ arridentis procacitate intemperanter efferati.] *Cicero in Lælio: Non enim sola ipsa fortuna cæca est, sed eos etiam plerunque efficit cæcos, quos complexa est. Itaque illi efferuntur fastidio & contumacia: neque quicquam insipiente fortunato intolerabilius fieri potest. Atqui hinc quidem videre licet, eos qui antea commodis fuerunt moribus, imperio, potestate, prosperis rebus immutari.*

m A' fortuna nil tale sperantes.] *De fortunæ inconstantia Michaël Hospitalius in Epistola ad Franciscum Lotharingium sic scribit:*

Si gaudet rerum vicibus fortuna, diuq;
Stare loco nescit, si nos huc versat & illuc,
Arbitrioq; suo spoliat, vel honoribus auget,
Idq; alijs belli ducibus si contigit antè

Innume-

Innumeris: tibi si contingere posse putabis,
Noli præteritis nimiùm confidere factis,
Néve feras cœlo caput altius, aut tumidum cor:
Neu metue euentus dubios, tristemq; futuri
Temporis inuidiam, leuis aut opprobria vulgi:
Sed quemcunq; dabit finem Deus, accipe grato
Præsentiq; animo causas mortalibus esse
Ignotas voluit, tua sit modò culpa, caueto.

Idem de Calesi & Guinæ expugnatione:

Sic mutat fortuna vices, & ludit atrocem
More suo ludum, nunc his, nunc æquior illis.

Veteres cùm Fortunæ plurimùm tribuerent, eamq; negotiorum penè omnium quæcunq; mortales gererent, arbitrum opinarentur, simulachrum eius dextera clauum, sinistra cornucopiæ tenere finxerunt, quòd bona & commoda ab eadem omnia proficisci crediderunt: vnde diuitias & opulentiam, fortunas appellauêre (vt diximus in Luciani Somnio seu Vita) vni illi regendi elargiendiq; facultatem concessam arbitrati. Vt verò inconstantiam eius notarent, vtpotè, quæ vt Horat. ait lib. 1. Carm. Od. 35. possit

Præsens vel imo tollere de gradu
Mortale corpus, vel superbos
Vertere funeribus triumphos.

ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ. *PRO IMAGINIBUS.*

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

APologia hæc est eorum quæ superiore dialogo, nimio extollendi studio, vltrà quàm decet ac pium est, de Panthea dicta videri poterant. Priore igitur loco Polystratus accusationem ac reprehẽsionem Pantheæ recenset, quæ hisce duobus capitibus potissimùm continetur. Primò, quòd immodicè ac nimiùm illam laudârit Lucianus. Deinde quòd etiam cum dijs illam comparârit: quorũ prius contra modum atq; officium verè laudan-

laudantium ſit, & adulatoris ſpeciem præ ſe ferat: alterum verò etiam impium, & periculoſum, & ab illius natura & ingenio alienum: adeoq́ue contraria ſibijpſi facere Lucianum, qui cùm tantum illius modeſtiã prædicet, interim vltra deos eandem efferat. Hanc accuſationem poſtea etiam ex ſua perſona confirmat Polyſtratus, hortaturq́; vt ſcriptum ſiue encomium hoc mutet. Ad quæ Lucianus ita reſpondet, primùm, vt dicat ſe neq; adhuc dum ſatis laudaſſe illam, nedum nimiùm: & quicquid huius fecerit, ex libertate atque officio laudatorum feciſſe: neque hoc adulatorum eſſe. nam alia ratione alioq́; fine adulatores laudare, atque verè laudantes. eaq́ue omnia exemplis ac rationibus oſtendit. Alterum autem, quòd illam cum dijs contulerit, ita defendit, non eſſe in eo aliquam impietatem, aut inſolentiam. Neque enim illam cum dijs ipſis, ſed cum eorum imaginibus ac ſtatuis comparaſſe. Deinde etiam ſi hoc feciſſet, aliorum tamen exempla extare, quibus factum hoc ſuum tueatur, qui non modò homines cum dijs cõtulerint, ſed & deorum nomina ſibi vſurpârint. Ideoq́ue nõ eſſe periculum hinc aliquod metuendum, cùm idem antea tam multi etiam philoſophi fecerint.

ΠΟΛΥΣΤΡΑΤΟΥ, καὶ Λυκίνου.

ΕΓώ βι, ὦ Λυκῖνε, φησὶν ἡ γυνὴ, τὰ μὲν ἄλλα πολλὴν ἐνεῖδον τὴν ἔννοιαν πρὸς ἐμὲ, καὶ τιμὴν ἐκ τοῦ συγγράμματος· οὐ γὰρ ἂν οὕτως ὑπερεπήνει τις, εἰ μὴ καὶ μετ' ἔννοίας συνεγράφετο. τὸ

POLYSTRATVS, & Lucianus.

EGo, Luciane, inquit mulier, aliàs quidem magnam tuam erga me beneuolentiam euidenter perſpexi: tum etiam honorem ex libello edito per te mihi habitum, nõ obſcurè animaduerti. Neque enim ita effusè quiſpiam me laudaret, niſi beneuolentia adductus talia ſcriberet. At vt neſcius

δὲ μόνον ὡς ἂν εἰδῇς, τοιόν δέ ἐστιν. οὐδὲ ἄλλως μὲν χαίρω τοῖς κολακικοῖς τὸν τρόπον, ἀλλά μοι δοκοῦσιν οἱ τοιοῦτοι, γόητου εἶναι, καὶ ἥκιστα ἐλεύθεροι τὴν φύσιν. ἐν δὲ τοῖς ἐπαίνοις μάλιστα, ὅταν τις ἐπαινῇ με, φορτικὰς καὶ ὑπερμέτρους ποιούμενος τὰς ὑπερβολὰς, ἐρυθριῶ τε, καὶ ὀλίγου δεῖν ἐπιφράττομαι τὰ ὦτα, καὶ τὸ πρᾶγμα, χλεύη μᾶλλον, ἢ ἐπαίνῳ ἐοικέναι μοι δοκεῖ· μέχρι γὰρ τοῦδε οἱ ἔπαινοι ἀνεκτοί εἰσιν, εἰς ὅσον ἂν ὁ ἐπαινούμενος γνωρίζῃ ἕκαστον τῶν λεγομένων πρὸς ἑαυτῶν· τὸ δὲ ὑπὲρ τοῦτο, ἀλλότριον ἤδη, καὶ κολακεία σαφής. καί τοι πολλοὺς οἶδα, ἔφη, χαίροντας, εἴ τις αὐτοὺς ἐπαινῶν, καὶ ἃ μὴ ἔχουσι, προσάπτοι τῷ λόγῳ, οἷον, εἰ γέροντας ὄντας εὐδαι-

non sis quo ego sim animata animo, sic de me planè persuasum habe. Neque aliàs quidem hominibus ad assentandum eruditis gaudere soleo, sed qui sunt eiusmodi, subdoli præstigiatores mihi esse videntur, ac minimè natura liberi. Cæterùm in laudibus quoties quispiam præter modum me extulerit, molestis ac immoderatis amplificationibus attollens atque exaggerans omnia pudore quodam afficior, nec parùm abest quò minùs ferè semper aures obstruere soleam. Eáque res subsannatione magis & risu quàm laude mihi digna videtur. Eatenus enim laudes tolerabiles atque ferendæ sunt, quatenus ille qui laudatur, sibi conscius est ab his quæ dicuntur, se non discrepare, sed parem esse encomio. Quodcunque super hoc additum fuerit, alienum est, & apertæ assentationis suspicione non carebit. Atqui ego permultos noui, inquit, quibus voluptati est, si quis eos laudibus cohonestans, etiam ea oratione adiecerit, à quibus longè latéque alieni sunt; veluti si quis confectæ ætatis vetulos ob iuuenilium annorum

ὐλαιμονίζοι τῆς ἀκμῆς, ἢ ἐκ μόρφοις οὖσι τὸ Νιρέως ἁλάλ- ἢ τὸ Φαωνος ἐπιθείη· οἴονται γὰρ ὑπὸ τῶν ἐπαίνων ἀναπείθεσθαι σφίσι καὶ τὰς μορφὰς, καὶ αὐτοὶ ἀνηβήσαν αὖθις, ὥσπερ ὁ Πελίας φέρεται, τὸ δ' ἦθος οὕτως ἔχει. σοφῶ γὰρ ἄνδρὶ ἐοικασιν ἴσως τιμῶντι, εἴ τι καὶ ἔργον αὐτοῦ ἀφλαῦσαι δοκοῦσι, ἐκ τῆς ζωγράφου ὑπερβολῆς. νῦν δ' ὅμοιόν μοι δοκοῦσιν, ἔφη, πάντα, ὥσπερ ἂν εἴ τινι ἀμόρφῳ πεσοῦσαν ὄμορφον ἐπιθείη τις φέρων· ὁ δὲ μέγα ἐπὶ τῷ κάλλει φρονοίη, καὶ ταῦτα, σφίσι ἀφαιρεῖσθαι ὄντι, μὴ ὑπὸ τοῦ τυχόντος σωφρίλλου δοκαμεύου, ὅτι καὶ γελοιότερος ἂν γένοιτο, αὐτοπρόσωπος φανείς, οἷος ἂν, ὑφ' οἵῳ λίκρυπτο. ἢ καὶ νὴ Δί' εἴ τις ὑπερηλισάμενος λοβόρνους, μικρὸς αὐτὸν ὤν, ἐλείποι πρὶ μεγέθους

annorum vigorem felices pronunciauerit: aut illis qui informi sunt corpore, Nirei aut Phaonis adiungat pulchritudinem. Siquidem arbitrãtur immodicis laudum testimonijs suas formas immutatum iri, & senem denuò repubescere. quain opinione Peliam quoque fuisse non sum ignara. Hoc verò longè secus se habet: nam laus res esset quantiuis precij, si illa quoque re perinde frui possemus ex eiusmodi dementiente superiectione. Iam verò tale quiddam mihi pati videntur, inquit, ita falsò laudati, ac si quis cuipiam turpi facie atque deformi, laruam admodum venustam afferens apponat. porrò ille ob pulchritudinem sibi vehementer placeret, præsertim cùm hæc ab illo auferri posit, & ab occurrente comminui: vnde maiori quoque risu subsannandus foret, natiuæ faciei deformitate detecta, quam adscititia forma occultauerat. Aut per Iouem, si quis pusilla statura existens, indutis cothurnis super magnitudine contendat cum ijs qui toto cubito

γίθους ζῶις ἀπ' ἰδοπίδου ὅλῳ πήχει ὑπερέχουσιν, ἐμέμνητο ἥδ' ἡ ζιδητατινός. ἔφη γωνᾶκά τινα τῶν ἐπιφανῶν, τὰ μὲν ἄλλα καλὴν καὶ εὔσμιον, μικρὰν δέ, καὶ πολὺ τὸ συμμέτρου ἀρδίονος ἐπαινεῖσθαι πρὸς τινα ποιητὴν ἐν ἔσματι, τό τε ἄλλα, καὶ ὅτι καλήτε καὶ μεγάλη ὦ. αὐτὸς δ' αὐτὸς ἔκαζεν ἐκεῖνο τὸ ὀμμικίς τε καὶ ὄρθιον, τὸ μὲν δὴ γάννυσθαι ὡς ἐπαίνῳ, καθάπερ αὐξανομένῳ πρὸς τὸ μέλος, τὸ δὲ τῶν χεῖρα ἐπισείειν, τὸν ποιητὴν δέ τε πολλάκις τὸ αὐτὸ ἄδειν, ὁρῶντα ὡς ἥδοιτο ἐπαινούμενον, ἄχει δὴ τῷ παρόντι ἐπιθορυβοῦντα πρὸς τὸ ἔς, εἰπεῖν αὐτῷ, σίωπα, ὦ οὗτος, μὴ καὶ ἀναστῶσα ποιήσῃς τὴν γωνᾶκα. παραπλήσιον δ', καὶ μακρῷ τούτου γελοιότερον Σπαρτιάτην ποιῆσαι τὸν Σελεύκου

bito ex æquo illi collati eum excederent. Mentionem faciebat, & huiusmodi cuiuspiam. Aiebat mulierē quandam ex matronis primarijs, aliàs quidem pulchram & lepidam, corpore autem pusillam, & cui multùm de iustæ staturæ mensura deesset à quodam poëta carminibus celebratam, cùm ob alias quidem virtutes quamplurimas, tum quòd forma esset scitula, & corpore magno & prægrandi: cuius staturam & longitudinis rectitudinem assentator ille Populo conferre non dubitabat. Cæterùm illam laudum illecebris vehementer lætatam esse, quasi mendaci carminis assentatiuncula aliquid exiguo corpusculi modulo accessisset: manúmque gestiendo concussisset. Porrò autem poëtam hoc illi crebriùs occinuisse, cùm videret mulierem laudibus vehementer delectari: donec quispiam ex præsentibus admoto ad aurem eius capite, dixisset illi: Desine, ô amice, ne mulierem etiam exurgere facias. Non dissimile quiddam huic, multò tamen magis ridiculum affirmabat feciſſe Seleuci

Σελεύκου γυναῖκα. τοῖς γὰρ ποιηταῖς ἀγῶνα προθεῖναι αὐτὴν περὶ ταλάντου, ὅστις ἂν ἄμεινον ἐπαινέσαι αὐτῆς τὴν κόμην, καί τοι φαλακρὰ ἐτύγχανεν οὖσα, καὶ οὐδὲ ὅσας ὀλίγας τὰς ἑαυτῆς τρίχας ἔχουσα, καὶ ὅμως οὕτω δακεμένη τὴν κεφαλὴν, ἁπάντων εἰδότων ὅτι ἐκ νόσου μακρᾶς τοῦτο ἐπεπόνθει, ἤκουε τῶν καταράτων ποιητῶν, ὑακινθίνας τὰς τρίχας αὐτῆς λεγόντων, καὶ οὔλους τινὰς πλοκαίμους ἀναπλεκόντων, καὶ σελίνοις τοὺς μηδὲ ὅλως ὄντας εἰκαζόντων. ἁπάντων οὖν τῶν τοιούτων κατεγέλα, τῶν πρεχόντων αὐτοὺς τοῖς κόλαξι. καὶ προσετίθει δὲ, ὅτι μὴ ἐν ἐπαίνοις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν γραφαῖς, τὰ ὅμοια πολλοὶ κολακεύεσθαί τε καὶ ἐξαπατᾶσθαι θέλουσι. χαίρουσι γοῦν, ἔφη, τῶν γραφέων εἰκείνοις μάλιστα, οἳ ἂν πρὸς τὸ εὐμορφότερον αὐτοὺς εἰκά=

Seleuci vxorem Stratonicen, quæ poëtis oblato talento certamen proposuit, quicunque maiori arte atque ingenio eius comam laudibus illustrasset. Atqui caput habebat turpi deformatum caluitio, cui non pauci quidem capilli inerant. Sedenim cùm deformiter calua esset, omnibus exploratum habentibus, ex diuturno morbo ægrotanti capillos defluxisse: nihilo secus tamen audiebat à poëtis execrandis illis assentatoribus, hyacinthinos illius crines dicentibus, & molles quospiam capillorum globos nectentibus, ac apijs nusquam existentem cæsariem comparantibus. Itaque hæc omnia deridebat, vnde adulandi materia assentatoribus suppetit. Addebat præterea illud non in laudibus tantùm vsuuenire solere, sed in picturis quoque easdem assentandi & decipiendi occasiones homines studiosè quærere. Gaudent enim, inquit, mortales pictoribus, cumprimis

εἰκάσωσιν, εἶναι δέ τινας, οἳ καὶ προσαττουσι τοῖς τεχνίταις, ἢ ἀφελεῖν τι τῆς ῥινὸς, μελάντερα γράψασθαι τὰ ὄμματα, ἢ ὅ, τι ἂν ἄλλο ἐπιθυμήσωσιν αὐτοῖς προσεῖναι, εἶτα λανθάνειν αὐτοὺς, ἀλλοτρίας εἰκόνας στεφανοῦντας, καὶ οὐδὲν αὐτοῖς ἐοικήας. ταῦτα δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα ἔλεγε. τὰ μὲν ἄλλα ἐπαινοῦσα τοῦ συγγράμματος, ἐν δὲ τοῦτο οὐ φέρουσα, ὅτι θεᾶς αὐτὴν, Ἥρᾳ καὶ Ἀφροδίτῃ εἴκασας. ὑπὲρ ἐμὲ, γάρ φησι, μᾶλλον δὲ ὑπὲρ ἅπασαν ἀνθρωπίνην φύσιν τὰ τοιαῦτα. ἐγὼ δέ σε οὐδ' ἐκεῖνα ἠξίουν, τὰς ἡρωίνας παραθεωρεῖν με, Πηνελόπῃ καὶ Ἀρήτῃ καὶ Θεανοῖ, οὐχ' ὅπως θεῶν τῶς ἀρίσταις. καὶ γὰρ αὖ καὶ τόδε πάνυ ἔφη, τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς δεισιδαιμόνως, καὶ ψοφοδεῶς ἔχω. δέδοικα τοίνυν, μὴ κατὰ τὴν

Κασ.

verò illis, à quibus paulò formosiores depicti sunt. Esse autem nonnullos qui eiusmodi artificibus iniungerent etiam, vt aut aliquid deformitatis aut magnitudinis naso detraherent, aut oculorũ nigritiem atriorem depingerent, aut aliud quiddam quod suæ formæ adiectum concupiuerint. Deinde fraudulenter imponunt alienas imagines coronantibus, quæ nullo modo illis respondent similitudine. Hæc atque eiusmodi dicere solebat, alia quidem in libello tuo collaudans, hoc autem vnum minimè sufferens quòd illam deabus Iunoni atque Veneri comparaueris. Longè enim ista me, ait, aut potiùs omnẽ humanam naturam excedũt. Cæterùm ego ne illud quidem vnquam in votis habui, vt priscis heroidibus, nimirum Penelopæ & Aretæ, & Theani meam formam conferret: tantum absit vt deabus omnium maximis & præstantissimis comparari postulârim. Etenim vehementer, inquit, res diuinas horreo, atque superstitioso animo reuereor. Itaque periculum est, ne vt

Cassiepéa

Κασσιέπειαν εἶναι δόξω, τὸν τοιοῦτον ἔπαινον προσιεμένη. καί τοι Νηρείσιν ἐκείνῃ ἀντεξετάζετο, Ἥραν δὲ καὶ Ἀφροδίτην ἔσεβεν. ὥστε, ὦ Λυκῖνε μεταγράψαι σε τὰ τοιαῦτα ἐκέλευσεν, ἢ αὐτὴ μὲν μαρτύρασθαι τὰς θεὰς, ὡς ἀκούσης αὐτῆς γέγραφας. σὲ δὲ εἰδέναι, ὅτι ἀνιάσει αὐτὴν τὸ βιβλίον, οὕτω περινοστοῦν, ὥσπερ νῦν σοι διάκειται, οὐ μάλα εὐσεβῶς, οὐδὲ ὁσίως τὰ πρὸς τοὺς θεούς. ἐδόκει τε ἀσέβημα ἑαυτῆς, καὶ πλημμέλημα τοῦτο δόξειν, εἰ ὑπομένοι τῇ ἐν Κνίδῳ, καὶ τῇ ἐν Κύποις ὁμοίᾳ λέγεσθαι. καί σε ὑπεμίμνησκε τῶν τελευταίων ἐν τῷ βιβλίῳ περὶ αὐτῆς εἰρημένων, ὅτι μετρίαν καὶ ἄτυφον ἔφης αὐτὴν, οὐκ ἀνατεινομένην ὑπὲρ τὸ ἀνθρώπινον μέτρον, ἀλλὰ πρόσγειον τὴν πτῆσιν ποιουμένην. ὁ δὲ ταῦτα εἰπὼν, ὑπὲρ

Cassiepéa eam laudem cupidè ac desideranter affectasse videar. Atqui Nereidibus hæc tantum formæ præstantia opponebatur, Iunonem & Venerem religiosè coluit. Quocirca, Luciane, ista te facta recantatione iussit transscribere, aut ipsas deas testatura est, hæc ipsa se inuita per te scripta esse. Te autem scire voluit, quòd libello non mediocriter discrucietur ita propalàm obambulante, vt nunc is à te informatus est, non nimiùm piè neque sanctè admodum deorum cultum perdocens. Existimabat verò ab omnibus se visum iri non vulgari peccato obnoxiam, si sustineret Veneri Gnidiæ aut Hortensi se dici similem. Quare te eorum quæ libelli tui in extremis à te de illa prolata sunt, iussit vt submonefacerem, quibus eius animi moderationem omnis fastus nesciam testatus es, quippe quæ super humanam mensuram semet non efferret, sed terræ vicina seruata mediocritate volaret. His ille di-

ὑπὲρ αὐτὸν τὸν οὐρανὸν ἀναβεβάζεις τὴν γυναῖκα, ὡς καὶ θεᾶς αὐτὴν ἀπεικάζειν. ἠξίου δέ σε μηδὲ ἀξιωτωτέραν αὐτὴν ἡγεῖσθαι τοῦ Αλεξάνδρου, ὃς τοῦ ἀρχιτέκτονος ὑπισχνουμένου τὸν Αθω ὅλον μετασχηματίσειν, καὶ μορφώσειν πρὸς αὐτὸν, ὡς τὸ ὄρος ἅπαν εἰκόνα γενέσθαι τοῦ βασιλέως, ἔχοντα δύο πόλεις ἐν ταῖν χεροῖν, οὐ προσήκατο τὴν θεραπείαν τῆς ὑποσχέσεως, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτὸν ἡγησάμενος τὸ τόλμημα, ἔπαυσε τὸν ἄνθρωπον, οὐ πιθανῶς Κολοσσοὺς ἀναπλάττοντα. καὶ τὸν Αθω κατὰ χώραν ἐᾷν ἐκέλευσε, μηδὲ κατασμικρύνειν ὄρος οὕτω μέγα πρὸς μικροῦ σώματος ὁμοιότητα. ἐπῄνει δὲ τὸν Αλέξανδρον τῆς μεγαλοψυχίας, καὶ ἀνδριάντα μείζω τοῦτο τοῦ Αθω ἔλεγεν αὐτῷ ἀνεστάνει, ἐν ταῖς τῶν ἀεὶ μεμνησομένων διανοίαις· οὐ γὰρ μικρᾶς εἶναι γνώ-

ctis, nunc sui oblitus super ipsum cœlum mulierem extollit, deabus illam assimilans. Postulat verò à te ne semet Alexandro incogitātiorem esse putes, qui architecto quopiam pollicente se Atho totū transformaturū, & ad eius simulachrum accommodaturum, vt totius montis vastissima moles regis effigiem obtineret, duas in manibus vrbes habentem: tam prodigiosis pollicitationibus non accessit animo, sed opus architecti viribus maius esse opinatus, hominis temerariam audaciam compescuit, non admodum credibiliter Colossorum magnitudinem effingendo assequentem. Iussit itaque vt suo loco Atho intactum relinqueret, neque montem ita magnum ad tam parui corpusculi similitudinem imminueret. Laudabat autem Alexandrum animi magnitudinis, dicens illum sibi hoc facto maiorem statuam quàm Atho erexisse in hominum animis, apud quos eius rei memoria nunquam esset immoritura. neque enim parui

aut

γνώμης, ὑπεριδεῖν οὕτω παραδόξου τιμῆς. καὶ ἑαυτὴν οὖν τὸ μὲν πλάσμα σου ἐπαινεῖν, καὶ τὴν ἐπίνοιαν τῶν εἰκόνων, μὴ γνωρίζειν δὲ τὴν ὁμοιότητα· μὴ γὰρ εἶναι τῶν τηλικούτων ἀξίαν, μηδὲ ἐγγὺς, ὅτι μηδὲ ἄλλην τινὰ γυναῖκά γε οὖσαν. ὥστε ἀφίκοι σοι ταύτην τὴν τιμὴν, καὶ προσκυνεῖ σου τὰ ἀρχέτυπα πρᾶδείγματα. σὺ δὲ τὰ ἀνθρώπινα ταῦτα ἐπαίνει αὐτὴν, μηδὲ ὑπὲρ τὴν πόδα ἔστω τὸ ὑπόδημα, μὴ καὶ ἐπιστομίσῃ μέ, φησιν, ἐμπριπατοῦσαν αὐτῶν. ἀκείνο δὲ σοι εἰπεῖν ἐνετείλατο, ἀκούω, ἔφη, πολλῶν λεγόντων, εἰ δὲ ἀλυθὲς, ὑμεῖς οἱ ἄνδρες ἴστε, μήδ' Ὀλυμπιᾶσιν ἐξεῖναι, τοῖς νικῶσι μείζους τῶν σωμάτων ἀνεστάναι τοὺς ἀνδριάντας, ἀλλ' ἐπιμελεῖσθαι τοὺς Ἑλλανοδίκας, ὅπως μηδὲ εἷς ὑπερβαλήκαι τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀνδριάντων ἀκριβεστέραν γίγνεσθαι

aut abiecti erat animi, honorem adeò amplum atque inusitatum cõtemnere. Quin se quoque tuum figmentum laudare aiebat, neq; nõ imaginum industriam admirari: cæterùm similitudinem non agnoscere. Quippe nequaquam dignam esse tantis ac talibus, & minimè harum esse affinem, sed ne aliam quidem mulierem vllam ad eos posse aspirare. Itaq; libenter tuos admirandos honores ei habitos tibi remittit, teq; orat vt natiuo ac proprio archetypo suam faciem adumbres, vtque humano more illam laudibus illustres, neq; pedis modum excedat calceus: ne os quoq; mihi, inquit, fortè illi occurrenti obturet. Illud quoque vt tibi exponerem, mihi in mandatis dedit. Audio, inquit, multis confirmantibus (num autem verum sit, vobis viris exploratè compertum) neq; victoribus Olympicis maiores corpore statuas erigi cõcessum esse: sed curæ esse Hellanodicis, vt ne vnus quidem veritatem excedat temerè, atq; exactissimè statua expen-

θαι τῶν ἀθλητῶν ἐγκείσεως. ὥστε ὅρα, ἔφη, μὴ ἀτίαν λάβωμεν ψεύδεσθαι ἐν τῷ μίτρᾳ, ἐκεῖθεν ἡμῶν ἀναπείθωσιν οἱ Ἑλλανοδίκαι τὴν εἰκόνα. ταῦτα μὲν ἔλεγεν ἐκεῖνος. σὺ δὲ σκόπει, ὦ Λυκῖνε, ὅπως μετακοσμήσεις τὸ βιβλίον, καὶ ἀφαιρήσεις τὰ ἰδιαῦτα, μηδὲ σφαλῇς πρὸς τὸ θεῖον, ὡς ἐκείνῃ πάνυ γε αὐτὰ ἐλυσχίραινε, μὴ ὑπίδῃς μεταξὺ ἀναγινώσκομένων, καὶ πρυτανεῖον τὰς θεὰς ἵλεως εἶναι αὐτῇ. μὴ συγγνώμῃ, ἐγὼ καὶ πεῖόν τι ἔπαθον· καὶ γὰρ ἐμὲ τὰληθὲς ἐπεῖν μὴ αὐτῷ ἐμοὶ δοκοῦν τι ἀπεῖπε ἔλεγξε· τὸ μὲν πρῶτον ἀκούων, οὐδὲν ἐπεμελήθην, ἀνορῶν τοῖς γεγραμμένοις. ἐπεὶ δὲ ἐκείνη ἐπεμνήσθη, μὴ αὐτὸς ἄρχομαι, τὰ ὅμοια γινώσκειν περὶ αὐτῶν, καὶ παραπλήσιόν τι ἔπαθον, οἷς ἐπὶ τῶν ὁρωμένων πάσχομεν. ἐν

datur ad athletæ certamen, & corporis quantitatem. Quocirca tibi videndum est, inquit, necunde mentiendi causam sumamus in mensura, ac deinde Hellanodicæ vestiram subuertant imaginem. Hæc profectò ab ipsa dicta sunt. Cæterùm tu, Luciane, eam cogitationem suscipe, vt diligenter consideres quo pacto libellum mutatum aliter exornes, eáq; auferas, ne impietate adducius in deos flagitiosè peccas, veluti ipsa omnium grauissimè ista tulit, ac planè inter legendum inhorrescebat animo, ac deas vt sibi essent propitiæ suppliciter precabatur. Et sanè ignoscendum est si muliebre quiddam passa est. Atqui si veritas non diffitenda est, ego mihi ipse tale quiddam dixisse visus sum. Quippe initiò audiens delictum non animaduerti, oculos in scripta defixos habens. Postea verò quàm illa mihi fecit indicium, incipio & ipse sentire de illis non dissimilia. Ac propemodum consimile quiddam passus sum, quod in ijs quæ intuemur, sæpenumerò nobis euenit.

Contem-

ἢν μὴ πάνυ ἐγγὺθεν σκοπῶ μικρόν τι, καὶ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, δῆλον ἀκριβῶς διαγινώσκομεν· ἢν δὲ ἀφεστῶτος, ἐν τῷ συμμέτρῳ διαστήματι δ' ὅλων, ἅπαντα ἐφ' ὧς καταφαίνεται τὰ νῦν, καὶ τὰ μὲν οὕτως ἔχοντα. τὸ δὲ ἄνθρωπον ὄντα Ἀφροδίτῃ καὶ Ἥρᾳ ἐικάσαι, τί ἄλλο ἢ ἀντικρὺς θεῖναι τὰς θεὰς; ἐν γὰρ τοῖς τοιούτοις, οὐχ οὕτω τὸ μικρὸν μεῖζον αἴσθησιν παραθέσει, ὡς τὸ μεῖζον ἀφανισμικρωθὲν, πρὸς τὸ ταπεινότερον καταστῆναι. οἷον, εἴ τινε ἅμα βαδίζοιεν, ὁ μὲν μείζων, ὁ δὲ πάνυ τῇ ἡλικίᾳ χαμαίζηλος, εἶτα ἐπίσασθαι ἀπισῶσαι αὐτοὺς, ὡς μὴ ὑπερέχειν θατέρου τὸν ἕτερον, οὐ τοῦ βραχυτέρου ὑπερανατεινομένου, τοῦτο γένοιτ' ἄν, ἢν ὅτι μάλιστα ἀκροποδητὶ ἐπιχειρῇ ἑαυτόν. ἀλλ' ἐμμένοιν ὁμίλικοι φανεῖσθαι,

Contemplantes enim quippiam in propinquo sub ipsis oculis constitutum, nequaquam accuratè peruidere possumus: at si iusto interuallo disiuncti illud intuemur, omnia liquidiùs comparent obtutui, & quæ bene, & quæ secus se habuerint. Iam hanc hominem existentem Iunoni conferre ac Veneri, quid aliud est quàm præfractè eleuare tantarum dearum existimationem? Siquidem in eiusmodi comparationibus non tam quod modicum est, collatione crescit & maius fit, quàm quod maius est, imminuitur, dum ad id quod vilius fuerat, pertrahitur. Exempli gratia, si duo pariter incederent, alter quidem corpore prægrandi, alter verò per ætatem admodum exiguo, penè humi repens, tandem si æquandi essent, ne alter alterum longitudine excederet: illud nunquam breuiore quantumuis semet extendente fiet, etiam si summis pedibus ipse semet arrexerit. At si eadem ipsis longitudinis obtinenda est

νεῖσθαι, ὁ μέζων ἐκεῖνος ἐπικύψει, καὶ ταπεινότερον ἀφανεῖ ἑαυτόν. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐν τοῖς ζωιαύταις ἐκόσμοις, οὐχ οὕτως ἄνθρωπος μέζων γίγνεται, ἢν τις αὐτὸν θεῷ ἀπεικάσῃ, ὡς τὸ θεῖον ἀνάγκη ἐπικαπῆσθαι, πρὸς τὸ ἧσσον ἐπικλύμενον. καὶ ἅμα, ὑπὸ ἀφροσύνης τῶν ἐπιγείων, ἐπὶ τὰ ὑράνια ἐκτένοιτό τις τὸν νόον, ἥδονα ἄρα ὁ ζεὺς τοσαύτην ἔχοι ὑπὸ ἀσεβείας αὐτὸ σφᾶν. σὺ δὲ ζοσαῦτα ἔχων ἐπιστήμης γυναικῶν, Ἀφροδίτῃ καὶ Ἥρᾳ ἐπάσσαι αὐτὴν ἐτόλμησας, ἐκεῖνον δίον. ὥστε τὸ ἄγαν ζοῦζο καὶ ἐπίφθονον ἀφαίρει, ὦ Λυκῖνε· οὐ γὰρ πρὸς τὸ σὸν τρόπου τὸ ζοιοῦτον, ὃς οὐδὲ ἅπαξ ῥᾳδίως πρὸς τὰς ἐπαίνους, ἢν πρόχειρόν σοι ἐντύχωσιν ἀπὸ νοῦ ἐπὶ οἶδ' ὅπως ἀθρόαν ποιήσασθαι μεταβολὴν, ἐπιλαμβανόμενος, καί ἐκ ζοῦ τέως φαδιουργὸς

da est æqualitas, maior ille demittat caput necesse est, ac se humiliorem ostendat oportet. Non secus in eiusmodi accidit imaginibus. neque enim perinde tantis incrementis hominis virtus augetur Deo comparati, quàm Dei magnitudo imminuitur ad id quod vilius est inæqualiter deriuata. Atq; si quis terrestriũ imperitus ad cœlestia oratione temerè raperetur, minorem ille suspicandi causam præstaret hominibus, hoc à se impietatis impulsu factum esse. Sedenim tibi nulla fuit necessitas tot mulierum speciosissimarũ pulchritudinibus extantibus, hanc tam audacter cum Venere atque Iunone comparandi. Itaq; vide, Luciane, quo pacto hoc tam graui inuidia te & illam exoneres. Neq; enim valde hoc moribus tuis familiare est, qui ne aliàs quidem ad laudandũ facilis ac propensus esse cõsueuisti: at nunc, nescio quo fato impulsus tam subitò mores mutaris tuos, omnem laudum mediocritatem excedendo. Et qui hactenus laudũ eras parcissimus,

μγὸς ἄδοτ& ἐν τοῖς ὑπάνοις ἀναπίφηνας. ἀλλὰ μηδὲ ἐκεῖνο ἀσχιωθῇς, ἀ μιταρυθμιᾶς τὸ λόγον ἤδη διαδιλομγόν. ὑπὰ καὶ Φειδίαν φασιν οὕτω ποιῆσαι, ὁπότι ἐξαργαλ&το τοῖς Ηλείοις τὸν Δία. πάντα γὲ αὐτὸν ἰατόωιν τῶν θυρῶν, ὅωότι τὸ πρῶτον ἀναπιτάς&ς ὑπαλέκυνι τὸ ἔργον, ὑπακόαν τ ἀτιωμγόων τι, ἢ ὑπαινόντων. ἠτιᾶτο δὲ ὁ μὲν τὸ ῥῖνα, ὡς παχεῖαν, ὁ δὲ, ὡς ὑπιμυκίςρον τὸ πρόσωπον, ὁ δὲ ἄλλ& ἄλό τι. ἔτ' ὑπειδὴ ἀνγκάγκ& οἱ θεαταὶ, αὖθις τ Φειδίαν ὑκλὶ σάμενον ἑαυτὸν, ὑπανορθῶν καὶ ἐνθμίσας τὸ ἄγαλμα, πὸς τὸ ζῆς ὑπλέσνις δοκοῦ. οὐ γὲ ἠγεῖτο μικρὰν ἶναι συμβολὴν δῆμου ζόζου· ἀλ' ἀὲ ἀναγκαῖον ὑπάρχειν, ζῆς πολὺς πιεπότι μὸν ὁρᾶν τ ἑνὸς, ἢ Φειδίας ὦ.

cissimus, nunc in eisdem effundendis, omnium apparres intemperantissimus. Sed ne hoc quidem dedecori tibi fore putato, si orationem iam editam adhibita lima retractes: quandoquidem hoc Phidiam quoque fecisse perhibent, quo tempore apud Eléos Iouem iam absoluerat. Stetisse enim illum post ianuam, vbi primum opus in lucem productum hominibus visendum ostendisset, sub auscultasséque quid quisque spectantium laudaret aut reprehenderet. Cæterùm hic quidem nasum reprehendebat, quasi plus æquo crassiorem: alius verò faciem tanquam oblongam: tertius aliud quiddam pictori vertebat vitio. Deinde digressis spectatoribus, rursus Phidiam semet concludentem correxisse, atq; ad multorum opinionem & iudicium imaginem emendasse. Neq; enim mediocre aut contemnendum esse existimabat populi tam numerosi consilium, sed hoc sibi persuaserat necessariò fore, vt multi semper plus quàm vnus peruiderent: tametsi ipse semet Phidiam esse

ἦν. ταῦτά σοι ἀπ' ἐκείνης κομίζω, καὶ αὐτὸς παραινῶ, ἑταῖρός τε καὶ σύνους ὤν. Λυ. Πολύστρατε, οἷος ὢν ῥήτωρ ἐλελήθεις με; ῥῆσιν γοῦν οὕτω μακρὰν, καὶ κατηγορίαν τοσαύτην ἐξεγνώκοχας κατὰ τοῦ συγγράμματος, ὥστε μηδὲ ἐλπίδα μοι ἀπολογίας ἔτι καταλείπεσθαι. πλὴν ἀλλ' ἐκεῖνό γε οὐ δικαστικὸν ἐποιήσατε, καὶ μάλιστα σὺ, ἐρήμην καταδαιτήσας τοῦ βιβλίου, μὴ παρόντος αὐτῶν τῆς συνηγόρου. ῥᾷστον δὲ, οἶμαι, τοῦτό ἐστι, κατὰ τὴν παροιμίαν, μόνον θέοντα κρατεῖν. ὥστε οὐδὲν θαυμαστὸν, εἰ καὶ ἡμεῖς ἑάλωμεν, οὔτε ὕδατος ἡμῖν ἐκχυθέντος οὔτε ἀπολογίας ἀπολοθείσης. μᾶλλον δὲ τοῦτο πάντων ἀτοπώτατον, οἱ αὐτοὶ, κατήγοροι καὶ δικασταὶ ἦτε. πότερα δ' οὖν ἐθέλεις, ἀγαπήσας τοῖς ἐγνωσμένοις ἡσυ-

esse non ignorabat. Hæc tibi ab illa venio adferens, quæ & ipse non possum non probare, ac tibi suadere vt facias, qui & singulari familiaritate & beneuolentia tibi coniunctus sim. LVCIAN. *Hactenus quidem ignoraui, Polystrate, te tantùm esse rhetorem. Itaque orationem ita prolixam, accusationem ita verbosam aduersus libellum meum effudisti, vt nullam parandæ apologiæ spem mihi feceris reliquam. Verùm enimuerò in hoc forensis iudicij rationem & morem egressi estis, cum primis verò tu, quòd lucubrationem meam indicta causa condemnaueris, non assistente illi patrono. Facillimum autem, vt opinor, illud est, iuxta parœmiam, solum currentem vincere. Itaque nihil mirandum est, si nos comprehensi simus, neq; aqua nobis effusa, neque respondendi facultate concessa. Quin potiùs illud omnium est absurdissimum, si vos & accusatoris & iudicis officio iuxtà functi estis. Vtrum ergo vis, vt rebus iam senatusconsulto decretis*

contentus

ἡσυχίαν ἄγω, ἢ καὶ τὸν Ἱμεραῖον ποιητὴν, παλινῳδίαν τινὰ συγγράφω; ἢ δώσετέ μοι ἐφεσιμόν τινα γνώσθαι τῷ δίκῃ; Πο. νὴ Δί', ὥσπερ ἔχεις τι δίκαιον ἀπολογούμενος· οὐ γὰρ ἀντιδίκοις, ὡς σὺ φῂς, ἀπ' ἐμοῦ φίλοις ποιήσει τὴν ἀπολογίαν. ἐγὼ γοῦν σωκρατίζοντά σε ἕξω διμοῦ ἐπὶ τὰς δίκας. Λυ. ἀπ' ἐκείνου ἀνιαρὸν, ὦ Πολύστρατε, ὅτι μὴ ἐκείνης παρούσης ποιήσομαι τοὺς λόγους. μακρῷ γὰρ ἂν οὕτως ἄμεινον ἦν· νυνὶ δὲ ἀνάγκη, ἀπ' ἐνθένδε ἀπολογήσασθαι. ἀλλ' εἴ μοι ζητοῦντι ἀγγελιαφόρος γένοιτο πρὸς αὐτὴν, οἷος παρ' ἐκείνης πρός με γενέσθαι, τολμήσω ἀναρρίψαι τὸν κύβον. Πο. θάρρει, ὦ Λυκῖνε, τοῦτο γὰρ ἔνεκα, ὡς οὐ φαῦλόν μοι ὑποκειμένη ἔχων τῆς ἀπολογίας, πειρώμενός σοι βραχέων ἐπῶν, ὡς ἂν μάλιστα μνημονεύσαιμι.

contentus quiescam, an potiùs iuxta Himeræum poëtam, palinodiam quandam conscribam? Aut dabitis mihi, prouocandi copiam ad aliud iudicium? POL. Sanè per Iouem, dummodo habeas quod probabiliter & iustè ad obiecta respondere possis. Neq; aduersarijs præsidentibus, vt tu ais, sed amicis cognoscentibus causam perorabis tuam. Ego verò vnà tecum iudicium perpendere quoque paratus sum. LVCIAN. At hoc me non mediocriter conturbat, Polystrate, quòd illa non præsente causa mihi dicenda sit. etenim hoc longè fuerat præstabilius. Nunc verò mihi iusso velim nolim necessarium est defensionem aggredi. At si pollicitus fueris, te talem mihi fore apud illam internuncium, qualem illius apud me egisti, [a] audebo iactare aliam. POL. Enimuerò illius rei gratia bonum habe animum, Luciane, quòd me non malum habiturus sis in defendendo responsorem aut interprete, si quampaucissimis dicere conatus fueris, quò facilius memoria complectar singu-

μι. Λυ. καὶ μὴν πάνυ μὲν ἔδει μακρῶν τῶν λόγων, πῶς οὕτω σφοδρὰν τὴν κατηγορίαν· ὅμως δὲ σοῦ ἕνεκα ἐπιτεμοῦμαι τὴν ἀπολογίαν. καὶ παρ' ἐμοῦ τοίνυν τάδε αὐτῇ ἀπάγγελλε. Πολυ. μηδαμῶς, ὦ Λυκῖνε, ἀλλ' ὥσπερ αὐτῆς ἐκείνης παρούσης λέγε τὸν λόγον, εἶτ' ἐγὼ μιμήσομαί σε πῶς αὐτήν. Λυ. οὐκοῦν, ἐπειδήπερ οὕτω σοι δοκεῖ, ὦ Πολύστρατε, ἡ μὲν πάρεστι, καὶ πεῖρηκε δηλαδὴ ἐκεῖνα, ὁπόσα σὺ παρ' αὐτῆς ἀπήγγειλας, ἡμᾶς δὲ χρὴ τῶν δευτέρων λόγων ἐνάρχεσθαι. καί τοι (οὐ γὰρ ὀκνήσω πῶς σὲ εἰπεῖν, ὃ πέπονθα) οὐκ οἶδ' ὅπως φοβερώτερόν μοι τὸ πρᾶγμα πεποίηκας. καὶ ὡς ὁρᾷς, ἱδρῶτε ἤδη, καὶ δέδοικα, καὶ μονονουχὶ καὶ ὁρᾷν αὐτὴν οἶμαι, καὶ τὸ πρᾶγμα πολλήν μοι τὴν ταραχὴν πεποίηκεν. ἄρξομαι δ' ὅμως, οὐ γὰρ οἷόν τε ἀναδῦναι, ἤδη παρούσης. Πο. καὶ νὴ

Δία

singula. LVC. *Atqui admodum mihi opus fuerat oratione longissima ad tam vehementem & acerbam accusationem refellendam. In tuam tamen gratiam quantum potero defensionem decurtabo. Itaque illi hæc à me annuncianda curabis.* POL. *Nullo modo, Luciane, sed tanquam illa præsente orationem habebis. Deinde ego te apud illam imitabor.* LVC. *Proinde quando ita tibi videtur, Polystrate, illa præstò est, eáq; prædixit videlicet, quæcunque tu ab illa mihi annunciâsti. Nobis autem secunda oratio exordienda est. Et sanè non verebor hoc tibi palàm facere quod mihi accidit. Nescio quam mihi trepidationē incusseris, vt planè meticuloso sim animo: &, quemadmodum vides, iam totus sudo & horreo, ac tantum non illam videre videor, ipsáq; res magnam mihi iniecit perturbationem. Attamen incipiam: neq; enim illa iam præsente mihi patet locus effugij.* POL. *Verùm per*

Iouem

Δία πολλὴν τὴν εὐμένειαν ἐπιφαίνει τῷ προσώπῳ· φαιδρὰ γὰρ, ὡς ὁρᾷς, καὶ προσηνὴς, ὥστε θαῤῥῶν λέγε τὸν λόγον. Λυ. ἐγώ σε, ὦ γυναικῶν ἀρίστη, μεγάλα, ὡς φῄς, καὶ πέρα τοῦ μέτρου ἐπαινέσας, οὐχ' ὁρῶ ὅτι τηλικοῦτον ἐπῄνεσα, ἡλίκον αὐτὴ σὺ τοῦτο ἐγκώμιον ὑπέρ σε αὐτῆς ἐξεγνήνοχας, τὴν πρὸς τὸ θεῖον τιμὴν ἐν μεγάλῳ τιθεμένη. σχεδὸν γὰρ ἁπάντων τοῦτο μεῖζον, ὧν εἴρηκα περὶ σοῦ, καὶ συγγνώμη, εἰ μὴ καὶ ταύτην σοι προσέγραψα τὴν εἰκόνα, ὑπ' ἀγνοίας με δαλαθοῦσαν. οὐ γὰρ ἂν ἄλλην πρὸ αὐτῆς ἐγραψάμην. ὥστε ταύτῃ γε οὐχ' ὅπως ὑπερβάλλεσθαι τοὺς ἐπαίνους, ἀλλὰ πολὺ καταδεέστερόν μοι δοκῶ τῆς ἀξίας εἰρηκέναι. σκόπει γοῦν, ἡλίκον τοῦτο παρέλιπον, ὡς παμμέγεθεν εἰς ἐπίδειξιν τρόπου χρηστοῦ καὶ γνώμης ὀρθῆς. ὡς ὅσοι τὸ θεῖον

Iouem magnam vultu præ se fert beneuolentiã. Viden' vt læta sit atque alacris, & mansueta animo? quare sumpta audacia animo præsenti orationẽ aggredere. LV. *Ego te, fœminarum præstantissima, mirificè, vt ais, & præter modum laudata, non video quo tanto præconio tuas virtutes extulerim, quanto te ipsa nobilitaris encomio, cùm Deorum cultum ita in magnis ponere soleas. Hoc enim fermè omnibus quæ à me dicta sunt, maius est, atque excellentius. Et precor vt benignè mihi des veniam, quòd neque hac adscripta imagine te honestârim, quæ obstante ignorantia nunquam mihi in mentem venit. Neque enim aliam ante hanc depinxissem citiùs: non vt hæc adiuncta aliquo modo reliquas excelleret, sed mihi multò minus dixisse videor, quàm rei dignitas exigebat. Igitur considera, quantum à me solidæ laudis testimonium prætermissum sit, quanta significatio ad faciendum indicium vitæ optimæ & mentis probatissimæ neglecta. Nam* [b] *quibuscunque*

θεῖον μὴ ἐν παρέργῳ σέβουσιν, οὗτοι καὶ τὰ πρὸς ἀνθρώπους ἄριστοι ἂν εἶεν. ὥστε εἰ πάντως μετακοσμῆσαι δέοι τὸν λόγον καὶ τὸ ἄγαλμα ἐπανορθώσασθαι, ἀφελεῖν μὲν οὐκ ἄν τι τολμήσαιμι αὐτοῦ, προθήσω δὲ καὶ τοῦτο, ὥς τινα κεφαλὴν τοῦ παντὸς ἔργου, καὶ κορυφήν. ἐπ' ἐκεῖνον μέν τοι καὶ πάνυ πολλήν σοι εἰδέναι τὴν χάριν ὁμολογῶ· ἐμοῦ γὰρ ἐπαινέσαντος τὸ μέτριον τοῦ σοῦ τρόπου, καὶ ὅτι μηδὲν ὑπερπετὲς, μηδὲ τύφου μεστὸν ἐνεποίησέ σοι ὁ παρὼν ὄγκος τῶν πραγμάτων, σὺ τὰ τοιαῦτα αἰτιασαμένη τοῦ λόγου, ἐπιστώσω τοῦ ἐπαίνου τὴν ἀλήθειαν. τὸ γὰρ μὴ πραρπάζειν τὰ τοιαῦτα τῶν ἐγκωμίων, ἀλλ' αἰδεῖσθαι ἐπ' αὐτοῖς, καὶ μείζω, ἢ κατὰ σὲ, εἶναι λέγειν, μετρίας καὶ δημοτικῆς τινος διανοίας δεῖγμά ἐστι. πλὴν ἀλλ' ὅσῳ περ ἂν πρὸς τὸ ἐπαινεῖσθαι αὐτὸ οὕτω

moris est deorum immortalium numina non negligenter colere, illi quoque in humanis actionibus optimi censendi sunt. Itaque si omnis oratio retexta deintegrò mihi exornanda foret, & imago emendanda, nihil esset quod perperam adimere auderem: illud verò essem additurus, tanquam totius corporis caput atque fastigium. Magnas ergo me tibi gratias debere hoc nomine non diffitebor. Siquidem ego cùm animi tui moderationem laudâssem, & quòd nihil procacitatis, aut insolentiæ, aut fastus tanta tibi conciliasset rerum magnitudo: his tu in oratione mea reprehensis, veram laudandi rationem compleuisti. Quippe tales laudationes non auidè arripere, sed hisce auditis rubore affici, easq; maiores esse testari, quàm vt tuæ mediocritati conueniant, moderati & popularis animi est indicium. At tu quantò impensius hoc erga laudes affecta es animo, tantò te digniorem

ὅτω δ' ἀκαιμεγήτυχάνεις, ζοῦτο ἀξιωτέραν ὑπερπαινεῖσθαι ἀφραίνεις σαυτῷ. καὶ σχεδὸν ἐς τὸν τοῦ Διογένους λόγον περιπέπτωκάς τι τὸ πρᾶγμα· ὃς ἐρομένου τινὸς, ὅπως ἄν τις εὐδοξοῖ γνοίη, ἀδόξης, ἔφη, καταφρονήσας. φαίην γὲ ἂν κἀγὼ αὐτὸς, ἄν τις ἔροιτό με, τίνων ἆρα μάλιστα ἐπαίνων ἄξιοι, ὁπόσοι ἐπαινεῖσθαι μὴ θέλουσιν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴσως ἐξαγάνια, καὶ πόρρω τοῦ πράγματος. ὑπὲρ δὲ οὗ χρὴ ἀπολογήσασθαι, τοῦτό ἐστιν, ὅτι τῇ ἐν Κνίδῳ, καὶ Λήμνοις, καὶ Ἥρᾳ, καὶ Ἀθηνᾷ, τῶν μορφῶν ἀναπλάττων, ἁρμόσασα. ταῦτά σοι ἔκπυρα εἴδωλα, καὶ ὑπὲρ τοῦ πώλου. περὶ αὐτοῦ δὲ τοῦτο ἐρῶ. καί σοι παλαιὸς οὗτος ὁ λόγος, ἀναθεῶσι ἐν ποιητὰς καὶ γραφέας, τοὺς δὲ ἐπαινέντας καὶ μᾶλλον οἶμαι, ἢ καὶ χάμαι, καὶ βάδην, ὥσπερ ἡμᾶς, ἀλλὰ μὴ ἐπὶ μέτρου φέροιντο. ἐλεύθερον

gniorem esse ostendis, quæ immodicis laudibus certatim celebreris. Ac penè tibi res iuxta Diogenis cecidit sententiam, qui interroganti quopiam, quo pacto quis gloriam potissimùm consequi posset: Si gloriam, inquit, contempserit. Dicerem mirum & ipse interroganti me quopiam, quinam laude digni essent, maximè quotquot laudari grauatè ferunt. At hæc aliena sunt, & præsenti instituto parùm respondentia. Cæterùm de quo mihi respondendi cura incumbit, illud est, quòd Veneri Cnidiæ, atque ei quæ in hortis est, ad hæc Iunoni & Mineruæ formam tuam effingens comparauerim. Hæc, inquam, tibi omnem modum excedere, & vltrà pedem visa sunt. Adhæc iam mea delabetur oratio. Et sanè vetus verbum est, [c] poëtas atque pictores esse liberos. Ego verò laudantes maiori libertate dignos esse censeo, [d] tametsi humi aut gressim incedant, quemadmodum nos, nec vlla versiculorum inferantur magniloquentia. Etenim

θρωπός τι ὁ ἔπαινος, ἀλλ' ἔστι αὐτῷ μέτρον, εἰς μέγεθος ἢ βραχύτητα νενομοθετημένον. ἀλλὰ τοῦτο μόνον ἐξ ἁπάντων ὁρᾷ ὅπως ὑπερθαυμάσεται, καὶ ζηλωτὸν ἀφανεῖ τὸν ἐπαινούμενον. ἐμοὶ δὲ ταύτῃ μὲν οὐ βαδιεῖσθαι, μὴ καί σοι δόξω ὑπ' ἀπειρίας αὐτὸ δρᾶν. ἐκεῖνο δέ σε φημὶ διαύτας ἡμῖν τὰς ἀφορμὰς τῶν ἐπαινετικῶν τούτων λόγων, ὡς χρὴ τὸν ἐπαινέτην καὶ ἀκόσι καὶ ὁμοιάσεσι πεσχῆσθαι, καὶ σχεδὸν ἐν τούτῳ τῷ μέγιστόν ἐστιν αὐτῶν ἁπάσαν. τὸ δὲ ἐν ᾧ μάλιστα δείκνυσι, ἐκ δύο τινῶν ὁμοίοις παραβάλλῃ, ἐλάττω πρὸς τὸ ὑπερέχον, ὡς οἷόν τι, ἐμβιβάζῃ τὸ ἐπαινούμενον. οἷον. δύο τινὰ ἐπαινῶν, ἅποι ἀλώπηκος μείζω εἶεν αὐτόν, ἢ ἀλούρου, ἆρα

laus res quædam liberæ, cuius licentia nullis mensuræ aut magnitudinis, aut breuitatis legibus adstricta est: sed in hoc solo præ omnibus elaborat, vt admirandum, vt omnium amore dignum declaret eum quem laudârit. At ego hac via non incedam, ne imprudens ductu imperitiæ hoc tibi facere videar. Illud autem puto tibi non obscurum esse, eiusmodi nobis esse laudatoriarum orationum occasiones, quemadmodum oporteat laudantem vti ad demonstrandum comparationibus, imaginibus, atque similitudinibus. Et fermè summa in hoc sita est, reté aliquid adumbrandi & effingendi: quod ita optimè iudicari potest, non si quis quiddam cum similibus composuerit, neque si cum eo quod vilius est, illud comparauerit: sed si id quod effertur laudibus, quàm poterit effusissimè ad excellentioris archetypum extulerit. Exempli gratia, si quis canem laudaturus, eundem dixerit vulpe maiorem esse, aut fele, nunquid

ἆρά σοι ὁ τοιοῦτος δοκεῖ ἐπαινεῖν εἰδέναι; οὐκ ἂν εἴποις. ἀλλὰ μὴν οὐδ' εἰλύκῳ φαίη ἴσον αὐτὸν ὑπάρχειν, οὐδ' οὕτω μεγάλως τι ἐπῄνεσεν. ἀλλὰ τοῦ τὸ ἴδιον τοῦ ἐπαίνου ἀπετελεῖται, ἢν ὁ λύων τῷ λέοντι ἐοικέναι λέγηται καὶ μέγεθος καὶ ἀλκήν. ὡς τὸν Ὀρίωνος κύνα ἐπαινῶν, ἔφη ποιητὴς λεοντοδάμαν αὐτόν· οὗτος γὰρ δὴ κυνὸς ἐντελὴς ἔπαινος. καὶ πάλιν, εἴ τις Μίλωνα τὸν ἐκ Κρότωνος, ἢ Γλαῦκον τὸν ἐκ Καρύστου, ἢ Πολυδάμαντα ἐπαινέσαι θέλων, ἔπειτα λέγοι ἰσχυρότερον ἕκαστον αὐτῶν γυναικὸς γενέσθαι, οὐκ ἂν οἴει γελασθῆναι αὐτὸν ἐπὶ τῇ ἀνοίᾳ τοῦ ἐπαίνου; ὅπου γε εἰ καὶ ἑνὸς ἀνδρὸς ἔλεγεν ἀμείνω εἶναι αὐτὸν, οὐδ' τοῦτο ἀπέχρησεν ἂν πρὸς ἔπαινον. ἀλλὰ πῶς ἐπῄνεσε ποιητὴς εὐδόκιμος τὸν Γλαῦκον, οὐδ' Πολυδεύκεος βίαν

nunquid ille laudandi rationem tibi callere videbitur? non vtique dixeris. Sed neque, quanquam lupo illum æqualem esse dixerit, admodum laudauit magnificè. Sed ibi tandem vera laus absoluitur, si canis leoni similis esse perhibetur, & magnitudine, & membrorum robore: veluti Orionis canem laudans poëta, leonicidam illum esse affirmauit. Et hæc perfecta laus canis est. Rursus sicuti Milonem Crotoniaten, aut Glaucum illum ex Carysto, aut Polydamantem laudare foret animus, ac tandem vnumquenque illorum muliere robustiorem fuisse perhiberet, nónne iure optimo ob laudis vecordem stultitiam deridendus esset: quem si vnius viri fortitudinem excessisse dixisset, neque tamen hoc ad cumulatam laudem suffecisset? At quibus laudibus ille eminentis ingenij poëta Glaucum extulit, neque Pollucem

βίαν φύσας ἀνατείνασθαι ἂν αὐτῶν ἐναντίας τὰς χεῖρας, οὐδὲ σιδάρεον Ἀλκμάνας τέκος. ὁρᾷς ὁποίοις αὐτὸν θεοῖς εἴκασε, μᾶλλον δὲ καὶ αὐτῶν ἐκείνων ἀπέφηνε; καὶ οὔτε αὐτὸς ὁ Γλαῦκος ἠγανάκτησε τοῖς ἐφόροις τῶν ἀθλητῶν, θεοῖς ἀντεπαινούμενος, οὔτε ἐκεῖνοι ἠμύναντο ἢ τὸν Γλαῦκον, ἢ τὸν ποιητὴν, ὡς ἀσεβοῦντα περὶ τὸν ἔπαινον, ἀλλὰ εὐδοκίμουν ἄμφω, καὶ ἐτιμῶντο ἑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ὁ μὲν ἐπὶ τῇ ἀλκῇ, ὁ Γλαῦκος, ὁ δὲ ποιητὴς ἐπί τε τοῖς ἄλλοις, καὶ ἐπ' αὐτῶν τούτῳ μάλιστα τῶν ἄσματι. μὴ δὴ θαυμάσῃς, εἰ καὶ αὐτὸς εἰκάσαι βουλόμενος, ὅπερ ἦν τῶν ἐπαινοῦντι ἀναγκαῖον, ὑψηλοτέρῳ ἐχρησάμην τῶν παραδείγματι, τοῦτο ἑποβαλόντος τοῦ λόγου. ἐπεὶ δὲ καὶ κολακείας ἐπεμνήσθης, ὅτι μὲν καὶ σὺ μισεῖς τοὺς κολακικοὺς, ἐπαι-

robustissimum, cùm eo ex aduerso manus ausurum cõserere, neque ferreum & animosum Alcmenæ filium: vides cuiusmodi illum dijs comparauit, quin potiùs ipsis imaginibus illum quàm verissimè expressit? Et neque Glaucus ipse indignanter tulit, Deis inter athletas primarijs collatus celebrari: neque illi vlti sunt aut Glaucum, at poëtam, quasi impiè & contumeliosè in Deos circa laudes agentem: sed vtrique in magna fuerunt gloria, & apud Græcos honore & gratia floruerunt, alter quidem ob præcipuum inusitati roboris specimen, nempe Glaucus: poëta verò cùm propter alia, tum in primis ter doctissimi carminis editionem. Itaque ne mirandum tibi veniat, si & ego assimilare volens, quod laudanti pernecessarium est, exemplo altiori vsus sim, oratione illud subijciente. Postea verò quàm & in assentationis mentionem incidisti, confirmans e te homines assentatione gratiam eblandientes habere odio, laude-

ἐπαινῶμέν σε, καὶ οὐκ ἐχρῆν ἄλλως ἐθέλω δέ σοι διακρῖναι, καὶ ὁρίσαι τό, τε τοῦ ἐπαινοῦντος ἔργον, καὶ τὴν τοῦ κόλακος ὑπερβολήν. ὁ μὲν οὖν κόλαξ, ἅτε τῆς χρείας ἕνεκα τῆς ἑαυτοῦ ἐπαινῶν, ἀληθείας δὲ ὀλίγον ποιούμενος τὴν πρόνοιαν, ἅπαντα ὑπερεπαινεῖν οἴεται δεῖν, ἐπιψευδόμενος, καὶ προσιθεὶς παρ' αὐτοῦ τὰ πλείω, ὡς μὴ ἂν ὀκνῆσαι καὶ τὸν Θερσίτην εὐμορφότερον ἀφρῆναι τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ τὸν Νέστορα φᾶναι τῶν ἐπὶ Ἰλιον στρατευσάντων τὸν νεότατον εἶναι· διομόσαιτο δ' ἂν καὶ τὸν Κροίσου υἱὸν ὀξυηκοώτερον εἶναι τοῦ Μελάμποδος, καὶ τὸν Ἰφνέα ὀξύτερον δεδορκέναι τοῦ Λυγκέως, ἢν περ μόνον περδᾶναί τι ἐλπίσῃ ἐπὶ τῷ ψεύσματι. ὁ δέ γε αὐτὸ τοῦτο ἐπαινῶν, οὐχ ὅπως οὐδ' ἂν ψεύσαιτό τι, ἢ προσθείη τῶν μηδ' ὅλως προσόντων, τάδ' ὑπάρχοντα αὐτῷ φύσει ἀγαθὰ,

laudo te equidem, nec aliter fieri conueniebat: sedenim ego tibi & laudantis opus & adulatoris dementientem superiectionem [f] *discernere & diffinire volo. Itaque assentator quæcunque sui compendij gratia laudat: nulla veritatis ratione habita, ea omnia immodicis laudibus extollenda esse existimat. Impudenter autem mentiendo, plura addit de suo, adeò vt non vereatur Thersiten quoq; forma turpissimum, ipso Achille pulchriorem esse ostendere, ac Nestorem inter omnes eos quotquot ad Iliũ pugnaturi venerant, natu esse minimum. Persanctè quoque deieraret Crœsi filium acutiori auditu esse præditum Melampode, prætereà Iphnea acutiùs cernere quàm Lyncea, dummodo spes aliqua consequendi lucri ob mendacium appareat. Porrò autem laudator nequaquam mentitur, aut addere solet aliquid quod in totum in laudato non compareat: sed ea quibus natura præditus*

θὰ, κἂν μὴ πάνυ μεγάλα ᾖ, παραλαβὼν ἐπήυξησε, καὶ μείζω ἀπέφηνε, καὶ τολμήσειεν ἂν εἰπεῖν, ἵππον ἐπαινέσαι θέλων, φύσει κοῦφον, ὧν ἴσμεν ζώων, καὶ δρομικὸν, ὅτι Ακρον ἐπ' ἀνθερίκων καρπὸν θέειν, οὐδὲ κατέκλα. καὶ πάλιν οὐκ ἂν ὀκνήσειε φᾶναι ἀελλοπόδων δρόμον ἵππων. καὶ ἢν οἰκίαν ἐπαινῇ καλὴν, καὶ ἄριστα κατεσκευασμένην, εἴποι ἂν, Ζηνός που τοιήδε γ' Ολυμπίου ἔνδοθεν αὐλή. ὁ δὲ κόλαξ τοῦτο τὸ ἔπος κἂν περὶ τῆς συβώτου καλύβης εἴποι, εἰ μόνον τι παρὰ τοῦ συβώτου λαβεῖν ἐλπίσειεν. ὅπου Κύναιθος ὁ Δημητρίου τοῦ πολιορκητοῦ κόλαξ, ἁπάντων αὐτῶν τῶν πρὸς τὴν κολακείαν καταναλωμένων ἐπήνει ὑπὸ βηχὸς ἐνοχλούμενον τὸν Δημήτριον, ὅτι ἐμμελῶς ἐχρέμπτετο. οὐ μόνον δὲ τοῦτο

ditus est bonis, tametsi non admodum magna sint, extollit, ac maiora cumulatioráq; esse ostendit. Nec dubitaret dicere, equum laudare volens, natura leuem (vt ea scimus esse animantia) & cursu valentem:

Ille per intactæ segetis vel summa volaret
Gramina, nec teneras cursu læsisset aristas.

Rursus non formidaret dicere velocipedum cursus equorum. Præterea si domus elegans & sumptuosissimè exornata illi laudibus illustranda foret, nihil hæsitabundus diceret:

Talis & intus erat magni Iouis aula suprema.

At hunc versiculũ assentator etiã subulci scrofipasci sordidissimo tugurio accõmodare auderet, si qua modò muneris à sybota recipiendi spes reluceret: veluti Cynæthus ille Demetrij Poliorcetæ assentator, cùm iam omnes assentandi rationes & vias sua parasitatione consumptas cerneret, laudare solitus est Demetrium, quem frequens tussis molestissimè infestabat, quòd dulciter atq; modulatè tussiendo sonaret. Non solùm autem

hoc

τοῦτο ἑκατέρου αὐτῶν γνώρισμά ἐστι, τὸ τοὺς μὲν κόλακας οὐκ ὀκνεῖν καὶ ψεύσασθαι τοῦ χαρίσεσθαι ἕνεκα τοῖς ἐπαινουμένοις, ἐξαίρειν δὲ τοὺς ἐπαινοῦντας τὰ ὑπάρχοντα πειρᾶσθαι, ἀλλὰ κἀκείνῳ οὐ σμικρῷ διαλλάττουσιν, ὅτι οἱ μὲν κόλακες, ἐφ' ὅσον οἷόν τε αὐτοῖς χρῶνται ταῖς ὑπερβολαῖς, οἱ ἐπαινοῦντες δὲ καὶ ἐν αὐταῖς ταύταις σωφρονοῦσι, καὶ ἐντὸς τῶν ὅρων μένουσι. ταῦτά τοι ἀπὸ πολλῶν ὀλίγα κολακείας καὶ ἐπαίνου ἀληθοῦς δείγματα, ὡς μὴ πάντας, ὑποπτεύῃς τοὺς ἐπαινοῦντας, ἀλλὰ διακείνῃς, καὶ παραμετρῇς τῷ οἰκείῳ μέτρῳ ἑκάτερον. φέρ' οὖν, εἰ δοκεῖ, πρόσαγε τοῖς ὑπ' ἐμοῦ εἰρημένοις τοὺς κανόνας ἀμφοτέρους, ὡς μάθοις, εἴτε τούτῳ, εἴτ' ἐκείνῳ ἐοίκασιν. ἐγὼ γὰρ εἰ μέν τινα ἄμορφον οὖσαν ἔφην τῷ ἐν Κνίδῳ ἀγάλματι

hoc discrimine vterq; ab altero internosci potest, quòd ij qui ad assentationem eruditi sunt, non vereantur ad gratiam laudatorum inuerecundè mentiri: laudatores verò, corporis animiq; dotes plus iusto extollere: sed & in hoc non mediocri interuallo inter se discrepant, quòd assentatores vbicunq; potuerint, immodicis vtuntur hyperbolis: porrò autem encomiastæ in hisce vtendis moderationem magistram sequuntur, ac intra certos fines se cohibent. Hæc sanè perpauca ex infinitis adduxi, adulatoris & veri laudatoris signa atque discrimina, ne omnes quotquot aliorum concinnandis student præconijs, innocenter in suspicionem à te rapiantur: sed diligenter discernas, atque vtrunque proprio pede ac modulo metiaris. Age itaque si videtur, & ea quæ à me dicta sunt, ad vtriusq; canonem expende, vt cognoscas num rectiùs huic an illi sim conferendus. Siquidem ego si inamabilis atq; odiosæ formæ Cascam quandam Cnidio simula-

τι ὁμοίαν, γόης ἄν, καὶ τοῦ Κυναίθου λοιδορικότερος ὄντως νομισοίμην. ἃ δὲ ἐγὼ τῷ πάρεσαν, οἵαν πάντες ἴσασιν, ὁ πάνυ ἐκ πολλοῦ δάσήματος ὢν τὸ τόλμημα. τάχα δ' οὖν φαίης, μᾶλλον δ' ἤδη ἔρηκας, ἐπανεῖν μέν σοι ἐς τὸ ἀκριβὲς ἐφέσθω, ἀντιφθόνημά τοι ποιήσασθαι τὸ ἔπαινον ἐχέτω, ἀλλὰ μὴ θεᾶς ἀπακάλαμον ἄνθρωπον ὄσαν. ἐγὼ δ' (ἤδη γάρ μι πεφάσεται τἀληθὲς εἰπεῖν) ὁ θεᾶς γε, ὦ βελτίστη, ἔφασα, τεχνιτῶν δ' ἀγαθῶν δημιουργήμασι, λίθου καὶ χαλκοῦ, ἢ ἐλέφαντος καὶ ποικιλμένοις. τὰ δ' ὑπ' ἀνθρώπων γιγνόμενα, ἐκ ἀσυβὲς οἶμαι ἀνθρώποις ἐπάξειν. ἐκτὸς εἰ μὴ σὺ τοῦτο εἶναι τῷ Ἀθηνᾶν ὑπείληφας, τὸ τοῦ Φειδίου ποίημα, ἢ τοῦδε τῷ ἔργα νίαν Ἀφροδίτῃ, ὃ ἐποίησε Πραξι-

chro comparâssem, meritò præstigiatoris vituperationem apud te incurrerem, ipsoq; Cynætho adulantior esse iustissimè existimarer. Sin verò eam quam omnes eiusmodi esse non ignoramus, non erit mihi vehementer vitio vertenda ista audacia. At dices fortasse, aut potiùs iam dixisti, Quod ad pulchritudinem laudandam attinet, tibi cōcessum sit: sedenim conueniebat laudem nulli inuidiæ obnoxiam facere, neque deabus immortalibꝰ hominem me existentem comparare. Ego verò (eò enim adducor, verum reticere non possim) te, ô præstans animi mulier, nequaquam deabus comparaui, sed eximiorum artificum monumentis atque operibus ex lapide, aut ære, aut ebore confectis. Iam ea quæ hominum elaborantur industria, hominibus assimilare, impium esse non arbitror. Nisi fortè tu Mineruam esse suspicata sis, simulachrum illud cuius auctor atque opifex extitit Phidias: aut hoc cœlestem Venerem, quod in Cnido non ita pridem penicillo & coloribus adum-

Πραξιτέλης ἐν Κνίδῳ, οὐ πάνη πολλῶν ἐτῶν. ἀλλ' ὅρα, μὴ ἄσεμνον ᾖ, τὰ ζιαῦτα περὶ τῶν θεῶν δοξάζειν, ὧν τάς γε ἀληθεῖς εἰκόνας ἀνεφίκτους εἶναι ἀνθρωπίνῃ μιμήσει ἔγω γε ἐπολαμβάνω. εἰ δὲ καὶ ὅ, τι μάλιστά γε αὐταῖς ἐκείναις εἴκασα, οὐκ ἐμὸν τοῦτο. οὐδὲ ἐγὼ πρῶτος ταύτην ἐτεμόμην τὴν ὁδὸν, ἀλλὰ πολλοὶ, καὶ ἀγαθοὶ ποιηταὶ, καὶ μάλιστα ὁ πολίτης ὁ σὸς Ὁμηρος, ὃν καὶ νῦν ἀναβιβάσομαι συναγορεύσοντά μοι οὐδεμία μιχανὴ, μὴ οὐχὶ καὶ αὐτὸν σὺν ἐμοὶ ἁλῶναι. ἐρήσομαι ζίνυν αὐτὸν, μᾶλλον δὲ σὲ ὑπὲρ αὐτοῦ (καὶ γὰρ δαμνημονεύεις, εὖ ποιοῦσα, τὰ χαρίεστατα τῶν ἐρραψῳδημένων αὐτῷ) τί σοι ἐκεῖνο δοκεῖ, ὁπόταν περὶ τῆς αἰχμαλότου λέγῃ τῆς Βρισηΐδος ὅτι χρυσῇ Ἀφροδίτῃ ἰκέλη, ἐπεύθει τὴν Πάτροκλον; εἶτα μετὰ μικρόν, ὡς οὐχ ἱκανὸν, εἰ μόνῃ τῇ Ἀφροδίτῃ ἐοικῆα ἔσται, Εἶπε

adumbratũ fabricauit Praxiteles. At vide ne absurdum sit talem de deabus opinionem animo concipere, quarum veras imagines nulla (vt ego arbitror) humana industria aut imitatio potest assequi. Quòd si etiam maximè illis te assimilassem, non meum hoc erat inuentum, neq; ego primus hanc laudandi viam inueni aut aperui, sed poëtæ sanè multi & eximij, cumprimis verò Homerus, conciuis tuus, quem etiam nunc ab inferis excitabo, vt suo me tueatur patrocinio: neque periculum est, ne & ipse vnà mecum capiatur. Itaq; ipsum interrogabo, aut potiùs te illius loco, (etenim crebra lectione monimenta ab illo multis vigilijs elaborata, percurris: quod præclarè facis) quid tibi illud videtur, vbi de captiua Briseide sic loquitur, quòd aureæ Veneri similis Patroclũ occisum defleuerit? Deinde paulò pòst, quasi parùm esset illam Veneri formositatis elegantia parem esse, addit ita inquiens:

Sic

Εἶπε δ' ἄρα, φησὶ, κλαίουσα γυνὴ εἰκῆα θεῇσιν. ὁπόταν οὖν τοιαῦτα λέγῃ, μισεῖς κἀκεῖνον, καὶ ἀπρρίπτεις τὸ βιβλίον, ἢ δίδως αὐτῷ ἐλευθεριάζειν ἐν τῷ ἐπαίνῳ; ἀλλὰ κἂν σὺ μὴ δῶς, ὅ γε τοσοῦτος αἰὼν δέδωκεν, οὐδ' ἔστιν ὅστις αὐτὸν ἐπὶ τούτῳ ἠτιάσατο· οὐδὲ ὁ μαστίξαι τολμήσας αὐτοῦ τὴν εἰκόνα, οὐδὲ ὁ τὰ νόθα ἐπισημηνάμενος τῶν ἐπῶν, ἐν τῇ παραγραφῇ τῶν ὀβελῶν. εἶτα ἐκείνῳ μὲν ἐφεθήσεται, βάρβαρον γυναῖκα, καὶ ταῦτα κλαίουσαν, τῇ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ εἰκάσαι· ἐγὼ δ', ἵνα μὴ τὸ κάλλος εἴπω, διότι μὴ ἀνέχῃ ἀκούουσα, οὐκ ἂν παραβάλλοιμι εἰκόσι θεῶν γυναῖκα φαιδρὰν καὶ μειδιῶσαν τὰ πολλὰ, ὅπερ θεοῖς ὅμοιον ἄνθρωποι ἔχουσιν; ἐπὶ μέν τοι τοῦ Ἀγαμέμνονος ὅρα, ὅσην αὐτὸς φειδὼ ἐποιήσατο τῶν

Sic itaque est mulier lachrymans effata deabus Consimilis.

Hæc ergo quoties dixerit, num propterea illum odio prosequeris, ac librum è manibus proijcis: an potiùs illi eam in laudando libertatem permittis? Atqui etsi tu illi eandem non permiseris, tamen tanta seculorum series atque vetustas illi concessit, neque vnquam inuentus est qui hoc in eo malitiosè reprehenderit, neque ille qui eius imaginem flagellare ausus est, neque qui versiculos nothos atque supposititios censoria virgula aut obeliscis notare aggressus est. Iam si illi permissum est mulierem barbaram insuper & plorantem aureæ Veneri comparare: ego, vt pulchritudinem taceam, propterea quòd non suffers coràm laudari, non comparem Dearum imaginibus mulierem lætam & hilarem, & cumplurimùm ridentem suauissimè, quod homines cum dijs commune habent? In Agamemnone verò laudando vide quantum

Deorum

τῶν θεῶν καὶ ὡς ἐταμισύσατο τὰς εἰκόνας ἐς τὸ σύμμετρον· ὡς ὄμματα μέν φησι, καὶ κεφαλὴν ἴκελον αὐτὸν εἶναι τῶν Διΐ, καὶ Ἄρει δὲ τὴν ζώνην, στέρνον δὲ τῶν Ποσειδῶνι, διαιρῶν τὸν ἄνθρωπον κατὰ μέλη, πῶς τοσούτων θεῶν εἰκόνας. καὶ αὖ πάλιν βροτολοιγῷ Ἄρει φησὶν ὅμοιον εἶναι, καὶ ἄλλον ἄλλῳ, θεοειδῆ τὴν Φρύγα, τὸν τοῦ Πριάμου, θεοείκελον πολλάκις τὸν Πηλέως. ἄλλα ἐπάνειμι αὖθις ἐπὶ τὰ γυναικεῖα τῶν παραδειγμάτων. ἀκούεις γὰρ δή που αὐτοῦ λέγοντος, Ἀρτέμιδι ἰκέλη, ἠὲ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ, καὶ, οἵη δ' Ἄρτεμις εἶσι κατ' οὔρεος. οὐ μόνον δὲ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς θεοῖς ἀπεικάζει, ἀλλὰ καὶ τὴν Εὐφόρβου κόμην, ταῖς Χάρισιν ἀπείκασε· καὶ ταῦτα, αἵματι δεδευμένην. καὶ ὅλως, τοσαῦτά ἐστι τὰ τοιαῦτα, ὡς μηδὲν εἶναι τῆς ποιήσεως μέρος, ὃ μὴ ταῖς θείαις εἰκόσι δεικεκόσμη-

Deorum existimationi parserit, & quàm vndique ad cōcinnitatem imagines sumptas à Dijs exprompserit, quem & oculis & capite Ioui similem esse perhibet, porrò Marti cinctura, pectore autem Neptuno, diuidens hominem penè membratim, ad tantorum Deorum imagines collatum. Et rursus hunc homicidæ Marti similem esse ait, ac alium alij Deo conferens, deformem Phryga illum Priami filium, quoties esse ostendit? Sæpenumerò Deo similem Pelidam pronunciat. At rursus ad muliebria exempla regrediar. hauddubiè enim illum alicui dicentem audisti:

Hæc pulchræ est similis
Veneri, simul atq; Dianæ.

Nō solùm aūt ipsos homines Dijs cōponit, verū Euphorbi quoq; comam assimilauit Gratijs, & hanc sanguine madentem, & puluere deturpatam. In summa, earum rerū tanta est apud Homerū copia, vt nulla sit pars poëseos, quæ non diuinis comparationibus exornata

κικόσμηται. ὥστε ἢ μὰ κἂν ἔγα ἐξαλιλίφθω, ἢ καὶ ἡμῖν τὰ ὅμοια τολμᾶν ἐφείσθω. οὕτω δὲ τὸ μετὰ τὰς εἰκόνας, καὶ τὰς ὁμοιώσεις, ἀνεύθυνόν ἐστιν, ὥστε Ὁμηρος καὶ τὰς θεὰς αὐτὰς οὐκ ἄκνησεν ἂν τῶν ὑπερτέρων ἐπαινέσαι. τὰς γὰρ τῆς Ἥρας ὀφθαλμὰς βοῶν εἴκασεν· ἕτερος δέ τις τοὺς τῆς Ἀφροδίτης ἔφη. πῶς μὴν γε ῥοδοδάκτυλον τις ἀγνοεῖ, τῶν μέτρων ἐπ' ἐλάχιστον τῇ Ὁμήρου ποιήσει ὡμιληκότων: καί τοι τὰ μὲν τῆς μορφῆς ἔτι μητριώτερα, εἴ τις θεῷ ἐοικυίας λέγηται, ἀλλὰ τὰς πομπὰς αὐτὰς πόσοι μεμιμήσαντο τὰς τῶν θεῶν, Διονύσιοι καὶ Ἡφαίστιονες, καὶ Ζήνωνες, καὶ Ποσειδάνιοι καὶ Ἑρμαῖοι πεζοπορούμενοι. Λητὼ μέν, γυνή τις ἐγγὺς Εὐαγόρᾳ, τῷ Κυπρίων βασιλέως, καὶ ὅμως οὐκ ἠγανάκτησεν ἡ θεὸς, λίθον αὐτὴν, ὥσπερ τὴν Νιόβην,

nata sit. Itaque aut hæc veluti perperam scripta expungantur, aut mihi similia audendi libertas non intercludatur. Tanta verò est in similitudinibus & comparationibus adducendis licentia, vt Homerus etiam deas ipsas non dubitârit laudare ab inferioribus. Nam Iunonis oculos bouinis comparauit: alius autem quispiam Veneris palpebras composuit violis. Nam auroram rhododactylum quis ignorat, vel ex ijs qui minimum operæ in euoluendo Homero ponunt? Atqui quod ad formam attinet, planè temperanter & moderatè mihi factum videtur, si quis Deo similis esse perhibetur. Verùm quo numero illi comprehendendi sunt, qui deorum compellationes imitati sunt, ac Dionysij, & Hephæstiones, & Zenones, & Neptunij, & Mercuriales nominati sunt? Fuit quædam Latona Euagoræ Cypriorum regis vxor: nec tamen dea indignata est, quamuis illam in lapidem, quemadmodum Nioben,

Νιόβην, ἀπεργάσασθαι· ἐῶ γὰρ τοὺς Αἰγυπτίους, οἵπερ καὶ δεισιδαιμονέστατοί εἰσι πάντων, ὅμως τοῖς θείοις ὀνόμασιν εἰς μόρον ἐπιχρωμένους. σχεδὸν γοῦν τὰ πλεῖστα αὐτοῖς ἐξ οὐρανοῦ ἐστιν, ὥστε οὐ πρός γε σοῦ τὸ τοιοῦτον ψαφοδεῶς δακεῖσθαι πρὸς τὸν ἔπαινον. εἰ γάρ τι ἐν τῷ συγγράμματι πεπλημμέλιται ἐς τὸ θεῖον· σὺ μὲν ἀνούθυνος αὐτοῦ, ἐκτὸς εἰ μή τινα νομίζεις ἀκροάσεως ἀνθύνην εἶναι. ἐμὲ δ' ἀμυνοῦνται, οἱ θεοί, ἐπειδὰν πρὸς ἐμοῦ τὸν Ὅμηρον, καὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς ἀμύνωνται. ἀλλ' οὐδέπω οὐδ' τὸν ἄριστον φιλοσόφων ἠμύναντο, εἰκόνα θεοῦ τὸν ἄνθρωπον εἰπόντα εἶναι. πολλὰ ἔτι ἔχων πρὸς σὲ εἰπεῖν, Πολυστράτου ἕνεκα τούτου παύσομαι, ἵνα καὶ ἀπομνημονεῦσαι δυνηθῇ τὰ εἰρημένα. Πο. οὐκ οἶδα, εἴ μοι τοῦτο δυνατὸν ἔτι, ὦ Λυκῖνε, μακρὰ

Nioben, potuisset conuertere: vt silentio praeteream Aegyptios, qui tametsi ex omnibus gentibus Deos habeant infelicissimos, diuinis tamen nominibus ad satietatem vsque vtuntur. penè itaque plurima pars è cœlo illis pertracta est. Quare nihil est, quod ob laudem hanc vlla animi consternatione perturbata sies, vltionem aut supplicium à superis metuens. Nam si quid in eo libello aduersus Deos peccatum est, tu extra noxiam es, nisi putes & in auditione culpam quandam esse: de me verò deorum vltio sumptura est supplicium, posteaquam ante me Homerum & alios poëtas irati superi vlti fuerunt. At nondum philosophorum omnium principem punierunt, qui hominem Dei simulachrum esse testatus est. Multa adhuc ad te dicenda supersunt, attamen huius Polystrati gratia dicendi finem faciam, vt dicta nostra faciliùs memoria repetita tibi referre possit. POL. *Haud scio, Luciane, num hoc mihi amplius promptum factu sit:*

tam

μακρὰ γὰρ εἴρηταί σοι, καὶ ταῦτα, καὶ ὑπὲρ τὸ ὕδωρ τὸ ἐκχυνόμενον. πειράσομαι δ' ὅμως ἐπιμνησθῆναι αὐτῶν· καὶ ὡς ὁρᾷς, ἤδη ἀπροσβῶ παρ' αὐτὴν, ἐπιβυσάμενος τὰ ὦτα, ὡς μή τι παρεμπεσὸν ἄλλο συγχέῃ τὴν τάξιν αὐτῶν, εἶτά μοι συνίττεσθαι συμβῇ πὸς τῶν θεατῶν. Λυ. αὐτῶν σοι μελήσει, ὦ Πολύστρατε, ὅπως ἄριστα ὑποκείνῃ. ἐγὼ δὲ, ἐπείπερ ἅπαξ σοι τὸ δρᾶμα παραδέδωκα, νῦν μὲν ἐκ ποδῶν ἀπιστήσομαι· ὁπόταν δὲ τὰς ψήφους ἀνακηρύττοσι τῶν κριτῶν, τότε ἤδη καὶ αὐτὸς παρέσομαι, ὀψόμενος ὁποῖόν τι τὸ τέλος τοῦ ἀγῶνος ἔσται.

tam enim verbosè ista proloquutus es, ac vltra effusæ aquæ spacium. Attamen quoquo modo meminisse conabor: & quemadmodum vides, iam ista ad illam deferre studeo obstructis auribus, ne qua pars elapsa, orationis seriem mihi confundat, ac ego deinde à spectatoribus explosus, ronchis & sibilis illudar. LVC. *Istud sanè tibi curæ erit, Polystrate, vt quamoptimè respondeas. Cæterùm ego, quoniam tibi semel fabulam desaltandam tradidi, in præsens quidem excedam è medio: proclamatis autem iudicum calculis, iterum præstò ero, visurus quémnam finem hoc certamen habiturum sit.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a AVDEBO iactare aleam.] *In prouerbio est, Iacta est alea: cùm sic incœpta est res, vt desistere integrum non sit. quod Cæsar traiecturus Rubiconem vsurpauit, & pro euentu rei dubio ponitur. Lucanus:*

—placet alea fati
Alterutrum mensura caput —.

Aleam ab inuentore dictam quidam tradunt. Est autem tabula lusoria, quæ & latruncularia & pyrgus, & alueus, & alueolus

neolus vocatur, rotunda illa tabella rotulæ instar, quæ mouetur. Idem Lucianus in Harmonide: Itaque iuxta prouerbium, In vno viro iecimus aleam. In Saturnalibus aleam dixit naufragium. Vide quæ ibi annotauimus. b Quibuscunque moris est deorum numina colere.] *Viri pij, viri sunt optimi. Pietas enim fons virtutum. Vbi autem non pietatis, ibi nihil est boni in homine quantumuis erudito, sapiente, eloquente, potente, opulento.* c Poëtas atque pictores.] *Sentit liberum esse poëtis atque pictoribus, impunè quicquid velint fingere. Nam poëtæ numine aguntur, eoque illis frustra præscriberetur. Idem in Demosthenis encomio: Atqui poëticum genus liberum. Est plurimũ cognationis inter poëticen & picturam. Proinde Horat. de Arte poët.*

Vt pictura poëtis erit, quæ si propiùs stes,
Te capiet magis, &c.

d Tametsi humi incedant.] *Humi incedere dicuntur, qui pressiore humilioréque vtuntur oratione, semper quasi iacente, nunquam assurgente.* e Te homines assentatione gratiam.] *Nullum enim animantium genus assentatoribus, ait Plutarchus, pernicioſum magis, nullum quod citiùs iuuentutem in præcipitium agat: nullum quod facilius fortunas, honores, vitam denique ipsam radicitùs euertat. Ideóque Diogenes interrogatus, quæ bestia morsum haberet nocentissimum: Si de feris, inquit, interrogas, obtrectator: si de cicuribus, adulator. Nam veluti aucupes blãdulo quodam stridore simplices auiculas in viscum implicant, aut in pedicas inijciunt, ita pellicit homines adulatio, & mox in omne scelus impellit.* f Discernere & diffinire.] *Qui pabuli causa potentiori alicui assentatur, & risum mouet, eum βωμολόχον, & παράσιτον vocant Græci. Neque verò multùm interest inter scurram & assentatorem, quem illi κόλακα nominant, aut si quid interest, Lucianus tamen sæpè scurram pro assentatore accipit. Hîc autem assentatorem à laudatore distinguit, ac separat Horatius lib. 1. Epist. ad Lollium 2. ab amico. M. Tullius libro 2. de Oratore ad Q. Fratrem, scurram ab Oratore faceto & vrbano. Aristoteles libro 2 de Moribus ad Nicomach. φίλον: id est, amicũ, medium constituit, inter eum, qui omnia loquitur ad voluntatem, nun-*

quam alterius orationem improbat, aut refellit: & eum, qui in omni sermone & congressu acerbum, atque insuauem se præbet, quem δύστροπον & δύσκολον nominat. Assentator, siue parasitus, siue scurra, plus æquo officiosus est, ita vt facilè appareat, arcessitam, & de industria quæsitam, & simulatam esse blanditiam. Sic enim orationem potentioris amici blandissimè excipit, atque iterat, vt eum quammaximè admirari, probareq; videatur. Solet porrò de se, quammaximè fieri potest, detrahere vires, & facultatem, suaque omnia quammaximè extenuare, atque eleuare, seipsum denique deridere: Diuiti autem parcere, ei omnia tribuere, eumque suspicere & admirari. Verba diuitis cadentia tollit, & excipit, vt ait Horatius. Ad hæc. si sit ei, exempli causa, sermo aliquis cum diuite indoctissimo, & infantissimo institutus, cùm sit ipse disertus, eruditus & eloquēs, is suam eloquentiam, quammaximè poterit, extenuabit, & occultabit, atque vltrò hæsitabit, ac balbutiet, vt diues ille quàm disertissimus, ac facundissimus esse videatur. Vide Plutarchi librum de dignoscendo amico ab adulatore.

ΛΟΥΚΙΟΣ Η ΟΝΟΣ. LVCIVS, SIVE ASINVS.

ARGVMENTVM.

IOcosa quædam & ficta narratio est, quo pacto videlicet in Thessaliam profectus studio discēdæ artis Magicæ, ibi à puella quadam, dum in auem conuerti, eóque periculum artis facere cupit, in asinum mutatur, ac deinde varia fortunæ atque locorum vicissitudine, rusticis, vrbanis, sacris, profanis diuēditus, ad postremum cùm in theatrum quoq; spectaculi de se præbēdi causa introductus esset, deuoratis, quas ibi tū fortè cōspexerat rosis, in pristinam hominis figuram iterum redierit. Præcipuè autem admiratione digna est, mira casuum atq; periculorū varietas, quibus sursum atq; deorsum iactatum sese, interim etiam benè acceptum fingit, vt nō immeritò prorsus putârint quidam voluisse Lucianum,

num, totius humanæ vitæ speciem atque imaginem quandam sub hoc lusu proponere, videlicet quàm varij casus, quàm fallax & inconstans fortuna, quàm incerti consiliorum etiam benè ac sapienter captorum exitus, quamque insperati quandoque earum rerum, quas nunquam cogitâris, euentus esse soleāt, asini huius exemplo (qui corporis quidē permutatione facta, ex homine transformatus fuerit, animū tamen & mentem hominis retinuerit) adumbrando. Hanc fabulam Apuleius vndecim libris imitatus est, affictis etiam alijs compluribus ad idē argumentū, quorū quædam mythologicè Fulgentius interpretatus est, is qui in cęteras quoque poëtarum fabulas, mythologias scripsit.

Πήειν ποτὲ ἐς Τετταλίαν, ὧν δέ μοι πατρικόν τι συμβόλαιον ἐκεῖ πρὸς ἄνθρωπον ἐπιχώριον, ἵππος δέ με κατῆγε, καὶ τὰ σκεύη, καὶ θεράπων ἠκολούθει εἷς. ἐπορευόμην οὖν τὴν προκειμένην ὁδόν. καί πως ἔτυχον καὶ ἄλλοι ἀπιόντες ἐς Ὑπάτα, πόλιν τῆς Θετταλίας· ἐκεῖθεν ὄντες, καὶ ἁλῶν ἐκοινωνοῦμεν. καὶ οὕτως ἐκείνην τὴν ἀργαλέαν ὁδὸν ἀνύσαντες, πλησίον ἤδη τῆς πόλεως ἦμεν. κἀγὼ ἠρώμην τοὺς Θετταλοὺς, εἴπερ ἐπίστανται ἄνδρα οἰκοῦντα ἐς τὰ Ὑπάτα Ἱππαρχον τοὔνομα γράμμα δὲ αὐτῷ ἐκόμιζον οἴκοθεν, ὥστε οἰκῆσαι παρ' αὐτῷ.

Vũ[a] in Thessaliam, vbi quædam mihi paternæ rationes erant cum eius gentis viro proficiscerer, in Thessalos quosdam incidi, qui in Hypatam Thessaliæ vrbem redibant. Vehebar equo, necessaria quædam vsui ferens, vnico comitatus seruo, qui sequebatur pedes. Inter eundum, cùm varijs de rebus loquentes, iam vrbi appropinquaremus, à Thessalis petij, num eius vrbis ciuē nossent nomine Hipparchum. habere enim me ad eum literas, vt ad ipsum velut hospitem diuerterem.

οἱ δὲ εἰδέναι τὸν Ἱππαρχον τοῦτον ἔλεγον, καὶ ὅποι τῆς πόλεως οἰκεῖ, καὶ ὅτι ἀργύριον ἱκανὸν ἔχοι, καὶ ὅτι μίαν θεράπαιναν τρέφει, καὶ τὴν αὐτοῦ γαμετὴν, μόνας ἔστι γὰρ φυλαργυρώτατος δεινῶς. ἐπεὶ δὲ πλησίον τῆς πόλεως ἐγεγόνειμεν, καὶ πός τις ἔνδον ἦν, καὶ οἰκίδιον ἀνεκτὸν, ἔνθα ὁ Ἱππαρχος ᾤκει. οἱ μὲν οὖν ἀσπασάμενοι με, ᾤχοντο. ἐγὼ δὲ κόπτω προσελθὼν τὴν θύραν, καὶ μόλις μὲν, καὶ βραδέως. ὑπήκουσε δ' οὖν ἡ γυνὴ, εἶτα καὶ προσῆλθεν· ἐγὼ μὲν ἠρόμην, εἰ ἔνδον εἴη ὁ Ἱππαρχος. ἔνδον, ἔφη, σὺ δὲ τις, ἤ τι βουλόμενος πυνθάνῃ; γράμματα, εἶπον, κομίζω αὐτῷ, περὶ Δεκριανοῦ, τοῦ Παταρέως σοφιστοῦ. μεῖνόν με, ἔφη αὐτοῦ, καὶ τὴν θύραν συγκλείσασα. ᾤχετο εἴσω πάλιν. καί ποτε ἐξελθοῦσα, κελεύει ἡμᾶς εἰσελθεῖν. κἀγὼ δὲ παρελθὼν εἴσω, ἀσπάζομαι αὐτὸν, καὶ τὰ γράμματα ἐπέδωκα. ἔτυχε δὲ ἐν ἀρχῇ δειπνοῦ ὢν, καὶ κατέκειτο ἐπὶ κλινιδίου στενοῦ. γυνὴ δὲ αὐτοῦ καθῆστο πλησίον, καὶ τράπεζα μηδὲν ἔχουσα παρέκειτο. οἱ δὲ ἐπειδὴ τοῖς γράμμασιν ἐνέτυχεν· ἀλλ' ὁ μὲν φίλτατος ἐμοὶ, ἔφη, καὶ τῶν Ἑλλήνων

Illi & hominem sibi notum dixerunt, locupletem auarũ, qui solùm domi vxorem, & vnicam ancillam haberet, & quo in loco vrbis habitaret describentes, hortum quempiam, in quo esset eius habitaculum: data deinde salute, acceptáq́, abierunt. ego domũ Hipparchi adiens, ostium leuiter pulso. accessit vxor, quam rogo an sit Hipparchus domi. illa cùm & quis essem, & quid mihi vellem, quæsisset, à Deciano Sophista Patarensi habere me literas respondi. Mulier manere paulùm hortata, occluso ostio abijt: paulóque pòst rediês, me iubet introire. Ingressus salutato homine, epistolam trado. Erat ille in cœnæ principio, in lectulo sedens admodum paruo, vnà muliere discũbente, mensa cibis vacua. Lectis literis: Amicissimus mihi, inqt, Græco-

Ἑλλήνων ἐξοχώτατος, Δεκιανὸς εὖ ποιεῖ, καὶ θαῤῥῶν πέμπει παρ' ἐμὲ τοὺς ἑταίρους τοὺς ἑαυτοῦ. τὸ δὲ οἰκίδιον τὸ ἐμὸν ὁρᾷς, ὦ Λούκιε, ὡς ἔστι μικρὸν μὲν, ἀλλὰ εὔγνωμον τὸν οἰκοῦντα ἐνεγκεῖν· ποιήσεις δὲ αὐτὸ σὺ μεγάλην οἰκίαν ἀνεξικάκως οἰκήσας. καὶ καλεῖ τὴν παιδίσκην, ὦ Παλαίστρα, δὸς τῷ ἑταίρῳ κοιτῶνα, καὶ θὲς λαβοῦσα, εἴ τι κομίζει σκεῦος. εἶτα πέμπε αὐτὸν εἰς βαλανεῖον. οὐχὶ γὰρ μετρίαν ἐλήλυθεν ὁδόν· ταῦτα εἰπόντος, τὸ παιδισκάριον, ἡ Παλαίστρα ἄγει με, καὶ δείκνυσί μοι κάλλιστον οἰκημάτιον· καὶ σὺ μὲν, ἔφη, ἐπὶ ταύτης τοῦς κλίνης κοιμήσῃ, τῷ δὲ παιδίσκῃ σκιμπόδιον αὐτοῦ παραθήσω, καὶ προσκεφάλαιον ἐπιθήσω. ταῦτα εἰπούσης, ἡμεῖς ἀπήειμεν λουσόμενοι, δόντες αὐτῇ κριθοδίων τιμὴν εἰς τὸν ἵππον. ἡ δὲ πάντα ἔφερε λαβοῦσα εἴσω, καὶ κατέθηκεν. ἡμεῖς δὲ λουσάμενοι, ἀνεστρέψαντες, εἴσω εὐθὺς παρήλθομεν. καὶ ὁ Ἱππαρχός με δεξιωσάμενος, ἐκέλευε συνανακλίνεσθαι μετ' αὐτοῦ. τὸ δὲ δεῖπνον οὐ σφόδρα λιτόν· ὁ δὲ οἶνος, ἡδὺς καὶ παλαιὸς ἦν. ἐπεὶ δὲ ἐδεδειπνή-

Græcorúmque excellentissimus Decianus fecit optimè, qui suos ad amicos fidenter miserit. Vides, Luci, habitaculum hoc paruum esse, sed quod satis sit habitanti: verùm reddes tua præsentia domum, si æquo animo tuleris ampliorē. Vocata deinde ancilla Palæstra: Des, inquit, huic hospiti nostro tunicam, & si quid secum detulit, conde: dehinc mitte ipsum ad balneum, quod longa via à nobis abest. Cœpit me Palæstra, ostensáq; domo pulcherrima: In hoc, inquit, lecto nocte dormies. huic puero tuo lectum substernam, & addam puluinar. Cùm hæc dixisset, ego in balneum profecturus, hordeum in cibum equi ancillæ dedi. Lotus cùm redijssem, Hipparchus me benignè excipiens, penes se iussit sedere. Cœna splendida fuit, vinum suaue, & vetus: post cœnam

δαπνήσκειμι, ποτὸς λῶ, καὶ λόγος, οἷος ἐπὶ δάπεδος ἔχων καὶ ἄτω τὼ ἱσπίραν ἐκείνῳ ποτῶ δόντε, ἐκοιμήθημι. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, ὁ Ἱππαρχος ἤρετό με, τίς μοι εἴη νοῦς μὴ ὁδὸς, καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ πεσωμοῦ. ἄπειμι μοι, ἔφην, ὡς λάεισθαι, ἔοικα δ' ἐνταῦθα διατρίψειν, τριῶν ἢ τεττάρων ἡμερῶν· ἀπὸ τοῦτο μοι ἐσκέψις, ἐπιθύμειν δ' σφόδρα, μέναι ἐνταῦθα, ἐξευρεῖν τινα τῶν μαθημάτων ἐπισαμένων γυναικῶν, καὶ θιάσασθαί τι παράδοξον, ἢ τερατῶδες ἄνθρωπον, ἢ λιθόμορον. καὶ τοῦτο ἔρωτι τῆς θείας ταύτης δὴς ἐμαυτὸν, πειρᾶν τὴν πόλιν, ἀρρωδῶν μὴ τῆς ἀρχῆς τὸ ἐγκλημα τοῦτο, ὅμως ἐπειρᾶν. ἰδὰν τοῦτο γυναῖκά τινα ὁρῶ πεσιοῦσαν, ἔτι νέαν, εὐπορημένην, ὅσον ἐκ τῆς ὁδοῦ συμβαλεῖν· ἱμάτια γὰρ ἐνθινὰ, καὶ πᾶσθαι συχνοὶ, καὶ χρυσίον πειπόν. ὡς δὲ πλησιάτερον γίγνομαι πεσαγορεύει μοι γυνὴ, καὶ ἀμύβομαι αὐτῇ ὁμοίως. καὶ φησὶν, ἐγὼ Ἀβροιά ἄμι, εἴ τινα τῆς σῆς μητρὸς φίλην ἀκούεις, καὶ ἡμᾶς δὲ

nam & potus & sermo dignus hospite. Ita potando vespere absumpto, dormitum profecti sumus. Postridie rogat me Hipparchus, quò pergerem, & quot diebus esset apud se affuturus. Lariſſam peto, inquam, sed hîc ferè quinque diebus morabor. Id nequaquam dixi ex animi sententia. optabam siquidem ibi aliquandiu esse, quoad aliqua à me magæ reperta esset, cuius veneficijs aliquod monstrum conspicerem, hominem aut volantem, aut lapidem factum. Huic curæ deditus cœpi vrbem perambulare: quamuis quo id modo inquirendum esset, nescirem. Interim mulierem video accedentem, vt ex via conijci poterat, iuuenem opulentam: vestis enim erat florib. intexta, serui plures, aurum sumptuosius appropinquans mulier me compellat: Ego, inquit, Abræa sum, amica, si qua vnquam fuit, matris tuæ: quæ quum eius filios non secus ac meos

diligam,

ζὺς ἐξ ἐκείνης γνομένους φι-
λῶ, ὥς πρ ὃς ἔτεκον αὐτή. τί
οὖν ἧκε παρ' ἐμοὶ λαταλύσας,
ὦ τέκνον; ἀλλὰ σοὶ μὲν, ἔφην,
πομπὴ χάεις, ἀισθέσθαι δὲ, ὅθεν
ἀνδρὶ φίλῳ ξενικαλῶν· ἔπε-
τα φούγων τὴν ἐκείνου οἰκίαν.
ἀλλὰ τῇ γνώμῃ, ὦ φιλτάτη,
λατάγομαι παρὰ σοί. ποῖ δὲ,
ἔφη, καὶ λατάγῃς; παρὰ Ιπ-
πάρχῳ τῷ φιλαργύρῳ, ἔφη.
μηδαμῶς, ἔπορ, ὦ μῆτερ, τοῦτο
εἴπῃς. λαμπρὸς γὰρ καὶ πολυθε-
λὴς γίγονεν ἀς ἐμοί, ὥστε μὴ ξε-
καλέσαι ἄν τις τῇ ψυχῇ. ἡ δὲ
μειδιάσασα, καί μοι ἅ χαρὸς
λαβομένη, ἄγε δὴ πορρωτέρω, μὴ
δῆτα πρὸς ἐμοί. φυλάττῃ μοι, ἔφη,
τὸν Ιππάρχου γυναῖκα πάν-
υ μαχανᾶ μάγον γὰρ ὄντι δὴ
νὴ, μὴ μάλα, μὴ πᾶσι τοῖς νέ-
οις ἐπιβάλῃ τὸ ὀφθαλμόν. μὴ ἀ
μέλῃς ἐκακόδου ἀχθῇς τὸν τῇ τέ
χνῃ ἀμωσθῆσα, μὴ πολὺς μετα
μόρφωσιν ἀς ἕωα, τὸς δὲ τέλε-
ον ἀπόλυσι. σὺ δὲ μὴ νὶ ἅ, τέ
κνον, μὴ λαλὸς, ὥστε ἀνθὺς ἀρέ-
σαι γυναικί. μὴ ξένος πρᾶγμα
ἀνακαφρόνῃζον· ἐγὼ δὲ πυθό-
μὴν

diligam, volo, fili, apud me diuertas. Magnas, inquam, gratias tibi ago mater. Cupio tecum esse, sed pudore impedior, ne videar hospitem amicum contemnere: si eius domum relinquam: animo autem & benigno tecum ero. Nunquid Hipparchus auarus ille tuus est hospes, inquit. Non his verbis vtaris mater, inquam: splendidus quippe ac sumptuosus in me fuit, adeò vt ex nimia impensa lautitiáque culpari soleat. Illa subridens, manúque apprehensa seorsum ducēs: Caueas, ait, velim omni cura Hipparchi vxorem: [b] maga etenim est præcipua, admodum veneficiorum potens, appetens viros: atque si quos in adolescentes oculos coniecit, nisi quis voluntati eius pareat, omni conatu illos vlciscitur, hos perimens, [c] hos in beluas transmutans. tu verò, fili, adolescens es, ac formosus, vt facilè placeas mulieri, præterea [d] externus & aduena, qui vt plurimùm contemnuntur. Adhæc animad-

μῦθον, ὅτι τὸ πάλαι μοι ζητέμενον, οἶκοι παρ' ἐμοὶ μάθητα, πόσον χρόνον αὐτῇ, ὀδύρεται. ὡς δέ ποτε ἀφεέθην, ἀπῆμεν, οἴκαδε, καλῶν πρὸς ἐμαυτὸν ἐν τῇ ὁδῷ· ἄγε δὴ σύ, ὦ φίλτατον ἐπιθυμεῖν ταύτης τῆς παραδόξου θέας ἔγωγέ μοι σαυτὸν, καὶ τέχνην ἔνεστι θρέψαι, ἣ τοῦξη τέτων, ὧν ἐρᾷς. καὶ ἐπὶ πολὺ θεράπαιναν μὲν Παλαίστραν ἤδη ἀφεῦσα· τῆς γὰρ γυναικὸς οὐ ξύνος, καὶ φίλα πόῤῥω ἴσασθε. μετὰ ταύτης λυπόμενος. καὶ γυμναζόμενος, καὶ ταύτῃ συμπλεκόμενος, οὐ ῥᾳδίως γνώσῃ. δῆλοι γὰρ τὰ δεσποτῶν ἐπίστανται καὶ λαλὰ καὶ ἀσχρά. ταῦτα λέγων πρὸς ἐμαυτὸν, ἐσήμην οἴκαδε. τὸν μὲν ἔνδον Ἱππαρχον ὑπατίλαβον ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὀδὲ πολὺ ἐκείνης γυναῖκα. ἡ δὲ Παλαίστρα τῇ ἑστίᾳ παρεμένουσα, δεῖπνον ἡμῖν ὑπηρέτει ἥδεσα. λαγὼ ὑθὺς ἔνθεν ἀρξάμενος, ὡς ὑρύθμως, ἔφην, ὦ λαλὴ Παλαίστρα, πολὺ συγλὺ τῇ χύτρᾳ ὁμῦ συμπεριφέρεις, καὶ κλίνεις. ἡ δὲ, ὁσφῦς ἡμῖν ὑγρῶς ἐπικινέτα, μακά-

uertens, me id quod iam diu quærito, habere domi, fœminam relinquo, abiensq; mecum ipse cœpi de via loqui: Age, inquam, tu qui tantoperè hanc mirandam artem te profiteris appetere, excita teipsum paulò, atque eam disciplinam condisce, qua quod libuerit, potieris. Et quandoquidem amici hospitis vxorem non licet, aggredere ancillam Palæstrã: tibi illam omni ratione concilia. Nam si illam expugnãris, absq; labore quod cupis cognosces. [e] Seruis enim & honesta & turpia omnia dominorum nota esse consueuerunt. Hæc mecũ loquens domum intro, vbi neq; Hipparchum, neque vxorem offendo. Palæstra penes focũ sedebat, cœnam nobis parans. Hîc ego: O pulchra [f] Palæstra, inquam, quàm venustè, & admodum nates simul, & ollam circumfers, atq; euoluis. Tum illa: Lumbis meis paulum humoris superabundat, ex quo beatus erit

ειθ' ὅπως ἐνταῦθα ἐνιβάψας ζ. ἢ δὶ σφόδρα γὲ λῷ ἰταμὸν καὶ χαεῖτον μισὸν τὸ κοράσιον, φύγοις ἄν, εἶπεν, ὦ νεανίσκε, εἴγε μὴν ἔχοις, καὶ ξῆν ἐθέλοις, ὡς πολλοῦ πυρὸς καὶ κνίσσης μεστά. ἢν γὰρ αὐτοῦ μόνον ἅψῃ, τραῦμα ἕξων πνεῖκαυτον, αὐτὸ μοι παρεδρεύσεις, θεραπεῦσαι δὲ σε οὐδεὶς ἄλλος, οὐδὲ θεὸς, ἰατρὸς, ἀλλὰ κατακαύσασά σε μόνη ἐγώ. καὶ τὸ παραδοξότατον, ἐγὼ μὲν σε ποιήσω πλέον πονεῖν, καὶ τῆς ἀφ' ἑαυτῆς θεραπείας ὀδυνᾶσθαι ἀρδόμενον, ἀεὶ ἀνέξῃ, καὶ οὐδὲ λίθοις βαλόμενος, πλὴν γλυκείαν ὀδυνᾶσθαι φύξῃ. τί γελᾷς; ἀκεαδῆ βλέπεις ἀνθρωποφάγεργον· οὐ γὰρ μόσα ταῦτα φαῦλα ἐδώδιμα παρασκευάζω, ἄλλ' ἤδη τὸ μέγα τοῦτο, καὶ καλόν. τὸν ἄνθρωπον οἶδα ἔγωγε καὶ σφάττειν καὶ δέρειν καὶ κατακόπτειν. ἤδιστα δὲ τῶν σπλάγχνων αὐτὸ καὶ τὰ καρδίας ἄπλομα. τοῦτο μὲν ὀρθῶς, ἔφην, λέγεις. καὶ γὲ ἐμὲ, πόρρωθεν καὶ μὴ δὲ ἐγγὺς ὄντα, ὑπὸ κατακαύματι, μὰ Δί', ἀλλὰ ὅλον ἐμπρησθῆναι ἐθέλεις. ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἀπέρχομαι· σὺ δὲ ἐπὶ τὴν ἑστίαν ἐκείνην ἐπανελθὼν, ἐκεῖ τὸν ἔρωτα ἐκκαίου. ἐγὼ δὲ ἐπὶ τὸν ἵππον ἀναβὰς, ἐπὶ τὸν ξένον ἀπελθὼν, ἐκεῖνον ἐρῶ τὰ γεγενημένα. ἐκεῖνος δὲ ἴσως ἐπὶ τὸν ἄνδρα τὸν σὸν ἐλθὼν, ἐκεῖνον ἐρεῖ

σμῷ ἐπέθηκας. καὶ δὰ τῶν ὀμμάτων τῶν ἐμῶν, τὸ σόν μοι φαινόμενον πῦρ, κάτω ἐς τὰ σπλάγχνα τἀμὰ ῥίψασα, φρύγεις, καὶ ταῦτα, οὐδὲν ἀδικοῦντα. ὥστε πῶς θεῶν ἴασαί με ταύταις, αἷς λέγεις αὐτὴ, ταῖς πικραῖς καὶ ἡδείαις θεραπείαις. καί με ἤδη ἀπεσφαγμένον λαβοῦσα, δεῖρε, ὅπως ἂν αὐτὴ ἐθέλῃς. ἡ δὲ μέγα καὶ ἥδιστον ἐκ τούτου ἀνακαγχάσασα, ἐμὴ τὸ λοιπὸν ἦν. καὶ συνέκειτο ἡμῖν· ὅπως ἐπειδὰν κατακοιμίσῃ τοὺς δεσπότας, ἔλθῃ εἴσω παρ' ἐμὲ, καὶ καθευδήσῃ, κἀπειδὴ ἀφίκετό ποτε ὁ Ἱππαρχος, λουσάμενοι ἐδειπνοῦμεν. καὶ ποτὸς ἦν συχνὸς, ἡμῶν ὁμιλούντων εἶτα ὕπνου καταψευσάμενος, ἀνίσταμαι, καὶ ἔργῳ ἀπήειν, ἔνθα ᾤκουν. πάντα δὲ τὰ ἔνδον εὖ παρεσεύαστο. τοῦ μὲν παιδὶ ἔξω ὑπέστρωτο, τράπεζα δὲ τῇ κλίνῃ παρεστήκει, ποτήριον ἔχουσα, καὶ οἶνος αὐτοῦ παρέκειτο, καὶ ὕδωρ ἕτοιμον, καὶ ψυχρὸν καὶ θερμόν. πᾶσα δὲ ἦν αὕτη τῆς Παλαίστρας παρασκευή. τῶν δὲ στρωμάτων ῥόδα πολλὰ κατεπέπαστο, τὰ μὲν ὅτω γυμνὰ καθ' αὐτὰ, τὰ δὲ λελυμένα, τὰ

exurenda coniecisti. Itaque te oro, vt mihi salutem afferas his asperis & suauibus, quas dixisti, medelis, méque iam mortuum excoria, vt lubet. Illa his verbis arridens, cùm iam mihi facta esset propitior, pollicita est, postquam domini îssent dormitum, se mecum esse concubituram. Interea cùm redîsset Hipparchus, loti imus cœnatum. Potus fuit frequens nobis inuicem coëpulantibus. Ego somnum fingens, cùm surrexissem, abij dormitum. vbi omnia mihi optimè intus præparata erant: extrà lectus seruo stratus, mensa iuxta lectum sita, & in ea calix ac vinum vnà cum frigida calidáque aqua. quæ singula disposuerat Palæstra: quæ & lectum plurimis quoque rosis sparserat, & serta supermi-

να, τὰ δὲ στεφάνοις συμπεπλεγμένα. κἀγὼ τὸ συμπόσιον εὑρὼν ἕτοιμον, ἔμενον τὸν συμπότην. ἡδὲ ἐπειδὴ κατέκλινε τὴν δέσποιναν, σπουδῇ παρ' ἐμὲ ἧκε. καὶ ἦν εὐφροσύνη ἡμῶν τὸν οἶνον, καὶ τὰ φιλήματα προπινόντων ἀλλήλοις. ὡς δὲ τοῦ ποτοῦ παρεσκευάσαμεν ἑαυτοὺς εὖ πρὸς τὴν νύκτα, λέγει πρός σε ἡ Παλαίστρα· τοῦτο μὲν πάντως δεῖ σε μνημονεύειν, ὦ νεανίσκε, ὅτι εἰς Παλαίστραν ἐμπέπτωκας. καὶ χρή σε νῦν ἐπιδεῖξαι, εἰ γέγονας ἐν τοῖς ἐφήβοις γοργὸς, καὶ παλαίσματα πολλὰ ἔμαθές ποτε· ἀλλ' οὐκ ἂν ἴδοις, ἔφην, φεύγοντά με τὸν ἔλεγχον τούτων. ὥστε ἀπόδυσαι, καὶ ἤδη παλαίωμεν. ἡ δὲ, οὕτως, ἔφη, ὡς ἐγὼ θέλω, παράσχου μοι τὴν ἐπίδειξιν· ἐγὼ μὲν, νόμῳ διδασκάλου καὶ ἐπιστάτου, τὰ ὀνόματα τῶν παλαισμάτων, ὧν ἐθέλω, εὑροῦσα ἐρῶ, σὺ δὲ ἕτοιμος γίγνου ἐς τοῦ ὑπακούειν. καὶ ποιεῖν πᾶν τὸ κελευόμενον. ἀλλ' ἐπίταττε, ἔφην, καὶ σκόπει, ὅπως εὐχερῶς καὶ ὑ-

permiserat ex eis confecta. Ego symposium promptum videns, compotricem censui expectandam. Illa vt patronam in lecto collocauit, euestigiò ad me venit. Erat autem hilaritas inuicem nobis & potum & oscula propinantibus, sumpto potu qui nos efficeret in noctem paratiores. Tum illa: Hoc præ cæteris, adolescens, memineris oportet, te in Palæstram incidisse: nunc ostendas licet, an sis factus inter adolescentes agilis & huiusmodi certamina exercitatus. Cui, Haud, inquam, defugiam hanc prouocationem, vt iam nudari, & Palæstræ exercitio incumbere sum paratus. Tum illa: Volo obtemperes mihi, ait: ego doctoris & præsidis more, certaminum quibus te exerceri volo, præscribam nomina: tuum erit iussis promptè parêre. Manda, inquam, quod lubet, sed aduerte vt nostra certamina in

γρῶς τὰ παλαίσματα, καὶ αὐτόνως ἔσται. ἡ δὲ ἀπολυσαμένη τὴν ἐσθῆτα, καὶ στᾶσα ὅλη γυμνὴ, ἔνθεν ἤρξατο ἐπιτάττειν· ὦ μειράκιον ἔκδυσαι, καὶ ἀλειψάμενος ἔνθεν ἐκ τοῦ μύρου, συμπλέκου τῷ ἀνταγωνιστῇ, δύο μηρῶν σπάσας, κλίνον ὑπτίαν. ἔπειτα ἀνώτερος ὑποβάλλων δὰ μηρῶν, καὶ δαστείλας αἰώρει, καὶ τεῖνε ἄνω τὰ σκέλη. καὶ χαλάσας καὶ στήσας, κολλῷ αὐτῷ, καὶ παρεισελθῶν βάλε, καὶ τρῶσας, νύσσε ἤδη πανταχοῦ, ἕως πονέσῃ, καὶ ἡ ὀσφὺς ἰσχυέτω. εἶτα ἐξελκύσας κατὰ πλάτους, δὰ βουβῶνος, δῆξον, καὶ πάλιν συνώθει εἰς τὸν τοῖχον, εἶτα τύπτε. ἐπειδὰν δὲ χάλασμα ἤδης, τότ' ἤδη ἐπιβὰς, ἅμα, κατ' ἰξύος δήσας, σύνεχε, καὶ πειρῶ μὴ σπεύδειν, ἀλλ' ὀλίγον δακαρτερήσας, σύντρεχε, ἤδη ἀπολέλυσαι. κἀγὼ ἐπειδὴ ῥᾳδίως, πάντα ὑπήκουσα, καὶ εἰς τέλος ἡμῖν ἔληξε τὰ παλαίσματα· καὶ λέγω πρὸς τὴν Παλαίστραν, ἅμα, ἐπιγελάσας,

na in tempore concinnè cum humore fiant. Illa stans nuda, & exuta veste, imperat: Exue te adolescens, sumptoquê vnguento aggredere contrà certantem. Femori coniuncto femore, prosterne me resupinam, deinde superincumbens, meis in altum cruribus erectis, femori inhære, & quaqueuersus percute vulnera, telum etiam ferens, quoad fueris defessus, & lumbi bellum egregium peregerint. tum educto telo, rursus illud in inguen iunge, ac validiùs percute, atque insta quousque aduersarium ad parietem impellas. Sed cùm lapsus eris, paululùm tibi indulge, neque festines: postmodum communi marte pugnes. His dictis quum omnia quæ mandata erant, perfecissem diligenter, finisquê iam nostri certaminis adesset: tum ego paulò subridens Palæstram alloquor: Magistra, inquam, vides

ὦ διδάσκαλε, ὁρᾷς, ὅπως εὐχερῶς καὶ εὐκκόως πεπάλαισαί μοι. σκόπει δὲ, μὴ οὐκ ἐν κόσμῳ τὰ παλαίσματα ὑποβάλλῃς, ἄλλα γὰρ ἐξ ἄλλων ἐπιτάττεις. ἡ δὲ ἐπὶ κόῤῥης πλήξασά με, ὡς φλύαρον, ἔφη, παρέλαβον τὸν μαθητήν. σκόπει οὖν, μὴ πληγὰς ἔτι πλείω λάβῃς, ἀλλὰ καίου τὰ ἐπιταττόμενα παλαίων. καὶ ταῦτ' εἰποῦσα, ἐπανίσταται. καὶ θεραπεύσασα ἑαυτὴν, νεῦ, ἔφη, δείξεις, εἴπερ νέος εἶ, καὶ εὔτονος παλαιστὴς, καὶ εἰ ἐπίστασαι παλαίειν, καὶ ποιεῖν τὰ ἀπὸ γονατίου. καὶ πεσοῦσα ἐπὶ τοῦ λέχους ἐς γόνυ, ἄγε δὴ σὺ ὁ παλαιστὴς, ἔχεις τὰ μέσα, ὥστε τι νάξας ὀξείαν, ἐπίπρωσον, καὶ βάθυνον. ψιλὸν ὁρᾷς αὐτοῦ παρακείμενον, τούτῳ χρῆσαι. πρῶτον δὲ κατὰ λόγον, ὡς ἅμμα σφίγγε, εἶτα ἀνακλάσας, ἔμβαλλε, καὶ σύνεχε, καὶ μὴ δίδου διάστημα. ἐὰν δὲ χαλᾶται, θᾶττον ἐπάρας, ἀνώτερον μετάθου, καὶ κρούσας κρύψον. καὶ σκόπει, ὅπως μὴ ἀνασπάσῃς θᾶττον, ἢ κελευσθεὶς, ἀλλὰ

vides vt facilè promptequé paruerim tibi. Sed animaduertas velim, an satis rectè has mihi imposueris colluctationes. commutas enim luctandi genus, aliud ex alio iubens. Illa me in faciem percutiens: Quem nugatorem discipulum habeo? inquit. Videsis ne vapules, ni dictis pareas. Dehinc surgens, séq; ad nouum certamen parans: Nunc, inquit, ostēdes si viribus validis luctator egregius existas, sisq; in eo luctandi genere exercitatus, quod genicularium appellant. Tum subnixa genibus, in lecto prona: Age tu luctator, mediam corporis partem valenter aggressus percute, vulnusq; adige profundius. nudam vides. vtere promptius. inijce introrsius telum, deinde introrsius flectens iterum impellens absconde & comprime, nec quicquam huic certamini adijcias interualli. Caue autem ne citiùs quàm iusserim, telum extrahas, sed

ἀπὸ δὲ κυρτώσας πολὺ αὐτὸν, ὑφιεὶς. καὶ ὑποβαλὼν κάτω αὖθις τὸν παρεμβολὴν, σώιζε, καὶ κίνου, ἕτα ἄφοβ αὐτόν· πίπλωκε γὰρ, καὶ λίπυται, καὶ ὕδωρ ὅλον ἔστι σοὶ ὁ ἀνταγωνιστής. ἐγὼ δ' ἤδη μέγα ἀναγελῶν, ἐθέλω, ἔφην, καὶ αὐτὸς, ὦ διδάσκαλε, παλαίσματα ὁλίγ' ἅττα ὑπιτάξαι. σὺ δ' ὑπάκουσον ἐξαναστᾶσα, καὶ κάθησον, ἕτα δοῦσα κατὰ χειρὸς, πάραψαι τὸ λοιπὸν, καὶ καταμάθου, καί μι πῶς τοῦ Ηρακλέους ἐπελαθοῦσα, ἤδη κοίμισον, ἐν τοιαύταις ὁδοιπορίαις, καὶ παιδιᾶς παλαισμάτων, ἀγωνιζόμενοι νυκτερεύσομεν ἀγῶνας, ἐπιφανούμεθα. καὶ ἐγὼ πολὺ μᾶλλον ἐν τούτῳ σπουδὴ, ὥσπερ τῆς εἰς τὸν Λάρισσαν ὁδοῦ παντάπασιν ἐπιλελήσομαι. καί ποτε ἐπὶ νοῦν μοι ἦλθεν ἐς τὸ μαθεῖν, ὅπερ ἔνυκα ἦλθον· καὶ φημὶ πῶς αὐτόν, ὦ φιλτάτη δᾶξόν μοι μαγγανεύουσαν, ἢ μεταμορφοῦσθαι τὸν διάπονον· πάλαι γὰρ τῆς παραδόξου ταύτης θέας ἐπιθυμῶ, μάλιστα, εἴ τι σὺ οἶδας, αὐτὸ μαγάνευσον, ὥσπερ φαιλῶν μοι ἄπλοι ἐξ ἄπλου ὄ-

sed incuruans aduersarium insequere: quo prostrato rursus certamini incumbe, quoad lassus victusq; deficias, & sudore sis madefactus. Ego in risum effusus: Vellem, magistra, inquam, à me quoq; aliqua huiusmodi tibi præcepta tradi, in quibus mihi obtemperes velim. sed iam te erige, ponéq; sedens data dextra mihi reconcilieris: nam tempus est iam dormiendi. His voluptatibus atque exercitijs nox traducta, obliuionem penitus attulit itineris in Larissam. Cùm autem in mentem venisset occasio quæ cupiebam discendi: O' dulcissima Palæstra, inquam, ostende, oro te, dominam tuam suis præstigijs vsam in aliquam se formam vertentem. Iamdudum enim aliquod huiusmodi mirandum spectaculum videre exopto, sed à te præcipuè, si quod nosti,

ψιν, οἶμαι δὲ καὶ σὲ οὐκ ἀπάρας τῆς δὲ τῆς τέχνης ἔχειν· τοῦτο δὲ οὐ παρ' ἑτέρου μαθὼν, ἀλλὰ παρὰ τῆς ἐμαυτοῦ ψυχῆς λαβὼν, οἰόμαι. ἐπεί με τὸν πάλαι ἀδαμάντινον, ὡς ἔλεγον αὐτή γυναῖκα, εἰς μιθημίαν γωνᾶ τὰ ὄμματα ταῦτα ἐρωτικῶς ποτε ἐκτείναντα, συλλαβοῦσα τῇ τέχνῃ ταύτῃ, ἀχμάλωτον ἔχεις, ἐρωτικῷ πολέμῳ ψυχαγωγοῦσα· ἡ δὲ Παλαίστρα· παῦσαί, φησι, πρωσπαίζων. τίς γὰρ ὠδὴ λιώσεται μαγεῦσαι τὸν ἔρωτα, ὄντα τῆς τέχνης κύριον. ἐγὼ δέ, ὦ φίλτατε, τοῦτον μὲν οἶδα οὐδέν, μὰ τλὼ πφαπλὼ πλὼ σλὼ, καὶ τλώ δὲ τλὼ μακαρίαν ὐνλὼ, οὐδὲ γὰρ γράμματα ἔμαθον. καὶ ἡ δέσποινα, βάσκανον ὅσα τυγχάνει ἂς τλὼ αὐτῆς τέχνλω. ἀλλά μοι καιρὸς ἐπιτρέψαι, παράσομαί σοι ἀφανῶν μεταμορφουμένλω τλὼ κεκτημένλω. καὶ τότε μὲν ἐπὶ τούτοις ἐκοιμήθημεν. ἡμέρας δὲ ὕστερον οὐ πολλῆς, ἀγγέλλει πρός με ἡ Παλαίστρα, ὡς ἡ δέσποινα αὐτῆς μέλλοι ὄρνις γενομένη,

noſti, quam credo minimè huius artis ignaram. hoc à nullo alio te præter (quæ anima mea es) percipere cupio. Me quidem qui hactenus velut 8 adamantinus (vt aiunt) in nullam vnquam mulierem oculos amoris cauſa conieci, ſeruum effeciſti, animo amatorio deiectum. Tum Palæſtra: Iocaris, inquit. Quis enim cantibus ſuperare amorem poteſt eius artis magiſtrum? Ego per hoc caput, ac beneuolentiam erga te meam iuro, me (neque enim literas noui) inſciam horum penitus eſſe: verùm ſi facultas dabitur, dabo operam, vt videre queas dominam in aliam formam trãſmutatam. His dictis, quum dormîſſemus, paucis diebus pòſt quum nunciat mihi Palæſtra dominam ſe in auem cõuerſuram, vt ad ſuũ amatorem

νομένη, πέτεσθαι πρὸς τὴν ἐρώμενον κἀγὼ νῦν. ἔφην, ὁ καιρὸς, ὦ Παλαίστρα, τῆς εἰς ἐμὲ χάριτος, ᾗ νῦν ἔχεις, τὸν σαυτῆς ἱκέτην ἀναπαῦσαι πολυχρονίου ἐπιθυμίας. θάρρει, ἔφη, κἀπειδὴ ἑσπέρα ἦν, ἄγει με λαβοῦσα πρὸς τὴν θύραν τοῦ δωματίου, ἔνθα ἐκεῖνοι ἐκάθευδον, καὶ μελεύει με προσάγειν ὀπῇ τινι τῆς θύρας λεπτῇ, καὶ ἀπροσκοπεῖν τὰ γιγνόμενα. ὁρῶ οὖν τὴν μὲν γυναῖκα ἀποδυομένην, εἶτα γυμνὴ τῶν λύχνῳ προσελθοῦσα, καὶ χόνδρους δύο λαβοῦσα, τὸν μὲν λιβανωτὸν τῶν πυρὶ τοῦ λύχνου ἐπέθηκε, καὶ στᾶσα, πολλὰ τοῦ λύχνου κατελάλησεν. εἶτα κιβώτιον ἁδρὸν ἀνοίξασα, πάνυ πολλὰς ἔχον πυξίδας ἐν αὐτῷ, ἔνθεν ἀναιρεῖται, καὶ προσφέρει μίαν. ἡ δὲ εἶχεν ἐμβεβλημένον, ὅ, τι μὲν οὐκ οἶδα, τῆς δὲ ὄψεως αὐτῆς ἕνεκα, ἔλαιον αὐτὸ ἐδόκει εἶναι. ἐκ τούτου λαβοῦσα, χρίεται ὅλη, ἀπὸ τῶν ὀνύχων ἀρξαμένη τῶν κάτω, καὶ ἄφνω πτερὰ ἐκφύεται αὐτῇ, καὶ ἡ ῥὶν κερατίνη, καὶ γρυπὴ ἐγένετο, καὶ ἀλλὰ δὲ, ὅσα ὀρνίθων κτήματα,

torem aduolet : Nunc tempus, inquam, adest, quo diutino nostro desiderio possis facere satis. Bono animo sis, ait, & quum iam nox aduentaret, me apprehensum ad ostium domus ducit in qua illi dormiebant, meq; iubet per rimulam ostij introspicientem, quæ fierent, animum aduertere. Video patronam deposita veste nudam prodire, accensa lucerna, duo tenentem grana, quorum altero thuris ardenti lucernæ imposito, multa in lumen locuta est. Deinde grandiusculam reserans arcam, plures continentem pyxides, vnam effert, quid in ea contineretur, incertum: sed quãtum oculi conijcere poterant, oleo plena videbatur. Ex hoc assumens, à summo vsque ad imas partes totum corpus perunxit, statimque alæ innascuntnr illi, & rostrum corneum & aduncũ: omnisq;

καὶ

καὶ σύμβολα πάντα εἶχε, καὶ ἦν ἄλλο οὐδὲν, ἢ κόραξ νυκτερινός. ἐπεὶ δ' εἶδεν ἑαυτὴν ἐπτερωμένην, κρώξασα δεινὸν, καὶ οἷον ἐκεῖνο οἱ κόρακες, ἀνασᾶσα ᾤχετο, πετομένη ἔξω, διὰ τῆς θυρίδος. ἐγὼ δὲ ὄναρ ἐκεῖνο οἰόμενος ὁρᾷν, τοῖς δακτύλοις τῶν ἐμαυτοῦ βλεφάρων ἡπτόμην· οὐ πιστεύων τοῖς ἐμαυτοῦ ὀφθαλμοῖς, οὔθ' ὅτι βλέπουσιν, οὔθ' ὅτι ἐγρηγόρασιν. ὡς δὲ μόλις καὶ βραδέως ἐπείσθην, ὅτι μὴ καθεύδω, ἐδεόμην τότε τῆς Παλαίστρας πτερῶσαι μᾶμε, καὶ χρίσασαν ἐξ ἐκείνου τοῦ φαρμάκου, ἐᾶσαι πέτεσθαί με· ἐβουλόμην γὰρ πειρᾷ μαθεῖν, εἰ μεταμορφωθεὶς ἐκ τοῦ ἀνθρώπου, εἶτα καὶ τὴν ψυχὴν ὄρνις ἔσομαι. ἡ δὲ τὸ δωμάτιον ὑπανοίξασα, κομίζει τὴν πυξίδα. ἐγὼ δὲ σπεύδων ἤδη, ἀπδύσας, χρίω ὅλον ἐμαυτὸν, καὶ ὄρνις μὲν οὐ γίγνομαι, ὁ δυστυχῆς, ἀλλά μοι οὐρὰ ὄπισθεν ἐξῆλθε καὶ οἱ δάκτυλοι πάντες ᾤχοντο, οὐκ οἶδ' ὅπου. ὄνυχας δὲ τοὺς πάντας τέσσαρας εἶχον, καὶ τούτους οὐδὲν ἄλλο, ἢ ὁπλάς. καί μοι αἱ χεῖρες,

omnisque in auem conuersa est nocturnæ cornici persimilem. Vt verò se volantem aspexit, asperè cantans, prout hæ aues solent, perque ostium euolans, abijt. Ego qui mihi videbar insomniũ vidisse, palpebras oculorum tetigi, nequaquam oculis fidens, aut quòd ea aspexerim, aut quòd essem excitatus à somno. Tandem vt vix sensi me haudquaquam dormire, Palæstram rogaui, vt ego quoq; eo vnguento vnctus in auem commutarer. cupiebam enim experimento discere, an ex hoc anima quoq; auis possem fieri. Illa ostium domus aperiens, pyxidem profert, ex qua festinans exutus perungor totus: auis verò infelix nequaquã fio, sed cauda euestigiò à posteriori innascitur parte. digiti omnes nescio quorsum abierint, vngues in quatuor vngulas versi, manus

ρεῖν καὶ οἱ πόδες, κτήνους πόδες ἐγένοντο· καὶ τὰ ὦτα δὲ μακρὰ, καὶ τὸ πρόσωπον μέγα. ἐπεὶ δὲ κύκλῳ περιεσκόπουν, αὐτὸν ἑώρων ὄνον. φωνὴν δὲ ἀνθρώπου, εἰς τὸ μέμψασθαι τὴν Παλαίστραν, οὐκέτι εἶχον, τὸ δὲ χεῖλος ἐκτείνας κάτω, καὶ αὐτῶν δὴ τῶν σχήματι, ὡς ὄνος ἐπιβλέπων, ἠτιώμην αὐτὴν, ὅσα δύναμις, ὄνος ἀντὶ ὄρνιθος γενόμενος. ἡ δὲ ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ τυψαμένη τὸ πρόσωπον, τάλαινα, εἶπεν, ἐγὼ, μέγα εἴργασμαι κακόν. σπεύσασα γὰρ, ἥμαρτον ἐν τῇ ὁμοιότητι τῶν πυξίδων, καὶ ἄλλην ἔλαβον, οὐχὶ τὴν τὰ πτερὰ φύουσαν. ἀλλὰ θάρρει μοι, ὦ φίλτατε. ῥᾴων γὰρ ἡ τούτου θεραπεία. ῥόδα γὰρ μόνον εἰ φάγοις, ἀποδύσῃ μὲν αὐτίκα τὸ κτῆνος, τὸν δὲ ἐραστήν μοι τὸν ἐμὸν αὖτις ἀποδώσεις. ἀλλὰ μοι φίλτατε, μίαν νύκτα ταύτην ἑπόμεινον ἐν τῷ ὄνῳ, ὄρτρου δὲ δραμοῦσα, οἴσω σοι ῥόδα, καὶ φαγὼν ἰαθήσῃ.

nus ac pedes iumenti crura effecta, auriculæ longæ, magna facies: quæ omnia circumspiciens, [h] cognoui me asinum euasisse. Vox hominis ad querendum de Palæstra defecerat, sed labia demittens, ipsamq; qua poterã forma respiciens, accusabam, quòd me pro aue in asinum vertisset. Illa manibus demulcens caput: Miseram me, inquit, quantum mali feci: festinantem similitudo pyxidum me decepit, nõ capientem ea quibus homines in auem cõmutantur. Sed confide, anime mi, facilis erit huius erroris cura. nam si rosas comedes, statim exues iumenti formam. & in amatorem meum redibis. ac vna nocte æquo feras animo: asini formam diluculo curabis. afferam sanè rosas, quas tu ederis, fies homo. Hæc quum dixisset, tractans me, & aures, & reliquum corpus demulcebat.

Ego

ταῦτα εἶπε, καταψήσασά μου τὰ ὦτα, καὶ τὸ λοιπὸν δέρμα.

ἐγὼ

ἐγὼ δὲ τὰ μὲν ἄλλα ὄνος ἤμην, τὰς δὲ φρένας, καὶ τὸν νοῦν ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ Λούκιος, δίχα τῆς φονῆς. πολλὰ οὖν κατ' ἐμαυτὸν μεμψάμενος τὴν Παλαίστραν, ἐπὶ τῇ ἁμαρτίᾳ, δακὼν τὸ χεῖλος, ἀπῄειν, ἔνθα ἠπιστάμην ἑστῶτα τὸν ἐμαυτοῦ ἵππον, καὶ ἄλλον ἀληθινὸν ὄνον τοῦ Ἱππάρχου. οἱ δὲ αἰσθόμενοί με εἴσω παριόντα, δείσαντες μὴ τοῦ χόρτου αὐτοῖς κοινωνὸς ἐπεισέρχωμαι, τὰ ὦτα κατακλίναντες, ἕτοιμι ἦσαν τοῖς ποσὶν ἀμύνειν τῇ γαστρί. ἀγὼ σαυεὶς, πορρωτέρω ποι τῆς φατνῆς ἐποχωρήσας ἑστὼς ἐγέλων. ὁ δέ μοι γέλως, ὀγκηθμὸς ἦν. ταῦτα γὰρ ἐνενόουν πρὸς ἐμαυτὴ, ὢ τῆς ἀκαίρου ταύτης περιεργασίας· τί δὲ, εἰ λύκος παρεισέλθοι, ἢ ἄλλό τι θηρίον; κινδυνεύεταί μοι, μηδὲν κακὸν πεποιηκότι, διαφθαρῆναι. ταῦτα ἐνοῶν, ἠγνόουν ὁ δυστυχὴς τὸ μέλλον κακόν. ἐπεὶ γὰρ ἦν ἤδη νὺξ βαθεῖα, καὶ σιωπὴ πολλὴ, καὶ ὕπνος ὁ γλυκὺς, ψοφεῖ μὲν ἔξωθεν ὁτοῖχος, ὡς διωρυττόμενος.

Ego corpore asinus, sensu tamen mentéque hominis fungebar, ipse ille Lucius, præter vocem. Mecum igitur multus erat, tum Palæstræ conquestus, labiaqúe mordens abij vbi sciebam equum meum & alium verum asinum Hipparchi esse. Qui vt me ingressum conspexêre, i veriti ne fœnum ipsorum comederem, demissis auribus parati erant ad me calcibus repellendum: quod ego perpendens, longè à præsepe recessi, stans ac mecum ridēs: sed risus ruditus erat. Cœpi verò interim mecum cogitare: Quid si lupus nunc aliquis ad nos intret, aut alia fera insultet mihi, qui nihil mali commisi? Hac detentus cura, timebam aliquam malam futuram esse fortunam. Nox enim intempesta cùm esset, ac silentium & dulcis somnus, strepitus quidam exteriùs tanquam effossi parietis est factus.

καὶ διωρύττετό γε, καὶ ὀπὴ ἤδη ἐγεγόνει, ἄνθρωπον δέξασθαι δυναμένη. καὶ εὐθὺς ἄνθρωπος ταύτῃ παρῄει, καὶ ἄλλος ὁμοίως, καὶ πολλοὶ ἔνδον ἦσαν, καὶ πάντες εἶχον ξίφη. εἶτα καταδήσαντες ἔνδον, ἐν τοῖς δωματίοις, τὸν Ἵππαρχον καὶ τὴν Παλαίστραν, καὶ τὸν ἐμὸν οἰκέτην, ἀδεῶς ἤδη τὴν οἰκίαν ἐκένουν, τά τε χρήματα, καὶ τὰ ἱμάτια, καὶ τὰ σκεύη κομίζοντες ἔξω. ὡς δὲ οὐδὲν ἔνδον ἄλλο κατελείπετο, λαβόντες καὶ τὸν ἄλλον ὄνον, καὶ τὸν ἵππον ἐπέσαξαν, ἔπειτα ὅσα ἐβάσταν, ἐπικατέδησαν ἡμῖν. καὶ οὕτω μέγα ἄχθος φέροντας ἡμᾶς, ξύλοις παίοντες, ἤλαυνον, ὡς εἰς τὸ ὄρος ἀτρίπτῳ ὁδῷ φεύγειν πειρώμενοι. τὰ μὲν οὖν ἄλλα κτήνη, οὐχ ἔχω εἰπεῖν ὅ, τι ἔπασχεν· ἐγὼ δὲ ἀνυπόδετος, ἀσυνήθης ἀπιὼν, πέτραις ὀξείαις ἐπιβαίνων, τοσαῦτα σκεύη φέρων, ἀπολλύμην. καὶ πολλάκις προσέπταιον καὶ οὐκ ἦν ἐξὸν καταπεσεῖν, καὶ εὐθὺς ἄλλος ὄπισθε κατὰ τῶν μηρῶν ἔπαιε ἀεὶ ξύλῳ. ἐπεὶ δὲ πολλάκις, ὦ Καῖσαρ,

Iamque adeò dirutus erat, vt ingressui hominis pateret. Tum vnus & item alter, pluresque intrant, armati omnes. Hipparchum, Palæstram, ac seruum meum colligant, domum spoliant: pecuniam, vestem, omnémque supellectilem auferunt, adeò vt nil relinqueretur domi. Tum me equumque atque alterum educentes asinum strauerunt, impositisque rebus quas apportauerant ad graue onus, ligno nos abigentes, ad montes via desueta effugerunt. Ignarus eram quantum pressi pondere mei socij paterentur laboris, ego desuetus absque soleis iter facere, saxis præacutis admodum offendebar: ideóque sæpiùs cespitans deficiebam sub pondere: sed euestigiò vir subsequens me sæpiùs feriebat baculo, quum Cæsaris

σαρ, ἀναβοῆσαι ἐπεθύμουν, οὐδὲν ἄλλο, ἢ ὠγκώμην, καὶ τὸ μὲν ὦ, μέγιστον καὶ μεγαλοφωνότατον ἐβόων, τὸ δὲ Καῖσαρ, οὐκ ἐπηκολούθει· ἀλλὰ μὴν καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο ἐτυπτόμην, ὡς περιδοὺς αὐτοὺς τῷ ὀγκηθμῷ. μαθὼν οὖν, ὅτι ἄλλο ἐβόων, ἔγνων σιγῇ πρέπειν, καὶ κερδαίνειν τὸ μὴ παίεσθαι ἐπὶ τούτῳ. ἡμέρα τε ἦν ἤδη, καὶ ἡμεῖς ὄρη πολλὰ ἀνεβεβήκειμεν, καὶ στόματα δὲ ἡμῖν δεσμῷ ἐπείχετο, ὡς μὴ περιβοσκόμενοι, τὴν ὁδὸν ἐς τὸ ἄριστον ἀναλίσκοιμεν· ὥστε ἔστην τότε καὶ ἔμεινα ὄνος. ἐπεὶ δὲ ἦν αὐτὸ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας, καταλύομεν εἴς τινα ἔπαυλιν συνήθων ἐκείνοις ἀνθρώπων, ὅσον ἦν ἐκ τῶν γιγνομένων σκοπεῖν. καὶ γὰρ φιλήμασιν ἰσπάζοντο ἀλλήλους, καὶ καταλύειν ἐκέλευον αὐτοὺς ἐπὶ τῇ ἐπαύλει. καὶ παρέθηκαν ἄριστον, καὶ τοῖς κτήνεσιν ἡμῖν παρέβαλον κριθίδια. καὶ οἱ μὲν ἠρίστων, ἐγὼ δὲ ἐπείνων μὲν κακῶς. ἀλλ' ἐπειδὴ οὐ πώποτε κριθὰς ὠμὰς

saris inuocans præsidium, pro voce ruditum edebam, ô, solùm absurdè proferens voce maxima: Cæsaris verò nomen minimè sequebatur: & ob hoc vapulabam magis, veluti qui ruditu proderem nocturnos fures. Nil ergo proficiens rudendo, statui verbera silentio redimere. Iam dies aderat, & nos multos transieramus montes, religati ora, ne pascendo iter moraremur. Meridie ad diuersorium quoddam peruenimus hominum quibus cum nostris latronibus veterem esse consuetudinem, tum ex mutua salutatione, tum ex oculis poterat percipi. Iubent illi sarcinas deponere, & prandium parant. Nobis iumentis hordeum præbuêre: quod quum cæteri comedissent, ego valde esuriens (nam is cibus mihi esui difficilis erat) cogitans quare famem sedarem, hortulum retrò diuersorium conspicio, multis oleribus

ὠμὰς ἠριστήκειν, ἐσκοπούμην ὅ, τι καὶ καταφάγοιμι. ὁρῶ δὲ κῆπον αὐτοῦ ὀπίσω τῆς αὐλῆς, καὶ εἶχε λάχανα πολλὰ καὶ καλὰ, καὶ ῥόδα ὑπὲρ αὐτῶν ἐφαίνετο. κἀγὼ λαθὼν πάντας τοὺς ἔνδον, ἀσχολουμένους περὶ τὸ ἄριστον, ἔρχομαι ἐπὶ τὸν κῆπον, τοῦτον μὲν, ὠμῶν λαχάνων ἐμπλησθησόμενος, τοῦτο δὲ, τῶν ῥόδων ἕνεκα. ἐλογιζόμην γὰρ, ὅτι δῆθεν φαγῶν τῶν ἀνθέων, πάλιν ἄνθρωπος ἔσομαι· εἶτα ἐμβὰς εἰς τὸν κῆπον, θριδάκων μὲν καὶ ῥαφανίδων καὶ σελίνων, ὅσα ὠμὰ ἐσθίει ἄνθρωπος, ἐνεπλήσθην· τὰ δὲ ῥόδα ἐκεῖνα, οὐκ ἦν ῥόδα ἀληθινὰ, τά δ' ἦν ἐκ τῆς ἀγρίας δάφνης φυόμενα, ῥόδα ἐκεῖνα. δάφνην αὐτὴν καλοῦσιν ἄνθρωποι, κακὸν ἄριστον ὄνῳ τοῦτο παντὶ καὶ ἵππῳ· φασὶ γὰρ, τὴν φαγόντα ἀτρεμνήσκειν αὐτίκα. ἐν τούτῳ ὁ κηπουρὸς αἰσθόμενος, καὶ ξύλον ἁρπάσας, εἰσελθὼν εἰς τὴν κῆπον, καὶ τὴν πολέμιον ἰδὼν, καὶ τῶν λαχάνων τὴν ὄλεθρον, ὥσπερ τις δυνάστις μισοπόνηρος, κλέπτην λαβὼν, οὕτω μεσυνέκοψε ξύλῳ. μήτε πλευρῶν φεισάμενος, μήτε μηρῶν. καὶ μὴν καὶ τὰ ὦτά μου κατέκλασε, καὶ τὸ πρόσωπον συνέτριψεν. ἐγὼ δὲ

plenum, in quo & rosæ esse videbantur. Itaque videns omnes prandio intentos, accedo ad hortum, tum vt pascerem olera, tum vt ederem rosas, quibus in cibum sumptis, sperabam me in hominem reuersurum. Hortum ingressus, raphanos, lactucas, atq; apiũ, quibus etiam crudis vtuntur homines, ad saturitatẽ comedi. Quæ visæ fuerant, non erant rosæ, sed lauri syluestris flores. [k] Laurum vocant homines, malum & asino & equo cibum, cùm ferant ex eo edentes euestigiò mori. Hoc aspiciens horti custos, rapto ingressus ligno, vt olera ita depasta vidit, tanquam irati domini erga fures deprehensos solent, neq; natibus, neque lateribus pepercit: aures insuper ac totum caput fuste contriuit. Ego iam verbe-

οὐκέτ'

οὐκέτ' ἀνεχόμενος, ἀπλακτίσας ἀμφοτέροις, καὶ καταβαλὼν ὕπτιον ἐπὶ τῶν λαχάνων, ἔφευγον ἄνω ἐς τὸ ὄρος· ὁ δὲ, ἐπειδὴ εἶδε δρόμῳ ἀπιόντα, ἀνέκραγε λῦσαι τοὺς κύνας ἐπ' ἐμέ. οἱ δὲ κύνες πολλοί τε ἦσαν καὶ μεγάλοι, καὶ ἄρκτοις μάχεσθαι ἱκανοὶ, ἔγνων, ὅτι δὴ δασπάσονταί με οὗτοι λαβόντες. καὶ ὀλίγον ἐκπεριελθὼν, ἔκρινα τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου, παλινδρομῆσαι μᾶλλον, ἢ κακῶς δραμεῖν. ὀπίσω οὖν ἀπῄειν, καὶ εἴσει μι αὖθις εἰς τὴν ἔπαυλιν. οἱ δὲ τοὺς μὲν κύνας, δρόμῳ ἐπιφερομένους ἐδέξαντο, καὶ κατέδησαν· ἐμὲ δὲ παίοντες, οὐ πρότερον ἀφῆκαν, πρὶν ἢ ὑπὸ τῆς ὀδύνης πάντα τὰ λάχανα κάτωθεν ἐξεμέσαι. καὶ μὴν ὅτε ὁδοιπορεῖν ὥρα ἦν, τὰ βαρύτατα τῶν κλεμμάτων καὶ τὰ πλεῖστα ἐμοὶ ἐπέθηκαν, κἀκεῖθεν τότε οὕτως ἐξελαύνομεν. ἐπεὶ δὲ ἀπηγόρευον ἤδη, παιόμενός τε, καὶ τῷ φορτίῳ ἀχθόμενος, καὶ τὰς ὁπλὰς ἐκ τῆς ὁδοῦ ἐκτετριμμένος, ἔγνον αὐτοῦ καταπεσεῖν, καὶ μήδ' ἂν ἀποσφάττωσί με ταῖς πληγαῖς,

verberũ impatiens, cum ambobus calcibus resupinum supra olera strauissem, aufugi ad montes: quod ille vt animaduertit, canes aduersus me incitauit. Hi cùm plures essent, atque ad vrsos expugnandos validi, veritus ne me dilaniarent, si me comprehendissent: decreui satius esse domum reuerti. itaque eodem cursu ad stabulum euestigiò sum regressus. illi continuerunt canes currentes: me verò haud priùs percutere destiterunt, quàm ex dolore cacarem olera comesta. Et iam abeundi tempus aduenerat, cùm illi grauioribus rebus quas furto surripuerant, dorso meo impositis abierunt. Ego & verberibus & onere admodum defatigatus, vngulis insuper de via contritis, decreui me in via prosternere, neque exurgere, etiam si me verberando necassent.

eo

ἀναστῶσαί ποτε. τοῦτο ἐλπίσας μέγα μοι ὄφελος ἔσεσθαι ἐκ τοῦ βουλεύματος· ὠήθην γάρ, ὅτι πάντως κἀκῶμβροι, τὰ μὲν ἐμὰ σκεύη ἀμεταμέλητόν τι ἔσεσθαι, κἀγὼ ἀμείνων, ἐμὲ δὲ αὐτὸν ἅσεσθαι κεῖσθαι τοῖς λύκοις. ἀλλά τις δαίμων βάσκανος, σωτὴρ τῶν ἐμῶν βουλευμάτων, εἰς τοὐναντίον περιέλιττεν, ὁ γὰρ ἕτερος ὄνος, ἴσως ἐμοὶ τὰ αὐτὰ νοήσας πίπτει ἐν τῇ ὁδῷ. οἱ δὲ τὰ μὲν πρῶτα ξύλῳ πατάσσοντες, ἀναστῶσαι ἄθλιον ἐκέλευον. ὡς δὲ ὀδὸν ὑπέκκουσι τὰς πληγάς, λαβόντες αὐτὸν, οἱ μὲν ὦτων, οἱ δὲ οὐρᾶς, ἀνεγείρειν ἐπειρῶντο. ὡς δ' ὀδὸν λῦσαι ἔκειτο, ὥσπερ λίθος. ἐν τῇ ὁδῷ ἀπυρορρικῶς, λογισάμενοι ἐν ἀκινήτοις, ὅτι δὴ μάτην πονοῦσι, τὸν χρόνον τῆς φυγῆς ἀναλίσκουσιν, ὄνῳ νεκρῷ παρισφοῦσι, τὰ μὲν σκεύη πάντα, ὅσα ἐκόμιζον ἐκεῖνος, διανέμουσιν ἐμοί τε, τῷ ἵππῳ, τὸν δὲ ἄθλιον, κοινωνὸν τῆς ἀγχαλωσίας τῆς ἀχθοφορίας, λαβόντες, ὡς ξίφει ἀποτέμνουσιν ἐκ τῶν σκελῶν, τῷ σπαίρουτα ἔτι ὠθοῦσιν εἰς τὸ κρημνόν. ὁ δὲ ἀπὸ κάτω, τὸν θάνατον ὀρχούμενος. ἐγὼ δὲ ὁρῶν

eo pacto sperauí illos neces-sitate compulsos, sarcinam qua pressus eram, inter equũ & asinum partituros, meq; vt inutilem relicturos lupis. Sed nescio quis dæmon inuidia motus, mea cõsilia in cõtrarium vertit. Nam alter asinus fortassis idem cogitans, in via cecidit, quem illi miserum baculis percutientes, vbi exurgere nequibat, neq; prodesserent verbera, alij cauda, alij auribus apprehensum surgere impellebãt. Cùm vano labore incassum tempus tererent, (asinus enim in via stratus veluti lapis iacebat) illi ad fugã intenti, ne frustra tardarent, dempta ab asino onera, mihi & equo imposuerunt: asellũ verò miserum, captiuitatis & oneris ferendi socium, abscisis ense cruribus, adhuc semianimẽ è loco præcipiti deijciunt, mors illi attulit laborum finẽ. Ego videns

ὁρῶν

ὁρῶν ἐν ᾧ συνοδοιπόρῳ τῶν ἐμῶν βουλευμάτων τὸ τέλος, ἔγνων φέρειν ἀγχίνους τὰ ἐν ποσί, καὶ προθύμως πρὸς κατεῖδον, ἐλπίδας ἔχων πάντως, ποτὲ ἐμπεσεῖσθαι εἰς τὰ ῥόδα, διὰ τούτων εἰς ἐμαυτὴν ἀνασωθήσεσθαι· καὶ τῶν λησταῖν δ' ἥκιστα, ὡς ὀλίγοι ἔτι πολὺ τῆς ὁδοῦ, καὶ ὅτι διαπαύσασι λοιπὸν, ἔνθα διαβαίνουσιν· ὥστε πάντα ταῦτα θρόμῳ ἐκομίζομεν. καὶ δὴ τῆς ἑσπέρας ἤλθομεν εἰς τὰ οἰκεῖα. γραῦς δὲ γυνὴ ἔνδον διαθεῖσα, καὶ πῦρ πολὺ ἐκαίετο. οἱ δὲ πάντα ἐκεῖνα, ἅπερ ἐτυγχάνομεν ἡμεῖς ὁμίζοντες, ἅσα διατεθήκαμεν. ἔπειτα ἤρετο τὴν γραῦν, δι' τί ὅτῳ διαθείη, καὶ οὐ παρασκευάσειεν ἄριστον; ἅπαντα πάντα, ἔφη ἡ γραῦς, ὑπάρχει ὑμῖν. ἄρτοι πολλοί, οἶνου παλαιοῦ πίθοι· καὶ τὰ κρέα δὲ ὑμῖν τὰ ἄγεια σκευάσασα ἔχω. οἱ δὲ τὴν γραῦν ἐπαινέσαντες, ἀρθυσάμενοι, ἐπὶ τὸ πῦρ. καὶ λέβητα ἔνδον ὕδωρ θερμὸν ἔχοντα, ἀρυσάμενοι ἔνθεν, καὶ διαχριόμενοι, αὐτοσχεδίᾳ τῷ λουτρῷ ἐχρίσαντο.

dens quorsum mea euasisſent conſilia, ſtatui æquo animo ferre ſarcinam, & promptè iter conficere, ſperans roſis aliquando repertis, me priſtinam formam recuperaturũ: præſertim cùm ex latronũ percepiſſem verbis, parum itineris ſupereſſe ad locum in quo depoſitis ſarcinis manerent, meq; etiam curſu, ſi opus fuerit, ad proficiſcendum paro. Ante veſperam venimus domum. Anus vetula intus ſedebat ad ignem. illi depoſitis ſarcinis vetulam rogant cur ſe deat, ac non potiùs prandium paret. Illa omninò eſſe prompta ait, panes plurimos, vinum vetus, ac ſylueſtres carnes. Collaudata vetula, veſtibúsque depoſitis ad ignem ſe oleo vnxerũt. Vas erat aquæ plenum calidæ, qua ſe lauerunt. Superuenêre paulò pòſt adoleſcentes, aurum, argentum, veſtes,

εἶτα ὀλίγον ὕστερον ἧκον νεανίσκοι πολλοὶ, κομίζοντες σκεύη πλεῖστα, ὅσα χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ, καὶ ἱμάτια, καὶ κόσμον γυναικεῖον, καὶ ἀνδρεῖον πολὺν, ἐκοινώνουν δὲ οὗτοι ἀλλήλοις. καὶ ἐπειδὴ ταῦτα ἔνδον κατέθεντο, ὁμοίως ἐλούσαντο καὶ οὗτοι. λοιπὸν μετὰ τοῦτο, ἦν ἄριστον δαψιλὲς, καὶ λόγος πολὺς ἐν τῷ συμποσίῳ τῶν ἀνδροφόνων. ἡ δὲ γραῦς ἐμοὶ καὶ τῷ ἵππῳ κριθὰς παρέθηκεν, ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν σπουδῇ τὰς κριθὰς κατέπινε, δεδιὼς, οἷα εἰκὸς, ἐμὲ τὸν συνάριστον· ἐγὼ δὲ ἐπειδὰν ἴδοιμι τὴν γραῦν ἐξιοῦσαν, τὸν ἔνδον ἄρτον ἤσθιον. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ καταλιπόντες τὴν γραῦν, καὶ νεανίσκον ἕνα, οἱ λοιποὶ πάντες ἐπὶ ἔργον ἀπήσαν. ἐγὼ δὲ ἔστενον ἐμαυτὸν, καὶ τὴν ἀκριβῆ φρουράν· τοὺς μὲν γὰρ γραὸς καταφρονῆσαι ἦν μοι, καὶ φυγεῖν ἐκ τῶν ἐκείνης ὀμμάτων δυνατὸν, ὁ δὲ νεανίσκος μέγας τε ἦν, καὶ φοβερὸν ἔβλεπε· καὶ τὸ ξίφος ἀεὶ ἔφερε, καὶ τὴν θύραν ἀεὶ ἐπῆγε. τρισὶ δὲ ὕστερον ἡμέραις, μεσούσης σχεδὸν τῆς νυκτὸς,

stes, ac muliebrem, virilémque ornatum portantes, communem omnibus prædam: quibus rebus intus delatis, eodem & ipsi pacto se lauerunt. Erat illis prandium fertile, sermo homicidarum varius. Anus mihi & equo hordeum præbuit. Ille cibum auidè vorauit, timens (vt par erat) ne essem in edendo socius. Vbi mulier abest, ego panem, qui intus erat, comedi. Postridie relicto cum vetula adolescente quodam, ad opus suum abierunt. Ego sentiens custodes mihi impositos diligentes, ingemiscebam. Ac anum quidem contemnebam, cùm facilè ex eius conspectu aufugere possem. Sed adolescentem præcinctum ense in me sæpiùs respicientem, atque adseruantem ostium, formidabam. Postridie circiter noctem

κτὸς ἀναστρέφουσιν οἱ λῃσταὶ, χρυσίον μὲν οὐδὲ ἀργύριον, οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν κομίζοντες, μόνην δὲ παρθένον ὡραίαν, σφόδρα καλὴν, κλάουσαν καὶ κατεσπαμένην τὴν ἐσθῆτα καὶ τὴν κόμην, καὶ καταθέμενοι αὐτὴν ἔνδον ἐπὶ τῶν στιβάδων, θαρρεῖν ἐκέλευον, καὶ τὴν γραῦν ἐκέλευον ἔνδον μένειν, καὶ τὴν παῖδα ἐν φρουρᾷ ἔχειν. ἡ δὲ παῖς, οὔτε ἐμφαγεῖν τι ἤθελεν, οὔτε πιεῖν, ἀλλὰ πάντα ἔκλαε, καὶ τὴν κόμην τὴν αὐτῆς ἐσπάραττεν, ὥστε καὶ αὐτὸς πλησίον ἑστὼς, παρὰ τῇ φατνῇ, συνέκλαιον ἐκείνῃ τῇ καλῇ παρθένῳ. ἐν δὲ τούτῳ, οἱ λῃσταὶ ἔξω ἐν τῷ προδόμῳ ἐδείπνουν. πρὸς ἡμέραν δὲ, τῶν σκοπῶν τις, τῶν τὰς ὁδοὺς φρουρεῖν εἰληχότων, ἔρχεται ἀπαγγέλλων, ὅτι ξένος ταύτῃ παριέναι μέλλοι, καὶ πολὺν πλοῦτον κομίζοι. οἱ δὲ οὕτως ὡς εἶχον, ἀναστάντες καὶ ὁπλισάμενοι, καὶ μὲ καὶ τὸν ἵππον ἐπισάξαντες, ἤλαυνον. ἐγὼ δὲ

ctem mediam reuersi fures, neque aurum, neque argentum tulêre, sed virginem formosam sanè, flentem, capillis sparsis, ac scissa veste. Hanc in straminibus positam bono animo esse iubent, mandantes vetulæ, vt continuò domi esset, virginémque adseruaret diligenter: quæ neque potum, neque cibum capere voluit, solùm gemens ac lacerans capillos, adeò vt ego quoque illius cōmotus fletu, sibi iuxtà propinquus lachrymarem. Interim extra domum fures in porticu cœnant. Facto die explorator quidam adueniens, nunciat quendam aduenam ea die multis cum opibus transiturum. Hi vt erant armati consurgentes, me & equum stratos abeuntes ducunt. Ego infelix ignorans me ad pugnam & bellum duci, cùm tardè irē, ligno percutiebar.

Post-

ὁ δυστυχὴς, ἐπιστάμενος ἐπὶ μάχην καὶ πόλεμον ἐξελαύνεσθαι, ὀκνηρῶς πρήειν, ἔνθεν ἐπαιόμην τῷ ξύλῳ, ἐπειγομένων αὐτῶν.

ἐπεὶ

ἐπεὶ δὲ ἥκομεν εἰς τὴν ὁδὸν, ἔνθα ὁ ξένος παρελάσειν ἔμελλε, συμπεσόντες οἱ λῃστᾶι τοῖς ὀχήμασιν, αὐτόν τε καὶ τοὺς ἐκείνου θεράποντας ἀπέκτειναν. καὶ ὅσα ἦν τιμιώτατα ἐξελόντες, τοῦ ἵππου καμοὶ ἐπέθηκαν, τὰ δὲ ἕτερα τῶν σκευῶν αὐτοῦ, ἐν τῇ ὕλῃ ἔκρυψαν. ἔπειτα ἤλαυνον ἡμᾶς ὄντως ὀπίσω, καὶ ἀγὼ ἐπειγόμενος, καὶ τοῦ ξύλῳ τυπτόμενος, κρούω τὴν ὁπλὴν παρὰ πέτραν ὀξεῖαν. καί μοι ἀπὸ τῆς πληγῆς γίγνεται τραῦμα ἀλγεινὸν, καὶ κωλύων ἔνθεν τὸ λοιπὸν τῆς ὁδοῦ ἐβάδιζον. οἱ δὲ πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον· τί γὰρ ἡμῖν δοκεῖ τρέφειν τὸν ὄνον τοῦτον, πάντα καταπίπτοντα; ῥίψωμεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ, οἰωνὸν οὐκ ἀγαθόν. ναί, φησι ῥίψωμεν αὐτὸν καθαρισμὸν τοῦ στρατοῦ ἐσόμενον. καὶ οἱ μὲν συνετάττοντο ἐπ' ἐμέ· ἐγὼ δὲ ἀκούων ταῦτα, τοῦ τραύματι λοιπὸν ὡς ἀλλοτρίῳ ἐπέβαινον. ὁ δὲ τοῦ θανατοῦ με φόβος, ἀναίσθητον τῆς ὀδύνης ἔθηκεν. ἐπεὶ δὲ ἤλθομεν εἴσω. ἔνθα κατελύομεν,

Postquam ad locum peruentum est, qua aduena ille profecturus erat, in vehicula & sarcinas incidentes, hominem cum familia occidunt: preciosioribus rebus mihi & equo impositis, cùm reliqua in syluis abscondissent, reuersi sunt. Ego cùm baculo sæpiùs ictus essem, vngula offendo in lapidem acutum. ex offensione fit summo cum dolore vulnus: quo factum est, vt reliquum viæ conficerem claudus. Tunc illi: Quid opus est inuicem autem hunc asinum nutrire sæpiùs cespitantem? Ex aliquo demus eum præcipitem loco, inutilem bestiam, tanquam futuram exercitus expiationem. Cùm hæc aduersum me machinarentur, ego intelligens omnia, quod itineris superfuit, oblitus vulneris peregi. timor enim mortis, omnem abstulit vulneris dolorem. Vt verò ad diuersorium peruentum est, onera

τὰ μὲν σκεύη τῶν ἡμιτέρων ὤμων ἀφελόντες ἐπὶ ἑαυτῶν ἐθήκαμεν, αὐτοὶ δὲ ἀναπεσόντες ἐδειπνοῦμεν. καὶ ἐπειδὴ νὺξ ἦν, ἀπήειμεν, ὡς τὰ λοιπὰ τῶν σκευῶν ἀνασωσόμενοι. τὸν δὲ ἄθλιον ζῦτον ὄνον, ἕφη τις αὐτῶν, τί ἐπάγομεν, ἄχρηστον ἐκ τῆς ὁπλῆς; τῶν δὲ σκευῶν ἃ μὲν ἡμεῖς οἴσομεν, ἃ δὲ καὶ ὁ ἵππος. καὶ ἀπήεσαν, τὸν ἵππον ἄγοντες. νὺξ δὲ ἦν λαμπρὰ τῇ ἐκ τῆς σελήνης, ἀφ' ἧς τότε πρὸς ἐμαυτὸν ἔφην· ἄθλιε, τί ἔτι μένεις ἐνταῦθα; γύπεσι σὲ, καὶ γυπῶν τέκνα δαπανήσουσιν. οὐκ ἀκούεις, οἷα περὶ σοῦ ἐδόκουν λέγοντες; θέλεις ὦ δυσμενῆ περιπεσεῖν; νὺξ μὲν αὕτη, καὶ σελήνη πρόσω, οἱ δὲ οἰκοῦντα ἀπόντες. φυγῇ σῶσον σαυτὸν ἀπὸ δεσποτῶν ἀνθρωφόνων. ταῦτα πρὸς ἐμαυτὸν ἐννοούμενος, ὁρῶ ὅτι οὐδεὶ προσδεδεμένῳ οὐδενὶ, ἀλλά μοι ὁ σύρων ἐν τῇ ὁδοῖς ἡμᾶς παρεκρέμασε, τοῦτό μοι καὶ παρόξυνον ὡς μᾶλλον πρὸς τὴν φυγήν. καὶ θρόμῳ ἐξιὼν, ἀπῆειμι· ἡ δὲ γραῦς, ἐπὶ

nera cùm depositissent à nobis, discumbentes cœnant. Deinde noctu cùm recedere vellent, quò reliqua è syluis deportarent: Quid, vnus inquit, hunc miserum deducamus asinũ, inutilem propter vngulæ vulnus? hæc quæ supersunt, partim nobismetipsis, partim equo deferenda imponemus. His dictis abierunt, vnà equum ducentes. Nox cùm luceret Lunæ beneficio, ego mecum loquutus: Quid ampliùs, inquam, expectas miser, esca vulturibus & eorum pullis futurus? Nunquid nõ intellexisti quæ isti de te sunt inuicẽ colloquuti? Visne ex alta crepidine deijci? Nox resplendet, fures abiêre, pete fugâ ab istis homicidis salutem. Hæc mecum cogitans, cùm viderem me solutum (laqueus enim suspensus pendebat) ad fugiendum maximè sum cõmotus. Itaque domum exiens cœpi cursu fugere. Quod

ἐπεὶ εἶδεν ἀρδιδράσκειν ἕτοιμον, λαμβάνεταί μου ἐκ τῆς οὐρᾶς, καὶ εἴχετο. ἐγὼ δὲ ἄξιον κρημνοῦ, καὶ θανάτων ἄλλων εἰπὼν εἶναι, τὸ ἐπὸ γραῖας ἁλῶναι, ἔσυρον αὐτήν. ἡ δὲ μάλ' ἀνέκραγεν ἔνδοθεν τὴν παρθένον. τὴν αἰχμάλωτον, ἣ καὶ προσελθοῦσα, καὶ ἰδοῦσα γραῦν, δίκην κέρκου ἐξ ὄνου ἡμμένην, τολμᾷ τόλμημα γενναῖον, καὶ ἄξιον ἀρνεῖσθαι μένου νεανίσκου. ἀναπηδᾷ γὰρ εἰς ἐμὲ, καὶ ἐπικαθίσασαί μοι, ἤλαυνε, κἀγὼ τῷ τε ἔρωτι τῆς φυγῆς, καὶ τῇ τῆς κόρης σπουδῇ, ἔφυγον ἵππου δρόμῳ. ἡ δὲ γραῦς ὀπίσω ἀπελέλειπτο. ἡ δὲ παρθένος τοῖς μὲν θεοῖς ἤυχετο, σῶσαι αὐτὴν τῆς φυγῆς. πρὸς δὲ ἐμέ· ἢν με, ἔφη, κομίσῃς πρὸς τὸν πατέρα, ὦ καλὲ σύ, ἐλεύθερον μέν σε παντὸς ἔργου ἀφήσω, κριθῶν δὲ μέδιμνος ἔσται σοι, ἐφ' ἑκάστης ἡμέρας, τὸ ἄριστον. ἐγὼ δὲ, καὶ τοὺς φονεὶς, καὶ τοὺς ἐμαυτοῦ φευξόμενος, καὶ πολλὴν ἐπικουρίαν καὶ θεραπείαν, ἐκ τῆς ἀνασωθείσης, ἐμοὶ κόρης ἐλπίζων ἔθεον, τοῦ τραύματος ἀμελίσας. ἐπεὶ δὲ ἥκομεν, ἔνθα ἐσχίζετο διπλῆ ὁδὸς, οἱ πρ-

Quod anus vbi conspexit, me per caudam retinebat: ego rem dignam præcipitio & alia quauis morte putans, si à vetula retinerer, mulierem trahebam. illa magna voce implorat virginis opem. Quæ cùm prodisset, conspectare, facinus est ausa nobile & memoratu dignum. Nam super me ascendens, fugæ comes facta est. Ego tum fugiendi cupidus, tum puellæ gratia, extento cursu abibam, anicula post nos relicta. Virgo orabat pro salute deos. ad me verò: Si me, inquit, ad paternam domum perduxeris, primùm ab omni opere te liberum faciam, tum hordei medimnus erit tibi singulis diebus cibus. At ego tum interfectores meos fugiens, tum pollicitationibus puellæ motus, neglecto vulnere currebam. Vt verò ad triuium quoddam peruenimus, in

οἱ πολέμιοι ἡμᾶς καταλαμβάνουσιν, ἀναρίφουσιν, καὶ πόρρωθεν ὠθὺς πρὸς τὴν σελήνην ἔγνωσαν τοὺς δυσκλεῖς αἰχμαλώτους. καὶ προσδραμόντων λαμβάνουσιν ἡμᾶς, καὶ λέγουσιν, ὦ καλὴ λάγαθὲ σὺ παρθένε, ποῖ βαδίζεις ἀωρία τηλικαύτῃ; ἆρα τὰ δαιμόνια δεδοίκας; ἄμα δὲ τῷ ῥοθιῳ ἔσθι πρὸς ἡμᾶς, ἡμεῖς σε τοῖς οἰκείοις ἀποδώσομεν. Σαρδόνιον γελῶντες ἔλεγον, ἐμὲ ἀπορίψαντες, εἶλκον ὀπίσω. λάγαθὸς περὶ τοῦ ποδὸς, καὶ τοῦ τραύματος ἀναμνησθεὶς, ἐκόλουον. οἱ δὲ, νεῦ, ἔφασαν, χωλὸς, ὅτι ἀπορράκωνας ἑλώκας; ἀλλ' ὅτι φεύγειν ἐδόκεις, ὑγιαίνων, ἵππου ὠκύτερος, καὶ πλοῦς ἦσθα. τοῖς δὲ λόγοις τούτοις τὸ ξύλον ἔπιπτο. καὶ ἤδη ἕλκος ὠμὸν μιρῶν ἔχον, νοθευτέμβρον. ἐπεὶ δὲ ἔσω πάλιν ἀνεπορίσαμεν, τὴν μὲν γραῦν εὕρομεν ἐκ τῆς πέτρας κρεμαμένην ἐν καλωδίῳ· δείσασα γὰρ, οἷον ἀνὴρ, τοὺς δεσπότας, ἐπὶ τῇ τῆς παρθένου φυγῇ, κρεμᾷ ἑαυτὴν, σφίγξασα ἐκ τῆς παχύλης.

in hoſtes noſtros redeuntes incidimus, qui à longè propter Lunam infelices captiuos cognouêre. Currentes cùm me comprehendiſſent in virginẽ verſi: O ſpecioſa virgo, quid miſella, inquiunt, per ignota pergis loca? nunquid dæmones non extimeſcis? redi igitur. nam te tuis reſtituemus. Quæ quũ ridentes dixiſſent, me retrò verterunt. tum pedis & vulneris memoria quum renouata eſſet, claudicare cœpi. Illi: Nunc tandem captus, claudus factus eſt, aiunt: cæterùm fugiens non ſentiebas vulnus, ſed ſanus videbâre, equo et auibus velocior curſu. Hæc inter verba adeò me lignis percutiebant, vt iam vlceribus poſteriora infecta ſint. Domum ingreſſi, anum laqueo è petra ſuſpenſam inueniunt. Verita enim (vt æquum erat) latrones, propter virginis fugam laqueo vitam finierat. quod illi admirantes, ſciſſo fune in imum præcipitem egêre.

Deinde

τὴν δὲ παρθένον ἔνδον κατέδησαν, εἶτα ἐδείπνουν. καὶ πότος ἦν μακρὸς, καὶ ἂν τούτῳ ἤδη περὶ τῆς κόρης διελέγοντο πρὸς ἀλλήλους· τί ποιοῦμεν, ἔφη τις αὐτῶν, τὴν δραπέτιν; τί δέ, ἄλλος εἶπεν, ἕτερον, ἢ τῇ γραῒ ταύτῃ κάτω ἐπιῤῥίψωμεν αὐτὴν, ἀφελομένην μὲν ἡμᾶς χρήματα πολλὰ, ὅσον ἐπ' αὐτῇ, καὶ προδοῦσαν ἡμῶν ὅλον τὸ ἐργαστήριον; εὖ ἴστε γὰρ, ὦ φίλοι, ὅτι αὕτη, εἰ τὸν οἴκοι ἐδράξατο, οὐδὲ εἷς ἂν ἡμῶν ζῶν ὑπελείπετο· πάντων γὰρ ἂν ἑάλωμεν, τῶν ἐχθρῶν ἐκ παρασκευῆς ἡμῖν ἐπιπεσόντων, ὥστε ἀμυνώμεθα μὲν τὴν πολεμίαν. ἀλλὰ μὴ οὕτω ῥᾳδίως ἀπρθνησκέτω, πεσοῦσα ἐπὶ τοῦ λίθου· θάνατον δὲ αὐτῇ τὴν ἀλγεινότατον καὶ μακρότατον ἐξεύρωμεν, καὶ ὅστις αὐτὴν χρόνῳ καὶ βασάνῳ φιλάξας, ὕστερον ἀπολεῖ, εἶτα ἐζήτουν θάνατον. καί τις εἶπεν, οἶδα ὅτι ἐπαινέσεσθε τὸ ἀρχιτεκτόνημα. τὸν ὄνον δεῖ ἀπολέσαι, ὀκνηρὸν ὄντα· νῦν δὲ καὶ χωλὸν εἶναι ψευδόμενον, καὶ μὴν καὶ τῆς φυγῆς τῆς παρθένου γε-

Deinde ligata virgine sunt ad cœnam profecti: qua multo potu traducta, quum de virgine colloquerentur: Quid, ait quispiam ex eis, de hac fugitiua agendum? quid censes, alter, nisi eodem illâ loco, quo vetulam nostram præcipitem agamus? nam & pecuniam nobis auferre conata est, & nos artémque nostram prodere. Scitis enim, si ad suos peruenisset, in quanto periculo versaretur vita nostra: nam omnes à pluribus ex improuiso circundati fuissemus capti. Quare vlciscamur hanc vitæ nostræ insidiatricē: sed non ita, vt è saxo proiecta morte pereat repentina: mortis genus, quo longo dolore afficiatur, reperiundum est nobis. Cùm de illius morte disceptarent: Adijciam, ait, huic (quod & vos probabitis) asini interitum, quoniam semper tardum, nunc verò fictè claudicantem oportet perdere: etenim fugæ virginis factus est so-

cius

νόμενον ὑπηρέτην καὶ διαι-
κονον. τὸν οὖν ἔωθεν ἀπροφά-
ξαντες, ἀνατέμωμεν ἐκ τῆς
γαστρὸς, καὶ τὰ μὲν ἔγκατα
πάντα ἔξω βάλωμεν, τὴν δὲ
ἀγαθὴν ταύτην παρθένον τοῦ
ὄνου ἐγκατοικίσωμεν, τὴν μὲν
κεφαλὴν ἔξω τοῦ ὄνου πρόχειρον,
ὡς ἂν μὴ εὐθὺς ἀπνιγείη, τὸ
δὲ ἄλλο σῶμα πᾶν ἔνδον κρυ-
πτόμενον, ὡς ἂν αὐτὴν κατα-
κειμένην εὖ μάλα συῤῥάψαν-
τες, ῥίψωμεν ἔξω ἄμφω ταῦ-
τα τοῖς γυψὶ, καινῶς τοῦτο εὐ-
κευασμένον ἄεισον. σκοπεῖτε
δὲ, ὦ φίλοι, τῆς βασάνου τὸ δει-
νόν. πρῶτον μὲν, τὸ νεκρῷ ὄνῳ
συνοικεῖν, εἶτα τὸ θέρους ὥρᾳ,
θρυμοτάτῳ ἡλίῳ, ἐν κτήνει κα-
θεψεῖσθαι, καὶ λιμῷ ἀεὶ κτεί-
νοντι ἀπθνήσκειν, καὶ μηδ'
ἑαυτὴν ἀπνίξαι ἔχειν. τὰ
μὲν γὰρ ἄλλ', ὅσα πείσεται,
συπομένου τοῦ ὄνου τῇ τε ὀδμῇ
καὶ τοῖς σκώληξι πεφυρμένη,
ἐῶ λέγειν· τέλος δὲ οἱ γύπες,
διὰ τοῦ ὄνου πρεισιόντες εἴσω,
καὶ ταύτην, ὡς ἐκεῖνον, ἴσως καὶ
ζῶσαν ἔτι διασπάσονται. πάν-
τες ἀνεβόησαν, ὡς ἐπὶ ἀγαθῷ
μεγάλῳ, τοῦ τερατώδει τούτῳ εὑρήματι. ἐγὼ δὲ ἀνέστενον αὐτὴ,

cius & minister. hunc interficiamus primùm, tum scindamus ventrem, atque intestinis abiectis, intus virginem includamus, ita vt solum superextet caput, ne euestigiò suffocetur: reliquum corpus intra ventrem lateat: quo consuto, ambos vulturibus eijciamus nouo more præparatum cibum. Aduertite quæso ad hoc tormenti genus. primùm viua mortuo asino inhærebit, deinde sole vrente in eius ventre decoquetur: insuper fame ad mortem torquebitur, neque poterit se ipsam perimere: cætera quibus excruciabitur, tum ex putrefacti cadaueris fœtore, tum ex vermibus scaturientibus, prætermitto: vultures denique cadauer depasti, & viuentem quoq; vnà laniabunt. Ad hoc monstro simile acclamantes omnes, rem comprobauêre. ego meipsum deplorabam tanquam

ὡς ἂν ἀποσφαγησόμενον, καὶ μηδὲ νεκρὸς ὀντυχὴς λυσόμενον, ἀπὸ τοσούτου ἀθλίαν ἐπιλιξόμενον, καὶ θύκην ἐλάν ἀλικέσης λύρης ἐσόμενος. ὅρθρου δὲ ἤδη ἔτι, καὶ ἐξαίφνης ἐφίστανται πλῆθος στρατιωτῶν, ἐπὶ τοὺς μιαροὺς τόζους ἀγόμενον. καὶ εὐθέως πάντας ἐλίσμοιν, καὶ ἐπὶ τὴν χώρας ἀγεμόνα ἀπῆγον. ἔτυχε δὲ καὶ ὁ τλὼ λύρλω μεμνησόμενος, σὺν αὐτοῖς ἐληλάμ· αὐτὸς γὰρ ὦν, ὁ καὶ τὸ καταγώγιον τῶν κλεπτῶν μάνθανε. παραλαβὼν οὖν τλὼ παρθένον, καὶ καθίσας ἐπ' ἐμοὶ, ὅπως ἔχῃ οἴκαδε. οἱ δὲ λωμῆται, ὡς ἄλλον ἤμας ἔτι πόρρωθεν, ἔγνωσαν ὀντυχοῦντας ἀναγκαῖον αὐτοῖς ἐμοῦ προσφερομένου, καὶ προσφαμόντος ἠσπάζοντο, καὶ λόγον εἶσω, ἡ δὲ παρθένος, πολὺν λόγον ἔχειν ἐμοῦ, δίκαιον ποιοῦσα, τοῦ συναχμαλώτου σωσαποδισάντος, καὶ τὸν λοιπὸν ἐκεῖνον αὐτῇ θάνατον συγκινδυνεύσαντος. διά μοι τοῖς λιπτημένοις ἄεσιν παρίκειτο, μὴ λιμῷ ἀπολῶμι, καὶ χόρτος, οὗ καμήλῳ ἱκανός. ἐγὼ δὲ τότε μάλιστα

tanquam iam moriturum: neque tantum meo interitu dolebam, quantum quòd receptaculum essem futurus infelicis puellæ, quæ nihil admiserat mali. Iam diluculum aderat, quum subitò manus aduentat militum ad hos sceleſtos latrones capiendos: quos omnes vinctos ad eius oræ præsidem perducunt. Inter hos milites, qui puellam desponderat, latronum inuestigator aderat. Hic virginem dorso meo impositam, ad suos reduxit. Domestici nos etiam à longè conspectos vt agnouêre, me illis aduentum nostrum voce significante, profecti obuiam, domum perducũt. Virgo multùm de me locuta, & captiuitatis & fugæ socio, & vnà ad mortem destinato, cura mei demandata cæteris, medimnum hordei præberi iussit, etiam fœnum quantum sufficeret camelo. Ego conspectis cambus, qui in aulam

μάλιστα καταγώμιον τὸν Παλαίστραν, ὡς ὄνομι, τὴ ἐμὲ ἀνάγκη τῇ τέχνῃ μεταθεῖναι· ὁρῶν γὰρ τοὺς γάμους, εἰς τοὐπλανὲς παρεσιόντας, καὶ λαφύσσοντας πολλά, καὶ ὅσα ἐν γάμοις πλούσιοις νυμφίων. ὑμέρας δὲ ὑστέρου, μετὰ τὸν γάμον, ὁ πολλὰς, ἐπειδὴ χάειν μοι ἔφη ἡδίσποινα ἔχειν παρὰ τῷ πατρὶ, καὶ ἀμέψασθαί μι ἀμοιβῇ τῇ δικαίᾳ θέλειν· ὁ πατὴρ ἐκέλευσεν ἐλεύθερον ἀφιέναι τὸν ἄθεον, τῇ σοὶ ζῆς ἐλαύνειν ἵππους νέμεσθαι. καὶ γὲ, ὡς ἐλεύθερ, ἔφη, ἔσεται ἐν ἀλογῇ, καὶ τὰς ἵππους ἐπιβήσεται. καὶ αὐτῇ δικαιοτάτῃ ἀμοιβῇ ἐδόκει τότε, εἰ ἐῶ τὰ πρόγματα ἐν ὄνῳ δικάσῃ. καλέσας οὖν τῶν ἱπποφορβῶν τινὰ, τότῳ μι παραδίδωσιν. ἐγὼ δὲ ἔχαιρον, ὡς ὀκ ἔτι ἐχθοφορήσων. ἐπεὶ δὲ ἄπομβρεν εἰς τὸν ἀγρὸν, τᾶς ἵππους μι ὁ νομεὺς σωήμιξε, καὶ ἤγεν ἡμᾶς, τὼ ἀγέλω, εἰς νομόν. ἐγελῶ δὲ ἄρα λάνθαθα, ὅσος Καυδαύλης, λάμοι γένεσθαι. ὁ γὰρ ἐπισάτης τῶν ἵππων, τῇ αὐτῇ γυναικὶ Μυρτάλῃ ἔνδον μι καταλιπὼν ἀπέρχεται

introëuntes, multa vt in diuitis hominis nuptijs vorabant, Palæstram sum execratus, quæ me non in canem, sed asinum sua arte transmutâsset. Haud multos post nuptias dies, volens mihi virgo promissam gratiam referre, patrem, vt me liberum dimitteret, hortata est. Ille sub diuum cum equarum armentis liberum in voluptate, & equas subagitare cùm vellem, permisit. Quæ tum mihi optima redhibitio visa esset, si mei arbitrij res fuisset. Aduocato itaque equarum pastore, me sibi permisit lætum, tanquam non amplius sarcinarum molestiam subiturum. Equabus pastor immiscuit, ducens simul ad pascendum. Oportebat autem & hîc mihi accidere, quod olim Candauli. Sed contrà atque opinabar, accidit: nam qui armento præerat, inclusum me reliquit vxori: illa ad

λῃ με ὑπεζεύγνυεν, ὥστε ἀλεῖν αὐτῇ καὶ πυροὺς, καὶ κριθὰς ὅλας. καὶ τοῦτο μὲν ἦν μέτριον κακὸν οὐχαρίστῳ ὄνῳ, ἀλεῖν τοῖς ἑαυτοῦ ἐπιστάταις. ἡ δὲ βελτίστη, καὶ παρὰ τῶν ἄλλων, τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς ἀγροῖς (πολλοὶ δὲ παῖνν ἦσαν) ἄλευρα τὸν μισθὸν αὐτοῦσα, ἐξεμίσθου τὸν ἐμὸν ἄθλιον τράχηλον. καὶ τὰς μὲν κριθὰς, τοὐμὸν ἄριστον φρύγουσα, κἀμοὶ ὥστε ἀλεῖν ἐπιβάλλουσα, μάζας ὅλας ποιοῦσα κατέπινεν, ἐμοὶ δὲ πίτυρα ἄριστον ἦν. εἰ δέ ποτε καὶ συνελάσειέ με τοῖς ἵπποις ὁ νομεὺς, παιόμενός τε, καὶ δακνόμενος ὑπὸ τῶν ἀρσένων, ἀπωλλύμην· ἀεὶ γάρ με μοιχὸν ὑποπτεύοντες εἶναι τῶν ἵππων, τῶν αὐτῶν γυναικῶν, ἐδίωκον, ἀμφοτέροις εἰς ἐμὲ ἀπλακτίζοντες, ὥστε φέρειν οὐκ ἠδυνάμην ζηλοτυπίαν ἱππικήν. λεπτὸς οὖν καὶ ἄμορφος ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ ἐγενόμην, οὔτε ἔνδον εὐφραινόμενος πρὸς τῇ μύλῃ, οὔτε ὑπαίθριος νεμόμενος, ὑπὸ τῶν συννόμων πολεμούμενος. καὶ μὴν καὶ τὰ πολλὰ εἰς τὸ ὄρος ἄνω ἐπεμπόμην,

pistrinum illigatum, & triticum & hordeum molere cogit. Mediocris hic erat labor, grato præsertim asino, molere quantum domino sat esset. Sed mulier intenta quæstui, & in aliorum quoque, qui plurimi in agris erant, opera ad farinæ mercedem miserum fatigabat collum. Insuper hordeum mihi debitum cibum confricans, ac molere cogens, placentas ex eo in suum vsum faciebat: dabatur mihi furfur pro hordeo. Si quando pastor inter armenta ire ad pabulum equorum sineret, quia me velut adulterum suspicabantur, calcibus & morsibus infestabar, adeò vt nullo pacto zelotypiam valerem fugere. Macilentus igitur paruo tempore factus sum ac deformis, neque domi à pistrini labore quietus, neque in agris pascens, quum non essem ab equorum persequutione tutus. Destinabar etiam quandoque ad montes,

lignorum

καὶ ξύλα τοῖς ὄμοις ἐκόμιζον· τοῦτο δὲ ἦν τὸ ἀνιαρώτατον τῶν ἐμῶν κακῶν. πρῶτον μέν, ὑψηλὸν ὄρος ἀναβαίνειν ἔδει, ὀρθίου λευκῶς ὁδοῦ, εἶτα καὶ ἀνυπόδητον· ὁρᾷ γὰρ λιθίνῳ, καί μοι σωτηρίως μόνον ἐνηλαύνετο, παιδαγώγιον ἀκαθάρτου. τοῦτό μοι λαυκῶς ἑκάστοτε ἀπαύγασι πρῶτον μὲν ἔπαιε μοι, καὶ πρέχοντα λίαν, ὃ ξύλῳ ἁπλῷ, ἀλλὰ ζῶντ' ὄζοις πυκνοῖς ἔχοντι, καὶ ὀξέσι. καὶ ἀεὶ ἔπαιεν εἰς τὸ αὐτὸ ζοῦ μυρσοῦ, ὥστε ἀνέῳκτό μοι κατ' ἐκεῖνο ὁ μηρὸς τῇ ῥάβδῳ. ὁ δὲ ἀεὶ τὸ πρᾶγμα ἔπαιεν, εἶτά μοι ἐπιτίθει φορτίον, ὅσον χαλεπὸν εἶναι καὶ ἐλέφαντι ἐνεγκεῖν. καὶ ἄνωθεν ἡ καταβασις ὀξέα ζῶν, ὁ δὲ καὶ ἐνταῦθα ἔπαιεν. ἐπεὶ δέ μοι σκεπτόμενον εἶδοι τὸ φορτίον, καὶ εἰς τὸ ἕτερον ἐπικλίνον, δίκην τῶν ξύλων ἀφαιρεῖν, καὶ ζῶν θατέρῳ πόσβαλεῖν, καὶ τὸ ἴσον ποιεῖν, τὸ μὲν ἐδίδου ποτὲ ἀρχάζον, λίθους δὲ μικάλους ἐκ τοῦ ὄρους ἀναιρόμενος, εἰς τὸ κουφότερον, καὶ ἄνω νεῦον τὸ φορτίον πόσιτίθει, καὶ κατῆγεν ἄθλιος, ζοῖς ξύλοις ὁ μὲν καὶ λίθους ἀχθοις φέρων.

lignorum ſarcinas laturus: quod malum cæteris erat in omnibus deterius. nam primùm aſcendendus mons erat ſaxoſus, aſpera ac dura mihi (vt qui abſque ſoleis eſſem) via. ducebar ab impuro puero aſinario, qui me aliquanto nouo more perderet. Is percutiebat currentem, neque ſimplici ſolùm ligno, ſed eo cui frequentes atque acuti ſtimuli eſſent infixi. Is ſemper poſteriora dorſi perurgebat, adeò vt nates vlceribus inquinatæ, ſemper ab illo eodem vapularent. Onus prætereà imponebat & elephanto graue. Deſcenſus montis licet eſſet præceps, tamen continuis premebat verberibus. Si quando ſarcina in alteram declinaret partem, nequaquam aut demebat ligna, aut imponebat leuius, vt æquaret latera, ſed graues addebat lapides leuiori parti. ita redibam miſer tum ligna tum

φέρων. καὶ ποταμὸς μὲν ἀχύναος ἦν τῇ ὁδῷ· ὁ δὲ ἀπὸ λιμάτων φλόμῳ ὄπισθεν ὤμων ξύλων, ἐπ' ἐμοὶ καθίζων, ἐπὶ τὰ ποταμόν. εἰ δέ ποτε, οἷα μάνων καὶ ἀχθοφορῶν, κατανώσιμι, τότε δὴ τὸ λεπτὸν ἀνεφόρουν μοι. ὁ γὰρ μὲν καταβὰς ἐκ χειρός μοι ἐπιδιδοῖ, καμὲ καμόθεν ἐπεγείρει, καὶ τὸ φορτίον ἀφιλεῖν, ἂν ποτε καὶ δέοι. ὁ δ' ὅτι καπῆλθεν, οὔτε χεῖρα ἄρ' ποτε ἐπίδωκεν, ἀλλ' ἄνωθεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, καὶ τῶν ὤτων ἀρξάμενος, σιωπῇ μὲ τῷ ξύλῳ ἕως ἐπεγείρωσί με αἱ πληγαί. καὶ μέχρι καὶ ἄκοπον κακὸν ἐς ἐμὲ ἀφόρητον ἐπαγγιγνόμενον ἀκανθῶν ὀξυβάτων φορτίον, καὶ τὸ δεσμῷ πεισθέντας, ἀπικρίμα ὄπισθεν ἐκπηδᾶς· αὖ, οἷον ἀκὸς μὲν, ἀπιόντος τοῦ ὁδοῦ ἀκριμάμενα, προσιππεύει μοι, καὶ πάντα μοι τὰ ὄπισθε νύττουσα, ἐπίτροχον. καὶ μοι τὸ ἀμύνεσθαι ἀδυνάτου, τὰ τιτρωσκόντων ἀεί μοι ἐπομένων, καμὲ ἀρτιμανῶν. ἐμὲ γὰρ ἀπείρονα πεποίηκε, φυλακῆς καὶ τῶν ἀκανθῶν τοῦ προβολῆς, ἐπὶ

saxa inutilia ferens. Flumen erat in itinere absque naui. ille calceis parcens, à posteriori parte post ligna supra me, quoad fluuium transiuissem, insidebat. si verò (vt sæpe contigit) labore atq; onere nimio lapsus cecidissem, tum mihi calamitas aderat non ferenda. non enim deses me subleuabat manibus, aut chamo erigebat, aut reddebat sarcinam leuiorem: sed à capite atque auribus incipiens, me ligno percutiebat continuè, quoad plagarum multitudo me cogeret ad surgendum. Aliud quoque malum intolerabile sum perpessus: spinarum quippe acutarum fascem, quem ferebam à posteriori parte suspensum, caudæ alligauit, vt pendens crura mouentem (vt ambulanti necesse erat) acerrimè pungeret. Neq; verò huic malo obuiare potis erã, hærẽtib. semper spinis, ac propter incessũ repercutiẽtibus: nã si remissiùs incedens deuitarem spinarum ictus, ligno valde

τῶν ξύλων ἀπωκνύμλων· ἐὰν φώγωμι τὸ ξύλον, τότ' ἤδη τὸ σκάνδαλον ὀπισθεν ὀξὺ πιέζει, καὶ ὅλως ἔργον μοι ἦν ὠνηλάτῃ τῷ ἡμῷ, ἀφικ]νεῖσθαι. ἐπεὶ δέ ποτε ἅπαξ κακὰ πάσχων πολλὰ, οὐκ ἔτι φέρων, πῶς αὐτὸν λάξ ἐκίνησα, ἔλαθε δὲ τοῦτο τὸ λάξ ἐμὲ μνήμη. καί ποτε μεταφέρουσα συμπάθειον ἐξ ἑτέρου χωρίου ἐς ἕτερον χωρίον μετέφερκεν, ὁμοίως οὖν μοι, καὶ τὸ συμπάθειον τὸ πολὺ σωρηκὸν, κατέδησεν ἐπ' ἐμέ. καὶ δόξαν ἀργαλέῳ ἐν μάλα πέδαις δῆσί με τῷ φορτίῳ, κακὸν ἐμοὶ μέγα τυρώσαν. ἐπὰ δὲ πεζεύσαν λοιπὸν ἔδει ἐκ τῆς ἕδρας, καίψας σκαλὸν ἔτι θερμὸν, ἐπέδει πόρρω τῆς αὐλῆς ἐγκόμβαν, τὸν σκαλὸν ἐνέκρυψεν ἀς τὸ συμπάθειον. τὸ δὲ (τί γὰρ ἄκμο ἐδύνατο) οὐθὲν ἀνάπτεται, καὶ λοιπὸν οὐδὲν ἕφερον ἄκμο, ἢ πῦρ ἅπλετον. μαθὼν οὖν, ὡς αὐτίκα ὀπλίζομαι ἐν τῇ ὁδῷ, τέλματι βαθεῖ ἐντυχὼν, ῥίπτω ἐμαυτὸν ζῶν τέλμα]ς ἐς τὸ ὑγρότατον ἅπαν ἐκύλιον ἐνταῦθα τὸ συμπάθειον, καὶ λίνῳ καὶ σπόγγῳ ἐμαυτὸν, ὡς πηλῷ κατέσβεσα τὸ θερμὸν ἐκεῖνο, καὶ πικρὸν ἐμοὶ φορτίον. καὶ ὕστερον λοιπὸν, ἀκινδυνότερον ἐβάδιζον τὴν ὁδὸν τὸ

valde vapulabam: si baculum cuitarem citiùs ambulans, grauiùs posteriora torquebantur à spinis. erat asinario illi omnino me perdendi animus. Itaque cùm illum aliquando calce percussissem, nunquam est id oblitus. Iussus stuppam de vna regione in aliam transferre, illam super dorsum meum arctè alligauit, interitumq; ex eo mihi machinatus, cùm paululùm processissem, raptũ ex igne torrem exustum, infra stuppam abscondit: qua subitò incensa, ego ignem sentiens me comburentem, in conspectũ fortè de via stagnum me conieci, méque in aqua vnà cum stuppa cõuolui sæpiùs, quoad ignis extingueretur. ita absq; discrimine reliquũ cons-

ὑπόλοιπον· οὐδὲ γὰρ ἔτι ἀνάψαι με τοῦ παιδὶ δυνατὸν ἦν, τοῦ συππείου πηλῷ ὑγρῷ πεφυρμένου. καὶ τοῦτό γε, ὁ τολμηρὸς παῖς πεσελθὼν, ἐμοῦ κατεψεύσατο, εἰπὼν, ὡς παριὼν, ἑκὼν ἑαυτὸν ἐνσείσαιμι τῇ ἑστίᾳ, καὶ τότε μὲν ἐκ τοῦ συππείου, μηδὲ ἐπίζων, ὑπεξῆλθον. ἀλλ' ἕτερον ὁ ἀκαθαρτος παῖς ἐξεῦρεν ἐπ' ἐμὲ μακρῷ κάκιον. κομίσας γάρ με ἐς τὸ ὄρος, καί μοι φορτίον ἁδρὸν ἐπιθεὶς ἐκ τῶν ξύλων, τοῦτο μὴ πιπράσκει γεωργῷ, πλησίον οἰκοῦντι, ἐμὲ δὲ γυμνὸν, καὶ ἄξυλον κομίσας οἴκαδε, καταψεύδεταί μου πρὸς τὸν αὐτὸν δεσπότην ἔργον ἀνόσιον· τοῦτον, δέσποτα, τὸν ὄνον, οὐκ οἶδ' ὅτι βόσκομεν, δεινῶς ἀργὸν ὄντα, καὶ βραδύν. ἀλλὰ μὴν νῦν ἐπιτηδεύει καὶ ἄλλο ἔργον, ἐπὰν γυναῖκα ἢ παρθένον καλὴν καὶ ὡραίαν ἴδῃ, ἢ παῖδα, ἀπλακτίσας, ἕπεται δρόμῳ ἐπ' αὐτὸς, ὡς εἴ τις ἐρᾷ ἄνθρωπος ἄῤῥην, ἐπὶ ἐρωμένῃ γυναικὶ κινούμενος, καὶ δάκνει ἐν φιλήματος σχήματι, καὶ πλησιάζειν βιάζεται. ἐκ δὲ τούτου, οἱ δίκας καὶ πράγματα παρέξει,

confeci viæ, cùm non daretur illi facultas stuppam ampliùs incendendi, limo atque aqua plenam. At scelestus ille asinarius domum reuersus, omnem in me culpam coniecit, asserens me mea sponte in ignem prosiluisse. Alter deinceps impurus puer ingens aduersum me excogitat malum: nam cùm me ad montem deduxisset, grandi lignorum imposito onere, rediens vicino agricolæ ligna vendidit, méque vacuum lignis domum reducens, apud dominum veluti inutilem accusat, inquiens: Quid hunc asinum ampliùs nutrimus frustra, difficilem, tardum, grauem? Inspice quæ sit eius cura: si mulierem aut virginem formosam conspicit, euestigiò calcibus prosiliens, cursu ad eam fertur, tanquam homines ad mulieres dilectas solent, & morsu tanquam osculo appetens, nititur concumbere: ex quo lites tibi & odia

παρίξει, πάντων ὑβριζομένων, πάντων ἀναρπιζομένων. καὶ γὰρ νῦν ξύλα λομίζων, γυναῖκα εἰς ἀγρὸν ἀπιοῦσαν ἰδὼν, τὰ μὲν ξύλα πάντα χαμαὶ ἐσκόρπισεν ἀρσενικῶς μὲν, τῇ δὲ γυναῖκα εἰς τὴν ὁδὸν ἀναρπάσας, γαμεῖν ἐβούλετο, ἕως ἄλλοθεν ἐκθρασυνθέντων, ἠμυνάμην τῇ γυναικὶ, εἰς τὸ μὴ θρασυνθῆναι ἐπὶ τοῦτο ἑαυτὴν τοῦτο ἐρασθῆ. οὐ ταῦτα συνθόμενος, ἀλλ' εἰ μήτε ἁδρίζαν, ἔφη, ἐθέλει, μήτε φορτηγεῖν, μὴ ἔρωτας ἀνθρωπίνους ἐρᾷ, ἀπὸ γυναῖκας καὶ παῖδας οἰστρούμενος, ἀρσενικῶς ἔχετε αὐτόν· καὶ τὰ μὲν ἔγκατα θῆς λυσὶ λάτε, καὶ τὰ ἱερεῖα θῆς ἐργάταις φυλάξατε. καὶ ἴσως ἔρημα τῶς οὕτως ἀπέθανε, λύκος ἢ θῆ ἁταφάγεται. ὁ μὲν οὖν ἀκάθεκτος πᾶς, ὀνηλάτης ἐμὸς ἔχαρι, καί μι αὐτίκα ἤθελεν ἀρσενικῶς ἀμύνειν. ἀλλ' ἔτυχε γάρ τις παρὼν τότε γειτόνων γεωργῶν, καὶ οὗτος ἐρύσατό μι ἐκ τοῦ θανάτου, λέγων ἐπ' ἐμοὶ βλασφήμως· μυδαμῶς, ἔφη, ἀρσενικῷ ὄνον, καὶ ἀλλὰ καὶ ἀχθοφορεῖν ἀνάγκη. καὶ ὃ

omnibus conquerentibus patientibusq; insurgunt. Enimuerò nunc ligna ferens, conspecta in agrum abeunte fœmina, ligna abiecta dispersit, mulierem tanquam coiturus insequitur, donec alijs aliunde accurrentibus, mulier ab huius formosi amatoris impetu liberata est. Hæc patronus credens: Posteaquam, inquit, neque piger ire vult, neque sarcinam ferre, sed mulieres appetens, amores hominum imitatur: occidite eum, & intestinis vulturibus datis, carnes operarijs seruate. Si quis quomodo sit mortuus, quæret, fingite à lupo interemptum. Ad hoc absurdus ille puer gauisus, me subitò parat iugulare. Sed fortè accidit vt vicinus quidam agricola me ab interitu vindicaret, quædam consulens aduersum me grauiora: Nequaquam hunc asinum occidas, inquit, pistrino aptum, atque oneri ferendo. Neq; etiam magnum,

μέγα ἔργον, ἐπειδὴ γὰρ εἰς ἀνθρώπους ἔρωτι καὶ οἴστρῳ φέρεται· λαβὼν αὐτὸν, ἔκτεμε. τῆς γὰρ ἐπαφροδίτου ταύτης ὁρμῆς ἀφαιρεθεὶς, ἡμερός τε ἐσθὺς, καὶ πίων ἔσται, καὶ οἴσει φορτίον μέγα, οὐδὲν ἀχθόμενος. εἰ δὲ αὐτὸς ἀπείρως ἔχεις ταύτης τῆς ἰατρείας, ἀφίξομαι δεῦρο, μεταξὺ τριῶν ἢ τεττάρων ἡμερῶν, καί σοι τοῦτον σωφρονέστερον παρέξω τῇ τομῇ. οἱ μὲν οὖν ἔνδον ἅπαντες ἐπηνοῦν τὸν συμβουλον, ὡς εὖ λέγοι· ἐγὼ δὲ ἤδη ἐδάκρυον, ὡς ἀπολέσων αὐτίκα τὸν ἐν τῷ ὄνῳ ἄνδρα· καὶ ζῆν οὐκ ἔτι ἐθέλειν ἔφην, εἰ γενοίμην εὐνοῦχος. ὥστε καὶ ὅλως ἀπεσιτοῦσαι τοῦ λοιποῦ ἐγνώκειν, ἢ ῥίψαι ἐμαυτὸν ἐκ τοῦ ὄρους, ἔνθα ἐκπεσὼν, θανάτῳ οἰκτίστῳ ὁλόκληρος ἔτι, καὶ ἀκέραιος νεκρὸς τεθνήξομαι. ἐπεὶ δὲ ἦν νὺξ βαθεῖα, ἄγγελός τις ἀπὸ τῆς κώμης ἦλθεν, εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ τὴν ἔπαυλιν, ταύτην λέγων τὴν νεόνυμφον κόρην, τὴν ἑπὸ τοῖς λῃσταῖς γενομένην, καὶ τὸν ταύτης νυμφίον, περὶ δείλην ὀψίαν, ἀμφοτέρους αὐτοὺς, ἐν τῷ αἰγιαλῷ περιπατοῦντας ἐπιπολάσαν ἄφνω τὴν θάλασ-

si in amores mulierum labitur. castra ipsum. summota enim veneris cupiditate, mitis erit & pinguis, cui non sit difficile etiam grauissimum onus ferre. Si, quomodo castretur, ignoras, triduo aut quatriduo virum adducam huius artis peritissimū. Approbatur à singulis qui aderant, consilium. Hoc audiēs, fundebam lachrymas, tanquam vir essem in asino desiturus neq; enim viuere ampliùs cupiebam, si fierem eunuchus. Potius ergo aut inedia deficere decreui, aut ex monte aliquo me præcipitem dare, vt morte misera effugerem vitam miseriorem. At nocte intempesta superuenit in agros & villam nuncius, puellam à latronibus nuper raptam, & eius sponsum meridie iuxta littus deambulantes, ab inundantis maris aqua raptos atque absorptos

θάλασσαν ἁρπάσαι, καὶ ἀφανεῖς ποιῆσαι, καὶ τέλος αὐτοῖς τοῦτο τῆς συμφορᾶς καὶ θανάτου γένεσθαι. οἱ δὲ, οἷα δὴ κεκενωμένης οἰκίας νέων δεσποτῶν, ἔγνωσαν μηκέτι μένειν ἐν τῇ δουλείᾳ, ἀλλὰ πάντα διαρπάσαντες τὰ ἔνδον, φυγῇ ἐσώζοντο. ὁ δὲ νομεὺς τῶν ἵππων καὶ μὲ παραλαβὼν, καὶ πάνθ', ὅσα δυνατὸς ἦν, συλλαβὼν, ἐπικατέδησέ μοι καὶ ταῖς ἵπποις. ἐγὼ δὲ ἠχθόμην μὲν, φέρων φορτίον ὄνου ἀληθινοῦ, ἀλλ' οὖν ἄσμενος τὸ ἐμπόδιον τοῦτο τῆς ἐμῆς ἐδεξάμην ἐκτομῆς. καὶ τὴν νύκτα ὅλην ἐλθόντες ὁδὸν ἀργαλέαν, καὶ τριῶν ἄλλων ἡμερῶν τὴν ὁδὸν ἀνύσαντες, ἐρχόμεθα ἐς πόλιν τῆς Μακεδονίας, Βέροιαν, μεγάλην καὶ πολυάνθρωπον. ἐνταῦθα ἔγνωσαν οἱ ἄγοντες, ἡμᾶς ἱδρύσαι, καὶ ἑαυτούς. καὶ τότε δὴ πράσις ἦν ἡμῶν τῶν κτηνῶν. καὶ κῆρυξ εὔφωνος, ἐν ἀγορᾷ μέσῃ ἑστὼς, ἐκήρυττεν. οἱ δὲ πρεσῶντες ἰδεῖν ἤθελον, τὰ σώματα ἡμῶν ἀνοίγοντες, καὶ τὴν ἡλικίαν ἐν τοῖς ὀδοῦσιν ἑκάστῳ ἔβλεπον. καὶ τοὺς μὲν ὠνήσαντο, ἄλλος ἄλλον, ἐμὲ δὲ ὕστατον ἀπολελειμένον,

absorptos fuisse, hunc finem & rerum & vitæ sortitos. Serui nouis dominis vacua domo, decreuêre omnes nequaquam decæterò seruitutem pati: raptisq; quæ in agris erant, aufugiunt. Qui equis præerat, adsumptis quæ poterat, mihi & equis imponit. Aegrè ferebam non ferre me onus asino dignum: lætabar tamen me euasisse id periculum exectionis. Vniuersa nocte confecimus longum iter, tertia die in vrbem Macedoniæ peruenimus Berœam, quippe magnã ac populosam, in qua habitare statuerat qui me ducebat, & simul iumenta vendere. Præco medio stans in foro nos proscribebat. emptores diligenter inspiciebant omnia, aperientes os, atq; ex dentibus ætatem cuiusq; coniectãtes: & emerunt alij iumenta reliqua, me vltimum relictum præco iussit reduci domum,

λειμένον, ὁ κῆρυξ ἐκέλευσεν αὖθις ἐπανάγειν ἐς οἶκον, ὁρᾷς, λέγων, οὗτος μόνος οὐχ εὕρηκε κύριον. ἡ δὲ πολλὰ πολλάκις δινουμένη, καὶ μεταπίπτουσα νέμεσις, ἤγαγε κἀμοὶ τὸν δεσπότην, οἷον οὐκ ἂν εὐξαίμην. κίναιδος γὰρ καὶ γέρων ἦν, τούτων εἷς, τῶν τὴν θεὸν τὴν Συρίαν εἰς τὰς κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς περιφρόντων, καὶ τὴν θεὸν ἐπαιτεῖν ἀναγκαζόντων, τούτῳ πιπράσκομαι, πολλῆς πάνυ τιμῆς, τριάκοντα δραχμῶν. καὶ σένων ἤδη, τῷ δεσπότῃ εἰπόμην ἄγοντι. ἐπεὶ δὲ ἥκομεν, ἔνθα ᾤκει Φίληβος (τοῦτο γὰρ εἶχεν ὄνομα ὁ ὠνησάμενός με) μέγα εὐθὺς πρὸς τῆς θύρας ἀνακέκραγεν, ὦ κοράσια, δοῦλον ὑμῖν ἐώνημαι, καλὸν καὶ ἁδρὸν, καὶ Καππαδόκην τὸ γένος. ἦσαν δὲ τὰ κοράσια ταῦτα, ὄχλος κινάδων, συνεργῶν τοῦ Φιλήβου. καὶ πάντων πρὸς τὴν βοὴν ἀνεκρότησαν· ᾤοντο γὰρ ἀληθῶς ἄνθρωπον εἶναι τὸν ἐωνημένον. ὡς δὲ εἶδον ὄνον ὄντα τὸν δοῦλον, ἤδη ταῦτα ἐς τὸν Φίληβον ἔσκωπτον, τοῦτον οὐ δοῦλον, ἀλλὰ νυμφίον σαυτῇ πόθεν ἄγεις λαβοῦσα; ὄναιο δὲ τούτων τῶν καλῶν γαμῶν, καὶ τέκοις

domum, inquiens: Hunc solum vides non reperisse emptorem. At sors multa reuoluens sæpiùs & commutans, dominum minimè gratum parauit. Cinædus erat senex, vnus ex ijs qui deam Syriam per villas & agros circumferentes, stipem deæ offerre impellunt. huic magno vendor precio, drachmis triginta: quem ligatus sequor. Vbi domum Philebi (hoc emptori nostro nomen erat) peruenimus, magna ad ostium voce: ô Corasia, inquit, seruum vobis emi pulchrum ac grandem, genere Cappadocem. Erant ea Corasia cinædorum turba Philebi coadiutorum. qui omnes ad illius vocem applaudentes, existimabant verum emptum esse: vt verò asinum vidêre, Philebum increpant, qui non seruum, sed sponsum sibi adduxerit suis nuptijs dignum,

κοις ταχέως ἡμῖν πώλους τοιούτους. καὶ οἱ μὲν ἐγέλων, τῇ δὲ ὑστραίᾳ, συνετάττοντο ἐπ' ἔργον, ὥσπερ αὐτοὶ ἔλεγον. καὶ τὴν θεὸν ἐνσκευασαμένοι, ἐμοὶ ἐπέθηκαν, εἶτα τῆς πόλεως ἐξηλαύνομεν, καὶ τὴν χώραν περιήειμεν. ἐπειδὰν δ' εἰς κώμην τινὰ προσέλθοιμεν, ἐγὼ μὲν ὁ θεοφόρητος ἱστάμην, ὁ δὲ αὐλητὴς ὅμιλος ἐφυλὰ ἔνθεον. οἱ δὲ τὰς μίτρας ἀπρρίψαντες, τὴν κεφαλὴν κάτωθεν ἐκ τῆς αὐχένος ἑλίσσοντες, τοῖς ξίφεσιν ἐτέμνοντο τοὺς πήχεις. καὶ τὴν γλῶτταν τῶν ὀδόντων ἐπιβάλλων ἕκαστος, ἔτεμνε καὶ ταύτην, ὥστε ἐν ἀκαρεῖ πάντα πεπλῆσθαι μαλακοῦ αἵματος. ἐγὼ δὲ ταῦτα ὁρῶν, τὰ πρῶτα ἔτρεμον ἑστὼς, μή ποτε χρεία τῇ θεῷ καὶ ὀνείου αἵματος γένοιτο. ἐπειδὰν δὲ κατακόψειαν οὕτως ἑαυτοὺς, ἐκ τῶν περιεστηκότων θεατῶν συνέλεγον ὀβολοὺς καὶ δραχμάς· ἄλλος ἰσχάδας, καὶ οἶνον, καὶ τυροῦ κάδον ἐπέδωκε, καὶ πυρῶν μέδιμνον, καὶ κριθῶν τῷ ὄνῳ. οἱ δὲ ἐκ τούτων ἐτρέφοντο, καὶ τὴν ἐπ' ἐμοὶ κομι=

ex quo certè pullos eiusmodi quamprimùm pararet. Ad hæc cùm risissent omnes exercitio suo intenti, paratis domi sacris, mihi deam superimposuerunt. Ciuitatem ingressi, cùm patriam perambularemus, in quandam villam peruenimus, in qua ego deam ferens constiti. Quidam qui rei sacræ præerat, cùm veluti deo plenus nonnulla protulisset verba, reliqui mitra proiecta caput subtus guttur ligantes, ensibus laceratos feriunt, linguam insuper foris dentes extensam quisque incidit, vt breui tempore omnia sanguine manarent. Hîc ego valde extimescebam, ne asini quoque sanguine deæ opus esset. Eo pacto cùm sibi sanguinem eduxissent, drachmas & obolos à circumstantibus colligunt. Alij carycas præbent, & vinum, caseiq; fiscellas: alij medimnos tritici atque hordeum in asini cibũ. Ex his & habebant victũ, & sacra deæ faciebant.

κομιζομένην θεὸν ἐθράπευον καί ποτε εἰς κώμην τινὰ αὐτῶν εἰσβαλλόντων ἡμῶν, νεανίσκον τῶν κωμητῶν μέγαν ἀγρεύοντες, εἰσάγουσιν εἴσω, ἔνθα καταλύοντες ἔτυχον. ἔπειτα ἔπασχον ἐκ τοῦ κωμήτου, ὅσα συνήθη καὶ φίλα τοιοῦτος ἀνοσίοις κιναίδοις ἦν. ἐγὼ δὲ ὑπεραλγήσας ἐπὶ τῇ ἐμαυτοῦ μεταβολῇ, ὅτι μέχρι νῦν ἀνέχομαι κακῶν, ἀναβοῆσαι, ὦ Ζεῦ σχέτλιε, ἠθέλησα, ἀλλ' ἡ μὲν φωνὴ οὐκ ἀνέβη μοι ἡ ἐμὴ, ἀλλ' ἡ τοῦ ὄνου, ἐκ τοῦ φάρυγγος, καὶ μέγα ὠγκησάμην. τῶν δὲ κωμητῶν τινες (ἔτυχον γὰρ τότε ὄνον ἀπολωλεκότες, καὶ τὸν ἀπολωλότα ζητοῦντες) ἀκούσαντές μου μέγα βοήσαντος, παρέρχονται εἴσω, οὐδενὶ οὐδὲν εἰπόντες, ὡς ἐμοῦ τῶν ἐκείνων ὄντος, καὶ καταλαμβάνουσι τοὺς κιναίδους, ἄρρητα ἔνδον ἔργα ζομένους. καὶ γέλως ἐκ τῶν ἐπεισελθόντων πολὺς γίγνεται ἔξω, καὶ ἐκδραμόντες, ὅλη τῇ κώμῃ τοῦ λόγου διέδωκαν τῶν ἱβέων τὴν ἀσέλγειαν. οἱ δὲ αἰδούμενοι δεινῶς ταῦτα ἐληλεγμένα, τῆς ἐπιούσης νυκτὸς εὐθὺς ἔνθεν ἐξήλασαν. καὶ ἐπειδὴ ἐγένοντο ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς ὁδοῦ,

faciebant. Perambulantibus illis aliquando villam quandam, iuuenem grandiorem à se conspectum expiscati, domum in quam fortè diuerterant, deducunt. Illi muliebria (vt illis nefarijs cinædis mos erat) perpessi sunt: ego dolens me in asinum esse versum, cùm tantum scelus non possem ferre: O' scelesti, cùm vellem exclamare, pro voce hominis magnum rugitum dedi. Quidam ex ea villa amissum asinum quærentes, repentè audito rugitu, nullo præmonito ingrediuntur domum, quum æstimarent me suum asinum esse, repertis qui infanda patrabant cinædis, multo cum risu locum egressi, scelestam sacerdotum nequitiam per totam villam diuulgant. Illi ob eorum scelera deprehensa, pudore territi, proxima nocte abeunt. Cùm in locũ solitarium peruenissent,

ἐχαλέ-

ἐχαλέπαινον, καὶ ὠργίζοντο ἐμοὶ μηνύσαντι τὰ ἐκείνων μυστήρια. καὶ τοῦτο μὲν ἀνεκτὸν τὸ δεινὸν ἦν, κακῶς τῶν λόγῳ ἀκούειν, ἀλλὰ τὰ μετὰ τοῦτο οὐκέτ' ἀνεκτά· τὴν γὰρ θεὸν ἀφελόντες μου, καὶ χαμαὶ καταθέμενοι, καὶ τὰ στρώματά μου πάντα πρισπάσαντες, γυμνὸν ἤδη προσδέουσί με δένδρῳ μεγάλῳ, εἶτα ἐκείνῃ τῇ ἐκ τῶν ἀστραγάλων μάστιγι παίοντες, ὀλίγον ἐδέουσαν ἀποκτεῖναι, κελεύοντές με τοῦ λοιποῦ ἄφωνον εἶναι θεοφόρητον. καὶ μὴν καὶ ἀπροφάξαι μετὰ τὰς μάστιγας ἐβουλεύσαντο, ὡς ἐς ὕβριν αὐτοὺς βαλόντα πολλὴν, καὶ τοὺς κώμης οὐκ ἐργασαμένους ἐκβαλόντα. ἀλλ' ὥστε με μὴ ἀποκτεῖναι, δεινῶς αὐτοὺς ἡ θεὸς ἐδυσώπησε, χαμαὶ καθημένη, καὶ οὐκ ἔχουσα ὅπως ὁδεύοι. ἐντεῦθεν οὖν, μετὰ τὰς μάστιγας, λαβὼν τὴν δέσποιναν, ἐβάδιζον. καὶ πρὸς ἑσπέραν ἤδη καταλύομεν εἰς ἀγρὸν πλουτοῦντος ἀνθρώπου, καὶ ἦν οὗτος ἔνδον. καὶ τὴν θεὸν μάλα ἄσμενος τῇ οἰκίᾳ ὑπεδέξατο, καὶ θυσίας αὐτῇ προσήγαγεν. ἐνθάδε οἶδα μέγαν κίνδυνον αὐτὸς ὑποστάς. τῶν φίλων γάρ

increpabant me irati admodum, quòd eorum mysteria patefecissem. Tolerabile hoc erat damnum, verbis mala audire: quod sequitur, non ferendum. deam quippe deponentes, sublata sella, nudum arbori robustæ alligant, deinde fuste ex neruis facto, me ad necem verberant, iubentes in futurum esse taciturnum. & simul post verbera me statuunt iugulare, qui villicorum iram in se incitârim, neq; per me licuerit facere consuetum quæstum: sed ope iacentis humi deæ id prohibentis, ne deesset qui eam ferret, cædem effugi: post multas tamen plagas reposita supra me dea, iter prosecuti sunt. Vesperi in hominis opulēti prædium peruenimus, qui liberiùs nos domi excipiens, sacra Deæ peregit. Hîc ego ingens periculum adij. Amicus quidam

τις ὦ λιτωτότης τῶν ἀγρῶν ἔπεμψε λῶρον, ὄνου ἀγείου μηρόν. τοῦτον μάγειρος σκευάσας καθὼς, ῥαθυμίᾳ ἀπώλεσε, λύχνων πολλῶν λαθραίως ἅσα παρελθόντων. ὁ δὲ λιλιὼς πλησὰς πομπὰς, καὶ βαθὺνον ἐκ τῆς ἀπωλείας τοῦ μηροῦ, ἔγνω λογισάμενος ἑαυτὸν ἐκ ζῆν πρέπειν. ἢ δὲ γυνὴ ἐκ τούτου, ἱκανὸν ἐξαίσιον ἡμῖν, ἀλλὰ μήτε ἀποθνήσκειν, εἶπεν, ὦ φίλτατε, μήτε ἀθυμίᾳ ζειοῦτε λῶς σεαυτόν· παθόμενος γάρ μοι, πράξεις τοῦ πάντα. τῶν λυκάδων τὸν ὄνον λαβὼν ἔξω, εἰς ἔρημον χωρίον, ἀπελθὼν σφάξας αὐτὸν, τὸ μὲν σὺ ἐκεῖνο, τὸν μηρὸν ἀρτεμῶν, κόμιζε λάθρα, καὶ σκεύαζε, ὡς λιτωτότης ἀπόλῃ. καὶ τὸ ἄλλο δ' ἔνδεκα κάτω πως, εἰς τὸν λογισμὸν ἄφορ· λόξει γὰρ ἀφθὰς, οἴχεσθαί σοι, καὶ εἶναι ἀφανῆς. ὁρᾷς δὲ, ὡς ἔστιν εὔσαρκος, καὶ ζῶν ἀγείου ἐκείνου πάντα ἀμείνων. ὁ δὲ μάγειρος, τῆς γυναικὸς ἐπαινέσας τὸ βούλευμα, ἄειστ, ἔφη, ζοί, ὦ γύναι ταῦτα. καὶ τοῦτῳ μόνῳ ὦ ἔργῳ τὰς μάσγας φυγεῖν ἔχω, καὶ τοῦτό μοι κλῆν παραλέλειται. ὁ μὲν οὖν ἀνόσιος οὗτος, οὐμὸς μάγειρος, ἐμὲ

quidã noſtri hoſpitis m partem ſyluestris aſini ei dono miſit, quam canes qui intus occluſi erant, coqui negligẽtia comederunt. Hic præter modum, ne domini iuſſu vapularet, cũm de morte cogitaret, conſilio mulieris pepercit vitæ. Si mihi credes, inquit, & te ſaluabis, & reſarcies hoc damnum. Habẽt hi cinædi aſinum, quem ſi deduxeris in deſertum locũ, facilè illum potes occidere, ſumptamq; ex eò partem parare in cibum domino: reliquũ corporis in præceps abiẽce. exiſtimabunt cinædi aufugiſſe aſinum, neq; ampliùs deprehẽdi poſſe. hic verò aſinus pinguis eſt, & perſimilis ſyluestri. Approbato mulieris conſilio, coquus intelligẽs hoc pacto iram patroni declinaturũ, mihi propinquat, vt conſultum facinus patraret. At ego quid de me futurum

ἐμὲ πλυσίον ἐσὼς, πῆγωμαι ταῦτα σωτηδηλούτε· ἐγὼ δὲ, τὸ μέσον ἤδη πορώμενος, κράτιστον ἔγνων τὸ σῶμα ἐμαυτῷ ἐκ τῆς καινίδος. ῥῆξας τὸν ἱμάντα, ᾧ δεδέμην, καὶ ἀνασκιρτήσας, ἐπὶ μάλα δρόμῳ ἔσω ἔθεον, ἔνθα ἐλάπνουν οἱ λίναιδοι, σὺν ὧ δεσπότῃ τῶν ἀγρῶν. ἐνταῦθα ἀσφαλῶς, ἀναπίπτω πάντα ὧ σκιρτήματι, καὶ νυχνίαν καὶ πανίας. μᾶλλον μὲν ὤμην κομψόν τι ζῶον πρὸς σωτηρίαν ἐμοὶ εὑρηκέναι, καὶ τὸν δεσπότην τῶν ἀγρῶν ἐπανόδου αὐθέως, ὡς ἀγέρωχον ὄνον, ἐμὲ κατακεκαθγότα, φυλάττεσθαι ἀσφαλῶς. ἀλλά μοι ἔζε τὸ μομφὸν, εἰς ἔσχατον λῆρον ἐπεσεν ἐπανοδος, νυκτὸς μόξαντες μοι, ξίφη πολλὰ ἔδη, καὶ πόλλας ἐπ' ἐμὲ ἐσπάσαντο, καὶ ξύλα μακρὰ, καὶ εἶχον οὕτως, ὥστε ἀφελέσθαι μου τὸ ἐγὼ δὲ ὁρῶν τὸν δεσπότην τὸ μέγεθος, δρόμῳ ἔσω πρόειμι, ἔνθα οἱ ἐμοὶ λιστόται λοιμωθήσεσθαι ἔμελλον. οἱ δὲ βιασάμενοι τοῦτο, συγκλάσαι τὰς θύρας εὖ μάλα ἔξωθεν. ἐπεὶ δὲ ἤδη ὄρθρος ἦν, ἀράμενος τὸν θῆν αὖθις, ἀπῆειν ἅμα τοῖς ἀγρύταις. καὶ ἀφικόμενα ἐς κώμην ἄπλην μεγάλην καὶ πολυάνθρωπον,

futurum esset præuidens, optimum factu duxi id periculum subterfugere. Igitur effracto quo ducebar loro, prosiliens feror intus cursu, vbi cinædi cum hospite cœnabant. subitò eo aduentu & lumen & mensam subij, existimans hoc scitum inuentum saluti mihi futurum, dominumq; ea uestigiò me ociosum aliquo tuto in loco detenturum: verùm hæc res in extremum est mihi versa discrimen. nam furiosum me opinati, ensibus, iaculis, longis baculis, velut occisuri me appetiuerunt: quo periculo perspecto, in interiora domus, vbi cinædi dormituri erant, curro. Illi ostium loci exteriùs occludunt. Diluculò nebulones illi, dea mihi superposita, recedētes, ad aliam ciuitatem copijs & opibus potentem perducunt: in qua

ἐν ᾗ καὶ καινότδόν τι ἱερα-
τοῦ ⟨ντος, τὸν θεὸν μὴ μέναι
ἐν ἀνθρώπου οἰκίᾳ, τῆς δὲ παρ'
ἐκείνοις μάλιστα τιμωμένης,
ἐπιχωρίᾳ δαίμονος τὸν ναὸν
οἰκῆσαι. οἱ δὲ καὶ μάλα ἀσμε-
νοι τὸν ξένον θεὸν ὑποδέ-
ξανται, ὡς σφῶν αὐτῶν θεῷ
συνοικίσαντος, ἡμῖν δὲ οἰκίαν
ἀπέδειξαν ἀνθρώπων πενή-
των. ἐνταῦθα συχνὰς ἡμέρας
οἱ δεισπόται διατρίψαντος, ἀ-
πιέναι ἤθελον εἰς τὸν πλη-
σίον πόλιν, καὶ τὸν θεὸν ἀπά-
γειν τὸν ἐπιχωρίου. καὶ αὐτοὶ
εἰς τὸ τέμενος παρελθόντος,
ἐκομίζοντο αὐτὸν, καὶ θύσον
ἐπ' ἐμοὶ, κλαυνὸν ἔξω. ἔτυχον
δὲ οἱ Δυσσεβεῖς, εἰς τὸ τέμενος
ἐκεῖνο παρελθόντος, ἀνάθημα,
φιάλην χρυσῆν ἁρπάσαντος,
λῶ ὑπὸ τῷ θεῷ ἔφερον. οἱ δὲ
ἱερομνῆται ἀθρόοι τοῦ, ὀ-
θὺς ἐδίωκον, ἕτα ὡς πλησίον
ἐγένοντο, καταπηδήσαντος ἀπ'
ὄπων, ἔχοντο αὐτῶν ἐν
τῇ ὁδῷ, καὶ δυσσεβεῖς καὶ ἱερο-
σύλους ἐκάλουν, καὶ ἀπῆγον
τὸ κλαπὲν ἀνάθημα, καὶ ἑρου-
ντος πάντα, εὗρον αὐτὸ ἐν τῷ κόλπῳ τῆς θεοῦ. δήσαντος
αὐτοῦ τὰς χεῖρας, ἔχον ὄπισω. καὶ τὰς μὲν εἰς τὸν ἀρκτὸν ἐμβάλ-
λουσι,

nouum interuenit prodigiũ.
nam cùm dea priuatæ domus
diuersorium abnueret, in tẽ-
plo seponi iussit eius loci, qui
à ciuibus maximè coleretur.
Illi libenti animo deã exter-
nam prope suum deum in tẽ-
plo collocant: nobis tradunt
pauperculæ hospitium do-
mus. Hic plures cinædi dies
commorati, cùm abire vel-
lent, deamq; à ciuibus pete-
rent, templum ingressi deam
asportant: verùm facinoroſi
homines phialam auream è
templo ablatam furto, infra
deam recondunt. qua re pa-
lam facta, ciues nos insecu-
ti, vt appropinquârunt, ex
equis desilientes, cinædos cæ-
piunt, impios illos ac sacri-
legos appellantes, cùm phia-
lam ereptam repeterent: &
scrutati singula, eam repe-
riunt in sinu Deæ absconsam.
Quam ob rem hos muliebres
viros colligatos, in vrbémq;
que traductos, in carcerem
conijciunt:

λησι, τῷ δὲ θεῷ, τῷ ἐπ' ἐμοὶ
λομιζομένῳ ἀργυρίῳ, ναῷ
ἄπῳ ἑλωκαν, τὸ ὂν χρυσίον τῇ
πολίτιδι θεῷ πάλιν ἀπέδω-
καν. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, τί σκοπῶ,
λαμὲ πιπρασκόμενον διέγνων. ἐ-
κεῖ ἀπέλουτό με ξένῳ ἀνθρώ-
πῳ, τῷ πλησίον κώμης οἰ-
κοῦντι. τέλυλα ἔχοντι ἄρτυς
πίπλαν. οὗτός με πραλαβὼν,
καὶ πυρῶν μεδίμνους δέκα ὠ-
νησάμενος, ἐπιθεὶς μοι τὸ πυ-
ρὸν, ὡς ἑαυτὸν ἤλαυνεν, ὁ-
δὸν ἀργαλέαν. ὡς δὲ ἤκομεν,
ἐσαγαγὼν με εἰς τὸν μυλῶνα, καὶ
ὁρῶ πολὺ πλῆθος ἥνδρων ὁμοι-
δέλων ἑτέρων. καὶ μύλαι πολ-
λαὶ ἦσαν, καὶ πᾶσαι τάξεις ἐσφί-
φουζο. καὶ πάντα ἕτοιμα μετὰ
τοῦ ἀλφίτου. καὶ τότε μοὶ μι,
οἷα ξένον δέλον, καὶ φορτίον
βαρυτάτων ἀράμενον, καὶ ὁ-
δὸν ἀργαλέαν ἀφυγμένον,
ἀναπαύεσθαι ἥνδρων ἀφῆκαν.
τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, ἐθόνλω τοῖς ὄμ-
μασιν ἐπιπιτάσαντες, ἵνα μὴ
βλέψωνδύσι με τὴν ὁδὸν τῆς μύ-
λης, εἶτα ἤλαυνον. ἐγὼ δὲ ἀ-
πισάμενος, ὅπως καὶ ἀλῶ, πολλάκις μαθὼν, πεσοποιέμενον ἀ-
γνοῶ, ἀπὸ μάτλω ἤλπιζον λαβόντες γὰρ οἱ τῶν ἥνδρων βα-
στηείας, ᾠρίσαντό με, καὶ μὴ πεσδοκήσαντα, ὡς ἐκ ὀρῶντα,

conijciunt : deamq; alio in templo ponentes, aurum suo deo restituunt. Postera die & res eorum, & me insuper vendunt. Ego à pistore incola propinquioris villae emptus sum, impositisq; decem tritici quos emerat medimnis, in villam difficili atque aspera via perductus. Erant domi iumenta conserua, molaeq; plurimae ab illis agitatae, omnia intus farinae plena: me verò, veluti seruum nouum solent, ac de via propter grande onus fessum, eo die quiescere sinunt. postridie me iugo molae alligatum, linteo velatis oculis, molere iubent. planè noram, id saepiùs expertus, quo pacto esset molèdum: sed simulans me eius operis rudem, frustra quietem speraui: nam plures qui aderant, acceptis baculis de improuiso me id minimè expectantem (neque enim aspicere poteram)

παίσειν ἀθρόᾳ τῇ χειρὶ, ὥστέ μι κάπη πληγῆς, ὥσπερ σρόμβον, ἐξαπίνης σρίφεσθαι. καὶ πέρας ἔμαθον, ὡς χρὴ τὸν δοῦλον ἐς τὸ τὰ δέοντα ποιεῖν, μὴ περιμένειν τὴν χεῖρα τοῦ δεσπότου. νικηθεὶς οὖν πάνυ γίγνομαι, καὶ ἀσθενὴς τὸ σῶμα, ὥστε ἔγνων μι ὁ δεσπότης πωλῆσαι. καὶ ἀπεδόθην μι ἀνθρώπῳ λιπουργῷ τὴν τέχνην· οὗτος γὰρ ἔχε λάπουν, λαβὼν γεωργεῖν, καὶ τοῦτο ἄχομαι ἔργον. ὁ δεσπότης οὖν ἔωθεν ἐπιθείς μοι τὰ πέλεκανα, ἐκόμιζεν εἰς τὴν ἀγοράν, καὶ παραδοὺς τοῖς ταῦτα πιπράσκουσιν, ἤκε μι πάλιν εἰς τὸν λάπουν. ἔπειτα ἐκεῖνον μὲν λιὰ ἕσκαπτε, καὶ ἐφύτευε, καὶ τὸ ὕδωρ τοῖς φυτοῖς ἐπῆγεν, ἐγὼ δὲ ἐν τούτῳ ἐσήκειμην ἀργός. ἐπὶ δὲ μοι πάνυ ἀλγεινὸς ὁ τότε βίος· πρῶτον μὲν, ἐπεὶ χειμὼν ἦδη ἦν, λιὰ κεῖνο ὀδὰξ τὸ σῶμα ἔχειν ἀργὸν ἀσαι, οὐχ ὅπως ἐμοί. καὶ ἀνυπόδητος, πηλὸν ὑγρὸν, καὶ πάνυ σκληρὸν καὶ ὀξὺ πάτειν. καὶ φαγεῖν τοῦτο μόνον ἀμφοτέροις ἦν, θείλακας πικρὰς καὶ σκληράς. λιά ποτε ἐξιόντων ἡμῶν ἐς τὸ κῆπον, ἐνύχα-

adeò percusserunt, vt euestigiò more turbinis circumducerem molam: expertúsque sanè didici seruum ad ea quæ fienda sunt, promptum esse debere, neque expectare domini manum. Eo labore admodum macer euasi, & corpore debilis: quapropter hortulano me vendidit, qui hortum ceperat colendum. Is olera in forum mea opera ferebat sæpiùs, agro deinde effodiendo, plantandóque ac rigando intentus, ego interim ociosus, sed vita propter frigus (erat enim hyems) satis molesta, cùm patronus nedum mihi, sed nec sibi lectum parare posset: me tum molle lutum, tum dura terra atque acuta multùm offendebat. Cibus item lactucæ amaræ, ac præduræ erant. Ambobus contingit aliquando nobis ad hortũ adeũtibus, vt obuiaremus

νει ἀνὴρ γενναῖος, στρατιώτου
τολὴν ἠμφιεσμένος, καὶ τὰ
μὲν πρῶτα, λαλεῖ πρὸς ἡμᾶς τῇ
Ἰταλῶν φωνῇ, καὶ ἤρετο τὸν κη-
πουρὸν, ὅπου ἀπάγοι τὸν ὄνον
ἐμέ. ὁ δὲ, οἶμαι, τῆς φωνῆς ἀ-
νόητος ὢν, οὐδὲν ἀπεκρίνατο· ὁ
δὲ ὀργιζόμενος, ὡς ὑπερορώ-
μενος, παίει τῇ μάστιγι τὸν κη-
πουρόν. κἀκεῖνος συμπλέκεται
αὐτῷ, καὶ ἐκ τῶν ποδῶν ἑποσπαι-
ρας, εἰς τὴν ὁδὸν ἐκτείνει, καὶ
κείμενον ἔπαιεν ἄτω, καὶ χειρὶ
καὶ ποδὶ, καὶ λίθῳ τῷ ἐκ τῆς ὁ-
δοῦ· καὶ ὃς τὰ πρῶτα καὶ ἀντε-
μάχετο, καὶ ἠπείλει, εἰ ἀνασταίη,
ἀποκτενεῖν τῇ μαχαίρᾳ. ὁ δὲ,
ὥσπερ ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου διδαχ-
θεὶς τὸ ἀκινδυνότατον, σπᾷ
τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ ῥιπτεῖ
πόῤῥω, εἶτα αὖθις ἔπαιε κείμε-
νον. ὁ δὲ τὸ κακὸν ὁρῶν ἤδη ἀ-
φόρητον, ψεύδεται ὡς τεθνηκὼς
ἐν ταῖς πληγαῖς. ὁ δὲ δείσας ἐπὶ
τούτῳ, τὴν μὲν αὐτοῦ, ὡς εἶχε, κείμε-
νον ἀπολείπει· τὴν δὲ μάχαιραν
βασάσας ἐπ' ἐμοὶ, ἤλαυνεν ἐς
τὴν πόλιν. ὡς δὲ ἤλθομεν, τὸν
μὲν κῆπον αὐτοῦ, συνεργῷ τινι
ἐπέδωκε γεωργεῖν· αὐτὸς δὲ,

mus generoso viro, veste induto militari: qui primùm verbis Italis hortulanum allocutus, petijt ab eo, quò asinum ducat. ille vocem militis (vt opinor) non intelligens, nihil respondit. Miles id veluti se contemptum ferens molestiùs, hortulanũ fuste cùm percussisset: ille militem amplexus, ad terram in via prostrauit. iacentem tum manibus, tum pedibus, tum saxo ferit. Miles cùm se tutaretur, minaretúrque, si exurgeret, se illum ense interfecturũ: hortulanus quid de se futurum esset præmonitus, extractum è vagina ensem, additis verberibus longè proiecit. Miles vitæ periculo motus, se ob verbera mortuum simulat. quod veritus hortulanus, iacentemq́ relinquens, ense supra me posito, in ciuitatem pergit: datoq́ alteri ad colendum horto, ob timorem, penes amicum vnà me ducens, ibi latenter diuertit: deinde

τὸν κίνδυνον τὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ δεδιὼς, κρύπτεται ἅμα ἐμοὶ, πρός

τινῶν τῶν ἐν ἄστει σωμάτων. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, λόξαν αὐτοῖς ὄντως ποιῆσαι, ἀμφὶ μὲν ἐμὸν ἀποστῆναι βιβλίων· ἐνίκρυψαν· ἐμὲ δ' ἀράμενοι ἐκ τῆς ὁδοῦ, δομίζουσιν ἄνω, τῇ κλίμακι, ἐς οἴκημα ὑπερῷον, ἀφικνοῦμαι ἄνω συγκλείουσιν. ὁ δὲ στρατιώτης, ἐκ τῆς ὁδοῦ τότε μόνος ἐξαναστὰς, ὡς ἔφασαν, καρηβαρῶν ταῖς πληγαῖς, ἦκεν ἐς τὴν πόλιν, καὶ τοῖς στρατιώταις τοῖς σὺν αὐτῷ ἐντυχὼν, λέγει τὴν ἀπόνοιαν τῶν ὑπηρετῶν. οἱ δὲ σὺν αὐτῷ σὺν ὅπλοις ἐλθόντες, μανθάνουσιν ἔνθα ἦμεν βεβυσμένοι, καὶ παραλαμβάνουσι τοὺς τῆς πόλεως ἄρχοντας· οἱ δ' ἄλλοι τινὰ τῶν ὑπηρετῶν πέμπουσι, τὴν τοῦ ἔνδον ἅπαντας πεῖσαι θᾶττον ἔξω βεβιασμένους. ὡς δὲ πεῖσθέντος, ὁ ὑπηρέτης ἐδάμη ἐφάνιζε. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται, ἔνδον ἔφασαν εἶναι τὸν ὑπηρέτην, ἐμὲ, τὸν ἐκείνου ὄνον. οἱ δὲ οὐδὲν ἄλλο ὑπολειφθῆναι ἔλεγον, οὔτε ἄνθρωπον, οὔτε ὄνον. θορυβοῦντος δὲ ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ πολλῆς βοῆς ἐκ τούτου γινομένης, ὁ ἀγέρωχος, καὶ πάντα πειθόμενος ἐγὼ, βουλόμενος μαθεῖν τίνες εἶεν οἱ βοῶντες, ἀφικνοῦμαι ἄνωθεν κάτω, διὰ τὸν θυρεόν. οἱ δὲ με ἰδόντες,

amici consilio se in arcam inclusit: me pedibus per gradum attractum recludunt in superiori ædium parte. Milites vbi de via surgens, vixq; ambulans ob susceptas plagas, in vrbem redijsset, narrat commilitonibus qui obuiam fortè facti sunt, iniuriam hortulani. Hi cùm nôssent quo essemus in loco, sumpto magistratu venientes domum, licitorem intus deducunt, iubentes eos qui domi essent, educi. Cùm lateret hortulanus, exclamant milites, illum & asinum intus esse. qui domi erant, nullos esse alios præter se, neque virum neque asinum, affirmant. Cùm tumultus & clamor plurimus in paruo loco esset excitatus, ego quidnam esset, cupidus sciendi, caput è fenestra extuli: quo illi viso, statim

ἐλόντος, ἀνθὺς ἀνεκραγον· οἱ δὲ ἐαλώκιϲϲ ψευδῆ λέγοντος. καὶ οἱ ἄρχοντες ἄσω παρελθόντος, καὶ πάντα ἀνερευνῶντες, εὑρίσκουσι τὸν ἐμὸν δεσπότην, τῇ λιβωτῷ ἐγκεκυφότα. καὶ λαβόντες, τὸν μὲν ἐς τὸ δεσμωτήριον πέμπουσι, λόγον τῶν τιθεμένων ὑφίξοντα, ἐμὲ δὲ ἐκεῖθεν βασανίζοντες, ζῶντα ἐξέρασαι ἐπείλησαν. πάντες δὲ ἄσβεστον ἐγέλων, ἐπὶ τῷ μιμησαντι ἐκ τῶν ὑπερῴων, καὶ πεσόντι τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην. ἐκεῖθεν τοίνυν ἐξ ἐμοῦ πρόδηλον ἦλθεν ἐς ἀνθρώπους ὁ λόγος οὗτος, ἐξ ὄνου παρακύψεως. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, τί μὲν ἔπαθεν ὁ δυσπρὸς, ὁ ἐμὸς δεσπότης, ἐκ οἶδα. ὁ δὲ στρατιώτης πωλήσειν με ἔγνω, καὶ πιπράσκει με πρός τινα καὶ ἄκοσιν Ἀθηναῖον. ὁ δ' ἀνησάμενος, θεράπων ἦν ἀνδρὸς σφόδρα πλουσίου, πόλεως τῶν ἐν Μακεδονίᾳ πρώτης, Θεσσαλονίκης. οὗτος τιθήνῃ ἑαυτοῦ τὰ ὄψα ἐκεῖ δεσπότῃ ἐσκεύαζε, καὶ ἔχει καὶ ἀδελφὸν σωφρονέστερον, ἄρτος πέμπειν, καὶ μελίπηκτα δειπνεῖν ἐπισάμενον. ἔζων οἱ ἀδελφοὶ, σύσκηνοί τε ἀεὶ καὶ ὁμόκοιτοι, καὶ ταὐτὸν ἐνόμιζον ἐμὲ τιθήνῃ ἔχον ἀναμιγ-

statim exclamant in mendacio deprehenſos. Scrutantes ſingula, hortulanum inuenerunt in arcula iacentem. extractum iudicibus tradunt, errati pœnam daturum. Me inferiùs demiſſum dant militibus. Ridebant in me verſi omnes, qui meo indicio prodidiſſem dominum: ex quo id verbum primùm prodijt in vulgus. Ex asino conſpecto. Quid deinceps patrono acciderit, ignoro: miles me emit minis viginti, qui miniſter erat viri prædiuitis Theſſalonicæ Macedoniæ ciuitatis. Eius miniſterium erat epulas parare diuiti. Cum iſto conſeruus frater habitabat piſtor, placentas melle conficiens: communia ſuæ his erant artis vtenſilia atque inſtrumenta. Hi

μεγα· καὶ μετὰ ταῦτα λαμὲ ἴσα ἔνθα λαγινον. ἡ οὖν ζοι μετὰ τὸ λάπανον τὰ λιπαρώτατα, πολλὰ λείψανα ἄμφω ἔσω ἐκόμιζον· ὁ μὲν ἱερῶν καὶ ἰχθύων, ὁ δὲ ἄρτων καὶ πλακουντων. οἱ δὲ λατακλεισθέντες ἔνδον ἐμὲ μετὰ τὸ τῶν, καὶ φυλακὴν ἐμοὶ γενυκυτάτην πρόσωπον, ἀπῆλθον, ὡς ἀπολούμην. λαγὼ ζῆς πρακεμένοις λειβιδίοις μαπρὰ χαίρειν λέγων, τῶς τέχνας, ἡ ζῆς λίρδεσι τῶν λιποτῶν ἰδίδιον ἐμαυτὸν, ἡ δὲ μακρὰ πολυν ἐγνωζόμην ἀνθρωπέου προφῆς. οἱ δὲ ἀνασχίψαντες ἔσω, τὰ μὲν πρῶτα οὐδὲν ἠσθάνοντο τῆς ὀψοφαγίας τῆς ἐμῆς, ἐπεὶ πλούτους τῶν παρακεμένων, λαμὲ ἔτι ἐν φόβῳ καὶ φθόνοι λιπόντες τὸ ἄεισον. ἐπεὶ δὲ καὶ τέλεον ἤμελον αὐτῶν λατα-γνῶς ἄνοιαν, τὰς λαπίσας τῶν μειδίων, καὶ ἅμα πολλὰ λατέτρωγον, καὶ ἐπειδὴ ἠσθάνοντο ἤδη τῆς ζωμίας· τὰ μὲν πρῶτα, ἄμφω ὑποπτον πῶς ἀπόνους ἔβλεπον, ἡ λιπόντες ὁ ἕτερος τὸ ἕτερον, ἡ ἅρπαγα τὰ λοιπῶν, καὶ ἀναίσχυντον ἔλεγον. ἡ ἦν ἀκεβῆς λοιπὸν ἄμφω, ἡ τὰ μειδίων ἀεθμὸς ἐγίνετο. ἐγὼ ἦ τὸ βίον εἶχον ἐν ἁδονῇ ἡ τρυφῇ, καὶ τὸ σῶμά

Hi mihi diuersorium dederunt in eo loco vbi reliquiæ cœnæ domini ab ipsis importabantur perplures, ab altero carnes ac pisces, ab altero placentæ. inter has me inclusum relinquentes, abeunt lauatum. Ego omisso hordeo, humano cibo ventrem refersi. Cùm redijssent, tum ex ciborum multitudine non animaduertunt cibos à me comestos, tum quia parcè, ne quid perciperent, comedi. Vbi illos id non perspexisse sensi, eorum fretus ignorantia, melioribus fruſtis corpus repleui. Tandem vt damnum cognouêre, alter alterum illa surripuisse suspicatus, pudore inuicem reticebant. Diligentiùs igitur adseruantes, reliquas portiones deinceps & fruſta adnumerant. Ego vitam voluptuosam in delicijs agens, factus

σῶμά μου ἐκ τῆς συνήθους τροφῆς πάλιν καλὸν ἐγεγόνει, καὶ τὸ δέρμα ἐπανθούσῃ τῇ τριχὶ ἀπέστιλβεν. οἱ δὲ γενναιότατοι, μέγαν τέ με καὶ πίονα ὁρῶντες, καὶ τὰ κριθίδα μὴ δαπανώμενα, ἀλλ' ἐν ταὐτῷ μέτρῳ ὄντα, εἰς ὑπόνοιαν ἔρχονται τοῦ τολμημάτων τῶν ἐμῶν. καὶ προσελθόντες, ὡς εἰς τὸ βαλανεῖον ἀπιόντες, ἔπειτα τὰς θύρας συγκλείσαντες, προσβαλόντες ὀπῇ τινι τὰ ὄμματα τῆς θύρας, ἐσκοποῦντο τἄνδον. καὶ ἀγὼ τότε τοῦ δόλου μηδὲν εἰδὼς, ἠείστων προσελθών· οἱ δὲ τὰ μὲν πρῶτα ἐγέλων, ὁρῶντες ἄριστον ἄπιστον. εἶτα δὲ τοὺς ὁμοδούλους ἐκαλοῦν ἐπὶ τὴν ἐμὴν θέαν· καὶ γέλως πολὺς ἦν. ὥστε καὶ ὁ δεσπότης αὐτῶν ἤκουσε τοῦ γέλωτος, θορύβου ὄντος ἔξωθεν, καὶ ἤρετό τινα, ἐφ' ᾧ τοσοῦτον οἱ ἔξω γελῶσιν. ἐπεὶ δὲ ἤκουσε, καὶ ἐξανίσταται τοῦ συμποσίου, καὶ δακύψας εἴσω, ὁρᾷ με συὸς ἀγρίου μερίδα

sum corpore pinguior, adeò vt pellis ex pilis nitidis admodum luceret. Illi me pinguiorem factum videntes, hordeum verò nequaquam minui, in suspicionem mei ducti, simulant se foràs ire lauandi gratia. clauso ostio, quid agam, per rimulas aspiciunt. Ego ignorans dolum, ad prandium proficiscor. Illi primò ridere incipiunt in cibo asini desueto. Conseruis deinde ad id spectaculum vocatis, rident simul omnes vehementiùs, adeò vt patronus peteret, quidnam accidisset vt adeò efferrentur risu. Vt causam percepit, surgens à symposio, atq; introspiciens, posteaquam me vidit syluestris apri frusta edentem, statim ridens se intus corripuit. Ego ægerrimè tuli me in furto & gula fuisse deprehensum. Ille suborto risu me iubet

κατεπίνοντα, καὶ μέγα ἐν γέλωτι ἀναβοήσας, εἰστρέχει εἴσω. καὶ ἀγὼ σφόδρα ἠχόθμην ἐπὶ τοῦ δεσπότου, κλέπτης ἅμα καὶ λίχνος ἑαλωκώς. ὁ δὲ πολὺν εἶχεν ἐπ' ἐμοὶ γέλωτα, καὶ τὰ μὲν πρῶτα κελεύει με

ἔσω ἄγεσθαι, εἰς τὸ ἐκείνου συμπόσιον. ἔπειτα παρασκευὴν μοι πρᾶθῆναι ἔφη, καὶ εἶναι ἐπὶ αὐτῇ πολλὰ τοῦ μὴ δυναμένου ἄλλου καταφαγεῖν, ὀρύα, λοπάδας, ζωμοὺς, ἰχθῦς ἑφθοὺς καὶ γάρῳ καὶ ἐλαίῳ κατακεκμηκότας, ἕψει δὲ, νάπυϊ ἐπηρτυμένους. ἐγὼ τοίνυν τύχην ὁρῶν ἤδη ἀπαλόν μοι προσμειδιῶσαν, καὶ μαθὼν ὅτι μὴ τοῦτο μόνον τὸ παρασκεύασμα, καὶ ζωὴ ἤδη ἐμπεπλησμένον, ὅμως ἐκείνων, τῶν παρασκευῶν. τὸ δὲ συμπόσιον ἐκλονεῖτο ὑπὸ γέλωτος. καί τις ἔφη, καὶ πίνεται οἶνον οὗτος ὁ ὄνος, λαβὼν ἐκράσατο ἐπιδεῶς καὶ ὁ δεσπότης ἐκέλευε, ἐγὼ τὸ προσενεχθὲν ἔπινον. ὁ δὲ, οἷον εἰκὸς, ὁρῶν με ἀτιμα πράττοντα, τοῦ μὴ ἀμελῶς τοῦ ἐμοῦ ἀνὴρ ἀγαθὸς τῷ ἐμῷ δεσπότῃ τινὶ καταβαλὼν ἐμὲ ὠνήσατο, καὶ ἄλλο τοσοῦτον. ἐμὲ δὲ πρέσβυν ἀπολαύσειν τινὶ ἑαυτῷ νεανίσκων, καὶ ἔφη καλήσειν, ὅτε ποιῶν μάλιστα, ψυχαγωγεῖν αὐτὸ δυνάμενον. ὡς δὲ ἐγγὺς ἐφάνη ἐμοὶ πανταχοῦ πένητος ὑφ' οὗτος, εἰς ἅπαντα, διδασκόμενος. καὶ πρῶτον μὲν καλλίνιπτόν με ἐπὶ κλίνης, ὥσπερ

iubet in conuiuium deduci: deinde mensam parari adeò multis cibis, vt nullus alter asinus eos potuisset edere. Cochleæ crudæ erant, pisces partim garo & oleo, partim sinapi conditi. Fortunã ego arridentem mihi sentiens, cogitansq; his iocis salutem mihi afferri posse, mensæ adstans prandium sumpsi: quæ ex re vniuersum conuiuium se in risum effudit. Cùm dixisset quispiam: Bibet hic asinus & vinum, si quis ministret: idq; patronus iussisset afferri, oblatum potaui. hoc ille præter modum admiratus, duplex eius quo venditus eram, precium annumerari emptori iussit, meq; dari adolescenti cuidam liberto suo, tum nutriendum, tum instruendum, quæcũq; illum oblectare possent. Facilè fuit illi me docere, parentem sibi, facientemq; singula quæ monstraret. Primum flecti me in genua supra lectum velut

ὥσπερ ἄνθρωπον ἐπ' ἀγκῶνος, ἐποίησεν, εἶτα καὶ πρόσπαλαίειν αὐτῷ, καὶ μὴν καὶ ὀρχεῖσθαι ἐπὶ τοὺς δύο ἐπανιστάμενον ὀρθὸν, καὶ κατανεύειν, καὶ ἀνανεύειν πρὸς τὰς φωνὰς, καὶ πάνθ' ὅσα ἐδυνάμην μὲν καὶ δίχα τοῦ μανθάνειν ποιεῖν. καὶ τὸ πρᾶγμα περιβόητον ἦν, ὄνος ὁ τοῦ δεσπότου οἰνοπότης, παλαίων, ὀρχούμενος. τὸ δὲ μέγιστον, ὅτι πρὸς τὰς φωνὰς ἀνεύνευον ἐν καιρῷ, καὶ κατεύνευον· καὶ πιεῖν δὲ ὁπότε θελήσαιμι, ᾔτουν, τοῖς ὀφθαλμοῖς τὴν οἰνοχόον κινήσας καὶ οἱ μὲν ἐθαύμαζον τὸ πρᾶγμα, ὡς παράδοξον, ἀγνοοῦντες ἄνθρωπον ἐν τῷ ὄνῳ κείμενον. ἐγὼ δὲ τρυφὴν ἐποιούμην, τὴν ἐκείνων ἄγνοιαν. καὶ μὴν καὶ βαδίζειν ἐμάνθανον, καὶ κομίζειν τὴν δεσπότην ἐπὶ τοῦ νώτου, καὶ τρέχειν δρόμον ἀλυπότατον, καὶ τῷ ἀναβάτῃ ἀναίσθητον. καὶ σκευήμοι ἦν πολυτελής. καὶ στρώματα πορφυρᾶ ἐπιβάλλομαι, καὶ χαλινοὺς εἰσεδεχόμην, ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ πεποικιλμένους, καὶ κώδωνες ἐξήπτοντό μου, μέλος μουσικώτατον ἐκφωνοῦντες. ὁ δὲ Μενεκλῆς, ὁ δεσπότης ἡμῶν, ὥσπερ ἔφην, ἐκ τῆς Θεσσαλονίκης

velut hominem docuit, tum sibi alludere, ac stantem pedibus anterioribus erectis psallere, ad eius quoque vocem annuere atque abnuere. omnia deniq; quæ poteram, imitabar. Vulgatum iam per vrbem erat, asinum vinum bibere, ludere, saltare, & quod mirabilius videretur, vocibus hominis obtemperare. Cùm vellem bibere, oculorum nutu admonebam ministrum. Mirabantur hæc omnes vt rem insuetam, inscij hominem in asino esse. Lætabar eorum stultitia, discens ambulare, ferre patronum, currere absque vlla sessoris molestia. Eram sumptuosiùs ornatus, purpureis phaleris, freno auro atque argento distincto. Pendebant insuper tintinabula, suauem sonum præbentia. Menecles patronus in Thessalonicam abijt, ob hanc causam, vt fe-

λονίκης ἀνὴρ ὁ Θεσσαλὸς ἐπ' αὐτίᾳ ζυνάντῃ, ὑπισχνεῖτο τῇ πατρίδι θέαν παρέξειν ἀνδρῶν ὅπλοις πρὸς ἀλλήλους μονομαχεῖν· εἰλότων δὲ ἡμῶν οἱ μὲν ἄνδρες, τῆς μάχης ἤδη ἕτοιμον ἦν παρασκευή, καὶ ἀφικόμεθα ἡμέρᾳ, ἐξηλαύνομεν οὖν ἔωθεν. ἐπεὶ δὲ τὸν ἀνισπότην ἤνεγκον, εἰς πολὺ χωρίον ἦν τῆς ὁδοῦ πρὸ τοῦ, καὶ ζοῖς ὀχήμασιν ἐπιβαίνειν χαλεπόν. ὡς δὲ κατέβημεν ἐπὶ Θεσσαλονίκην, οὐκ ἦν ὅπως ἐπὶ θέαν ἐκ ἀπάγεσθε, ἀλλὰ τὸν ὄψιν πλὴν ἐμοῦ. ἡ γὰρ ἐμὴ δόξα περὶ ἀνθρώπου μακροῦ, καὶ τὸ πολυπρόσωπον, καὶ τὸ ἀνθρώπινον τῶν ἐμῶν ὀρχημάτων καὶ παλασμάτων· ἀπ' ὀλίγου μὲν ἀνισπότης ζοῖς ἐνδοξοτάτοις τῶν αὐτοῦ πολιτῶν, παρὰ πόλυ πόλον ἐθέλειν με, καὶ τὰ παράδοξα ἐκεῖνα ἐν ἐμοὶ παίγνια ἐν ζῷ θέλειν παρεῖναι. ὁ δὲ ἐμὸς ἐπισάτης πρόσθεν μὲν ἦν ἐξ ἐμοῦ πολλῶν πάνυ δραχμῶν· καταλαμβάνει γάρ με ἔνδον, ἔχων ἐσθῆτα, καὶ ζοῖς βελομένοις ἰδεῖν ἐμὲ, καὶ λαμπράδοξα ἔργα, μισθὸν πλὴν θύραν λῦσαι γὰρ οἱ δ' ἀσκόμιζον, ἄλλος ἄλλό τι τῶν ἐμῶν σκευῶν· ἐγὼ δὲ ἤθροον. ὥστε ὀλίγων ἡμερῶν,

rebat, quòd erat pollicitus patriæ, se gladiatorios ludos daturum: qui cùm ad pugnandum parati adessent, nos manè profecti sumus. Ferebam dominum via dura & vehiculis difficili. Vbi Thessalonicam venimus, omnes ad spectaculum & me videndum conuenerunt: iam enim fama diffusa longiùs vulgauerat, me in modum hominis saltantem, varios ludos edere. Patronus post potum suis conciuibus (hi nobiles erant) in cœna me iocos illos incredibiles iubet edere. Libertus qui mihi præerat, faciens ex me quæstum, tenebat inclusum, eos qui meos ludos volebant aspicere, aperta ianua, datisq; nummis intromittēs. illi, aliud alter in meum cibum afferebant, & ea præsertim, quæ ventri asini minimè conuenirent. Me & domini & alio-

τῶν δεσπότῃ, καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει συναριστῶν, μέγας τε, καὶ πίων δεινῶς ἤδη ἐγεγόνειν. καί ποτε γυνὴ ξένη, οὐμέτρια κεκτημένη, τὴν ὄψιν ἱκανὴ, παρελθοῦσα εἴσω ἰδεῖν ἐμὲ ἀριστῶντα, εἰς ἔρωτά μου θερμὸν ἐμπίπτει, τοῦτο μὲν, τὸ καλλὸς ἰδοῦσα τοῦ ὄνου, τοῦτο δὲ, τῶν παραδόξῳ τῶν ἐμῶν ἐπιτηδευμάτων, εἰς ἐπιθυμίαν συνουσίας πρελθοῦσα. καὶ διαλέγεται πρὸς τὸν ἐπιστάτην τὸν ἐμὸν, καὶ μισθὸν ἁδρὸν αὐτῶν ἐπέσχετο, εἰ συγχωρήσειεν αὐτῇ, σὺν ἐμοὶ τὴν νύκτα ἀναπαύσασθαι. κἀκεῖνος οὐδὲν φροντίσας, εἴτε καὶ ἀνύσει τι ἐκείνη ἐξ ἐμοῦ, εἴτε καὶ μὴ, λαμβάνει τὸν μισθόν. κἀπειδὴ ἑσπέρα τε ἤδη ἦν, κἀκεῖ τῶν συμποσίου ἀφῆκεν ἡμᾶς ὁ δεσπότης, ἀναστρέφομεν, ἔνθα ἐκαθεύδομεν. καὶ τὴν γυναῖκα εὕρομεν, πάλαι ἀφιγμένην ἐπὶ τὴν ἐμὴν εὐνήν· ἐκεκόμιστο δὲ αὐτῇ προσκεφάλαια μαλακὰ, καὶ στρώματα εἴσω κατέθεντο, καὶ

& aliorum ciuium epulæ & magnum & pinguiorem reddiderant. & mulier quædam externa mei videndi cupida accedit, vt me aspiciat prandentem. vt aspexit, euestigiò in cupidinem mei exarsit, tum asini specie adducta, tum impulsa ludorùm venustate. Hæc cum liberto vt vnam noctem mecum esse sinat, magno precio paciscitur: qui parùm curans mei iacturam, precio accepto, cùm aduesperasceret, post cœnam domini iussu abiens, me ad locum vbi dormiebam, perducit. Ibi mulierem inuenimus lectum ingressam. puluinaria mollia importata erant, vestes quoque, & stragulæ, & stratum decens humi positum. Mulieris serui alio in loco abeunt iuxta domum dormitum: illa lumen intulit permagnum, igni simile: exutaq; veste, nuda propter lu-

χαμεύνιον ἡμῖν εὐπρεπὲς ἦν. εἶτα οἱ μὲν τῆς γυναικὸς θεράποντες αὐτοῦ που πλησίον, πρὸς τῶν δωματίου ἐκάθευδον. ἡ δὲ λύχνον ἔνδον ἔκαιε μέγαν, τῶν πυρὶ λαμπόμενον· ἔπειτα ἀπολυσαμένη, πρέστη

τῶν

ὦ πολυηρ γυμνὴ ὅλη. καὶ μύρου ἔκτινα ἀλαβάστρου προχαμένην, τότε ἀλείφεται, καὶ μὲ μυείλῃ, ἔνθεν μάλιστα πλὴν βίνά μου μύρων ἐνέπλησεν. ἕλκει μὲ λατιφίλησι, καὶ οἷα πρὸς αὐτὴν ἐρώμενον, καὶ ἄνθρωπον λιπλίγιζε. καί με ἐκ τῆς φορβάδος ἐπιλαβομένη, ἐπὶ τὸ κραββάτιον εἵλκει. κἀγὼ ὅλην τρίτου πρακαλέοντος ἀς τὸ δώμα, καὶ οἴνου δὲ παλαιοῦ πολλοῦ ἐπόθεν βεβυσμένου, καὶ ὠχρωτὶ τοῦ μύρου ὀσφρομένου, ἡ πλὴν παιδίσκην ὁρῶν πάντα καλὴν, κλίνομαι, καὶ σφόδρα ἐπόρουν, ὅπως ἀναβήσομαι πλὴν ἄνθρωπον. καὶ γὰρ ἐξότε ἐγεγόνειν ὄνος, σωφροσύης, ἀλλ' ὅλ' ἔζοις ὄνοις συνήθης ἔτυχον ἐφαψάμενος, οὐδὲ γυναικὶ ἐχρησάμην ὅπω. καὶ μὴν καὶ τότε μ' ἐς δίος ἐχὶ μέτριον ἦγε, μὴ ἐχωρήσω ἡ γυνὴ δραπαθείη, κἀγὼ ὥσπερ ἀνθρωφόνος, καλὴν δὴ φοβίλω. καὶ νέου ἐκ ἐς δίον δίδιάς· ἡ δὲ γυνὴ ποικοῖς ζοῖς φιλήμασι, καὶ ζόοις ἐρωτικοῖς, προκαλεμένη, ὡς ἔδην ὁ λατίχοντα, ὥσπερ ἀνδρὶ παραμen ſtetit: deinde ex alabaſtro proferens vnguentum, ſe primùm tum inungit, nareſq; vnguento replet: poſtmodum exoſculatur, ea loquens, quæ amor in hominem dilectum proferre cogit. Deinde me fune in ſtratum trahit. Ego nequaquam tertio egens hortatore, quò ducor accedens, cùm vino veteri eſſem reſperſus, vnguenti quoque odore incitatus, pulchritudine inſuper puellæ commotus, inclino me, dubius quònam pacto concumberem cum muliere. nam ex quo aſinus fui, expers coitus fui: neque cum aſinis in ea re conſueueram, neq; aſinam cognôram. Itaq; haud paruus mihi timor inceſſit ne ſcinderem dilacerarémq; in coitu mulierẽ, ac poſtmodum tanquam homicida meritã ſubirem pœnã. ſed hæc incaſſum à me cogitabantur. nam mulier multis amatorijs me oſculis prouocans, vbi me ad opus paratũ ſenſit, vt homini ſuperincumbeng

ἀμυχὴν, περιβάλλεταί με, καὶ ἅρας ὅσον, ὅλον περιλιξάζει. ἀγὼ μὴ ὁ ἄθλιος, ἰδιδοίκειν ἔτι, καὶ ὀπίσω ἀπῆγον ἐμαυτὸν ἀπρέπως· ἡ δέ τις ὀσφὺς τῆς ἐμῆς ἔχιζε, ὥστε μὴ ἐποχωρεῖν, καὶ αὐτὴ ἕλκειζε τὸ φιλῆγον. ἐπεὶ δὲ ἀκεμβῶς ἐπείσθην, ἔτι μοι καὶ πάσσαλον πῶς τὸν ὀχωκὸς ἀλουλύζει τε καὶ τέρψιν, ἀλλως λοιπὸν ὑπηρέζων, ἐννοούμενος, ὡς οὐκ ἄλλου κακίονι ἢ ἑαυτῷ Πασιφάης μοιχεύσειν. ἡδέως, ὅτως ἐμοὶ ἄρα ἐς τὰ Ἀφροδίσια ἐζέμη, καὶ ἀφ' ἑσπέρας σιωπῆς ἡδονῆς ἀκόρεστον, ὥστε ὅλην τὴν νύκτα ἐν ἐμοὶ ἐλαπάνησεν. ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ, ἡ μὴ ἀνασῶσα ἀπῆλθε, σιωθυμήσασα πῶς ἐπιτάχιον τὸν ἐμὸν, οἷσθα ἐπὶ ζοῖς αὐτῆς μισθὸν ἀπολύσειν νύκτα. ὁ δὲ ἅμα μὲν πλουσιώτερον ἐκ τῶν ἐμῶν γενόμενος, καὶ τῷ δεσπότῃ καινότερον ἐν ἐμοὶ ἐπιδεξάμενον, συγκατακλείει με τῇ γυναικί. ἡδέως ἐκτελέσατό μοι λαιῶς. καί ποτε ἐλθὼν ὁ ἐπίσκοπος, ἀπαγγείλαντος τῷ δεσπότῃ τὸ ἔργον, ὡς ἐμοῦ αὐτὸς ἀπολάξας. καὶ ἐμοῦ

cumbens me complectitur, ac paulùm eleuans, totum inguen accepit. Ego cùm retrocederem, adhuc reformidans, illa meos amplexa clunes, ad sese trahit, cedentem paulò: Quorsum, inquiens, refugis? atq; acriùs complexui inhæret. Vt verò sensi supellectilem iam mihi deesse ad explendam fœminæ libidinem ac voluptatem, timore depositò, haudquaquam ampliùs insequenti cedens, eius obtemperaui libens cupiditati: existimauiq; non esse me Pasiphaës adultero deteriorem. Hoc pacto vniuersa nox veneri data est, in voluptatem coitus frequenter consumpta. Cùm dies aduenisset, abiens mulier custodem meũ conuenit, precióque noctem aliam redemit. Ille ditior meo opere factus, quum rem domino significasset, cum fœmina reliquit inclusum: quæ priori exercitio intenta, voluptati operam impendit. Libertus interim summo cum desiderio

vesperi,

μὴ ἀλλότ', ἄγε αὐτὸν ἐσπέρας ἤδη, ἔνθα ἐκαθεύδομεν, καὶ διά τινος ὀπῆς τὴν θύραν διανοίξας μοι, ἵνα δὴν τῇ μέρακι σὺν αὐταῖς ἀθρήσω. ὁ δὲ ἡσθεὶς τῇ θέᾳ, καὶ δεηθείς μου λάβοι ταῦτα ποιοῦντα ἐπιθυμήσειν καὶ ἐνδώσειν πως μηδενὸς ἔξω τοῦ ἀπεῖναι, ἵνα, ἔφη, ἐν τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ τὴν θέαν παραγάγωμεν ἐς τὸ θέατρον, σώ τινι τῶν ἀδικασμένων γυναικῶν, καὶ πάντων ὀφθαλμοῖς ἐνὶ τῷ γυναῖκα ἀναβύσεται. δύο τινὰ τῶν γυναικῶν, ἃ τις ἰατρικὴ θυείοις ἀποθανεῖν, ἄγουσιν ἔνδον παρ' ἐμέ, καὶ κεῖσθαί τε ἐκέλευον, καὶ ψαύειν ἐμοῦ. ἔστα τὸ τῆς αὐτοῦ, τῆς ὥρας ἐκάστης ἐνεστώσης, ἐν ᾗ τὰς φιλοτιμίας ἔχων ὁ ἐμὸς δεσπότης, ἐσκόμησεν ἐμὲ ἐς τὸ θέατρον, καὶ ἐσήειμεν ὅτῳ, δειλινὴ δὴ μετάληψις, ἀπὸ χιλιάνης ἐνδικῆς πεποιημένη, χρυσῷ ἐσφηκωμένη· ἐπὶ ταύτης με ἀνακλίνουσι, δεηθεῖσί μοι τῷ γυναῖκα παρακατακλιναι. ἔστα οὕτως ἡμᾶς ἐπιθέωσαν ἐπί τινος μηχανήματος, καὶ ἔσω ἐς τὸ θέατρον προήγαγον, διατιθέμενοι ἐν ᾧ μέσῳ. καὶ οἱ ἄνθρωποι μέγα ἀνιβόησαν, καὶ ἱερόν πάσης χαρᾶς

vesperi, me inscio, ad interiorem in quo dormiebamus locum perducto patrono, me per rimulam ostendit cum adolescentula coëuntem. Eo aspectu oblectatus, rem prohibet efferri, cupiens me in theatrum duci ludorum tempore, quò id meum spectaculum in aliqua ex his quæ ad bestias damnatæ essent fœmina, in conspectu omnium videretur. Ac ad me introductam mulierem mihi hærere, & demulcere manibus iubent, vt cùm ludorũ instaret dies, in theatrum deduceremur, omnibus spectaculo futuri. Lectus erat magnus, ex Indica factus testudine, atque ornatus auro. In hoc me collocant, & iuxtà ponunt mulierem: deinde supra machinam lectũ positum in mediũ theatri ferunt, magna cũ acclamatione populi plausúq;, manus

χειρὸς ἐξήλατο ἐπ' ἐμοί. καὶ τράπεζα ἡμῖν παρέκειτο, καὶ πολλὰ ἐσκευασμένα ἐν αὐτῇ ἔκειτο, ὅσα τρυφῶντες ἄνθρωποι ἐν δείπνῳ ἔχουσι. καὶ παῖδες ἡμῖν παρεστήκεσαν, οἰνοχόοι καλοὶ, τὸν οἶνον ἡμῖν χρυσίῳ δοκονούμενοι. ὁ μὲν οὖν ἐπιστάτης, ἑστὼς ὄπισθεν, ἐκέλευέ με ἀριστᾶν· ἐγὼ δὲ ἅμα μὲν ἠδούμην, ἐν τῷ θεάτρῳ κατακείμενος, ἅμα δὲ ἐδεδίειν, μή που ἄρκτος ἢ λέων ἀναπηδήσηται, ἐν τούτῳ δέ τινος ἄνθη, φέροντος, παροδεύοντος, ἐν τοῖς ἄλλοις ἄνθεσιν ὁρῶ καὶ ῥόδων χλωρῶν φύλλα, καὶ μηδὲν ἔτι ὀκνῶν, ἀναπηδήσας τοῦ λέχους, ἐκπίπτω. καὶ οἱ μὲν ᾤοντό με ἀνίστασθαι ὀρχησόμενον. ἐγὼ δὲ ἐν ἐξ ἑνὸς ἐπιτρέχων, καὶ ἀπανθιζόμενος ἀπ' αὐτῶν τῶν ἀνθέων, τὰ ῥόδα, κατέπινον. τῶν δὲ ἔτι θαυμαζόντων ἐπ' ἐμοὶ, ἀτρεπίπτει ἐξ ἐμοῦ ἐκείνη ἡ τοῦ κτηνοῦς ὄψις, καὶ ἀπόλλυται, καὶ ἀφανὴς ἦν ἐκεῖνος ὁ πάλαι ὄνος, ὁ δὲ Λούκιος αὐτὸς ἔνδον μοι γυμνὸς εἱστήκει. τῇ δὲ παραδόξῳ ταύτῃ, καὶ μηδέ ποτε ἐλπισθείσῃ θέᾳ πάντες ἐκπεπληγμένοι, δει-

manus aduersus me extendẽtis. Nobis mensa erat pluribus præparata rebus, quæ in cœna deliciarum causa hominibus apponuntur. Adstabant nobis formosi pueri pincernæ, vinum nobis aureo poculo ministrantes. Ibi custos adstans meus, iubet me prandere. Verecundabar in theatro situs, & simul extimescebam ne quis vrsus aut leo ad me dilaniandum prosiliret. Hîc ego inter alios flores recentium rosarum folia conspicatus, statim è lecto prosilio. Arbitrabantur reliqui me veluti saltaturum ad ludum præbendum surrexisse: at ego inter homines ad flores vsque delatus, rosas selectas pascor. tum singulis rem admirantibus, iumenti speciẽ depono, omniq; prioris asini sublata forma, in Lucium illum priscum ante eos nudus redij. Hoc insperato veluti mirando monstro stupefactus populus,

νὸν ἐπεθορύβησαν, καὶ τὸ θέατρον εἰς δύο γνώμας ἐσχίζετο. οἱ μὲν γὰρ, ὥσπερ φάρμακα δεινὰ ἐπιστάμενον, καὶ κακόν τι πολύμορφον, ἠξίουν εὐθὺς ἔνδον πυρί με ἀπρθανεῖν· οἱ δὲ περιμεῖναι καὶ τοὺς ἀπ' ἐμοῦ λόγους ἔλεγον δεῖν, καὶ πρότερον διαγνῶναι, εἶθ' οὕτω δικάσαι περὶ τούτων. κἀγὼ δραμὼν πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς ἐπαρχίας (ἔτηχε δὲ τῇ θέᾳ ταύτῃ παρὼν) ἔλεγον κάτωθεν, ὅτι γυνή με Θετταλὴ, γυναικὸς Θετταλῆς δούλη, χρίσματι μεμαγευμένῳ ἐπαλείψασα, ὄνον ποιήσειε. καὶ ἱκέτευον αὐτὸν, λαβόντα ἔχειν με ἐν φουρᾷ ἔστ' ἂν αὐτὸν πείσαιμι, ὡς οὐ καταψεύδομαι, οὕτω γεγονώς. καὶ ὁ ἄρχων, λέγε, φησὶ, ἡμῖν ὄνομα τὸ σὸν, καὶ γονέων τῶν σῶν, καὶ συγγενῶν, εἴ τινας φῂς ἔχειν τῶν γένει προσήκοντας, καὶ πόλιν. κἀγώ· πατὴρ μὲν, ἔφην, ἔστι μοι Λούκιος, τῶν δὲ ἀδελφῷ τῶν ἐμῷ, Γάϊος· ἄμφω δὲ, τὰ λοιπὰ δύο ὀνόματα κοινὰ

magno coorto murmure, in diuersas sententias distrahebatur. alij vt magum, inq; varias formas mutari solitum, statim igni comburendum: alij paulò expectandum, meq; priùs audiendum censebant, ac postea sententiam ferendam. At ego ad præfectum vrbis, qui aderat in theatro, currens, dixi me à serua Thessalæ mulieris, quæ magna erat, vnguento perfusum, in asinum fuisse conuersum, rogo me in custodia detineat, quoad certior fieret me loqui vera. Dic, inquit præses, tuorum parentum & cognatorum, si quos habes, & ciuitatis nomen. Patrem esse mihi Lucium respondi, fratrem Caium, eodem quo ego vocatus cognomine: me historiarum aliarumq; rerum scriptorem, fratrem poëtam atque augurem esse, patriam vrbem Achaiæ Patras.

ἔχομεν, κἀγὼ μὲν ἱστοριῶν καὶ ἄλλων εἰμὶ συγγραφεὺς, ὁ δὲ ποιητὴς ἐλεγείων ἐστὶ, καὶ μάντις ἀγαθός. πατρὶς δὲ ἡμῖν Πάτρας

τῆς

τῆς Ἀχαίας. ὁ δὲ δικαστὴς, ἐπεὶ ταῦτα ἤκουσε. φιλτάτων ἐμοὶ, ἔφη, λίαν ἀνδρῶν υἱὸς εἶ, καὶ ξένων, οἰκίᾳ τέ με ὑποδεξαμένων, καὶ δώροις τιμησάντων. καὶ ἐπίσταμαι ὅτι οὐδὲν ψεύδῃ, παῖς ἐκείνων ὤν. καὶ τοῦ δίφρου ἀναπηδήσας, περιβάλλειτε, καὶ πολλὰ ἐφίλει, καί με καὶ οἴκαδε ἦγεν, ὡς ἑαυτόν. ἐν τούτῳ δὲ, καὶ ὁ ἀδελφὸς ὁ ἐμὸς ἀφίκετο, ἀργύριον, καὶ ἄλλα μοι πολλὰ κομίζων. κἀν τούτῳ με ὁ ἄρχων δημοσίᾳ, πάντων ἀκουόντων, ἀπολύει. καὶ ἐλθόντες ἐπὶ θάλατταν, ναῦν ἐσκεψάμεθα, καὶ τὴν ἀποσκευὴν ἐνεθέμεθα. ἐγὼ δὲ κράτιστον εἶναι ἔγνων, ἐλθεῖν παρὰ τὴν γυναῖκα τὴν ἐρασθεῖσάν μου τοῦ ὄνου, καλλίων αὐτῇ φανεῖσθαι λέγων, νῦν ἐν ἀνθρώπῳ ὤν. ἡ δέ μ' ἀσμένη τε εἰσεδέξατο, τῶν παραδόξῳ, οἶμαι, τοῦ πράγματος ἐπιτερπομένη, καὶ δειπνεῖν σὺν αὐτῇ, καὶ καθεύδειν ἱκέτευε. κἀγὼ ἐπειθόμην, νεμέσεως ἄξιον εἶναι νομίζων, τὸν ὄνον ἀγαπηθέντα, νῦν γενόμενον ἄνθρωπον ὑπερτρυφᾶν, καὶ τὴν ἐρασθεῖσαν ὑπερορᾶν. καὶ

Patras. Quæ vbi præses audiuit: Hospitis, inquit, filius es, hominis mihi amicissimi, qui me domi solitus est excipere, & donis prosequi. Scio te nil mentiri, tali parente natum: deq; sella descendens, me amplexus exosculatur, ac deducit domum. Interim meus aduenit frater, argentum afferens, aliáque multa. Cùm præses adstantibus omnibus me missum fecisset, ad mare descendimus. Præparata iam naui, commeatúq; imposito, optimum factu sum ratus, priusquam abirem, fœminam conuenire quæ me asinum adeò dilexerat. multò enim magis virum me asino pulchriorem fore sibi charum existimaui. Illa admodum læta me vidit, rei miraculo delectata, ac cœnare cubareq; secum hortata est. Existimabam illam quæ asinum dilexisset, multò maiorē in homine voluptatem sumpturam. Quum cœnassemus,

λαπνῶ σωὶ αὐτῇ, καὶ ἐκ τ μύρα
ἀλείφομαι, καὶ στεφανοῦμαι τῶν
φιλτάτων, καὶ ἐς ἀνθρώπους μι
ἀνατώσαντι ῥόδινα. πὲὶ δ' ὧν
νὺξ βαθεῖα, ἤδη καὶ καθεύ-
δειν ἦλθε. ἀφ' ὧν δ' ἐπανίστα-
μαι, καὶ ὥσπερ ἀ μίγα τι ποιῶν
ἀγαθὸν, ἀπαλλόμαι, καὶ ἵστα-
μαι γυμνὸς, ὡς λοῦσθαί τι
μᾶλλον ἀρίσων, ἐκ τῆς πρὸς
τὸν ὄνον συγκρίσεως. ἡ δὲ, ἐ-
πειδὴ εἶδέ με πάντα ἀνθρώ-
πινα ἔχοντα, προσπύσασά
μοι, ὑ φθείρῃ ἀπ' ἐμοῦ, ἔφη, καὶ
τ ἐμῆς οἰκίας, καὶ μακράν ποι
ἀπελθὼν, κοιμήσῃ. ἐμοῦ δ' ἐ-
ρομένου, τί γὰρ καὶ ἡμάρτηταί
μοι ζοιδτον; ἐγὼ δέ, ἔφη, μὰ
Δία, οὐκ σε, ἀλλὰ τὸν ὄνον τὸν
σὸν ἐρῶσα τότε ἐκείνῳ, καὶ οὐκ
ἐμοὶ συνεκάθευδον. καὶ ὤμην
σὲ καὶ νῦν ἐκεῖνό γε μό-
νον τὸ μίγα τ ὄνε σύμβολον
ἀφεσθαι, καὶ σύρειν· σὺ δέ
μοι ἐλέλυσο, ἐξ ἐκεῖνο τ καλ-
λὲ καὶ χρησίμε ζῴε, ἐς πίθη-
κον μεταμορφωθείς. καὶ κα-
λεῖ ἤδη ὑθὺς τὸς οἰκέτας,
καὶ ἐκλαύθη με, τῶν νώτων με-
τέωρον, ὁμοιοῦσθαί με ἔξω τῆς
οἰκίας. καὶ ἐξωθεῖ πὸ τοῦ δωματίου, ἔξω γυμνὸς, καλὸς,

vnguento vngor: coronâ ex amantissimis rosis, vt quæ mihi formam hominis restituissent, imposita capiti, quum tempus dormiêdi iam nocte intempesta adesset, vestes exuo adstans nudus, veluti rem gratam fœminæ facturus, quum pro asino virum haberet. At illa vt me nudum aspexit, & singula hominem esse, in me expuens: Abi hinc in malam rem, ait: abscede ocyùs, alibi dormiturus. Cùm peterem quódnam ob erratum meum id diceret: Quoniam non te, ait, sed asinum dilexi, quo cum non tecum concubui. Equidem arbitrabar te asini solam speciem deposuisse: insigne illud quod dilexeram, seruasse: tu verò omisisti id, quod solum in asino pulchrum videbatur atq; vtile, in simium quendã conuersus. statimq; vocatis domesticis mandat, extra domum forás me nudum eiici. Ego ante domum nudus,

ἐπαφανω-

ἐστεφανωμένος καὶ μυρισμένος, τῷ γοῦν γυμνῷ σοι ἐκεῖνα δῶρα, ταῦτα σωτήρια θυόμενος. ἅμα δὲ τῷ ὄρθρῳ γυμνὸς ὤν, ἔθορον ἐπὶ ναῦν, καὶ λέγω πρὸς τὸν ἀδελφόν, τῷ ἐμαυτὸν ἐν γέλωτι συμφορᾶν. ἔπειτα ἐκ τῆς πόλεως, ὀλίγοις πνεύσαντος ἀνέμοις, πλοῦν ἔνθεν, καὶ ὀλίγας ἡμέρας ἔρχομαι εἰς τὴν ἐμὴν πατρίδα. ἐνταῦθα θεοῖς σωτῆρσιν ἔθυον καὶ ἀναθήματα ἔθηκα. μὰ Δί', ἐκ ἐμοῦ πρωκτῷ, τῷδε δὲ τῷ τρόπῳ, ἀλλ' ἐξ ὄνου τετριχίας, δι' μακρῷ πάνυ, καὶ ὅτε δὴ πόλις, οἰκαδὲ ἀνασωθείς.

coronatus, vnctus, in nudo solo iacui. Diluculò mare versus respiciens, nudus fratri narraui non absque risu infortunium meum. Vento deinde flante nauem ascendentes, paucis diebus in patriam venimus: vbi Dijs meæ salutis authoribus sacra persolui, ac in templo dona suspendi: non quòd ex canis podice (vt vulgò aiunt) sed ex longa asini peregrinatione, ac vix tandem in patriam redierim, salutè consecutus.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

LVcianus Magiæ studiosus, scribit se petijsse Thessaliam, desiderio discendæ magiæ flagrans, ibiq; dum se in auem verti cuperet, in Asinum à Palæstra ancilla vnguenti & veneficij potentia, humano tamen permanente animo, esse demutatum, multasque ærumnas exantlasse, donec gustatis rosis, in pristinum hominem reformaretur, atque pristino decori & venustati redderetur. Lucianum imitatus est L. Apuleius.

a THESSALIAM.] *Græciæ regionem, cuius montes sunt 24. nobilissimi, flumina quoque insigniora aliquot, & inter celebres vrbes Hypata, Patara, vbi Apollo dabat responsa hyemalibus mensibus & Larissa, à qua Achilles Larissæus*

dictus est. *b* Maga est præcipua.] *Non erant olim Magi plebeiæ sortis homines, sed apud Persas, Aethiopes, Chaldæos ac Indos, ex regia stirpe proceres, qui in secretioribus philosophiæ & artis Mathematicæ arcanis educati, sagacissimi sympathiæ rerum naturalium & diuinarum exploratores ex quarum sympathia & antipathia admiranda & vulgo incredibilia opera producebant.* *c* Hos in beluas transmutans.] *De hominum & brutorum metamorphosi in alias formas Aristot. de Mirabilibus auditu. Ouid. lib. 14. Metamorph. Plinius lib. 8. cap. 22. & lib. 10. Aristot. lib. 9. cap. 36. & 8. cap. 5. Solinus lib. 9. Augustin. lib. 18. de ciuitate Dei cap. 16. 17. & 18. cuius verba hæc sunt: Nec enim ait, Dæmones aliquid, præcipuè in animam, operari possunt, nisi is permiserit, cuius iudicia occulta sunt multa, iniusta verò nulla. Nec enim Dæmones naturas creant, sed specie tenus, quæ à vero Deo creata sunt, commutant: & præstigiator ille phantasmatibus homines, obseratis sensibus illudit. Has terribiles hominum metamorphoses Virgil. quibusdam herbis ponticis, & carminibus Circes Homerus acceptas referunt. Virg. Ecl. 8:*

Hic ego sæpe lupum fieri, & se condere syluis
Mœrim, sæpe animas imis exire sepulchris,
Atq; satas aliò vidi traducere messes.

De Diomedis sociorum, & Arcadum in lupos metamorphosi Varro. *d* Externus & aduena.] Ξένος, ἀλλοτριόφρονητον πρᾶγμα, *aut.* χρῆμα. πρᾶγμα *dicit vt Latini interdum negocium. Cicero in epistola quadam ad Q. Frat. Callisthenem dicit esse vulgare & notum negocium. Idē alibi: Teucris illa, lentum sanè negocium. Vulgare autem & notum, triuiale, in quo nihil admodum excellat Theocritus:*

—σοφρόντι χρῆμ' ὤντροπος. *e* Seruis enim & honesta & turpia.] *Quibus in domibus, aut paterfamiliâs, aut materfam. nequiter libidinoseque viuat, in eis seruos non esse seruos, neque communi conditione seruitutis vti, sed liberiùs, licentiùs, dissolutiùs viuere, & quotidiana docet experientia, & Cicero in Cœliana defensione grauissimè & sapientissimè dixit. Serui enim, vt hic Lucianus noster, ponit,*

nit, omnium conscij sunt, quæ à dominis aut pulchrè aut turpiter fiunt. Quocirca qui ea designant flagitia, quæ latere atque occultari expediat, ij, tantum abest vt metuantur à seruis, ipsimet metuunt seruos: vtpote quos necessariò habeant assiduos suorum facinorum testes. Miserrima igitur est impurè ac turpiter viuentium conditio quibus ad cætera damna illud etiam accedit, vt in quos imperium exercere debuerant, eos reuereri ac metuere adigantur. f Palęstra penes focum.] *Palęstra iocosè inditum ancillæ nomen, vt apud Plaut. in Cistellaria, cuidam Gymnasium.* g Adamantinus.] *Solidæ firmæque sententiæ, inexorabilis, inexpugnabilis. Huic prouerbio incredibilis huius lapidis duricies locum fecit, vt tam de animi fortitudine, quæ virtus sit, hoc est, honesti iustique causa suscepta, quam etiam de obturata aliqua mentis destinatione, quæ nulla queat ratione loco dimoueri, possit intelligi. Hinc idem Lucianus in Pseudomante mentem adamantinam dixit, & in Tragopodagra Chorus dixit, podagram adamantinum habere ingenium.* h Cognoui me asinum euasisse.] *Vitia quidem non tam corpus quàm animam, verùm hominem immutant. Sunt enim vitia animorum veneficia, quibus auari & raptores in harpyias, libidinosi, in Satyros, obscœni in porcos, asinos siue iumenta, tyranni in lupos & alias bestias transfigurantur. Vide Platon. circa finem octaui dialogi de Iusto. Augustin. de ciuit. Dei lib. 18. cap. 17. & 18. Plato dum antiquorum figmenta sequitur, ne sacratioris illius doctrinæ, quam apud Aegyptios perceperat, arcana propalaret, hæc non incuriosè tractauit, ac de alijs quidem animalibus passim multa: de asino verò hoc præcipuè dixit disputante apud Phœdonem Socrate: Homines qui fœdis concupiscentijs manus dedissent, ventrique dediti per inertiam atque lasciuiam in gloriam inutilemque egissent vitam, neque quicquam pensi pudorisve habuissent, in asinos post obitum deijci.* i Veriti ne fœnum.] *Non solùm zelotypia etiam ita equi laborant, sed etiam inuidia & æmulatione: vt Aristotelis illud rhet. lib. 2. sit verissimum, docens inuidiam oriri erga vicina & cognata. Nullus enim inuidet diuersi generis τὸ συγγένες γὰρ καὶ φθονεῖν ἐπίστατα. Etenim inuidere nouit*

ipſa affinitas. Sic equi rivales dentibus & calcibus caſtigant.

k Laurum vocant homines, malum & aſino & equo cibum.] *Aſini & anſeris auerſum adeò eſt à poëticis ſtudijs ingenium, vt Phœbeam arborem laurum, quam ſibi exitialem, ſi eius folia veſcantur, intelligunt, pertinaciſſimè fugiant.* *l* Quod olim Candauli.] *Videtur alludere ad hiſtoriam Candaulis, quæ eſt apud Herodotum libro primo.* *m* Partem ſylueſtris aſini ei dono miſit, quũ canes.] *Aſini Sylueſtres in delicijs ciborum olim fuêre: qui licet ſint generis valentiſſimi, in quo plurimum eſt alimenti, vt docet Celſus: Galenus tamen eius carnem mali ſucci, & digeſtu difficilem tradit. Plinius verò lib. 8. ſic ait: Onagri in Phrygia & Lycaonia præcipui. Pullis eorum ſeu præſtantibus ſapore, Africa gloriatur, quos Laliſiones appellant ὄνον ἄγριον, Latini onagrum, aſinum agreſtem, ſylueſtrem & ferum vocant.* *n* Aſino conſpecto.] *Adagium dici ſolitum in eos, qui ſtoliditatẽ ſuam dum ineptè ſtudent diſſimulare, ridiculè proditur.* *o* E' canis podice, vt vulgò aiunt.] id eſt, *culo. Dictum videtur à Luciano, pro eo quod eſt, rebus anxijs atque anguſtis: quòd ea pars arctior ſit huic animanti, quamobrem & excernunt difficilius: Laërtius ait, vulgò iactatum fuiſſe in Zenonem, quòd in canis poſtico de republica conſcripſiſſet, vel quòd nimis anxiè, vel quod ineptè.*

ZEYΣ

ΖΕΥΣ ΤΡΑ-γῳδός. IVPITER TRAgœdus.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

EIusdem propè argumenti & hic dialogus est, nisi quòd hic Epicureum etiam quẽdam introducit, qui deos omnino negat vllos esse, nedum prouidentia sua mundum gubernare: fortuituque ac temerè omnia geri contendit. Deinde & ipsa tractatio in plures personas spargitur, ac tota dramatica est. Principiò enim Iupiter fingitur audita disputatione Timoclis Stoici & Damidis, eius quem modò dixi, Epicurei, grauiter incensus, ac metu pariter atque dolore commotus esse. Cuius rei causam dum cæteri ab eo inquirunt, eandemq; disputationem ab ijsdem illis iterum instaurari audiunt, tandem consilijs mutuò inter se collatis, generale deorum omnium concilium super eadem re congregãdum decernitur. Conuocatis itaque per præconem Mercurium vniuersis, & ijsdem pro sua cuique dignitate assignatis sedibus, cùm diu inter se de consessu altercati fuissent, postremò imperato silẽtio, Iupiter cum magna perturbatione totum negocium ac summam disputationis illius exponit, admonens, & ob oculos imminente posito periculo exhortans, vt in commune omnes cõsulere, & malo huic remedium aliquod quærere velint. Primus igitur accepta dicendi potestate Momus, graui obiurgatione deorum securitatem ac negligentiam reprehẽdit, vt qui & malos euehi sinant, & contrà bonos ac iustos opprimi, neq; responsa certa & expedita hominib⁹ dent, neq; etiam poëtarũ scripta aboleri faciant, per quę stupra, adulteria, bella ac seditiones ipsorum euulgentur: quare quicquid huius accidat, ipsorum culpa atq; inertia accidere. Atq; hinc oratione ad ipsum Iouẽ conuersa, etiã exemplis hæc confirmat. Post quem cùm alij alia censerent, omniũ ferè sententias idem confutat: vel quòd per se absurdæ & inutiles essent, vel quòd absur-

da & incommoda ex ijs secutura. Præcipuè verò Apollinis consilium reprehendit: cuius etiam oraculũ super cuẽtu & victoria disputationis huius prolatũ, ob vanitatẽ irridet. Ob quæ Hercules, cùm ipse postremus sententiam dixisset, audiretq; satis prohiberi sese quò minꝰ sacra ac templa sua vi cõtra impios tueri posset, eò tandem redit, vt dicat se malle apud inferos esse, atq; ibi ab vmbris metui, quàm inter deos cõtemni, ac pro nihilo haberi. Quæ dum ita geruntur, interea noua occasione fingitur Hermes ille Agoræus, qui Athenis ad porticum Pœcilen consecratus stabat, properè aduenire, ac nunciare disputationẽ Damidis & Timoclis iterũ iam inceptam esse, & ad eam magnã hominum multitudinẽ cõfluere. Relicto igitur cõcilio, ad auscultandũ omnes cõuertuntur. Porrò tota Timoclis disputatio in hoc versatur, Deos esse, ac prouidentia illorũ omnia gubernari: idq; argumẽtis hisce cõfirmat. Primò ab ordine ac cursu rerũ naturalium, quæ omnes suis ac certis vicibus redeant ac variẽtur. Deinde authoritatibus & testimonijs poẽtarũ, Homeri & Euripidis. Post hęc cõmuni consensu gentiũ, quę deos venerentur sacrificijs & aris constitutis. Inde & ab effectis, quia oracula dent, & fulmina Iupiter iaciat. Postea aũt & à minori collatione ac similitudine à nauium gubernatoribus sumpta, quòd vt illi nauigia sua, sic deorũ prouidentia mundũ administret. Vltimò etiã à signo & cõsequenti, quia aræ deorũ sint, quę nullo modo futuræ fuerãt, nisi & dij essent. Ad quæ singulatim respondens Damis, primũ argumentum de naturali rerũ ordine, à diuisione diluit, etsi talia quædã fiant, non tamẽ eum ordinem à Dijs ideo certum cõstitutum esse, confutatione, vt apparet, non satis efficaci. Authoritates autem poẽtarum, ab ipsorum officio, & contrarijs testimonijs eleuat. Consensum prętereà gentium, ab eo, quòd quanquam deos colant, non tamen eosdem omnes, & quidam etiam fœda ac turpia pro Dijs habeant, impugnat. Deinde oracula & fulmina eiusmodi esse ait, vt hæc ex naturali causa fiãt, Ioue iam olim

olim in Creta ſepulto: illa autem ambigua & obſcura nihil certi prædicant. Similitudinem verò naucleri diſſoluit ex diſſimilitudine rerum comparatarum, oſtēdens diuerſa omnia in hoc mundo atque in nauibus eſſe. Vltimum à ſigno locum, vt frigidum ac friuolum, eludere tantum ſatis habet.

ΕΡΜΟΥ, ΑΘΗΝΑΣ, Ζηνὸς, Ηρᾶς, Ποσειδῶνος, Αφροδίτης, Κολοσσοῦ, Μώμου, Απόλλωνος, Ηρακλέους, Ερμαγόρου, Τιμοκλέους καὶ Δάμιδος.

MERCVRIVS, MInerua, Iupiter, Iuno, Neptunus, Venus, Coloſſus, Momus, Apollo, Hercules, Hermagoras, Timocles, Damis.

Ζεῦ, τί σύνους, καὶ κατὰ μόνας σαυτῷ λαλεῖς, ὠχρὸς περιπατῶν, φιλοσόφου τὸ χρῶμα ἔχων; ἐμοὶ πρόσανάθου, λάβε με σύμβουλον πόνων. μὴ καταφρονήσῃς οἰκέτου φλυαρίας. Αθη. Ναὶ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων, Γουνοῦμαί σε θεὰ γλαυκῶπις, Τριτογένεια, Εξαύδα, μὴ κεῦθε νόῳ, ἵνα εἴδομεν ἤδη, Τίς μῆτις δάκνει σε κατὰ φρένα, καὶ κατὰ θυμὸν, Η τί βαρὺ στενάχεις, ὦχρός τέ σε εἷλε παρειάς. Ζεύς.

[a] *Iupiter, quid animo cogitabūdo tecùm cōcōminiſcens loqueris, pallidus obambulans, ac Philoſophi colorem vultu præ te ferens? Quin mecū iſta communicas, & me propter rerum difficultatē qua premeris, in conſilium adhibes? Haud enim famuli tui nugas habebis contemptui.* MIN.

[b] *Sanè, magne parēs, hominum rex atq; deorum,*
Te precor en glaucis oculi Tritonia Pallas,
Fare age, ne celes, quò ſint hæc cognita nobis:
Quod te conſilium dubio ſub pectore verſat?
Cur gemis? & tacito pallor ſubſurgit in ore?

IVP.

ἐκ ἔστιν οὐδὲν δεινὸν ᾧδ' ἁπλῶς ἔπος, οὐδὲ πάθος, οὐδὲ συμφορὰ πραγῳδικὴ, ἧς οὐκ ἄρ' ἄροις' ἄχθος ἡ θνητῶν φύσις. Αθη. Απολλον, οἷοις φροιμίοις ἄρχῃ λόγων. Ζεύς. ὦ πανκάκιστοι, χθόνιαι θεαὶ παιδώματα. σύ', ὦ Προμηθεῦ, οἷά μ' ἠργασαι κακά; Αθη. τί δ' ἰσὶ; πῶς χορὸν δὲ οἰκείων ἐρᾷς. Ζεύς, Ω μεγαλοσμαράγδου τροπᾶς ῥοίζημα, τί μοι ῥέξεις; Αθη. λοίμισον ὀργὰν, ἀμὴ λωμφθεῖν ὥσπερ οὖν ἀλωάμεθα, μηδὲ τὸν Εὐριπίδην ὅλον καταπιπώκαμεν, ὥσπερ οἱ τραγῳδιοποιοί. Ηρα. ἀγνοεῖν ἡμᾶς νομίζεις τὴν αἰτίαν τῆς λύπης, ἥτις ἐστὶ σοὶ, Ζεῦ; ἐκ οἶδ', ἐπεὶ σοὶ μὲν ἐχάνυσθ' μέγα. Ηρα. οἶδα τὸ μεφάλαιον αὐτὸ, ὃν πάσχεις, ὅτι ἐρωτικόν ἐστιν. ἐμὲν λωκύων γε, τὸ ἔθος, ἤδη ποτ' ἄκις ὑδειθεῖσα τὸ σὸν τὰ τοιαῦτα. ἀκὸς γοιῶ, ἤτοι

IVP. *Nunquam grauis res vlla sic dici poteſt, Non paſſio non vllus vſpiam dolor, Sed nec calamitas vlla ſic tragica & mala eſt, Quæ ſit dolori conferenda cœlitum.* MI. *O Phœbe, qualibus incipit proœmijs?* IVP. *O peſſimũ genus mortalium, Tu ſi, ô Prometheu, me quibus afflixti malis?* MI. *Quid eſt? nec celabis hæc domeſticos.* IV. *O murmur ingens fulminis magnicrepi, Quid vtilitatis addis aut affers mihi?* MI. *Compeſce iracundiam, ſi tragica magniloquentia, quemadmodum illi, tibi pares eſſe nequeamus. Neque enim totum Euripidem deuorauimus, vt tibi dictis poëticis è fabula petitis ſubſeruiamus.* IVN. *An nobis obſcuram eſſe opinaris triſtitiæ tuæ cauſam, cuiuſmodi ſit?* IVP. *Noſti nequaquã, etſi grauius quidam boes.* IVN. *Noui ecaſtor dolorum tuorum ſummam, quibus diſcruciaris: neque tamen vociferor aut cocæizo, quippe quæ iam ſæpenumerò præter morem eiuſmodi per te ſim paſſa contumeliam. Valde igitur credibile*

ἤτοι Δανάην τινὰ, ἢ Σεμέλην ἢ Εὐρώπην αὖθις εὑρόντα, σε ἀνιᾶσθαι ἐπὸ τοῦ ἔρωτος, εἶτα βουλεύεσθαι ταῦρον ἢ Σάτυρον, ἢ χρυσὸν γενόμενον ῥυῆναι διὰ τῆς ὀρόφου, εἰς τὴν κόλπον τῆς ἀγαπωμένης. τὰ σημεῖα γὰρ ταῦτα, οἱ στεναγμοὶ, καὶ τὰ δάκρυα, καὶ τὸ ὠχρὸν εἶναι, οὐκ ἄλλου τοῦ, ἢ ἔρωτός ἐστιν. Ζεύς. ὦ μακαρία, ἤ τις ἐν ἔρωτι, καὶ ταῖς τοιαύταις παιδιαῖς, οἴει τὰ ἡμέτερα πράγματα εἶναι. Ηρα. ἀλλὰ τί ἄλλο, εἰ μὴ τοῦτο ἀνιᾷ σε, Δία ὄντα; Ζεύς. ἐν ἐσχάτοις, ὦ Ηρα, τὰ θεῶν πράγματα. καὶ τοῦτο δὴ, τὸ τοῦ λόγου, ἐπὶ ξηροῦ ἕστηκεν, εἴτε χρὴ ἡμᾶς τιμᾶσθαι ἔτι, καὶ τὰ γέρα ἔχειν τὰν τῇ γῇ, εἴτε καὶ ἠμελῆσθαι παντάπασι, καὶ τὸ μηδὲν εἶναι δοκεῖν. Ηρα. μῶν Γίγαντάς τινας ἡ γῆ ἔφυσεν; ἢ οἱ Τιτᾶνες τὰ δεσμὰ διαῤῥήξαντες, καὶ τῆς φρουρᾶς ἐπικρατήσαντες, αὖθις ἡμῖν ἐναντία αἴρονται τὰ

bile est iterum aut Danaës cuiuspiam, aut Semeles, aut Europæ inuentæ amore te angi: deinde verò assumpta imagine aut tauri aut satyri, aut aurum te factum velle per impluuium in sinum amatæ puellæ influere. Hoc enim haud dubitanter significant crebri isti tui gemitus, & suspiria, neque non lachrymæ. Prætereà pallor quoque non alterius rei quàm amoris argumentum est certissimum. IVP. *O beata, quæ res nostras in amore & talibus ludicris sitas esse opinaris.* IVN. *Et quid aliud te nisi hoc solicitat, Iouem existentem?* IVP. *In extremum discrimen res nostræ perductæ, ô Iuno, & planè vt est in prouerbio, c in acie nouaculæ constitutæ sunt, vt aut colamur ampliùs, oblatis in terra sacris fruentes, aut neglectui demur, ab omnibus habiti contemptui, ac nullius quidem momenti esse videamur.* IVN. *Nunquid terra Gigantes produxit iterũ? aut nunquid Titanes disruptis vinculis, deuictaq; custodia rursum aduersus non arma & vim parant?*

ὅπλα; Ζεύς. θάρσει, τὰ νέρθεν ἀσφαλῶς ἔχει θεοῖς. Ηρα. τί οὖν ἄλλο δεινὸν ἂν γένοιτο; οὐχ ὁρῶ γὰρ, ὅτι μὴ τὰ τοιαῦτα παραλυποῖ, ἐφ' ὅτῳ Πῶλος ἢ Αριστόδημος, ἀντὶ Διὸς ἡμῖν ἀναπέφηνας. Ζεύς. Τιμοκλῆς, ὦ Ηρα, ὁ Στωϊκὸς, καὶ Δάμις ὁ Επικούρειος, χθὲς, οὐκ οἶδα ὅθεν σφίσιν ἀρξαμένου τοῦ λόγου, περνοίας περιδιελεγέσθην, παρόντων μάλα συχνῶν καὶ δοκίμων ἀνθρώπων, ὅπερ μάλιστα καὶ ἠνίασέ με. καὶ ὁ μὲν Δάμις, οὔτ' εἶναι θεοὺς ἔφασκεν, οὔθ' ὅλως τὰ γιγνόμενα ἐπισκοπεῖν ἢ διατάττειν. ὁ Τιμοκλῆς δὲ ὁ βέλτιστος ἐπειρᾶτο ξυναγωνίζεσθαι ἡμῖν, εἶτα ὄχλου πολλοῦ ἐπιρρυέντος, οὐδὲν πέρας ἐγένετο τῆς συνουσίας. διελύθησαν γὰρ, εἰσαῦθις ἐπισκέψασθαι τὰ λοιπὰ συνθέμενοι. καὶ νῦν μετέωροι πάντες εἰσὶ πρὸς

parant? IVP. Confide: nam res inferæ cœlestibus extra omne sunt periculum. IVN. Quid ergo aliud rei grauis & acerbæ accidit? Neque enim video, quando talia nihil te conturbant, quamobrem nobis [d] Polus aut Aristodemus pro Ioue apparueris. IVP. Timocles ille Stoicus, ô Iuno, & Damis Epicureus heri nescio quo initio in eam delati disputationem [e] de prouidentia disseruerunt in magna probatorum hominum frequentia. & celebritate populari: id quod omnium maximè me conturbauit animo. Ac Damis quidem neque Deos esse, neq; omnino eorum quæ fierent, curam vllam habere, aut ea ordine gubernare, impudenter affirmare non verebatur: cæterum optimus ille Timocles nostras partes omni studio tueri conabatur. Deinde multa turba hominum certatim accurrentium confluente, nullum finem sortita est disputatio. Etenim hoc fœdere inito ab vtrisq; discessum est, vt in diem posterum deintegrò reliqua nondum discussa accuratiùs examinarent atque perpenderent. Et nunc omnes suspenso ad audiendum inhiant

πῶς τὴν ἀκρόασιν, ὁπότερος κρατήσει, καὶ ἀληθέστερα δόξει λέγειν. ὁρᾶτε τὸν κίνδυνον, ὡς ἐν στενῷ παντάπασι τὰ ἡμέτερα, ἐν ἑνὶ ἀνδρὶ κινδυνευόμενα; καὶ δυοῖν θάτερον, ἢ παρεωρᾶσθαι ἀνάγκη τὰ ἡμέτερα, ὀνόματα μόνον εἶναι δόξαντα, ἢ τιμᾶσθαι, ὥσπερ πὸ τοῦ, ἢν ὁ Τιμοκλῆς ὑπέρσχῃ λέγων. Ηρα. δεινότατα ὡς ἀληθῶς, καὶ οὐ μάτην, ὦ Ζεῦ, ἐπετραγῴδεις αὐτοῖς. Ζεύς. σὺ δ' ὤου Δανάης τινὸς ἢ Αντιόπης εἶναί μοι λόγον ἐν ταράχῳ τοσούτῳ. τί δ' οὖν, ὦ Ερμῆ καὶ Ηρα καὶ Αθηνᾶ, πράττοιμεν ἄν; συνευρίσκετε γὰρ καὶ αὐτοὶ τὸ μέρος. Ερ. ἐγὼ μὲν ἐπὶ τὸ κοινόν φημι δεῖν τὴν ἐπίσκεψιν ἐπαναγαγεῖν, ἐκκλησίαν συναγαγόντα. Ηρα κἀμοὶ ταῦτα συνδοκεῖ, ἅπερ καὶ τούτῳ. Αθη. ἀλλ' ἐμοὶ τἀναντία δοκεῖ, ὦ πάτερ, καὶ

inhiant animo, vter victoriam adepturus sit, ac veriora prolaturus. Videtis periculum, quàm omnibus modis in angustum res nostræ coactæ sunt. In vno viro periclitamur, & ex duobus alterum euenire necesse est: vt aut omnia nostra habeantur contemptui, & solùm inania quædam videantur vocabula: aut vt ea pietate colantur, qua priùs culta sunt, si Timocles disputando superior euaserit. IVNO. *Periculosissima profectò sunt illa, nec temerè Iupiter more tragico propter illa efferebare.* IVP. *Tu verò Danaës aut Antiopes alicuius potiundæ cogitatione me implicitum esse opinabare, cùm ita exanimatum me esse conspiceres.* [f] *Quid igitur, ô Mercuri & Iuno & Minerua nobis faciendũ est? quin & vos consilij promptè inuenti partem expromitis?* MER. *Ego quidem coacto prosperè concilio hanc rem communi omnium deliberationi offerendam esse existimo.* IVN. *Et ego huius accedo sententia.* MI. *Atqui mihi diuersum videtur, ô pater, ne videli-*

καὶ μὴ σωταράξῃαν τὸν ὅλον οὐρανὸν, μηδὲ ἄλλον εἶναί τι θορυβῶδες ὧν πράγματι, πράξειν δὲ ἰδίᾳ ταῦτα, ἐξ ὧν μετὰ τὴν ἐμὴν ὁ Τιμοκλῆς νικῶν, ὁ Δάμις δὲ μετ' ἀγχινοίας ἀπαλλαττόμενος ἐκ τῆς συνουσίας. Ερ. ἀλλ' ὅτι ἀγνοοῦντα ταῦτα, ὦ Ζεῦ, ἐν φανερῷ ἐσομένης τῆς ἔριδος τοῖς φιλοσόφοις· καὶ σὺ δόξεις τυραννικὸς εἶναι, μὴ μόνον ἐμοῦ καὶ περὶ τῶν ὅλων μεγάλων, καὶ μόνων ἁπάντων. Ζεύς. ἐκποδὼν ἤδη μέρυλλε, καὶ παρίσωσαν ἅπαντες. Ερ. ὀρθῶς γὰρ λέγεις. ἴθι δὴ, εἰς ἐκκλησίαν συνέλθετε οἱ θεοί· μὴ μέλλετε, ξυνέλθετε πάντες, ἥκετε, περὶ μεγάλων ἐκκλησιάσομεν. Ζεύς. ὅτῳ ψιλὰ, ὦ Ερμῆ, καὶ ἁπλοϊκὰ καὶ πρὸς μηρύλλας, καὶ ταῦτα, ἐπὶ τοῖς μεγίστοις συγκαλῶν; Ερ. ἀλλὰ πῶς γὰρ, ὦ Ζεῦ ἀξιοῖς;

videlicet excitato tumultu cœlum terrore compleas, néve palàm fiat hanc ob rem te tumultuari aut conſternari animo. Cæterùm priuato tecum conſilio effectum reddas, vt Timocles diſceptando potiatur victoria, Damis verò omnium riſui expoſitus atque ſubſannatus ex diſputatione abeat. MER. *Atqui iſta non manebunt obſcura & tacita, Iupiter, cum philoſophis in propatulo futura ſit diſceptatio. Ac tu quidem tyrannum agere videberis, ſi de tantis rebus ad omnes communiter pertinentibus, cum reliquis nihil communicaueris.* IVP. *Quin ergo iam vt & in concionem veniant proclamas, vt mox præſtò ſint omnes?* MER. *Rectè mones. Heus vos ſuperi ocyùs in concilium omnes conuenite: ne cunctemini: confluite omnes: venite maximis de negocijs collaturi conſilia.* IVP. *Adeóne nudis, ô Mercuri, verbis & ſimplicibus, ad hæc ſolutis præconem agis, præſertim maximis de rebus deos conuocans?* MER. *Et quinam alia ratione expetis*

ἀξιοῖς. Ζεύς. ὅπως ἀξιῶ; ἀπρ=
σεμνῦναι φημὶ δεῖν τὸ κήρυ=
γμα μέτροις τισὶ καὶ μεγαλο=
φωνίᾳ ποιητικῇ, ὡς μᾶλλον
συνέλθοιεν. Ερμ. ναὶ, ἀλλ' ἐ=
ποποιῶν, ὦ Ζεῦ, καὶ ῥαψῳδῶν
τὰ τοιαῦτα· ἐγὼ δ' ἥκιστα ποιη
τικός εἰμι, ὥστε δαφθερῶ τὸ
κήρυγμα. ὑπέρμετρα ἢ ἐνδεᾶ
ξυνείρων, καὶ γέλως ἔσται παρ'
αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἀμουσίᾳ τῶν ἐ=
πῶν. ὁρῶ γοῦν καὶ τὸν Απόλ=
λω γελώμενον ἐπ' ἐνίοις τῶν
χρησμῶν, καί τοι ἐπικρυπτού=
σης τὰ πολλὰ τῆς ἀσφαλείας,
ὡς μὴ πάνυ σχολὴν ἄγειν
τοὺς ἀκούοντας, ἐξετάζειν τὰ μέ
τρα. Ζεύς. οὐκοῦν, ὦ Ερμῆ, τῶν Ο=
μήρου ἐπῶν ἐγκαταμίγνυε τὰ
πολλὰ τῶν κηρύγματι, ὡς ἐκεῖ=
νος ἡμᾶς συνεκάλει· μεμνῆσθαι
δέ σε εἰκός. Ερ. οὐ πάνυ μὲν οὕτω
σαφῶς καὶ προχείρως· πειρα=
σομαι δὲ ὅμως. Μὴ τέ τις οὖν
θήλεια θεὸς, μὴ τέ τις ἄρσην,
Μήδ'

expetis Iupiter? IVP. *Rogas? Aequum esse opinor, vt præconium tuum nonnullis versiculis ac magniloquentia poëtica exornes, vt hac impulsi studiosiùs & frequẽtiùs confluant.* MERC. *Sanè: veruntamen hoc poëtarum & rhapsodorum est officium. Porrò ego minimè sum poëticus, adeò vt præconium quoque corrupturus sim, si versiculis consarcinatis & malè cohærentibus proclamarem. Ac risui ero omnibus ob versiculorũ structuram parùm concinnam. Itaque & Apollinem in dandis oraculis rideri à nõnullis video, dum multa securo animo inuoluit, & data opera obscurat, ne omninò audientes ocio indulgeant, sed expendant versiculos:* IVP. *Proinde, Mercuri, Homericos versiculos plerosq; admisce præconio, quemadmodum ille nos conuocare consueuit. Credibile autem est illorum te commeminisse.* MER. *Profectò non admodum promptè & callidè, tamen periculum faciam.*

[h] *Ergo Deûm nemo nec mas nec fœmina desit,*

Μηδ' αὐτῶν ποταμῶν μηδέ-
τινα, νόσῳ Ὠκεανοῦ, μηδὲ τῶν
Νυμφάων, ἀλλ' ἐς Διὸς ἔλθε-
τε πάντες. Εἰς ἀγορὴν, ὅσοι
τε ἑλυτὰς λάχνης κατόμ-
βας, ὅσοι τ' αὖ μέσαζοι ἢ
ὕπαζοι, ἢ μάλα πάχχυ Νώνυ-
μοι, βωμοῖσι παρὰ, ἑνίσσε-
σι ἑάθηθε. Ζεὺς. ἴυγε, ὦ Ερ-
μῆ, ἄειστε ἑκηρύκαζοι· καὶ
σωίασι γὰρ ἤδη. ὥστε παρα-
λαμβάνων, ἑάθιζε αὐτοὺς,
κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστον, ὡς
ἂν ὕλης ἢ τέχνης ἔχῃ, ἐν πρώ-
τοις μὲν ζοῦς χρυσοῦς, ἔπε-
ἐπὶ ζύτοις τοὺς ἀργυροῦς, ἔπε
ἐξῆς, ὁπόσοι ἐλεφάντινοι, ἔ-
πε τοὺς χαλκοῦς, ἢ ζοὺς λιθί-
νους. ἢν ἐν αὐτοῖς τέτοις, οἱ Φει-
δίου μὴ ἢ Ἀλκαμένους, ἢ Μύ-
ρωνος ἢ Εὐφράνορος, ἢ τῶν
ὁμοίων τεχνιτῶν, πρωτιμή-
σωσιν. οἱ συρφετώδεις ὑ οὗτοι,
καὶ ἄτεχνοι. πόρρω τε σιωπῇ
σθήτωσαν, ἑαθιδόντων σιωπῇ,
ἀναπλη-

Insuper Oceani sint omnia flumina præstò,

Omnes summa Iouis Nymphæ quoque tecta frequentent.

Cuncti in conciliũ gressu properare citato.

Vos quibus oblatis cedunt sua munera sacris,

Præterea quotquot mediæ, seu fortè secundæ

Classis erũt, seu quos tenet vltima, seu qui

Obscura penitùs diuorũ sorte fruuntur,

Degentes pingues cupidi nidoris ad aras.

IVP. *Euge, ô Mercuri, optimum egisti præconem, ac iam plenis vijs conueniunt. Quapropter assumens illos* [i] *in sedes colloca, pro sua quenque dignitate.* [k] *Priores quidem sedes occupẽt aurei, post hos locentur argentei, deinceps verò subsequantur quotquot sunt elephantini: his postremò succedant ænei atq; lapidei. Verùm in his etiam ipsis Phidiæ, aut Alcamenis, aut Myronis, aut Euphranoris, aut talium cõsimilium artificum gratia præhonorẽtur. Cæterùm vulgares illi nulla arte nobiles, longè alicubi concluſi in angulum locentur cum silentio, complen-*

ἀναπλήσοντες μόνον τὴν ἐκκλησίαν. Ερμ. ἔσται ταῦτα, καθὼς κελεύεις· ἀλλ' ἐκεῖνο ὁ πρόκειται ἀθρεῖν, εἴ τις αὐτῶν χρυσοῦς μὲν, καὶ πολυτάλαντος ἢ τὴν ὄλην, ἀκριβὴς δὲ τὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ πολυμιθὴς ἰδιωτικὸς, καὶ ἀσύμμετρος, ἢ τῶν χαλκῶν τῶν Μύρωνος καὶ Πολυκλείτου, καὶ τῶν Φειδίου καὶ Ἀλκαμένους τῶν λιθίνων, καθίσεται, ἢ τετιμημένην καὶ νομίζεις ἐν τῇ τέχνῃ. Ζεύς. ἐγὼ μὲν ὅτως, ἀλλ' ὁ χρυσὸς ὅμως τετιμημένος. Ερμ. μανθάνω, ὅτι πλεῖόν σοι λιπώδης, ἀλλὰ μὴ ἀκριβῶς καθίσεται, καὶ ἀξιος τιμημάτων. ἴκετε οὖν ὡς τάχιστα τὴν τετραπέζαν ὑμῶν οἱ χρυσοῖ. ἔοικασι δ' οὗτοι, ὦ Ζεῦ, οἱ βαρβαρικοὶ πρωθήσεσθαι μόνοι, ὡς ζῶσι γε Ἕλληνες ὀρᾷς, ὁποῖοί εἰσι, χαριέντως καὶ μὴ ἀνυπόσκοποι, καὶ κατὰ τέχνην σχηματισμένοι. λίθινοι δὲ καὶ χαλκοῖ πάντες, ἀλλ' ὅμως ἐπαινοῦσιν αὐτοὺς οἱ ἰδιῶται, καὶ ἀποδέχονται, καὶ ἀγαπῶσιν ἐπὶ τῷ κάλλει τῆς τέχνης· ἐκεῖνοι δὲ οὐδὲν ἐπαινοῦσιν, ἀλλὰ τὸν χρυσὸν μόνον θαυμάζουσιν, ἐπειδὰν ἐπὶ τὸ ἔργον ἔλθωσιν. ἐκεῖνο δὲ οὐκ οἴδασιν, ὅτι ἐν τῷ χρυσῷ ἔστιν ἡ ἀπάτη, καὶ ὁ χρυσὸς ἐστὶν ὁ τοὺς ἀνθρώπους ἐξαπατῶν. ἐπειδὰν δὲ ἀφέλῃ τις τὸν χρυσὸν, ἐκεῖνοι μὲν ἀπολοῦνται, ἡ δὲ τέχνη μένει ἀεὶ καὶ ἀθάνατος ἐστιν. ἐγὼ δὲ ἐπαινῶ τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι τὰ ἀθάνατα ἀγαπῶσι μᾶλλον τῶν θνητῶν. Ζεύς. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐπαινῶ καὶ ἐγὼ, ὅτι τὰ ἀθάνατα ἀγαπῶσι μᾶλλον τῶν θνητῶν· ἀλλὰ τὸν χρυσὸν ὅμως τετιμημένον ἔχω. Ερμ. ἀλλὰ δεῖ, ὦ Ζεῦ, καὶ τοῦτον τετιμῆσθαι· ἀλλὰ δεῖ καὶ τὴν τέχνην τετιμῆσθαι. Ζεύς. ἀλλὰ δεῖ, ὦ Ἑρμῆ, καὶ τὸν χρυσὸν τετιμῆσθαι· ἀλλὰ δεῖ καὶ τὴν τέχνην τετιμῆσθαι. Ερμ. ἀλλὰ δεῖ, ὦ Ζεῦ, καὶ τὸν χρυσὸν

ἢ χαλκοῖ ὅμως ἅπαντες· ἢ οἱ γε πολυτελέσταται αὐτῶν, ἐλεφαντίνοι, ὀλίγον ὅσον ἐπίχρυσοι, ὀλίγου ἐπισίδηρον ἔχοντες, ὡς ἐπικεχρῶσθαι καὶ ἐπηγκάσθαι μόνον, τὰ δὲ ἔνδον ἀπόξυλοι, καὶ οὗτοι μιγῶν ἀγέλας ὅλας ἐμποιτουμένας σκιπόντων. ἡ Βενδὶς δὲ αὖτε, καὶ ὁ Ἀνοῦβις ἐκεῖνοσί, καὶ παρ' αὐτὸν, ὁ Ἄττις καὶ ὁ Μίθρης, καὶ μάλα ὅλοι ὁλόχρυσοι, καὶ βαρεῖς, καὶ πολυτίμητοι ὡς ἀληθῶς. Πο. καὶ πῶς ζῆτο, ὦ Ἑρμῆ, δίκαιον, τὸν λιμοπρόσωπον τοῦτον παραθεῖναι μου, τὸν Αἰγύπτιον, καὶ ταῦτα, Ποσειδῶν ὄντα; Ἑρμ. καὶ μὰ σὲ μὴ, ὦ Ἐννοσίγαιε, χαλκῆν ὁ Λύσιππος καὶ πλωχὸν ἐποίησεν, οὐκ ἔχοντα τότε Κορινθίων χρυσόν. οὕτω δὲ, ὅλοις μετάλλοις πλουσιώτερός ἐστιν. ἀνέχεσθαι οὖν χρὴ παρῳδοῦντος, καὶ μὴ ἀγανακτεῖν, εἴ τις ᾧ ἐλεφαντινοῦν ἔχων,

æneï vniuersi: aut qui ex illis maximis sunt, ac sumptuosissimis impensis fabricati, elephantini sunt, modicum ab aspersō auro splendorem retinentes, quippe quo tantùm colorati sunt, paulòq; facti nitidiores: cæterùm intus sublignei quidem illi, totaq; muscarum examina interne conuersantia cooperientes. Porrò autem ipsa Bendis, & Anubis ille, & propter hunc Attis, prætereà Mithres, in vniuersum ex solido auro conflati sunt, & graues, & multi reuera precij. NEPT. n Et quî hoc tibi iusſum videtur, Mercuri, vt Aegyptium illum canino rictu deformem, mihi anteferre non verearis, præsertim Neptuno existenti? MERC. Rectè dicis: at te quidem, ô Neptune, Lysippus tantum fecit æneum & paeperem, quippe Corinthijs tunc aurum non habentibus: hic autem omnibus metallis longè est opulentior. Vides itaque patienter & placatè hoc tibi sufferendum esse, si huic postponaris: neque indignandum est, si is cui tantus nasus est aureus,

ἔχων, πρὸ τιμήσεταί σε. Αφρο. ἀκούω, ὦ Ερμῆ, καὶ μὲ λαβὼν, ἐν τοῖς πρεσβείοις με κάθισε· χρυσῆ γάρ εἰμι. Ερμ. ἔχ, ὅσα γε, ὦ Αφροδίτη καὶ μὲ ὁρᾷς, ἀλλ' ἀμὴ πάνυ λιμῷ, λίθε τὸ λατικὸ Πραξιτέλους, οἶμαι, λίθο τομηθεῖσα, εἶτα λόξαν ὅτω Πραξιτέλει, Αφροδίτη γνωμένη, Κνιδίοις παρεδόθης. Αφροδ. καὶ μὲν ἀξιόπιστον σε μάρτυρα, τὸν Ομηρον παρέξομαι, ἄνω καὶ κάτω τὰ ῥαψῳδίων, χρυσὸν μὲ τὸν Αφροδίτην εἶναι λέγοντα. Ερμ. ἀλλὰ καὶ τὸν Απόλλω ὁ αὐτὸς πολύχρυσον ἔφη εἶναι, καὶ πλούσιον· ἀλλὰ νῦν ὄψει καινὸν ἐν τοῖς ζωγράφοις μου καθήμενον, ἀπεσφενδονημένον γε ἀπὸ τῆς πέτρας πεπεισμένον, ὡς ἀγάπα καὶ σύ, μὴ πάνυ ἐν τῷ θεατρικῷ ἐκκλησιάζοντα. Κολ. ἐμοὶ δὲ τίς ἂν εἴσαι τολμήσειεν, ἥλιε τὲ ὄντι, καὶ τηλικούτῳ τὸ

aureus, tibi prælatus fuerit. VEN. Proinde, Mercuri, me quoq; assumptam transfer ad Deos aureos, qui præsident. sum enim aurea. MERC. Minimè, ô Venus, quantum quidem ego video: sed nisi prorsus hallucinor aut cæcutio, ex lapide candido [o] ex monte Penteli excisso, opinor, cùm ita visum esset [p] Praxiteli, Cnidijs Venus facta tradita es. VEN. Atqui grauissimum simul ac fide dignissimum testem Homerum tibi producam, sursum ac deorsum suis in rhapsodijs auream Venerem me esse perhibentem. MERC. Sedenim ille ipse quoque Apollinem prædiuitem & opulentum esse affirmat: nihilo secus tamen iam ipsum [q] in extremis sedentem conspicies à latronibus contumelioſè affectum, atq; etiam fidibus citharæ compilatũ.

Quare & tu contenta esto, æqui boniq; consulens si nõ prorsus in locum seruilem & sordidum detrusa, concioni interesse cogare. [r] COL. Quis verò mecum in contentionem descendere audeat, cùm & Solem me esse cõspiciatis, & tanta mole

τὸ μέγεθος; ἀλλ' οὐ μὴν ὑπερφυᾶ, μηδ' ὑπέρμετρον οἱ Ῥόδιοι κατασκευάσασθαί μι ἠξίωσαν, ἀφ' ὧν ἴσως τελέσματος, ἐκκαίδεκα χρυσοῦς θεὸς ἐποίλωζ, ὥστε ἀνάλογον πολυτελεστέρως ἂν νομίζοίμιλω, καὶ πρόσεστιν ἡ τέχνη, καὶ τῆς ἐργασίας τὸ ἀκριβὲς ἐν μεγέθει τοσούτῳ. Ερμ. τί, ὦ Ζεῦ, χρὴ ποιεῖν; δύσκριτον γὰρ ἐμοί γε καὶ τοῦτο. ἐμοὶ μὲν γὰρ ἐς πλῶ ὕλλω ἀφορῶντι ἀποδεῖποιμι, χαλκοῦς εἶναι· ἐπὶ δὲ λογιζοίμιλω ἀφ' ὁπόσων ταλάντων μεμιγάλκευται, ὑπὲρ τοὺς πεντακοσιομεδίμνους ἡμῖν πλῶ ἱππάδα ἂν ἔχω. Ζεύς. τί γὰρ ἔδει ταραῦτα καὶ ζητεῖν, εἰ μεμιγμένος ἐστὶ χαλκὸς ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ, ἢ ὅτι μάλιστα πετιμητέος ἐστὶν ὑπὲρ τῶν χρυσῶν, πῶς ἂν καὶ πειθοίμεθα, ἢ μὴ δικαίως ἀναλῶσαι πάντας, ὡς

spectabilem? Cæterùm si non magno admodum ingenio & artificio Rhodij me sculpere dignati sunt, tamen & alios pari arte ad nostri archetypum sedecim deos aureos formauerunt: quapropter ratione probabili omnium precioſiſſimus meritò æſtimandus eſſem. Artis verò atque operis præſtatia & nobilitas tanta penſatur magnitudine. MER. Quid verò facto opus eſt, ô Iupiter? ſiquidem & hoc non mediocrem mihi affert iudicandi difficultatem. Etenim cùm ad materiam oculos deflexero, totus quidem æneus eſt: porrò cùm apud animum meum perpendo ex quot talentis conflatus eſt, præter hippada quingentos excuſurus eſt modios. IVP. Quorſum verò attinebat & hunc intereſſe concioni, ſua magnitudine aliorum paruitatem expoſiturũ contemptui, neq; non ob dignam ſedem nos perturbaturum? Verùm enimuerò, ô Rhodiorum optime, etſi maximè omnibus aureis anteponendus eſſes, quomodo præſidere poſſis, niſi cæteri omnes exurgant foràs,

ὡς μὲν σὺ καθίζοιο, τὴν πυύκα ὅλην θατέρᾳ τῶν πυγῶν ἐπιλαβὼν, ὡς ἄμεινον ποιήσεις ὀρθοσάδην ἐκκλησιάζων, ἐπικεκυφὼς τῷ σωρῷ. Ερμ. Ἰδὸ πάλιν ἄλλο, λύσιν δὲ καὶ τοῦτο· χαλκῶ μὲν γὰρ ἀμφοτέρω ἐσὸν, καὶ τέχνης τῆς αὐτῆς, Λυσίππου ἑκάτερον τὸ ἔργον. καὶ τὸ μίγιστον, ὁμοτίμω τὰ ἐς γόνον, ἄντι δὴ παῖδε θεῶν ὄντοιν Διὸς, ὁ Διόνυσος ἀτοσὶ, καὶ Ηρακλῆς. πότερον οὖν αὐτῶν προκαθεδέται; φιλονεικοῦσι γάρ, ὡς ὁρᾷς. Ζεύς. δρατέον μέν, ὦ Ερμῆ, πολλὰ δέον ἐκκλησιάζειν. ὅστις νυῦ μὲν ἀναμίξ καθίζοιτο, ἔνθα ἂν ἕκαστος ἐθέλῃ. ἀσαῦθις δ' ἀρθοθήσεται περὶ τούτων ἐκκλησία, ἡνίκα ἂν ἅσομαι τότε, ἵν' τινα χρὴ ποιήσασθαι τὴν τάξιν ἐπ' αὐτοῖς. Ερμ. ἀλλ' Ηράκλεες, ὡς θορυβοῦσι τὰ λοιπὰ, καὶ τὰ καθ' ἡμέραν ταῦτα, βοῶντες ἀνομάς. ποῦ τὸ νικᾶν;

foràs, vt soli tibi adsedendum locus pateat atq; sufficiat, omni spatio vel alteris tantùm natibus occupato. Quocirca rectissimè feceris, si stans concioni intentus fueris, inflexo in conciliũ capite. MER. Ecce rursus altera in discernendo mihi difficultas obijcitur. ærei enim estis vtriq;, eiusdemq; artificij, nimirũ in Lysippi officina vterq; formatus: & quod maximum est, generis nobilitate pares, vtpotè Iouis filius Dionysus ille cũ Hercule. Vter ergo illorum anteferendus est alteri? siquidè de loco pugnant inter se, vt vides. IVP. Nimiùm verò cunctamur, Mercuri: iamdudum concionatum esse oportuit. Quare in præsens quidè nullo habito discrimine sessum eant promiscuè, vbi cuiq; visum fuerit: deinceps verò hisce de rebus cogetur deinte-

grò conciliũ, ac deinde certũ habebo quimihi hac in re ordo constituẽdus sit. MER. Sed, ô Hercules, q̃ pro more solito tumultuantur, cum vociferatione quotidianam illam distributionem efflagitãtes. Vbi est

νέκταρ, καὶ ἡ ἀμβροσία ἐπέλιπε; ποῦ αἱ ἑκατόμβαι; ποινὰς τὰς θυσίας; Ζεύς. κατασιώπησον αὐτοὺς, ὦ Ἑρμῆ, ὡς μάθωσιν, ὅτου ἕνεκα ξυνελέγησαν, τοὺς λήρους τούτους ἀφέντου. Ερμ. οὐχ ἅπαντου, ὦ Ζεῦ, τὴν Ἑλλήνων συνιᾶσιν· ἐγὼ δὲ οὐ πολύγλωσσός εἰμι, ὥστε καὶ Σκύθαις καὶ Πέρσαις, καὶ Θρᾳξὶ καὶ Κελτοῖς συνετὰ κηρύττειν. ἄμεινον οὖν οἶμαι, τῇ χειρὶ σημαίνειν, καὶ παρακελεύεσθαι σιωπᾷν. Ζεύς. οὕτω ποίει. Ερμ. εὖγε, ἀφωνότεροι γεγένηνταί σοι τῶν σοφιστῶν, ὥστε ὥρα δημηγορεῖν. ὁρᾷς, πάλαι πᾶς σὲ ἀπβλέπουσι, περιμένοντες ὅ, τι καὶ ἐρεῖς. Ζεύς. ἀλλ' ὅ γε πέπονθα, ὦ Ἑρμῆ, οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι πᾶς σὲ εἰπεῖν, ἡδὺ ὄντα. οἶσθα ὅπως θαῤῥαλέως ἀεὶ, καὶ μεγαλήγορος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἦν. Ερ. οἶδα, καὶ ἐδεδίειν γε ἀκούων σου δημηγοροῦντος, καὶ μάλιστα, ὁπόταν

nectar? vbi relicta ambrosia? vbi sunt hecatombæ? vbi sacrificia? IVP. Compesce illos, Mercuri, indicto silentio, vt intelligant, cuius gratia accersiti sint, eiusmodi magis posthabitis. MER. [s] Atqui non omnes Græcam linguam capiunt, Iupiter: ego verò varias linguas minimè sonare calleo, vt Scythis & Persis & Thracibus ac Celtis intelligibilia prædicem. Consultiùs itaque factu opinor, si manu signo dato, silentium imposuero. IVPIT. Quin ergo facis? MERC. Euge, Pythagoricis taciturniores tibi facti sunt. itaque iam tempus est concionandi. Vides vt omnes oculos in te coniectos habeant, cupidè atque desideranter expectantes quidnam dicturus sis? IVPIT. [t] At quod ego patior, Mercuri, cur tibi exponere verear, filio existenti meo? Haud tibi obscurum esse reor, quàm impendiò audax ego semper & magniloquus in cōcionibus esse soleā. MER. [u] Satis compertè noui, ac profectò magno metu consternatus eram concionātem te audiens, maximè verò quando

ταν ἠπείλης ἀνασπάσειν ἐκ βάθρων τὴν γῆν καὶ θάλασσαν, αὐτοῖς θεοῖς, τὴν σειρὰν ἐκείνην τὴν χρυσῆν καθείς. Ζεύς. ἀλλὰ νῦν, ὦ τέκνον, οὐκ οἶδα, εἴ τε ὑπὸ μεγέθους τῶν ἐφεστώτων δεινῶν, εἴτε καὶ ὑπὸ πλήθους τῶν παρόντων (πολυθεωτάτη γὰρ, ὡς ὁρᾷς, ἡ ἐκκλησία) δεταράγμαι τὴν γνώμην, καὶ ὑπότρομός εἰμι, καὶ ἡ γλῶττά μοι πεπεδημένη ἔοικε. τὸ δὲ ἀτοπώτατον ἁπάντων, ἐπιλέλησμαι τὸ προίμιον ἁπάντων τῶν λόγων, ὃ παρεσκευασάμην, ὡς εὖ προσωποτάτη μοι ἡ ἀρχὴ γένοιτο πρὸς αὐτούς. Ερ. ἀπολώλεκας, ὦ Ζεῦ, πάντα· οἱ δὲ ὑποπτεύουσι τὴν σιωπὴν, καί τι ὑπέρμεγα κακὸν ἀκούσεσθαι προσδοκῶσιν, ἐφ' ὅτῳ σὺ διαμέλλεις. Ζεύς. βούλει γοῦν, ὦ Ερμῆ, τὸ Ομηρικὸν ἐκεῖνο προίμιον ἀναῤῥαψῳδήσω πρὸς αὐτούς; Ερμ. τὸ ποῖον; Ζεύς. Κέκλητέ

quando minabare te terram ex ipsis fundamentis euulsam, & pontum vnà cum dijs sursum tracturum aurea illa catena ex alto demissa. IVP. *Atqui nunc, ô filij, nescio quomodo, siue præ magnitudine periculorum impendentium, siue præ multitudine p̃sentiũ (× conuentus enim, vt vides, est frequentissimus) animus confusa mente mihi penitùs obstupuit, planéq; subtrepidat, & lingua constricta esse videtur. Et quod omnium est absurdissimum, orationis quoque multùm diuqũe meditatæ proœmium mihi excidit, quod adornaueram, vt exordio erga illos vterer bellissimo atq; luculentissimo.* MER. *Perdidisti omnia, ô Iupiter: cæterùm illi tuo silentio in suspicionem venient, ac grande aliquod malũ se audituros expectabunt, cuius gratia tu ita lentè & cunctanter ad dicendũ progrederis.* IVP. *Vis ergo, Mercuri, Homericum illud proœmium illis occinam?* MER. *Qualénam?* IVP. *O' superi,*

κλυτέ μου πάντες θεοί, πᾶσαί τε θέαιναι. Ερ. ἄπαγε, ἱκανὰ καὶ πρὸς ἡμᾶς πεπαρῴνηκταί σοι τὰ πρῶτα. πλὴν εἰ δοκεῖ, τὸ μὲν φορτικὸν τῶν μέτρων ἄφες. σὺ δὲ τῶν Δημοσθένους δημηγοριῶν, τῶν κατὰ Φιλίππου, ἤν τινα ἂν ἐθέλοις, σύνειρε, ὀλίγα ἐναλλάττων. οὕτω γοῦν οἱ πολλοὶ νῦν ῥήτορες ποιοῦσιν. Ζεύς. εὖ λέγεις σύντομόν τινα ῥητορείαν, καὶ ῥᾳδιουργίαν ταύτην εὔκαιρον τοῖς ἀπρουμένοις· ἄρξομαι δ' οὖν ποτε. Αντὶ πολλῶν ἄν, ὦ ἄνδρες θεοί, χρημάτων ἡμᾶς ἑλέσθαι νομίζω, εἰ φανερὸν γένοιτο ὑμῖν, ὅ, τι δήποτε ἄρα τοῦτό ἐστιν, ἐφ' ὅτῳ νῦν συνελέγητε. ὅτι τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει, πεσήκει πεθύμως ἀκροᾶσθαί μου λέγοντος, ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς, ὦ θεοί, μονονουχὶ λέγει, φωνὴν ἀφιεῖς, ὅτι τῶν παρόντων ἐρρωμένως ἀντι-

peri, dictis animos attendite nostris. MER. Apage. iam enim abundè satis ista sub initium nobis per contumeliam inculcâsti. Veruntamē, si consultum videtur, versiculorum odiosam difficultatem missam facito: cæterùm vnam aliquam ex Demosthenis orationibus aduersus Philippum habitis, quæcunq; argumēto tuo appositissima videbitur, desume, pauca quædam immutans. Facies hoc multorum rhetorum exemplo, quibus idem facere nunc solēne est. IVP. Rectè sanè dicis, consarcinatam quandam rhetoricam, neq; non promptam & facilem, perplexis & animo hæsitantibus. Proinde facto aliquando principio, exordiar. Y PRO. magna pecuniarū copia, ô viri Dei, vos electuros opinor, si palàm vobis fieret, quid tādem illud sit, cuius gratia in hunc cœtū estis accersiti. Quod cùm ita sit, consentaneū est vt me dicentem attentis audiatis animis. Porrò, ô Dij, præsens quidem tempus emissa voce propemodum loquitur, instātibus periculis omni conatu ac studio

nobis

ἀκριβὲς ὑμῖν ἐστιν· ὑμεῖς δὲ πάνυ ὀλιγόρως ἔχειν δοκοῦμεν πρὸς αὐτά. βούλομαι δὲ ἤδη, καὶ γὰρ ἐπιλέλοιπε ὁ Δημοσθένης, αὐτὰ ὑμῖν δηλῶσαι σαφῶς. ἐφ' οἷς διαταραχθεὶς, σωύναγον τὴν ἐκκλησίαν. χθὲς γὰρ, ὡς ἔστι, Μνησιθέου τοῦ ναυκλήρου θύσαντος τὰ σωτήρια ἐπὶ τῇ νηΐ, ὀλίγου δεῖν ἀρλουμένην περὶ τὸν Ἀφυρίαν, ἑστιώμεθα ἐν Πειραιεῖ, ὁπόσους ἡμῶν ὁ Μνησίθεος ἐπὶ τὴν θυσίαν ἐκάλεσεν. ἔπειτα μετὰ τὰς σπονδὰς, ὑμεῖς μὲν ἄλλοθ' ἄλλως ἐπράττεθε, ὡς ἑκάστῳ ἔδοξεν· ἐγὼ δὲ (οὐδέπω γὰρ πάνυ ὄψὲ ἦν) ἀνῆλθον εἰς τὸ ἄστυ, ὡς περιπατήσαιμι τὸ δεκινὸν ἐν Κεραμεικῷ, ἐννοῶν ἅμα τὸ Μνησιθέου τὴν μικρολογίαν, ὃς ἑκκαίδεκα θεοὺς ἑστιῶν, ἐλαπρύνοντα μόνον καλέσασι, γέρον-

nobis occurrēdum esse. Nos autem ad hæc summa ope prouidenda parùm solicitè affecti videmur. Iam verò quoniam Demosthenis subsidiaria verba me deficiunt, hæc ipsa vobis manifestiùs declarare statui, propter quæ perturbatus animo, cōuocata concione concilium coëgerim. Heri enim, vt nemini vestrûm obscurum esse opinor, cùm Mnesitheus nauclerus ob seruatam ex vndis nauem, quæ ad Capharei scopulos fermè illisa perisset, sacra perfoluisset, accepti epulis in Piræo conuiuium agitabamus, quotquot nostrûm à Mnesitheo vocati eramus ad sacrificium. Deinde oblatis libaminibus vos, alius aliò, quò cuiusq; ferebat animus, secessistis: porrò autē ego (nec dū enim profunda erat vesperа) in vrbem regressus sum, vt tempore pomeridiano otiosus ab animo deambularem in Ceramico: simul mecum sedula agitatione Mnesithei tenue ac frugale, ne dicam sordidum, conuiuium perpendebam, qui cùm sedecim Deos epulis acciperet, solummodò gallum sacrificauit, senem

γέροντα κἀκεῖνον, ἤδη καὶ κορυζῶντα, καὶ λιβανωτοῦ χόνδρους τέτταρας; εὖ μάλα εὐρωτιῶντας, ὡς αὐτίκα ἀποσβεσθῆναι τῶν ἄνδρακι, μηδὲ ὅσον ἄκρα τῇ ῥινὶ ὀσφραίνεσθαι τοῦ παπνοῦ παρασχόντος, καὶ ταῦτα, ἑκατόμβας ὅλας ὑποσχόμενος, ὁπότε ἡ ναῦς ἤδη προσεφέρετο τῶν σκοπέλῳ, καὶ ἐντὶς ἦν τῶν ἑρμάτων. ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐννοῶν, γίγνομαι κατὰ τὴν Ποικίλην, ὁρῶ πλῆθος ἀνθρώπων πάμπολυ συνεστηκός· ἐνίους μὲν ἔνδον, ἐν αὐτῇ τῇ στοᾷ, πολλοὺς δὲ καὶ ἐν τῷ ὑπαίθρῳ, καί τινας βοῶντας, καὶ διατεινομένους, ἐπὶ τῶν θώκων καθημένους. εἰκάσας οὖν, ὅπερ ἦν, φιλοσόφους εἶναι τῶν ἐριστικῶν τούτων, ἐβουλήθην ἐπιστὰς ἀκοῦσαι αὐτῶν ὅ, τι καὶ λέγουσι. καὶ ἔτυχον γὰρ νεφέλην τῶν παχειῶν περιβεβλημένος, σχηματίσας ἐμαυτὸν εἰς

senem quidem illum, ac iam muco & pituita laborãtem. Thuris prætereà grana quatuor, iam prorsus putrida, adeò vt prunis iniecta statim extinguerentur, vt neque summas nares emergente fumo contingeret, præcipuè verò cùm totas hecatombas amplè & liberaliter polliceretur, iam naui appropinquante scopulis certo inclusa periculo. Interea dum hæc mecum voluerem in animo, ad porticum Variam progrediendo delabor: vbi consistens, ex improuiso inusitatam hominũ multitudinem cõspicio, partim quidem illorum intra porticum, partim verò ipso sub Ioue: insuper nonnullos vociferantes, ac mira peruicacitate disceptantes, inq́ sedibus considentes. Tandem verò rem ipsam facilè coniectura assequutus, nempe Philosophos esse ex contentiosis illis & rixosis, volui propiùs admoto gressu, exploratiùs intelligere. quidnam illud esset, cuius gratia inter sese tantopere digladiarentur. Ac me illicò nube ex crassioribus illis circumuolutũ, illorum habitu exor-

εἰς τὸν ἐκείνων τρόπον, καὶ τὸν πώγωνα ἐπισπασάμενος, εὖ μάλα ἐῴκειν φιλοσόφῳ. καὶ δὴ παραγκωνισάμενος τοὺς πολλοὺς, εἰσέρχομαι, ἀγνοούμενος ὅστις εἴην. εὑρίσκω δὲ τὸν Επικούρειον Δάμιν, τὸν ἐπίτριπτον, καὶ Τιμοκλέα τὸν Στωϊκὸν, ἀνδρῶν βέλτιστον, ἐκθύμως πάνυ ἐρίζοντας. ὁ γοῦν Τιμοκλῆς καὶ ἵδρου, καὶ τὴν φωνὴν ἤδη ἐξεκόπτετο ὑπὸ τῆς βοῆς· ὁ Δάμις δὲ τὸ Σαρδώνιον ἐπιγελῶν, ἔτι μᾶλλον παρώξυνε τὴν Τιμοκλέα. ἦν δὲ ἄρα περὶ ἡμῶν ὁ πᾶς λόγος αὐτοῖς· ὁ μὲν γὰρ κατάρατος Δάμις, οὔτε προνοεῖν ἡμᾶς ἔφασκε τὰ ἀνθρώπων, οὔτε ἐπισκοπεῖν τὰ γιγνόμενα παρ' αὐτοῖς, οὐδὲν ἄλλο, ἢ μηδὲ ὅλως ἡμᾶς εἶναι λέγων· τοῦτο γὰρ αὐτῷ δηλαδὴ ὁ λόγος ἐδύνατο. καὶ ἦσαν τινὲς, οἳ ἐπῄνουν αὐτόν. ὁ δ' ἕτερος, τὰ ἡμέτερα ὁ Τιμοκλῆς ἐφρόνει, καὶ ὑπερεμάχει, καὶ

tu exornaui: prolixáq; barba attracta, per omnia non ineptè philosopho similem turbæ memet immisi. Multis verò qui mihi obsistebant, cubito è via protrusis, ingredior, omnibus ignorantibus quis essem. Cæterùm intra turbam iam consistens, offendo Damin illum Epicureum, hominem perditissimum, ac Timoclea Stoicum, virorum longè optimum, pertinacissimè disceptantes. A *Itaque Timocles largo sudore perfluens, præ nimio clamore iam penè vocem amiserat: Damis verò* B *risu Sardonio diffluens, magis ac magis Timoclea exasperabat. Porrò omnis illorum sermo de nobis habebatur. Etenim execrandus ille Damis, humanarum rerum nihil à nobis prouideri affirmabat, neque eorum quæ in terris fierent, quicquam nobis curæ esse: breuiter, nihil aliud quàm in vniuersum nos non esse. Tanta vi comprobandi eius valuit oratio, erantq; nonnulli qui laudarent illum. Alter verò, nempe Timocles, nostra optimè sentiens propugnabat, indigna-*

καὶ ἠγανάκτει, καὶ πάντα τρόπον συνηγωνίζετο, τὴν ἐπιμέλειαν ἡμῶν ἐπαινῶν, καὶ διεξιών· ὡς ἐν κόσμῳ τε, καὶ τάξει τῇ προσηκούσῃ ἐξηγούμεθα, καὶ διατάττομεν ἕκαστα. καὶ εἶχε μέν τινας καὶ αὐτὸς τοὺς ἐπαινοῦντας πλήν· ἐκεκμήκει γὰρ ἤδη, καὶ πονήρως ἐφώνει, καὶ τὸ πλῆθος εἰς τὸν Δάμιν ἀπέβλεπε. συνεὶς δὲ ἐγὼ τὸ κινδυνευόμενον, τὴν νύκτα ἐκέλευσα πρίχυθεῖσαν, δαλῦσαι τὴν συνουσίαν. ἀπῆλθον οὖν, εἰς τὴν ὑστεραίαν συνθέμενοι εἰς τέλος ἐπεξελεύσεσθαι τὸ σκέμμα. κἀγὼ παρομαρτῶν τοῖς πολλοῖς, ἐπήκουον μοταξὺ ἀπιόντων οἴκαδε παρ' αὐτοὺς, ἐπαινούντων τὰ τοῦ Δάμιδος, καὶ ἤδη παρὰ πολὺ αἱρουμένων τὰ ἐκείνου. ἦσαν δὲ καὶ οἱ μὴ ἀξιοῦντες προκατεγνωκέναι τῶν ἐναντίων, ἀλλὰ περιμένειν, εἴ τι καὶ ὁ Τι-

indignabaturq́, ac omnibus modis hostem pugnis inuadens lacessebat, curam & sedulitatem nostrã collaudans, ac planũ faciens cùm ex mundo, tum omnium rerum cõuenienti ordine, Deos esse, quodq́ per nos ordinatim disponerentur singula. Nec defuerũt quibus & ille fuit admirationi, eius orationem non improbantibus. Verùm iam extremè defessus erat, ac grauiter & laboriosè loquebatur. Vniuersa autem turba in Damin coniectos habebat oculos. Cæterùm cùm ego Deorum existimationem periclitantem animaduerterem, iussi noctem ocyùs circũfusam conuentum dissoluere. Abierunt ergo ex composito vt die postero inchoatam de dijs disputationem ad finem deducerent. Inde ego multis me domum abeũtibus comitem adiungens, inter eundum audiebam Damidis verba certatim in cœlum ferri, atque à pluribus supra modum probari. Præstò tamen aderant etiam qui dicerent, C nihil esse præiudicandum, sed expectandum si quid in crasti-

num

ὁ Τιμοκλῆς αὔριον ἐρεῖ. ταῦτ' ἐστιν, ἐφ' οἷς ὑμᾶς συνεκάλεσα· οὐ μικρὰ, ὦ θεοὶ, εἰ λογίσεσθε, ὡς ἡ πᾶσα μὲν ἡμῖν τιμὴ, καὶ δόξα καὶ πρόσοδος, οἱ ἄνθρωποί εἰσιν. εἰ δ' οὗτοι πεισθεῖεν, ἢ μηδὲ ὅλως θεοὺς εἶναι, ἢ ὄντας, ἀπρονοήτους εἶναι σφῶν αὐτῶν, ἄθυτα καὶ ἀγέρασα, καὶ ἄτιμα ἡμῖν ἔσται τὰ ἐκ γῆς, καὶ μάτην ἐν οὐρανῷ καθεδούμεθα, λιμῷ ἐχόμενοι, ἑορτῶν ἐκείνων, καὶ πανηγύρεων καὶ ἀγώνων, καὶ θυσιῶν καὶ πανουχίδων καὶ πομπῶν στερούμενοι. ὡς οὖν ὑπὲρ τηλικούτων φημὶ δεῖν, ἅπαντας ἐπινοεῖν τι σωτήριον τοῖς παροῦσι, καὶ ἀφ' ὅτου κρατήσει μὲν Τιμοκλῆς, καὶ δόξει ἀληθέστερα λέγειν, ὁ Δάμις δὲ καταγελασθήσεται πρὸς τῶν ἀκουόν-

num ipse quoque Timocles dicturus esset. Hæc fermè sunt quorum gratia vos conuocari iussi. D *Non modica verò sunt hæc, ô Dij, si ratione diligentiùs inita consideraueritis omnem nostrum cultum, omnem gloriam nostram ac prouentum ipsos esse homines. Porrò autem illi si persuasi in eam cogitationem discesserint, aut omnino deos non esse, aut si sint, res tamen humanas nulla illorum administrari prouidentia :* E *periculum est ne omnia nobis in terris negentur sacrificia, subtrahantur munera, cultus intercipiãtur, ac nequicquam sublimes in cœlo collocati cum fame conflictemur, diebus festis & solennitatibus, & certaminibus, & sacris, & ludis nocturnis & pompis orbati.* F *Super tantis itaque rebus in præsentia quidem æquum esse opinor, vt omnes collatis consilijs accuratè perpendamus, si quam imminentibus periculis salutem inuenire queamus. Tum qua potissimùm ratione adiutus Timocles potiatur victoria, ac veriora dixisse videatur : Damis verò conuictus atq; cõfusus, auditoribus risui exponatur.*

Cæterùm

ἀκούοντων. ὡς ἔγωγε ὐ πάνυ τῷ Τιμοκλεῖ πέποιθα, ὡς κρατήσαι καθ' ἑαυτὸν, εἰ μὴ καὶ τὰ παρ' ὑμῶν αὐτῷ τε συνέντα. κήρυκι, ὦ Ἑρμῆ, τὸ κήρυγμα τὸ ἐκ τοῦ νόμου, ὡς ἀνίσασθαι συμβουλεύοιεν. Ερ. ἄκουε, σίγα, μὴ τάραττε, τίς ἀγορεύειν βούλεται τῶν τιμίων θεῶν, οἷς ἔξεστι; τί τοῦτο, ἐδεῖς ἀνίσταται, ἀλλ' ἡσυχάζετε, πρὸς τὸ μέγιστον τῶν ἡγεμόνων ἐκπεπληγμένοι; Μῶ. ἀλλ' ὑμεῖς μὲν ἅπαντες ὕδωρ ἡγεῖσθε γενοιῶθ· ἐγὼ δ', εἴ γέ μοι μετὰ παῤῥησίας εἰπεῖν δοθείη, πολλὰ ἂν, ὦ Ζεῦ, ἔχοιμι εἰπεῖν. Ζεύς. λέγε, ὦ Μῶμε, πάνυ θαῤῥῶν· δεῖ γὰρ ἐπὶ τὸ συμφέρον τι παῤῥησιασόμενον. Μῶ. οὐκοῦν ἀκούετε, ὦ θεοὶ πάντες, τά γε ἐκ καρδίας φασίν. ἐγὼ γὰρ ἡδὺ πάνυ πεποίηκα ἐς τὸ ἀμηχανίας πλεῖστα σθαι τὰ ἀμείνω, ἡνίκα δὲ ἐλέγετε ἀναφύ-

Cæterùm ego Timocli non admodum cõfido, quasi per omnia destitutus auxilio victurus esset, nisi nonnihil opis per nos illi allatum fuerit. Facito, Mercuri, præconium quod lege fieri cautũ est, vt surgentes consulant, MER. *Audi, ac silentio linguam cohibe, ne turba. Quem ex Dijs maioribus animus ad concionãdum impellit, quibus consentaneum est? Quid ergo rei est? Nemo surgit in medium, sed cuncti ora tenetis, fortasse earum rerum magnitudine, quæ expositæ sunt, obstupefacti.* MOM. H *At vos sic mutẽ tellus fiatis & vnda. Ego verò si mihi cum quadã dicendi libertate copia fandi cõcessa fuerit, permulta haberem, ô Iupiter, quæ in præsentiarum conferrem in medium.* IVP. *Confidenter dic, ô Mome, atq; interrito animo. Videre enim vtile quiddam ad rem præsentem liberè proloquuturus.* MO. I *Proinde, ô Dei agite cũcti attentissimis estote animis. Ego enim iam olim admodũ expectabam in eã difficultatẽ res nostras delapsuras, ac multos eiusmodi*

Sophi-

ἀναφυόμενοι ἡμῖν σοφιστὰς, παρ' ἡμῶν αὐτῶν τὴν ἀτιμίαν τῆς τόλμης λαμβάνοντας. καὶ μὰ τὴν Θέμιν, οὔτε τῷ Ἐπικούρῳ ἄξιον ὀργίζεσθαι, οὔτε τοῖς ὁμιληταῖς αὐτοῦ, καὶ διαδόχοις τῶν δογμάτων, ἐ τοιαῦτα περὶ ἡμῶν ὑπειλήφασιν. ἢ τί γὰρ αὐτοὺς ἀξιώσαι τις ἂν φρονεῖν, ὁπόταν ὁρῶσι τοσαύτην ἐν τῷ βίῳ τὴν ταραχὴν, καὶ τοὺς μὲν πλουσίους αὐτῶν, ἀμελουμένους, ἐν πενίᾳ καὶ νόσοις, καὶ δουλείᾳ καταφθειρομένους, πάμπονήρους δὲ, καὶ μιαροὺς ἀνθρώπους, τετιμωμένους καὶ ὑπερπλουτοῦντας, καὶ ἐπιτάττοντας τοῖς κρείττοσι, καὶ τοὺς ἱεροσύλους οὐ κολαζομένους, ἀλλὰ διαλανθάνοντας, ἀνασκολοπιζομένους δὲ καὶ τυμπανιζομένους ἐνίοτε, τοὺς οὐδὲν ἀδικοῦντας; εἰκότως τοίνυν ταῦτα ὁρῶντες,

Sophistas nobis suppullulaturos iamdudum prospexi animo, à nobis ipsis tam abominandæ atque inauditæ audaciæ causam suscipientes. Et sanè per æquitatem indignum facinus est, eam ob rem irasci Epicuro, aut eius assectis, eiusq; disciplinæ successoribus, si talia de nobis suspicati sunt. Quam enim æquam opinionem de nobis illis habendam esse contendat quispiam, quando tantam omnium rerum perturbationem in vita videant? K Bonos quidem ex illis, vt quisq; agit vitâ maximè inculpatâ, potissimùm negligi, paupertate, morbis, ac iugo seruili indignissimè afflictos opprimi: cæterùm homines facinorosos, nefarijs sceleribus contaminatissimos, honore & dignitate priores esse, diuitijs extructissimis affluere, meliori-

bus imperitare? Quinetiam sacrilegos nullis supplicijs mulctari verùm concessa impunitate tutò latere: in crucem verò subigi, ac varijs modis pulsari eos qui nihil mali sunt cõmeriti per iniustitiam delinquentes? Hæc itaq; cùm videant,

τεῦ, οὕτω δανοοῦνται περὶ ἡμῶν, ὡς οὐδὲν ὅλως ὄντων, καὶ μάλιστα, ὅταν ἀκούωσι τῶν χρησμῶν λεγόντων· Ὡς διαβὰς τὸν Αλυν, μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει. οὐ μὲν τοι δηλοῦντων, εἴτε τὴν αὐτοῦ, εἴτε τὴν τῶν πολεμίων. καὶ πάλιν· ὦ θεία Σαλαμὶς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν. καὶ Πέρσαι γὰρ, οἶμαι, καὶ Ἕλληνες, γυναικῶν τέκνα ἦσαν. ὅτε μὲν γὰρ πάλιν τῶν ῥαψῳδῶν ἀκούουσιν, ὅτι καὶ ἐρῶμεν, καὶ τιτρωσκόμεθα, καὶ δουλεύομεν, καὶ δεσμούμεθα, καὶ στασιάζομεν, καὶ μυρία ὅσα πράγματα ἔχομεν, καὶ ταῦτα, μακάριοι καὶ ἄφθαρτοι ἀξιοῦντες εἶναι, τί ἄλλο, ἢ δικαίως καταγελῶσι, καὶ οὐδενὶ λόγῳ τίθενται τὰ ἡμέτερα; ἡμεῖς δὲ ἀγανακτοῦμεν, εἴ τινες ἄνθρωποι ὄντες, οὐ πάνυ ἀνόητοι, διελέγχουσι ταῦτα, καὶ τὴν πρόνοιαν ἡμῶν παρωθοῦνται,

iure optimo talem de nobis opinionem obtinent, nihil prorsus nos esse. Maximè verò quando L oracula prædicentia audierint, quale est illud: Traiecto Hale maximum subuertes imperium. haudquaquam planè manifestantia, num suum ipsius, an hostium imperium subuersurus sit. Et iterum:

Vxorum Salamis charissima pignora perdes.

Etenim & Persæ, vt opinor, & Græci iuxtà è mulieribus editi sunt. Cæterùm auditis etiã rhapsodis illis quòd & amori M operam demus, quòd vulneremur & seruiamus, quòd vinculis constringamur, quòd motis seditionibus dissideamus, atque id genus innumeris alijs rebus satis ridiculè simus impliciti, præsertim cùm beati atque immortales esse contendamus: quid verò aliud perinde quàm riderent facerent, ne flocci quidem nostram diuinitatem æstimantes? Nos porrò indignè ferimus, si qui sunt homines non prorsus vecordes, & mentis inopes, qui ista disserunt, ac omnem nobis prouidentiam extorquent è mani-

ται, δέον ἀγαπᾶν, εἴ τινες ἡμῖν ἔτι θύουσι, τοιαῦτα ἐξαμαρτάνουσι. καί μοι ἐνταῦθα, ὦ Ζεῦ (μόνοι γὰρ ἐσμὲν, καὶ οὐδεὶς ἄνθρωπος πάρεστιν ἐν τῷ συλλόγῳ ἔξω Ηρακλέους καὶ Διονύσου, καὶ Γανυμήδους καὶ Ασκληπιοῦ, τῶν παρεγγράπτων τούτων) ἀπόκρινά μοι μετ' ἀληθείας, εἴ ποτέ σοι ἐμέλησεν ἐς τοσοῦτον τῶν ἐν τῇ γῇ, ὡς ἐξετάσαι, οἵ τινες αὐτῶν οἱ φαῦλοι, ἢ οἵ τινες οἱ χρηστοί εἰσιν, ἀλλ' οὐκ ἂν εἴποις. εἰ γοῦν μὴ ὁ Θησεὺς, ἐκ Τροιζῆνος εἰς Αθήνας ἰὼν, ὁδοῦ πάρεργον ἐξέκοψε τοὺς κακούργους, ὅσον ἐπὶ σοὶ, καὶ τῇ σῇ προνοίᾳ, οὐδὲν ἂν ἐκώλυε ζῆν ἐντρυφῶντας τᾶς τῶν ὁδῷ βαδιζόντων σφαγᾶς, τὸν Σκείρωνα, καὶ τὸν Πιτυοκάμπτην καὶ Κερκύονα καὶ τοὺς ἄλλους. ἢ εἴ γε μὴ ὁ Εὐρισθεὺς, ἀνὴρ δίκαιος καὶ προσοκτικὸς, ὑπὸ φιλανθρωπίας ἀνα-

è manibus: cùm potiùs contentos nos esse oporteat, si nobis etiamdum nonnulli sacra facerent, talia flagitiosè delinquentibus. N *Ac mihi hoc loco, ô Iupiter (soli enim sumus, nec vllus hominum in hoc cœtu præstò est, extra vnum Herculem ac Dionysum & Ganymedem & Aesculapium, qui nothi sunt, & Dij asscriptitij) cum veritate responde, quando verò in tantum res humanæ tibi curæ fuêre, vt habita ratione perpendisses quínam illorũ praui & mali, aut iusti ac boni essent? Haudquaquam verò in hãc curam vnquam te incubuisse dixeris. Itaq; nisi* O *Theseus ex Trœzene Athenas profectus, iugulasset in itinere maleficos, sanè quantum ad te & prouidentiam tuam attinet, nihil obstaret quò minus viuerent & Sciron & Pityocãptes, & Cercyon, aliiq; innumeri parricidijs & latrocinio viatoribus negocium valde securi facessentes. Ac nisi* P *Eurystheus homo cùm iustus, tum multùm prouidens, singulari humanitate*

ἀναπαυθανόμενος τὰ παρ' ἑκάστοις, ἐξέπεμπε τουτονὶ τὸν οἰκέτην αὐτοῦ, ἐργατικὸν ἄνθρωπον, καὶ πρόθυμον εἰς πόνους, ὦ Ζεῦ, σὺ ὀλίγον ἐφρόντισας ἂν τῆς Ὑδρας, καὶ τῶν ἐν Στυμφάλῳ ὀρνέων, καὶ ἵππων τῶν Θρακικῶν, καὶ τῆς Κενταύρων ὕβρεως καὶ παροινίας· ἀλλ' εἰ χρὴ τἀληθῆ λέγειν, καθήμεθα, τοῦτο μόνον ἐπιτηροῦντες, εἴ τις θύει, καὶ κνισσᾷ περὶ τοὺς βωμοὺς, τὰ δ' ἄλλα κατὰ ῥοῦν φέρεται, ὡς ἂν τύχοι ἕκαστον, παρασυρόμενα. τοιγαροῦν εἰκότα νῦν πάσχομεν, καὶ ἔτι πεισόμεθα, ἐπειδὰν κατ' ὀλίγον οἱ ἄνθρωποι ἀνακύπτοντες, εὑρίσκωσιν οὐδὲν ὄφελος αὐτοῖς ὄν, εἰ θύοιεν ἡμῖν, καὶ τὰς σπονδὰς πέμποιεν, εἶτ' ἐν βραχεῖ ὄψει καταγελῶντας μὲν τοὺς Επικούρους,

impulsus, singulis apud quosq; diligenter exploratis, hunc famulum suum emisisset, hominem manu promptum, factisq; strenuum, & ad obeunda pericula ac labores suscipiendos interritum, nunquã tibi, ô Iupiter, Lernæa Hydra in mentem venisset, nunquã aues Stymphalides curæ fuissent, multò minus equi Threicij. Quando verò Centaurorum contumeliosæ temulentiæ memor fuisses vnquam? Atqui, si verum proferendum est, tantùm compressis manibus in Olympo desidemus, tantùm hoc inconniuenter obseruantes, siquis litet atque sacrificet, ac circa aras incenso thure vaporet. Porrò autem res cæteræ temerè iuxtà feruntur, vt quisque illas fortuitò attraxerit. Itaque meritis nostris digna ac iusta patimur, atque etiam ampliùs patiemur, vbi homines post pusillum suspicientes animaduerterint nihil se vtilitatis consequi, tametsi nobis sedula pietate sacrificârint, & oblatis libaminibus litauerint. Deinde breui videbis ab ipsis Epicureis nos rideri contemptissimè, haberi pro abiectissi-

πούρους, καὶ Μητροδώρους καὶ Δαμίδας, κρατυνόμενους δὲ, καὶ ἀφοσφαπομένους ὑπ' αὐτῶν, τοὺς ἡμετέρους σωτῆρας. ὥστε ἡμέτερον ἂν εἴη, παύσαι καὶ ἰάσασθαι τὰ τοιαῦτα, τῶν καὶ ἐς τόδε αὐτὰ πεφαγότων. Μάμφω δὲ οὐ μέγας ὁ κίνδυνος, ἀ ἄτιμος ἔσω· οὐδὲ γὰρ πάλαι τῶν τιμωμένων λῶ, ὑμῶν ἕνεκα ἀτυχούντων, καὶ τὰς θυσίας καρπουμένων. Ζεύς. τοῦτον μὲν, ὦ θεοί, λυπεῖν ἐάσωμεν, ἐπὶ πρακτέον ὄντα, καὶ ἐπιτιμητικόν. εἰ μὲν γε, ὡς ὁ θαυμασὸς Δημοσθένης ἔφη· τὸ μὲν ἐγκαλέσαι, καὶ μέμψασθαι καὶ ἐπιτιμῆσαι, ῥᾴδιον, καὶ τοῦ βουλομένου παντός· τὸ δὲ, ὅπως τὰ παρόντα βελτίω γένηται, συμβουλεῦσαι, τοῦτ' ἔμφρονος ὡς ἀληθῶς συμβάλλεσθαι. ὅπερ οἱ ἄλλοι, οὐ οἶδ' ὅτι ποιοῦσιν, καὶ τότε σιωπῶντος. Πο.

iectissimis, Metrodoros verò & Damidas suis disputationibus inualescere, propugnatores autem nostros ab illis iugulari. Quare nostrarum erat partium, his rebus finem imponere, ac periculis emergentibus mederi, illisq; summa ope obniti, quorum opera hæc eò perducta sunt. Equidem quod ad me attinet, non valde periclitabor si despectus ero. Neq; enim olim in eorũ censebar numero, quibus honos habebatur rebus vestris adhuc stantibus & florentibus, vobisq; oblato sacrificio fruentibus. IVP. Enimuerò hunc, ô cœlites, delirantem & nugantem missum faciamus, semper aliàs quoque asperum obiurgatorem agentem. Est enim, vt præclarè dixit admirandus ille Demosthenes, criminari & insectari, atq; etiam obiurgare, cuiuis volenti promptum ac facile: cæterùm demonstrare qua ratione rebus præsentibus commodissimè succurratur, profectò consultoris officiũ est, non nisi impensè cordati. Quod quidem vos alios sedulò facturos etiam hoc tacente constantissimè persuasum habeo.

Πο. ἐγὼ τὰ μὲν ἄλλα ὑποβρύχιός εἰμι, ὡς ἴστε, καὶ ἐν βυθῷ πολιτεύομαι, κατ' ἐμαυτόν. εἰς ὅσον ἐμοὶ δυνατὸν, σώζων τοὺς πλέοντας, καὶ παραπέμπων τὰ πλοῖα, καὶ τοὺς ἀνέμους καταμαλάττων. ὅμως δ' οὖν (μέλει γάρ μοι καὶ τῶν ἐνταῦθα) φημὶ δεῖν τὸν Δάμιν τοῦτον ἐκ ποδῶν ποιήσασθαι, πρὶν ἐπὶ τὴν ἔριν ἥκειν, ἤτοι κεραυνῷ τινι, ἢ ἄλλῃ μὴ χανῇ, μὴ καὶ ὑπέρσχῃ λέγων. φῂς γὰρ ὦ Ζεῦ, πιθανόν τινα εἶναι αὐτόν. ἅμα γὰρ καὶ δείξομεν αὐτοῖς, ὡς μετερχόμεθα τοὺς τὰ τοιαῦτα καθ' ἡμῶν διεξιόντας. Ζεύς. παίζεις, ὦ Πόσειδον, ἢ τέλεον ἐπιλέλησαι; οὐδὲν ἐφ' ἡμῖν τῶν τοιούτων ἐστὶν, ἀλλ' αἱ Μοῖραι ἑκάστῳ ἐπικλώθουσι, τὸν μὲν κεραυνῷ, τὸν δὲ ξίφει, τὸν δὲ πυρετῷ ἢ φθόῃ ἀπροθανεῖν. ἐπεὶ εἴ γε μοι ἐπ' ἐξουσίας τὸ πρᾶγμα ἦν, εἴασα ἄν, οἴει,

NEP. R Ego quidem aliàs, quod vobis obscurũ non est, sub vndis dego, & in profundum marinæ Reip. procurationem obiens, pro virili quoad eius fieri potest, nauigantes seruo, puppesq; sursum ac deorsum magna cura deduco, neq; non violẽtam ventorũ rabiem mollio atque demulceo: nihilo secus tamen & earum, quæ hîc aguntur, rerum cura me habet solicitum. S Proinde Damin è medio tollendum esse opinor, priusquã ad cõtentionem descenderit, aut ictu fulminis, aut alia quapiam machina, ne disputando victor euadat. Siquidem perhibes illum Iupiter omnes persuadendi vias ac artes callere. Quo facto illud quoq; testatũ faciemus, nos suppliciũ de illis sumere qui ista aduersus nos petulanter affirmãt. IVP. Ludis, ô Neptune, aut T præfiniti ordinis oblitus es? Nihil enim tale in nostra manu sitũ est: V verùm Parcæ sunt quæ cuiq; fatali lege decernũt, hunc quidem fulmine, alterũ ferro, tertiũ febricula, quartum tabe cõsumptũ interire. Etenim si meæ facultatis

οἷα, τοὺς ἱροσύλους πρώην ἀπολωλέναι ἀκραυνώτους ἐξ Ὀλυμπίας, δυόμου τῶν πλοκάμων ἀφκεέραντας, ἕξ μνᾶς ἑκάτερον ἕλκοντα; ἢ σὺ αὐτὸς πρεσβεύσων ἦρ' ἐν Γεραιστῷ τὸν ἁλιέα, τὸν ἐξ Ὠρεοῦ, ὑφαρπάσαι σου τὴν πρίαιναν; ἆρα τι καὶ ὑποξυμβάλλῃ ἀγανακτῶν, κεκινημένοι τῷ πράγματι, καὶ διαβιβάσαι τοὺς παρὰ τοῦ Δαμίδου λόγους, καὶ δι' αὐτὸ ἀφροκαλίσθαι τὸν ἄνδρα, οὐ προμεμανθάνοντες ἀντιξεστασθῆναι αὐτὸν τῷ Τιμοκλεῖ. ὥστε τί ἄλλο, ἢ ἐξ ἐρήμης κρατῆν οὕτω ὑποξυμβλῆσθαι; Πο. καὶ μὴν σωτήριόν τινα ταύτην ὦμην ἐπινοεῖσθαι ἔγωγε πρὸς τὴν νίκην. Ζεύς. ἄπαγε, θωυμάζω τὸ ἐνθύμημα, ὦ Πόσειδον, καὶ κομιδῇ ταχύ, προαιρήσεσθαι τὸν ἀνταγωνιστὴν, ὡς ἐρρθάνει ἀπλῆτον, ἀμφίεσθαι ἔτι, καὶ ἀδιάκριτον καταλιπεῖν τὸν λόγον. Πο. οὐκοῦν

tatis fuisset punire maleficos, dimisissem scilicet nuper sacrilegos nullo ictos fulmine ex Olympia, cùm duos torti capillitij nodos mihi detondissent, sex minas utrunq; ponderantem? Aut tu ipse dissimulanter neglexisses in Geræsto piscatorem illum ex Oreo, qui furtim tibi tridentem abstulerat? X Accedit his, quod etiam indignãter & iracundè ferre videbimur hoc facto perturbati, & Damidis sermones perhorrescere, ac propterea ea insidiosè moliti, ne nobis expectandum esset dum ille ex aduerso cum Timocle compositus congrederetur. Quod quid aliud q Y desertam causam vincere videbimur? NEP. Atqui compendiosam ad parãdam victoriam ego me viam excogitasse arbitrabar. IVP. Z Apage furiosum & illiberale consilium, ô Neptune, ac propemodum pingue & stolidum, de tollendo ante tempus aduersario, vt nondum conuictus mortem oppetat, relicta in ambiguo disputatione.

οὐκοιῶ ἄμεινόν τι ὑμᾶς ἐπινοῆσαι ἄμο, ἃ τἀμὰ οὕτως ὑμῖν ἀρτιβώνισται. ΑΠ. ἀ καὶ τοῖς νέοις ἔτι, καὶ ἀγενέοις ὑμῖν ἐφάνη ἐκ τοῦ νόμου δημηγορεῖν, ἴσως ἂν ἦν πρόφασις συμφέρον ἂς τάδε διασκέψειν. ΜΩ. ἀ μὴ σκέψις, ὦ Απολλον, οὕτω περὶ μεγάλων, ὥστε μὴ καθ' ἡλικίαν, ἀλλὰ κοινὸν ἅπασι παρεῖσθαι τὸν λόγον· χαίρω γὰρ, ἐ καὶ περὶ τῶν ἰσχάτων κινδυνευόντων, περὶ τῆς ἐν τοῖς νόμοις ἐξουσίας σμικρολογοίμεθα. σὺ δὲ καὶ πάνυ ἤδη ἔννομος εἶ δημηγορεῖν· πρόπαλαι μὲν ἐξ ἐφήβων γεγονὼς, ἐγγεγραμμένος δὲ ἐς τὸ τῶν δώδεκα λεξιαρχικὸν, καὶ ὀλίγου δεῖν, τῆς ἐπὶ Κρόνου βουλῆς ὤν. ὥστε μὴ μειρακιεύου πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ λίαν θαρρῶν ἤδη τὰ δοκοῦν-

NEP. *Proinde vos aliud quod faclu sit præstantius, excogitate, si mea consilia vobis tantopere repudianda videntur.* APOL. *Si nobis quoque natu iunioribus, & nondum barbatis, per legem conderetur concionandi copia, fortasse vtile quiddam & frugiferum afferrem in medium rei super qua deliberatis.* MOM. *Equidem ea nobis est, ô Apollo, de rebus ita arduis proposita deliberatio, vt non ætatis respectu, sed communis vtilitatis seruandæ gratia omnibus quoq; sermo sit propositus. Quàm verò lepidum esset atque festiuum, si in extremis periclitantes discriminibus, circa legis facultatem atque licentiam ambitiosè disceptaremus. Cæterùm tu iam admodum concionator es legitimus, nempe iam olim ex ephebis egressus, præterea β in duodecim virorum tabulam relatus. Ac parùm abest, quò minus etiam in Saturni concilio versatus sis. Quare non est quòd iuueniliter te geras erga nos, verùm sumpta audacia confidenter quæcunq; tibi optima faclu visa sunt,*

δοκοῦντα, μὴ καθ' ἡδονὰς, εἰ ἀγνώσεται ὧν ἀνήκουσεν, καὶ ταῦτα, βαθυπώγωνα καὶ ὀνγνώμονα ἔτως ὑὸν ἔχων, τ' Ασκληπιόν. ἄμωσ τι καὶ πρέπον ἂν εἴη σοι, νεῦ μάλιστα ἐν φανερῷ τῇ σοφίαν, εἰ μὴ μάτην ἐν τῷ Ελικῶνι καθησαι, τὰς Μούσας συμφιλοσοφῶν. Απολ. ἀλλ' ὅσι, ὦ Μῶμε, καὶ τὰ τοιαῦτα ἐφεῖναι τὸν Δία δεῖ, καὶ ἐῶ οὕτω διακωλύσι, τάχ' ἄν τι καὶ ἄμεινον ἀποιμι, ἀλλὰ τῆς ἐν τῷ Ελικῶνι μετέτυχες ἄξιον. Ζεύς. λέγε, ὦ τέκνον· ἐφίημι γάρ. Απολ. ὁ Τιμοκλῆς οὗτος ἔοικε χρηστὸς ἀνὴρ καὶ φιλόθεος, καὶ ζοὺς λόγους πάνυ ἀπείβωκε ζοὺς Στωϊκούς. ὥστε καὶ σωφρονεῖ περὶ φιλοσοφίας πολλοῖς τῶν νέων, καὶ μισθοὺς οὐκ ὀλίγους ἐπὶ ζούτῳ ἐκλέγει, σφόδρα πιθανὸς ὤν, ὁπόταν διαλέγοιτο ἐν πλήθει ἢ ἀπὲρ ἀτολμότατος

sunt, proloquere: neque propterea à pudore afficiâre, quòd imberbis existens concioneris, præsertim cùm ita profunda barba tibi sit filius Aesculapius. Quin etiam alioqui non indecorum tibi erit, id ætatis maximè specimen aliquod sapientiæ exhibere, ne frustrà videâre in Helicone consedisse vnà cum Musis philosophando. APOL. Atqui nequaquam penes te est, ô Mome, facultas eiusmodi permittendi, sed penes Iouem: qui si fandi potestatem mihi dederit, fortassè quippiam expromam non ineruditum aut inconditum, sed quod ei quæ mihi in Helicone fuit, cõuersationi respõdeat. IVP. Dic, inquam, ô fili: iam enim permisi tibi. APOL. A Timocles ille vir profectò non malus esse videtur, & pius, & qui disputationes Stoicas ad vnguẽ excusserit, vnde compluribus quoq; conuersatur iuuenibus propter exactã philosophiæ cognitionem, & mercedem nõ mediocrem, hac ratione colligit, persuadendi facultate impẽdio pollẽs, quoties pri-

τός ἐστι, καὶ τὴν φωνὴν ἰδιώτης, καὶ μιξοβάρβαρος, ὥστε γέλωτα ὀφλισκάνειν διὰ τοῦτο ἐν ταῖς συνουσίαις, οὐ συνείρων, ἀλλὰ βαττάριζων, καὶ ταραττόμενος, καὶ μάλιστα, ὁπόταν ἅτως ἔχων, καὶ καλλιρρημοσύνην ἐπιδείκνυσθαι βούληται· συνεῖναι μὲν γὰρ ἐς ὑπερβολὴν ὀξύς ἐστι, καὶ λεπτογνώμων, ὥς φασιν, οἱ ἄμεινον τὰ τῶν Στωϊκῶν εἰδότες. λέγων δὲ καὶ ἑρμηνεύων, ὑπ' ἀσθενείας διαφθείρει αὐτὰ, καὶ συγχεῖ, οὐκ ἀπεσαφῶν ὅ, τι βούλεται, ἀλλ' αἰνίγμασιν ἐοικότα προτείνων, καὶ πάλιν αὖ πολὺ ἀσαφέστερα πρὸς τὰς ἐρωτήσεις ἀπεκρινόμενος. οἱ δὲ οὐ συνιεύτες, καταγελῶσιν αὐτοῦ. δεῖ δὲ, οἶμαι, σαφῶς λέγειν, καὶ τούτου

uatim inter discipulos disserendo verba facit: cæterùm in hominum frequenti cœtu aut celebritate populari ad dicēdū infantissimus & timidissimus existit, voce instructus vulgari ac planè barbara, ita vt ineptè & vitiosè dicendo in conuentibus, non rarò auditoribus risum excutere soleat: nihil aptè inductum connectens: sed argugumentis putidis & barbaris cōminiscet omnia. Maximè verò omnium hoc illi vsu venit quoties eloquentissimus videri gestit. Enimuerò alioqui quod ad ingenij acumen attinet, vir est perspicacissimæ intelligentiæ, & mentis planè diuinæ: quemadmodum testantur illi, quibus res Stoicæ propiùs atque compertiùs notæ sunt. Dicendo verò atq; interpretando præ imbecillitate corrumpit pleraque omnia, non valdè planum faciens quid sibi velit, verùm ænigmatū inuolucris non dissimilia proponens obscurat omnia. Ac rursus multò inuolutiora ad quæstiones propositas respondere illi moris est. Porrò auditores parùm intelligentes quid affectata obscuritate sibi velit, ferè subsannant eum. Consentaneum aūt esse opinor, perspicuè & significanter dicere:

τούτου μάλιστα ποιεῖσθαι πολλὴν τὴν πρόνοιαν, ὡς συνήσουσιν οἱ ἀκούοντες. Μῶ. τοῦτο μὲν ὀρθῶς ἔλεξας, ὦ Απολλον, ἐπαινέσας τοὺς σοφῶς λέγοντας, εἰ καὶ μὴ πάνυ ποιεῖς σὺ τοῦτο ἐν τοῖς χρησμοῖς, λοξὸς ὢν καὶ γειφώδης, καὶ ἐς τὸ μεταίχμιον ἀσφαλῶς ἀπῤῥίπτων τὰ πολλὰ, ὡς τοὺς ἀκούοντας ἄλλου δεῖσθαι Πυθίου, πρὸς τὴν ἐξήγησιν αὐτῶν. ἀτὰρ τί τὸ ἐπὶ τούτῳ συμβουλεύεις, τίνα ἴασιν ποιήσασθαι τῆς Τιμοκλέους ἀδυναμίας ἐν τοῖς λόγοις; Απ. συνήγορον, ὦ Μῶμε, εἴπως δυνηθείημεν αὐτῷ παρασχεῖν ἄλλον, τῶν δεινῶν τούτων ἐροῦντα κατ' ἀξίαν, ἅπερ ἂν ἐκεῖνος ἐνθυμηθεὶς ἐποβάλῃ. Μῶ. ἀγένειον τοῦτο ὡς ἀληθῶς εἴρηκας, ἔτι παιδαγωγοῦ τινος δεόμενον, συνήγορον ἐν συνουσίᾳ φιλοσόφων πρᾶσθαι, ἑρμηνεύοντα πρὸς τοὺς παρόντας, ἅπερ ἂν δοκῇ Τιμοκλεῖ, καὶ τὴν μὲν Δάμιν,

cere: cui rei plurima cura impendenda est, vt audientes, ea quæ loquimur, nullo cum fastidio intelligant. MOM. *Equidem hoc rectè dixisti, Apollo, collaudatis ijs qui in orationibus perspicuitate vtuntur: ε quanquam tu hoc ipsum in promendis atq; reddendis oraculis non admodũ vsurpare soleas, ancipitia & ambiguitate intricata multa in medium securè proijciens, adeò vt audientes aliò ad interpretandum oracula opus habeant Pythio. Sed qd est quod adfers consilij? Quo remedio Timoclis in dicendo infantiæ succurrendũ esse existimas?* AOL. *Si quo modo patronum illi, ô Mome, queamus adiungere aliũ, qui facultate dicendi polleat, eaq; pro dignitate eloquatur quæcunq; Timocles excogitata illi effanda suggesserit.* MOM. *Non sapit profectò hoc quod dixisti, pilos, sed adhuc pædagogi eget adminiculo, de patrono in cõuẽtu Philosophorũ adiũgẽdo, ad p̃sentes interpretaturo quæcũq; Timocli dictu necessaria visa*

Δάμιν, αὐτοπρόσωπον καὶ δι' αὐτοῦ λέγειν, τὸν δὲ ἑπόκριτῆ προσχρώμενον, ἰδίᾳ πρὸς τὸ οὖς ἐκείνῳ ἑποβάλλειν τὰ δοκοῦντα· τὸν ἑποκριτὴν δὲ ῥητορεύειν, οὐδ' αὐτὸν ἴσως συνιέντα ὅ, τι ἀκούσειε. ταῦτα πῶς οὐ γέλως ἂν εἴη τοῦ πλήθει; ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἄλλως ἐπινοήσομεν. σὺ δὲ, ὦ θαυμάσιε, (φῂς γὰρ καὶ μάντις εἶναι, καὶ μισθὸς οὐκ ὀλίγους ἐπὶ τοῦ τοιούτου ἐξέλεξας, ἄχρι τοῦ καὶ πλίνθους χρυσᾶς ποτε εἰλιφέναι) τί οὐκ ἐπεδείξω ἡμῖν κατὰ καιρὸν τὴν τέχνην, πρειπὼν ὁπότερος τῶν σοφιστῶν κρατήσει λέγων; οἶσθα γάρ που τὸ ἀρβησόμενον, μάντις ὤν. Απολ. πῶς, ὦ Μῶμε, δυνατὸν ποιεῖν ταῦτα, μήτε τρίποδος ἡμῖν πρόντος, μήτε θυμιαμάτων, ἢ πηγῆς μαντικῆς, οἵα ἡ Κασταλία ἐστίν; Μῶμ. ὁρᾷς; ἀρδιδράσκεις

ria visa fuerint: Damis verò ipse per se loquatur. Porrò alter interpretis vtatur opera, priuatim in aurem illi susurrans quæcunque sibi placuerint: cæterùm interpres rhetoricetur, cùm neque ipse fortasse quicquam ex his intellecturus sit, quæ Timoclem suggerentem audierit. Hæc quomodo turbæ non videri possint extremè ridicula? Atqui hoc alia via aggrediamur, quando hoc parum successit. Tu verò, ô admirãde (etenim & vatem esse te confirmas, ac mercedem non mediocrem his præstigijs cumulâsti, donec aliquando & lateres aureos consecutus es) cur non data iam occasione in tempore aliquod egregium artis tuæ specimen exhibes, ꝗ prædicens nobis penes quê ex Sophistis disputaturis futura sit victoria? Siquidem cùm augurij peritia excultus sis, credibile est futurarum rerum euentum te prædiuinare posse. APOL. Quî hoc vllo pacto fieri possit, Mome, neque præsente nobis tripode, neque thymiamatis, nec fronte augurali, cuiusmodi est Castalia? MOM. Vide vt confutatus tergiuer-

δράσκεις τὸν ἔλεγχον ἐν τῷ
στενῷ ἐχόμενος. Ζεύς. ὅμως,
ὦ τέκνον, εἰπὲ, καὶ μὴ παρα-
σχῆς τῷ συκοφάντῃ τούτῳ ἀ-
φορμὰς δαβάλλειν καὶ χλευά-
ζειν τὰ σὰ, ὡς ἐπὶ τρίποδι καὶ
ὕδατι καὶ λιβανωτῷ κείμενα,
ὥστ' εἰ μὴ ἔχοις ταῦτα, στερη-
σόμενόν σε τῆς τέχνης. Απολ.
ἄμεινον μὲν ἦν, ὦ πάτερ, ἐν
Δελφοῖς ἢ Κολοφῶνι τὰ τοιαῦ-
τα ποιεῖν, ἁπάντων μοι τῶν
χρησίμων παρόντων, ὡς ἔθος·
ὅμως δὲ, καὶ οὕτω γυμνὸς ἐκεί-
νων, καὶ ἄσκευος πειράσομαι
προειπεῖν, ὁποτέρου τὸ κράτος
ἔσται. ἀναδέξεσθε δὲ, εἰ μὴ ἔμ-
μετρα λέγοιμι. Μῶμ. λέγε μό-
νον· σαφῆ δὲ, ὦ Απολλον, καὶ μὴ
συνηγόρου καὶ αὐτὰ, καὶ ἑρμη-
νέως δεόμενα· καὶ γὰρ οὐκ ἄρ-
νεια κρέα ἢ χελώνη νῦν ἐν Λυ-
δίᾳ ἕψεται, ἀλλὰ οἶσθα περὶ ὅ-
του ἡ σκέψις. Ζεύς. τί ποτε ἐ-
ρεῖς, ὦ τέκνον; ὡς τά γε πρὸ
τῶν χρησμοῦ, ταῦτα ἤδη φοβε-
ρά.

*tergiuerseris, dum in angu-
sto constringeris.* IVP. *At-
tamen dic, ô fili, neq; huic
sycophantæ calumniandi oc
casionem, tuaq; subsannan-
di concedas, quasi omnis tua
vaticinandi peritia in tripo-
de & aqua & thure sita sit:
adeò nisi hæc tibi præstò
sint, omni arte priuatus sis.*
APOL. *Equidem ista in
Delphis aut Colophone me-
liùs à me fieri poterant, ô pa-
ter, oraculis omnifariam, vt
assolet, mihi præsentibus.
Attamen vel sic his omnibus
nudus imparatusq; tentabo
prædicere vtrum secutura
sit victoria. Suscipietis verò
hauddubiè, nisi versiculis
inclusum oraculum protule-
ro.* MOM. *Dic modò: vide
vt clara & aperta proferas
Apollo, quæ nullo patrono
egeant, aut interpretis requi
rant operam.* θ *Etenim ne-
quaquam iam ouilla carun-
cula aut testudo in Lydia
coquitur. Verùm quibus de rebus nobis sit proposita delibe-
ratio, non te præterit.* IVP. *Quid, ô nate, dicturus es? Quàm
verò quæ oraculi prædictionem antecedunt, q̃ plena terroris
sunt?*

ρά. ὠχρὸν τὸ πρόσωπον, οἱ ὀφθαλμοὶ περιφερεῖς, ἡ ὀμὴ ἀνασοβουμένη, τὸ εἶνημα λοιρύβαντος καὶ ὅλως, τὰ τοιαῦτα πάντα, καὶ φρικώδη καὶ μυστικά. Απολ. Κίνδυνος μαντιπόλου τοῦ θεσπεσίου Ἀπόλλωνος, ἀμφὶ ἔπεσι καὶ ῥήμασι, τῷ ἀνέρι ἐπισήσανθ' ὀξυβόαι, μύθοισι, λοιρυσσόμενοι πυκινοῖσι. Ποτὰ γὰρ ἔνθα καὶ ἔνθα μίθος, ἐπιτραλικὶ λωγμῷ. Ταρφέος ἄκρα λόρυμβα καταπάσσουσιν ἰχῖτλης, Ἀλλ' ὅταν αἰγυπιὸς γαμψώνυχος ἀκείδα μάρψῃ, Δὴ τότε λοίθιον ὄμβροφόροι κλάγξουσι λοφῶναι. Νίκη δ' ἀμοίνων, οὐδ' ὄνος θοὰ τέκνα λορύψει. Ζεύς. τί τὸ ἀνικάχαξες, ὦ Μῶμε; καὶ μὰ τὸν ἐπιλοῖα τὰ ἱμαστοί. παῦσαι κακόδαιμον, ἀφπνιγήσῃ ὑπὸ τοῦ γέλωτος. Μῶμ. καὶ πῶς δυνατὸν, ὦ Ζεῦ, ἐφ' ὅτῳ σαφῆ

sunt? nempe color pallore immutatus, oculi hinc inde mobiles, comarum semet erigentium horror, motus corporis furore incertus, ac omnino omnia numinis præsentiam testantia, plena sunt mysteriorum atque terriculi. APOL.

I Percipe Faticani diuûm miracula Phœbi

Lite super dura, quam constituêre Sophistæ

Clamosi, largis armatî vocibus omnes.

Multa quidem varij alterno clamore tumultus

Miscentes, stiua complebunt rostra carinæ.

Ast vbi iam curuo comprenderit vngue cicadam

Vultur, postrema cornices voce sonabunt,

Excipiet sperata suos victoria mulos.

Verùm asinus feriet longo sua pignora cornu.

IVP. *Cur aût sublato cachinno risisti, ô Mome? Atqui ista minimè risu prosequêda sunt, quæ nostris ceruicibus iam imminent. Desine verò sedato risu, infelicissime, aut immodicis cachinnis præfocaberis.* MOM. *Et quinam risum queã comprimere*

φεῖ καὶ προδήλῳ τῷ χρησμῷ; Ζεύς. οὐκοῦν ἤδη καὶ ἡμῖν ἑρμηνεύοις ἂν αὐτὸν, ὅ, τι καὶ λέγοι. Μῶμ. πάνυ πρόδηλα, ὥστε οὐδὲν ἡμῖν Θεμιστοκλέους δεήσει. φησὶ γὰρ τὸ λόγιον οὗτοσὶ δαῤῥήδην· γόητα μὲν εἶναι τοῦτον, ἡμᾶς δὲ ὄνους κανθηλίους, νὴ Δία, καὶ ἡμιόνους τοὺς πιστεύοντας αὐτῷ, οὐδ' ὅσον αἱ ἀκρίδου τὸν νοῦν ἔχοντας. Ηρακ. ἐγὼ δὲ, ὦ πάτερ, εἰ καὶ μέτοικός εἰμι, οὐκ ὀκνήσω ὅμως τὰ δοκοῦντά μοι εἰπεῖν· ὁπόταν γὰρ ἤδη συνελθόντες διαλέγονται τηνικαῦτα, ἢν μὲν ὁ Τιμοκλῆς ὑπέρσχῃ, ἐάσωμεν προχωρεῖν τὴν συνουσίαν ὑπὲρ ἡμῶν. ἢν δέ τι ἑτεροῖον ἀπροβαίνῃ, τότε ἤδη τὴν στοὰν αὐτὴν ἔγωγε, εἰ δοκεῖ, διασείσας, ἐμβαλῶ τῷ Δάμιδι, ὡς μὴ κατάρατος, ὢν ὑβρίζῃ ἐς ἡμᾶς. Μῶ. Ηράκλεις, ἰὼ Ηράκλεις, ἄγροικον τοῦτο εἴρη-

primere, ô Iupiter, tali tam claro & perspicuo audito oraculo? IVP. *Quin igitur & nobis interpretaris quídnam sibi velit?* MOM. *Valdè quidem aperta & liquida, ita vt nihil nobis opus sit Themistoclis opera. Siquidem perspicuè hoc testatur oraculum, hunc videlicet esse præstigiatorē, nos autem asinos clitellarios, ac per Iouem etiam mulos, qui tam facilè persuasi, illius verbis credamus, neque tantum habeamus mentis aut cerebri, quantum habent locustæ.* HER. *Ego verò, pater, tametsi inter superos inquilinus sim & adscititius, tamen quæ nostris rebus in præsens vsui fore visa sunt, non grauabor exponere. Cū enim iam ad disputandum in vnum coierint, tunc si Timocles superior euaserit, sinemus conuentus de nobis habiti disceptationem progredi: sin res secus cesserit, tunc ego ipsam porticum concussam radicitùs super Damin præcipitabo, ne homo execrandus ore blasphemo ampliùs nos inuadat.* MOM. *Hercules, heu λ Hercules, quàm immane & bar-*

ἄρκτας, καὶ δεινῶς βοιώτιον, ξυναπολέσαι ἐπὶ πονηρῷ τοιούτους, καὶ προσέτι τῷ σοὶ αὐτῷ Μαραθῶνι, καὶ Μιλτιάδῃ καὶ Κυναιγείρῳ. καὶ πῶς ἂν ζύτων συμπεσόντων, οἱ ῥήτορες ἔτι ῥητορεύοιεν, τῷ μιγίστῳ ἐς ζῆν λόγους ἐπιθήσειν ἀφῃρημένοι; ἄλλως τε, ζῶντι μέν σοι ἀναστῆναι λίθῳ τι πρᾶξαι ζιοῦτο· ἀφ' οὗ δὲ θεὸς γεγένησαι, μεμαθήκασι, οἶμαι, ὡς οὐ μοῖραι μόναι τὰ ζιαῦτα ἀναιροῦσι, ἀλλὰ σὺ αὐτῶν ἄμοιροι ἐσμέν. Ηρακ. οὐκοῦν ὁπότε τὸν λέοντα ἢ τὴν Ὕδραν ἐφόνευσον, οὐ μοῖραι δι' ἐμοῦ ἐκείνα ἔπραττον; Ζεύς. καὶ μάλα. Ηρακ. καὶ νῦν ἄρα τις ὑφείλετό σοι τὸν παῖδα, ἢ ἀνεσύλων μου τὸν βωμόν, ἢ ἀνατρέπων τὸ ἄγαλμα, ἃ μὴ τῶν μοίρας πάλαι ἀνθρωμένων ἦν, ἐπιτρίψω αὐτόν; Ζεύς. οὐδαμῶς. Ηρ. & barbarum est quod dixisti, & vehementer Bœoticum consilium, eadem opera volens tot vnà cum sceleſto Damide exitio absumere: & ad hæc ipſam quoque porticum vnà cum Marathone & Miltiade atque Cynægiro diruere? Et quónam pacto his collapſis rhetores amplius debito funngerentur declamandi officio, maximo ad conſcribendas orationes argumento priuati? Equidem iſta viuenti tibi licuiſſet perpetrare: ex quo verò in Deorum numerum relatus es, factus & ipſe diuinitatis particeps, didiciſti, vt opinor, ſolas Parcas effecta reddere poſſe talia, porrò nos eiuſmodi perficiendæ facultatis expertes eſſe. HERC. Proinde quãdo leonem aut Hydram claua illiſa letho dedi, Parcæ per me iſta operatæ ſunt?

IVP. Sanè verò. HERC. At nũc ſi quis contumeliæ petulanter me impeteret, aut templum nefario ſacrilegio compilaret, aut ſtatuam meam ſubuerteret, niſi iam olim Parcis viſum foret, non conteram illum ſcilicet? IVP. Nequaquam.

HER.

Ηρ. οὐκοῦν ἄκουσον, ὦ Ζεῦ, μετὰ παῤῥησίας. ἐγὼ γὰρ, ὡς ὁ κωμικὸς ἔφη, ἄγροικός εἰμι, τὴν σκαφὴν σκάφην λέγων. εἰ τοιαῦτά ἐστι τὰ ἡμέτερα, μακρὰν χαίρειν φράσας ταῖς ἐνταῦθα τιμαῖς, καὶ κνίσσῃ, καὶ ἱερείων αἵματι κατειμι εἰς τὸν Ἅδην, ὅπου με γημνὸν, ἔχοντα τὸ τόξον, κἂν τὰ εἴδωλα φοβηθήσεται τῶν ἐμοῦ πεφονευμένων θηρίων. Ζεύς. εὖγε, οἴκοθεν ὁ μάρτυς, φασίν. ἀπέσωσας γοῦν τῷ Δάμιδι, ταῦτα εἰπεῖν ὑποβάλλων. ἀλλὰ τίς ὁ σπουδῇ πρωσιὼν οὗτός ἐστιν, ὁ χαλκοῦς, ὁ εὔγραμμος, ὁ εὐπερίγραφος, ὁ ἀρχαῖος τὴν ἀνάδεσιν τῆς κόμης; μᾶλλον δὲ ὁ σὸς, ὦ Ερμῆ, ἀδελφός ἐστιν, ὁ ἀγοραῖος, ὁ παρὰ τὴν Ποικίλην πίττης γοῦν ἀναπέπλησται, ὁ σημέραι ἀναπλαττόμενος ὑπὸ τῶν ἀνδριαντοποιῶν. τί, ὦ παῖ, δρομαῖος ἡμῖν ἀφίξαι, ἢ που τι

HER. *Ergo me cum libertate dicentem quæ sentio, audi, ô Iupiter.* § *Ego enim, vt Comicus ait, homo sum agrestis & rusticus, ligonem ligonem vocans. Si ad hunc modum res nostræ se habēt: honoribus, nidori, ac sacrificiorum sanguini, quibus hîc fruimur, longum valere iussis, in Orcum descendam, vbi me nudum arcum habentem, saltem demortuorum vmbræ & idola pertimescent, propter feras terribiles ac monstra à me passim trucidata.* IVPIT. *o Euge testem, quod aiunt, domo adductum. Conseruâsti igitur Damidi ista ad dicēdum subijciens. Sed quis tanto accedit properandi studio? nēpe æreus ille est, probè politus, & exactè expressus, subligata in morem priscorum coma. Magis verò tuus est, ô Mercuri frater, forensis ille, cuius circa porticum Variam crebra est conuersatio: proinde pice oppletus est, quippe qui in dies singulos à statuarijs refingitur. Quid hoc, nate, cur tanto cursu ad nos contendis? Nunquid nouarū rerum*

τι ἐκ γῆς νεώτερον ἀναγγέλλεις; Ερ. Μέγα μέν τι, ὦ Ζεῦ, καὶ μυρίας τῆς σπουδῆς δεόμενον. Ζεύς. λέγε· ἤδη, εἴ τι καὶ ἄλλο ἡμᾶς ἐπανισάμενον λέληθεν. Ερ. ἐτύγχανον μὲν ἄρτι χαλκεύων, ἐπιπεπόμενος δὲ στέρνον τι ἐμοὶ μετάφρενον, θώρακ δέ μοι γέλοιος, ἀμφὶ σώματι πλαθείς, παρηώρητο, μιμηθὲν τὴν τέχνην, σφαιρηΐδια χαλκῆ πᾶσιν ἐντυπόμενος, ὁρῶ δ' ὄχλον σάχοντα, καὶ λίνας δύο ὠκεῖς, καὶ ἱππέας, συμμάχους ὁπλισμάτων, δαλμίν τε καὶ Ζεύς. πάνυ, ὦ Ερμαγόρα βέλτιστε, τραγῳδῶν· οἶδα γὰρ οὕς τινας λέγεις. ἀλλ' ἐκεῖνό μοι φράζον, εἰ πάλαι συγκροτεῖται αὐτοῖς ἡ ἔρις; Ερ. οὐδέπω, ἀλλ' ἐν ἀκροβολισμοῖς ἔτι ἐσμέν, ἀφειδοῦντες ἀλλήλοις, πόρρωθεν ποθὲν λοιδορούμενοι. Ζεύς. τί οὖν ἔτι χρὴ ποιεῖν λοιπόν, ὦ θεοί, ἢ ἀκροᾶσθαι

quippiam è terris annuncias? HER. *Ingens quiddam, ô Iupiter, quodq; summam & maximam requirat operam & diligentiam.* IVP. *Quin ergo actutum expromis, sicubi aliquid fortè mali nobis ignorantibus subortũ sit?* HERM. *Cùm ad porticum iã fabricarer æreus, ac peréq; dorsum peréq; pectus iungerer, & factus ineptè corpori thorax meo appendêret, nec arte dispari foret ex ære totus additus mihi balteus, turbam video tumultuantem accurrere, qua cum duo sophistici certaminis ibant periti, fronte tristi ac pallida pugiles, Damis &.* IVP. *Parce precor, optime Hermagora, verbis intonare tragicis. Noui enim quos dicis Sed age hoc mihi expedi, num iam dudum consertis manibus in pugnã descenderunt?* HERM. *Nondum, sed adhuc in initio velitaris pugnæ ac intra teli iactum constituti sunt, funda iaculantes: & alternis eminùs conuicijs mutuò se petunt.* IVPIT. *Quid ergo nobis porrò faciendum est, ô superi? an non prolato*

ὦθα ἐπικλύσαντας αὐτῶν; ὥσ-
τε ἀφαιρεῖτων ἂν Ὁρατὸν
μοχλὸν ἄλλη, καὶ ἀπάγουσα τὰ
νέφη, ἀναπετάννυτων τὰς
πύλας τοῦ οὐρανοῦ. Ἡράκλεις,
ὅσον τὸ πλῆθος ἐπὶ τὴν ἀ-
κρόασιν ἀπλωτύκασιν. ὁ δὲ
Τιμοκλῆς οὗτος ὁ πάνυ μοι
ἀρέσκει, ὑποφρίμων καὶ τα-
ραττόμενος, ἀλλὰ πάντα
οὕτως τήμερον. ἀλλ' ἡμῖν
μὲν, οὐδὲ αὐτάρκεσθαι δά-
μεσι μεμηχανόμενος. ἀλλ'
ὅπερ ἡμῖν λελατώτακεν,
εὐχόμεθα ὑπὲρ αὐτοῦ σιγῇ,
ἐφ' ἡμέων, ἵνα μὴ Δάμις γε
πύθηται. Τι. τί φῄς, ὦ ἱερό-
συλε Δάμι, θεοὺς μὲν εἶναι, μη-
δὲ πρόνοιαν τῶν ἀνθρώπων;
Δά. ἔκ' ἀλλὰ σὺ πρότερον ἀ-
πόκρινέ μοι, ᾧ τινι λόγῳ ἐπεί-
σθης εἶναι αὐτούς. Τι. ὄμφοιν,
ἀλλὰ σύ, ὦ μιαρὲ ἀπόκρινα.
Δά. ὄμφοιν, ἀλλὰ σύ. Ζεύς.
ταυτὶ μὲν παραπολὺ ὁ ἡμέ-
τερος ἄμεινον, καὶ ἀφρονό-
τερον

lato capite auſcultandum? ρ Quocirca Horæ hoſtiariæ iam auferãt à ianua peſſulum, ac deductis nubibus Olympi portas referent. O' Hercules, quanta multitudo hominum ad audiendum confluxit. Cæterùm Timocles ille non admodum mihi placet, ita perturbato animo trepidans, funditùs hodie perditurus eſt omnia. Neque enim dubijs argumentis indicat, nullo modo Damidis impreſſionem ac impetum ſe perpeſſurum. Sed quod nobis factu eſt facillimum, vota pro illo faciamus nobiſcum, ac tacitè, ne Damis inaudiat iſta. TIMO. *σ Quid verò ais, Dami ſacrilege? nullos eſſe deos, neque eoſdem quicquam in rebus humanis prouidere?* DAM. *Non: ſed tu mihi reſponde, quo ſermone perſuaſus illos eſſe credidiſti?* TIMO. *Nequaquam, ſed tu mihi, ô ſcelerate, reſponde.* DA. *Non, inquam, ſed tu.* IVPIT. *Hac equidem vna ratione noſter præpollet multò maximè; nam vocaliùs & intenſiùs exa-*

τερον τραχύνεται. εὖγε, ὦ Τιμόκλεις, ἐπήχει τῶν βλασφημιῶν· ἐν γὰρ τούτῳ σοι τὸ κράτος, ὡς τά γε ἄλλα, ἰχθῦν σε ἀπρωφανεῖ, ἐπιστομίζων. Τι. ἀλλὰ μὰ τὴν Αθηνᾶν, οὐκ ἂν ἀπρεινάμην σοι πρότερον. Δαμ. οὐκοῦν, ὦ Τιμόκλεις, ἐρώτα· ἐκρατήσας γὰρ τοῦτό γε ὁμωμοκώς. ἀλλ' ἄνευ τῶν βλασφημιῶν, εἰ δοκεῖ. Τι. εὖ λέγεις. εἰπὲ οὖν μοι, οὐ δοκοῦσι σοι, ὦ κατάρατε, προνοεῖν οἱ θεοί. Δαμ. οὐδαμῶς. Τιμόκλ. τί φῄς; ἀπρονόητα οὖν ταῦτα πάντα; Δάμ. ναί. Τι. οὐδ' ἑπό τινι οὖν θεῷ τάττεται ἡ τῶν ὅλων ἐπιμέλεια; Δάμ. οὔ. Τι. πάντα δὲ εἰκῇ φέρεται ἀλόγῳ τῇ φορᾷ; Δάμ. ναί. Τι. εἶτ' ἄνθρωποι ταῦτα ἀκούοντες. ἀνέχεσθε, καὶ οὐ καταλεύσετε τὴν ἀλιτήριον; Δά. τί τοὺς ἀνθρώπους ἐπ' ἐμὲ προξύνεις,

sperat omnia. Euge verò, ô Timocles, multa mala in hominem perditum ingere conuicia. In hoc enim omnis tua vis sita est, vt maximè aliàs ipsis piscibus mutiorem te esse declaret, os tibi opprimens. TIM. *Atqui per Mineruam, prior tibi nunquam respondebo.* DA. *Proinde, ô Timocles, roga. Siquidem in hoc iam vicisti, postquam iuraueris. Sedenim, si videtur citra blasphemias.* TIM. *Rectè mones, ô execranda bellua.* τ *Nulláne videntur tibi superi vti prouidentia?* DA. *Nulla.* TIM. *Quid ais? omnia ergo fortuitò contingunt, & citra deorum prouidentiam?* DA. *Sanè verò.* TIM. *Neque vllius dei cura quicquam ordinatur aut disponitur?* DA. *Non.* TIM. *Cuncta verò temerè feruntur, & casu fortuito?* DA. *Sané.* TIMO. *Cæterùm vos ciues ista audientes, impunè suffertis huius execrandas in deos blasphemias, nec sceleratum hunc saxis obruitis?* DA. *Quid verò hominum animos in me*

νεις, ὦ Τιμόκλεις; ἢ τίς ὢν, ἀγανακτεῖς ὑπὲρ τῶν θεῶν, καὶ ταῦτα, ἐκείνων αὐτῶν οὐκ ἀγανακτούντων, οἵ γε οὐδὲν δεινὸν δατεθήκασί με, πάλαι ἀκούοντες, εἴ γε ἀκούουσι. Τι. ἀκούουσι γὰρ, ὦ Δαμι, ἀκούουσι, καί σε μετίασι ποτὲ χρόνῳ ὕστερον. Δά. καὶ πότε ἂν ἐκεῖνοι σχολὴν ἀγαγοιεν ἐπ' ἐμὲ, τοσαῦτα, ὡς φὴς, πράγματα ἔχοντες, καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ ἄπειρα τῷ πλῆθος ὄντα, οἰκονομούμενοι; ὥστε οὐδέ σε πω ἠμύναντο, ὧν ἐπιορκεῖς ἀεὶ, καὶ τῶν ἄλλων, ἵνα μὴ βλασφημεῖν καὶ αὐτὸς ἀναγκαζωμαι παρὰ τὰ συγκείμενα. καί τοι οὐχ ὁρῶ ἥν τινα ἂν ἄλλην ἐπίδειξιν τῆς ἑαυτῶν πονοίας μείζω ἐξενεγκεῖν ἐδύναντο, ἢ σε κακὸν κακῶς ἐπιτρίψαντες. ἀλλὰ δῆλοί εἰσιν ἀπρ=

me exasperas, ô Timocles? Aut quémnam te esse dicam, qui deorum gratia magno aduersus me stomacho exacerbatus es, præsertim illis ipsis nequaquam indignè ferentibus? Iam enim olim ista audientes, nondum vlla re mala aut acerba me affecerunt: nescio tamen si ista audiunt. TIM. *Audiunt ista, ô Dami, audiunt: cæterùm in aliud tempus grauibus supplicijs te excarnificandum reseruant.* DA. *Et quando illi de me cogitando tantum à rebus suis sibi sumerent ocij, tot ac tantis, vt tu mihi perhibes, districti occupationibus, res quæ sunt per mundum innumeras disponentes, adeò vt te quoque nondum ob tua nefanda periuria dignis supplicijs affecerint, neque non ob cætera nefaria flagitia, ne & mihi necessitate coacto ad conuicia & maledicentiam propter probra falsò obiecta confugiendum sit? Et me hercule non video quo certiore argumento suam testatam facere possint prouidentiam superi, quàm si te malum & nefarium malis exemplis cruciatum perderent. Atqui pro certo*

ἀπολημοῦντες ὑπὲρ τὸν Ὠκεανὸν ἴσως, μετ' ἀμύνονας Αἰθιοπῆας. ἔθος γοῦν αὐτοῖς συνεχῶς ἴεναι παρ' αὐτοὺς, ἐπὶ δεῖπα, καὶ ἀνεπαγγέλτοις ἐνίοτε. Τιμ. τί πρὸς τοσαύτην ἀναισχυντίαν εἴποιμι, ὦ Δάμι; Δά. ἐκεῖνο, ὦ Τιμόκλεις, ὃ πάλαι ἐγὼ ἐπόθουν ἀκοῦσαί σου, ὅπως ἐπείσθης οἴεσθαι προνοεῖν τοὺς θεούς. Τι. ἡ τάξις με πρώτη τῶν γιγνομένων ἔπεισεν ὁ ἥλιος ἀεὶ τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἰὼν, καὶ σελήνη κατὰ ταυτὰ, καὶ ὧραι τρεπόμεναι, καὶ φυτὰ φυόμενα, καὶ ζῶα γεννώμενα, καὶ αὐτὰ ταῦτα οὕτως εὐμηχάνως κατεσκευασμένα, ὡς τρέφεσθαι καὶ κινεῖσθαι, καὶ ἐννοεῖν, καὶ βαδίζειν, καὶ τεκταίνεσθαι, καὶ σκυτοτομεῖν, καὶ τἆλλα ταῦτα, προνοίας ἔργα εἶναί μοι δοκεῖ. Δα.

constat illos peregrè esse profectos, supra Oceanum fortasse v ad inculpatos Aethiopas. Solent enim crebrò ad illos ire comessatum, & profectò nonnunquam inuocati. TIMO. *Quid ad tam impudentem & blasphemam contumeliam tibi respondeam, ô Dami?* DA. *Nimirum illud quod iam olim auidissimè audire desiderabam, nempe qua ratione persuasus deos prouidere existimas.* TIMO. *Equidem φ ipso rerum quotidie accidentium ordine primùm ad hoc credendum inductus sum, nempe quòd sol subinde diurni spacij cursu suum iter conficiat: ad eundem quoque modum luna perpetuo tenore eat ac redeat. Tum alterna stellarum vicissitudo, & plantæ è terra succrescentes, & animantia in dies singulos nascentia. Quodq́ eadem tanta industria procreata sic alantur, sic moueantur, sic cogitent, sic incedant. Quodq́ ea sit ratio ædificandi ac incidendi coria. Quæ omnia, aliaq́ id genus innumera mihi clarissima & certissima videntur esse diuinæ prouidentiæ indicia.*

DA.

Δα. αὐτό που τὸ ζητούμενον, ὦ Τιμόκλεις, συναρπάζεις· οὐδέπω γὰρ δῆλον, εἰ προνοίᾳ τούτων ἕκαστον ἐπιτελεῖται. ἀλλ' ὅτι μὲν τοιαῦτά ἐστι τὰ γιγνόμενα. φαίην ἂν καὶ αὐτὸς, οὐμὴν αὐτίκα πειπεῖσθαι ἀναγκη, καὶ ἑπό τινος προμηθείας αὐτὰ γίγνεσθαι· ἔνι γὰρ καὶ ἄλλως ἀρξάμενα, νῦν ὁμοίως, καὶ κατὰ ταυτὰ συνίστασθαι, σὺ δὲ τάξιν αὐτῶν, ὀνομάζεις τὴν ἀνάγκην. εἶτα δηλαδὴ ἀγανακτήσεις, εἴ τις σοι μὴ ἀκολουθοίη, τὰ γιγνόμενα μὲν, ὁποῖά ἐστι, καταριθμουμένῳ καὶ ἐπαινοῦντι, οἰομένῳ δὲ ἀπόδειξιν ταῦτα εἶναι τοῦ καὶ προνοίᾳ δαλλάττεσθαι αὐτῶν ἕκαστον. ὥστε κατὰ τὸν κωμικόν· Τουτὶ μὲν ἑπομόχθηρον, ἄλλο δέ μοι λέγε. Τι. ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι καὶ ἄλλης ἐπὶ τούτοις δεῖν ἀπόδειξεως, ὅμως δ' οὖν ἐρῶ, ἀπόκριναι γάρ μοι, Ὁμηρός σοι δοκεῖ ἄριστος ποιητὴς γενέ-

DA. χ *Tu quidem, Timocles, quæstionem discerpis: neque enim clarum aut certum est, num horum quodque disponente prouidentia conficiatur. Cæterùm quòd hæc fiant, nec ipse negauerim: non tamen ideo mox persuasus sum, vt credam ista necessariò ac quodam coactu prouidentiæ fieri. Iam enim aliàs incepta sunt, & nunc pari vicissitudine eademq; via constituuntur: tu verò harum rerum ordinem necessitatem vocas. Deinde videlicet indignaris si quis à sententia tua dissentit, cùm ea quæ fiant, enumeres, ac laudibus efferas, existimans hisce demonstrasse etiam vnumquodque illorum immutari posse prouidentia. Itaque iuxta Comicum hoc profectò quod adduxisti, friuolum est. proinde aliud adducito.* TIMO. *Equidem ego in ea sum sententia, vt putem aliam demonstrationem huic rei comprobandæ, mihi non esse adducendam: attamen ego te interrogabo, cæterùm tu mihi responde. Videtur tibi ψ Homerus fuisse poëtarum præstantissi-*

γνῶναι; Δά. καὶ μάλα. Τι. οὐκοῦν ἐκείνῳ ἐπέσθω, τῷ πρόνοιαν τῶν θεῶν ἐμφανίζοντι. Δά. ἀλλ', ὦ θαυμάσιε, ποιητὴν μὲν ἀγαθὸν Ομηρον γνῶναι πάντες ἡμῖν συνομολογήσουσι· μαρτυρα δὲ ἀληθῆ περὶ τῶν λεχθέντων, ὅτι ἐκεῖνον, ὅτι ἄλλον ποιητὴν οὐδείς. ὅτι γὰρ ἀληθείας μέλημεν αὐτοῖς οἷμαι, ἀλλὰ τὴν ἡμετέραν τοὺς ἀκούοντας, καὶ ὅσα ἡδέα ἡμῖν τε μίγνυσθαι, καὶ μύθοις ἐπᾴδειν καὶ ὅλως, ἅπαντα ὑπὲρ τὸ πρᾶγμα μηχανᾶσθαι. ἐπὶ δὲ ἥδιστα ἂν ἀκούσαιμι, οἷς τισι μάλιστα ἐπέσθης τῶν Ομήρου, ἆρα οἷς περὶ Διὸς λέγει, ὡς ἐπιβόλευον σωδῆσαι αὐτὸν ἡ θυγάτηρ, καὶ ὁ ἀδελφὸς, καὶ ἡ γυνή; καὶ ἤγετο μὲν τὸν Βριάρεων ἡ Θέτις ἐκάλεσεν, ἐλεήσασα τὸ γεγονὸς, ἐπεπείθετο ἂρ ἂν μὲν

stantissimus? DAM. *Et valde quidem.* TIMO. *Huic ergo ipsi ego fidem habui, deorum prouidentiam haud obscurè asserenti.* DAM. *Atqui, ô admirande, poëtam me hercule excellentem fuisse Homerum, omnes tibi haud difficulter assentimur: porrò autem, ω testem super hisce rebus fide dignum, aut hunc aut alium poëtam vllum esse, id verò nullo modo concedimus. Neque enim veritatis proferendæ curam illis fuisse constanter opinor, sed vt audientium animos verborum lenocinijs atque dulcedine demulcerent. Quapropter & versiculos cantillant, & fabularum inuolucris perstrepunt, ac breuiter, super fumo machinantur omnia. Perlibenter verò ex te audirem, quibúsnam Homeri dictis maximè in hanc opinionem esses adductus.* A *Nunquid ijs, quæ de Ioue memoriæ prodidit, quomodo illum insidiosè petitum vinculis constringi voluerint, & filia, & frater, & vxor eius? Et nisi Thetis indignum facinus miserata,* B *Briareum Ioui in auxilium aduocasset, optimus*

ille

μῖν ὁ βέλτιστος Ζεὺς, συναρπασθείς· ἀνθ' ὧν καὶ ἀρμνημονεύων τῇ Θέτιδι τὴν εὐεργεσίαν, ἐξαπατᾷ τὸν Ἀγαμέμνονα ὄνειρόν τινα ψευδῆ ἐπιπέμψας, ὡς πολλοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἀρβάνοιεν. ὁρᾷς; ἀδύνατον γὰρ ἦν αὐτῷ, κεραυνὸν ἐμβαλόντι, καταφλέξαι τὸν Ἀγαμέμνονα αὐτὸν, ἄνευ τοῦ ἀπατεῶνα εἶναι δοκεῖν. ἢ ἐκεῖναί σε μάλιστα εἰς τὴν πίστιν ἐπεσπάσατο ἀκούοντα, ὡς Διομήδης μὲν ἔτρωσε τὴν Ἀφροδίτην, εἶτα τὸν Ἄρην αὐτὸν, Ἀθηνᾶς πρᾶκελεύσει. μετὰ μικρὸν δὲ, αὐτοὶ συμπεσόντες οἱ θεοὶ, ἐμονομάχουν ἀναμὶξ ἄῤῥενές τε καὶ θήλειαι. καὶ Ἀθηνᾶ μὲν Ἄρην καταγωνίζεται, ἅτε καὶ πεπονηκότα, οἶμαι, ἐκ τοῦ τραύματος, ὁ παρὰ τοῦ Διομήδους εἰλήφει. Λητοῖ δ' ἀντέστη σῶκος ἐειούνιος Ἑρμῆς. ἢ τὰ περὶ τῆς Ἀρτέμιδός σοι πιθανὰ ἔδοξεν, ὡς ἐκείνη

ille Iupiter nobis constrictus atque discerptus fuisset. Pro quibus memor dati à Thetide beneficij, ludit Agamemnonem somnio quodam fallaci immisso, in hoc, vt multi ex Achiuis hostili manu perempti occumberent. Vide verò quàm non facile & promptum Ioui fuerit, fulminis extorti incendio inflammare Agamemnonem, nisi miseris modis illum decepisset. Aut illa fortasse omnium maximè tibi audienti fidem fecerunt, quemadmodũ Γ Diomedes Veneris manum vulnere violauerit, atque etiam Martem ipsum Mineruæ impulsu. Aliquanto verò pòst ipsi cœlites furore collapsi, singulari inter sese certamine mixtim masculi & fœminæ præliati sunt. Ac Minerua quidem Martem superatum prosternit, quippe quem tardatum ac fessum, vulnere, opinor, quod paulò antè à Diomede acceperat, adorta sit.

Contra Latonam steterat Cyllenia proles.

Aut fortè ea quæ super Diana nugatus est, probabiliter tibi

νη μεμψιμοιρῆς; ἀγανάκτησεν, οὐ λανθάνῳ ἐφ' ἑαυτῷ τὸ Οἰνέως, καὶ δι' τοῦτο, σιῶ τινα ὑπερφυᾶ, καὶ ἀνυπόστατον τῇ ἀκμῇ, ἐπαφῆκεν ἐπὶ τὴν χώραν αὐτῶ; ἆρα ἔν τὰ τοιαῦτα λέγων σε Ομηρος ἔπεικε; Ζεὺς βάσα, κλέος, ὦ θεοί, ἀνεβόησε τὸ πλῆθος, ἐπαινοῦντος τὸν Δάμιν· ὁ δ' ἐμέτιρος ἀφραμένῳ ἔοικε. Δεῦρο γοῦν, καὶ ὑποτρόμει, καὶ δείλος ὢν ἀρρίψων τὴν ἀσπίδα, καὶ ἤδη φεύγειν βούλεσθε οἱ παρακλῆς ἀρβάσιται. Τι. οὐδ' Ευριπίδης ἄρα σοι δοκεῖ λέγειν τι ὑγιές, ὁπόταν αὐτὸς ἀναβιβασάμενος τὸς θεὸς ἐπὶ τὴν σκηνὴν, λακνύχ σώζοντας μὲν τοὺς χρηστὸς τῶν ἡρώων, τὸς πονηρὸς δὲ, καὶ τὴν ἀσέβειαν κατά σε ἐπιτρίβοντας; Δά. ἀλλ', ὦ γενναιότατε φιλοσόφων Τιμόκλεις, ἃ ταῦτα ποιήσαντος οἱ τραγῳδοποιοὶ πεπείκασί

dicta visa sunt, quemadmodum ipsa nimiùm querula indignanter & malignè tulerit, quòd sola ad epulas cõuiuiales ab Oeneo vocata non fuerat: ac propterea aprum inusitatæ magnitudinis ac roboris inauditi in regionem illius immisit. Nunquid ergo talia legentem te persuasit Homerus? IVP. Papæ: quanta turbæ acclamatio, ô superi, consecuta est Damin collaudantis: noster verò hæsitanti & perplexo similis esse videtur. Proinde animo meticuloso turbatus subtrepidat, & ac planè clypeum se abiecturum, haud obscurè præ se fert. Et iam quidem circumfert oculos, vbinam è turba elapsus aufugiat. TIMO. Proinde neque Euripides quicquam sani tibi dicere videtur, quoties in cœnam introductis dijs perspicuè indicat illorũ auxilio bonos ex heroibus seruari, improbos autem propter impietatem crudeliter perdi? DAZ. Atqui Timocles philosophorũ generosissime? si hæc facientes poêtæ Tragici te persuaserunt,

σί σε, ἀνάγκη δυοῖν θάτερον, ἤτοι Πῶλον καὶ Ἀριστόδημον, καὶ Σάτυρον, κἡγεῖσθαί σε θεὸς εἶναι τότε, ἢ τὰ πρόσωπα τῶν θεῶν αὐτὰ, καὶ τοὺς ἐμβάτας, καὶ τοὺς ποδήρεις, χιτῶνας, καὶ χλαμύδας, καὶ χειρίδας, καὶ περγαστρίδα καὶ σωμάτια, καὶ τἆλλ', οἷς ἐκεῖνοι σεμνύνουσι τὴν τραγῳδίαν· ὅπερ καὶ γελοιότατον οἶμαι, ἐπεὶ καθ' ἑαυτὸν ὁπόταν ὁ Εὐριπίδης, μηδὲν ἐπειγούσης τῆς χρείας, τῶν δραμάτων τὰ δοκοῦντα οἱ λέγῃ, ἀκούσῃ αὐτοῦ ποτε παῤῥησιαζομένου. Ὁρᾷς τὸν ὑψοῦ, τόν δ' ἄπειρον ἀθέρα, Καὶ γῆν πέριξ ἔχονθ' ὑγρᾶς ἐν ἀγκάλαις, Τοῦτον νόμιζε Ζῆνα, τόδ' ἡγοῦ θεόν. Καὶ πάλιν Ζεύς. ὅστις ἐστὶν ὁ Ζεὺς, οὐ γὰρ οἶδα, πλὴν λόγῳ κλύων, καὶ τὰ τοιαῦτα. Τι. οὐκοῦν ἅπαντες ἄνθρωποι, καὶ τὰ ἔθνη ἐξηπάτηνται, θεοὺς νομίζοντες, καὶ πανηγυρίζοντες. Δά. εὖγε, ὦ Τιμόκλεις, ὅτι με ἐπέμνη-

ας

runt, necessum est alterum ex his duobus consequi, vt aut Polum, & Aristodemum, & Satyrum deos esse existimes, aut deorum personas esse hæc ipsa, nempe calceos ac tunicas, ad pedes vsque porrectas, & chlamydes, & chirothecas, & ventriculos, & corpuscula Haliáque id genus innumera, quibus illi tragœdiam exornare solent: quod ego absurdissimum esse arbitror. alioqui per se quoties nulla necessitate vrgente suam in fabulis opinionem explicat. Audiuistine vnquam & hæc prolata ab illo liberè? Θ Vides supernum simul & immensum æthera. Terram humidis circa tenentem in brachijs? Illum Iouem arbitrare, necnō hanc deam. Et rursus: Quicunque Iupiter deus sit, nescio, nisi quòd Iouem sermone vulgi audiuerim. TIM. Proinde I omnes homines & gentes turpiter decipiuntur deos esse existimantes, eorumq; dies festos magna religione celebrantes. DA. Euge, ô Timocles, quoniam in memoriam

ὡς τῶν κατὰ ἔθνη νομιζομένων, ἀφ' ὧν μάλιστα συνίδοι τις ἄν, ὥς γε οὐδὲν βέβαιον ὁ περὶ θεῶν λόγος πῶς ἔχει. πολλὴ γὰρ ἡ ταραχὴ, καὶ ἄλλοι ἄλλα νομίζουσι· Σκύθαι μὲν Ἀκινάκῃ θύοντες, καὶ Θρᾷκες Ζαμόλξιδι, δραπέτῃ ἀνθρώπῳ, ἐκ Σάμου ὡς αὐτοὺς ἥκοντι· Φρύγες δὲ Μήνῃ, καὶ Αἰθίοπες Ἡμέρᾳ, καὶ Κυλλήνιοι Φάλητι, καὶ Ἀσσύριοι Περιστρᾷ, καὶ Πέρσαι πυρὶ, καὶ Αἰγύπτιοι ὕδατι. καί τοι μὲν ἅπασι κοινὸν τοῖς Αἰγυπτίοις τὸ ὕδωρ· ἰδίᾳ δὲ, Μεμφεταῖς μὲν ὁ βοῦς θεὸς, Πηλουσιώταις δὲ κρόμυον, καὶ ἄλλοις ἴβις ἢ κροκόδειλος, καὶ ἄλλοις κυνοκέφαλος, ἢ αἴλουρος, ἢ πίθηκος. καὶ ἔτι κατὰ κώμας, τοῖς μὲν ὁ δεξιὸς ὦμος θεὸς, τοῖς δὲ κατ' ἀντιπέρας οἰκοῦσιν, ἅτρος καὶ ἄλλοις κεφαλῆς ἡμίτομον, καὶ ἄλλοις ποτήριον κραμεῦν, ἢ τρύβλιον. ταῦτα πῶς οὐ γέλως ἐστὶν,

riam mihi reuocâsti gentiũ opinionem quam de dijs obtinent. Ab illa verò maximè licet intelligere, quàm K *nihil firmum & stabile in se habeat quæ de dijs fertur oratio. Multa enim est & conturbata opinionum confusio, ac planè alij alia opinantur. Siquidem Scythæ Acinaci sacrificant, Thraces Zamolxidi homini fugitiuo, quẽ ex Samo ad eos delatum esse cõstat: Phryges autem Lunæ, Aethiopes diei, Cyllenij Phaleti, columbæ Assyrij, Persæ igni, Aegyptij aquæ: ac omnibus quidem Aegyptijs aqua pro deo communiter colitur. Cæterùm priuatim Memphitis quidem bos deus est,* Λ *Pelusiotis verò cepe. Iam alijs ciconia aut crocodilus, alijs cynocephalus, aut feles, aut simia. Prætereà vicatim his quidem dexter humerus deus est, cæteris verò eregionè habitantibus sinister. Item alijs dimidia pars capitis, alijs poculum Samium, aut catinus. Nonne hæc tibi videntur risu prosequenda esse,*

δὴν, ὦ καλὴ Τιμόκλεις; Μῶ. ἐκ ἔλεγον, ὦ θεοί, ταῦτα πάντα ἥξειν εἰς τὸ φανερὸς, καὶ ἀκριβῶς ἐξεταθήσεσθαι; Ζεύς. ἔλεγον, ὦ Μῶμε, καὶ ἐπιτίμας ὀρθῶς. καὶ ἔγωγε πειράσομαι ἐπανορθώσασθαι αὐτὰ, λῶ δὲ ἐν ποσὶ λίνδινον σφαῦμα. Τι. ἀλλ', ὦ θεοῖς ἐχθρὲ σὺ, ζῶς χρησμὸς, καὶ προαιρούσεις τῶν ἐσομένων, εἶν ἔργον ἄν ἄποις, ἢ θεῶν καὶ τὰ νοίας τὰ ἐκείνων; Δα. σιώπικον, ὦ ἄνερ, περὶ τῶν χρησμῶν, ἐπεὶ ἐρήσομαί σε, τίνος αὐτῶν μάλιστα μεμνῆσθαι ἀξιοῖς· ἆρ' ἐκείνος, ὃν τῷ Λυδῷ ὁ Πύθιος ἔχρησεν; ὃς ἀκριβῶς ἀμφήκης λῶ, καὶ διπρόσωπος, οἷοί εἰσι τ' Ερμῶν ξύλοι, διπλοῖ, καὶ ἀμφοτέρωθεν ὅμοιοι, καὶ τὸς ὁποτέρου ἂν αὐτῶν μέρος ἐπισφήσῃ, ἢ τί μᾶλλον, ὁ Κροῖσος διαβὰς τ' Αλυν, τὴν αὐτ' ἀρχὴν, ἢ τὴν Κύρου καταλύσει; καί τοι ὀλίγων ταλάντων ὁ Σαρδιανὸς ἐκεῖνος ὄλιθρος, τὸ ἀμφι-

esse, ô bone Timocles? MO. Nónne prædicebam, ô dij, ista omnia ventura in propatulum, ac fore vt exactè indignarentur? IVP. Dixisti, ô Mome, & nos rectè obiurgásti. Ego verò his omnibus diligenter emendatis, mederi conabor præsenti euitato periculo. TIMO. Atqui tu, ô deorum hostis acerrime, oracula & rerum futurarum prædictiones, cuius opus esse dices? nónne deorum, eorundémq; prouidentiæ? DA. Tace verò de oraculis, virorum optime, alioqui ex te quæram, cuius rei gratia illorum potissimùm mentionem feceris. N Nunquid illius gratia, quòd Pythius Lydo respondit? Quàm verò callidè sermone vsus est anciptiti: cuiusmodi sunt quædam Mercuriales imagunculæ duplices, & vtrinq; similes, ad quamcunq; illarum partem te verteris. An potiùs Crœsus traiecto Hale, suũ ipsius, an Cyri imperium subuersurus est? Attamen non paucis talentis Sardianũ illud ex tiũ

vocem

ἀμφιλέξιον τοῦτο ἔπος ἐστί. Τι. Μῶ. αὐτά σε, ὦ θεοί, ἀνὴρ δικέτης ἐπελήλυθεν, ἃ ἐγὼ ἐδεδιειν μάλιστα. σὺ νυνὶ ὁ λαλὸς ἡμῖν λιτροφόλος; ἀπολόγησαι αὐτῷ λατεληθὼν πρὸς ταῦτα. Ζεύς. σὺ ἡμᾶς ἐπισφάττεις, ὦ Μῶμε, ἐκ τοσούτου χρόνου νυνὶ ἐπιτιμῶν. Τι. ὅρα οἷα ποιεῖς, ὦ ἀλιτήριε Δαμί, μονονοχὶ τὰ ἴδια αὐτὰ τῶν θεῶν ἀναπείθεις σοὶ λόγῳ, καὶ βωμοὺς αὐτῶν. Δα. ἅ πάντας ἐγωγε τοὺς βωμοὺς, ὦ Τιμόκλεις. τί γὰρ καὶ κακὸν ἀπ' αὐτῶν γίγνεται, ἃ θυμιαμάτων καὶ ἀνθράκων μεστά ἐστι· τὰς δὲ ἐν Ταύροις τὰς Ἀρτέμιδος ἁδέως ἄν ἐπεδόμην ἐκ βάθρων ἐπὶ μεφαλὴν ἀναστρεφομένας, ἐφ' ὧν δικαίως ἡ παθοῦσα ἀνωχθήσεται. Ζεύς. τοῦτό σοι θεῶν ἡμῖν τὸ ἄμαχον κακὸν ἐπιφέρει, ὡς δαιμόνων ἀθρόως ἀνὴρ φείδεται, ἀλλ' ἐξ ἀμαξῆς παρ-

voce hanc ambiguam mercatum est. Mo. Hæc ipsa, ô superi, vir iste commemorat, quæ omnium maximè pertimui. Vbi nunc noster est festiuus ille Citharœdus? Quin profectus tuam existimationem ipse tueris, obiecta refellendo? Iup. Tu quidem nos mactas, ô Mome, nequaquam in tempore nunc obiurgationibus increpans. Timo. Vide qualia facias, ô scelerate Dami, qui propemodum ipsa quoque deorum simulacra vnà cum aris non verearis subuertere. Da. Haud omnes aras subuerti cupio, ô bone Timocles. Quid enim mali adferunt, si thymiamatum odore & fragrantia plenæ sint? Cæterùm. o Dianæ aras quæ in Tauris substructæ feruntur, non illibenter funditùs euersas viderem, super quas ipsæ virgo conuiuium magna alacritate agitare solet. Iupit. Vnde verò nobis hoc insuperabile malum obijcitur? Quàm nulli deorum parcit hic vir, nullius numen reuereitus, sed tanquam ex plaustro magna libertate omnes carpit ac lacerat,

παῤῥησιάζεται, καὶ μάρπτει ἑξείης, ὅστ' αἴτιος, ὥστε καὶ οὐκί. Μῶ. καὶ μὴν ὀλίγους ἄν, ὦ Ζεῦ, τοὺς ἀναιτίους εὕροις ἐν ἡμῖν. καί που ταχα πεῖσαν ὁ ἄνθρωπος, ἅψεται καὶ τῶν κορυφαίων τινός. Τι. οὐδὲ βροντῶντος αὐτοῦ τοῦ Διὸς ἀκούεις, ὦ θεόμαχε Δαμι; Δα. καὶ πῶς οὐ μέλλω βροντῆς ἀκούειν, ὦ Τιμόκλεις; εἰ δὲ ὁ Ζεὺς ὁ βροντῶν ἐστι, σὺ ἂν ἄμεινον εἰδείης, ἐκεῖθέν ποθεν περὶ τῶν θεῶν ἀφιγμένος. ἐπεὶ οἵ γε ἐκ Κρήτης ἥκοντες, ἄλλα ἡμῖν διηγοῦνται, ταφόν τινα κεῖθι δείκνυσθαι, καὶ στήλην ἐφεστάναι, δηλοῦσαν ὡς οὐκέτι βροντήσειεν ἂν ὁ Ζεὺς, τεθνεὼς πάλαι. Μῶ. τοῦτ' ἐγὼ πε πολλοῦ ἠπιστάμην ἐροῦντα τὸν ἄνθρωπον. τί δ' οὖν, ὦ Ζεῦ, ὠχρία κας ἡμῖν, καὶ συγκροτεῖς τοὺς ὀδόντας ὑπὸ τοῦ τρόμου; θαῤῥεῖν χρὴ, καὶ τῶν τοιούτων ἀνθρω=

cerat, nulloque discrimine in vniuersos debacchatur, iuxtà sontes atque innocentes? MO. *Atqui perpaucos inter nos reperies, ô Iupiter, à culpa immunes. Statim verò progressus homo vnum ex optimatibus inuasurus est.* TIMO. P *Neque Iouem ipsum audis, ô deorum impugnator, cientem tonitrua?* DA. *Et Σ quónam pacto, ô Timocles, non audirem tonitrua? Cæterùm num ciēs tonitrua sit Iupiter, ipse meliùs calles qui in deorum immortalium concilio quondam conuersans, inde huc delatus es. Quanquam illi qui huc ex Creta frequēter commeant, longè alia nobis atque tu cōmemorare solent, sepulchrū quoddam illic ostendi, iuxtaq; positam columnam indicantem non ampliùs Iouem tonare, sed iam olim fato functū esse.* MO. *Enimuerò hoc iam multò antè non ignorabam hominem dicturū. Quid ergo, Iupiter, ita albescēs expalluisti, ac dentes præ tremore concutis? Bonum habere animum conuenit, ac tales homun-*

ἀνθρωπίσκων καταφρονεῖν. Ζεύς. τί λέγεις, ὦ Μῶμε, καταφρονεῖν; οὐχ ὁρᾷς ὅσοι ἀκόσμοι εἰσὶν ἤδη καθ' ἡμῶν, καὶ ἀπάγει αὐτοὺς, ἀναλησάμενος τῶν ὤτων, ὁ Δάμις; Μω. ἀπὸ σὺ, ὁπόταν, ὦ Ζεῦ, θελήσῃς, σειρὰν χρυσέαν καθῇς, ἅπαντας αὐτοὺς Αὐτῇ γαίῃ ἑρύσαις, αὐτῇ τε θαλάσσῃ. Τι. εἰπέ μοι, ὦ κατάρατε, πῶς πονηρὰς ἤδη ποτὲ; Δαί. καὶ πολλάκις, ὦ Τιμόκλεις. Τι. οὐκοῦν ἔφερεν ὑμᾶς ὅτι ὁ ἄνεμος, ἐμπίπλων τὴν ὀθόνην, καὶ ἐμπιπλὰς τὰ ἀκάτια, ἢ οἱ ἐρέται πολὺ; ἐκυβέρνα δέ τις τις ἐφεστὼς, καὶ ἔσωζε τὴν ναῦν; Δαί. καὶ μάλα. Τι. εἶτα κυμαῖς μὲν οὐκ ἂν ἔπλεε μὴ κυβερνωμένη, τὸ δὲ ὅλον ζῦζ, ἀκυβέρνητον οἴει, καὶ ἀνηγιμόνητον φέρεσθαι; Δαί. οὐχ σωτῆρος ταῦτα, ὁ Τιμόκλεις, καὶ ἰσχυ-

homunciones magna mente contemnere. IVPIT. Quid ais, ô Mome, contemnere? Nónne vides, quanta hominum frequentia ista dissentem audiat, tum quemadmodum iam persuasa ista de nobis constanter credat, iamq; illos sententiæ suæ dissidentes T abducat Damis ab aure reuinctos? MO. At, tu Iupiter, quando lubitum est, aurea ex alto demissa catena, omnes illos vnà cum terra & Oceano haud difficulter sursum trahere poteris. TIMO. Y Dic mihi, hominum sceleratissime, nunquámne nauigásti? DA. Ac sæpenumerò, ô Timocles. TIMO. Proinde nónne ferebat id temporis vos ventus illapsus in carbasum, ac puppim propulit, aut remigantes: cæterùm vnus supernè assistens gubernaculo, nauim regendo seruauit? DA. Maximè. TIM Deinde nauis nullo modo, nisi gubernaretur, posset progredi: tu verò vniuersum hoc omne citra gubernatoris & ducis operam temerè sursum ac deorsum ferri

ἰσχυρῶς τοῦ παραδείγματι. ἀλλ', ὦ θεοφιλέστατε Τιμόκλεις, τὸν μὲν κυβερνήτην ἐκεῖνον εἶδεν ἄν, ἀεὶ τὰ συμφέροντα ἐπινοοῦντα, καὶ πρὸ τοῦ καιροῦ παρασκευαζόμενον καὶ προστάττοντα τοῖς ναύταις, ἀλυσιτελὲς δὲ, οὐδὲ ἄλογον οὐδέν τι εἶχεν ἡ ναῦς, ὃ μὴ χρειῶδεν ἦν αὐτοῖς. ὁ δὲ σὸς οὗτος κυβερνήτης, ὃν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ νηὶ ἐφεστάναι ἀξιοῖς, καὶ οἱ συνναῦται αὐτοῦ, οὐδὲν εὐλόγως, οὐδὲ κατὰ τὴν ἀξίαν διατάττουσιν· ἀλλ' ὁ μὲν πρότονος, εἰ τύχοι, εἰς τὴν πρύμνην ἀπτέταται, οἱ πόδεν δὲ ἐς τὴν πρώραν ἀμφότεροι. καὶ χρυσᾶ μὲν αἱ ἄγκυραι ἐνίοτε, ὁ χηνίσκος δὲ μολιβδοῦς. καὶ τὰ μὲν ὕφαλα κατάγραφα, τὰ δὲ ἔξαλα τῆς νεὼς, ἄμορφα. καὶ αὐτῶν δὴ τῶν ναυτῶν ἴδοις ἂν τὴν μὲν ἀργὸν καὶ ἄτεχνον, καὶ ἄτολ-

ferri existimas? DA. Φ Euge significanter ista Timocles atque firmiter exemplo corroboras. Sedenim, ô deorum amantissime, gubernatorem illum quidem vidisti nunquam non ea quæ ex vsu sunt nauigantium, considerantem animo, ac ante tempus necessaria adornantem, neque non nautis quæ factu sunt conducibilia, imperantem. tota verò nauis nihil habet inutile, aut temerè importatum, quod illorum alicui necessitati non sit addictum. Cæterùm tuus ille gubernator, cui tu magnæ illius nauis regendæ curam attribuis, & eius connautæ nihil cum ratione, nihil ex dignitate ordinant aut instituunt: sed si fuerit rudens ad puppim vsq; protenditur, vtrique verò pedes ad proram. Ipsæ autē anchoræ nonnunquam sunt aureæ, cætera pars plumbea. Quinetiam inferiora nauis colore variegata sunt, porrò superiora inuenusta atque informia. Præterea ipsis ex nautis cernere est hunc quidem inertem, & ab omni arte nautica alienum,

ἄτολμον πρὸς τὰ ἔργα, δι-
μοιρίτην ἢ τριμοιρίτην, τὸν δὲ
κατακολυμβῆσαί τε ἄοκνον,
καὶ ἐπὶ τὴν κεραίαν ἀναπη-
δῆσαι ῥᾳδίον, καὶ εἰδότα
τῶν χρησίμων ἕκαστα, μόνον
τοῦτον ἀντλεῖν προσεταγμέ-
νον. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ ἐν τοῖς ἐ-
πιβάταις, μαστιγίαν μέν τι-
να ἐν προεδρίᾳ, παρὰ τὸν κυ-
βερνήτην καθήμενον, καὶ θε-
ραπευόμενον, καὶ ἄλλον κί-
ναιδον, ἢ πατραλοίαν ἢ ἱερό-
συλον ὑπερτιμώμενον, καὶ τὰ
ἄκρα τῆς νεὼς κατειληφότα,
χαρίεντας δὲ πολλοὺς, ἐν μυ-
χῷ τοῦ σκαφοῦς στενοχωρουμέ-
νους, καὶ ὑπὸ τῶν πρὸς ἀλή-
θειαν χειρόνων πατουμένους.
ἐννόησον γοῦν, ὅπως Σω-
κράτης μὲν καὶ Ἀριστείδης
ἔπλευσε, καὶ Φωκίων, οὐδὲ
τὰ ἄλφιτα δαρκῆ ἔχοντες,
οὐδὲ

& ad labores obeundos meticulosum, dimidia aut tertia parte drachmæ dignum. At verò eum qui ad vrinandum sit impiger, & ad excurrendum ad antennas vsque appositus, quiq; ad gubernandum vtilia omnia ad vnguem calleat, hunc exhauriendæ tantùm sentinæ destinatum esse videmus. Eadem quoq; rerum facies circa eos est, qui à remigando immunes sunt, vbi verbero quispiam cæteris honore & præsidentia prælatus iuxta gubernatorem sedere atque coli conspicitur. Mox alius quispiam cinædus spurcissimus, aut impiatus parricidio, aut cõtaminatus sacrilegijs, præ alijs habitis honoribus veneratur, & nauis summa apprehendit fastigia. Porrò autem non pauci spectatæ cùm gratiæ tum probitatis viri in secessu carinæ in angustum locum coacti ab improbioribus, & quantum ad veritatem & rectam viuendi rationem attinet, deterioribus, indignis modis calcantur pedibus. X Considera verò apud animum tuum, quemadmodum Socrates & Aristides & Phocion nauigârint, qui ne victu quidem necessario pro sufficienti copia instructi fue-

οὐδὲ ἀπρεῖναι τοὺς πόδας δυναίμενοι, ἐπὶ γυμνῶν τῶν σανίδων, παρὰ τὸν ἄντλον. ἐν ὅσοις δὲ ἀγαθοῖς Καλλίας καὶ Μειδίας καὶ Σαρδανάπαλος ἐντρυφῶντες, καὶ τῶν ἑπὲρ αὐτοὺς κατατείνοντες. τοιαῦτα ἐν τῇ νηΐ τοῦ γίγνεται, ὦ σοφώτατε Τιμόκλεις, διὰ τοῦτο αἰναναγίαι μυρίαι. εἰ δέ τις κυβερνήτης ἐφεστὼς ἑώρα, καὶ διέταττεν ἕκαστα, πρῶτον μὲν οὐκ ἂν ἠγνόησεν, οἵ τινες οἱ χρηστοὶ, καὶ οἵ τινες οἱ φαῦλοι τῶν ἐμπλεόντων. ἔπειτα ἑκάστω κατὰ τὴν ἀξίαν τὰ προσήκοντα ἀπεγείμεν ἂν, χώραν τε τὴν ἀμείνω τοῖς ἀμείνοσι παρ' αὐτὸν ἄνω, τὴν κάτω δὲ τοῖς χείροσι· καὶ συσσίτους ἔστιν, οὓς ἀμείνους καὶ συμβούλους ἐποίησεν ἄν. καὶ τῶν ναυτῶν ὁ μὲν πρόθυμος, ἢ πρώρας ἐπιμελητὴς ἀπεδέδεικτ' ἂν,

cti fuerint, neque pedes in nudas tabulas per sentinam potuerunt extendere. Contrà quanta in omnium rerum vbertate & affluentia Callias atque Midias & Ψ Sardanapalus molliter & luxuriosè vixerint super omnes homines aduersus illos expuentes. Eiusmodi verò in tua naui contingunt, ô sapientissime Timocles, propter quod etiam infinita fiunt naufragia. Atenim si gubernator quispiam assistens videret, ac ordine singula facienda imperaret, primùm quidem nequaquam ignoraret, qui boni, qui item mali essent ex nauigantium numero. Deinde cuique pro sua dignitate conuenientem prouinciam obeundam traderet, & locum melioribus in superiore parte nauis apud se obtinendum deligeret, infrà verò deteriorem peioribus. Prætereà præstantiores quoque in consilium socios sibi adiungeret: tum ex nautis, quo quisque foret cùm manu tum mente promptior, illi quidem proræ regendæ curam dele-

ἂν, ἢ τοίφου ἄρχων, ἢ πάντως πρὸ τῶν ἄλλων· ὁ δὲ ὀκνηρὸς, καὶ ῥάθυμος ἐπαίετ' ἂν τῶν καλωδίῳ πεντάκις τῆς ἡμέρας, τὴν κεφαλήν. ὥστε σοι, ὦ θαυμάσιε, τὸ τῆς νεὼς τοῦτο πρᾶδεῖγμα κινδυνεύει περιτετράφθαι, κακοῦ τοῦ κυβερνήτου τετυχηκός. Μῶ. ταυτὶ μὲν ἤδη κατὰ ῥοῦν πρόχωρεῖ τῶν Δαμιδι, καὶ πλησίστιος ἐπὶ τὴν νίκην φέρεται. Ζεύς. ὀρθῶς, ὦ Μῶμε, εἰκάζεις. ὁ δ' οὐδὲν ἰσχυρὸν ὁ Τιμοκλῆς ἐπινοεῖ, ἀλλὰ τὰ κοινὰ ταῦτα, καὶ καθ' ἡμέραν, ἄλλα ἐπ' ἄλλοις ἐνπερίτρεπτα πάντα ἐπαντλεῖ. Τι. οὐκοῦν ἐπεὶ τῆς νεὼς τὸ πρᾶδεῖγμα οὐ πάνυσι ἰσχυρὸν ἔδοξεν εἶναι· ἄκουσον δὴ τὴν ἱβάν, φασιν, ἄγκυραν καὶ ἣν οὐδεμιᾷ μηχανῇ ἀπῤῥήξεις. Ζεύς. τί ποτε ἄρα καὶ ἐρεῖ; Τι. ἴδοις γὰρ, εἰ ἀκόλουθα ταῦτα συλλογίζομαι, καὶ

garet, Ω huic laterum tuendorum officium daret: porrò autem alteri in omnes imperium credidisset. Cæterùm ignaui segnities per diem quinquies cæsi in vinculis emendarentur fustibus. Quare, ô admirande, periculum est ne exemplum quod de naui adduxisti, subuersum sit, quippe quòd gubernatorem malum & imperitum nactum sit. MO. [aa] Hæc quidem ex voto ac iuxta fluxum succedunt Damidi, & iam plenis velis fertur ad victoriam. IVPIT. Rectè putas, ô Mome. Etenim nihil firmi Timocles excogitat, sed communia illa, & protrita, & quotidiana, quæ nullo negocio refelluntur, alia alijs agglomerando ingerit. TIMO. Proinde quando exemplum de naui productum, parùm firmum & vehemens tibi visum est: [bb] audi iam nunc sacram (quod aiunt) anchoram, & quam nulla machina perrupturus es. IVPIT. Quidnam dicturus est? TIMO. [cc] Hauddubiè enim cognosces num ista syllogismis probabilibus

καὶ ἅπτ' αὐτὰ λιπαρόν σοι πε-
ριθέψαι. ἀ γὰρ ἐσὶ βωμοὶ, ἐσ-
σὶ καὶ θεοί· ἀπὸ μιᾶς σοὶ βω-
μοὶ, εἰσὶν ἄρα καὶ θεοί. τί
πρὸς ταῦτα φὴς; Δα. ἢν
πρότερον γελάσω εἰς ὅρον,
ἐρωτᾷς με σοι. Τι. ἀπ' ἴσης
δὲ παύσῃ γελῶν· ἐπεὶ δ' ὅμως, ὅπῃ σοι γελαστὸν
ἔδοξε τὸ ἁρμύδιον εἶναι. Δά.
ὅτι οὐκ ἀοιδάνῃ, ἀλλ' ἀπὸ
μικρᾶς ἐξαμαυρῶ σε πρὸς
ἄγκυραν, καὶ ταῦτα ἰδὰν σοῦ-
σαν. Τὸ γὰρ ἓν θεὸς, ὦ βωμὸς
εἶναι σωδιάζεις, ἰσχυρὸν οἴει
ποιήσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὸ ὅρμον·
ὥστε ἴσως μηδὲν ἄλλο τόδε φῆς
ἔχειν ἐπεῖν ἰδώτερον, ἀπίσω-
μεν ἤδη. Τι. ὁμολογεῖς τοί-
νυν ἡττᾶσθαι πεπαιόν; Δα.
ναί, ὦ Τιμόκλεις· σὺ γὰρ,
ὥσπερ οἱ ἀπό τινων βιαζόμενοι
ἐπὶ τοὺς βωμοὺς ἡμῖν καταπέ-
φευγας, ὥστε νὴ τὸν ἄγκυραν
τὸν

babilibus collegero, & num aliqua ratione ea confutare queas. Etenim si sunt aræ, sunt etiam dij: atqui sunt aræ, sunt ergo etiam dij. Quid habes quod ad ista vel musitites? D A. *Vbi priùs ad satietatem risero, respondebo tibi.* TIMOCL. *At videris nunquam ridendi finem facturus: attamen effare obsecro, quam ob rem ista tibi dicta tam ridicula visa sunt?* D A. *Propterea quòd non senseris à tenui chordula anchoram tibi esse alligatam, præsertim sacram existentem. Siquidem ex hoc quod coniunctim inferre postulas, propterea deos esse, quia aræ sunt, firmam existimas impressionem te fecisse. Quocirca quando aliud te negas habere firmius, abeamus in præsentia.* TIMOCL. *Fateris ergo priùs ex arena discedens, te victum esse?* D A. dd *Ita profectò, ô Timocles: tu enim quemadmodum ij qui ad supplicium repetuntur ab aliquo, ad aras nobis confugisti. Itaque per sacram illam anchoram ego*

πλὴν ἱερὰν, ἐθέλω σπένδεσθαι ἤδη πρός σε, ἐπ' αὐτῶν τε τῶν βωμῶν, ὡς μηκέτι περὶ τούτων λέξομεν. Τι. ἀρωνοῦχ ταῦτα τὸς ἐμὲ τυμβορύχε καὶ μιαρὲ καὶ λαπάθυσε, καὶ μασιγία καὶ λάβρμα. ἀγὴ ἴσμεν, οὗ τινος μὲν πρὸς εἰ, πῶς δὲ ἡ μήτηρ σου ἐπορνεύετο, ὃς γε τὸν ἀδελφὸν ἀπέκτανας, καὶ μοιχεύεις, καὶ τὰ μειράκια διαφθείρεις λιχνότατε, καὶ ἀνασχωτότατε, μὴ φεῦγε δ' οὖν, ἕως καὶ παρ' ἐμοῦ πληγὰς λαβὼν ἀπέλθῃς. ἤδη γάρ σε τέτρωκα τῇ ὀρφανικῇ ἀριθραύσω, πανμίαρον ὄντα. Ζεύς. ὁ μὲν γελῶν, ὦ θεοί, ἄπεισιν, ὁ δὲ ἀκολουθεῖ λοιδορούμενος, ὁ φέρων καταπυγοῦντα τὸν Δαίμιν, καὶ ἔοικε κατάξειν αὐτὸν τῷ λιφάμῳ ἐς τὴν λιφαλῶ. ἡμεῖς δὲ τί ποιῶμεν

iam oblatus sacris aduersus te libare constitui, ac super ipsas quidem aras, ne posthac de his amplius contendamus. TIMO. Ista quidem cauillaris illudendi mihi gratia, mortuorum deprædator sceleste, execrande, mastigia, propudium. Neque enim nobis compertum est quo patre natus sis: quomodo autem mater tua lasciua meretrix, pudicitiam in quæstu habuerit, scimus: tum quemadmodum fratris cæde ac sanguine manus tuas impiaueris: qui mulieres ingenuas mœchus infamis consiuprare, ipsos verò iuuenes corrumpere soles, homo gulæ ac ventri deditissime, atque impudentissime. Ne igitur fuga te priùs subducas quàm à me acceptis plagis contusus abieris. Iam enim hac testa tibi vulnus incutiam, omnibus modis sceleratò ac nefario existenti. IVPITER. Alter quidem, ô dij, risu ac cachinnis diffluens discedit, alter verò à tergo sequitur, affatim ingerendo conuicia, cauillis insultantem Damin non perferens. Planè & caput illius testa obuerberaturus esse videtur. Cæterùm vos quid

super

ποιῶμεν ἐπὶ τούτοις; Ερ. ὀρθῶς ἐκεῖνό μοι ὁ κωμικὸς εἰρηκέναι δοκεῖ· Οὐδὲν πέπονθας δεινὸν, ἂν μὴ πεσποιῇ. τί γὰρ καὶ ὑπέρμεγα κακὸν, εἰ ὀλίγοι ἄνθρωποι πεπεισμένοι ταῦτα, ἀπιάσει; πολλοὶ γάρ εἰσιν οἱ τἀναντία γινώσκοντες, πλείους Ελλήνων, ὁ πολὺς λεὼς, καὶ ὁ σύρφαξ, βάρβαροί τε παντες. Ζεύς. ἀλλ', ὦ Ερμῆ, τὸ τοῦ Δαρείου πάνυ καλῶς ἔχον ἐστὶν, ὁ εἶπεν ἐπὶ τοῦ Ζωπύρου, ὥστε καὶ αὐτὸς ἐβουλόμην ἂν ἔνα τοιοῦτον ἔχειν, οἷον τὸν Δάμιν, σύμμαχον, ἢ μυρίας μοι Βαβυλῶνας ὑπάρχειν.

super his rebus faciendum consulitis? MER. *Præclarè mihi illud Comicus dixisse videtur:* [ff] *Graue passus es, nihil boni si consulas. Quàm enim hoc nostris rationibus admodum nocere potest, si pauci homines persuasi eam de nobis opinionem obtinentes abierint? Sunt enim permulti diuersum sentientes, plures profectò quàm Græci, nimirum promiscua illa vulgi multitudo, insuper omnes illæ gentes barbaræ.* IVPIT. *Atqui, ô Mercuri, Darij illud quod* 88 *de Zopyro dixisse memoriæ proditum est, nimiùm pulchrè se habet. Quare ego quoque vnum talem præoptârim à me stare auxiliarem socium potiùs, quàm infinitas Babylonas mihi superesse.*

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

Hic loci Lucianus concilium deorum arduis de rebus (de religione enim controuertitur, & εἰδωλομαχία, quod omnibus vndique in conuentibus noſtra tempeſtate fit) ſuo quodam naſo depingit. Sed quàm hic dialogus cum noſtri temporis & moribus, & hominibus non omnino diſſimili argumento conueniat, ego equidem meam in preſentia non interpoſuerim ſententiam, ſed omnium adeò iudicij acrimoniæ in medio relinquam: id tantùm addere libet, omnibus penè retroactis ſeculis idololatriam fuiſſe ſugillatam.

a OIVPITER.] *Exordium ab attentione & rei magnitudine, quam ipſis etiam verbis exprimit.* *b* Sanè, magne parens.] *Iouis periphraſis, qui eſt, ait Iuno, 1. Aen.*

—diuûm pater atque hominum rex.

Et vt eodem lib. ait Venus:

—rex hominumq́; Deúmq́;

Alternis regit imperijs & fulmine terret.

c In acie nouaculæ.] ἐπὶ ξυρῆ ἀκμῆς, *proverbiali figura dicitur, cùm res eſt in ſummo diſcrimine, & præſentiſſimum imminet periculum.* *d* Polus aut Ariſto demus.] *Hiſtrionum ſunt nomina, vt infrà.* *e* De prouidentia.] *Res & cardo totius negocij.* *f* Quid igitur.] *Deliberatio de concilio cogendo.* *g* In concionem veniant.] *Gellius lib. 18. cap. 7. docet concionem tria ſignificare, videlicet locum ſuggeſtumq́; vnde verba fierent: item ſignificare cœtum populi aſſiſtentis: item orationem ipſam, quæ ad populum diceretur. Sic M. Tul. in Oratione quæ inſcripta eſt contra concionem Q. Metelli docet: Aſcendi, inquit, in concionem, concurſuſque populi factus eſt. Hic concio pro verbis & oratione accipitur, quam habuit Metellus.* *h* Ergo Deúm.] *Concio indicitur carmine.* *i* In ſedes colloca.] *Ordines ſeu claſſes deorum, & conſeſſus eorundem.* *k* Priores.] *Magni dij ebore, auro & argento ſculpebantur: at plebeij & minutuli, qualibet materia fingebantur, ligno*

ligno nonnunquam, & luto. *l* Atqui hoc neutiquam.] *Faceta fictio, qua tamen hominum quoq; mores perstringit, apud quos vbique illud :* τὰν ἀρετὰν καὶ τὰν σοφίαν νικῶσι χελώναι. *m* Attamen vt vides.] *Contentio de concessu Græcorum.* *n* Et quî hoc.] *Ita & nostri prælati rixantur.* *o* Ex monte Pentheli.] *Penthele pagus Atticus fuit, ad tribum Antiochidem pertinens, vt Stephanus & Penthelicus mons ibidem, vbi Latomiæ fuêre, vt Pausanias in Atticis.* *p* Praxiteli.] *Vide Plinium lib. 3. cap. 6.* *q* In extremis sedentem.] *Inter Zeugitas Græcè, quæ tertia classis Atheniensium erat. Solon autem Athenas in quatuor classes distribuit, vt inquit Plutarchus in Solone, in Pentacosiomedios, Hippida, Zeugitas & Thetas. Testatur etiam Aristoteles lib. 2. Politicorum. Ad illas allusit Lucianus.* *r* Colossus.] *Rhodium intellige, de quo Plin. lib. 34. cap. 7. Is septuaginta cubitis altus erat, hoc est, iuxta Fest. Pompeium, pedes centum & quinq;, cuius pollicē vix pauci potuerunt amplecti.* *s* Atqui.] *Mercurius multilinguē se negat, quum sit callentissimus omnium linguarum, & deorum interpres.* *t* At quod.] *Amplificatio negocij ex consternatione animi.* *u* Satis compertè noui.] *Eadem dicuntur à Cynisco in Ioue confutato ex Homeri Iliad. lib. 8. & in dialogo Martis & Mercurij.* *x* Conuentus enim] *Conuentus intelligitur multitudo ex compluribus generibus hominū contracta in vnum locum, aut iudicij, aut supplicationis, aut gratulationis gratia.* *y* Pro magna.] *Oratio Iouis ad deos omnes, qua causam consilij conuocati exponit. Exordium ab attentione ex prima Olynthiacæ Demosthenis sumptum.* *z* Heri enim.] *Narratio.* *A* Itaq; Timocles.] *Semina argumentorum disputationis sophistarum.* *B* Risu Sardonio.] *Ridere risum Sardonium dicuntur, qui risum rident* τὸν ἐπὶ ὀδενὶ ὑγιῇ: id est, *omnino insanum. Sed iuxta Luciani sententiam Sardonius* πλατὴν: id est, *amplum significat, vbi quis ore vehementer diducto ridet. Eundem* γέλωτα συγκρούσιον *quidam appellant. i. risum concutientem, cui quidem interpretamento suffragatur ipsius etymologia vocabuli* ἀπὸ τοῦ σεσηρέναι τοὺς ὀδόντας, *quòd dentes aperiat, atque renudet, cuiusmodi risus esse solet eorum, qui nō ex animo rident. Idē in Asino:* σαρδώνιον γελῶτες ἔλεγον:

id est, *Sardonicè ridentes aiebant.* C Non præiudicandũ.] *Qui indignũ iudicarẽt causam indictam damnatũ iri.* D Non modica.] *Amplificatio à periculo.* E Periculum.] *Ab incommodis.* F Super tantis.] *Sententia, siue petitio per epilogum, consultandum esse.* G Audi.] *Præco sententias enuncat, & alludit ad morem Athenienſium.* H Atvos.] *Refert hunc versum Hom. Iliad. 7.* I Proinde.] *Oratio Momi mordax, qua deorum obiurgat securitatem, eamq; causam esse dicit totius huius mali & contemptus.* K Bonos.] *Et hæc hodie multos offendunt. Socordia in puniendo malos, & prouehendo bonos.* L Oracula.] *Obscuritas oraculorum.* M Operam demus.] *Stupra, adulteria & bella. Iupiter quàm insignis stupris & adulteriis fuerit, non ipse tantùm, sed & reliqua deorum caterua, poëtarum carmina personant, & numerosa ex variis mulieribus suscepta soboles docet.* N Ac mihi, ô Iupiter.] *Asseueratio per apostrophen, qua Iouem exemplis quoq; suprà dictis conuincit.* O Theseus.] *Vide Boccatium lib. 10.* P Eurystheus.] *Argiuorum rex, Herculem variis laboribus & certaminibus exercuit, & ipsius liberos, ipso mortuo, persecutus est. Nota est fabula ex Homero & Ouidio. Item Theocritus in Eidyl. 32. Vbi Hercules quomodo à se leo Hemæus interfectus sit, commemorat. Etiam apud Pindarum in Isthmijs Ode sexta, hoc primum certaminum sibi fuisse dicit.* Q Quare.] *Sententia Momi vafra.* R Ego quidem.] *Neptuni consilium vehemens, & planè Papisticum. Exordium à sua persona.* S Proinde.] *Sententia cum ratione à fine & effectu.* T Præfiniti ordinis.] *Confutatio Iouis à lege fatorum in quorum potestate vita ius est.* V Verùm Parcæ sunt.] *Parcas fata esse omnes testantur, quæ sic per contrarium dicuntur, quòd nemini parcant, vel quòd parcè & penè auarè vitam tribuant.* X Accedit his.] *Alia ex consequentibus.* Y Desertam causam.] i. *indefensam. Deserta enim causa vincere, est vincere nemine repugnante: translatum à iudicijs, vbi nonnunquam altera pars cedens tradit causam aduersario.* Z Apage furiosum.] *Græcè:* Ἄπαγε θυννώδες τὸ ἐνθύμημα, ὦ ποσειδον καὶ κομιδῆ παχύ: id est, *Thunnicum enthymema Neptune, & supra modum pingue.* θυννίζειν *Græci*

transfi-

transferunt pro stimulare pungereq́; , vel quòd hic piscis adurat, pungatq́; contactu. De Thynno pisce Plinius lib. 9. cap. 15. & Athenæus lib. Dipnosophistarũ 7. Lucianus rursum in hoc dialogo ad idem verbum alludens, ἀτ' ἀμῶν ὅπως ὑμῖν ἀποτεθώνιται: id est, *si mea vobis ita expuncta sint.* α Si nobis.] *Apollinis consilium paraſceue ab ætate.* β In duodecim virorum.] *Vocat Apollinem* ἐγγεγραμμένον: id est, *ſcriptum in duodecim lexiarchico:* id est, *albo. Erat autem eo nomine libellus, in quo adultorum iam nomina perſcribebantur. Quibus deniq; paterna dirigere ac gubernare permitteretur* ᾧ τὸ τῆ ληξέων ἄρχειν, *quia hæreditatis iam & bonorum ſunt compotes, quæ* λῆξις *nuncupatur.* γ Imberbis.] *Apollo imberbis barbatum habet filium Aeſculapium. Ideo ab Aeſchylo in Eumenide dicitur νέος & iuuenis.* δ Timocles.] *Deſcriptiõ Timoclis, eademq́; ratio ſententiæ.* ε Quanquam.] *Reprehenſio ex repugnantibus.* ζ Non ſapit.] *Confutat ſententiam Momus ab abſurdo.* η Prædicens.] *Alia occaſio ex perſonæ officio, qua Apollinem de victoria vaticinari iubet.* θ Etenim.] *Alludit ad hiſtoriam Cræſi quæ eſt lib.* 1. *Herod.* ι Percipe.] *Oraculum Apol. ſuper victoria carmine deſcriptum.* κ Ego verò.] *Herculis fortiſſimum conſilium.* λ Hercules.] *Confutatio à conſequentibus periculis & incõmodis.* μ Ad hæc ipſam quoq; porticum.] *In ea porticu illorũ effigies & tota Marathonia pugna depicta erat, vt Pauſ. teſtatur.* ν Ac nũc.] *Fati vis occaſio mutandæ ſententiæ.* ξ Ego enim.] *Paraſceue à perſona ex Ariſtoph.* ο Euge teſtem.] *Hermes* ἀγοραῖος, i. *forenſis ideo dictus eſt, quòd in medio foro ſimulachrum eius locari ſoleret: eſt enim mentium & vendentium deus, & res venales vt plurimùm in foro exponi conſueuerunt. Eius templum fuit apud* ποικίλῳ *porticum.* i. *variam, & annotauit Pauſ.* π Ingens quiddam.] *Noua occaſio, qua relicto cõſilio, ipſos ſophiſtas iã cõtendentes auſcultatũ eunt.* ϱ Quocirca horæ.] *Homerus cœli horas oſtiarias fecit, Iliad. θ. de his Lucian. in orat. de Sacrif.* σ Quid verò ais.] *Diſputatio Damidis & Timoclis Sophiſtica, de deorũ prouidẽtia & adminiſtratione. Negat deos Damis, fuerũt & alij, q nullos crederẽt eſſe deos, ſæci illi & excordes, omniaq́; agi fato, animasq́; cũ corporibus*

interire

interire vnà. Inter hos Diagoras Melius, Theodorus Cyreneus, aliíq; plures, qui ἄθεοι dicti sunt. τ Nullàne.] *Thema disputationis seu propositio.* υ Ad inculpatos Aethiopas.] *Alludit ad Hom. locum ιλ. α. Sic Prometheus in Caucaso: Non grauamini vel vltra oceanum proficisci, post inculpatos Aethiopas,* &c. φ Ipso rerum.] *Rerum & naturæ ordo deorum prouidentiam arguit.* χ Tu quidem.] *Confirmatio Damidis à diuisione. Hic interpres malè vertit, τὸ ζητούμενον σωφαπολῆς quæstionem discerpis. Dicitur enim τὸ ζητούμενον σωφαπολῆν, qui arripit & quasi per vim aufert alicui, quod concedere non vult, & eo tanquam confesso vtitur, de quo alioqui quæstio est.* ψ Homerus.] *Aliud argumentum ab authoritate Homeri.* ω Testem super hisce rebus.] *Confutatio ab officio poëtarum.* Α Nunquid ijs.] *Labefactat Homeri fidem & authoritatẽ propriis illius exẽplis, Iliad. 1. & 2.* Β Briareum.] *Briareus fuit Titanis & Terræ filius, fraterq; Cotti & Gygis, centimanus, de quo poëtæ hanc referunt fabulam. Commoti dij aduersus Iouem, Iuno puta & Neptunus vnà cum Pallade in domo Nerei patris Thetidis deliberauerunt catenam facere, & dormienti Ioui inijcere. quod Thetis cœlum ascendens Ioui retulit & secum Briareum Ioui auxiliatum adduxit. quem cùm vidissent coniurati, confestim à cœptis destitêre. Vide latiùs in dial. Mart. & Merc.* Γ Diomedes Veneris manum.] *Diomedes in bello Troiano Venerẽ fertur vulnerasse.* Δ Aut planè clypeum se abiecturum.] *Clypeum abijcere dixit, pro eo quòd est causæ diffidere, & contentionem relinquere. Translatum à militia. Desperat enim quisquis arma in bello abijcit, & aut fugã spectat, aut mortẽ expectat. Græci simplici vocabulo ῥιψάσπιδας vocãt timidos, & in bello fugitiuos, nimirũ à clypei iactu. Id cognominis Demosthenes in prælio quodã emeruit: tam ignauus in bello, quàm in concionibus inuictus, de quo nobis facta est mentio postea in Parasito. Cleonymus apud Aristophanẽ in Fucis: ἀσπιδαποβολὴς appellatur. Plato libro de Legibus duodecimo, declarat ῥιψάσπιδον nomen multo probrosissimũ esse. Desertoris pœna est apud eundẽ Lucianum in Nauigio seu votis, vbi plura annotauimus.* Ε Euripides.] *Aliud ab authoritate Euripidis.* Ζ Atqui Timocles.] *Confutatio ex*

consequen-

consequentibus. H Aliaq; id genus.] *Opponit alios eiusdem locos, quibus deos confutat.* Θ Vides supernum.] *Carmina Euripidis, Iouem nihil esse.* I Omnes homines.] *Tertiũ argumentum à consensu gentium.* K Nihil firmum.] *Confutat à diuersitate opinionũ, qua ostendit nihil certi id esse de quo opinantur.* Λ Pelusiotis cepe.] *Inter herbarum, bulborum, caudicum, surculorumq; genera memoriã sibi primã cepe apud Aegyptios vendicauit, quin etiã inter hortensia eorum numina principatum obtinuit. Pelusii autẽ sunt Aegypti populi.* M Atqui tu.] *Quartum argumentum ab effectu.* N Nunquid illius.] *Confutatio à qualitate & natura eorundem.* Ξ Haud omnes aras.] *A` crudelitate sacrificiorum.* O Dianæ aras quæ in Tauris.] *Sacra quibus humano sanguine litatur, Damis vt immania execratur. Extat inter Euripidis fabulas Iphigenia in Aulide, vbi Iphigenia Agamemnonis filia Dianæ sacrificatur. Deinde alia Iphigenia in Tauris, vbi Orestes mactãdus, deæ iussu à Thoante absoluitur, qui huius sacrificij author fuit. vnde Diana Thoantea Silio:*

Sacra Thoanteæ ritusq; imitata Dianæ. *Et Tauropolitana sacrificia Pompon. Mela lib. 2. cap. de Scythia Europea. Tauri Iphigeniæ & Orestis aduentu maximè memorati, immanes sunt moribus, immanemq; famam habent. Solere victimis aduenas cedere.* Π Tanquam explaustro.] *De his qui palam ac liberè conuitiantur, dicitur hoc adagium. De quo Eras. noster in Adag. chiliadibus. vbi de veteris comœdiæ licentia.* P Neq; Iouem ipsum.] *Aliud argumentum ab effectu.* Σ Quónam pacto.] *Confutatio à causa, & Iouis sepulchro ac morte.* T Abducat ab aure reuinctos.] *Notum est de Herculis Ogmij catena auribus hominum inserta, qua eos circumducebat: ex Luciani opusculo, ad quam hic videtur alludere Iupiter. Herculis autẽ Gallici & Mercurij catena prouerbiali specie vsurpatur ab autoribus, pro inuictæ eloquentiæ homine, quoquò velit linguæ lenocinio auditores rapere & transducere possit. Herculem verò eundem cum Mercurio existimauit Druidarum religio, & Aegyptiorum schola.* Υ Dic mihi.] *Aliud argumentum à simili.* Φ Euge significanter.] *Confutat similitudinem ex repugnantia per inuersionem.* X Consi-

dera

ſidera veró.] *Subijcit exemplum doctorum.* ✝ Sardanapalus.] *Sardanapalus rex Nini Perſicæ regionis, delicijs vſque adeò effœminatus fuit, vt inter Eunuchos & puellas ipſe puellari cultu deſidere ſit ſolitus. Dignum tali vita fuit epitaphium, quod incidi iuſſit in buſto, vt refert Cicero:*

Hæc habeo quæ edi, quæq; exaturata libido
Hauſit: at illa iacent multa & præclara relicta.

Ω Huic laterum tuendorum.] *Τοῖχοι, latera nonnunquam etiam πλάγια, aliàs πλευραὶ Græcis dicta. Sunt autem latera nauis, quæ ſunt inter proram & puppim, ſed id ex longitudine, non latitudine conſiderare debemus. Cic. de Orat. In nauigio, latera, carinæ, prora, puppis.* a a Hæc quidem ex voto.] id eſt, *ſecundo æſtu. Momus deos incuſat, quòd negligant res mortalium, ſinentes eos veluti prono flumine quolibet ferri. Metaphora ſumpta à nautis, quibus facilior curſus, cùm flumen, aut etiam maris æſtus ſecundus eſt.* b b Audi iam ſacram anchoram.] id eſt, *argumentum inſolubile, & quam nulla machina perrupturus es, quamque nulla vi queas abrumpere. Metaphora eſt tranſlata à nautis, qui maximam & validiſſimam anchoram ſacram vocant, eamque tum demum mittunt, cùm extremo laborant diſcrimine. Ea vtimur, quoties ad extrema præſidia confugitur. Idem rurſum vtitur in Fugitiuis, & iam vſus eſt in Apologia.* c c Hauddubié.] *Argumentum à ſignis, per hypotheticum ſyllogiſmum. Perſtringit autem obiter Stoicum diſputandi genus.* d d Ita profectó.] *Illuſio à voce.* e e Iſta quidem.] *Epilogus Timoclis per conuicia. Rurſum autem ingenia iſtorum hominum notat, qui cùm per veritatem quod volunt efficere nequeant, tandem ad vim & contumelias confugiunt.* f f Graue paſſus eſt nihil.] *Menandri verſiculus eſt ſatis notus, ad quem alluſerunt Iuſtinian. in Inſtitutionibus iuris de Actione iniuriarum loquens lib. 4. Hæc actio diſſimulatione aboletur. Budæus Salmonio Macrino: Patiere igitur eam ſiue iniuriam, ſiue aliud quicquid eſt, mutua inter nos diſſimulatione aboleri. Hermannus Buſchius Paſiphilus:*

—ronchos, nec non ludibria turbæ
Naſutæ, & quicquid fingere liuor amat.

Diſſi-

Dissimula —. gg De Zopyro.] *Zopyrus Darij regis amicus erat, qui sibi nares & aures conscidit, & omne corpus flagris cruentauit, vt his argumentis Babylonijs fidem faceret, se Dario malè velle, à quo tam immaniter esset acceptus. Itaque Babyloniorum ciuitatem ingressus, eam Dario prodidit. Vnde Darium dixisse ferunt se vnum Zopyrum integrum malle, quàm centum Babylonas capere. Et oblato malo granato, tantum optauit sibi Zopyrorum, quantum ibi granorum inesset: vt narrat Herodotus lib. 3. & Plutarchus in Apophthegmatis.*

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΣΙΤΟΥ, ἢ τινὶ ὅτι τέχνη ἡ Παρασιτική.

DE PARASITO, siue quòd ars sit Parasitica.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

DIdascalici generis Dialogus, in quo contendit ac docet, Parasiticam artem esse, eamque omnium aliarum præstantissimam. Dispositio & series orationis plana est. Nam artem esse, principiò ex diffinitione artis ostendit, singulis eius partibus cum Parasitica comparatis, videlicet quoniam & sua ac certa principia habeat, exercitationeque & vsu constet, & ob finem vitæ vtilem, nempe voluptatem, exerceatur. Quòd autem voluptas vtilis vitæ finis sit, authoritate ac testimonio Homeri defendit. Et quòd hic finis parasiticæ magis proprius quàm Epicureorum philosophiæ sit, comparatione studiorum, ac vitæ vtrorumque probat. Deinde verò hãc omnium aliarum artium præstantissimam esse, primùm in genere docet, collatis omnibus accidentibus, effectibus & causis aliarum artium, cum ijs

quæ

quæ huic arti accidunt. Postea seorsim etiam philosophiæ & rhetoricæ, & vtpotè artium cæterarum summis, ac maximè laudatis anteponit: Primùm, quia illæ incertæ, alijs aliter de illis sentientibus atque tradentibus, parasitica autem vbique eadem ac certa sit. Deinde quia nusquam reperiantur parasiti affectasse philosophiam aut rhetoricam: contrà autem parasiticam, rhetores ac philosophi plurimi. Postremò ab vsu eorum qui artes has sectantur & profitentur, duplici: videlicet, altero in bellis, altero in pace. Vbi ad vtrunque tempus philosophos & rhetores inutiles & ineptos esse, multis exemplis & rationibus docet: contrà autem, parasitos idoneos ac paratos maximè, idque ex Homero, & item ex historijs probat, addita etiam hypotyposi, qua parasitum ad prælium parantem & expedientem sese describit. Prætereà & priuatam atque domesticam vtrorumq; vitam inter se comparat, multò meliores atque etiam beatiores esse parasitos ostendens, quàm vel rhetoras vel philospphos. Sub finem ipsam artem ex locis finalibus commendat quoque, & ipsius nominis honestatem etymologia & analogia defendit.

ΤΥΧΙΑΔΟΥ ΚΑΙ Παρασίτου.

Ιποτε ἄρα, ὦ Σίμων, οἱ μὲν ἄλλοι ἄνθρωποι, καὶ ἐλεύθεροι καὶ δοῦλοι, τέχνην ἕκαστός τινα ἐπίστανται, δι' ἧς ἑαυτοῖς τε εἰσι καὶ ἄλλῳ χρήσιμοι· σὺ

TYCHIADES, Parasitus.

Vid tandem in causa est, Simo, quòd cùm alij homines, [a] siue serui sint siue ingenui, quisque artem quandam calleat, qua cùm sibi ipsi, [b] tum alijs sunt vtiles: tu verò

σὺ ἴ, ὡς ἔοικεν, ἔργον ἀδὲν ἔχεις, ἀλλ' οὖ ἄν τι ἢ αὐτὸς ἀπόνοιο, ἢ ἄλλῳ μεταδοίης; Πα. πῶς ἔ ἐρωτᾷς, ὦ Τυχιάδη, ἃ οἶσθα οἶδα· πάρεστι δὲ σαφέστερον ἐρωτᾶν. Τυ. ἔστιν οὖν τινα τυγχάνεις ἐπισάμενον τέχνην, οἷον μουσικήν; Πα. μὰ Δία. Τυ. τί ἴ, ἰατρικήν. Πα. οὐδ' ἰατρικήν. Τυ. ἀλλὰ γεωμετρίαν; Πα. οὐδαμῶς. Τυ. τί ἴ ῥητορικήν; φιλοσοφίας δὲ ἢ ἴσως ἔστιν οὐδὲν ἀπέχεις, οἶμαι καὶ ἡ ἀκαία. Πα. ἐγὼ μὲν οὖν, εἰ οἷόν τι εἶεν, οὐ πάνυ. ὥστε μὴ λοιπὸν τοῦτο ἀκαθάρτῳ ἀγνοοῦντι, ὀνείδισον. φημὶ γὰρ ἀκὸς εἶναι, καὶ χείρων, ἢ σὺ λοιδορεῖς. Τυ. ναὶ, ἀλλὰ ταύτας μὲν ἴσως τὰς τέχνας ἐκ ἐξεμάθου δι' μίσος αὐτῶν, καὶ δυσκολίαν· τῶν δὲ λυμοτικῶν τίνα, τεκτονικὴν ἢ σκυτοτομικήν; καὶ γὰρ δὴ τἄλλα οὕτως ἔχοι σοι, ὡς μὴ καὶ τοιαύτης ἂν δυσθεῖα τέχνης.

tu verò quantum ego perspicio, nulli rei aut negocio intentus es, vnde aut tu aliquē fructū caperes, aut alteri benignè impertiēdo, adiumēto esse possis? PAR. *Quid hæc tua sibi vult interrogatio, ô Tychiade? nondū enim capio. proinde planiùs ac manifestiùs me interrogato.* TYC. *Est ne aliqua ars, cuius tu sciēs & peritus es,* [c] *videlicet Musicæ?* PAR. *Non per Iouē.* TYC. *Quid autē,* [d] *Medicinæ?* PAR. *Ne illius quidē.* TYC. *Atqui* [e] *Geometriæ?* PAR *Nequaquam.* TYC. *Quid autē, Rhetoricæ?* [f] *Nā à philosophiæ siue dio vsq; adeò abhorres, quantū ipsius vitij contagiū à philosophia alienum est.* PAR. *Atq; etiā, si fieri potest, adde quiddā amplius. Proinde ne animum inducas hoc te mihi ignoranti exprobrare: fateor enim me ignauum esse, atque etiam tua opinione longè peiorem.* TYC. *Sanè, sed hasce fortasse artes propter illarum magnitudinem atque difficultatem non perdidicisti: at ex popularibus illis quā tandē tenes? num & archiectonicā, aut sutrinā? Neq; enim ea est rerū tuarū conditio, vt nō talis alicuius artis egeas adminiculo.*

Πα. ὀρθῶς λέγεις, ὦ Τυχιάδη· οὐδὲ γὰρ τούτων οὐδεμιᾶς ἐπιστήμων εἰμί. Τυ. τίνος οὖν ἑτέρας; Πα. τίνος; ὡς ἐγὼ οἶμαι γενναίας, ἢν εἰ μάθοις, καὶ σὲ ἐπαινέσειν οἴομαι. ἔργῳ μὲν οὖν κατορθοῦν φημι ἤδη, εἰ καὶ σοὶ λόγῳ οὐκ ἔχω εἰπεῖν. Τυ. τίνα ταύτην; Πα. οὔπω μοι δοκῶ τοὺς περὶ ταύτην ἐκμεμελετηκέναι λόγους. ὥστε ὅτι τέχνην μέν τινα ἐπίσταμαι, ὑπάρχει ἤδη σοι γιγνώσκειν. καὶ μὴ δὲ τοῦτο χαλεπῶς μοι ἔχειν. ἦν τινα δὲ, αὖθις ἀκούσῃ. Τυ. ἀλλ' οὐκ ἀνέξομαι. Πα. τό γε τῆς τέχνης παράδοξον ἴσως φανεῖταί σοι ἀκούσαντι. Τυ. καὶ μὴν δὲ τοῦτο σπουδάζω μαθεῖν. Πα. εἰσαῦθις, ὦ Τυχιάδη. Τυ. μηδαμῶς, ἀλλ' ἤδη λέγε, εἰ μήπερ ἄρα αἰσχύνῃ. Πα. ἡ παρασιτική. Τυ. κατὰ τί μὴ μαίνοιτό τις, ὦ Σίμων, τέχνην ταύτην φαίη ἄν;

PAR. *Rectè dicis, ô Tychiade. neq; enim vllam illarum calleo.* TYC. *Quam igitur aliam?* PAR. *Quam? Profectò, vt mea est opinio, generosam, quã & te, si pernoueris, laudaturum planè existimo. Eandem verò opere, atq; re ipsa, perpulchrè obire posse me dico, tametsi illam oratione explicare mihi non perinde promptum sit.* TYC *Quam tandem dicis?* PAR. *Nondum mihi videor super illa orationes satis studiosè exercuisse. Quòd autem vnius alicuius artis non rudis sim, hoc planè iam nosse potes. Quare nihil est quòd hoc nomine mihi sies infensior. Quamcunque autem teneam, alio tempore audies.* TYC *Verùm ego omnis moræ impatiens sum.* PAR. *Fortasse si audires, [h] inopinata tibi ars mea videretur.* TYC. *Atqui propter hoc ipsum tanto impensius scire laboro.* PAR. *Alio tempore tibi exponetur, ô Tychiade.* TYC. *Nequaquam, sed iam quamcunq; tandẽ pernosti exponito, nisi adeò te pudeat.* PAR. *Parasiticam.* TYC. *Et quis ita vesani atq; dementis est animi, ô Simo, qui hanc artem esse prædicet?*

PAR.

Πα. ἔγωγε. εἰ δὲ τοι μαίνεσθαι δοκῶ τῆς μηδεμίαν ἄλλην ἐπίστασθαι τέχνην αὐτὴν, αἰτίαν εἶναί μοι τὴν μανίαν δόκει, καί μὲ τῶν ἐγκλημάτων ἤδη ἀφίει· φασὶ γὰρ τὴν δαίμονα ταύτην, τὰ μὲν ἄλλα χαλεπὴν εἶναι τοῖς ἔχουσι, παραιτεῖσθαι δὲ τῶν ἁμαρτημάτων αὐτὸς, ὥσπερ διδάσκαλον, ἢ παιδαγωγὸν τούτων ἀναδεχομένην εἰς αὐτὴν τὰς αἰτίας. Τυ. οὐκοῦν, ὦ Σίμων, ἡ παρασιτικὴ τέχνη ἐστί; Πα. τέχνη γὰρ, καὶ γὼ ταύτης δημιουργός. Τυ. καὶ σὺ ἄρα παράσιτος; Πα. πάνυ ὀνείδισας, ὦ Τυχιάδιν. Τυ. ἀλλ' οὐκ ἐρυθριᾶς, παράσιτον σαυτὸν καλῶν; Πα. οὐδαμῶς· αἰσχυνοίμην γὰρ ἄν, εἰ μὴ λέγοιμι. Τυ. καὶ νὴ Δία, ὁπόταν σὲ βουλώμεθα γνωρίζειν, τῶν οὐκ ἐπισταμένων τῷ, ὅτε χρήζει μαθεῖν, ὁ παράσιτος, δηλονότι φήσομεν. Πα. πολὺ μᾶλλον τοῦτο λέγοντες ἐμὲ, ἢ Φειδίαν

PAR. *Ego. Si verò ob hoc ipsum quòd aliam artem non teneam, tibi insanire videor, huius ipsius causam mihi putato fuisse insaniam, méq; iam duriùs increpandi finem facito.* [i] *Aiunt enim hanc deam cùm aliàs difficilem esse habentibus, tum quòd delinquentes erratorum excusare soleat, quasi horum omnium magistram atq; authorē culpam vniuersam in se trāsferētem* TYC. *Ergo, Simo, Parasitica ars est?* PAR. *Sanè ars: atq; ego illius author & inuentor sum.* TYC. *Proinde tu parasitus es.* PARAS. *Tu quidem, Tychiade, probro me afficis.* TYC. *Atqui non erubescis te ipse Parasitum compellando?* PAR. *Sanè verò: puderet enim me, nisi dicerem.* TYCH. *Atque per Iouem, si tibi notores esse velimus, erga alios te ignorantes, quod tibi nomen esse testabimur? num Parasitum te esse affirmabimus?* PAR. *Hoc nomine compellantes longè magis oblectabitis, quàm si* [k] *Phidiam*

δίαν ἀγαλματοποιόν· χαίρω γὰρ τῇ τέχνῃ οὐδέν τι ἧττον, ἢ Φειδίας ἔχαιρε τὸ Διί. Τυ. καὶ μὴν ἐκεῖνό μοι σκοποῦντι πρόσεται γέλως πάμπολυς. Πα. τὸ ποῖον; Τυ. εἰ ταῖς ἐπιστολαῖς ἄνωθεν, ὥσπερ ἔθος, ἐπιγράφοιμεν Σίμωνι παρασίτῳ. Πα. καὶ μὲν ἂν ἐμοὶ μᾶλλον χαρίζοιο, ἢ Δίωνι ἐπιγράφων φιλοσόφῳ. Τυ. ἀλλὰ σὺ μὲν ὅπως χαίρεις καλούμενος, οὐδὲν ἢ μικρόν μοι μέλει. σκοπεῖν δὲ δεῖ καὶ τὴν ἄλλην ἀτοπίαν. Πα. τίνα μήν; Τυ. εἰ καὶ ταύτην ταῖς ἄλλαις τέχναις ἐγκαταλέξομεν, ὥστε ἐπειδὰν πυνθάνηταί τις, ὁποῖά τις αὕτη τέχνη ἐστὶ, λέγειν, οἷον γραμματικὴ, ἰατρικὴ, παρασιτική. Πα. ἐγὼ μὲν, ὦ Τυχιάδι, πολὺ μᾶλλον ταύτην, ἢ τινὰ ἑτέραν τέχνην φαίην ἄν. εἰ δέ σοι φίλον ἀκούειν. καὶ ὅπως οἴομαι, λέγοιμι ἂν, καίπερ οὐ παντάπασιν ὢν, ὡς ἔφθην εἰπὼν, ἐπὶ τούτῳ παρεσκευασμένος οὐδέν.

diam [k] statuariũ me esse dixeritis. Quippe mea arte nõ minùs gaudio, quã ipse [l] Phidias Ioue à se fabricato gauisus est. TYC. Atqui hoc mihi attẽtius considerãti, res pridicula pspecta est. PAR. Quæ nam? TYC. Si externè scribentes ad te in epistolis, hũc tibi adijciamus titulum: Simoni parasito. PAR. Atq impẽsiùs mihi gratificaberis, quã si hoc titulo nobis scripseris, [m] Dioni philosopho. TYC. Quantũ tu quidẽ hac cõpellatione gaudere soleas, mihi parũ curæ est. Sed et aliud quiddã absurdi cõsiderãdum venit. PAR. Quód nam? TYC. Num & hæc in aliarũ artium numero nobis recensenda sit, vt interrogãte quopiã cuiusmodi ars sit, respõdeamus, veluti de grãmatica aut rhetorica interrogati solemus, parasitica? PAR. Ego verò Tychiade, longè iustius hãc quã profiteor, q̃ vllã aliã artem dicendã esse contendo. Quòd si tibi iucundum esse auditu, vt opinor fore, sententiam meam explicare non grauabor, quanquam ad hoc non admodum, vt antè dixi, præparatus aut instructus sum.

TYC.

Τυ. εἰ καὶ σμικρὰ δὲ, τοῖς ἀληθέσι διοίσει. Πα. ἴθι δὴ, πρῶτον περὶ τῆς τέχνης, εἴ σοι δοκεῖ, ἤ τίς ποτε οὖσα τυγχάνει, τοῦ γένει σκοπῶμεν. ὑπωσὶ γὰρ ἐπακολουθήσαιμεν ἂν καὶ ταῖς κατ' εἶδος τέχναις, εἴπερ ἄρα ὀρθῶς μετέχοιμεν αὐτῆς. Τυ. τί ποτ' οὖν ἐστι τέχνη, ὡς ἐπίστασαι; Πα. πάνυ μὲν οὖν. Τυ. μὴ τοίνυν ὤκνει λέγειν αὐτὴν, εἴπερ οἶσθα. Πα. τέχνει ἐστὶν, ὡς ἐγὼ δεμνημονεύω τοφοῦ τινος ἀκούσας, σύστημα ἐγκαταλήψεων ἐγγεγυμνασμένων, πρός τι τέλος εὔχρηστον τῶν ἐν τοῦ βίου. Τυ. ὀρθῶς ἐκείνου γε εἰπόντος, οὕτως ἀπεμνημόνευσας. Πα. εἰ δὲ με τέχοι τούτων ἁπάντων ἡ παρασιτικὴ, τί ἂν ἄλλο, ἢ καὶ αὐτὴ τέχνη εἴη; Τυ. τέχνη γὰρ, εἴπερ οὕτως ἔχοι. Πα. φέρε δὴ, καθ' ἕκαστον τοῖς τῆς τέχνης εἴδεσιν ἐφαρμόζοντες τὴν παρασιτικὴν, εἰ συνάδει, σκοπῶμεν, καὶ ὁ περὶ αὐτῆς λόγος. ἀλλὰ

TYC. *Tametsi sint exigua, veritate tamen præcellent.* PAR. *Age, sub initium artem ipsam, quo finitionis genere describatur, ad calculos expendendam reuocemus.* [n] *Ad hunc enim modum speciatim, & alijs artibus pensitandis, assequemur, num & hanc rectè teneamus.* TYC. *Quid ergo ars est, vt compertum habeas?* PAR.[o] *Ars est, vt ego memoria teneo, quodam sapiente viro audito, præceptionum exercitarum comprehensio, ad vnum exitum vitæ vtilem pertinentium.* TYC. *Rectè sanè illius auditi verba commeministi.* PAR. *Iam si horum omnium particeps est Parasitica, consentaneum est & hanc nihil aliud quàm artem habendam esse.* TYC. *Ita profectò ars habenda est, si quidem hæc ita se habuerint.* PARAS. *Age iam singillatim ad omnes artis species parasiticam accommodantes, num oratio illi consonet, considerabimus:*

ἀλλὰ μὴ, καθάπερ αἱ πονηραὶ χύτραι δακρυόμεναι, μὴ σαπρὸν ἀπροθέγγηται. δεῖ τοίνυν εἶναι καὶ ταύτην, ὥσπερ καὶ πᾶσαν τέχνην, σύστημα ἐγκαταλήψεων· πρῶτον μὲν τὸ δοκιμάζειν καὶ δακρίνειν, ὅστις ἂν ἐπιτήδειος γένοιτο τρέφειν αὐτὸν, καὶ οὕτω παρασιτεῖν ἀρξάμενος, οὐκ ἂν μεταγνοίοι. ἢ τὴν μὲν ἀργυρογνώμονα τέχνην τινὰ φύσομεν ἔχειν, εἴπερ ἐπίσταιτο δαγιγνόσκειν τά τε κίβδηλα τῶν νομισμάτων, καὶ τὰ μή· τοῦτον δ' ἄνευ τέχνης δακρίνειν τοὺς τε κιβδήλους τῶν ἀνθρώπων, καὶ τοὺς ἀγαθοὺς, καὶ ταῦτα, ὥσπερ τῶν νομισμάτων, καὶ τῶν ἀνθρώπων φανερῶν ἐνθὺς ὄντων; αὐτὰ μέν τοι ταῦτα καὶ ὁ σοφὸς Εὐριπίδης καταμέμφεται λέγων, Ἀνδρῶν δ' ὅτῳ χρὴ τὸν κακὸν διειδέναι, Οὐδεὶς χαρακτὴρ ἐμπέφυκε σώματι. ᾧ δὴ καὶ μείζων ἡ τοῦ παρασίτου τέχνη πέφυκεν, εἴ γε καὶ τὰ οὕτως ἄδηλα καὶ ἀφανῆ μᾶλλον

sed nõ quemadmodum [p] *ollæ vitiosæ dum pulsantur, ne malignè resonet. Oportet itaq; & hanc quemadmodũ omnes artes præceptionum inuentionem in se complecti. Principiò enim præuidere atq; discernere quis aptus & accommodatus sit cum alere: atq; ita facto parasitandi exordio, haud quaquam pœniteat. Aut dicemus* [q] *argẽtarios seu numularios artem quandam habere, qua norint adulterina nomismata à probis sagaciter deprehendere: hunc aũt citra artis adminiculũ discernere posse* [r] *adulterinos homines & probos, præsertim cùm veluti nomismata, hominum mores cuiusmodi sint, non statim pateant. Eadem hæc & sapiens reprehendit Euripides, dicens:*

At quo malus noscendus est mortalibus,

Innatus est nulli character corpori.

Ex quo & multò præclarior

Parasiti ars esse ostẽditur, q res ita obscuras, & abditas magis

ἐστὶν τῆς μαντικῆς γνωρίζειν, καὶ οἶδεν. τὸ δὲ γε ἐπίστασθαι λόγους λέγειν ἐπιτηδείους καὶ πράγματα πράττειν, δι' ὧν οἰκειώσεται τὴν ἀνδρα τὸν ἑαυτὸν τῷ τρέφοντι ἀρδείᾳ, ἃ δὲ συνίσωσι καὶ καταλήψεως ἐρῶμενόν ἐστιν αὐτοῖς ὅλον. Τυ. καὶ μάλα. Π. τὸ δὲ γε ἐν τούτοις ἐπάσασιν αὐτοῖς, ὅπως παντὸς ἀπέλθῃ πλέον ἔχων, καὶ παρανοσήσας τὸν μὴ τὰ αὐτὰ αὐτῷ καὶ ὡσαύτως τέχνῃ, ἄνευ τινὸς λόγου καὶ σοφίας πλάττεσθαι οἴει; Τυ. ἐδαμῶς. Πα. τί δέ, τὸ ἐπίστασθαι τὰς ἀρετὰς καὶ κακίας τῶν ὄψων, καὶ τῶν σιτίων πολυπραγμοσύνῃ, ἀτέχνου τινὸς ἔνδον ὅλον; καὶ ταῦτα, τῶν γνωμοτάτων Πλάτωνος ἔτι σοὶ λέγοντος, τοῦ μὴ μόνον ἐστιάσεσθαι, μὴ μαγειρικοῦ ὄντος, σκαιᾶς μοίρης καὶ ἀκυροφίρακι λείσις ὅλον μὲν ἂν ἐν καταλήψεως μόνον, ἀλλὰ

gis quàm vaticinandi peritia perſpicit & cognoſcit. Noſſe verò ſermones proferre accommodos, eaſq; facere per quæ in familiaritatem adiungitur, quibus ſemet quàm beneuolentiſſimum ſuo alumno eſſe oſtenſurus ſit, nunquid non ſingularis intelligentiæ, atq; inuentionis vehementiſſimæ tibi documentũ eſſe videntur? TYC. Admodũ. PAR. Porrò autẽ in ipſis cõuiuijs vt abeat per omnia plus habẽs, eoſq; exuperans qui eam artẽ ſua negligentia ſibi non parauerunt, an hoc citra rationem & ſingularem ſapientiam Paraſitum facere poſſe arbitraris? TYC. Nequaquã. PAR. Quid autem? noſſe obſoniorum ciborumq; virtutes & vitia, num tu rudis & indocti cuiuſpiam curioſitatem eſſe exiſtimas? præſertim Platone generoſiſsimo ita dicente: [8] Qui conuiuas epulis accepturus eſt, nec rei coquinariæ ſcientiam habuerit, eius in adornando conuiuio pertenue eſt iudicium. Quod autem Paraſitica non cognitionem ſolam,

ἀλλὰ συγγεγυμνασμένης δεῖν ἡ παρασιτικὴ, μάθοις ἂν ἐνθένδε ῥᾳδίως. ἄλλων γὰρ τεχνῶν καταλήψεις, ἡμέρας καὶ νύκτας, καὶ μῆνας καὶ ἐνιαυτοὺς πολλάκις ἀσυγγύμναστοι μένουσι, καὶ ὅμως ἐκ ἀπόλωνται παρὰ τοῖς κεκτημένοις ἀεὶ τέχναι· ἡ δὲ τῶν παρασίτων κατάληψις, εἰ μὴ καθ' ἡμέραν ἔτι ἐν γυμνασίῳ ἀπόλυσιν ἢ μόνον, οἶμαι, τῶν τέχνων, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν τεχνίτην, τό γε μὴν κεῖς τί τέλος ἐψηφισμένον ὦ βίῳ, μὴ καὶ μανίας ἔτι ζητεῖν; ἐγὼ γὰρ τὸ φαγεῖν καὶ πιεῖν ἐδὲν ἀνθρωπότροπον ὑπείσκω ἐν τῷ βίῳ ὄν, εἰ δεῖ ζῆν γε ἄνευ τούτων ἐστί. Tv. πάνυ μὲν οὖν. Πα. καὶ μὴν ἐδέ τοιοῦτόν τι ἐστὶν ἡ παρασιτικὴ, ὁποῖον τὸ λάκκος, καὶ ἡ ἰσχὺς, ὥστε τέχνην μὲν λοχᾶν αὐτὴν, λωβαμίαν δέ τινα τοιαύτην. Tv. ἀληθῆ λέγεις. Πα. ἀλλὰ μήν τοι ἐδὲ ἀτεχνία ἐστίν· ἡ γὰρ ἀτεχνία ἐδέποτε ἐδὲν κατορθοῖ ὧν κεκτημένη. φέρε

sed exercitationem quoque sibi vendicet, inde perdisces facilimè, quoniam aliarum artium cognitiones, & dies & noctes, & menses & annos sæpenumerò inexercitatæ permanent, non tamen artes ipsæ apud possidentes depereunt. At verò Parasiti cognitiones nisi quotidie in vsu sint atq; exercitio, perdunt non artem solam, vt opinor, sed ipsum quoq; artificem. Parasiticæ verò vtilitatē ad vnum aliquem vitæ exitum tendentem, vereor ne insaniæ sit perquirere. Ego verò quàm edere & bibere, in vita mortalium nihil inuenio vtilius aut præstantius, & citra quod vita non potest subsistere. TYCH. *Maximè.* PARAS. *Atqui ne eiusmodi quidem res est parasitica, cuiusmodi pulchritudo est, aut fortitudo, vt ars nulla esse videatur, sed quædam vis atq; potētia.* TYC. *Vera dicis.* PARAS. *Verùm neque arte caret.* [t] *Quod enim arte caret, nullo modo posidenti est conducibile. Age enim*

ἦρ, εἰ ἐπιτρέψας σὺ σεαυτῷ ναῦν ἐν θαλάττῃ, καὶ χειμῶνι, μὴ ἐπιστάμενος κυβερνᾶν, σωθείης ἄν; Τυ. οὐχ οὕτω. Πα. τί δή ποτε, ἢ τῷ μὴ ἔχειν τέχνην, δι' ἧς δυνήσεται σώζειν ἑαυτὸν; Τυ. καὶ μάλα. Πα. οὐκοῦν καὶ παράσιτος ἐπὸ τῆς παρασιτικῆς, εἴπερ ἦν ἀτεχνία, οὐκ ἂν ἐσώζετο; Τυ. ναί. Πα. οὐκοῦν τέχνῃ σώζεται, ἀτεχνίᾳ δὲ οὔ; Τυ. πάνυ μὲν οὖν. Πα. τέχνη ἄρα ἐστὶν, ἡ παρασιτική. Τυ. τέχνη, ὡς ἔοικε. Πα. καὶ μὴν κυβερνήτας μὲν ἀγαθοὺς, καὶ ἡνιόχους τεχνίτας, ἐκπεσόντας τῶν δίφρων οἶδα ἐγὼ πολλάκις, καὶ τοὺς μὲν ξυντριβέντας, τοὺς δὲ καὶ πάμπαν διαφθαρέντας παρασίτου δὲ ναυάγιον οὐδὲ εἷς ἔχοι τοιοῦτον εἰπεῖν. οὐκοῦν εἰ μήτε ἀτεχνία ἐστὶν ἡ παρασιτικὴ, μήτε δύναμις, σύστημα δέ τι, καὶ ἐκ καταλήψεων γεγυμνασμένων, τέχνη δηλονότι διωμολόγιται ἡμῖν σήμερον. Τυ. ὅτῳ ἐκ τούτου εἰκάζω·

enim si tibi ipse nauim in mari commisisses fluctibus atque procellis ingruentibus, gubernandi imperito, num euasurus es incolumis? TYC. Minimè gentium. PAR. Quid tandem obstat? an quòd arte careas, cuius ope te ipse seruare potuisses? TYC. Sanè verò. PAR. Proinde arte seruamur, imperitia verò non item. TYC. Admodum. PAR. Ergo Parasiticā artem esse constat. TYC. Artem profectò, quantum apparet. PAR. Atque gubernatores quidem præclaros, & aurigas eximios de curru non rarò delapsos esse comperi, ac nonnullos illorum luxatos atque delumbatos, porrò nonnullos prorsus extinctos: cæterùm Parasiti naufragium nullus est qui possit producere. Proinde si neque ab arte remota est Parasitica, neque facultas est aliqua, comprehensio autem præceptionum exercitarum: eandem artem esse hodie nobis fatendum est. TYC. Quantum quidē ex hoc coniecturam facio.

ἀπ' ἐκεῖνο, ὅπως μὴ ὅρον ἡμῖν τινα γενναῖον ἀφέλῃς τῆς παρασιτικῆς. Πα. ὀρθῶς σύ γε λέγων· λοιπὸν γὰρ δή μοι ὅτως ἂν μάλιστα δοκεῖσθαι, παρασιτικὴ ὅτι τέχνη ποτίων καὶ βρωτίων, καὶ τῶν περὶ ταῦτα λιχνείων. τέλος δὲ αὐτῆς τὸ ἡδύ. Τυ. ἐπίτρεψόν μοι δοκεῖν ἐμαυτὸν τέχνιον. ἀπ' ἐκεῖνο σκόπει, μὴ πῶς ἐνίοις τῶν φιλοσόφων μάχη ἐστὶ περὶ τὸ τέλος ἢ. Παρα. μὴ μέντοι ἀπόχρη γε, ἔπειτα ἴσως τὸ αὐτὸ τέλος εὐδαιμονίας καὶ παρασιτικῆς. φανεῖται δ' ὅτως· ὁ γὰρ σοφὸς Ὅμηρος, τὸν τῶν παρασίτων βίον θαυμάζων, ὡς ἄρα μακάριος, καὶ ζηλωτὸς ἅπᾶσιν· Οὐ γάρ ἔγωγέ τι, φησί, τέλειόν γε ἔμμεναι, Ἢ ὅταν εὐφροσύνῃ μὲν ἔχῃ κατὰ δῆμον ἅπαντα, Πολλὰ δὲ πολίτωσι παρίστηται σίτου, καὶ οἴνου, μέθυ δ' οἰνοχόοι φορέωσι, καὶ ἐγχίῃ λιπαροῖσι.

Sed in hoc tibi vigilandum esse intelligis, vt finē aliquē generosum Parasiticæ nobis attribuas. PAR. *Rectè sanè dicis. videtur autē hac finitione potissimùm explicari posse: Parasitica ars est ciborū atq; potuum, & sermonum qui horū conquirendorum gratia dicendi sunt, cuius finis est voluptas.* TYC. *Videre mihi tuā artem præclarè definisse. Illud tamen etiam atq; etiam considera, ne aduersus philosophos aliquos × de fine tibi oriatur pugna atque contentio.* PAR. *Y Atqui abundè sufficit hunc esse finem & felicitatis, & Parasiticæ: neque aliter apparet. Siquidem Homerus ille sapiens Parasiti vitam admirans tanquam solam beatam atq; felicem, ita inquit:*

Haud ego finem vllum meliorē vltrà arbitror esse,
Quàm si mente omnis populus lætetur quanti:
Iuxtà autem mensæ sint pane cibisq; repletæ,
Atq; pocillator dulce è cratere falernum
Fundens, distribuat per pocula parua bibendum.

Iam

καὶ ὡς ἐχ' ἱκανῶς ταῦτα θαυμάζων, μᾶλλον τὴν αὐτῆ γνώμην ποιεῖ φανερωτέραν, ἣν λέγω, τοῦτό μοι δόκησον ἐνὶ φρονεῖν ἅπαντι δῆλα εἶναι· ἐχ ἑτέρου τινός, ἐξ ὧν φησίν, ἢ τὸ παρασιτεῖν ἥδιστον νομίζων. καὶ μὴν ἐδίκως τυχόντι ἀνδρὶ πεπιστεῦσθαι τούτους τοὺς λόγους, ἀπὸ ὧν σοφωτάτῳ τῶν ὅλων. καίτοι γε ἔπειτ' ἐβούλετο Ὀδυσσεὺς τὸ κατὰ τοὺς Στωϊκοὺς ἐπαινεῖν τέλος, ἐδύνατο ταυτὶ λέγων, ὅτε τὸν Φιλοκτήτην ἀνάγων ἐκ τῆς Λήμνου, ὅτε τὸ Ἴλιον ἐξεπόρθησεν, ὅτε τοὺς Ἕλληνας φόνους κατέσχεν, ὅτε εἰς Τροίαν ἐσῆλθεν, ἑαυτὸν μαστιγώσας, καὶ κακὰ, καὶ Στωϊκὰ ῥάκη ἐνδὺς, ἀλλὰ δότε ἐκ εἶπε τοῦτο τέλος καὶ εἰσεπόρθησεν. ἅμα μὲν καὶ ἐν ᾧ τῶν Ἐπικουρείων βίῳ γεγονὼς καὶ αὖθις, παρὰ τῇ Καλυψοῖ, ὅτε αὖ ἐκεῖνος ἐπῆρχεν ἐν ἀρχίᾳ τινὶ βιοτεύων, καὶ τρυφῶν, καὶ βιοῦν τὸν Ατ-

Iam quasi parùm cumulatè hæc admiraretur, sentētiam suam longè pleniorem apertioremq; hisce verbis facit, perfestiuè subijciens:

Hic finis nobis pulcherrimus esse videtur.

Haud aliud ex ijs, beatum ac felix, quàm parasitari existimans. z *Sedenim hæc verba non cuilibet è vulgo attribuit, verùm omnium sapientissimo. Et sanè si Vlyssi fuisset in animo Stoicos secuto laudare finem virtutem, potuisset illud dicere quando* A *Philoctetem ex Lemno adduxit, quando Troiam subuertit, quando* B *Græcos fugam adornantes compescuit atque detinuit, quando Troiam ingressus est, se ipse* C *indecoris vulneribus flagellatum afficiens, ac sordido & planè Stoico indumento amictus. At tunc huius pulcherrimi finis nusquam commeminit. Cæterùm ne tunc quidem cùm in Epicureorum vita constitutus apud venustissimam Calypsonem versaretur, illique liceret in otio voluptuosè & molliter viuere, ac in omnibus delicijs Atlantidis*

λαντ& θυγατέρα, καὶ λινᾶν πάσας τὰς λέας λινύσεις, ὃ λέπος τι εἶπε τοῦτο τὸ τέλ& χαρίεστερον, ἀλλὰ τὸν τῶν παρασίτων βίον. ἐκαλοῦντο δὲ Δατυμόνες, οἱ παράσιτοι τότε. πῶς δ' λέγω; πάλιν γὰρ ἄξιον ἀναμνησθῆναι τῶν ἐμπαιζόντων. ἐδεῖ γὰρ οἶόν τι ἀκούειν αὐτῶν, μὴ πολλάκις λεγομένων, Δατυμόνες ἀτάμβοι ἐξείης. καὶ, Παραπλήθουσι πράπιδας ἀτρεκέως καὶ λιγυφώνου. ὅ γε μὲν Ἐπίκουρ& σφόδρα ἀναισχύντως ὑφιλόμενο& τὸ τ παρασιτικῆς τέλ&, τῆς κατ' αὐτὸν εὐδαιμονίας τέλος αὐτὸ ποιῶν, καὶ ὅτι ἁπλοῦν τὸ πρᾶγμα ὄν, καὶ ἑλόν Ἐπικούρ&. μίλητο τὸ ἡδὺ, ἀλλὰ ὦ παράσιτε, ὅταν μάθοις ἄρ. ἔγωγε ἡγοῦμαι τὸ ἡδὺ, πρῶτον μὲν, τὸ τῆς σαρκὸς ἀόκλητον, ἔπειτα τὸ μὴ θορύβου καὶ ταραχῆς πλῆ ψυχὴν ἐμπίπλασθαι. τέτων τοίνυν ὁ μὲν παράσιτ& ἑκατέρων τυγχάνει, ὁ δὲ Ἐπικούρ&

lantidis lectum conscendere, neq; non rebus quas animi libido ferebat, indulgere: illius pulcherrimi finis memor est, sed cùm apud Phæacas parasitum ageret. Vocabantur autem tunc temporis parasiti Dætymones. Quomodo enim dicit? Dignum enim est vt iterum atque iterum suauissimorum versiculorum recordaremur. neque enim ad satietatem audiri possunt, nisi sæpiùs repetantur:

Dætymones sedeant ex ordine.

Et:

Iuxta mensæ adsint epulis & carne repletæ.

DPorrò Epicurus nimiùm impudenter hunc finem detractum parasiticæ, ad felicitatem suã detorsit. Quòd autem hæc res non absit à furto, quódque Epicuro voluptas nihil curæ sit, sed parasito, ita potes colligere. Ego voluptatem existimo primùm tranquillum statũ corporis: deinde neq; mentem vlla perturbatione aut molesta cura onerari. Horum vtrunque parasitus assequitur, Epicurus

κούρειος οὐδὲ θατέρου. ὁ γὰρ ζη-
τῶν περὶ σχήματος γῆς, καὶ
κόσμων ἀπειείας, καὶ μεγέθους
ἡλίου, καὶ ἀπρεπημάτων, καὶ πρώ-
των στοιχείων, καὶ περὶ τῶν
θεῶν εἴτε εἰσὶν, εἴτε οὐκ εἰσὶ,
καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ τέλους ἀεὶ
πολεμῶν, καὶ διαφερόμενος
πρός τινας, οὐ μόνον ἐν ἀν-
θρωπίναις, ἀλλὰ καὶ ἐν κοσ-
μικαῖς ἔστιν ὀχλήσεσιν. ὁ δὲ
παράσιτος, πάντα καλῶς
ἔχειν οἰόμενος, καὶ πεπιστευ-
κὼς μὴ ἄλλως ταῦτα ἔχειν ἄ-
μαινον, ἢ ἔχει, μετὰ πολλῆς
ἀδείας καὶ γαλήνης οὐδενὸς
αὐτοῦ τοιούτου παρενοχλοῦν-
τος, ἐσθίει, καὶ κοιμᾶται ὕ-
πτιος, ἀφεικὼς τοὺς πόδας
καὶ τὰς χεῖρας, ὥσπερ Ὀδυσ-
σεὺς ἐπὶ τῆς σχεδίας ἀπ-
πλέων οἴκαδε. καὶ μὴν οὐχὶ
κατὰ ταῦτα μόνον οὐδὲν προ-
σήκει τὸ ἡδὺ τοῦ Ἐπικούρου,
ἀλλὰ καὶ κατ' ἐκεῖνα. ὁ
γὰρ Ἐπίκουρος οὗτος, ὅστις
ποτέ ἐστιν ὁ σοφὸς, ἤτοι φα-
γεῖν

curus autem ne alterutrius quidem fit particeps. Etenim cùm curiosè satis de habitu terræ, de infinitis mundis, de magnitudine Solis, atq; distantijs, de primis elementis atq; etiam de dijs, siue sint siue non sint, deq; ipso fine peruestigans, nunquam non digladiari soleat semper cũ aliquibus contentiosè dissidens: non humanis solùm, sed & mundanis vexationibus atteritur atque consumitur. At parasitus horum omnium securus, omnia bene se habere existimans, credensq; hæc meliori loco esse non posse quàm sint, cum multa securitate & animi tranquillitate, nullo istiusmodi nugarum scrupulo illi facessente negocium, edit suauissimè, ac dormit supinus, E porrectis & manibus & pedibus quemadmodum Vlysses rate ad patriam nauigans. Atqui non propter illa tantùm nulla in re Epicurus voluptatis potitor, sed etiam propter hæc. Quippe Epicurus ille quicunque tandem fuerit ille sapiens, aut habet quod

γᾶρ ἔχει, ἢ δ'. ἐὰν μὴ ἐκ ἔχει, ὁκ ὅπως ἡδέως ἡσεται, ἀλλ' ὁδ' ἡσεται· εἰ δὲ ἔχει, ἤτοι παρ' ἑαυτοῦ, ἢ τοι παρὰ ἄλλου. ἐὰν μὲν γὰρ παρ' ἄλλου τὸ φαγεῖν ἔχει, παράσιτός ὅτι, καὶ ὁκ ὡς πλέγα· ἐὰν δὲ παρ' ἑαυτοῦ. ὁκ ἂν ἡδέως ἡσεται. Τυ. πῶς ὁκ ἡδέως; Πα. ἐὰν γὰρ ἔχοι τὸ φαγεῖν παρ' ἑαυτοῦ, πολλὰ τοι, ὦ Τυχιάδη, ὧν τοιούτῳ βίῳ παρακολουθεῖν ἀνάγκη, καὶ ἄφθονον λεῖν τὸν μέλοντα βιώσεσθαι καθ' ἡδονὴν, τὰς ἐγγινομένας ὀρέξεις ἁπάσας ἀναπληροῦν, ἢ τί φής; Τυ. καλῶς μοὶ δοκεῖ. Πα. ἀνδρὶ ὧν μὴ συχνὰ κεκτημένῳ ἴσως τοῦτο παρέχει. ὧν δὲ ὀλίγα καὶ μηδέν, ἐκεῖνο· ὥστε πρὸς ἐκεῖνον ἐκ ἂν σοφὸς γένοιτο, ἐὰν ἐφικνοῖτο τοῦ τέλους, λέγω δὲ τοῦ ἡδέως. ἀλλ' ἐὰν μὲν ὁ πλούσιος, ὁ παρὰ τὴν οὐσίαν ἀφθόνως τῶν ἐπιθυμίων

quod edat, aut non. Sinon, ille quidem voluptuosè viuet minimè: imò ne viuet quidē. Sin aūt habuerit, habebit aut à seipso, aut ab alio. Itaq; si ab alio quod edat habuerit, parasitus est & ille, & non is quem se superbè venditat. Sin à seipso, voluptuosè non viuet. Tyc. Quomodo verò non voluptuosé? Par. Si enim suppetiuerit illi apud seipsum victus copia multa, ô Tychiade, eiusmodi vitam consequi necesse est. Vide verò qualia: oportet enim eum qui voluptate duce molliter & delicatè victurus est omnibus incidentibus cupiditatibus abundè indulgere. Aut quid tu ais? Tyc. Et mihi idem videtur. Par. Proinde ei qui rei familiari ampliter instructus est, fortassè vnde libidinem suam expleat, non ægrè suppetet: atqui æstiuè atque tenuiter munitus erit opibus, illi harum rerum potiundi, nulla supererit copia. Itaque si pauper fuerit Epicurus, sapiens esse non potest, neque vnquam voluptatis finem sibi propositum consequetur. Sed ne diues quidem copiosæ pecuniæ dominus, cui per facultates suas cupiditatibus

μίας χορηγῶν, ἀνωφσιτα τῷδι ἐφικέσθαι. τί δὲ ποτε; ὅτι πᾶσα ἀνάγκη, τὴν ἀναλίσκοντα τὰ ἑαυτῷ πομπὰς περιπίπτειν ἀηδίαις. τῷδε μὲν, ὦ μαγείρων ἀκακῶς σκευάσαντι τὸ ὄψον μαχόμενον, ἢ εἰ μὴ μάχοιτο, φαῦλα παρὰ τοῦτο ἐσθίοντα τὰ ὄψα, καὶ τῷ ἀλλ' ὑπερρῆν· τοῦτο δέ, ὦ οἰκονομοῦντι τὰ καλὰ τῶν οἰκίαν, εἰ μὴ καλῶς οἰκονομοίη, μαχόμενον. ἢ ἔχ' ὅτω; Τυ. νὴ Δία ἀμοὶ δοκεῖ. Πα. ὦ μὲν Ἐπικούρῳ πάντα ξυμβάινειν ἀκὸς, ὥστε ἀδύποτ' εὐξύτατα τῶν τίλεος· ὦ δὲ παράσιτῳ ὅτι μάλιστ' ἀρὸς ἔσται, ὦ χαλεπὸν, οὔτε ἀργὸς, οὔτε οἰκονόμος, οὔτε ἀργύρια· ὑπὲρ ὧν ἀκλογεμένῳ ἀχθεσθείη, καὶ πάντα ἔχει, ὥστε καὶ φάγοι, καὶ πίοι μόνος· οὔτε τοῦ μηδενὸς, ὧν ἐκείνος ἀνάγκη, ἐνοχλούμενος.

tatibus prolixè suppeditare atque inseruire promptum est, præfixum voluptatis finem nanciscetur. Quid ita tandem? Propterea quòd necesse sit eum qui sumptum de suo fecerit, in multas atque adeò odiosas illabi molestias. Iam enim illi cum coco rixandum erit, quòd parum opiparè atque apparatè edulia adornauerit. Aut si citra rixam coci negligētiam dissimulanter habuerit, tum ferculis inconditis, & minimè delicatis vescitur, ac per hoc speratā voluptate priuatur. Aut iam illi cum domus præfecto rem familiarem indiligenter accurante delitigandum est. An verò hæc ita se non habent? Ty. Per Iouem idem quoque mihi videtur. Paras. Hæc ergo omnia vt Epicuro accidant necesse est. itaque nunquam voluptatis fine miser ille potietur. At verò parasito neque cocus est vllus, cui propter incuriam irasceretur, neque ager, neque villicus, neque argentum, quorum nomine famuli excusationem perferens doleret: & tamen omnia habet, vt edat & bibat, soli illi nulla re existente qua vt Epicurus perturbaretur.

Iam

ἀλλ' ὅτι μὲν τέχνη ἐστὶν ἡ παρασιτικὴ, καὶ τούτων, καὶ τῶν ἄλλων ἱκανῶς δέδεικται· λοιπὸν ὅτι καὶ ἀείστη, δεικτέον, καὶ τοῦτο οὐχ' ἁπλῶς, ἀλλὰ πρῶτον μὲν ὅτι κοινῇ πασῶν διαφέρει τῶν τεχνῶν, εἶτα, ὅτι καὶ ἰδίᾳ ἑκάστης. κοινῇ μὲν οὖν ἁπασῶν οὕτω διαφέρει· πάσης γὰρ τέχνης ἀνάγκη, πεσάγειν μάθησιν, πόνον, φόβον, πληγὰς, ἅπερ οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἂν ἀπεύξαιτο· ταύτην δὲ τὴν τέχνην, ὡς ἔοικε, μόνην ἔξεστι μαθεῖν ἄνευ πόνου. τίς γὰρ ἀπὸ δείπου ποτὲ ἀπῆλθε κλαίων, ὥσπερ τινὰς ἐκ τῶν διδασκαλείων ὁρῶμεν; τίς δ' ἐπὶ δεῖπνον ἀπιὼν, ὤφθη σκυθρωπὸς, ὥσπερ οἱ εἰς διδασκαλεῖα φοιτῶντες; καὶ μὴν ὁ μὲν παράσιτος, ἑκῶν αὐτὸς ἐπὶ δεῖπνον ἔρχεται, μάλιστα ἐπιθυμῶν τοῦς τέχνης. οἱ δὲ τὰς ἄλλας τέχνας μανθάνοντες, μισοῦσιν αὐτὰς, ὥστε

Iam quòd ars sit parasitica, & ex his iam dictis, atq; alijs satis superq; ostensum est. F Reliquũ est, vt planũ faciã quàm sit etiã omnium optima: & hoc quidẽ non simpliciter, sed primùm declarabo quàm communiter omnes alias artes G sua anteire soleat præstantia: deinde quàm etiã priuatim præcellat cæteras. Communiter ad hunc modum præstat alijs. H Etenim vniuscuiusque artis studium, discendi adducere laborem, timorem ac verbera necesse est, quæ qui non deprecetur, nullus vnquam inuentus est. Hanc verò artem cuius ego professor sum solam, vt videtur, licet sine labore perdiscere. Quis enim vnquam à cõuiuio flens digressus est, veluti quospiam videmus puerulos à præceptoribus discedere? Quis proficiscens ad conuiuium, vnquam tristis atque seuerus conspectus est, quemadmodum illi qui ludos literarios frequentare solent? Atqui parasitus sua sponte, atque adeò volens ad cœnam vadit, artis consequendæ omnium cupidissimus. Cæteri verò qui alijs artibus perdiscendis nauant operam, easdem prosequuntur

ἔνιοι δι' αὐτὰς ἀπεδιδράσκουσι. τί δὲ, οὐ κἀκεῖνο ἐννοοῦσαί σε δεῖ, ὅτι καὶ τοὺς ἐν ἐκείναις ταῖς τέχναις πεκόπτοντας, οἱ πατέρων καὶ μητέρων τούτοις τιμῶσι μάλιστα, οἷς καθ' ἡμέραν καὶ τὸν παράσιτον, καλῶς νὴ Δία ἔγραψεν ὁ παῖς λέγοντων, δότε αὐτῷ φαγεῖν· οὐκ ἔγραψεν ὀρθῶς, μὴ δότε. οὕτω τὸ πρᾶγμα καὶ ἔντιμον, καὶ ἐντιμωρίᾳ μέγα φαίνεται. καὶ μὴν αἱ ἄλλαι τέχναι τὸ ὕστερον τοῦτο ἔχουσι, μετὰ τὸ μαθεῖν καὶ τοὺς καρποὺς ἡδέως ἀπολαμβάνουσι· πολλοὶ γὰρ, καὶ ὄρθιος οἶμος ἐς αὐτό. ἡ δὲ παρασιτικὴ, μόνη τῶν ἄλλων, εὐθὺς ἀπολαύει τῆς τέχνης ἐν αὐτῷ τῷ μανθάνειν, καὶ ἅμα τε ἄρχεται, καὶ ἐν τὸ τέλει ἐστίν. αἱ μέν τοι τῶν ἄλλων τεχνῶν, οὐ τινὲς, ἀλλὰ πᾶσαι, ἐπὶ μόνην τὴν τροφὴν

quuntur odio, ita vt nonnulli aufugientes, artes suas summa detestatione repudient. Et cur non hoc quoq; considerandum tibi venit, quòd eos qui in alijs artibus fecissent aliquod operæprecium, parentes I his potissimùm honorare solent, quibus parasitum quotidie cohonestant? Elegantes, ita me Dij ament, inquiunt, puer pinxit literas, date illi quod edat. Malignas literarum notas descripsit, nihil date illi. Adeò res & honore pensanda, & supplicio punienda esse videtur. Quin etiam cum cæteris artibus ita comparatum est, vt primum hoc posterius habeant, postquam iam K multo sudore paratæ sunt, dulcem & expetitum voluptatis fructum subministrant suis cultoribus. ad quam rem multa est via, nec minùs aspera. Cæterũ sola ex omnibus parasitica statim initiò inter discendum arte sua fruitur, ac simul atque incepta fuerit, quantocyùs est in quæstu. Præterea reliquæ artes nõ saltem aliquæ, sed omnes simul, tantùm victus conquirendi gratia inuentæ

φὴν γεγόνασιν· ὁ δὲ παράσιτος, εὐθὺς ἔχει τὴν τροφὴν ἅμα τῶν ἄρξασθαι τῆς τέχνης. οὐ οὐκ ἐννοεῖς, ὅτι ὁ μὲν γεωργὸς γεωργεῖ, οὐ τοῦ γεωργεῖν ἕνεκα, καὶ ὁ τέκνων τεκταίνεται, οὐ τοῦ τεκταίνεσθαι ἕνεκα; ὁ δὲ παράσιτος οὐχ ἕτερον μέν τοι διώκει ἀλλὰ τὸ αὐτὸ καὶ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ, καὶ οὗ ἕνεκα γίγνεται. καὶ μὴν ἐκεῖνα γε οὐδείς ἐστιν ὅστις οὐκ ἐπίσταται, ὅτι οἱ μὲν τὰς λοιπὰς τέχνας ἐργαζόμενοι, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ταλαιπωροῦσι, μίαν δὲ, ἢ δύο μόνας τοῦ μηνὸς ἡμέρας ἱερὰς ἄγουσι καὶ αἱ πόλεις δὲ τὰς μὲν, δι' ἔτους, τὰς δὲ ἐμμήνους ἑορτὰς διατελοῦσι, καὶ εὐφραίνεσθαι, λέγονται τότε· ὁ δὲ παράσιτος τοῦ μηνὸς τὰς τριάκονθ' ἡμέρας ἱερὰς ἄγει. πᾶσαι γὰρ δοκοῦσιν αὐτῷ εἶναι τῶν θεῶν, ἔτι οἱ μὲν βουλόμενοι τὰς ἄλλας τέχνας κατορθοῦν, ὀλιγοσιτίαις καὶ

sunt: at parasito actutùm parata est alimentorum felix copia, simulatque artem exorsus fuerit. An verò non animaduertis agricolam agros colere non colendi gratia, & fabrum fabricare nō fabricandi gratia? At parasitus nihil sectatur aliud, sed hoc ipsum quod illius negotium est. & cuius gratia ei negotio intentus est. At hæc cui obscura sint, neminem esse arbitror, quòd ij qui reliquarum artium exercendo tractant commercia, per omne tempus afflicti laboribus viuunt ærumnosè atque infeliciter, ac vix vnum atque alterum diem festum per mensem agunt, propterea quòd ciuitates alias quidem per annum, alias per mensem indicta solennitate dies festos agere soleant, & tunc animo remissiore lætari dicuntur: at parasitus ferè singulos semper triginta dies agit in ocio. Omnes enim dies illi videntur sacri deorum numinibus. Præterea quibus consilium aut animus est, reliquis vti artibus cum aliqua laude & existimatione, illi

καὶ ὀλιγοποσίαις χρῶνται, καθάπερ οἱ νοσοῦντες πολυποσίαις δὲ καὶ πολυσιτίαις οὐκ ἔστιν εὐφραινόμενον μανθάνειν. καὶ αἱ μὲν ἄλλαι τέχναι, χωρὶς ὀργάνων οὐδαμῶς τῶν κεκτημένῳ ὑπηρετεῖν δυνάνται· οὔτε γὰρ αὐλεῖν ἔνι χωρὶς αὐλῶν, οὔτε ψάλλειν ἄνευ λύρας, οὔτε ἱππεύειν χωρὶς ἵππου· αὐτὴ δὲ οὕτως ἔστιν ἀγαθὴ, καὶ οὐ βαρεῖα τῶν τεχνίτῃ, ὥστε καὶ ὑπάρχει μηδὲν ἔχοντι ὅπλον, χρῆσθαι αὐτῇ. καὶ ὡς ἔοικε, τὰς ἄλλας τέχνας μανθάνομεν, μισθὸν διδόντες, ταύτην δὲ, λαμβάνοντες. ἔτι τῶν μὲν ἄλλων τέχνων εἰσὶ διδάσκαλοί τινες· τῇ δὲ πρασιτικῇς οὐδεὶς, ἀλλ' ὥσπερ ἡ ποιητικὴ, κατὰ Σωκράτην, καὶ αὕτη τινὶ μοίρᾳ παραγίγνεται. κἀκεῖνο δὲ σκόπει, ὅτι τὰς μὲν ἄλλας τέχνας

illi tenui frugaliq; victu & potu vtantur necesse est, tanquam qui morbis decumbunt impliciti. Nam qui victu paulò copiosiore, potúque largiore semet inuitat & oblectat, ille studio minimè est accommodus. Accedit his, quòd reliquæ artes sine instrumentis, magistro suo nihil fructus afferre possunt. Neque enim citra tibiam tibia canere, neque citra lyram psallere, neque absque equo equitare quisquam potest. Porrò hæc vsque adeò bona est, adeóque non onerosa artifici, vt omnibus etiam instrumentis carenti, tamen victum largè suppeditet, eáque commodissimè vti possit. Et sicut videmus, alias artes perdiscentes, magistris mercedem persoluimus: hanc autem discentes, præmium accipimus. Prætereà aliarum artium omnium sunt doctores quidam & professores: cæterùm qui parasiticam tradat aut doceat, nullus est: sed quemadmodum L poësis iuxta Socratem, & ipsa quidem fato quodam accedit. Quinetiam illud apud animum tuum expendito, quòd alias artes

χνας ὁδεύοντες ἢ πλέοντες οὐ δυνάμεθα διαπράττεσθαι, ταύτῃ δὲ ἔστι χρῆσθαι καὶ ἐν ὁδῷ, καὶ πλέοντι. Τυχ. πάνυ μὲν οὖν. Παρ. καὶ μέν τοι, ὦ Τυχιάδη, αἱ μὲν ἄλλαι τέχναι δοκοῦσί μοι ταύτης ἐπιθυμεῖν, αὐτῇ δὲ οὐδεμιᾶς ἑτέρας. Τυχ. τί δὲ, οὐχ οἱ τὰ ἀλλότρια λαμβάνοντες ἀδικεῖν δοκοῦσι; Παρ. πῶς γὰρ οὔ; Τυχ. πῶς οὖν ὁ Παράσιτος τὰ ἀλλότρια λαμβάνων, οὐκ ἀδικεῖ μόνος; Παρ. οὐκ ἔχω λέγειν· καὶ μὴν τῶν ἄλλων τεχνῶν αἱ ἀρχαὶ, φαῦλαί τινες καὶ ἐντελεῖς εἰσι, τῆς δὲ παρασιτικῆς ἡ ἀρχὴ πάνυ γενναῖά τις. τὸ γὰρ θρυλλούμενον τοῦτο τῆς φιλίας ὄνομα, οὐκ ἄλλό τι εὕροις, ἢ ἀρχὴν παρασιτικῆς. Τυχ. πῶς λέγεις; Παρ. ὅτι οὐδεὶς ἐχθρὸν, ἢ ἀγνῶτα ἄνθρωπον, ἀλλ' οὐδὲ συνήθη μετρίως, ἐπὶ δεῖπνον καλεῖ, ἀλλὰ δεῖ πρότερον, οἶμαι, τοῦτον γενέσθαι

aut iter facientes, aut nauigantes exercere nequeamus, hac verò vti licet & in itinere, & inter nauigandum. TYCH. *Admodum profectò.* PAR. *Atqui, ô Tychiade, reliquæ artes omnes huius opem mihi desiderare videntur, hæc verò nullius alterius egens est adminiculo.* TYCH. *Quid autem? nónne qui alienas res accipiunt, tibi iniustè agere videntur?* PAR. *Et quî non?* TYCH. *Quomodo ergo parasitus aliena accipiens, solus extra iniusti noxiam habendus est?* PAR. *Huius quæstionis causam tibi non possum reddere: verùm aliarum artium principia plerunque sunt vilia atque simplicia, parasiticæ autem principium admodum generosum & illustre est. Etenim omnibus modis iactatum ac tritum illud amicitiæ nomen, non inueneris aliud quàm parasiticæ esse auspicium.* TYCH. *Quomodo dicis?* PAR. *Quoniam nemo inimicũ aut ignotũ hominem, sed ne mediocriter quidem familiarem ad cœnam vocat; sed necessarium est, vt antè cum illo amicitiam*

γενέσθι φίλον ἵνα κοινωνήσῃ, σπουδῶν καὶ τραπέζης, καὶ τῶν τῆς τέχνης ταύτης μυστηρίων. ἐγὼ γοῦν πολλάκις ἤκουσα τινῶν λεγόντων, ποταπὸς δὲ οὗτος ὁ φίλος, ὅστις οὐ βέβρωκεν, οὐδὲ πέπωκε μέθ' ἡμῶν, ὡς δηλονότι τὸν συμπίνοντα καὶ συνεσθίοντα, μόνον πιστὸν ἡγουμένων φίλον. ὅτι γε μὴν ἡ βασιλικωτάτη τῶν τεχνῶν ἐστὶν αὕτη, μαθοῖς ἂν καὶ ἐκ τοῦδε οὐχ ἥκιστα. τὰς μὲν γὰρ λοιπὰς τέχνας οὐ μόνον κακοπαθοῦντες, καὶ ἱδροῦντες, ἀλλὰ νὴ Δία καθήμενοι, καὶ ἑστῶτες ἐργάζονται, ὥσπερ ἀμέλει δοῦλοι τῶν τεχνῶν. ὁ δὲ παράσιτος μεταχειρίζεται τὴν αὐτοῦ τέχνην, ὡς βασιλεὺς κατακείμενος. ἐκεῖνα μὲν γὰρ τί δεῖ λέγειν περὶ τῆς εὐδαιμονίας αὐτοῦ; ὅτι δὴ μόνος κατὰ τὸν σοφὸν Ὅμηρον, οὔτε φυτεύει χερσὶ φυτὸν, οὔτε ἀροῖ, ἀλλὰ τὰ ἄσπαρτα, καὶ τὰ ἀνήροτα πάντα νέμεται. καὶ

citiam contraxerit, quàm eum libationis & mensæ participem fecerit, atque ad huius artis mysteria admiserit. Audiui ego sæpenumerò dicentes quospiam: Cuiusmodi ille amicus est, qui neque edit neq; bibit vnquam nobiscum? quasi eum qui vnà cibum capiat atque combibat, solum fidum amicum esse existiment. Quòd autem ars sit omnium præstantissima, inde facillimè poteris cognoscere. Etenim artes reliquas non tantùm grauiter laborantes, & sudore perfluentes, sed per Iouem sedentes aut stantes exercent, quasi artibus seruiliter mancipati sint: at parasitus veluti addicto mancipio sua arte vtitur, veluti rex accumbens, ociosus ab animo. Illa autem quorsum recensere attinet, certissima felicitatis parasiticæ documenta, quòd solus iuxta sapientem Homerum, neque vllam M plantam inserit manibus, neque terram versat aratro, sed citra arationem, citráq; sementem omnia parasitando consequitur?

καὶ μὴν ῥήτορά τι καὶ γεωμέτρην, καὶ χαλκέα ἢ ἄλλον ὁμοτέχνην ἑαυτῷ τίχνῃ ἐργάζεσθαι, ἐάν τε πονηρὸς, ἐάν τε καὶ μοχθηρὸς ᾖ· παρασίτῳ δὲ ἀδύνατα μισθῶσαι, ἢ μοχθηρὸς ὢν, ἢ πονηρός. Τυχ. παπαί, οἷον χρῆμα ἀπροσδόκητον ἡμῖν παρασιτικήν; ὥστε καὶ αὐτὸς ἤδη βούλεσθαι μοι δοκῶ μοι παρεῖναι σὺ ἄντι τούτου, ὅς εἰμι. Παρ. ὡς μὲν δίκην μοι νῦν πάντων διαφέρει, διὰ ταχέων ἐμοὶ δοκῶ· φέρε δή, ὡς καὶ κατ' ἰδίαν ἑκάστης διαφέρει σκοπῶμεν. τὸ μὲν δὴ τῶν βαναύσων τίχνας παραβάλλειν αὐτῇ ἀνόητόν ἐστι, καὶ μάλα μόνως καταγελῶν τὸ ἀξίωμα τῆς τίχνης. ὅτι γε μὴν τῶν μιγίστων καὶ κρείττονων τίχνων διαφέρει, λεκτέον. ὁμολογεῖται δὲ δὴ πᾶσι πάντων, τῇ τε ῥητορικῇ καὶ τῇ φιλοσοφίᾳ, ἃς δὴ γυναικότητα, καὶ ἐπι-

Præterea rhetori aut mathematico, aut fabro ærario nihil obstare video quò minùs artem suã exerceat, etiã si improbus fuerit aut morio: porrò autem parasitum agere nemo potest, qui aut stultus fuerit, aut improbis moribus. TYCH. *Papæ: cuiusmodi rem ostendisti esse paraſiticam? Itaque & me iam ea inuasit libido, vt parasitus esse cupiam pro eo quã nunc in præsens sum.* PAR. *Itaq; quemadmodum omnibus aliis artibus potior sit parasitica cõmuniter, abundè mihi demonstratum esse opinor: O age nunc deinceps quomodo priuatim quoq; excellat singulas, considerabimus. Vt autem hanc cum mechanicis aut manuarijs artibus conferam, ineptum mihi esse videtur, aut potiùs eius qui huiusce artis dignitatem indignis modis subuerteret. Sed illud potiùs, quomodo maximas atque pulcherrimas sua præstantia exuperet, demonstrandum est. Est autem in confesso apud omnes, rhetoricam atque philosophiam cæteris longè celebriores haberi, quas plerique*

ἐπισήμας ἀφραίνουσά τις νῦν. ἐπεὶ δὲ γοῦν καὶ τούτων ἀφεῖξαμι τὴν παρασιτικὴν πολὺ μᾶλλον οὖσαν, σχολῇ ἄλλου τῶν ἄλλων τις ἂν φήσειε πρωτεύειν, μαθάπερ ἡ Ναυσικάα τῶν θεραπαινίδων. κοινῇ μὲν οὖν ἀμφοῖν ἁπάσαις, καὶ τῆς ῥητορικῆς καὶ τῆς φιλοσοφίας, πρῶτον κατὰ τὴν ὑπόστασιν· ἢ μὴν γὲ ὑφίσταται, οὐκ ἄδηλον· ὅτι γὲ καὶ τῇ ῥητορικῇ, ἴσμεν τι καὶ τὸ αὐτὸ νομίζομεν, ἀπ' οἰκίας τέχνην, οἱ δὲ τἀναντίον, ἀτεχνίαν, ἄλλοι δὲ κακοτεχνίαν ἄλλοι δὲ ἄλλό τι, ὁμοίως δὲ καὶ τῇ φιλοσοφίᾳ, κατὰ τὰ αὐτὰ, οὐδαμῶς ἴσως. ἑτέρως μὲν γὰρ Ἐπικούρῳ δοκεῖ τὰ πράγματα ἔχειν, ἑτέρως δὲ τοῖς ἀπὸ τῆς Στοᾶς, ἑτέρως δὲ τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀκαδημίας, ἑτέρως δὲ τοῖς ἀπὸ τοῦ Περιπάτου, καὶ ἁπλῶς, ἄλλῳ ἀλλοῖ

plerique propter generositatem atque cognitionem omnibus anteponunt. Proinde posteaquam ostendero & his longè potiorem esse parasiticam, satis constabit eandem quoque cæteris artibus vniuersis longè latè præstare, veluti Nausicaa corporis venustate atque proceritate omnes præcellebat famulas. Equidem communiter vtrasque excellenter anteit, & rhetoricam, & philosophiam: primùm quantum attinet ad artis substantiam. Illa enim subsistit, hæc verò minimè. Neque enim de rhetorica eadem omnium est sententia, neque eandem idem omnes esse sentimus, sed nonnullis ars esse videtur, nonnullis ab arte seiuncta. Plerique etiam praeuitatem quandam artis seu impostúram esse existimant, alij, aliud. Haud alia est hominum de philosophia disputantium opinio. Aliter enim Epicuro res philosophicæ habere videntur, aliter Stoicis, aliter Academicis, secus quoque Peripateticis. Et quid multis opus est? Omninò alius aliam

ἀξιοῖ τὴν φιλοσοφίαν εἶναι· καὶ μέχρι γε νῦν, ὅτι οἱ αὐτοὶ γνώμης κρατοῦσιν, ὅτε αὐτῶν ἡ τέχνη μία φαίνεται. ἐξ ὧν δηλονότι τεκμαίρεσθαι κατελείπεται· ἀρχὴν γάρ φημι μήτε εἶναι τέχνην, ἧς οὐκ ἔστιν ὑπόστασις. ἐπεὶ τί δή ποτε ἀρηθμητικὴ μὲν μία ἐστὶ, καὶ ἡ αὐτὴ, καὶ δὶς δύο, παρά γε ἡμῖν, καὶ παρὰ Πέρσαις τέσσαρα ἐστὶ, καὶ συμφωνεῖ ταῦτα καὶ παρὰ Ελλησι καὶ Βαρβάροις; φιλοσοφίας δὲ πολλὰς καὶ διαφόρους ὁρῶμεν, καὶ ὅτε τὰς ἄρχας, ὅτε τὰ τέλη σύμφωνα πασῶν; Τυχ. ἀληθῆ λέγεις, μίαν μὲν γὰρ τὴν φιλοσοφίαν εἶναι λέγουσιν, αὐτοὶ δὲ αὐτὰς ποιοῦσι πολλάς. Παρ. καὶ μὴν τὰς μὲν ἄλλας τέχνας, εἰ καί τι κατὰ ταύτας ἀσύμφωνον εἴη τὰ παρέλθοι τις, συγγνώμης ἀξιώσας, ἐπεὶ μέσαι τε δοκοῦσι, καὶ αἱ καταλήψεις αὐτῶν οὐκ

rem philosophiam esse contendit, & comminiscitur: & ad hunc vsque diem neque illi suam obtinent sententiam, neque ars illorum vna esse videtur. Ex quibus omnibus hanc mihi coniecturam facere licet, quòd statim sub initium illam artem esse negem, cuius nulla est substantia: quoniam cur tandem arithmeticam vnam esse videmus, quàm quòd bis duo & apud nos & apud Persas sint quatuor, nec discrepant hæc neque apud Græcos, neque apud Barbaros? At philosophias varias atque multiplices esse videmus, prætereà neque fines, neque principia illarum concordare. TYCH. *Vera dicis. Etenim vnam philosophiam esse asseueranter affirmant, ipsi verò multarum sunt authores.*

PARAS. *Atqui in reliquis artibus, quanquam nonnihil discreparet, quispiam verò progressus illud ignoscendum esse contenderet, propterea quòd alioqui perfectæ essent, earúmque cognitiones nõ forent ambiguæ aut mutabiles: certè ille repudian=*

οὐκ εἰσὶν ἀμετάπτωτοι, προσδεκτέος ἂν εἴη. φιλοσοφίαν δέ τις, ὡς ἀναγκαίαν, ἀνάσχοιτο μὴ μίαν εἶναι, καὶ μηδὲ σύμφωνον αὐτὴν ἑαυτῇ μᾶλλον τῶν ὀργάνων. μία μὲν οὐκ ἔστι φιλοσοφία, ἐπειδὴ ὁρῶ καὶ ἄπειρον οὖσαν· πολλαὶ δὲ οὐ δύνανται εἶναι, ἐπειδήπερ ἡ φιλοσοφία μία. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῆς ὑποστάσεως τῆς ῥητορικῆς ταῦτα φαίη τις ἄν· τὸ γὰρ περὶ ἑνὸς προκειμένου ταυτὰ μὴ λέγειν ἅπαντας, ἄλλα μάχην εἶναι φορᾶς ἀντιδόξου, ἀπόδειξις μεγίστη τοῦ μηδὲ τὴν ἀρχὴν εἶναι τοῦτο, οὗ μία κατάληψις οὐκ ἔστι. τὸ γὰρ ζητεῖν, τὸ τί μᾶλλον αὐτῶν ἐστι, καὶ τὸ μηδέποτε ὁμολογεῖν μίαν εἶναι, τοῦτο αὐτὴν ἀναιρεῖ τοῦ ζητουμένου τὴν οὐσίαν. ἡ μέν τοι παρασιτικὴ οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλὰ καὶ ἐν Ἕλλησι καὶ ἐν Βαρβάροις μία ἐστὶ

repudiandus non esset. At philosophiam quis tanquam necessariam sustineret vnam & simplicem non existentem, ac ferè vbique ipsam secum discrepantem, longè magis quàm instrumenta quæ sunt diuersissima? Siquidem non est vna philosophandi scientia aut ratio, postquam innumeras esse conspicio. Multæ autem esse non possunt, quãdoquidem philosophia vna est. Non disparia de rhetoricæ quoque substantia quispiam dicere possit. Nam de vna re proposita omnes non idem sentire & dicere, sed super præceptionibus diuersis pugnare sententijs, documentum est certissimum, ne principium quidem illius artis esse probabile, cuius non est vna cognitio. Etenim quærere quid potissimùm ex illis æstimanda sit rhetorica, ac nondum fateri vnam esse, omnem eius quod quæritur, tollit essentiam.

s Porrò autem ipsa parasitica non perinde se habet, sed & inter Græcos, & inter Barbaros sui nunquam

ἐστὶ, καὶ κατὰ ταῦτα καὶ ὡσαύτως. καὶ οὐκ ἂν εἴποι τις ἄλλως μὲν τούς δε, ἑτέρως δὲ τούς δε παρασιτεῖν. οὐδὲ εἰσὶν ὡς ἔοικεν, ἐν παρασίτοις τινὲς, οἷον Στωϊκοὶ ἢ Επικούρειοι, δόγματα ἔχοντες διάφορα, ἀλλὰ πᾶσι πᾶς ἅπαντας ὁμολογία τίς ἐστὶ, καὶ συμφωνία τῶν ἔργων, καὶ τοῦ τέλους· ὥστε ἔμοιγε δοκεῖ ἡ παρασιτικὴ κινδυνεύειν κατά γε τοῦτο, καὶ σοφία εἶναι. Τυ. πάνυ μοι δοκεῖς ἱκανῶς ταῦτα εἰρηκέναι. ὡς δὲ καὶ τὰ ἄλλα χείρων ἐστὶν ἡ φιλοσοφία τῆς σῆς τέχνης, πῶς ἀποδεικνύεις; Πα. οὐκοῦν ἀνάγκη πρῶτον εἰπεῖν, ὅτι φιλοσοφίας μὲν οὐδέ ποτε ἠράσθη παράσιτος, παρασιτικῆς δὲ πάμπολλοι ἐπιθυμήσαντες μνημονεύονται φιλόσοφοι, καὶ μέχρι γε νῦν ἐρῶσι. Τυ. καὶ τίνας ἂν ἔχοιο εἰπεῖν φιλοσόφους, παρασιτεῖν σπουδάσαν-

dissimilis est, sed vna atque eadem parasitandi ratio vbique. Neque quispiam dixerit aliter hos, aliter illos exercere parasiticam. Neque sunt inter parasitos, vt vides, discrepantium sectarum auctores, cuiusmodi sunt aut Stoici, aut Epicurei, dogmata habentes pugnantia: sed vna omnib. apud omnes est professio, operumq; & finis concordia. Itaque vt mihi videtur, periculum est ne ex his omnibus à me adductis, parasitica quoque sit singularis & præcipua quædam sapientia. TYC. Vidêre mihi ista sufficienter disseruisse. T Quòd autem & in alijs philosophia tua professione parasitica deterior existimanda sit, quomodo planum facies? PAR. Ergo illud mihi sub initium dictu pernecessariũ est, nullũ parasitum vnquam philosophiam amasse: at parasiticæ desiderio permultos arsisse philosophos, testãtur historiæ: quo desiderio etiam nunc tenentur. TYC. Et quósnam memorare potes philosophos, qui parasiticæ operam dede-

δάσαντας; Πα. οὕς τινας μέν τοι, ὦ Τυχιάδη, καὶ σὺ γιγνώσκων, ὑποκρίνῃ ἀγνοεῖν μᾶμὲ, ὡς κατά τινος αὐτοῖς αἰσχύνης ἐντεῦθεν γιγνομένης, οὐχὶ τιμῆς. Τυ. οὐ μὰ τὸν Δί', ὦ Σίμων· ἄλλα καὶ σφόδρα ἀπρῶ, οὕς τινας καὶ εὕροις εἰπεῖν. Πα. ὦ γενναῖε, σύ μοι δοκεῖς ἀνήκοος εἶναι καὶ τῶν ἀναγραψάντων τοὺς ἐκείνων βίους, ἐπεὶ πάντως ἂν καὶ ἐπιγνῶναι, οὕς τινας λέγω, δύναιο. Τυ. καὶ μέν τοι νὴ τὸν Ηρακλέα ποθῶ δὴ ἀκούειν, τίνες εἰσίν. Πα. ἐγώ σοι δείξω, καὶ καταλέξω αὐτοὺς ὄντας οὐχὶ τοὺς φαυλοὺς, ἀλλ' ὧν ἐγὼ δοκῶ τοὺς ἀρίστους, καὶ οὓς ἥκιστα οἴει. Αἰσχίνης μέν τοι ὁ Σωκρατικὸς οὗτος, ὁ τοὺς μακροὺς καὶ ἀστείους διαλόγους γράψας, ἧκέ ποτε εἰς

dederint? PARAS. Eos quidem, ô Tychiade, quos neque tu ignoras, sed data opera me quoque ignorare ciuiliter simulas, veritus ne ea ex re dedecus illis potiùs quàm honorem conciliem. TYCH. Non per Iouem hoc mihi in mentem venerat, ô Simo: attamen vehementer animi pendeo quósnam ei rei vnquam seruientes possis producere. PARAS. O generose, equidem tu mihi rudis & imperitus esse vidêre eorum qui philosophorum vitas memoriæ proditas ad posteros transmiserunt: omnino enim eosdem quos dico legere potuisses. TYCH. Atqui per Herculem iam mirabiliter audire gestio qui tandem illi sint. PARAS. VEgo tibi eosdem demonstrabo, & nominatim perstringam, & quidem minimè malos aut infimæ conditionis philosophos, sed vt ego opinor, ferè ex omnibus præstantissimos, & de quibus hoc vel suspicari indignum facinus esse putâsses. Enimuerò Aeschines ille Socraticus, lõgis illis & lepidis dialogis summo sermonis nitore atque mundicia conscriptis, semel venit in

εἰς Σικελίαν, κομίζων αὐτὸς, ὅπως ἂ μάθοιτο δι' αὐτ γνωσθῶσι Διονυσίῳ τῷ τυράννῳ· καὶ τὸν Μιλτιάδην ἀναγνοὺς, καὶ δόξας ἀνδρικῆς κἀνὰ λοιπὸν ἡκάθητο ἐν Σικελίᾳ, παρασιτῶν Διονυσίῳ, καὶ τοῖς Σωκράτους διατριβοῖς ἐρρῶσθαι φράσας. τί δ', καὶ Ἀρίστιππος ὁ Κυρηναῖος οὐχὶ τῶν δοκίμων φαίνεταί σοι φιλοσόφων; Τυ. καὶ πάνυ. Πα. καὶ οὗτος μὲν τοι, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, διέτριβεν ἐν Συρακούσαις παρασιτῶν Διονυσίῳ· πάντων γοῦν ἀμέλει τῶν παρασίτων αὐτὸς ἀνδρικῆς παρ' αὐτῷ. καὶ γὰρ δὴ πλέον τι τῶν ἄλλων πρὸς τὴν τέχνην ἀφρυής· ὥστε τοὺς ὀψοποιοὺς ὁσημέραι ἔπεμπε παρὰ τοῦτον ὁ Διονύσιος, ὡς παρ' αὐτὸν μαθησομένους. οὕτως μὴν τοι δοκεῖ καὶ κοσμῆσαι τὴν τέχνην ἀξίως. ὁ δὲ Πλάτων ὑμῶν ὁ γενναιότατος, καὶ αὐτὸς

nit in Siciliam, eosdem vnà secum ferens, vt si quo modo fieri posset, eorum opera Dionysio tyranno innotesceret. Tandem verò lecto Miltiade, visus sibi non mediocrem adiunxisse & laudem & opinionem, reliquum tempus permansit in Sicilia parasitans Dionysio, Socraticis disceptationibus longùm ualere iussis. Quid autem? nónne & X Aristippus ille Cyrenæus vnus ex præstantibus & eximijs philosophis tibi esse videtur? TYC. Maximè. PAR. Et ille per id ætatis Syracusis versatus est parasitando apud Dionysium. Itaque ex omni parasitorum numero ille in maximo precio habitus fuit apud illum. Erat enim præter cæteros ad hanc artem singulari præditus industria: quare & coquos quotidie ad illum misitare solitus est Dionysius, quò apparatiùs tanto magistro artem perdiscerent culinariam. Ille sanè videtur etiam artem pro dignitate excoluisse. Quinetiam Plato vester generosissimus, & ipse non ac

lia n

τὸς μὲν ἧκεν εἰς Σικελίαν ἐπὶ τούτῳ, καὶ ὀλίγας παρασιτήσας ἡμέρας τῶν τυράννῳ, τοῦ παρασιτεῖν ὑπὸ ἀφυίας ἐξέπεσε. καὶ πάλιν Αθήναζε ἀφικόμενος, καὶ φιλοπονήσας, καὶ παρασκευάσας ἑαυτὸν, αὖθις δευτέρῳ στόλῳ ἐπέπλευσε τῇ Σικελίᾳ, καὶ δειπνήσας πάλιν ὀλίγας ἡμέρας, ὑπὸ ἀμαθίας ἐξέπεσε. καὶ αὕτη ἡ συμφορὰ Πλάτωνι περὶ Σικελίαν, ὁμοία δοκεῖ γενέσθαι τῇ Νικίου. Τυ. καὶ τίς, ὦ Σίμων, περὶ τούτου λέγει; Πα. πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι, Αριστόξενος δὲ ὁ μουσικὸς, πολλοῦ λόγου ἄξιος, καὶ αὐτὸς δὲ παράσιτος Νηλέως ἦν. Εὐριπίδης μὲν γὰρ ὅτι Αρχελάῳ μέχρι τοῦ θανάτου παρεσίτει, καὶ Ανάξαρχος Αλεξάνδρῳ, πάντως ἐπίστασαι. καὶ Αριστοτέλης δὲ τῆς παρασιτικῆς ἤρξατο μόνον, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν. φιλοσόφους μὲν

liam ob causam in Siciliam profectus est: ac sanè pauculos aliquot dies parasitatus, statim ab inepta parasitatione propter artis imperitiam elapsus est. Rursus autem Athenas regressus, cũ varijs semet studijs exercuisset & adornasset, deinceps secunda vice in Siciliam nauigando contendit, vbi iterum pauculos aliquot dies cœnatus, ob parasitandi imperitiam Dionysio excidit. Et hæc quæ Platoni in Sicilia parùm scitè parasitanti accidit aduersitas, persimilis mihi esse videtur Y Niciæ. TYC. *Et quis ea, Simo, de Platone tibi dixit?* PAR. *Equidem & alij complures: porrò autem Z Aristoxenus Musicus vir clarus atque memorabilis, & ipse α Nelei parasitus fuit. Quòd verò β Euripides apud Archelaum parasitum egerit vsque ad extremum vitæ diem, γ Anaxarchus autem apud Alexandrum, planè tibi compertum est. Neque Aristoteles parasiticam intactam reliquit, sed eandem vt reliquas artes omnes exorsus est. Philosophos quemad-*

μὴν οὖν, ὥσπερ ἦν, παρασιτίᾳ σπουδάσαντας, ἔδειξα. παράσιτον δὲ οὐδεὶς ἔχει φράσαι, φιλοσοφεῖν ἐθελήσαντα. καὶ μέν τοι εἰ ἔστιν ἔνδαιμον, τὸ μὴ πεινῆν, μὴ δὲ διψῆν, μηδὲ ῥιγοῦν, ταῦτα οὐδενὶ ἄλλῳ ὑπάρχει, ἢ παρασίτῳ. ὥστε φιλοσόφους μὲν ἄν τις πολλοὺς καὶ ῥιγοῦντας καὶ πεινόντας εὕροι, παράσιτον δὲ οὔ· ἢ οὐκ ἂν εἴη παράσιτος, ἀλλὰ δυστυχής τις ἢ πτωχὸς ἄνθρωπος, ἢ φιλοσόφῳ ὅμοιος. Τυχ. ἱκανῶς ταῦτά γε. ὅτι δὲ καὶ κατὰ πολλὰ διαφέρει φιλοσοφίας καὶ ῥητορικῆς ἡ παρασιτικὴ, πῶς ἐπιδεικνύεις; Πα. εἰσὶν, ὦ βέλτιστε, καιροὶ τοῦ τῶν ἀνθρώπων βίου, ὁ μὲν τις εἰρήνης, οἶμαι, ὁ δ' αὖ πολέμου. ἐν δὴ τούτοις πᾶσα ἀνάγκη, φανερὰς γίνεσθαι τὰς τέχνας, καὶ τοὺς ἔχοντας ταύτας, ὁποῖοί τινές εἰσι. πρότερον δὲ, εἰ δοκεῖ, σκοπώμεθα

quemadmodum parasiticæ operam dederint, ostendi: parasitum verò nemo vnquam potest producere qui philosophandi captus sit desiderio. Et sanè si felicitas putanda est, neq; fame discruciari, neque siti vrgeri, neque algore torqueri: hæc nemini alteri quàm parasito suppetunt. Itaque philosophorum non parùm multos quispiam inuenerit & algentes grauiter & esurientes, parasitum verò nequaquam. At alioqui parasitus habendus non esset, sed infelix quispiam, aut mendicus circumforaneus, aut etiam philosopho similis. TYC. *Hæc equidem tibi satis supérque disputata sunt. At Philosophia atque Rhetorica etiam reliquis potiorem esse parasiticam, quomodo comprobabis?* PAR. *Sunt in vita humana tempora, ô optime, alia quidem pacis, vt opinor, alia verò belli. Iam in his omnibus modis necessariũ est, artes cuiusmodi sint manifestas fieri: sed & illi necessum est, vt se aperiant qui artibus sunt imbuti. Primùm autem si ita tibi videtur, tempus*

belli

μεθα τὸν τοῦ πολέμου καιρὸν, καὶ τίνου ἂν εἶεν μάλιστα χρησιμώτατοι, ἰδίᾳ τὲ ἕκαστος αὐτοῦ, καὶ κοινῇ τῇ πόλει. Τν. ὡς οὐ μέτριον ἀγῶνα καταγγέλλεις τῶν ἀνδρῶν. καὶ ἔγω γε πάλαι γελῶ κατ' ἐμαυτὸν ἐννοῶν, ποῖος ἂν εἴη συμβαλλόμενος παρασίτῳ φιλόσοφος. Πα. ἵνα τοίνην μὴ πάνυ θαυμάζῃς, μηδὲ τὸ πρᾶγμά σοι δοκῇ χλεύης ἄξιον, φέρε, πετυπωσώμεθα παρ' ἡμῖν αὐτοῖς. ἠγγέλθαι μὲν, αἰφνίδιον εἰς τὴν χώραν ἐμβεβληκέναι πολεμίους· εἶναι δὲ ἀνάγκην ἐπεξιέναι, καὶ μὴ περιορᾷν, ἔξω δηιουμένην τὴν γῆν. τὸν στρατηγὸν δὲ παραγγέλλειν ἅπαντας εἰς τὴν κατάλογον τοὺς ἐν ἡλικίᾳ, καὶ δὴ χωρεῖν τοὺς ἄλλους, ἐν δὲ δὴ τούτοις φιλοσόφους τινὰς, καὶ ῥήτορας, καὶ παρασίτους. πρῶτον τοίνην ἀπρδύσωμεν

belli subducta ratione excutiamus, & quinam ingruente bello omnium maximè tum sibijpsis priuatim, tum Reipublicæ sunt vtiles.

TYC. *Quàm non mediocre virorum certamen annuncias? Et ego iamdudum apud me ipse rideo, cogitabundo animo mecum considerans, cuiusmodi futurus sit philosophus cum parasito comparatus.* PAR. *Ne verò nimia capiaris admiratione, néue hanc rem cauillo aut subsannatione dignam existimes: age hoc totum expressis typis oculis nostris subijciemus. ε Annunciatum est, ex improuiso hostes in regionem irruptionem fecisse: pernecessarium autem est collecta manu illis exire obuiam: neque enim per socordiam cōmittendum est, vt impunè abactis pecoribus agros nostros deuastent atq; depopulentur. ζ At dux belli denunciat, vt ad delectum faciendū iuuenes confluant, alij verò discedant. Sint autem inter hos nonnulli, & philosophi, & rhetores & parasiti. Itaque initiò abiectis vestimentis, exuimus*

ζωμὴν αὐτοὺς, ἀνάγκη γὰρ τοὺς μέλλοντας ὁπλίζεσθαι, γυμνοῦσθαι πρότερον. θεῶ δὴ τοὺς ἄνδρας, ὦ γενναῖε, καθ' ἕκαστον, καὶ δοκίμαζε τὰ σώματα. τοὺς μὲν τοίνυν αὐτῶν, ὑπὸ ἐνδείας, ἴδοις ἂν λεπτοὺς καὶ ὠχροὺς πεφρικότας, ὥσπερ ἤδη πραυματίας παρειμένους. ἀγῶνα μὲν γὰρ, καὶ μάχην σαδιαίαν, καὶ ὠθισμὸν, καὶ κόνιν, καὶ τραύματα, μὴ γελοῖον ᾖ λέγειν, δεύσασθαι φέρειν ἀνθρώπους, ὥσπερ ἐκείνους, τινὸς δεομένους ἀναλήψεως. ἄθρει δὲ πάλιν μεταβὰς τὸν παράσιτον, ὁποῖός τις φαίνεται. ἆρ' οὐχ ὁ μὲν τὸ σῶμα πρῶτον πολὺς, καὶ τὸ χρῶμα ἡδὺς, οὐ μέλας δὲ, οὐδὲ λευκός· τὸ μὲν γὰρ γυναικὶ, τὸ δὲ δούλῳ προσέοικεν. ἔπειτα θυμοειδὴς, δεινὸν βλέπων, ὁποῖον ἡμεῖς, μέγα καὶ ὕφαιμον· οὐ γὰρ καλὸν, δεδοικότα καὶ θῆλυν ὀφθαλμὸν εἰς πόλεμον

mus nos. Quippe qui armis induendi sunt, ante se denudent necesse est. Proinde intentis oculis specta, ô generose, vnumquenque ex ordine, habitoq; delectu probato corpora. Itaq; illos propter victus indigētiam haud dubiè visurus es tenues atque pallidos, & planè corpore horrido, quasi iam confecti sint vulneribus. Quî ergo non summè foret ridiculum, affirmare eiusmodi viros perferre posse certamen, aut pugnam statariam, aut impressionem, aut puluerem atque vulnera, qui curatione aliqua refocillandi sunt? At iam contrà ab illis regressus, parasitū quo corpore appareat, contemplare. ϰ Nunquid non ille membris præditus est planè gladiatorijs, & colore viuo atque iucundo, neque nigro, neque rursus peralbo? Hoc enim muliebre esset, illud seruile. Deinde animosus quoque, terribile quiddam obtuens, vultu minaci & rubicundo, quod parasitorum est proprium. Neque enim consultum factu videtur, hominem meticulosum, aut fœmineis oculis

πόλεμον φέρειν. ἆρ οὐχ ὁ τοιοῦτος καλὸς μὲν γένοιτ' ἂν, καὶ ζῶν ὁπλίτης καλὸς δὲ καὶ εἰ ἀπθάνοι καλῶς; ἀλλὰ τί δὴ ταῦτα εἰκάζειν, ἔχοντας αὐτῶν παραδείγματα; ἁπλῶς γὰρ εἰπεῖν, ἐν πολέμῳ τῶν πώποτε ῥητόρων ἢ φιλοσόφων οἱ μὲν οὐδὲ ὅλως ὑπέμειναν ἔξω τοῦ τείχους προελθεῖν, εἰ δέ τις καὶ ἀναγκασθεὶς παρεδέξατο, φημὶ τοῦτο λείψαντα τὴν τάξιν, ὑποστρέφειν. Τυ. ὡς θαυμάσια πάντα, καὶ οὐδὲν ὑπισχνῇ μέτριον. Πα. λέγω δὲ ὅμως, τῶν μὲν τοίνην ῥητόρων Ισοκράτης οὐχ ὅπως εἰς πόλεμον ἐξῆλθέ ποτε, ἀλλ' οὐδ' ἐπὶ δικαστήριον ἀνέβη, δὰ δειλίαν, οἶμαι, ὅτι οὐδὲ τὴν φωνὴν δὰ τοῦτο εἶχε. τί ἔτι, οὐχὶ Δημάδης μὲν καὶ Αἰσχίνης καὶ Φιλοκράτης, ὑπὸ δέους, εὐθὺς τῇ καταγγελίᾳ τοῦ Φιλίππου πολίμου,

præditum in aciem producere. Nunquid non igitur istiusmodi sit elegans & viuens armatus, elegans etiam si honestè in prælio ceciderit? Sed quorsum istis collationibus vtimur, cùm illorum exempla nobis in promptu parata sint? Vt enim simpliciter quæ sentio eloquar, θ priorum rhetorum atque philosophorum partim extra murum in bellum progredi nunquã ausi sunt. Quòd si quis etiam necessariò coactus militatum egressus est, illum ego deserta acie turpiter aufugisse dico. TYCH. *Quàm admiranda omnia, & quàm nihil exiguum aut mediocre polliceris?* PARA. *Nihilo secus tamen orationem semel exorsus expediam.*

ι Equidem ex rhetorum numero Isocrates ne semel quidem in bellũ egressus est, at ne in foro quidem iudiciali vnquã orationẽ habiturus ascendit, propter animi pusillanimitatem. Opinor verò & ob hoc ipsum illi vocẽ defuisse. Prætereà nónne κ Demades & Aeschines & Philocrates timore statim consternati, bellũ Phi-

λίμος, τῷ πόλιν προὔδοσαν, καὶ σφᾶς αὐτοὺς τῷ Φιλίππῳ, καὶ διετέλεσαν Ἀθηναίοις μὲν τὰ ἐκείνου πολιτευόμενοι; ὡς εἴ γέ τις καὶ ἄλλος Ἀθηναῖος κατ' αὐτὰ ἐπολίτευτο, κἀκεῖνος ἦν αὐτοῖς ὧν φίλος, ὁ Ὑπερίδης δὲ καὶ Δημοσθένης καὶ Λυκοῦργος, οἵ γε δοκοῦντες ἀνδριότεροι, κἂν ταῖς ἐκκλησίαις ἀεὶ θορυβοῦντο, καὶ λοιδορούμενοι τῷ Φιλίππῳ, τί ποτε ἀπηργάσαντο γενναῖον ἐν τῷ πρὸς αὐτὸν πολέμῳ; καὶ Ὑπερίδης μὲν καὶ Λυκοῦργος οὐδ' ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐδὲ ὅλως ἐτόλμησαν μικρὸν ἔξω παρακύψαι τῶν πυλῶν, ἀλλ' ἐντεχίδιοι κάθηντο, παρ' αὐτοῖς ἄλλα πολιορκέμενοι, γνωμίδια καὶ προβουλευμάτια συντιθέντες. ὁ δὲ δὴ κορυφαῖος αὐτῶν, ὁ ταῦτα λέγων ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σωιχῶς, Φίλιππος

lippo indicente, vrbem atque seipsos hosti prodiderunt, neque non pertinaciter perseuerárunt Athenis illius res atque negocia semper administrantes? adeò vt si quis etiam alius Atheniensium eandem sequeretur bellandi rationem, protinus in illorum amicitiam adsciscebatur. At verò Hyperides, & Demosthenes, & Lycurgus, qui paulò videbantur cæteris animosiores, tametsi in concionibus subinde tumultuarentur, ac Philippum cõtumeliosis dictis proscinderent, quódnam memorabile facinus in eo bello quod aduersus illum gessêre Athenienses, ediderunt? Equidem Hyperides & Lycurgus nunquã egressi sunt, sed neq; vel modicum exerto è portis capite ausi sunt prospicere, verùm intra murum clausi sedebant, iam apud seipsi obsidionem perferentes, sententiolas atque senatusconsulta componentes. Sedenim anteſignanus illorum atque coryphæus, nempe Demosthenes, cui ista pro concionibus ciuium auribus subinde occinere moris erat, μ Philippus

λιππος γὰρ ὁ Μακεδόνων ὄλεθρος, ὅθεν οὐδὲ ἀνδράποδον πρίαιτό τίς ποτε, τολμήσας πρελθεῖν εἰς τὴν Βοιωτίαν, πρὶν ἢ ξυμμίξαι τὰ στρατόπεδα, καὶ ξυμβαλεῖν εἰς χεῖρας, ῥίψας τὴν ἀσπίδα, ἔφευγεν. ἢ οὐδέπω ταῦτα πρότερον διήκουσας οὐδενὸς, πάνυ γνώριμα ὄντα, οὐχ ὥπως Ἀθηναίοις, ἀλλὰ Θρᾳξὶ καὶ Σκύθαις, ὅθεν ἐκεῖνο τὸ κάθαρμα ἦν; Τυ. ἐπίσταμαι ταῦτα, ἀλλ' οὗτοι μὲν ῥήτορες, καὶ λόγους λέγειν ἠσκηκότες, ἀρετὴν καὶ οὔ τί δ' περὶ τῶν φιλοσόφων λέγεις. οὐ γὰρ δὴ τούτους, ὥσπερ ἐκείνους, ἔχεις αἰτιᾶσθαι. Πα. οὗτοι πάλιν, ὦ Τυχιάδη, οἱ περὶ τῆς ἀνδρίας ὁσημέραι διαλεγόμενοι, καὶ κατατρίβοντες τὸ τῆς ἀρετῆς ὄνομα, πολλῷ μάλλων τῶν ῥητόρων φανοῦνται δειλότεροι καὶ μαλακώτεροι. σκόπει δὴ οὕτω· πρῶτον

lippus Macedonum exitium, à quo ne mancipium quidem aliquis emere sustineret: ausus venire in Bœotiam, prius quàm vterq; exercitus commixtus ad manus deueniret. v abiecto enim clypeo aufugit, magna cũ ignominia atque dedecore. An & hæc antea neminem commemorantem audîsti, quæ nedum Atheniensibus pro certo comperta sunt, sed & Scythis & Thracibus, vnde illud piaculum profectum fuerat? TYCH. *Ista equidem mihi compertè nota sunt. At illi quidẽ fuerunt rhetores, quibus studio fuit concionari, & causas perorare, non virtutem armis exercere. Quid autem de philosophis habes quod dicas? Neq; enim hos quemadmodum illos accusare potes ignauiæ.* PAR. *Illi equidem Tychiade, qui quotidianis dissertationibus multa de fortitudine disputare cõsueuerunt, virtutis nomen nunquam non in ore habentes, multò quàm rhetores apparẽt fugaciores, ignauiores, atq; etiam effœminatiores. Ad hunc verò modum rem considera. Principiò quidem nemo est*

τον μὴ ἐκ τίνην ὅσις ἁπάντων ἔ-
χοι φιλόσοφον ἐν πολέμῳ τέ-
τηλωκότα· ἤτοι γὰρ ἀεὶ ὅλως
ἐστρατεύσαντο, ἢ ἅπαξ ἐστρατεύ-
σαντο, πάντων ἔφυγον. Αντι-
σθένης μὲν οἶδ, καὶ Διογένης
καὶ Κράτης, καὶ Ζήνων, καὶ
Πλάτων, καὶ Αἰσχίνης, καὶ
Αριστοτέλης, καὶ πᾶς οὗτος ὁ
ὅμιλος, οὔτε εἶδον παράτα-
ξιν. μόνος δὲ τολμήσας ἐξιὼν
ἐς τὸν ἐν τῇ πόλει μά-
χιμον, ὁ σοφὸς αὐτῶν Σωκρά-
της, φεύγων ἐκ θεῶν, ἀπὸ τῆς
Πάρνηθος, ἐς τὸν Ταυρίου
παλαίστραν κατέφυγε· πολὺ
γὰρ αὐτῷ ἀσφαλέστερον ἐδόκει,
μετὰ τῶν μειρακυλίων μα-
θητῶν ὡραΐζεσθαι, καὶ σοφισ-
μάτια πεδάσασθαι ζῶσιν τυ-
χανούσιν, ἢ ἀνδρὶ Σπαρτιά-
τῃ μάχεσθαι. Τυ. ὦ γεννᾶε,
ταῦτα μὲν ἤδη καὶ παρ' ἄλ-
λων ἐπυθόμην, ἃ μὰ Δία σκώ-
πτειν αὐτοὺς καὶ ὀνειδίζειν βου-
λομένων. ὥστε ἀδίκως τί μοι δο-
κᾶς, χαριζόμενος τῇ σαυτοῦ
τέχνῃ

vsquam qui pro certo affirmare posit, vllum philosophum in bello oppetijsse: aut potiùs in vniuersum nunquam meruêre stipendia, aut si meruerunt, omnes audita tuba aufugerunt. Equidem Antisthenes, & Diogenes, & Crates, & Zeno, & Plato, & Aeschines, & Aristoteles, & illa vniuersa philosophorum turba, nunquam viderunt aciem. § Solus autem sapiens ex illorum numero Socrates sumpta fiducia in bellum quod ciuitati fuit aduersus Lacedæmonios, exire ausus, fuga inde saluti consulens, ex Parnethe in Taurei palæstram diuertit. Existimabat enim sibi longè fore tutiùs atque ciuiliùs sedenti cum pueruli studiosè exornari ac vnà sermonem sociantes sophisticis captiunculis illaqueare, quàm cum viro Spartano manus cõserere. TYCH. Ego vero ista iam olim, ô generose, memorata accepi ab aliys, quibus per Iouem nequaquam voluntas erat hæc illis illudendi gratia exprobrare, sicut tibi. Itaque parum gratiæ arti tuæ

concie-

τέχνῃ καταψεύδεσθαι τῶν ἀνδρῶν. ἀλλ' εἰ δοκεῖ, ἤδη φέρε, καὶ σὺ τὸν παράσιτον, ὁποῖος τίς ἐστιν ἐν πολέμῳ, καὶ λέγε, καὶ εἰ ὅλως λέγεται παράσιτός τις γενέσθαι τῶν παλαιῶν. Παρα. καὶ μὴν, ὦ φιλότης, οὐδεὶς ἀνήκοος Ομήρου, οὐδ' ἂν πάμπαν ἰδιώτης τύχῃ, ὅτις οὐκ ἐπίσταται παρ' αὐτῷ τοὺς ἀείστους τῶν ἡρώων παρασίτους ὄντας. ὅ, τε γὰρ Νέστωρ ἐκεῖνος, οὗ ἀπὸ τῆς γλώττης, ὥσπερ μέλι ὁ λόγος ἀπέῤῥει, αὐτοῦ τοῦ βασιλέως παράσιτος ἦν. καὶ οὔτε τὸν Αχιλλέα, ὥσπερ ἐδόκει τε, καὶ ἦν τὸ σῶμα γενναιότατος, καὶ δικαιότατος, οὔτε τὴν Διομήδην, οὔτε τὸν Αἴαντα ὁ Αγαμέμνων οὕτως ἐπαινεῖ τε, καὶ θαυμάζει, ὥσπερ τὸν Νέστορα. οὐδὲ γὰρ δέκα Αἴαντας εὔχεται γενέσθαι αὐτῷ, οὔτε δέκα Αχιλλέας. πάλαι δ' ἂν ἑαλωκέναι τὴν Τροίαν, εἰ τοιούτους, ὁποῖος ἦν

conciliare videre, tantos viros falsis contumelijs afficiendo. o *At si videtur, ac mihi cuiusmodi vir parasitus in bello sit expedi, & nunquid omnino ex veteribus illis quispiam parasitus fuisse credendus est.* PAR. *Atqui, ô amice, neminem vsqueadeò Homericæ poëseos rudem atque imperitum esse existimo, neque si prorsus à literis alienus aut idiota fuerit, qui nesciat apud illum ex heroicis omniũ præstantissimos parasitos esse. Siquidem* ϖ *Nestor ille, à cuius lingua perinde vt mel fluebat oratio, regis parasitus fuit. Sed neque Achillem, quemadmodum & videbatur: eratque corporis forma atque viribus excellentissimus: neq; Diomedem, neque Aiacem Agamemnon tantis laudibus extulit & admiratus est, quãto laudis testimonio ornauit Nestorem. Neq; enim decem Aiaces sibi dari exoptat, neq; decem Achilles. Quippe iam olim Troiam funditùs excisam cepisset, si eiusmodi*

ἦν οὗτος ὁ παράσιτος, καί περ γέρων ὢν στρατιώτας εἶχε δέκα. καὶ τὸν Ἰδομενέα, τὸν τοῦ Διὸς ἔγγονον, παράσιτον Ἀγαμέμνονος ὁμοίως λέγει. Τυχ. ταῦτα μὲν καὶ αὐτὸς ἐπίσταμαι· οὔπω γε μὴν δοκῶ μοι γιγνώσκειν πῶς δὴ τὼ ἄνδρε τῶν Ἀγαμέμνονι παράδιτοι ἦσαν. Παρα. ἀναμνήσθητι, ὦ γενναῖε τῶν ἐπῶν ἐκείνων, ὧν περ αὐτὸς ὁ Ἀγαμέμνων πρὸς τὸν Ἰδομενέα λέγει. Τυχ. ποίων; Πα. Σὸν δὲ πλέον δέπας αἰεὶ Ἐστήχ', ὥσπερ ἐμοι πιέειν, ὅτε θυμὸς ἀνώγοι. ἐνταῦθα γὰρ τὸ αἰεὶ πλέον δέπας εἴρηκεν, οὐχ ὅτι τὸ ποτήριον διὰ παντὸς πλῆρες ἑστήκει τῶν Ἰδομενεῖ, καὶ μαχομένῳ καὶ καθεύδοντι, ἀλλ' ὅτι αὐτῶν διόλου τοῦ βίου μόνῳ συνδεῖ πνεῖν ὑπῆρχε τῶν βασιλεῖ, ἀλλ' οὐχ ὥσπερ τοῖς λοιποῖς στρατιώταις, πρὸς ἡμέρας τινὰς προσκαλουμένοις. τὸν μὲν γὰρ Αἴαν-

decē alios milites, cuiusmodi parasitus ille fuerat, quāquam ρ iam cōfectus senio, habuisset. Quin etiam Idomenea Iouis filium eadem ratione Agamemnonis parasitum fuisse confirmat. TYC. Hæc equidem & ipse non ignoro. Nondum tamen mihi intelligere videor, quomodo illi duo heroës Agamemnonis parasiti fuerint. PAR. Perlege, ô generose, versiculos illos quibus ipse Agamemnon Idomenea alloquitur. TYC. Quósnam dicis? PARA.

-semper tibi plenior vni
Stare solet cyathus, velut & mihi, quando bibendi
Est mens vt potes —.

Inde quod dixit, semper pleniorem adstare cyathum, non ita accipiendum est, quasi semper poculum vino plenum Idomeneo & pugnanti & dormienti sit propositum, sed quod illi per omnem vitam soli cum rege cœnandi facultas cōcessa fuerit, sed non perinde vt alijs militibus certis quibusdam diebus ad mensam vocatis. Etenim

Aiacem

Αἴαντα, ἐπὶ καλῶς ἐμονομάχησε τῶν Εκτορι, εἰς Αγαμέμνονα δῖον ἄγων φησὶ, κατὰ τιμὴν ἀξιωθέντα ὀψὲ τοῦ παρὰ τῶν βασιλεῖ δείπνου. ὁ δὲ Ιδομενεὺς καὶ ὁ Νέστωρ ὀσημέραι συνεδείπνουν τῶν βασιλεῖ, ὡς αὐτός φησι. Νέστωρ δὲ παράσιτός μοι δοκεῖ τῶν βασιλέων μάλιστα τεχνήτης, καὶ ἀγαθὸς γενέσθαι· οὐ γὰρ ἐπὶ τοῦ Αγαμέμνονος ἄρξασθαι τῆς τέχνης, ἀλλὰ ἄνωθεν ἐπὶ Καινέως καὶ Εξαδίου. δοκεῖ δὲ οὐδὲ ἀναπαύσασθαι παρασιτῶν, εἰ μὴ καὶ Αγαμέμνων ἀπέθανε. Τυ. οὑτοσὶ μὲν γενναῖος ὁ παράσιτος· εἰ δὲ καὶ ἄλλους τινὰς οἶσθα, πειρῶ λέγειν· Παρα. τί οὖν, ὦ Τυχιάδη, οὐχὶ καὶ Πάτροκλος τοῦ Αχιλλέως παράσιτος ἦν, καὶ ταῦτα, οὐδενὸς τῶν ἄλλων Ελλήνων φαυλότερος,

Aiacem quòd singulari certamine congressus cum Hectore optimè se gesserat, proceres ad Agamemnonem diuinum cœnatum abduxisse commemorat, tanquam propter virtutem in pugna editam honoratum, admodum sera cœna apud regem apparata. At verò σ Idomeneus atq; Nestor ferè quotidie cum rege cœnitabant, vt idem auctor testatur. Porrò Nestor regum parasitus mihi fuisse videtur multa arte industrius. Neque apud Agamemnonem primùm hanc parasitandi artem exorsus est, sed multis retrò temporibus τ apud Cænea atque Exadium. Visus verò est neque parasitandi finem antè fecisse, quàm Agamemnon diem suum obijt. TYCHIADES. *Equidem ille præclarus & insignis fuit parasitus. At si quos alios id genus heroas parasitos fuisse nosti, hoc mihi nominatim explicare ne pigeat.* PARAS. *Quid igitur, ô Tychiade, nónne & Patroclus Achillis parasitus tibi fuisse videtur, præsertim cùm nullo aliorum Græcorum fuerit*

ρος, οὔτε τὴν ψυχὴν, οὔτε τὸ σῶμα, νεανίας ὤν; ἐγὼ γὰρ οὐδ' αὐτοῦ μοι δοκῶ τοῦ Ἀχιλλέως, τεκμαίρεσθαι τοῖς ἔργοις, αὐτοῦ χείρω εἶναι. τόν τε γὰρ Ἕκτωρα ῥήξαντα τὰς πύλας, καὶ παρὰ τοῖς ναυσὶν εἴσω μαχόμενον, οὗτος ἐξέωσε, καὶ τὴν Πρωτεσιλάου ναῦν ἤδη καιομένην ἔσβεσε. καί τοι ἐπεβάτευον αὐτῆς οὐχ οἱ φαυλότατοι, ἀλλ' οἱ τοῦ Τελαμῶνος, Αἴας τε καὶ Τεῦκρος, ὁ μὲν ὁπλίτης ἀγαθὸς, ὁ δὲ τοξότης. καὶ πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινε τῶν βαρβάρων, ἐν δὲ δὴ τούτοις καὶ Σαρπηδόνα, τὸν τοῦ Διὸς υἱὸν ὁ παράσιτος τοῦ Ἀχιλλέως. καὶ ἀπέθανε δὲ οὐχὶ τοῖς ἄλλοις ὁμοίως, ἀλλ' αὐτὸν μὲν Ἕκτορα Ἀχιλλεὺς ἀπέκτεινεν, εἷς ἕνα, καὶ αὐτὸν Ἀχιλλέα Πάρις, τὸν δὲ παράσιτον θεὸς καὶ δύο ἄνθρωποι. καὶ τελευτῶν δὲ, φωνὰς ἀφῆκεν, οὐχ οἵας ὁ γενναιότατος Ἕκτωρ, προσπίπτων τὸν Ἀχιλλέα, καὶ ἱκετεύων, ὅπως ὁ νεκρὸς

deterior aut ignauior, neque animi neque corporis dotibus, tametsi iuuenis existens? Mihi equidem nulla in re ipso Achille videtur fuisse inferior, ex eius operibus coniecturam facienti. v Etenim Hectorem perruptis portarum obicibus, ac intra munitionem iuxta naues pugnantem, fortissimè repulit, & Protesilai nauim iam incensam & ardentem extinxit, quanquam in ea essent non iguauissimi: verùm Telamone nati & Aiax & Teucer, alter hasta strenuus, alter arcu valens. Multos prætereà ex Barbaris neci dedit: inter quos & Sarpedonē Iouis filium Achillis parasitus peremit. Prostratus verò occubuit nequaquā vt alij, sed ipsum quidem Hectorem vita spoliauit Achilles, φ at Achillē Paris, vnus vnum. Porrò autem parasitum, & Apollo & χ duo viri occiderunt. Ac iam moriens eas voces edidit, nō quales generosissimus Hector ille, Achillem suppliciter precatus vt ψ cadauer eius suis

ὁ νικηρὸς αὐτοῦ τοῖς οἰκείοις ἀποδοθῇ, ἀλλ' οἵας ἐκὸς ἀφεῖναι παράσιτον, τίνας δὴ ταύτας; Τοιοῦτοι δ' ἔπειρ μοι ἑκκοσιν ἀντιβόλησαν, Πάντοθ' ἑαυτόθ' ὅλονδε, ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ δαμέντων. Τυχ. ταῦτα μὲν ἱκανά· ὅτι δὲ μὴ φίλον, ἀπὸ παράσιτον τοῦ Ἀχιλλέως, παρῶ λέγειν. Παρ. αὐτὸν, ὦ Τυχιάδη, τὸν Πάτροκλον, ὅτι παράσιτον τοῦ λέγοντά σοι παρίξομαι. Τυχ. θαυμασὰ λέγεις. Παρ. ἄκουε τοίνυν αὐτῶν τῶν ἐπῶν· Μὴ ἐμὰ σῶν ἀπάνευθε τιθείμεθα δούλη Ἀχιλῆϊ, Ἀλλ' ὁμοῦ ὡς ἐτράφημεν, ἐν ἡμετέροισι δόμοισι. καὶ πάλιν· ἀμφὸς, καὶ νεκρῷ μιν ἐλέξαμεν φησὶν, ὁ Πηλεὺς Ἐρίφυλ' ἐνδυκέως, καὶ σὸν θεράποντ' ὀνόμηνε τετιηότα παράσιτον εἶχεν. ἐ μὲν δοίην ἐθέλω τὸν Πάτροκλον λέγειν, ὅτι ἂν αὐτῇ ὠνόμαζε

suis sepeliendum redderet: sed quales par est parasitum expirantem emittere. cuiusmodi tandem?

ω Si mihi viginti duro in certamine tales
Antè occurissent, cunctos ego cuspide cæsos
Strauissem letho ——.

TYCH. *At de his quidem abundè satis multa verba fecisti. Cæterùm Patroclum nõ amicum, sed Achillis parasitum fuisse, quo pacto testatum facies?* PAR. *Ipsum, ô Tychiade, Patroclũ quòd parasitus fuerit, dicentem tibi exhibebo.* TYCH. *Admirãda dicis.* PAR. *Audi igitur hosce versiculos:*

Ne mea Pelida condi patiãre seorsim
Ossa, sed amborum sint vno tecta sepulchro,
Sicut & antè domi nutriti viximus vnà.

Et rursus eodem in loco:

Nam me susceptum Peleus studiosus alebat,
Nomine meq; tuum noto Theraponta vocauit.

hoc est, parasitum esse voluit. Etenim si Patroclum Achillis amicum dicere voluisset, haud illum theraponta nomi-

μαζε θεράποντα. ἐλεύθερος γὰρ ἦν ὁ Πάτροκλος. τίνας τοίνυν λέγει θεράποντας, εἰ μήτε τοὺς δούλους, μήτε τοὺς φίλους, τοὺς παρασίτους δηλονότι, ᾗ καὶ τὸν Μηριόνην, τοῦ Ἰδομενέως καὶ αὐτὸν θεράποντα ὀνομάζει, οὕτως, οἶμαι, καλουμένων τότε τῶν παρασίτων. σκόπει δὲ, ὅτι καὶ ἐνταῦθα τὸν μὲν Ἰδομενέα, Διὸς ὄντα υἱὸν, οὐκ ἀξιοῖ λέγειν ἀταλάντων Ἄρηι, Μηριόνην δὲ, τὸν παράσιτον αὐτοῦ. τί δὲ οὐχὶ καὶ Ἀριστογείτων, δημοτικὸς ὢν, καὶ πένης, ὥσπερ Θουκυδίδης φησὶ, παράσιτος ἦν Ἁρμοδίου; τί δὲ, οὐχὶ καὶ ἐραστής; ἐπιεικῶς γὰρ οἱ παράσιτοι, καὶ ἐρασταὶ τῶν τρεφόντων εἰσίν. οὗτος τοίνυν πάλιν ὁ παράσιτος τὴν Ἀθηναίων πόλιν τυραννουμένην, εἰς ἐλευθερίαν ἀφείλετο, καὶ νικῶ ἕστηκε χαλκοῦς ἐν τῇ ἀγορᾷ, μετὰ τῶν παιδικῶν. οὗτοι μὲν δὴ τοιοίδε ὄντες, μάλα ἀγαθοὶ παράσιτοι ἦσαν. σὺ δὲ δὴ ποῖόν τινα εἰκάζεις ἐν

nasset. Erat enim Patroclus liberalior, quàm vt Achillis seruꝰ dici sustinuisset. Quos igitur dicit esse therapontas, qui neq; serui sunt, neq; amici, nempe parasitos: quo nomine & B Merionē Idomenei theraponta compellat. Atque ita nunc parasitos dictos esse, planè coniecturâ auguror. Quinetiam hoc cōsidera, quamobrem Idomenea Iouis filium non dignatus sit Γ Marti æqualem dicere, verùm Merionem eius parasitum. Nónne verò & Aristides vir popularis existens & pauper, vt inquit Δ Thucydides, parasitus fuit E Armodij? nónne & amator? Sunt enim parasiti suorum alumnorū peramantes. Huius itaq; parasiti opera, Atheniensium Reipubl. tyrannide oppressæ libertas iterum recuperata est. Z Et nunc in foro stat æneus inter reliqua ciuitatis monimēta spectabilis. Illi equidē cùm tanta virtute claruerint, tamen parasitos agebāt. Tu verò quónam animatum

animo

ἐν πολέμῳ τὸν παράσιτον; οὐχὶ πρῶτον μὲν ὁ τοιοῦτος ἀριστοποιησάμενος ἔξεισιν, ἐπὶ τὴν παράταξιν, καθάπερ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀξιοῖ; οὐ γὰρ, ἀλλ' ὃν ἐν πολέμῳ μαχεσθαί φησιν ἑστάσει, καὶ εὐθὺς ἅμα ἕω μάχεσθαι δέοι. καὶ ὃν ἄλλοι στρατιῶται χρόνον ἑπὸ δέους, ὁ μέν τις ἀκριβῶς ἁρμόζει τὸ κράνος, ὁ δὲ θωράκιον ἐνδύεται, ὁ δὲ αὐτὸ τὸ δεινὸν ἑποπτεύων τῆς πολέμου, τρέμει· οὗτος δὲ ἐσθίει τότε μάλα φαιδρῷ τῷ προσώπῳ· καὶ μέτα τὴν ἔξοδον, εὐθὺς ἐν πρώτοις διαγωνίζεται. ὁ δὲ τρέφων αὐτὸν, ὄπισθεν ἑποτέτακται τῷ παρασίτῳ, κἀκεῖνος αὐτὸν, ὥσπερ ὁ Αἴας τὸν Τεῦκρον, ἑπὸ τῷ σάκει καλύπτει. καὶ τῶν βελῶν ἀφιεμένων, γυμνόσας ἑαυτὸν, τοῦτον σκέπει· βούλεται γὰρ ἐκεῖνον μᾶλλον σώζειν, ἢ ἑαυτὸν. εἰ δὲ δὴ καὶ πέσοι παράσιτος ἐν πολέμῳ, οὐκ ἂν ἐπ' αὐτῷ δή που οὔτε λοχαγὸς, οὔτε στρατιώ-

animo parasitum in bello esse putas? H Nonne sub initium talis curato probè corpore sumpto ientaculo prodit in aciem, quemadmodum & Θ Vlysses fas esse contendit? Quippe cui statim sub auroræ exortum pugnandum erit, ille priùs cibum sumat necesse est. Et quo tempore alij milites, præ metu, hic quidem galeam diligenter adornat, ille thoracem curiosè induit, alius aliud quiddam malum belli suspicans trepidat: parasitus vultu prorsus hilaro & exporrecto indulget epulis: ac mox postquam in aciem progressus est, inter primos fortissimè dimicat: cæterùm qui alit parasitum, tum in ordine subsequitur, quem ille I non secus atque Aiax Teucrum, clypeo defendit. Cupit enim impensiùs suum seruare alumnum parasitus, quàm seipsum tueri incolumem. Quòd si etiam in bello cæsus parasitus occubuerit, neque imperatorem, neque

militum

στρατιώτης αἰσχυνθείη, μεγάλῳ τε ὄντι νεκρῷ, καὶ ὥσπερ ἐν συμποσίῳ καλῷ κατακειμένῳ· ὡς ἄξιόν γε, φιλοσόφου νεκρὸν ἰδεῖν, τούτῳ παρακείμενον ξηρὸν, ῥυπῶντα, μακρὸν πωγώνιον ἔχοντα, πετεθνικότα τῆς μάχης, ἀσθενῆ ἄνθρωπον. τίς οὐκ ἂν καταφρονήσειε ταύτης τῆς πόλεως, τοὺς ὑπασπιστὰς αὐτῆς οὕτω κακοδαίμονας ὁρῶν; τίς δὲ οὐκ ἂν εἰκάσαι, χλωροὺς καὶ κομήτας ὁρῶν ἀνθρωπίσκους κειμένους, τὴν πόλιν ἀπροῦσαν συμμάχων, τοὺς ἐν τῇ εἱρκτῇ κακούργους ἐπιλῦσαι τῶν πολέμῳ; τοιοῦτοι μὲν ἐν πολέμῳ, πρὸς ῥήτορας καὶ φιλοσόφους εἰσὶν οἱ παράσιτοι. ἐν εἰρήνῃ δὲ τοσοῦτόν μοι δοκεῖ καὶ διαφέρειν παρασιτικὴ φιλοσοφίας, ὅσον αὐτὴ ἡ εἰρήνη πολέμου. καὶ πρῶτον, εἰ δοκεῖ σκοπῶμεν τὰ τῆς εἰρήνης χωρία. Τυχ. οὔπω ξυνίημι

militum quenquam pudore afficit, tantùm existens cadauer, quali corporis dignitate quondam in symposiis accumbere solitus est, adeò vt indignum sit facinus, philosophi cadauer huic appositum conspici, aridum & sordidum, prolixo barbicio informe, hominem prorsus miserandum, & qui ante initum prælium mortuus sit, im bellis atque inualidus. Quis verò eam ciuitatem non extremè cōtemneret, cuius tam miserandos atque infelices cerneret satellites? Quis nō eam vrbem cùm robustis, tum animosis auxiliatoribus egere existimet, qui adeò pallidos & comatos homunciones inter militum cadauera dispersos intuitus fuerit, eósque qui in excubijs stationes agitant, nullius in bello esse precij? Tales equidem sunt in rebus bellicis parasiti, cum philosophis atque rhetoribus comparati. K *Cæterùm in pace, tantum præcellit philosophiam, parasitica, quantum ipsa pax bello præstat. Ac primùm, si videtur, pacis loca atq; studia contemplemur.* TYCH. *Nondum teneo*

ξυνίημι ὅ, τι τοῦτό πῶς βούλεται, σκοπῶμεν δὲ ὅμως. Παράσ. οὐκοῦν ἀγορὰν καὶ δικαστήρια, καὶ παλαίστρας καὶ γυμνάσια, καὶ κυνηγέσια, καὶ συμπόσια ἔγωγε φαίην ἂν, πόλεως χωρία; Τυχ. πάνυ μὲν οὖν. Παράσ. ὁ τοίνυν παράσιτος εἰς ἀγορὰν μὲν καὶ δικαστήρια οὐ παρεισιν, ὅτι, οἶμαι, τοῖς συκοφάνταις πάντα τὰ χωρία ταῦτα μᾶλλον προσήκει, καὶ ὅτι οὐδὲν μέτριόν ἐστι τῶν ἐν τούτοις γιγνομένων· τὰς δὲ παλαίστρας, καὶ τὰ γυμνάσια καὶ τὰ συμπόσια διώκει, καὶ κοσμεῖ μόνος οὗτος ἐπεὶ τίς ἐν παλαίστρᾳ φιλόσοφος ἢ ῥήθωρ ἀπρεπὺς, ἄξιος συγκριθῆναι παρασίτου τοῦ σώματι; ἢ τίς ἐν γυμνασίῳ τούτων ὀφθεὶς, οὐκ αἰσχύνη τοῦ χωρίου μᾶλλόν ἐστι; καὶ μὲν ἐν ἐρημίᾳ τούτων οὐδεὶς ἂν ἑποσταίη θηρίον ὁμόσε ἰὸν, ὁ δὲ

teneo quid hæc tua sibi velit oratio. consideremus tamen. PARAS. *Igitur forum & iudicia, & palælæstras, & gymnasia, tum venationes & symposia ego ciuitatis loca esse dixerim.* TYCHI. *Et rectè sané.* PAR. *Quòd autem A parasitus in forum causas acturus non prodit, quódque in iudicijs nulli clientulorum vocatus patronus præstò est: hanc ego subesse causam opinor, quòd ista loca magis sycophantis & rabulis illis forensibus pateant, atque conueniant, quódque nihil moderati in illis fieri soleat: palæstras verò atque gymnasia vnà cum symposiis parasitus frequentat sedulò, quibus solus ille ornamento est, atque decori. quoniam quisnam philosophorum aut rhetorũ exutus vestimentis in palæstra dignè componendus esset cum parasiti corpore? Aut quis illorum conspectus in gymnasio, non potiùs probro atque dedecore locum afficeret? Atqui ne in deserto quidem illorũ quispiam irruentis alicuius beluæ impetum*

ὁ δὲ παράσιτος αὐτά τε ἐπίοντα μένει, καὶ δέχεται ῥᾳδίως, μεμελετικὼς αὐτῶν ἐν τοῖς δείπνοις καταφρονεῖν, καὶ οὔτ' ἔλαφος, οὔτε σῦς αὐτὸν ἐκπλήττει πεφεικὼς, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτὸν ὁ σῦς τὸν ὀδόντα θήγῃ, καὶ ὁ παράσιτος ἐπὶ τὸν σῦν ἀντιθήγει. τοὺς μὲν γὰρ λαγὼς διώκει μᾶλλον τῶν κυνῶν. ἐν δὲ συμποσίῳ τίς ἂν καὶ ἁμηλήσαιτο παρασίτῳ, ἤτοι παίζοντι ἢ ἐσθίοντι; τίς δὲ ἂν μᾶλλον εὐφράναι τοὺς συμπότας, πότερόν ποτε οὗτος ᾄδων καὶ σκώπτων, ἢ ἄνθρωπος μὴ γελῶν, ἐν τριβωνίῳ κείμενος, εἰς γῆν ὁρῶν, ὥσπερ ἐπὶ πένθος, οὐχὶ συμπόσιον ἥκων; καὶ ἔμοιγε δοκεῖ, ἐν συμποσίῳ φιλόσοφος τοιοῦτόν ἐστι, οἷον ἐν βαλανείῳ κύων. φέρε δὴ ταῦτα ἀφέντες, ἐπ' αὐτὸν ἤδη βαδίζωμεν τὸν βίον τοῦ παρασίτου σκοποῦντες ἅμα καὶ παραβάλλοντες ἐκεῖνον.

πρῶτον

impetum sustineret: at parasitus earundem vim atq; ferociam fidenter expectat, ac sine negotio compescit, quippe qui easdem in conuiuijs contemnere didicerit. Sed neque ceruus, neque sus setis inhorrescens parasitum conterret, sed sue aduersus illum dentes acuente, parasitus aduersus suem contrà acuit terribilis. Cæterùm lepusculos magis insectatur, quàm vllus canis venaticus. Porrò autem in cōuiuio quis cum parasito certamē susciperet, aut iocos ciente, aut comedente? Et quis magis conuiuarum tristitiam discutit? an ille cantillans ridicula, & ludens dicterijs: an homo potiùs nihil ridens, in sordida tritáque lacerna accumbens, terram tristis intuens, quasi ad luctum, nō ad symposiū vocatus venisset? Ac mihi profectò tale quiddam in symposio videtur esse philosophus, M *quod canis in balneo.* N *Sed age istis posthabitis, ad ipsam parasiti vitam nos conferamus, excutientes atq; comparātes illum.*

E *Primùm*

πρῶτον τοίνυν ἴδοι τις ἂν τὸν μὲν παράσιτον, ἀεὶ δόξης καταφρονοῦντα, καὶ οὐδὲν μέλον αὐτῷ, ὧν οἱ ἄνθρωποι οἴονται. περὶ ῥήτορας δὲ καὶ φιλοσόφους εὕροι τις ἂν, οὐ τινὰς, ἀλλὰ πάντας, ὑπὸ τύφου καὶ δόξης τριβέντας, καὶ οὐ δόξης μόνον, ἀλλὰ καὶ ὃ τούτου αἴσχιόν ἐστιν, ὑπ' ἀργυρίου. καὶ ὁ μὲν παράσιτος οὕτως ἔχει πρὸς ἀργύριον, ὡς οὐκ ἄν τις οὐδὲ πρὸς τὰς ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς ψηφίδας ἀμελῶς ἔχοι, καὶ οὐδὲν αὐτῷ δοκεῖ διαφέρειν τὸ χρυσίον τοῦ πυρός. οἵ γε μὴν ῥήτορες, καὶ ὁ δεινότερόν ἐστι, καὶ οἱ φιλοσοφεῖν φάσκοντες, πρὸς αὐτὰ οὕτω διάκεινται κακοδαιμόνως, ὥστε τῶν μάλιστα νῦν εὐδοκιμούντων φιλοσόφων (περὶ μὲν γὰρ τῶν ῥητόρων, τί δεῖ λέγειν;) ὁ μὲν δικάζων δίκην, δώροις ἐπ' αὐτῇ ἑάλω, ἄλλος δὲ μισθὸν σοφιστεύων, εἰς πράττετε τοὺς μανθάνοντας. ὁ δὲ

Ξ Primùm igitur quis est qui nõ videt parasitum vnquam non contemptorem esse gloriæ, quippe cui nihil curæ est quam de se homines opinionem obtineant? At verò ipsos rhetores atque philosophos non saltem illorum aliquos, sed in vniuersum omnes, fastu atque gloria transuersos agi quispiam inuenerit, ac non tantùm gloriæ deditos, sed quòd adhuc turpius est, argenti sitientissimos. Sedenim parasitus hoc erga pecuniam affectus est animo, quo non aliquis negligentiore erga lapillos passim proiectos in littore animatus est. Ac nihil illi inter aurum & ignem videtur esse discriminis. Rhetores autem, & quod absurdius est, etiam illi qui philosophiæ professione se venditant, tam auidè argento inhiant, quasi hac ratione maximam sibi nunc conciliarent & opinionem, & authoritatem philosophi. De rhetoribus quid multa attinet dicere? cùm ille corruptus largitionibus causam orare soleat, alius dicendi artem profitens à discentibus mercedem exigit.

Tertius

ὁ δὲ παρὰ τοῦ βασιλέως ὑπὲρ τοῦ σωθῆναι ὁμοίως μισθὸν αἰτῶ, καὶ οὐκ αἰσχύνομαι. ἔτι πρεσβύτης ἀνὴρ ἀφῖγμαι τοῦτο ἀργυρίου, καὶ μισθοφορῶ, καθάπερ Ἰνδὸς ἢ Σκύθης αἰχμάλωτος· καὶ δὴ αὐτὸ τὸ ὄνομα αἰσχύνεται, ὅτι μισθὸς ὀλαμβάνει. ἥρωος δ' ἂν οὐ μόνον ταῦτα περὶ τοὺτους, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πάθη, οἷον λύπας καὶ ὀργὰς καὶ φθόνους, καὶ πανοῦργίας ἐπιθυμίας. ὅτι μὲν οὖν πάσιτος ἔξω τούτων ὄντων ἁπάντων· ὅτι δὲ ὀργίζεται διὰ ἀνεξικακίαν, καὶ ὅτι οὐκ ἔστιν οὕτω ὀργιλοῦς. καὶ εἰ ἀναγκάσαι δέοι τις, ἢ ὀργὴ οὐδὲν χαλεπὸν μᾶλλον, δὲ σκυθρωπὸν οὐδὲν ἀπεργάζεται, μᾶλλον δὲ γέλωτα, καὶ ὑφαίνεται ξυνοῦσαν. λυπεῖται γε μὴν ἥκιστα πάντων, τοῦτο τῆς

Tertius à rege similiter præmium flagitat, non ab aliud, nisi quòd cum illo conuersationem societ: nec pudore suffunditur. Est præterea alius, qui iam ætate confectus, non ob aliud peregrè proficiscitur, quàm vt lucrũ faciat, aut stipendio mereat, non aliter atque Indus quispiam, aut Scytha captiuus. Neque eundem pudet nominis, quòd merces sit illud quod accipit. O Non solùm verò his vitijs eos inuenies obnoxios, sed sunt adhuc alij degeneris animi affectus, quibus sunt plenissimi, nempe molestæ perturbationes, iracundia, inuidentia, ac omnis generis concupiscentiæ. Parasitus autem his omnibus vacans affectibus, neque irascitur, propter animi tolerantiam, tum etiam quòd illi nemo sit cui irasceretur. Atque etiam si quando victus mentis impotentia indignatur, nihil tamen mali aut iniuriæ, iracundiæ impulsu designat perperam: quin potiùs risum omnibus eius excandescentia excutit, ac oblectamento est conuersantibus. Minimè verò omnium perturbatur, tristitia aut vlla mentis molestia discruciatur. Etenim tam præsens illi parasiti-

πᾶς τέχνης παρασκευαζόσης αὐτῷ, πρὸς χαριζομένης, μὴ ἔχειν ὑπὲρ ὅτου λυπηθείη. ὅτι γὰρ χρήματα δεῖν αὐτῷ, ὅτι οἰκίας, οὔτε γυναῖκ', ὅτι παῖδων, ὧν ἁμαρτομένων, πάντως ἀνάγκη δεῖ λυπεῖσθαι τὸν ἔχοντα αὐτὰ, ἐνταῦθα ταῦτα ἀποπλουτεῖ. ἐπιθυμεῖ δ' ὅτι δόξης, οὔτε χρημάτων, ἀλλ' οὐδὲ ὡραίου τινός. Τυ. ἀλλ', ὦ Σίμων, ἀκός γε ἐνδεία προφῆς λυπηθῆναι αὐτόν. Πα. ἀγνοεῖς, ὦ Τυχιάδη, ὅτι ἐξ ἀρχῆς οὐδὲ παράσιτός ἐστιν οὗτος, ὅστις ἀρρεῖ προφῆς· οὐδὲ γὰρ ἀνδρεῖος, ἀρεῖας ἀνδρίας δεῖν ἀνδρεῖος· οὐδὲ φρόνιμος, ἀρεῖας φρονῶν δεῖ φρόνιμος· ἄλλως γε ὅτι παράσιτος ἂν εἴη. πρόκειται δὲ ἡμῖν περὶ παράσιτου ζητεῖν ὄντος· ἀλλὰ μὴ ὄντος. ἀ δὲ μὴ ὁ ἀνδρεῖος ἄλλως, ἢ παρουσίᾳ ἀνδρειότητος, καὶ ὁ φρόνιμος, παρουσίᾳ φρονήσεως, μὴ ὁ παράσιτος

parasitica suppeditat aduersus omnes molestias remedium, vt nulla etiam causa existat quamobrem afficiatur tristitia. Neque enim illi sunt opes, neque domus, neque famulus vllus, non vxor, non liberi, quibus peremtibus habentem discruciari animo omnino necesse est, si horum iacturam fecerit. Atqui neq; gloriæ vllius est appetens, neq; opulentiæ: sed nec formosum quenquã desiderat. TYC. *Veruntamen, ô Simo, planè consentaneum est, illum ob victus indigentiam perturbari animo.* PAR. *Ignoras, ô Tychiade, statim initiò hũc non esse parasitum, quicunque laborat victus inopia. Neque enim fortis, inopia fortitudinis fortis perhibendus est: neque sapiens, sapientiæ penuria sapiens putandus: alioqui parasitus esse non posit. Nos enim de eo qui re ipsa parasitum agit, loquimur, non de eo qui solum parasiti nomen falsò obtinet. Iam si fortis non alia ratione, quàm præsente fortitudine fortis, & sapiens præsente sapientia sapiens habendus est: sequitur, neq;*

ὁ παράσιτος δὲ, παρουσίᾳ τοῦ παρασιτεῖν παράσιτος ἔσται. ὡς εἴ γε τοῦτο μὴ ὑπάρχει αὐτῷ, περὶ ἄλλου τινὸς, καὶ οὐχὶ παρασίτου ζητήσομεν. Τυ. οὐκοῦν οὐδέποτε ἀφρήσει παράσιτος τροφῆς Πα. ἔοικεν, ὥστε οὔτ' ἐπὶ τούτῳ, οὔτ' ἐπ' ἄλλῳ ἐστὶν, ὅτῳ λυπηθείη ἄν. καὶ μὴν καὶ πάντων ὁμοῦ φιλόσοφοι καὶ ῥήτορον φοβοῦνται μάλιστα, τούς γε τοὶ πλείστους αὐτῶν εὕροι τις ἂν μετὰ ξύλου περιόντας, οὐκ ἂν δήπου, εἰ μὴ ἐφοβοῦντο, ὡπλισμένους καὶ τὰς θύρας δὲ μάλα ἐῤῥωμένως ἀφκλείοντας, μή τις ἄρα νυκτωρ ἐπιβουλεύσειεν αὐτοῖς, δεδιότας· ὁ δὲ τὴν θύραν τοῦ δωματίου περσίθησιν, εἰκῇ καὶ τοῦτο, ὡς μὴ ὑπὸ ἀνέμου ἀνοιχθείη. γενομένου δὲ ψόφου νυκτωρ, οὐδέν τι μᾶλλον θορυβεῖται, εἰ μὴ γεννομένου. καὶ δι' ἐρημίας δὲ ἀπιὼν, ἄνευ ξίφους ὁδεύει· φοβεῖται

parasitum, nisi parasitandi facultas suppetat, parasitum esse posse. Quare nisi hoc illi suppeditatum fuerit ab alio, nequaquam parasitus existimandus est. TYC. *Proinde parasitus nunquam alimenti laborabit inopia?* PAR. *Ita quidem apparet. Itaque neque huius neque alterius cuiuspiam rei gratia discruciatur animo. Verùm omnes ad vnum philosophi pariter atque rhetores, maximo semper in metu sunt. Illorum igitur plurimos plerunque ligno armatos in publicum prodire videmus: quod proculdubiò non facerent, nisi armatos metuerent. Quid quòd etiam ianuas probè oppessulatas concludunt, metuentes ne quis noctu domum ingressus, illis perniciem machinetur? At parasitus ædiculæ suæ ianuã quidem claudit, sed planè incuriosè & temerè, ne videlicet venti violentia irruens aperiat. Cæterùm noctu orto tumultu, non magis animo timore concutitur, quam si nullus extitisset. Præterea per sola loca iter faciens, nullo accinctus gladio ambulat.*

nihil

φοβεῖται γὰρ οὐδὲν ἀλλήλους. φιλοσόφους δὲ πολλάκις εἶδον ἐγὼ, οὐδενὸς ὄντος δεινοῦ, τέχνας ἐπινοουμένους· ξύλα μὲν γὰρ οὐκ ἔχουσι, καὶ ἂς βαλανεῖον ἀπιόντων, καὶ ἐπ' ἄριστον. παρασίτου μέντοι οὐδεὶς ἔχοι λατομοῦσα μοιχάδα ἢ βίαν ἢ ἁρπαγὴν, ἢ ἄλλό τι ἀδίκημα ἁπλῶς· ἐπὶ ὃν γὰρ ζημιοῦται ἐκ ἂν ἄλλου παράσιτος, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκεῖνος ἀδικεῖ. ὥστ' εἰ μοιχὸς ἐστ τύχοι, ἅμα τῷ ἀδικήματι, καὶ τὸνομα μεταλαμβάνει τὸ ἀδικήματος. ὥσπερ δὲ ὁ κακὸς, οὐ τὸ ἀγαθὸς, ἀλλὰ φαῦλος ἔναι λαμβάνει, οὕτως, οἶμαι, ὁ παράσιτος, ἐάν τι ἀδικῇ· αὐτὸ μὲν τοῦτο, ὃπερ ἦν, ἀφῆκε, ἀναλαμβάνει δὲ, ὁ ἀδικεῖ. ἀδικήματα δὲ ταῦτα ῥητόρων καὶ φιλοσόφων ἄφθονα μόνον ἐστὶν αὐτοῖς

nihil enim prorsus vſpiam gentium metuit. At ego ſæpenumerò vidi philoſophos nullius periculi ne ſuſpicione quidem exiſtente arcus apparantes. Semper enim Σ baculis armati incedunt, atque etiam ſi quando in balneas lotum abeunt, aut vocati ad prandium. T Nullus verò eſt, qui paraſitum aut adulterij, aut violentiæ, aut rapinæ, aut alterius cuiuſpiam delicti inſimulare poſsit: quoniam qui talibus vitijs eſſet contaminatus, iam non amplius paraſitus foret perhibendus; ſed ſe ipſe grauiſsimæ iniuriæ exponeret. Itaque adulterium flagitioſè committens, vnà cum perpetrato delicto etiam flagitij nomen incurrit. Quemadmodum autem qui improbus fuerit, non bonus, ſed malus habendus eſt: ſic quoque paraſitus ſi quid turpiter in ſe admiſerit, illud ipſum quod fuerat abiecit, aſſumit autem id quod deliquit per flagitium. Cæterùm eius generis praua facinora permulta extant à philoſophis & rhetoribus turpiſsimè perpetrata, quæ non nobis tantùm comperta ſunt, vtpote quæ noſtro tempo-

αὐτοῖς γεγονότα καθ' ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοῖς βιβλίοις ἀπολελειμμένα ὑπομνήματα ἔχομεν ὧν ἠδίκησαν. ἀπολογία μὲν γὰρ Σωκράτους ἐστὶ, καὶ Αἰσχίνου καὶ Ὑπερίδου καὶ Δημοσθένους, καὶ τῶν πλείστων σχεδόν τι ῥητόρων καὶ σοφῶν· παρασίτου δὲ οὐκ ἔστιν ἀπολογία. οὐδ' ἔχει τις ἐπεῖν δίκην πρὸς παράσιτόν τινι γεγραμμένην. Τυ. ἀλλὰ νὴ Δία, ὁ μὲν βίος τοῦ παρασίτου κρείττων ἐστὶ τοῦ τῶν ῥητόρων καὶ τῶν φιλοσόφων, ὁ δὲ θάνατος φαυλότερος. Πα. πάνυ μὲν οὖν τοὐναντίον, παραπολὺ εὐδαιμονέστερος. φιλοσόφους μὲν γὰρ ἴσμεν ἅπαντας, ἢ τοὺς πλείστους, κακοὺς κακῶς ἀπεθανόντας· τοὺς μὲν ἐκ καταδίκης ἑαλωκότας ἐπὶ τοῖς μεγίστοις ἀδικήμασι, φαρμάκῳ, τοὺς δὲ καθαπρησθέντας τὸ σῶμα ἅπαν, τοὺς δὲ ἀπὸ δυσουρίας φθινήσαν-

re saltem designata forent, sed libris editis relicta monumenta habemus eorum facinorum, quorum illi authores extiterunt. Extat apologia Socratis, extat Aeschinis, atque Hyperidæ, neque non Demosthenis. Ac fermè plurimorum rhetorum atque philosophorum defensiones etiam hodie leguntur. At nulla extat parasiti apologia, nec vllus est qui pro vero affirmare possit, parasito iniuriarum scriptam esse dicam. TYC. Y *At per Iouem parasitus meliori quàm rhetores atque philosophi viuendi conditione fruitur, fato tamen deteriore absumitur.* PAR. *Equidem longè diuersum est quod dicis. nam & fato multò feliciore functus è viuis migrat parasitus. Quippe compertè exploratum habemus, philosophos ferè omnes, aut illorum maximam partem, malo extinctos esse exitio, nonnullos condemnatione iudicij in maximis flagitijs manifestò deprehensos, Φ sumpto veneno: alios toto corpore exustos, plerosque vrinandi difficultate absumptos, alios*

νήσαντας, τοὺς δὲ φυγόν-
τας. παρασίτου δὲ θάνατον οὐ-
δεὶς ἔχει τοιοῦτον εἰπεῖν, ἀλ-
λὰ τὸν εὐδαιμονέστατον, φα-
γόντος καὶ πιόντος. εἰ δέ τις
καὶ δοκεῖ βιαίῳ τετελευτηκέ-
ναι θανάτῳ, ἀπεπτήσας ἀπέ-
θανε. Τυ. ταῦτα μὲν ἱκανῶς
διημίλληταί σοι τὰ πρὸς τοὺς
φιλοσόφους, ὑπὲρ τοῦ παρασί-
του. λοιπὸν δέ, εἰ καλὸν καὶ λυ-
σιτελές ἐστι τὸ κτῆμα τοῦτο τῶν
τρέφοντι, πειρῶ λέγειν. ἐμοὶ
μὲν γὰρ δοκοῦσιν, ὥσπερ ἐν-
εργετοῦντες καὶ χαριζόμενοι,
τρέφειν αὐτοὺς οἱ πλουσίοι, καὶ
εἶναι τοῦτο αἰσχύνην τῶν τρε-
φομένῳ. Πα. ὡς ἠλίθιά γε
σοί, ὦ Τυχιάδη, ταῦτα εἰ
μὴ δύνασαι γιγνώσκειν, ὅτι
πλούσιος ἀνὴρ, εἰ καὶ τὸ Γύ-
γου χρυσίον ἔχει, μόνος ἐ-
σθίων, πένης ἐστὶ, καὶ πρεσιὼν
ἄνευ παρασίτου, πτωχὸς δο-
κεῖ καὶ ὥσπερ στρατιώτης
χωρὶς ὅπλων, ἀτιμότερος καὶ
ἐσθὴς ἄνευ πορφύρας, καὶ
ἵππος

alios ex fuga retractos atque occisos. At quis tandem tali quopiam exitio parasitum sublatum esse referre potest? sed mors felicissima ferè illi contingit edenti atque bibenti. Quòd si quis etiam violenta morte defungi videtur, mortuus auolasse creditur. TYC X *Hæc equidem satis supérque tibi pro parasito contra philosophos decertata sunt. Superest vt & illud explices, num honesta & vtilis sit hæc alenti possessio. Siquidem opulētiores mihi videntur parasitos alere, tanquam officiosi, & beneuolè gratificantes illorum tenuitati: quod ego ei qui alitur, dedecus esse existimo.* PARA. *Quàm simpliciter fatuum te esse constat, ô Tychiade, si hoc nequeas intelligere, hominem diuitem etiam si Ψ Gygis opulentiam possideret, solùm edentem esse pauperem? Atq; ille progrediens in publicum non comitante parasito, mendicus est. Et quemadmodum miles sine armis habetur despectior, & vestis sine purpura vilior, &*

ἵππος ἄνευ φαλάρων, οὕτω καὶ πλούσιος ἄνευ παρασίτου, ταπεινός τις, καὶ οὐτελὴς φαίνεται· καὶ μὴν ὁ μὲν πλούσιος κοσμεῖται ὑπ' αὐτοῦ, τὸν δὲ παράσιτον πλούσιος οὐδέποτε κοσμεῖ, ἄλλως τε οὐδ' ὄνειδος αὐτῷ ἐστιν ὡς σὺ φῄς, τὸ παρασιτεῖν, ἐκείνῳ δηλονότι, ὡς κρείττονι χείρονα. ὅπως γε μὴν τῷ πλουσίῳ τοῦτο λυσιτελὲς ἐστι, τὸ τρέφειν τὸν παράσιτον, ᾧ γε μετὰ τὸ κοσμεῖσθαι ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἀσφάλεια πολλὴ ἐκ τῆς τούτου δορυφορίας ὑπάρχει· ὅτε γὰρ μάχη ῥαδίως ἄν τις ἐπιχειρήσαι τῷ πλουσίῳ, τοῦτον ὁρῶν παρεστῶτα. ἀλλ' οὐδ' ἂν ἀπροθάνοι φαρμάκῳ οὐδείς, ἔχων παράσιτον· τίς γὰρ ἂν τολμήσειεν ἐπιβουλεῦσαι τινί. τούτου προεσθίοντος καὶ προπίνοντος; ὥστε ὁ πλούσιος οὐχὶ κοσμεῖται μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων ὑπὸ τοῦ παρασίτου σώζεται. οὕτω μὲν ὁ παράσιτος διὰ φιλοστορ-

equus sine phaleris leuior: sic etiam diues egregiè & ampliter nummatus, longè apparet sine parasiti satellitio humilior atque contemptior. Atqui parasitus quoque non parùm ornamento est diuiti, diues parasito non item. Alioqui neq; probrum est, vt tu ais, huic parasitari, vt præstantiori deteriorem. Quòd autem opulento vtile sit parasitum alere, præterquàm quòd ornamentum non vulgare illi adiungit, etiam securitatem multam parasiti præsentia & comitatus diuiti suppeditat. Neque enim quispiam temerè pugna adorietur diuitem, qui hunc illius lateri assistentem conspexerit. Sed neque metuendum est eum veneno periturum, qui parasitum conuiuam habuerit. Quis enim auderet insidijs petere quempiam hoc præmandente atque præbibente? Itaque diues non tantùm à parasito ornatur, sed eius quoque opera à maximis periculis tutus conseruatur. Ita enim parasitus propter charitatis

ποργίαν, πάντα κίνδυνον ὑπομένει, καὶ οὐκ ἂν παραχωρήσειε τῶν πλουσίῳ φαγεῖν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπθανεῖν αἱρεῖται συμφαγών. Τυ. πάντα μοι δοκεῖς, ὦ Σίμων διεξελθεῖν, ὑστερήσας οὐδὲν τῆς σεαυτοῦ τέχνης, οὐχ' ὥσπερ αὐτὸς ἔφασκες, ἀμελέτητος ὤν, ἀλλ' ὥσπερ ἄν τις ἑπὸ τῶν μεγίστων γεγυμνασμένος λοιπὸν, εἰ μὴ αἴσχιον αὐτὸ τὸ ὄνομά ἐστι τῆς παρασιτικῆς, ἐθέλω μαθεῖν. Πα. ὅρα δὴ τὴν ἀπόκρισιν, ἐὰν σοι ἱκανῶς λέγεσθαι δοκῇ, καὶ πειρῶ πάλιν αὐτὸς ἀπεκρίνασθαι πρὸς τὸ ἐρωτώμενον, ἢ ἄρεστα οἴει. φέρε γὰρ, τὸν σῖτον οἱ παλαιοὶ τί καλοῦσι; Τυ. τροφήν. Πα. τί δὲ, τὸ σιτεῖσθαι οὐχὶ τὸ ἐσθίειν. Τυ. ναί Πα. οὐκοῦν καθωμολόγηται τὸ παρασιτεῖν, ὅτι οὐκ ἄλλο ἐστί. Τυ. τοῦτο γὰρ, ὦ Σίμων, ἐστὶν, ὁ αἰσχρὸν φαίνεται Πα. φέρε δὴ, πάλιν ἀπόκρινά μοι πότερόν

tatis affectum qua diuitem ex animo complectitur. omnibus semet obiectat periculis. Neque tantùm concedit solùm cibum sumere, sed vnà quoque edens exoptat oppetere. TYC. Omnia mihi, ô Simo, satis disertè disseruisse videris, nec quicquam quod ad artem tuam commendandam pertinet prætermisisti: neque vt tu dixisti, ad hanc rem inexercitatus accessisti, sed planè omnium instructissimus atque exercitatissimus. Ω Quod reliquum est, scire gestio an parasiti compellatio non turpis & dedecorosa habēda sit. PA. Vide quod responsum à me exigas, si sufficienter super his verba tibi fecisse videor. Responde verò mihi vicissim ad quæstionem, si rectè factum existimas. Age σῖτον prisci illi quo vocârunt nomine? TYC. Alimenti vocabulo. PAR. Quid autem σιτεῖσθαι, nónne alere? TY. Sanè verò. PAR. Est ergo in confesso, neque aliud esse parasitari. TYC. At illud ipsum, Simo, est, quod turpe esse apparet. PARA. Age iterum mihi responde, quid tibi

τρόν σοι δοκεῖ διαφέρειν, καὶ πρεσκειμένοιν ἀμφοῖν, πότερον ἂν αὐτὸς ἕλοιο, ἆρά γε τὸ πλεῖν, ἢ τὸ παραπλεῖν; Τυ. τὸ παραπλεῖν ἔγωγε. Πα. τί δὲ, τὸ τρέχειν, ἢ τὸ παρατρέχειν; Τυ. τὸ παρατρέχειν. Πα. τί δὲ, τὸ ἱππεύειν, ἢ τὸ παριππεύειν; Τυ. τὸ παριππεύειν. Πα. τί δὲ, τὸ ἀκοντίζειν, ἢ τὸ παρακοντίζειν; Τυ. τὸ παρακοντίζειν. Πα. οὐκοῦν ὁμοίως ἔθ' ἕλοιο καὶ τοῦ ἐσθίειν μᾶλλον τὸ πρασιτεῖν. Τυ. ὁμολογεῖν ἀνάγκη. καί σοι λοιπὸν, ὥσπερ οἱ παῖδες, ἀφίξομαι καὶ ἑῶος, καὶ μετ' ἄριστον, μαθησόμενος τὴν τέχνην. σὺ δέ με αὐτὴν δίκαιος διδάσκειν ἀφθόνως, ἐπεὶ καὶ πρῶτος μαθητής σοι γίγνομαι. φασὶ δὲ καὶ τὰς μητέρας μᾶλλον τὰ πρῶτα φιλεῖν τῶν τέκνων.

discriminis esse videtur, aut vtrisque propositis vtrum electurus esses, num nauigare, an adnauigare? TYC. *Ego quidem eligerem adnauigare.* PAR. *Quid autem, currere, an adcurrere?* TYC. *Adcurrere.* PAR. *Quid autem equitare, an adequitare?* TYC. *Adequitare.* PAR. *Quid autem, iaculari, an adiaculari?* TYC. *Adiaculari.* PAR. *Proinde non alia quoq; ratione pro edere parasitari sat scio quoque eligeres.* TYC. [aa] *Velim nolim sententiæ tuæ refragari non possum. Ac te quidem in posterum, veluti pueri, & sub auroram & à prandio accedam, arti tuæ perdiscendæ operam daturus. Tu verò eandem docebis citra inuidiam, ingenuè, quoniam primus tibi ero discipulus.*

Perhibent autem & matres primam prolem adamare impensiús.

GILBER-

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

LVcianus hîc in argumento ἀδέξῳ καὶ ἀπόπῳ, exercendi ingenij gratia lusit. quod veteres sophistas facere solitos esse scribit Gellius, vt ostenderet nihil esse tam incredibile, quod non dicendo fiat probabile, & nihil esse tam horridum, tam incultum, quod non splendescat oratione, & tanquam excolatur, teste Cicerone. Persuadet autem & astruit, parasiticam esse artem non inhonestam & incommodam, si quis ea rectè vti nouerit. Cuius vsum si quis requirit, à Terentiano Gnathone & aulicis discat, vt quicquid dixerint homines, laudet: & si quid negârint, neget, & illis vltrò arrideat. Denique ipsemet sibi imperet omnia assentari, quando hic quæstus nunc est longè vberrimus: donec etiam multo vsu abstrusiora huius artis mysteria cognoscat. Nemo iam veritatis est patiens ampliùs, quia acerba auditu est. Deponat itaque omnem illam priorem cui assuuerat, libertatem, ac præter genium suum omnibus. Euge illud dulcisonum occinat, & illud: Dixti pulchrè. prætereà: Facetè, lepidè, lautè, nunquam vidi melius. Breuiter vt homo erit, ita morē gerat, ita se ad eius mores attemperabit. Parasiti porrò nomen apud veteres honorificum erat, ac minimè ignominiosum. Id quod ex Plutarcho licet intelligere. Sic enim ille scribit in Solone: ἴδιον ἦ τὸ σολῶνος, καὶ τὸ πρὸς τῆς εὐδημοσίας τήσεως, ὅπερ αὐτὸς παρασιτεῖν κέκληκε: *id est*, Est autem & hoc è Solonis institutis in publico, plebi conuiuium exhibere, quod is appellat παρασιτεῖν, quasi dicas, ad cibum sumendum accumbere. Athenæus item lib. 6. Dipnosophistῶν, authoritate Polemonis Samij, Heraclidis, Mopseatis ac aliorum complurium, ostendit parasiti nomen non aspernandum, nec inglorium apud veteres extitisse, quod & ex varijs & antiquis inscriptionibus probat, quarum & hæc vna fuerit, ἄρχοντες καὶ

παράσιτοι ἀνέθεσαν. Cætera ſtudioſus apud Athenæum inueniet. Huc pertinet quod Thomas magiſter ſcribit in Atticiſmis: παρασίτους καὶ τοὺς δημοσίᾳ σιτουμένους ἐν τῷ πρυτανείῳ ἀττικοὶ, οὐ μόνον τοὺς ἐν ταῖς τοὺς πλουσίων τραπέζαις παρατρεφομένους κόλακας: *id eſt*, paraſitos non tantùm appellabant Attici adulatores illos qui apud diuitum menſas nutriuntur, ſed & eos, qui ob rem egregiè geſtam publico ſumptu in Prytaneo alebantur. Cuius & interpres Ariſtophanis in Equitibus meminit, οὐδὲ μουσικὴν ἐπίσταμαι: *id eſt*, ne muſicam quidem ſcio. Apud eundem in Auibus Sycophanta ſimiliter excuſat ſuam profeſsionem: τὶ γὰρ πάθω, σκάπτειν οὐκ ἐπίσταμαι: *id eſt*, quid quæſo facerem, quando fodere neſcio. Idem in Veſpis: Σύγγνωθι, κιθαρίζειν γὰρ οὐκ ἐπίσταται: *id eſt*, ignoſce, neque enim canere edoctus eſt. quaſi dicat, reliquarum imperitus artium, furto tantùm rem parat. Diogenes cùm videret mures ad menſam ſuam accurrentes, exclamabat: Ecce & Diogenes ſuos habet paraſitos. Paraſitandi autem ars ita deſcribitur ab Horatio epiſt. lib. 1. ad Lollium 2;

Alter in obſequium plus æquo pronus, & imi
Deriſor lecti, ſic nutum diuitis horret:
Sic iterat voces, & verba cadentia tollit,
Vt puerum credas ſæuo dictata magiſtro
Reddere, vel partes mimum tractare ſecundas.

Non enim à mimica arte multùm diſtat. Legitur Epigramma Ioan. Alexandri Braſſicani noſtri, quod cùm huius dialogi argumentum ferè habeat, hic dignum duxi vt aſcribatur:

Quæ Plauti ſcortum, nitidi quæ Gnatho Terenti,
Per cuneos multo ſæpe lepôre mouent.
Omnia nempe aſſentari quæſtum eſſe probatum:
Tum digiti ad crepitum cuncta negare leuem.
Eſſe itidem iucundum alienam inuiſere menſam:
Vſqueadeò multis vina aliena placent.
Luciani illa hilaris Simon dum ſingula confert,
Longè equidem melius, fuſius atque docet:

Immò

Immò etiam expressum videas de musca elephantum,
Adde & Socraticis cuncta probata modis.
Vsqueadeò nihil esse potest tam vile iacensq́;
Quod non ingenij tollere dona queant.
Ingenium credas imponere posse Colosso,
Pigmæum adiuncti viribus eloquij.
Cætera Lucianus per se tibi dicet abundè,
Dum varijs miscet seria vbique iocis.

Graphicè hic mores assentatorum describit, & quanta pernicies adolescentibus ex eorum consuetudine impendeat exponit. Huc pertinet Terentianus gnato, eiusdemq́; Phormio, & quę sunt in assentatores ex professo & eleganti carmine ab Ioan. Rauisio Textore scripta: & apud Plutarchũ de Educandis liberis. Verbum tamen hoc apud vetustissimos honestũ fuit, parasitiq́; vocabantur comites sodalesq́; põtificum & magistratuum, vt docet Athenęus lib. 6. Solon sic eos appellauit, qui in Prytaneo publico victu epulabãtur, authore Plutarcho.

a SIVE serui, siue ingenui.] *Summa psonarũ diuisio hæc est. Serui aut nascũtur, aut fiunt. Nascuntur, qui ex ancillis nostris nobis gignũtur. Fiunt aut iuregentiũ:* id est, *ex captiuitate, aut iure ciuili, veluti quum homo liber maior viginti annis, ad participandũ preciũ se venundari passus est. Ingenui sunt, qui simulac nati sunt, liberi sunt, nondũ seruitutis iugum experti, vt Libertini.* *b* Tũ alijs sunt vtiles.] *Plato in Epist. ad Arch. Tarent.* ἄλλα κακεῖνο δεῖ σε ἐνθυμεῖσθαι. ὅτι ἕκαστος ἡμῶν οὐχ αὐτῷ μόνον γέγονεν, ἀλλὰ τῆς γενέσεως ἡμῶν τὸ μὲν τι ἡ πατρὶς μερίζεται, τὸ δὲ τι οἱ γεννήσαντες, τὸ δὲ τι οἱ λοιποὶ φίλοι. i. verũ, *& hoc te cõsiderare conuenit, neminẽ omnino nostrũm sibi solũ natum esse, sed ortus nostri partẽ sibi patriã vendicare, partem parentes, partem etiam amicos. Quam sentẽtiam & Cicero in Officia sua retulit.* *c* Videlicet musicæ.] *Antiquitùs nihil eruditũ habebatur sine musica. Vnde apud Comicos, qui literas se didicisse negant, aiunt se nõ didicisse musicã. Musica & Arithmetica primùm instituebantur iuuenes Athenis, teste eodẽ Luciano in Gymnasiis.* *d* Medicinæ.] *De huius artis excellentia, vide Abdicatũ Luciani, paulò ante finẽ, & Erasmi nostri Enconiũ*

medicæ

medicæ artis. Homerus Iliad. A. cùm medici dignitatem explicare vult, ait:

Ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων. *id est,*

Vnus homo medicus multis æquandus honore.

e Geometriæ.] *Hanc Lucianus in Hermotimo vocat admirandam.* *f* Nam à philosophiæ studio.] *Philosophiæ hypotyposis graphica habetur in Piscatore: laus, in Nigrino.* *g* Architectonicam.] *Architecturam disciplinam tanquâ libero homine dignissimam, Vitruuius libro 1. capite 1. multis laudibus euehit. Architecturam porrò pulchræ domus, habemus in Encomio domus.* *h* Inopinata.] Id est, *admirabilis. Cicero libro 3. Academicarum quæstionum 4. paradoxa interpretatur admirabilia, Quintilianus lib. 9. Inopinata. Extat hoc nomine libellus Ciceronis inscriptus. Hæc autem quia discrepant ab opinione populari, admirabilia videntur. Vide Aul. Gellium libro 17. capite 12.* *i* Insaniam deam.] *Pulcherrimum ac verè Lucianicum commentum. Nam quemadmodum Homerici quidam heroës omnem noxam ac perniciem in Athen reijciunt. Ita insanus si quid parum rectè fecerit, statim habet cui peccatum imputet, nempe insaniæ, quæ mystas suas nonnunquam à grauibus supplicijs liberat. Ouidius Tesiphoni furiæ comites adiungit, Insaniam, Terrorem, & Pauorem.* *k* Phidiam statuarium.] *Phidias Atheniensis fuit statuarius insignis: floruit autem Olympiade 83. Plin. lib. 14. Naturalis historiæ.* *l* Phidias Ioue à se fabricato.] *Pomponius Mela libro 2. In Achaia, inquit, quondam Pisa Oenomai, Elis & numen delubrumque Olympij Iouis, certamine Gymnico & singulari sanctitate, ipso tamen simulachro quod Phidiæ opus est, maximè nobile. Plinius de Ioue Olympio: Quem nemo, inquit, æmulatur: propter scilicet excellentiam. Et alibi, hoc est, lib. 36: Phidiam, inquit, clarissimum esse per omnes gentes, quæ Iouis Olympij famam intelligunt, nemo dubitat. Sedenim de Ioue Olympio omnia plena: nam non modò poëtæ, sed & cæteri scriptores, vt Vitruuius, vt Strabo lib. 8. vt Valerius Maximus lib. 3. capite De fiducia sui: & Macrobius libro 5. Saturnalium. Phidias cùm simulachrum Iouis Olympij præstantissimè absoluisset, interrogatus ex quo*

exemplari

exemplari vultum Iouis tam insigniter expressisset: respondit, se Homericis versiculis tanquam magistro vsum fuisse. Extant autem ij Iliad. α:

ἢ ῥ᾽ γε κυανέῃσιν ἐπ᾽ ὀφρύσιν νεῦσε Κρονίων.

De Phidia alia quædam annotatimus in Imaginibus. m Dioni philosopho.] *Dion Alexandrinus natione, præcipuam in philosophia laudem est consecutus. De cuius præstantia lege Suidam, Philostratum in Sophistis, & Synesium in libello de laude Caluitij. Huius quoque mentionem fecit Lucianus in Peregrino.* n Ad hunc enim modum speciatim.] *Hoc Plato docet in Cratylo, & posteum Cicero noster lib. 1. Officiorum.* o Ars est.] *Confirmatio à finitione artis, quæ est apud Aristotelem libro 6. Moralium. Hanc Diomedes libro 2. Ciceroni adscribit. Hac proposita parasitus argutissimè inde colligit, Parasiticen esse artem. Deinde probat minorem, secundum partes finitionis. Artes enim vtilitatis communis causa discendæ, vt & proximo, & nobis ipsis adsimus. Deo verò ante omnia. Sed hæc Scriptura multò docet rectiùs, quæ sola de veris virtutibus loquitur, ac virtutum fontem demonstrat.* p Ollæ vitiosæ.] *Vt ærea vasa tinnitu dignoscuntur, ita homines ex sermone. Itaque Diogenes aiebat sibi videri mirum, quòd cùm ollam aut operculum non emerent homines nisi pulsu ac tinnitu exploratum, in emendo homine solo aspectu essent contenti: significans hominem nulla ex re melius cognosci quàm ex oratione. Vt igitur qui vas fictile teruncio parant emere, digito pulsant, atque ex tinnitu reddito dignoscunt, sit' ne integrum, probæ argillæ, ac bene coctum: ita priusquam minis emant hominem, oportebat ad dicendum prouocare, atque ex oratione deprehendere qualis sit. Huc alluſit Persius Satyra tertia:*

—sonat vitium percussa maligné.
Respondet viridi non cocta fidelia limo.

Et rursus in 5:

—pulsu dignoscere cantus
Quid solidum crepet, & pictæ tectoria linguæ.

q Argentarios, seu nummularios.] Ἀργυροκόπους *argentarius, vulgò mensor & mensarius, à Græcis* κολλυβιστὴς, *& nummu-*

nummularius, & trapezita ferè idem significant, nisi quòd argentarius maior negociator dicitur in Pandectis, de edendo, qui multorum pecunias acceptas custodit, quum opus fuerit reddituris, & cuius officium publicum est. Plaut. in Curc. nummularium & trapezitam pro eodem accipit. Argentarius porrò non tam is qui pecunias publicas exigit, est, quàm argenti opifex. Vide Alciat. lib. 1. cap. 24. Parerg. r Adulterinos homines.] *Quod simplex non est, neq; sincerum, id vulgato verbo Græci κίβδηλον vocant, hinc ductio vocabulo, quod aliud præ se ferant, aliud tegant, παρὰ τὸ κρύβδην τὸ δῆλον, vel quòd Athenienses ob summum in Chios odium, si cui malè vellent, huius nomen nomismati solent insculpere, addita litera, ὑς; in terram abiectis diras imprecari παρὰ τὸ τοὺς χοὺς βδηλύττειν. Sed propriè nummum subæratum κίβδηλον appellant. Et κιβδηλίαν insinceritatem seu corruptelam, velut Aristophs πολλῷ ἀφεῖλε τῆς βίου κιβδηλίαν: id est, corruptionem vitæ ademit plurimam. Et κιβδηλοῦν corrumpere fuco, & qui pallens κιβδηλιῶν dicitur appellant, quòd aliquid morbi vitiosi; subesse videatur.* s Qui conuiuas.] *Hæc Plat. sententia extat in dial. qui inscribitur Gorgias, sive de Rhetor.* t Quod arte caret.] *Socrates in Gorg. Plat. μὴ δ' ἔχειν τὸν αὐτὸν, ἐγὼ δὲ τέχνῃ ὃ κρίνω.* u Finem.] *ὅρον finem interpretatur, pro quo definitionem malim.* x De fine.] *Huc pertinent ea quæ Cic. scribit in lib. de Finibus bonorum & malorum.* y Atqui abundé.] *Comprobatio finis ab authoritate Homeri quæ est Odyss. 1. in principio.* z Sedenim.] *Amplificatio testimonij à circumstantijs.* A Philocteten.] *Est apud Philostratum in Heroicis & Homer. in catalogo Natium meminit.* B Græcos compescuit.] *Homerus Iliad. α:*

τὸν δ' ἀχαιοῖς ἐπίεσαν ἐρεθύσμιαι ὠδῖνες, &c.

C Indecoris vulneribus.] *Hoc ipsum Philostratus in Heroicis commemorat. Et apud Ouid. lib. 3. Metamorph. Aiax in Vlyssem inuehitur.* D Porrò Epicurus.] *Confutatio Epicureorum finis ac voluptatis à studio & cura illorum & finitione voluptatis.* E Porrectis & manibus.] *Homerus Odyss. ι:*

αὐτὰρ ὃ πρὸς ἄλλοτε χεῖρας ἀνίσχων.

F Reliquum

F Reliquum est.] *Transitio per diuisionem.* G Sua anteire præstantia.] *Conatur ostendere, parasiticam omnibus artibus præstare, idq; variè ab accidentibus, effectu & fine cõfirmat, & primùm in genere.* H Etenim vniuscuiusq; artis studium.] *Aphthon. in Chriã: Isocr. doctrinæ radices amaras esse dicebat, fructus verò dulces. Amator, inquit, eruditionis à laboribus auspicatur, sed laboribus desinentibus inutilitatem, quod quàm philosophicè dictum ab eo sit, hinc licet perspicere. Qui enim bonarum artium amore capiuntur, hij sanè cum professoribus ac studiorum ducibus conuersantur, ad quos accedere formidolosum est. Et pueri quidem nunquam metu vacant. Succedunt præceptoribus pædagogi formidabiliores, qui etiam priusquam verberent timentur. Hieronymus in primum Hieremiæ caput: Et quomodo nux siue amygdalum amarissimum habet corticem, & testa durissima cingitur, vt detractis asperioribus & duris, fructus dulcissimus reperiatur: sic omnis correptio, & labor continentiæ, amara quidem videtur ad præsens, sed fructus parit dulcissimos. Vnde & vetus illa sententia est, Literarum radices amaræ, fructus dulces. Chrysostomus in Epistolam ad Hebræos, Homilia trigesima: Etsi virtus amara sit, tamen fructus profert dulciores, vt in arboribus cortex penè semper amarus & asper est, fructus autem ipsi suauitate iucundi sunt. Hieronymus aduersus Rufinum: Literæ marsupium non sequuntur, sudoris comites sunt & laboris, sociæ ieiuniorum, non saturitatis, continentiæ, non luxuriæ.* I His potissimùm honorare.] *In eandem sententiam Horat. dixit:*

—olim dant crustula blandi
Doctores, elementa velint vt discere prima.

K Multo sudore paratę dulcem fructũ subministrant.] *Similem sententiam protulit Hesiodus 1. Georgicõn: Asperam esse ad virtutem viam dicens, acumen verò molle. Nam idem quòd Isocrates docuit. Hesiodus enim viam, Isocrates autẽ radicem appellauit, diuersis verbis eandem vterq; sententiam demonstrantes. Vide adagium: Difficilia quæ pulchra. Cic. Virtutem sudori dij immortales anteposuerunt, longa autem est & ardua via ipsa, & aspera primùm, vbi in cacumen ventum*

est, sa-

est, facilis est, quæ dura extiterat. Basilius de exhortatione ad Baptismum: Quis dormiens trophæum fixit? quis in delicijs ac tibijs corona fortibus viris debita ornabitur? Nullus minimè currens brauium assequetur. Labores gloriam pariunt, & angustiæ periculaque coronas promerentur L Poësis.] *Plato in dialogo cui titulus Ion, siue de furore poëtico, Lucianus in Encomio Demosthenis in principio. Atque huc facit illud Ouidij:*

Est deus in nobis, agitante calescimus illo.

Poëtæ natura tantum valent, arte si qui se poëtarum nomen tueri posse confidunt, eos idem Plato grauissimus author pronunciat, nihil vnquam egregium ac memorabile effecturos. Itaque Pindarus eo se gloriatur aduersarijs suis, Bacchilide nimirum & Simonide, esse superiorem, quod ipse natura poëta sit, illi autem didicerint à magistris: in quo tantum esse vult, vt eo potissimùm nomine se aquilæ, illos coruorum similes esse dicat. M Plantam inserit manibus.] *Est locus Homeri Odyss. 9. de Cyclopum & Insularum fortunatarum terra:*

Οὔτε φυτεύουσι χερσὶν φυτὸν οὔτ' ἀροῶσιν,
Ἀλλὰ τά γ' ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα πάντα φύονται. *id est,*

—nec manibus terræ plantaria fingunt,
Vomere nec segetem proscindunt: quin ea cuncta
Nullo semente, & nullo nascuntur aratu.

De ijsdem insulis Horatius in Odis:

Reddit vbi Cererem tellus inarata quotannis,
Et imputata floret vsq; vinea.

Hinc sumptum est & natum, vt quæ citra nostram operam casu nobis eueniunt, ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα contingere dicantur. Hoc adagio Lucian. vsus est in Phalar. 2. & in Rhetorum didascalo. N Itaque.] *Epilogus.* O Age nunc deinceps.] *Transitio. Hactenus in genere cum omnibus artibus comparauit parasiticam: iam & speciatim philosophiæ ac rhetoricæ præfert.* P Primùm quantum.] *Argumentum à certitudine & constantia artis, collatione cum vtraq; facta.* Q Plerique.] *Quintilianus libro 2. capite 17. & Plato in Gorgia.* R De philosophia opinio.] *Hoc elegantissimè docet Max. Tyrius Platonicus serm. 19. Nimirum quosdam philosophiam artium

artium omnium constantissimam in multos populos distraxisse,&c. S Porrò autem.] *Collatio parasiticæ. T* Quod autem.] *Aliud à signo & studio sectantium. V* Ego tibi.] *Exemplo philosophorum, qui parasiticam sectati sunt, quorum omnium mentionem facit, quos Lucianus hîc commemorat. Suidas in dictione αἰσχίνης. Idem Laërtius, qui inter dialogos Aeschinis scribit, Miltiadis titulo quendam inscriptum fuisse. X* Aristippus.] *Genere Cyrenaicus, maximè voluptarius fuit, canis regius à Diogene nominatus, quòd assentaretur Dionysio, ad hunc Stratonem, vel vt alij, Platonem dixisse tradunt: Tibi soli & chlamydem & vestem reiiculam ferre datum est. Erat enim ei ingenium facile, vt se accommodaret loco, tempori, personæ, & omnem euentum sine tristitia ferebat. Vitam eius Diogenes Laërtius describit libro 2. Chlamys autem grammaticis vestem purpuream significat. Item Valerius Maximus libro 4. capite 3. Et Horatius lib. 1. Epist. ad Sæuam:*

Si pranderet olus patienter regibus vti
Nollet Aristippus si sciret regibus vti,
Fastidiret olus —. *Inter hunc & Diogenem Cynicum nonnulla fuit æmulatio ob diuersum vitæ institutũ. Diogenes Aristippum appellabat canem regium, quod Dionysium Siciliæ tyrannum coleret. In quem vicissim Aristippus: Si Diogenes sciret vti regibus, non vesceretur crudis oleribus. Contrà Diogenes: Si Aristippus didicisset esse contentus crudis oleribus, non esset canis regius. Y* Niciæ.] *Siquidem à Syracusanis in carcerem coniectus sibi mortem conscuit, vt Plutarchus & Iustinus copiosè scribunt. Lucianus ad Siciliam alluſit, in qua Plato parasiticam infeliciter exercuit: Nicias autem aduersa cum fortuna pugnauit. Z* Aristoxenus Musicus.] *Musicus dictus fuit à patre, Musicæ præcipuo magistro, authore Suida. Stephanus de Vrbibus in dictione Tarentum, scribit hunc fuisse patria Tarentinum, quem & inter celebres Pythagoricos commemorat. Hunc etiam Cicero & Gellius sæpe citant. a* Nelei parasitus.] *Hunc Athenæus lib. 4. dipnosophistũ: inter eos reges commemorat, qui bonorum voluminũ immensam copiam, ac inæstimabiles thesauros con-*

gesserint. β Euripides apud Archelaum.] *Hoc abunde docet Suidas & Gellius libro 15. Is cùm in conuiuio formosum Agathonem amplecteretur deosculaturque, cui iam barba prouenire cœperat: Archelaus amicis dixit: Ne miremini, nã pulchrorum etiam autumnus pulcher est. Ciuiliter excusauit amicum apud amicos. Pausanias in Græcia Attica (qui primus illi liber est) eum recenset inter eminentissimos quosq; viros, qui cum regibus familiariter vixerunt. Siquidem apud Polycratem Siciliæ tyrannum vixit Anacreon, cum Hierone Aeschylus & Simonides, cum Dionysio qui posterior tyrannus fuit in Sicilia, Philoxenus, cum Antigono Macedonum rege, Antagoras Rhodius & Aratus Solensis,* &c. γ Anaxarchus apud Alexandrum.] *Huius extat hæc improba ad Alexandrum vox, qui, vt Arrian. prodit, consolaturus Alexandrum, vino & iræ, consultoribus pessimis succumbentem, atque se ob Clii necem discruciantem: An tu Alexander sapientes, inquit, veteres ignoras, ideo assidentem Ioui iustitiam feciſſe, vt quicquid à Ioue decretum sanctumque foret, id iure factum videretur? Ita magni acta & gesta regis primùm quidem ab ipso rege, deinde ab alijs iusta censenda sunt. Sed mea vtique sententia, si approbentur ista, vt ab sapiente ac verè prorsum enunciata, bone deus, quantum inde erumpet malorum? Qui calamitatum taxabitur finus? Documento sit ipse Alexander, quem ita Anaxarchi præcepto imbutum prodiit memoriæ, ad id væsaniæ productum vt iam diuinos sibi deposceret honores. Quid ita adulanter insinuas, Anaxarche, assidere Ioui iustitiam. Imò verò si coniectatio non me fallit, non assidet iustitia Ioui: sed ipsa iustitia est, ac fas ipsum, & legum vetustissimus omnium, ac perfectissimus. Ita certè veteres prædicant, edocentq; absque iustitia nec ipsum quidem Iouem rectè posse imperare. Ea verò iuxta Hesiodum incorrupta virgo est, pudoris ac castitatis, vtiliumque contubernalis. Proinde reges item αἰδῶς, id est, castos venerabilesque nuncupare poëtæ solent. Hinc ergo colligendum, regiam facultatem esse sublimem, præcelsam, multis virtutibus circumseptam constipatamque, curis innumeris anxiam, & omnino vitam censeri laboriosissimam, si incumbentem oneris magnitudinem rectè metiaris, gerasque*

pro

pro ratione & dignitate. Proinde Seleucum regem dicere solitum scimus. Si multi scirent quantum sit negocij, tantummodo tot epistolas scribere ac legere: nec humi proiectum diadema tollerent. Quin & Philippus in regione speciosa castra metaturus, cùm moneretur illic non esse pabulum pro iumentis: O' Hercules, inquit, qualis est nostra vita, si etiã ad asinorum commoditatem viuere cogimur? Certè Anax veteribus rex dicebatur, quod Plutarchus tradit & repetit Eustathius, quia anacos dicitur medela, quòd illis subditorum cura incumbat. Anaxarchi meminit etiam Laërtius & Theodoritus Cyrensis Therapeutices libro octauo. δ Sunt in vita.] *Ab vsu eorum qui ipsas profitentur, αὐτίθεσις per diuisionem temporum belli ac pacis.* ε Annunciatum est.] *De tempore belli: & quales circa hoc philosophi ac rhetores.* ζ At dux belli: denunciat vt ad delectum faciendum iuuenes.] *Qui de militari disciplina libros posteris reliquêre, eos haud ferè quenquam minorem septem aut decem annis, aut sex & quadraginta maiorem, militiæ & tyrocinio adscribi voluisse constat. Idque à Seruio Tullio vetere censore cautum fuisse primùm, quod æuo subsequente à Caio Graccho lege sacrata sancitum fuit. Causa autem hæc est, quòd citra eam ætatem aut supra, velut immaturos aut præduros, & effœtos militiæ rudimentis minimè idoneos putârunt. Ideo vetus constitutum erat, iuuenes nisi post pubertatem, & primo flore ætatis dum per ætatem laborem militarem ferre possent, florentes viribus, & ex vrbana, sæpiùs agresti iuuentute rusticis operibus duratos, militari sacramento & muneri adigere, singulosque militiæ per numerum in iuniorum tabulis adscribere, qui catalogi dicti: illosque ex corporis habitudine si apti militiæ, si lato pectore, si ceruice erecta, si fortis & strenuus: quæ species, qualisq; vigor, & quod robur virium foret internoscere, vt illorum forti fideliqúe opera resp. vti possit. Nam nimis pinguem, deformem aut mancum, desidem aut vecordem, tanquam minùs vtiles militiæ non adscribebant. Quippe Cato Censorius pinguem militem velut reipub. incommodum iure incessit: cuius inter guttur & inguen cuncta sub ventris dominio forent. In qua semel adscriptus nisi propter demerita exautoratus fo-*

ret, ipso nolente deleri nequibat. In quo id sedulò cauebatur, vt primum militiæ vinculum putarent, sacramenti religionem: secundum, singulorum amorem velut inexplicabilem nexum, cùm his qui vnà mœrerent: tertium, deserendi nefas. Εἰς τὴν κατάλογον.] Suidas: κατάλογος· ἡ ἀπογραφὴ τῶν ὀφειλόντων στρατεύεσθαι, καὶ ἡ ἐξεταζομένη ὁ πίναξ ἐφ' ᾧ ἀναγράφονται τῶν ὁπλιτῶν τὰ ὀνόματα: id est, Catalogus est descriptio illorum, qui in militiã delecti sunt, siue connumeratio aut album, in quo describuntur militum nomina. η Nunquid non.] Collatio Parasitorum. θ Priorum philosophorum atque rhetorum.] Democharis dixit, quemadmodum nemo possit è thymbra, siue satureia facere bonam lanceam, ita nec è Socrate probum militem. Sentiens militibus conuenire ferociam, quum Socrates esset omnium iniuriarum tolerantissimus. Quidam hoc tribuunt Crateti. Vide Athen. lib. 5. Dipnosoph. ι Equidem ex rhetorum numero Isocrates.] Notum est, Isocrati defuisse τόλμαν καὶ φωνῆς μέγεθος, τὰ κυριώτερα τῆς ῥήτορος (vt inquit Dionysius) à gerenda igitur repub. abstinere coactus est. Hinc dixit, se mille drachmis docere: sed à quo ipse doceretur audaciam & vocis magnitudinem illi se decies mille drachmas numeraturum. Is forenses causas fugisse testatur in oratione de permutatione facultatum, cùm inquit: Me verò nemo vnquam vidit, nec in conciliabulis, nec in iudicijs, nec in prætorijs, nec apud arbitros: sed ita hæc omnia fugio, vt nullus ciuis alius. Cicero in Bruto, siue de Claris oratoribus, dicit eum forensi luce caruisse. Sed eam gloriam inter parietes aluisse. Suidas καὶ λάθρᾳ μὲν τὴν φωνῆς τοῦ ὑπονίαν ἀσκήσας σφόδρα εἶπεν: id est, propter vocis defectum causas nõ egit. Τζετζες δ' ἀλλόκοτον αὐθρώπων δ' ὦ Ἰσοκράτης πάντων: id est, Isocrates omnium hominum timidiss. Percontanti qui fieri posset, vt quum ipse non esset ad dicendum accommodus, alios redderet idoneos? Quoniam cotes, inquit, ipsæ quidem secare non possunt, ferrum tamen reddunt acutum. Hoc videtur imitatus Horatius:

— fungar vice cotis, acutum
Reddere quæ ferrum valet, exors ipsa secandi.

κ Demades, Aeschines, Philocrates, Hyperides, Demosthenes, Lycurgus, Isocrates.] Hos omnes antiquos rhetores

rhetores simul Athenis ætas vna tulit, quorum vitas posteris reliquit Plutarchus, de quorũ dicendi charactere abundè Hermogenes περὶ τοῦ πολιτικοῦ λόγου. Cicero de Claris oratoribus. Quintilianus libro 1. Plutarchus quoq; in Phocione hæc longè fusiùs describit. λ Antesignanus illorum atque coryphæus.] *Nempe Demosthenes: quod & Plutarchus scribit in Demosthene. Demosthenis claritatem atque virtutem memoriæ, animisque hominum commendauit etiam Lucianus in Encomio Demosth.* μ Philippus Macedonum exitium.] *Verba sunt ex Philippicis Demosthenis, qui ad dicendũ, quàm pugnandum instructior fuit.* ν Abiecto clypeo aufugit.] *Demosthenes clypeo suo literis aureis inscripserat, ἀγάθῃ τύχῃ:* id est, *bona fortuna. Attamen cùm ad pugnam ventum esset, ilicò proiecto clypeo aufugit. Id quum illi probro daretur, quòd ῥίψασπις esset, elusit euulgato versiculo:*

Ἀνὴρ ὃ φεύγων καὶ πάλιν μαχήσεται: *id est,*

Vir qui fugit, rursus redintegrabit prælium.

Indicans vtilius esse patriæ, fugere quàm prælio mori: mortuus enim non pugnat, at qui fuga quæsiuit salutem, potest in multis prælijs patriæ vsui esse. Græcis autem prouerbiali conuicio dicuntur ῥιψάσπιδες, ignaui ac timidi, quiq; in acie locũ deserunt, ac clypeum obijciunt. Vsque adeò verò probrosum habebatur antiquitùs clypeum abijcere, vt Lacedæmonij Archilochum è finibus suis iusserint excedere, quòd scripsisset, satius esse clypeũ abijcere, quàm interire, teste Plutarcho in Apophthegmatis Laconicis. Id Archilochi distichon refertur ab Aristophane in fabula, cui titulus, εἰρήνη, estq; huiusmodi:

Ἀσπίδι μὲν σαίων τις ἀγάλλεται, ἣν παρὰ θάμνῳ.

Εντος ἀμώμιτον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων: *id est,*

Scuto aliquis gaudet Saiorũ ego quòd bene pul-
Deserui nolens inter opaca rubi. (chrum

Interpres admonet, Saios esse Thraciæ populos, aduersus quos bellans Archilochus fugerit, abiecto clypeo. Cuius exemplum postea secutus est Demosthenes, cui Aeschines in apologia obijcit, ὡς ἐνεγράφη λευποταξίου: id est, *quòd illi dies esset dictus ob desertum ordinem. At ille eum qui diem ipsi dixerat, ad extremum adegit diem, occiso eo Aristarchi præsidio, quemadmodũ*

ibidem criminatur Aeschines. ξ Solus autem sapiens.] *Athenæus libro 5. dipnosophistωn, Socratis innumeras* ψευδοστρατείας *descripsit.* ο At si videtur.] *Contraria exempla parasitorum.* π Nestor ille.] *Huic Homerus, vt tria secula, ita plusquàm mellitam quandam facundiam effingit. Sic enim ait in Iliad.* α:

—Τοῖσι δὲ Νέστωρ
Ἡδυεπὴς ἀνόρουσε λιγὺς πυλίων ἀγορητὴς
Τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.
Post hos assurgit Pylius dux ille disertus
Nestor, cuius ab ore fluit vox melle liquenti
Dulcior—.

Quem locum imitatus Theocritus, authore Plutarcho, scripsit in Bucolicis:

Οὕνεκα οἱ γλυκὺ μοῦσα κατὰ στόματος χέε νέκταρ. *id est,*
Propterea quòd in os illi prædulce Camæna
Infudit nectar —.

ρ Iam confectus.] *Illi tres ætates attribuit Homerus Iliad.* α. *& in Odyss.* ζ:

Τρὶς γὰρ δή μιν φασὶν ἀνάξεσθαι γένε' ἀνδρῶν. *id est,*
Illum iam exegisse hominum tria secula fama est.

Et Iuuenalis:

—atq; suos iam dextra computat annos.

Tertiam ætatem indicans. Vide nostram annotationem de Nestore in Macrobijs. σ Idomeneus atq; Nestor.] *Il.* β:

Νέστορα μὲν πρώτιστα, καὶ ἰδομενῆα ἄνακτα, &c.

τ Apud Cænea atq; Exadium.] *Nestor Iliad. lib.* α. *dicit se cum præstantissimis viris vixisse, nempe Perithoo, Driante, Cæneo & Exadio. Sic autē, inquit,* Καινέατ' Ἐξαδίον τε, &c.

υ Etenim Hectorem.] *Hæc omnia Homerus describit luculenter Iliad. lib.* π. φ At Achillē Paris.] *Id quod Quint. Calaber lib.* γ. *Paralipomenon.* i. *derelictorum ab Homero, & Ouid. lib.* 12. *Metam. elegantissimè describunt.* χ Duo viri.] id est, *Hector & Euphorbus.* ψ Cadauer eius.] *Iliad.* χ. *sic:*

Σῶμα δὲ οἴκαδ' ἐμὸν δόμεναι πάλιν, &c.

ω Si mihi viginti.] *Iliad.* ψ. *cum sequentibus versibus.* A Ipsum, ô Tychiade.] *Comprobatio ab etymologia appellationis.*

nis. B Merionem.] *De Merione quis & qualis fuerit, vide Hom. Iliad. ψ.* Γ Marti æqualem.] *Iliad. γ. & in catalogo nauium.* Δ Thucydides.] *Locus in sexto est, vbi ἀριστογείτων ἀνὴρ τῶν ἀστῶν μέσος πολίτης pro, δημολιτικὸς, πολίτης ponitur, pro πένης, μέσος. Cæterùm latenter parasitũ per Aristogonita innuit. ἄριστον enim prandiũ, & γείτων vicinus prandio: quemadmodum παράσιτος, à παρὰ & σῖτος.* E Armodij] *Armodij copiosè meminit Thucyd. lib. 6. belli Pelop.* Z Et nunc in foro stat.] *Antipho Rhamnusius, quum apud Dionysium quæreretur, quod æris genus esset omniũ optimum? Ex quo, inquit, Athenienses statuas fecerunt Harmodio & Aristogitoni. nimiùm liberè significans tyrannos è medio tollendos. Nam ob eiectos tyrannos Athenienses illis statuas erexerũt. Author est Philostratus in Sophistis. Hoc, ni me fallit memoria, Diogeni Cynico adscribit.* H Nónne sub initium.] *Effictio parasiti ad prælium euntis.* Θ Vlysses fas esse contendit.] *Vlysses Iliad. lib. τ. multis verbis ostendit, militem ieiunũ nequaquam in aciẽ esse adducendũ. Ad hæc Theocrit. in Syrac. πασσάμενος ἐπίστασσε:* id est, *Impera satur. Cicero scribit populo saturo nihil esse lætius aut alacrius. At diuersum sentit Lucanus, dũ inqt:*

—nescit plebs ieiuna timere.

I Non secus atq; Aiax.] *Homerus Iliad. θ:*

Τεῦκρος δ' εἵνατος ἦλθε παλάνθονα τόξα τιταινῶν
Στῆ δ' ἄρ' ὑπ' αἴαντος σάκεϊ τελαμωνιάδαω.

K Cæterùm in pace.] *Transitio ad tempus pacis, & quis in eo vsus rhetorum, Philosophorum & parasitorum.* Λ Parasitus non in forum prodit.] *Anacharsis Scytha aiebat forum esse locum mutuis hominum fraudibus ac rapinis destinatum. Notans mores vendentium, per fas nefasque lucra venantium. Plutarchus in libello de Fœnore, esse forum dicit ἀσεβῶν χῶραν:* id est, *impiorum regionem. Ex quo arbitror Marc. Catonem censuisse, forum muricibus sternendum. Sed & moderatius Columella: Ne caninum quidem, inquit, sicut dixêre veteres, studium præstantius, locupletissimum quemque allatrandi, & contra innocentes, ac pro nocentibus neglectum, à maioribus, à nobis etiam concessum intra mœnia & in ipso foro latrocinium. Quod nisi cupedijs suffarcinatus, & ferentarijs*

onustus libellis pergas, quibus dorophagos expleas, sordidósque ac nummarios, luditur opera,&c. Qui plura de fori vituperatione volet, legat Cælij cap.9. libri lectionum antiquarum vicesimi octaui. M Quod canis in balneo.] *Vtitur eo adagio Lucianus in Sermone aduersus indoctum, libris tumentem. vt enim in balneo nullus est omnino canum vsus, sic philosophus in conuiuio prorsus est inutilis.* N Sed age.] *Vita priuata & domestica.* Ξ Primùm igitur.] *Ambitio, & auaritia.* O Non solúm.] *Affectus & perturbationes animi.* Π Ignoras.] *Obiectio.* P Neque enim.] *Elusio à coniunctis.* Σ Baculis armati incedunt.] *Pallium, pera, baculus Cynicorum insignia sunt. Herculi enim se similes dicebant, quòd baculum ferrent, vt ille clauam, verùm etiam quia eum in totum se imitari profitebantur.* T Nullus veró.] *Adulteria, rapinæ, &c. publica crimina.* Y At per Iouem Parasitus.] *Exitus vitæ & mors, quam confert cum exitu rhetorum & philosophorum, mali in hac vita florent magis quàm boni, sed exitus acta probat.* Φ Sumpto veneno.] *Athenienses Socratem Apol. oraculo omnium mortalium sapientiß. iudicatum, veneno necârunt. ab ijs eodem supplicio Phocion est interemptus, qui boni appellationem meruit, Aeschines κατὰ τίμαρ Socratem ab Atheniensibus veneno sublatum refert, quòd Critiam vnum è 30. tyrannis, popularis status euersoribus erudisset. De eius accusatoribus & morte, plura annotauimus in Bis accusato. Erga Themistoclem quoque Aristen, Alcybiaden, Tyrtæum, Homerum, & alios permultos viros illustres, Athenienses fuêre ingratissimi & crudelissimi, vt author est Laërtius.* X Hæc equidem.] *Commendatio parasitices ex locis finalibus.* Ψ Gygis opulentiam.] *Ex Suida, Herodoti Clio, Cicerone Offic. 3. Iustini primo, notissimus est Gyges, quem locupletissimum fuisse ex Strabonis quoque θ. & ιδ. scimus.* Ω Quod reliquum est.] *Quòd etiam nomen parasiti honestum, ab etymologia & analogis. Si autem Græcam interpretationem admittamus, ij sunt, qui παρὰ:* id est, *iuxta, σιτία:* id est, *cibaria versantur, quiq́ue pabuli causa potentiori alicui assentantur, & risum mouent, applaudunt, arrident, adulantur, omnemq́ue indignitatem perferunt, seseq́;*

ridendos

videndos præbent, vt alienum cibum sectari, & apud illos conuiuari liceat. a a Velim nolim.] *Conclusio. volentem nolentem oportet te sequi, contraq; sententiam animi mei.*

ΦΙΛΟΨΕΥΔΗΣ, ἢ ἀπίστων.

PHILOPSEVDES, sive Incredulus.

Thoma Moro interprete.

ARGVMENTVM.

DIsputatio est de vi magica, de incantamentis, de spectris & mortuorum animis, an eæ videlicet super terram ambulent, seseque quibus libitum fuerit, ostendant: cuiusmodi & hodie quædam superstitione atq; illusionibus dæmonum vexati pleriq; credunt. Quanquam autem alia quadam ratione adductus Lucianus (eum enim intelligo sub Tychiadis persona sentẽtiam suam hic exponere) omnia ista pro nugis & impostoris ducat, nempe Democriti authoritatem (vt ipse innuit) secutus, qui animas à corporibus segregatas nihil esse censuerit, illa tamen interim contendit, quæ & nostræ ætatis ac religionis homines saniores paulò, ac prauis superstitionibus minùs dediti plerique sentiunt: videlicet spectra atque phantasmata huiusmodi omnino nulla esse, aut si quæ etiam sint, dæmonum illusiones quasdam esse, quæ veritate ac rectis opinionibus munitis haudquaquam nocere possint. Deinde autem & magicas vires, & incantationes, non aliud quàm meras præstigias esse, quibus imperitorum oculi ac mentes circumueniantur. Fingitur autem res apud Eucratem philosophum agi, quò videlicet iterum philosophorum vanitatem persequatur, vt qui veritatem ac sapientiam apud alios profitentes, ipsi interim apud sese nugis & incredibilibus huiusmodi rebus animo adhæreant, nullis certis rationibus innitentes,

ſed febricitantium apparitionibus ac ſomnijs, & meris anicularum fabulis fidem dantes. Tota enim confirmatio philoſophorum exemplis & apparitionibus cõſtat, quæ Tychiades partim ridendo, partim ab inconſequentibus & cauſarum defectu diluit. Exordium ab admiratione ſumitur, qua ille affectum mentiendi in pleriſque præſertim philoſophis & ſapientiæ profeſſoribus nulla probabili cauſa impellente, miratur. Titulus ab vtraque parte impoſitus eſt, hinc ab eo qui rebus huiuſmodi fidem negat: illinc, ab ijs qui mendacia talia aſtruunt, & ex ijs quaſi quandam voluptatem captant.

ΤΥΧΙΑΔΟΥ ΚΑΙ Φιλοκλέους.

Ἔχεις μοι, ὦ Φιλόκλεις εἰπεῖν, τί ποτε ἄρα τοῦτό ἐστιν, ὃ τοὺς πολλοὺς εἰς ἐπιθυμίαν τοῦ ψεύδεσθαι παράγεται, ὡς αὐτοὺς τε χαίρειν μηδὲν ἡγιὲς λέγοντας, καὶ τοῖς τὰ τοιαῦτα διεξιοῦσι μάλιστα προσέχειν τὸν νοῦν; Φιλ. πολλὰ, ὦ Τυχιάδη, ἐστὶ, ἃ τοὺς ἀνθρώπους ἐνίους ἀναγκάζει τὰ ψευδῆ λέγειν, ἐς τὸ χρήσιμον ἀπεβλέποντας. Τυ. οὐδὲν πρὸς ἔπος ταῦτα φασὶν,

TYCHIADES AC Philocles.

Potes mihi, Philocles, dicere, quidnam id tãdem ſit quod multos in mentiendi cupiditatem adducit, vt pariter gaudeant quum & ipſi nihil ſani loquuntur, & his qui talia narrant, maximè animum intendant? PHIL. *Multa, Tychiade, ſunt, quæ nonnullos mortales mentiri compellunt, quia* [a] *in rem vident conducere.* TYCH. [b] *Nihil ad rem hæc, vt aiunt: neque*

οὐδὲ περὶ τούτων ἠρόμην, ὁπόθι τῆς χρείας ἕνεκα ψεύδονται. συγγνώμης τυγχάνουσιν οὗτοι γε μᾶλλον, καὶ ἐπαίνου τινὲς αὐτῶν ἄξιοι, ὁπόθι ἢ πολεμίους ἐξηπάτηκαν, ἢ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῷ τοιούτῳ φαρμάκῳ ἐχρήσαντο ἐν τοῖς δεινοῖς, οἷα πολλὰ καὶ Ὀδυσσεὺς ἐποίησε, τοῦ τε αὐτοῦ ψυχὴν ἀρυσάμενος, καὶ τὸν νόστον τῶν ἑταίρων. ἀλλὰ περὶ ἐκείνων, ὦ ἄνθρωπε, φημί, οἳ αὐτὸ ἄνευ τῆς χρείας τὸ ψεύδεσθαι περὶ πολλοῦ τῆς ἀληθείας τίθενται ἡδόμενοι τῷ πράγματι, καὶ ἀστειευόμενοι ἐπ' ὀλιγίστῳ πάσῃ ἀναγκαίᾳ. τούτους οὖν ἰδεῖν ἐθέλω ἀληθῶς, τίνος ἀγαθοῦ τοῦτο ποιοῦσιν. ΦΙΛΟΚΛΗΣ. Ἤ που κατανενόηκας ἤδη τινὰς τοιούτους, οἷς ἔμφυτός ἐστιν ἔρως οὗτος ὅτι πρὸς τὸ ψεύδεσθαι; ΤΥΧΙΑΔΗΣ. Μάλα πολλοί εἰσιν οἱ τοιοῦτοι. ΦΙΛΟΚΛΗΣ. Τί δ' ἂν ἄλλο, ἢ ἄνοιαν καὶ ἀλλοφροσύνην αὐτοῖς φάναι τὸ μὴ ἀληθῆ λέγειν, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον τοῦ βελτίστου προαιρεῖσθαι;

neque enim de his rogabam, c qui quum vsus postulat, mentiuntur. Venia nimirum hi, imò laude plerique eorum digni sunt, quicunque vel hostes fefellerunt, vel ad salutem tali quopiam pharmaco vsi sunt in necessitatibus, cuiusmodi d multa Vlysses etiam fecit, vt & vitam suam, & sociorum reditum redimeret. Sed de illis, vir optime, dico, qui nulla necessitate mendacium ipsum veritati longè anteponunt, ipsa re videlicet delectati, atque in ea sine vlla idonea occasione versati. Isti ergo scire cupio cuius commodi gratia, istud agunt. PHILOS. An alicubi tales aliquos iam deprehendisti, quibus hæc insita sit mentiendi libido? TYC. Et quidem admodum multi sunt huiusmodi. PHILOS. Quid aliud ergo in causa sit quòd mentiuntur, nisi dementia? si quidem rem pessimam optimæ loco præoptant.

ρόντα. Τυχ. οὐδὲν τοῦτο, ἐπεὶ πολλοὺς ἄν ἐγὼ δοκῶ δέξαιμι, σωφρονοῦντα τἄλλα, καὶ τοῦτο μάλιστα θαυμασούς, οὐκ οἶδ' ὅπως ἐπαινοῦντας ὅμως τοῦτο ὃ μισῶ, καὶ φιλοψευδεῖς ὄντας, ὡς ἀνιᾶσθαί μοι, εἰ τοιοῦτοι ἄνδρες ἄπαντα τὰ πάλαι, ὅμως χαίρουσιν αὐτοῖς τι, καὶ τοὺς ἐντυγχάνοντας ἐξαπατῶντες. ἐκείνους μὲν γὰρ τοὺς παλαιοὺς πᾶς ἐμοὶ δοκεῖ καὶ Ἡσίοδον, καὶ Κτησίαν τὸν Κνίδιον, καὶ πρὸ τούτων τοὺς ποιητὰς, καὶ τὸν Ὅμηρον αὐτὸν, ἀποδέχεσθαι ἄνδρας, ἐγγράφως ὡς ψεύματι διαχειμένους, ὡς μὴ μόνον ἐξαπατᾶν τοὺς τότε ἀκούοντας αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ μέχρις ἡμῶν διικνεῖσθαι τὸ ψεῦδος, ἐν δέλτοις ἐν λαμίσιις ἔτεσι, καὶ μύτροις φυλαττόμενον. ἐμοὶ γὰρ πολλάκις ἀλγεῖσθαι ὑπὲρ αὐτῶν ἔπεισιν, ὁπόταν οὐρανοῦ δεῖσθαι, καὶ Προμηθέως δεσμὰ διηγῶνται, καὶ Γιγάντων ἀνάστασιν, καὶ τὰ ἐν Ἅιδου πᾶσαν τραγῳδίαν,

ptant. TYC. *Hoc nihil est:* nam ego tibi multos ostenderim ac cætera prudentes, ac sapientia mirabili: nescio tamen quo pacto captos hoc malo, mendaciisque studiosos, adeò vt ego certè molestè feram, quòd viri tales, omnibus cæteris in rebus optimi, gaudent tamen & se, & eos in quos inciderint, fallere. [c]*Nam* veteres illi, *id quod tibi notius est quàm mihi*, [f] *Herodotus*, Cteſiásque Cnidius, atque his superiores, denique Homerus ipse, viri celebres, mendacijs etiam scriptis vtebantur, vt non solùm eos fallerent à quibus tunc audiebantur, verùm vsque ad nos etiam mendacium per manus traditum peruenirent, in pulcherrimis versibus metrisque seruatum. Me ergo sæpe illorum versuum nomine subijt pudor, si quando cœli sectionem, ac Prometheï vincula recensent, Gigantumque rebellionem, atque omnem illam de Inferis tragœdiam:

γῳδίαν, καὶ ὡς δι' ἔρωτα, ὁ Ζεὺς ταῦρος ἢ κύκνος ἐγένετο, καὶ ὡς ἐκ γυναικός τις ἐς ὄρνεον ἢ ἐς ἄρκτον μετέπεσεν· ἔτι δὲ Πηγάσους, καὶ Χιμαίρας, καὶ Γοργόνας, καὶ Κύκλοπας, καὶ ὅσα τοιαῦτα, πάνυ ἀπλόκοτα, καὶ τεράστια μυθίδια, παίδων ψυχὰς κηλεῖν δυναμένα, ἔτι τὴν Μορμὼ, καὶ τὴν Λάμιαν δεδιότων. καί τοι τὰ μὲν τῶν ποιητῶν ἴσως μέτρια· τὸ δὲ καὶ πόλεις ἤδη, καὶ ἔθνη πολλὰ κοινῇ καὶ δημοσίᾳ ψεύδεσθαι, πῶς οὐ γελοῖον; εἰ Κρῆτες μὲν, τοῦ Διὸς τάφον δεικνύοντες, οὐκ αἰσχύνονται· Ἀθηναῖοι δὲ τὸ Ἐριχθόνιον ἐκ τῆς γῆς ἀναδοθῆναί φασι, καὶ τοὺς πρώτους ἀνθρώπους ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἀναφῦναι, καθάπερ τὰ λάχανα, πολὺ σεμνότερον οὗτοι τῶν Θηβαίων, οἳ ἐξ ὄφεως ὀδόντων, Σπάρτους τινὰς ἀναβεβλαστικέναι διηγοῦνται. ὅς δ' ἂν οὖν ταῦτα, καταγέλαστα ὄντα, μὴ ἰκάνοι ἀληθῆ εἶναι, ἀλλ' ἐμφρόνως ἂν ἐξετάζων

gœdiam: & quo pacto ob amorem Iupiter in taurum & cygnum versus sit: & quemadmodum ex muliere quispiam in auiculam vrsámve mutatus sit: Pegasos prætereà, Chimærásque & Gorgonas, ac Cyclopas, atque id genus omnia, admodum absurdas monstrosásque fabulas, & quæ mentes afficere puerorum queant, qui laruam adhuc lamiámque netuunt: quanquam poëtica sint fortasse tolerabilia: at vrbes iam gentésque totis vna voce ac publicitùs nentiri, an' non hoc ridiculum? veluti cùm Cretenses sepulcrum Iouis osterdere non pudet: & Athenienses Erichthonium editum è terra ferunt, primósque illos homines in Attica olerum more ex terra emersisse. Hi tamen multò verecundiores quàm Thebani, qui ex serpentis dentibus satiuos quosdã progerminasse narrant. quòd si quis hæc, quum sint ridicula, vera esse non credat,

ζων ταῦτα, Κοροίβου τινὸς, ἢ Μαργίτου νομίζοι τοῦ πείθεσθαι, ἢ Τριπτόλεμον ἐλάσαι διὰ τοῦ ἀέρος, ἐπὶ δρακόντων ἑπόπτερων, ἢ Πάνα ἥκειν ἐξ Αρκαδίας, σύμμαχον ἐς Μαραθῶνα, ἢ Ωρείθυιαν ἑπὸ τοῦ Βορέου ἀναρπασθῆναι, ἀσεβὴς οὗτός γε καὶ ἀνόητος αὐτοῖς ἔδοξεν, οὕτω παθήλοις καὶ ἀληθέσι πράγμασιν ἀπιστῶν. ἐς τοσοῦτον ἐπικρατεῖ τὸ ψεῦδος. Φιλ. ἀλλ' οἱ μὲν ποιηταὶ, ὦ Τυχιάδη, καὶ αἱ πόλεις δὲ συγγνώμης τυγχάνοιεν ἂν, οἱ μὲν τὸ ἐκ τοῦ μύθου τερπνὸν ἐπαγωγότατον ἐγκαταμιγνύντες τῇ γραφῇ, οὗπερ μάλιστα δέονται πρὸς τοὺς ἀκροατάς· Αθηναῖοι δὲ καὶ Θηβαῖοι, καὶ εἴ τινες ἄλλοι, σεμνοτέρας ἐπιφαίνονται τὰς πατρίδας ἐκ τῶν τοιούτων. εἰ γοῦν τις ἀφέλοι τὰ μυθώδη ταῦτα ἐκ τοῦ Ελλάδος, οὐδὲν ἂν ἡμωλύσῃ λιμῷ τοὺς περιηγητὰς αὐτῶν διὰ-

credat, sed ea prudenter examinans, Corœbi cuiuspiam, aut Margitæ existimet esse, si quis aut Triptolemum credat in alatis draconibus per aërem vectum esse, aut [h] *Pana quendam ex Arcadia in Marathonem venisse auxilio, vel* [i] *Orithyam à Borea raptam esse, impius nimirum hic atque insanus videatur eis: quippe qui tam manifesta veráque non credat. vsqueadeò obtinet mendacium.* PHILOS. *At poëtis Tychiade, vrbibúsque fuerit fortassis ignoscendum: nam illi delectationem illam quæ ex fabula proficiscitur, vt quæ maxima sit illecebra, poëmatibus suis immiscent, qua potissimùm erga auditores opus habent. Athenienses verò, Thebaniqúe, & si qui sunt alij, patriæ suæ plus maiestatis ex huiusmodi figmentis conciliant. Quòd si quis fabulas auferat è Græcia, nihil obstiterit quò minus earum narratores fame inte-*

ἀφορμῶσι, μηδὲ ἀκροατὴν τῶν ξένων τὸν τυχόντα ἀκούσαντα ἐθελησάντων. οἱ δὲ μηδεμίας ἕνεκα τοιαύτης αἰτίας, ὅμως χαίροντες τῷ ψεύσματι, παντελῶς ἀκόπως λοιδοροῦσιν ἄν. Τυ. εὖ λέγεις· ἐγὼ γὰρ παρὰ Εὐκράτους ἥκω σι, τοῦ πάνυ, πολλὰ τὰ ἄπιστα καὶ μυθώδη ἀκούσας· μάλιστα δὲ μεταξὺ λεγομένων ἀπιὼν, ὡχόμην, ὃ φέρων τοῦ πράγματος τὴν ὑπερβολὴν, ἀλλά μοι ὥσπερ αἱ Ἐριννύες ἐξήλασεν, πολλὰ τεράστια καὶ ἀπόκοτα διεξιόντες. Φι. διὰ ταῦτα, ὦ Τυχιάδη, ἀξιόπιστος ὁ Εὐκράτης ἐστί. καὶ ἆρ' ἂν δύναιο σὺ σαφῶς, ὡς ἐκεῖνος, οὕτω βαθὺν πώγωνα διαθεμένου, ἑξηκοντούτην ἀνδρα, ἔτι μὴ φιλοσοφίᾳ ξυὼν τὰ πολλὰ, πολυμάθειαν ἂν μὴ ἄλλο τινὸς ψευδομένου ἀκοῦσαι παρὼν, ἐφ' ὅπως αὐτός τι διαμάθοι τοιοῦτον. Τυ. ἀλλὰ οἶδα, ὦ ἑταῖρε, εἰ μὴ ἔπαθον, ὅπως ὁ αὐτὰ ἐπιστάμενος, ὡς δὲ μὴ ἐπόμνυτο τοῖς πολλοῖς

intereant, quando iam nemo futurus sit hospitum, qui verum vel gratis audire velit. At si qui nulla tali causa, gaudent tamen mendacio, hi omnino ridiculi meritò videantur. TYC. Rectè dicis. nam ego protinus ab Eucrate illo celebri venio, vbi multa incredibilia ac fabulosa quum audiissem, imò verò medio in sermone discessi, non ferens narrationem tam supra fidem, sed me velut furiæ quædam abegerunt, dum monstrosa multa atque absurda referrent. PHILO. Atqui, Tychiade, vir grauis Eucrates est, & nemo certè crediderit illum tam promissa barba, virum sexagenarium, & qui præterea sit plurimùm in philosophia versatus, sustinuisse vt alium quenquam audiret se præsente mentientem, nedum vt ipse tale quicquam audeat. TYC. At nescis, amice, qualia referebat: tum ea

quàm constanter asserebat: præterea quàm sanctè in plerisq; iurabat,

πλείστις, παρασησαμβ@ τὰ παιδία· ὥστε μοι καὶ ἀπορρίπτοντας αὐτὸν, ποικίλα ἐννοεῖν, ἄρτι μὲν, ὡς μεμάνοι, καὶ ἐξῆν ἤδη ἰατρικήτ@, ἄρτι δὲ, ὡς γόης ὤν, ἅρα δοσῦν χρόνον ἐπιλήθοι με, ὑπὸ τῆ λεοντῆ γελοῖόν τινα πίθηκον περιάπτων· οὕτως ἄτοπα διηγεῖτο. Φι. τίνα ταῦτα, πρὸς τῆς Ἐπίας, ὦ Τυχιάδη; ἐθέλω γὰρ εἰδέναι, ἵν' τινα τλὼ ἀλαζονείαν ὑπὸ ἡλικιώτου ὢν πώγωνι ἔσκιωγ. Τυ. ἤιδειν μὲν καὶ ἄλλοτε, ὦ Φιλόκλεις, φοιτῶν πρὸς αὐτὸν, εἴ ποτε πολλὴν τλὼ σχολὴν ἄγοιμι. τήμερον δὲ Λεοντίχῳ συγγενέσθαι δεόμεν@ (ἑταῖρ@ δέ μοι, ὡς οἶσθα) ἀκόλουθος παρὰ τὸ παιδὸς, ὡς παρ' Εὐκράτην ἔφθημεν ἀπιόντες, νοσοῦντα ἐπισκεψόμεν@, ἀμφοῖν ἕνεκα, ὡς καὶ τῷ Λεοντίχῳ συγγνοίμην, διὰ πάνυ ἥδομαι (ἠγνοήσκειν γάρ, ὡς νοσοίη) παραγίγνομαι πρὸς αὐτόν. εἰσέισκω δὲ αὐτὸς

iurabat, admotis etiam filijs, adeò vt ego quum eum respicerem, varia mecum cogitarem, interdum quidem illum insanire, neque animo constare: interdum verò ita cogitabam fugisse me quòd impostor esset, ac tantum temporis [k] sub leonis pelle ridiculum quandam simiam circuntulisset: adeò absurda narrabat. PHI. Quænam illa per Lares sunt, Tychiade? nam cupio cognoscere quámnam præstigiatur sub tam longa barba occuluerit. TYC. Solebam quidem etiam aliàs Philocles aliquoties eum interuisere, siquando videlicet multo ocio abundarem. Hodie verò quum opus esset mihi conuento Leontycho (est autem, vt scis, amicus mihi) edoctus à puero eum se ad Eucratem mane contulisse, vt eum morbi inspiciendi causa viseret: amborum nomine, nempe vt & Leontichum conuenirem, & Eucratem viderem (ignoraueram autem quòd ægrotaret) ad eum peruenio. At Leonti-

αὐτόθι τὸν μὲν Λεόντιχον οὐκ ἔτι, ἐφθάκει γὰρ, ὡς ἔφασκον· ὀλίγον πεφεξεληλυθὼς, ἄλλους δὲ συχνοὺς, ἐν οἷς Κλεόδημός τε ἦν, ὁ ἐκ τοῦ περιπάτου, καὶ Δεινόμαχος ὁ Στωϊκὸς, καὶ Ἰών. οἶσθα τὸν ἐπὶ τοῖς Πλάτωνος λόγοις θαυμάζεσθαι ἀξιοῦντα, ὡς μόνον ἀκριβῶς κατανενοηκότα τὴν γνώμην τοῦ ἀνδρὸς, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀποφητεῦσαι δυνάμενον. ὁρᾷς οἵους ἄνδρας σοι φημὶ, πανσόφους καὶ παναρέτους, ὅτι περὶ τὸ κεφάλαιον αὐτὸ, ἐξ ἑκάστης παιρέσεως, αἰδεσίμους ἅπαντας, καὶ μονονουχὶ φοβροὺς τὴν πρόσψιν. ἔτι καὶ ὁ ἰατρὸς Αντίγονος παρῆν κατὰ χρείαν, οἶμαι, τῆς νόσου ἐπικληθείς. καὶ ῥᾷον ἐδόκει ἤδη ἔχειν ὁ Εὐκράτης. καὶ τὸ νόσημα τῶν συντρόφων ἦν· τὸ ῥεῦμα γὰρ ἐς τοὺς πόδας αὖθις αὐτῶν κατεληλύθει. καθέζεσθαι οὖν με παρ' αὐτὸν, ἐπὶ τῇ κλίνῃ ὁ Εὐκράτης ἐκέλευεν, ἠρέμα ἐγκλίνας τῇ φωνῇ ἐς τὸ ἀσθενικόν, ὁ πό-

Leontichum ibi iam non inuenio (nam paulò antè, vt dicebant exiuerat) alios verò confertos reperio, in quibus erat & [1] Cleodemus Peripateticus, & Dinomachus Stoicus, & Ion, nosti virum? Illum dico qui ex Platonica doctrina magnam sui admirationem expectat, vt qui solus mentem viri deprehenderit, quique eius oracula alijs quoque possit enarrare. Vides quos tibi viros nomino, nimirum omni sapientia atque omni virtute præditos, vtpote ipsum ex quaque secta caput, reuerendos hercle omnes, atque aspectu propemodum terribiles. Aderat prætereà medicus Antigonus, vt vsui in morbo esset aduocatus opinor. Et meliùs iam habere se videbatur Eucrates: ac morbus quidam ex familiaribus erat. humor enim rursus in pedes ei descenderat. Sedere me ergo Eucrates in lecto iuxta se iussit voce, languidulè remissa paululùm

ὁπότε εἶδέ με, καί τοι βοῶντος αὐτοῦ, καὶ διατεινομένου τί, μεταξὺ εἰσιὼν, ἐπήκουον. καὶ γὰρ μάλα πεφυλαγμένος, μὴ ψαύσαιμι τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ἀπολογησάμενος τὰ συνήθη ταῦτα, ὡς ἀγνοήσαιμι νοσοῦντα, καὶ ὡς ἐπεὶ ἔμαθον, δρομαῖος ἔλθοιμι, ἐκαθεζόμην πλησίον. οἱ μὲν δὴ ἐτύγχανον ἤδη ὑπὲρ τοῦ νοσήματος τὰ μὲν ἤδη πεπαρηκότες, τὰ δὲ καὶ τότε διεξίοντες, ἔτι δὲ καὶ θεραπείας τινὰς ἕκαστος ὑποβάλλοντες. ὁ γοῦν Κλεόδημος, εἰ τοίνυν, φησὶ, τῇ ἀριστερᾷ τις ἀνελόμενος χαμόθεν τὸν ὀδόντα τῆς μυγαλῆς, οὕτω φονευθείσης, ὡς πεῖπον, ἐνδήσειεν εἰς δέρμα λέοντος, ἄρτι ἀπαλαγέντος, εἶτα περιαψεῖ περὶ τὰ σκέλη, αὐτίκα παύεται τὸ ἄλγημα. οὐχ εἰς λέοντος, ἔφη ὁ Δεινόμαχος, ἐγὼ ἤκουσα, ἐλάφου δὲ θηλείας, ἔτι παρθένου καὶ ἀβάτου. καὶ τὸ πρᾶγμα οὕτω πιθανώτερον· ὠκὺ γὰρ ἡ ἔλαφος, καὶ ἔρρωται μάλιστα ἐκ τῶν

quum me conspiceret: quanquam interim dum ingrederer, vociferantem eum ac vocem intendentem audieram: tamen ego admodum curiosè cauens ne pedes eius tangerem, vbi me vulgaribus istis verbis purgaueram quòd eum ægrotare nesciuerim: quod vbi rescîssem, curriculo venerim: adsedi propé. Et illis quidem sermo iam de morbo erat, & quædam iam antè dixerant, quædam verò etiam tunc narrabant: prætereà medicamenta quædam quisque proferebat. Cleodemus igitur: Si quis ergo (inquit) sinistra manu tollens humo [m] mustelæ dentem, sic interfectæ, vt antè dixi, in leonis pellem alligauerit, nuper excoriati, ac deinde circum crura posuerit, illicò sedatur dolor. Non in leonis pellem, inquit Dinomachus, vt ego audiui, sed in ceruæ potiùs fœmellæ virginis adhuc, & nondum initæ. & res quidem magis est hoc pacto credibilis: velox enim cerua est, maximéque

vales

τῶν ποδῶν. καὶ ὁ λέων ἄλκιμος μὲν, καὶ τὸ λίπος αὐτοῦ, καὶ ἡ χεὶρ ἡ δεξιὰ, καὶ αἱ τρίχες ἐκ τοῦ πώγωνος αἱ ὀρθαὶ, μεγάλα δύναιντο, εἴ τις ἐπίσταιτο αὐτοῖς χρῆσθαι μετὰ τοῖς οἰκείας ἐπῳδῆς ἑκάστῳ. ποδῶν δὲ ἴασιν ἥκιστα ἐπαγγέλλεται. καὶ αὐτὸς, ἦδ' ὃς ὁ Κλεόδημος, οὕτω πάλαι ἐγίγνωσκον, ἐλαφοῦ χρῆναι τὸ δέρμα εἶναι, διότι ὠκὺ ἔλαφος· ἔναγχος δὲ τίβυς ἀνὴρ σοφὸς τὰ τοιαῦτα μετεδίδαξέ με, εἰπὼν ὠκυτέρους εἶναι τῶν ἐλάφων τοὺς λέοντας· ἀμέλει, ἔφη, καὶ αἱροῦσιν αὐτὰς διώκοντες. ἐπῄνεσαν οἱ πρόντες, ὡς εὖ εἰπόντος τοῦ Λίβυος· ἐγὼ δὲ, οἴεσθε γὰρ, ἔφην, ἐπῳδαῖς τισι τὰ τοιαῦτα πάσχεσθαι, ἢ τοῖς ἔξωθεν πραρτήμασι, τοῦ κακοῦ ἔνδον διατρίβοντες; ἐγέλασαν ἐπὶ τῷ λόγῳ μου, καὶ δῆλοι ἦσαν κατεγνωκότες μου πολλὴν τὴν ἄνοιαν, ἐπεὶ μὴ ἐπισταίμην τὰ πεδηλότατα, καὶ περὶ ὧν ἂν οὐδεὶς φρονῶν ἀντείποι μὴ

valet pedibus: & leo quidem fortis est, pinguedóque eius, ac manus dextra, pilíque qui recti è barba prominent, magnam vim obtinent, si quis vti nouerit cum proprio cuique carmine: at pedum curam minimè pollicentur. Et ipse quoque, inquit Cleodemus, olim sic putabam ceruina pelle vtendum, propterea quòd cerua velox esset. at nuper vir quidam Libycus, peritus profectò in rebus huiusmodi, contrà me docuit, ceruis ostendens velociores esse leones: quippe qui eas, inquit, etiam persequendo capiunt. Laudabant qui aderant, tanquam rectè dixisset Libycus ille. Tum ego: Putatis, inquam, [n] incantamētis quibusdam sedari talia? aut foris admotis appendiculis, quum intus malum grassetur? Riserunt hunc sermonem meum: & palàm in me magnam damnabant amentiam, qui apertissimas res ignorarem, & quibus nemo qui sapiat, contradicat

μὴ ἀχὶ οὕτως ἔχειν. ὁ μὲν δὴ Ζηνόδοτος Ἀντίγονόν τε ἐδόκει μοι καθιᾶναι τῇ ἐρωτήσει μου· παλαιὸς γὰρ ἠμελεῖτο, οἶμαι, βουθῦν ἀξιῶν τὸν Εὐκράτη μισθὸν τῆς τέχνης, οἷνόν τε πραγίλλιον ἀσιτεῖσθαι, καὶ λαχανα σιτεῖσθαι, καὶ ὅλως ὑφαιρῶν ἀπὸ τόνου. ὁ γοῦν Κλεόδημος ὑπομειδιῶν ἅμα, τί λέγεις, ἔφη, ὦ Τυχιάδη, ἄπιστον εἶναί σοι δοκεῖ, τὸ ἐκ τῶν διαίτων γίγνεσθαί τινας ὠφελείας ἐς τὰ νοσήματα; ἔμοιγε, ἦν δ' ἐγὼ, εἰ μὴ παγυ τὼ ῥῖνα κορυσσης μετὸς ἄλω, ὡς πιστεύσειν τὰ ἔξω, καὶ μηδὲν κοινωνοῦντα τοῖς ἔνδοθεν ἐπιτάρουσι τὰ νοσήματα, μετὰ ῥημάτιων, ὡς φατὶ, καὶ γοητείας τινὸς ἐνεργεῖν, καὶ τοῦτο ἴασιν ἐπιπέμπειν πεσσρτώρμα· τὸ δ' ἐκ ἂν γένοιτο, ὁ δ' ἔν ἐστὶ Νεμέου λέοντος τὸ δέρμα ἐνδύσῃ τις ἐκ καθλικα ὅλας μυριάδας. ἐγὼ γὰρ αὐτὸν τὸν λέοντα ἅδλον πολλάκις χωλεύοντα ὑπ' ἀλγηδό-

quin sic se habeant. At mea dicus certè Antigonus delectari mihi visus est hac rogatione mea. Iamdudum autem neglectui habitus fuerat, opinor, quum opem Eucrati ferre ex arte vellet, denuncians videlicet vino vt abstineret, atque oleribus vesceretur, & vigorem animo omnino minueret. Cleodemus ergo subridens interim: Quid ais, inquit, Tychiade? incredibile tibi videtur esse vt ex rebus huiusmodi parentur quædam aduersus morbos remedia? Mihi certè videtur, inquam ego: nisi naribus adeò mucosis sim, vt credam ea quæ foris applicantur, nihilque cum his quæ morbos excitant, intus communicant: per verbula tamen, vt dicitis, ac præstigiatura operari: & quum appenduntur, sanitates immittere. id profectò nunquam fieri possit, nec si quis

vel in Neméi leonis pellem sedecim mustelas integras insuerit. Ego profectò leonem ipsum è doloribus sæpe claudicantem

γηδόνων, ἐν ὁλοκλήρῳ τῷ αὐτοῦ δέρματι· πάνυ γὰρ, ἰδιώτης, ἔφη ὁ Δεινόμαχος, εἶ, καὶ τὰ τοιαῦτα οὐκ ἐμέλησέ τοι ἐκμαθεῖν, ὅν τινα τρόπον ὠφελεῖ τοῖς νοσήμασι προσφρόμενα. καί μοι δοκεῖς οὐδὲ τὰ προφανέστατα ἂν παραδέξασθαι ταῦτα, τὸν ἐκ πρίοδου πυρετῶν τὰς ἀπρομπὰς, καὶ τὸν ἑρπετῶν τὰς καταθέλξεις, καὶ βουβώνων ἰάσεις, καὶ τἆλλα, ὁπόσα καὶ αἱ γρᾶσσι ἤδη ποιοῦσιν. εἰ δὲ ἐκεῖνα γίγνεται ἅπαντα, τί δή ποτε οὐχὶ ταῦτα οἰήσῃ γίγνεσθαι ἑπὸ τὸ ὁμοίων; ἀπέραντα, ἦν δ' ἐγὼ, ξυμπραίνῃ, Δεινόμαχε, καὶ ἥλω, φασὶν, ἐκκρούεις τὸν ἧλον· οὐδὲ γὰρ, ἃ φῂς, ταῦτα δῆλα μετὰ τοιαύτης δυνάμεως γιγνόμενα. ἢν γοῦν μὴ πείσῃς, πρότερον ἐπάγων τὸν λόγον, διότι φύσιν ἔχει γίγνεσθαι, τὸν τε πυρετὸν καὶ τὸν οἰδήματος δεδιότος ἢ ὄνομα θεσπέσιον, ἢ ῥῆσιν βαρβαρικήν· καὶ διὰ τὸν τοῦ ἐκ τοῦ βουβῶνος δραπετεύοντος, ἔτι τοι γραῶν μύθοι λεγό-

dicantem vidi in vniuersa sui ipsius pelle. Nimiùm idiota es, inquit Dinomachus, neque vnquam tibi curæ fuit, vt disceres quónam modo res istiusmodi aduersus morbos quum adhibentur, conferunt: ac mihi videris ne notissima quidem ista recepturus, febrium videlicet istarum profligationes, quæ certo quodam ambitu recurrunt, tum serpentum demulsiones, ac bubonum sanationes, & cætera quæcunque anus etiam iam faciunt. quòd si illa fiunt omnia, quur tandem non putabis hæc etiam similibus rebus fieri? Infinita congeris, inquam, Dinomache, o clauúmque, vt aiunt, clauo extrudis. Neque enim constat ea quæ commemoras, eiusmodi vi fieri. Quamobrem nisi reddita ratione persuaseris primùm natura fieri posse, vt febris tumórque vereatur, aut nomen aliquod diuinum, aut dictionem aliquam barbaricam, ob idq́; ex inguine fugiat: aniles adhuc fabulæ sunt

λεγόμενά σοι. σὺ μοι δοκεῖς, ἄλλ' ὅς ὁ Δεινόμαχος, λὰ ταῦτα λέγων, οὐδὲ θεοὺς εἶναι πιστεύειν, εἰ γε μὴ οἴεσθαι ἁσεῖς οἷόν τε εἶναι ὑπὸ ἱερῶν ὀνομάτων νίγνισθαι, ἢ δι' ὧν, ὦ ἄριστε, λοιδορεῖ ἡμᾶς οὐδέν, μὴ θεοὺς ὄντως, ὅμως τὰ ταῦτα ψευδῆ εἶναι. ἐγὼ δὲ μὴ θεοὺς σέβω, μὴ ἀσεὴς αὐτὰ ὁρῶ, καὶ ἃ ἐν ποιοῦσι τοῖς κάμνουσιν, ὑπὸ φαρμάκων καὶ ἰατρικῆς ἀνιστάντος. ὁ γοῦν Ἀσκληπιὸς αὐτὸς, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ, ἅπερ φάρμακα πάσιν ἐπιτιθέντες ἐθεράπευον τοὺς νοσοῦντας, ἀλλ' οὐ λέοντας καὶ μυγάλας περιάπτοντες. ἔα τοῦτον, ἔφη ὁ Ἴων. ἐγὼ δ' ὑμῖν θαυμάσιόν τι διηγήσομαι. ἐμοὶ γὰρ ἐστί, ἀμφὶ τὰ τέτταρα καὶ δέκα ἔτη σχεδόν, παῖς δέ τις ἀγέλων ἐμοὶ πατρὶ, Μίδαν τὸν ἀμπελουργὸν, ἐρρωμενέστερον ἐς τὰ ἄλλα οἰκέτην καὶ ἐργατικὸν, ἀμφὶ πλήθος ὁρᾶν ἀγοράν, ὑπὸ ἐχίδνης δηχθέντα, ὡς ἔθος ἦν δηγεῖσθαι τὸν σαυρώτα

quæcunque retuliſti. Tu mihi videris, inquit Dinomachus, quũ iſta dicas, ne deos quidem eſſe credere. Siquidem putas fieri non poſſe, vt per ſacra nomina remedia morbis afferantur. Hoc, inquam ego, vir optime, ne dixeris. nihil enim prohibet quò minùs, etiam ſi maxime dij ſint, iſta tamen ſint vana. Ego verò & deos colo, & medelas eorum video, & leuamenta quæ laborantibus conferunt, pharmacis videlicet atque arte medica reſtituentes. Itaque Aeſculapius ipſe eiúsque poſteri ſalutaria pharmaca admouentes medebantur ægrotis, non leones aut muſtelas circumligantes. Mitte hunc, inquit Ion. At ego vobis mirabile quiddam narrabo: Eram adhuc adoleſcentulus, annos natus fermè 14. quum quidam ad patrem meum venit nuncians ei, Midam vitis cultorem ſeruum, etiam alijs in rebus robuſtum atque induſtrium, q circa plenum iam forum à vipera morſum iacére iam putrefacto

τα τὸ σκέλος. ἀναδοῦντι γὰρ αὐτοῦ τὰ κλήματα, καὶ ταῖς χάραξι περιπλέκοντι, περιπλέκοντι τὸ θηρίον δακεῖν κατὰ τὴν μέγαν δάκτυλον. καὶ τὸ μὲν φθάσαι, καὶ καταδῦναι αὖθις ἐς τὸν φωλεόν· τὸν δ' οἰμώζειν, ἀπολλύμενον ὑπ' ἀλγηδόνων. ταῦτά τε οὖν ἀπαγγέλλετο, καὶ τὸν Μίδαν ἑωρῶμεν αὐτὸν ἐπὶ σκίμποδος ὑπὸ τῶν ὁμοδούλων προσκομιζόμενον, ὅλον ᾠδηκότα, πελιδνὸν, μυδῶντα τὴν ἐπιφάνειαν, ὀλίγον ἔτι ἐμπνέοντα. λελυπημένῳ δὴ τοῦ πατρὶ τῶν φίλων τις παρὼν, θάρρει, ἔφη· ἐγὼ γάρ σοι ἄνδρα Βαβυλώνιον τῶν Χαλδαίων, ὥς φασιν, αὐτίκα μέτειμι, ὃς ἰάσεται τὴν ἄνθρωπον. καὶ ἵνα μὴ δεσπρίβω λέγων, ἧκεν ὁ Βαβυλώνιος, καὶ ἀνέστησε τὴν Μίδαν, ἐπῳδῇ τινι ἐξαλαύσας τὴν ἰὸν ἐκ τοῦ σώματος, ἔτι καὶ περιαρτήσας τοῦ ποδὶ τεθνηκείας παρθένου λίθον ἀπὸ

facto crure. Etenim dum ligaret palmites, ac vallis circumplicaret, adrepentem bestiolam maximum ei pedis momordisse digitum. Tum illam quidem illicò aufugisse, & sese rursus in latebram condidisse. Illum verò eiulare perditum è doloribus. Hæc ergo quum nunciarentur, iam Midam ipsum videbamus lectica domum à conseruis apportari, inflatum totum, liuidum, ac superficie tabefactum, vix iam spirantem. Pater ergo quum id molestè ferret, amicorum quispiam, qui tum fortè aderat: Bono animo es, inquit. Ego enim virum quendam Babylonium ex Chaldæis quos vocant, protinus huc adducam, qui sanabit hominem. & ne diem narrando conteram, venit Babylonius, ac Midam restituit, effugato ex corpore veneno quadam incantatione, & ad pedem eius appenso virginis defunctæ lapillo, quem è columna exciderat. Atque istud quidem hactenus forsan mediocre

πὸ τῆς στήλης ἐκκόψας· καὶ τοῦτο μὲν ἴσως μέτριον· καί τοι ὁ Μίδας αὐτὸς ἀραίμενος τὸν σκίμποδα, ἐφ' οὗ ἐκεκόμιστο, ὤχετο ἐς τὸν ἀγρὸν ἀπιὼν, τοσοῦτον ἡ ἐπῳδὴ ἐδυνήθη· καὶ ὁ στηλίτης ἐκεῖνος λίθος. ὁ δὲ καὶ ἄλλα ἐποίησε θεσπέσια ὡς ἀληθῶς. ἐς γὰρ τὸν ἀγρὸν ἐλθὼν ἕωθεν, ἐπειπὼν ἱερατικάτινα, ἐκ βίβλου παλαιᾶς, ὀνόματα ἑπτὰ θείῳ, καὶ δᾳδὶ καθαγνίσας τὸν τόπον, περιελθὼν ἐς τρὶς ἐξήλασεν ὅσα ἦν ἑρπετὰ ἐντὸς τῶν ὅρων. ἧκον οὖν ὥσπερ ἑλκόμενοι πρὸς τὴν ἐπῳδὴν, ὄφεις πολλοὶ, καὶ ἀσπίδες καὶ ἔχιδναι, καὶ θεραῖσαι καὶ ἀκοντίαι, φρῦνοί τε καὶ φύσαλοι· ἐλείπετο δὲ εἷς δράκων παλαιὸς, ὑπὸ γήρως, οἶμαι ἐξερπύσαι μὴ δυνάμενος, παρακούσας τοῦ πρεσβύτατος. ὁ δὲ μάγος οὐκ ἔφη παρεῖναι ἅπαντας, ἀλλ' ἕνα τινὰ τῶν ὄφεων τὸν νεότατον χειροτονήσας, πρεσβευτὴν ἔπεμ-

fuerit. Tum Midas iam ipse sublato in quo allatus erat scabello, discessit in agrum. tantum potuit incantatio, & columnaris ille lapis. At idem iste Babylonius alia prætereà diuina planè fecit. Nempe in agrum profectus manè, quum pronunciasset sacra quædam ex vetusto codice septem nomina, sulphure ac face lustrato loco, in orbem ter obambulans, serpentes omneis inuitos exciuit quicunque intra eam regionem erant. Veniebant ergo tanquam ad incantationem tracti serpentes multi, atque aspides, & viperæ, & cerastæ, & iaculi, phrynique, ac physali: relinquebatur autem vnus draco annosus, prorepere, vt opinor, ob senectam non valens, qui non fuerat audiens dicto. At magus, Non adsunt omnes, inquit. Tum vnum quendam ex serpentibus, eum videlicet qui natu minimus erat, selectum legatum

ἔπεμψεν ἐπὶ τὸν δράκοντα, καὶ μετὰ μικρὸν ἧκε κἀκεῖνος. ἐπεὶ δὲ συνηνλίσθησαν, ἐνεφύσησε μὲν αὐτὰ ὁ Βαβυλώνιος, τὰ δὲ αὐτίκα μάλα κατεκαύθη ἅπαντα ὑπὸ τοῦ φυσήματι, ἡμεῖς δὲ ἐθαυμαζομεν. εἰπέ μοι, ὦ Ιων, τῶν δ' ἐγὼ, ὁ ὄφις, ὁ πρεσβευτὴς, ὁ νέος, ἄρα καὶ ἐχειραγώγει τὴν δράκοντα ἤδη, ὡς φὴς, γεγηρακότα, ἢ σκίπωνα ἔχων ἐκεῖνος, ἐπεστηρίζετο; σὺ μὲν παίζεις, ἔφη ὁ Κλεόδημος. ἐγὼ δὲ καὶ αὐτὸς ἀπιστότερος ὤν σου πάλαι τὰ τοιαῦτα (ᾤμην γὰρ οὐδενὶ λόγῳ δυνατὸν γίγνεσθαι ἂν αὐτὰ πιστεῦσαι) ὅμως ὅτι τὸ πρῶτον εἶδον πετόμενον τὸ ξένον τὸν βάρβαρον (ἐξ Υπερβορέων δὲ ἦν, ὡς ἔφασκεν) ἐπίστευσα, καὶ ἐνικήθην, ἐπὶ πολὺ ἀντισχών. τί γὰρ ἔδει ποιεῖν, αὐτὴν ὁρῶντα διὰ τοῦ ἀέρος φερόμενον, ἡμέρας οὔσης, καὶ ἐφ' ὕδατος βαδίζοντα, καὶ διὰ πυρὸς διεξίοντα, καὶ σχολῇ

tum mittebat ad draconem: ac paulò pòst venit etiam ille. At postquam iam collecti constitissent, Babylonius in eos insibilauit. Atque illi repentè admodum omnes ab eius flatu incensi sunt, nobis interim admirantibus. Tum ego: Dic mihi, inquam, Ion: serpens ille legatus, iuuenem illum dico: vtrum manu deduxit draconem, qui iam, vt ais, senuerat, an ille baculum gestans innitebatur? Ludis tu quidem, inquit Cleodemus: at ego, qui & ipse quoque olim minus talia credebam, quàm nunc tu (putabam enim nulla ratione fieri posse vt ea crederem) tamen quum volantem primùm conspicerem peregrinum illum barbarum (erat autem, vt ferebant, ex Hyperboreis) credidi, ac victus sum, quum tamen multum diuq; repugnassem. nam quid facerem quum eum cernerem in aëre volantem, atque id interdiu, ac super aquam ingredientem, atque per medium ignem incedentem, id-

σχολῇ καὶ βάδην; σὺ ταῦτα, ἦν δ' ἐγὼ, εἶδες τὸν Ὑπερβόρεον ἄνδρα πετόμενον, ἢ ἐπὶ τοῦ ὕδατος βεβηκότα; καὶ μάλα, ἦν δ' ὃς, ὑποδεδεμένον γε ἡρβατίνας, οἷα μάλιστα ἐκεῖνοι ὑποδοῦνται. τὰ μὲν γὰρ σμικρὰ ταῦτα τί χρὴ καὶ λέγειν; ὅσα ἐπεδείκνυτο ἔροτας ἐπιπέμπων, καὶ δαίμονας ἀνάγων, καὶ νεκροὺς ἑώλους ἀνακαλῶν, καὶ τὴν Ἑκάτην αὐτὴν ἐναργῆ παρεστὰς, καὶ τὴν σελήνην κατασπῶν; ἐγὼ γοῦν διηγήσομαι ὑμῖν, ἃ εἶδον γενόμενα ὑπ' αὐτοῦ ἐν Γλαυκίου τοῦ Ἀλεξικλέους. ἄρτι γὰρ ὁ Γλαυκίας, τοῦ πατρὸς ἀπεβανόντος, παραλαβὼν τὴν οὐσίαν, ἠράσθη Χρυσίδος τῆς Δημαινέτου θυγατρός· ἐμοὶ δὲ διδασκάλῳ ἐχρῆτο πρὸς τοὺς λόγους. καὶ ἤ γε μὴ ὁ ἔρως ἐκεῖνος ἀπησχόλησεν αὐτὸν, ἅπαντα ἂν ἤδη τὰ τοῦ περιπάτου ἠπίστατο· ὃς καὶ ὀκτωκαιδεκαέτης ὢν ἀνέλυε, καὶ τὴν φυσικὴν ἀκρόα-

qúe lentè ac sensim? Túne, inquam ego, ista videbas, virum Hiperboreum volantem, aut super aquas ambulantem? Et maximè, inquit ille, carbatinas indutum, quo calceamenti genere illi potissimùm vtuntur. Nam minutula ista quid attinet referre, quæcunque fecit, quo pacto amores immiserit, ac dæmones exegerit, mortuósque marcidos in vitam reuocauerit, atque Hecaten ipsam palàm conspectibus exhibuerit, lunámque è cœlo detraxerit? Quin ego vobis referam quæ ab eo fieri conspexi in Glaucia Alexidis filio. Glaucias hic quum patris nuper defuncti substantiam suscepisset, Chrysidem amabat Demæneti filiam: ac me quidem præceptore in disciplina vtebatur: ac nisi amor ille à studio deduxisset eum, vniuersam Peripateticorum doctrinam perdidicisset, vt qui octo & decem quum esset annorum, iam absoluerat Analytica: tum physicam auscul-

ἀκρόασιν μετεληλύθει εἰς τέλος. ἀμηχανῶν δὲ ὅμως τῶν ἔρωτι, μηνύει μοι τὸ πᾶν. ἐγὼ δὲ, ὥσπερ εἰκὸς ἦν, διδάσκαλον ὄντα, τὸν Ὑπερβόρεον ἐκεῖνον μάγον ἄγω πρὸς αὐτὸν, ἐπὶ μναῖς τέσσαρσι μὲν τὸ παραυτίκα (ἔδει γὰρ πρετελέσαι τὶ πρὸς τὰς θυσίας) ἐκκαίδεκα δὲ, εἰ τύχοι τῆς Χρυσίδος. ὁ δὲ αὐξομένην τηρήσας τὴν σελήνην (τότε γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰ τοιαῦτα τελεσιουργεῖται) βότρον τὲ ὀρυξάμενος ἐν αἰθείῳ τινὶ τῆς οἰκίας περὶ μέσας νύκτας ἀνεκάλεσεν ἡμῖν, πρῶτον μὲν τὸν Ἀναξικλέα τὸν πατέρα τοῦ Γλαυκίου, πρὸ ἑπτὰ μηνῶν τεθνεῶτα. ἠγανάκτει δὲ ὁ γέρων ἐπὶ τὸ ἔρωτι, καὶ ὠργίζετο, τὰ τελευταῖα δὲ ὅμως ἐφῆκεν αὐτῷ ἐρᾶν. μετὰ δὲ, τὴν Ἑκάτην τὲ ἀνήγαγεν, ἐπαγομένην τὸν Κέρβερον, καὶ τὴν σελήνην ἡατέσπασε· πολυμορφόν τι θέαμα, καὶ ἄλλοτε ἀλ-

auſcultationem in finem vſque percurrerat. Amore tamen victus, mihi rem omnem ſignificat. Ego verò, quemadmodum par erat, quippe qui præceptor eram, Hyperboreum illum magum ad eum duco, conductum quatuor illicò minis in manum datis (oportebat enim præparari quiddam ad ſacrificia) tum ſedecim prætereà, ſi Chryſide potiretur. Ille verò creſcentem obſeruans lunam (nam tunc vt plurimùm huiuſmodi ſacra peraguntur) foſſam cùm effodiſſet in aperto quodam loco domus, ſub dio circa mediam noctem euocauit nobis primùm quidem Anaxiclem Glauciæ patrem, ante ſeptem menſes vita defunctum. Succenſebat autem ob amorem ſenex, atque indignabatur: tandem tamen ei permiſit vt amaret. Poſtea verò Hecaten quoque eduxit, afferentem vnà Cerberum: tum lunam detraxit, multiforme quoddam ſpectaculum, & quod aliàs aliud

ἀλλοῖόν τι φανταζόμενον. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον, γυναικείαν μορφὴν ἐπεδείκνυτο, εἶτα βοῦς ἐγένετο πάγκαλος, εἶτα σκύλαξ ἐφαίνετο. τέλος δ' οὖν ὁ Ὑπερβόρεος ἐκ πηλοῦ ἐρώτιόν τι ἀναπλάσας, ἄπιθι, ἔφη, καὶ ἄγε Χρυσίδα. καὶ ὁ μὲν πηλὸς ἐξέπτατο. καὶ μετὰ μικρὸν δ' ἐπέστη κόπτουσα τὴν θύραν ἐκείνη. καὶ εἰσελθοῦσα περιβάλλει τὸν Γλαυκίαν, ὡς ἂν ἐμμανέστατα ἐρῶσα, καὶ συνῆν, ἄχει δὴ ἀλεκτρυόνων ἠκούσαμεν ᾀδόντων. τότε δὴ ἤτε σελήνη ἀνέπτατο ἐς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἡ Εκάτη ἔδυ κατὰ τῆς γῆς, καὶ τὰ ἄλλα φάσματα ἠφανίσθη, καὶ τὴν Χρυσίδα ἐξεπέμψαμεν περὶ αὐτόπου σχεδὸν τὸ λυκαυγές. εἰ ταῦτα εἶδεν, ὦ Τυχιάδη, οὐκ ἂν ἔτι ἐπίστησας, εἶναι πολλὰ ἐν ταῖς ἐπῳδαῖς χρήσιμα. εὖ λέγεις, ἦν δ' ἐγώ· ἐπίστευον γὰρ ἂν, εἴγε εἶδον αὐτά. νῦν δ' συγγνώμη, οἶμαι, εἰ μὴ

aliud apparebat. Primùm quidem muliebrem formam referebat: deinde in vaccam formosam vertebatur: postremò verò catula videbatur. Hyperboreus ille tandem quum finxisset quendam è luto Cupidinem: Abi, inquit, atque huc perducas Chrysidem, Ac lutum quidem protinus euolabat: paulò pòst autem affuit illa, pulsans ostium. Tum ingressa Glauciam complectitur, eum quàm insanissimè deperiens: & cum eo versata est quoad gallos canentes audiuimus. Tum verò luna subuolabat in cœlum, atque Hecate subijt terram, cæteráque spectra disparuerunt: & Chrysidem tandem emisimus circa ipsum fermè diluculum. Hæc Tychiade si conspexisses, haudquaquam ampliùs dubitasses esse multa in carminibus istis commoda. Bene dicis, inquam ego. credidissem equidem, si vidissem ea: nunc verò ignoscendum mihi puto, si qua-

μὴ τὰ ὅμοια ὑμῖν ὀξυδερκεῖν ἔχω. πλὴν ἀλλ' οἶδα γὰρ τὴν Χρυσίδα, ἣν λέγεις, ἐραστὴν γυναῖκα, καὶ πρόχειρον, οὐχ ὁρῶ δὲ, τίνος ἕνεκα ἐδεήθη τε ἐπ' αὐτὴν τοῦ πηλίνου πρεσβευτοῦ, καὶ μάγου τοῦ ἐξ Υπερβορέων, καὶ σελήνης αὐτῆ, ἣν εἴκοσι δραχμῶν ἀγαγεῖν ἐς Υπερβορέους δυνατὸν ἦν. πάνυ γὰρ ἐνδίδωσι πρὸς ταύτην τὴν ἐπῳδὴν ἡ γυνὴ, καὶ τὸ ἐναντίον τοῖς φάσμασι πέπονθεν. ἐκεῖνα μὲν γὰρ, ἢν ψόφον ἀκούσῃ χαλκοῦ ἢ σιδήρου, πέφευγε· καὶ ταῦτα γὰρ ὑμεῖς φατε, αὐτὴ δὲ, ἂν ἀργυρίου που ψοφῇ, ἔρχεται πρὸς τὴν ἦχον. ἄλλως τε καὶ θαυμάζω αὐτὸν τοῦ μάγου, εἰ δυνάμενος αὐτὸς ἐρασθῆναι πρὸς τῶν πλουσιωτάτων γυναικῶν, καὶ τάλαντα ὅλα παρ' αὐτῶν λαμβάνειν, ὁ δὲ τετταρῶν μνῶν, πάνυ σμικρολόγος ὤν, Γλαυκίαν ἐπέραστον ἐργάζεται. γελοῖα ποιεῖς, ἔφη ὁ Ιων, ἀπιστῶν ἅπασιν. ἐγὼ γοῦν ἡδέως ἂν ἐροίμην

si qualia vos videtis, acutè perspicere non possum: veruntamen Chrysidem illam quam dicis, noui, mulierem planè meretricem, ac facilem: nec video sanè cuius gratia ad illam egueritis luteo illo legato, magóque ex Hyperboreis vsque, atque ipsa insuper luna, quippe quam viginti drachmis ducere in Hyperboreos vsque potuisses. mirificè enim sese offert ad hanc incantationem mulier, & contrarium quiddam spectris istis habet. Nam ea quidem æris ferrive sonum si audierint, fugiunt (nam id vos prædicatis) illa verò si argentum vspiam sonuerit, accurrit ad tinnitum. Præterea ipsum etiam magum admiror, quòd cùm ditissimas mulieres in amorem sui possit elicere, atque ab eis solida talenta suscipere, is tamen ob quatuor minas, admodum tantilli lucelli auidus, Glauciam amoris compotem fecerit. Ridiculè facis, inquit Ion, nihil qui credis. Ego te libenter ergo

ἐροίμην σε, τί περὶ τούτων φῂς, ὅσοι τοὺς δαιμονῶντας ἀπαλλάττουσι τῶν δειμάτων, ὅτω σαφῶς ἐξάδοντες καὶ τὰ φάσματα. καὶ ταῦτα οὐκ ἐμὲ χρὴ λέγειν, ἀλλὰ πάντες ἴσασι τὸν Σύρον, τὸν ἐκ τῆς Παλαιστίνης, τὸν ἐπὶ τούτων σοφιστὴν, ὅσους παραλαβὼν καταπίπτοντας πρὸς τὴν σελήνην, καὶ τὸ ὀφθαλμὼ διαστρέφοντας, καὶ ἀφροῦ πιμπλαμένους τὸ στόμα, ὅμως ἀνίστησι, καὶ ἀπρεπέμπει ἀρτίους ἐπὶ μισθῷ μεγάλῳ ἀπαλλάξας τῶν δεινῶν. ἐπειδὰν γὰρ ἐπιστῇ κειμένοις, καὶ ἔρηται, ὅθεν εἰσεληλύθασιν εἰς τὸ σῶμα· ὁ μὲν νοσῶν αὐτὸς σιωπᾷ, ὁ δαίμων δὲ ἀποκρίνεται, Ἑλληνίζων ἢ βαρβαρίζων, ἢ ὅθεν ἂν αὐτὸς ᾖ, ὅπως τὴν, καὶ ὅθεν ἐπῆλθεν ἐς τὸν ἄνθρωπον. ὁ δὲ ὅρκους ἐπάγων, εἰ δὲ μὴ πεισθείη, καὶ ἀπειλῶν ἐξελαύνει τὸν δαίμονα. ἔγω γ' οὖν καὶ εἶδον ἐξιόντα μέλανα, καὶ καπνώδη τὴν χροιάν. οὐ μέγα, ἦν

ergo rogauerim quid de his respondeas, qui dæmoniacos liberant erroribus, adeò manifestè spectra illa carminibus eijcientes. Atque hæc me dicere non opus est, verùm omnes nouerunt, Syrus ille ex Palæstina, qui harum rerum artifex est, quàm multos mortales suscipiat qui ad lunam concidant, oculòsque distorqueant, spumáque os oppleant: quos tamen erigit, ac sanos remittit, magna accepta mercede diris eos malis liberans. Etenim quum iacentibus instet, rogaueritque vnde sint in corpus ingressi, ægrotus quidem ipse tacet: at dæmon verò respondet, aut lingua Græca loquens, aut barbarica, aut vndecunque fuerit ipse: & quomodo & vnde intrauit in hominem. Ille verò adiurans eum, ac ni paruerit, minitans etiam, expellit abigítque dæmonem. Quin ego quoque dæmonem quendam exeuntem vidi, nigrum certè, & colore fumidum. Non magnum erat, inquam

ἦν δ' ἐγὼ, τὰ τοιαῦτά σε ὁρᾷν, ὦ Ἰων. ὧγε καὶ αἱ ἰδέαι αὐταὶ φαίνονται, ἃς ὁ πατὴρ ὑμῶν Πλάτων δείκνυσιν, ἀμαυρόν τι θέαμα, ὡς πᾶς ἡμᾶς τοὺς ἀμβλυώττοντας. μόνος γὰρ Ἰων (ἔφη ὁ Εὐκράτης) τὰ τοιαῦτα εἶδεν, οὐχὶ δὲ καὶ ἄλλοι πολλοὶ δαίμοσιν ἐντετυχήκεσαν, οἱ μὲν νύκτωρ, οἱ δὲ μεθ' ἡμέραν. ἐγὼ δὲ οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ μυριάκης ἤδη τὰ τοιαῦτα τεθέαμαι· καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ἐταραττόμην πᾶς αὐτὰ, νῦν δὲ, ἀπὸ τοῦ ἔθους, οὐδέν τι παράλογον ὁρᾷν μοι δοκῶ, καὶ νῦν μάλιστα, ἐξ οὗ μοι τὸν δακτύλιον ὁ Ἄραψ ἔδωκε, σιδήρου τοῦ ἐκ τῶν σταυρῶν πεποιημένον, καὶ τὴν ἐπῳδὴν ἐδίδαξε τὴν πολυώνυμον, ἐκτὸς εἰ μὴ ἡμᾶμοι ἀπιστήσεις, ὦ Τυχιάδη. καὶ πῶς ἂν ἦν δ' ἐγὼ, ἀπιστήσαιμι Εὐκράτει τῷ Δείνωνος, σοφῷ ἀνδρὶ μάλιστα, καὶ ἐλευθερίως τὰ δοκοῦντα οἱ λέγοντι, οἴκοι, παρ' αὐτῷ, μετ' ἐξουσίας; τὸ γοῦν περὶ

inquam ego, talia te Ion cernere. cui ipsæ etiam apparent ideæ, quas vestræ familiæ parens ostendit Plato: rem videlicet spectatu tenuem, atque euanidam, quantum ad nos homines lusciosos. Itáne solus Ion, inquit Eucrates, istiusmodi vidit, ac non alij etiam multi inciderunt in dæmones, alij noctu, alij etiam interdiu? Ego profectò non semel, sed millies iam talia conspexi: ac primùm quidem turbabar ad ea: iam verò ob consuetudinem nihil nouum aut prodigiosum mihi videre videor, maximéque nunc, ex quo annulum mihi Arabs dedit ex ferro de cruce quapiam sumpto factum carménque docuit nominibus multis plenum: nisi fortè ne mihi quidem fidem sis habiturus, Tychiade. At qui fieri possit, inquam, vt Eucrati non credam, Dinonis filio, viro in primis sapienti, ac liberè, quæ sibi videntur, domi in priuato suo cum authoritate narranti. Illud ergo de statua,

ρὶ τοῦ ἀνδριάντος, ἦ δ' ὃς ὁ Εὐκράτης, ἅπασι τοῖς ἐπὶ τῆς οἰκίας, ὅσαι νύκτες φαινόμενον καὶ παισὶ καὶ νεανίαις καὶ γέρουσι· τοῦτο οὐ παρ' ἐμοῦ μόνον ἀκούσειας ἄν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν ἡμετέρων ἁπάντων. ποίου, ἦν δ' ἐγὼ, ἀνδριάντος; οὐχ ἑώρακας, ἔφη, εἰσιὼν ἐν τῇ αὐλῇ ἑστηκότα, παγκαλὸν ἀνδριάντα, Δημητρίου ἔργον τοῦ ἀνθρωποποιοῦ; μῶν τὸν δισκεύοντα, ἦν δ' ἐγὼ, φῄς, τὸν ἐπικεκυφότα κατὰ τὸ χρῆμα τῆς ἀφέσεως, ἀπεστραμμένον εἰς τὴν δισκοφόρον, ἠρέμα ὀκλάζοντα τοῦ ἑτέρου, ἐοικότα ξυναναστρεμένῳ μετὰ τῆς βολῆς; οὐκ ἐκεῖνον, ἦ δ' ὃς, ἐπεὶ τῶν Μύρωνος ἔργων ἓν καὶ τοῦτό ἐστιν, ὁ δισκοβόλος, ὃν λέγεις οὐδὲ τὸν παρ' αὐτόν φημι, τὸν δεδουμένον τὴν κεφαλὴν τῇ ταινίᾳ τὴν καλόν· Πολυκλείτου γὰρ τοῦτο ἔργον. ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐπὶ τὰ δεξιὰ εἰσιόντων ἄφου, ἐν οἷς καὶ τὰ Κριτίου τοῦ

statua, inquit Eucrates, quæ omnibus qui in domo sunt, singulis noctibus apparet tum pueris, tum adolescentibus, tum senibus, hoc, inquam, non à me duntaxat audieris, verumetiam à nostris omnibus. De qua statua, inquam ego? Non vidisti (inquit) quum ingredereris, statuam quandam in atrio collocatam, sanè quàm pulchram, opus Demetrij, qui statuas humana specie fingere consueuit? Nonne illam dicis, inquam, quæ discum iacit, quæ inclinata est ad emissuri gestum, reflexa in eam quæ discum fert, altero pede modicè inflexo, quæq; se erectura videtur vnà cum iactu? Non, inquit: nam vnum est ex Myronis operibus ille disci iactator quem dicis. Sed nec eam quæ est ei proxima: eam loquor, cui tænijs caput vinctum est, formosam illam: nam id Polycleti opus est. verùm eas quæ à dextra sunt egredientibus, omitte, inter quas & tyrannicidæ illi stant, Critiæ Nesiotæ

τῶ Νησιώτου πλάσματα ἴσκιον, οἱ τυραννοκτόνοι. σὺ δέ, εἴ τινα παρὰ τὸ ὕδωρ τὸ ἐπιῤῥέον ἄδου πηγάσσρα, φαλαντίαν, ἡμίγυμνον τῶ ἀναβολῶ, λῶμα μέγον τῶ φόγων & τὰς τρίχας ἰνίας, ἐπίσημον τὰς φλέβας, αὐτοανθρώπω ὅμοιον; ἐκεῖνον λέγω, Πελιχ&, ὁ Κορίνθι& στρατηγὸς εἶν δοκεῖ. νὴ Δί' ὦ δ' ἐγὼ, ἄδόν τινα ἐπὶ τὰ δεξιὰ τῶ Κρόνος, ταινίας, καὶ στεφάνους ξηρούς ἔχοντα, λιγρυσωμένον περὶ τοῖς σκέλεσι. ἐγὼ δ', ὁ Εὐκράτης ἔφη, ἐκεῖνα ἐχρύσωσα, ὁπότε μ' ἴάσατο ὁ δεῦρο τρίτης, ὑπὸ τῶ ἰατρίνου ἀφορύμενον. ὦ γῆ καὶ ἰατρὸς, ὦ δ' ἐγὼ, ὁ βέλτιστε & οὗτ& Πελιχ&; ἔστι καὶ μὴ σκόπει, ἢ δ' ὃς ὁ Εὐκράτης, ἢ σε ὀκ ἐς μακρὰν μέτεσιν ὁ ἀνήρ. οἶδα ἐγὼ, ὅσον ἀλώπεκα οὗτ&, ὁ ὑπὸ σῶ γνόμεν& ἀνδριὰς, ἢ ὀνομίζεις τοῦ αὐτοῦ εἶν, καὶ ἐπιπέμπειν ἐπιάλτας, οἷς ἂν ἐθέλοι, ἢ γε καὶ ἀφορίμπειν δυνατὸν αὐτὸς ἥλιος, ὦ δ' ἐγὼ ἔσω ὁ ἀνδριὰς, καὶ ἅπι&,

Neſiotæ plaſmata. tu verò an non ad aquam illam quæ influit, quampiam vidiſti ventre prominulo, caluam, ſeminudatam, vulſis quibuſdam barbæ pilis, inſignibus venis vero homini ſimillimam? Pelichus dux Corinthius eſſe videtur. Per Iouem, inquam, vidi quandam à dextra Saturni, quæ tænias coronásque aridas habebat, pectoreſq; folia quædam inaurata. Ego, inquit Eucrates, ea inauraui, quum me ſanaſſet triduo, febre pereuntem. Erâtne igitur etiam medicus, inquam ego, optimus iſte Pelichus? Eſt. neque ride, inquit Eucrates, alioqui homo te haud multò pòſt inuadet. Noui ego certè quantum valeat hæc quam tu rides ſtatua. An'nõ eiuſdem putas eſſe immittere febres in quos voluerit, quandoquidem potis eſt eijcere? Propitia, inquã, placataq; ſit hæc ſtatua mihi,

ὅτως ἀνθρῶπ ὦν. τί δ' ἂν καὶ ἄλλο ποιοῦντα ὁρᾶτι αὐτὸν ἅπαντες οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ; ἐπειδὰν τάχιστα, ἔφη, νὺξ γένηται, ὁ δὲ καταβὰς ἀπὸ τῆς βάσεως, ἐφ' ἧς ἕστηκε, περίεισιν ἐν κύκλῳ τὴν οἰκίαν, καὶ πάντες ἐντυγχάνουσιν αὐτῷ, ἐνίοτε καὶ ἄλλοτε, καὶ ἔστιν ὅτε καὶ ἐπιπροσθοῦσιν· ἐκτρέπεται γὰρ οὐδὲν μόνον. ὁ δὲ παρέρχεται, μηδὲν ἐνοχλήσας τοὺς ἐνδόντας. καὶ μὲν καὶ λούεται τὰ πολλὰ, καὶ παίζει δι' ὅλης νυκτὸς, ὥστε ἀκούειν τοῦ ὕδατος ψοφοῦντος. ὅρα δέ γε, ἔφη, μὴ οὐχὶ Πέλιχός, ὁ ἀνόητος, ἀλλὰ Τάλως ὁ Κρὴς, ὁ τὸ Μίνωος ἦ· καὶ γὰρ ἐκεῖνος χαλκοῦς τις ἦν, ὡς Κρῆτες περίπολοι. ἀλλὰ μὴ χαλκοῦς, ὦ Βύκρατες, ἀλλὰ ξύλου ἐπεποίητο, ὥστε δεῖν αὐτὸν ἐκόλυσεν οὖν Δημητρίου ἔργον εἶναι, ἀλλὰ τῶν Δαιδάλου τεχνημάτων. ὅραπα τοίνυν, ὡς φῂς, ἀπὸ βάσεως καὶ οὐζος. ὅρα, ἔφη, ὦ Τυχιάδη, μή σε μεταμελήσῃ τὸ σκῶμ-

quæ tantum valeat. Quidnam ergo aliud facientem eam viderunt omnes qui in domo sunt? Quum primùm nox est, inquit, hæc è base descendens in qua steterat, in orbem totam domum circumit: & omnes occurrunt ei interdum etiam canenti: nec quisquam est quem vnquam læserit. diuertere enim tantum oportet. illa verò præterit nihil intuentes infestans, quin & lauat sæpe, & tota nocte ludit, vt ex ipso aquæ strepitu licet audire. Vide ergo, inquam ego, ne fortè non Pelichus hæc statua sit, sed Talus potiùs Cretensis, qui apud Minoëm fuisse dicitur. nam & ille æreus quidam Cretæ custos erat. quòd si non ex ære, sed ex ligno facta esset, nihil eam prohiberet quin non opus Demetrij, sed vna potiùs ex Dædali machinis esse videatur. è base namque, vt ais, etiam ista fugit. Vide, inquit, ô Tychiade, ne te posthac scom-

σκώμματος ὄνειρον. οἶδα ἐγὼ οἷα ἔπαθον ὁ τὸς ὀβολὸς ὑφελόμενος, οὓς καὶ τῷ συμμείᾳ ἐκάστην τιθεμεν αὐτῶ. πάνδεινα ἤκουον, ὁ μὲν ἔφη, ἱερόσυλόν με ὄντα. πῶς ἂν οὖν ἠμύετο, ὦ Εὔκρατες; ἰθι λέγε γάρ ἀκοῦσαι, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα Τυχιάδης ἀπειλήσει. πολλοί, ἦ δ' ὅς, ἐκειντο ὀβολοὶ πρὸς τῇ κλίνῃ αὐτῆ, καὶ ἄλλα νομίσματα ἔνια ἀργυρᾶ πρὸς τῷ μηρῷ, λυγρῷ λιπομνημένα, καὶ πίτταλα ἐξ ἀργύρου, ὀνικά τινος, ἢ μισθὸς ἐπὶ τῇ ἴασει, ὁπόσοι δὲ αὐτὸν ἐπαύσαντο πυρετῷ ἐχόμενοι. ἦν δ' ἡμῖν Λίβυς τις οἰκέτης κατάρατος, ἱπποκόμος, οὗτος ἐπιχειρήσει νυκτὸς ὑφελέσθαι πάντα ἐκεῖνα, καὶ ὑφέλετο, καταβὰς ἐς τὸ ὄρυγμα ἅμα ἡμέρᾳ. ἐπεὶ δὲ ἐπανῆλθεν τάχιστα, ἔγνω πρὸς ἑαυτὸν μόνον ὁ Πήλιχος, ὅρᾳ ὅπως ἠμύνατο, καὶ κατεφράσατο τὸν Λίβυν. ἀλλ' ὅλης

scommatis huius pœniteat. Noui quidem ego quid illi euenerit qui obolos furripuit, quos ei nouilunio quoque suspendimus. Prorsus atrocia, inquit Ion, oportebat accidere: quippe qui sacrilegus erat. quomodo ergo illum vltus est, ô Eucrates? Nam audire cupio, etiam si quammaximè Tychiades iste diffisurus est. multi, inquit ille, ad pedes eius oboli iacebant, aliáque item numismata quædam argentea ad crus eius affixa cera, ac lamînæ quoque argenteæ, vota cuiusque, aut merces ob sanationem eius qui ab eo liberatus esset quum febre detineretur. At erat nobis seruus quidam Libycus sceleratus, equorum curator. Hic noctu aggressus est ea auferre omnia, absolutóque, digressam iam quum obseruasset statuam. At quum primùm reuersus intellexit sacrilegio se compilatum Pelichus, vide quo pacto sese vltus est, atque furti prodidit Libycum. To-

ὅλης γὰρ τῆς νυκτὸς περιῄει ἐν κύκλῳ τὴν αὐλὴν, ἄθλιος ἐξελθεῖν οὐ δυνάμενος, ὥσπερ ἐς Λαβύρινθον ἐμπεσὼν, ἄχρη δὴ κατελήφθη, ἔχων τὰ φώρια, γενομένης τῆς ἡμέρας· καὶ τότε μὲν πληγὰς οὐκ ὀλίγας ἔλαβεν ἁλοὺς, οὐ πολὴν δὲ ἐπιβιοὺς χρόνον, κακὸς κακῶς ἀπέθανε, μαστιγούμενος, ὡς ἔλεγε, κατὰ τὴν νύκτα ἑκάστην, ὥστε καὶ μώλωπας ἐς τὴν ἐπιοῦσαν φαίνεσθαι αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ σώματος. πρὸς ταῦτα, ὦ Τυχιάδη, καὶ τὸν Πέλιχον σκῶπτε, κἀμὲ ὥσπερ τὸν Μίνωος ἡλικιώτην, παραπαίειν ἤδη δόκει. ἀλλ', ὦ Εὔκρατες, ἦν δ' ἐγὼ, ἔστ' ἂν ὁ χαλκὸς μὲν χαλκὸς, τὸ δὲ ἔργον Δημήτριος ὁ Ἀλωπεκεῖθεν εἰργασμένος ᾖ, οὐ θεοποιός τις, ἀλλ' ἀνθρωποποιὸς ὤν, οὔ ποτε φοβήσομαι τὸν ἀνδριάντα Πελίχου, ὃν οὐδὲ ζῶντα πάνυ ἐδεδίειν, ἀπειλοῦντα μοι. ἐπὶ τούτοις Ἀντίγονος ὁ ἰατρὸς εἶπε κἀμοὶ, ὦ Εὔκρατες, Ἱπποκράτις ἐστὶ χαλκοῦς, ὅσον

ta nocte atrium obambulabat in orbem miser, exire non valens, tanquam in Labyrinthum incidisset, quoad orta die iam deprehensus est ea tenens quæ furto abstulerat: ac tum quidem comprehensus, plagas non paucas recepit, nec temporis multum superstes malus malè perijt, vapulans, vt dicebat, singulis noctibus: adeò vt vibices postridie apparerent in corpore. Inūc, et post ista quoque Tychiades Pelichum ride, ac me tanquam coætaneum Minoi iam delirare puta. At, ô Eucrates, inquam ego, quamdiu æs erit æs, operisq; plastes Demetrius Alopecensis fuerit, qui non deos, sed homines fingere consueuit, Pelichi nunquam statuam verebor: quippe qui nec ipsum etiam viuentem, si mihi minaretur, admodū timuissem. Ad hæc medicus Antigonus: Et mihi, ô Eucrates, inquit, s Hippocr. æreus est magnitudine

fermè

πηχυαῖον τὸ μῆκος, ὃς μόνον ἐπαλλὰν ἡ θεαμὶς ἀρσβῇ, πρίασι τὴν οἰκίαν ὅλην ἐν κύκλῳ, ψοφῶν, καὶ τὰς πυξίδας ἀναπίπων, καὶ τὰ φάρμακα συγχέων, καὶ τὴν θύραν πρισπίπων· καὶ μάλιστα ἐπαδὰν τὴν θυσίαν ὑπερβαλώμεθα διὰ τὸ ἔτος ἕκαστον αὐτῷ θύομεν. ἀξιοῖ γὰρ, ἐμοὶ δ' ἐγὼ, καὶ Ἱπποκράτης ἤδη ὁ ἰατρὸς θύεσθαι αὐτῷ, καὶ ἀγανακτεῖ, ἢν μὴ κατὰ καιρὸν ἀφ' ἱερῶν τινέων ἐπασθῇ, ὅν τινα ἀγαπᾷν, εἴ τις ἐναγίσειεν αὐτῷ, ἢ μιλίκρατον ἐπισπείσειεν, ἢ στεφανώσειε τὴν κεφαλήν; ἄκων τοί νυν, ἔφη ὁ Εὐκράτης, τοῦτο μὴ καὶ ἐπὶ μάρτυρων, ὃ πεὶ τῶν πρώτῃ εἶδον. ἐτύγχανε μὲν ἀμφὶ πρυτανεύων τὸ ἔτος ὅτε ἐγὼ δὲ ἀμφὶ τὸν ἀγρὸν μισθώσεως ἡμέρας, πρυνῶντας ἀφεὶς τοὺς ἐργάτας, κατ' ἐμαυτὸν εἰς τὴν ὕλην ἀπῆα, μεταξὺ φρουτίζων τι, καὶ ἀνασκοπέμενος. ἐπεὶ δ' ἐν τῷ σανυστρεφεῖ, τὸ μὲν πρῶτον ὑλαίους ἐβάδιζον, ἐννοούμενός τι καὶ σκοπούμενος. ἐπεὶ δὲ ἐς τὸ ἄλσος ἀφικόμην, κύων ἀπὸ τοῦ ἐναντίου ἀνεβόησε μεγάλα, ἐπιτεταμένη τῇ φωνῇ, ὡς ἐμοὶ ἐδόκει, ἐπὶ ἐμέ. ἐγὼ δὲ ἐπιστραφεὶς ἐθεώμην, καὶ ὁρῶ ἄνδρα ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἑστῶτα, ἐπὶ τὸν ἀγρὸν ἀποβλέποντα, ἐπὶ τὸν ἐμὸν, ὡς ἐμοὶ ἐδόκει. ἐγὼ δὲ ἐπὶ τὸν ἄνδρα ἀποβλέπων, ἐπὶ τὸν ἐμὸν ἀγρὸν

γμὸς ἐγένετο κωνῶν. κἀγὼ εἴκαζον Μνάσωνα τὴν ἡλίου, ὥσπερ εἰώθει, παίζειν καὶ κωνηρετεῖν, εἰς τὸ λάσιον μετὰ τῶν ἡλικιωτῶν παρελθόντα. τὸ δ' οὐκ εἶχεν οὕτως. ἀλλὰ μετ' ὀλίγον σεισμοῦ τινος γενομένου, καὶ βοῆς, οἷον ἐκ βροντῆς, γυναῖκα ὁρῶ προσιοῦσαν, φοβερὰν, ἡμιστασιαίαν σχεδὸν τὸ ὄψος, εἶχε δὲ καὶ δᾷδα ἐν τῇ ἀριστερᾷ, καὶ ξίφος ἐν τῇ δεξιᾷ, ὅσον εἰκοσάπηχυ. καὶ τὰ μὲν ἔνερθεν ὀφιόπους ἦν, τὰ δὲ ἄνω γοργόνι ἐμφερὴς, τὸ βλέμμα φημὶ, καὶ τὸ φεικῶδες τῆς προσόψεως. καὶ ἀντὶ τῆς κόμης, τοὺς δράκοντας βοστρυχηδὸν περιέκειτο, εἱλουμένους περὶ τὸν αὐχένα, καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων ἐνίους ἐσπειραμένους. ὁρᾶτε, ἔφη, ὅπως ἔφειξα, ὦ φίλοι, μεταξὺ διηγούμενος· καὶ ἅμα λέγων, ἐδείκνυεν ὁ Εὐκράτης τὰς ἐπὶ τοῦ πήχεος τρίχας, πᾶσιν ὀρθὰς ἐπὸ τοῦ φόβου. οἱ μὲν οὖν ἀμφὶ τὸν Ιωνα, καὶ τὸν Δεινόμαχον καὶ τὸν Κλεόδημον, κεχηνότες ἀτενὲς,

tus insonuit. Ego verò Mnasona filium meum cum æqualibus venientem, ludere venariq́ (quemadmodum solebat) conijciebam. At res haudquaquam sic se habebat: verùm paulò pòst facto terræmotu, sonoq́ velut è tonitru, tmulierem aduenientem video terribilem, proceritate fermè semistadiali. Habebat autem in sinistra facem, in dextra verò gladium viginti circiter cubitorum. Et infernè quidem pedibus erat serpentinis, supernè verò Gorgonem referens, vultu videlicet, atque aspectus horrore: pro coma quidem draconibus tanquam cæsarie circumcincta, alijs collum amplectentibus, alijs etiam per humeros sparsis. Videte, inquit, amici, quo pacto etiam inter narrandum exhorrui, & simul hæc dicens Eucrates, ostendit omnibus brachij sui setas erectas metu. Ion ergo ac Dinomachus & Cleodemus vehemen-

ter

ἀτενὲς, προσεῖχον αὐτῷ γέροντες ἄνδρες, ἑλκόμενοι τῆς ῥινὸς, ὑρέμα προσκυνοῦντες οὕτως ἀπίθανον Κολοσσὸν, ἡμιστα=διαίαν γυναῖκα, Γιγάντειόν τι μορμολύκειον. ἐγὼ δὲ ἐνενόουν μεταξὺ, οἷοι ὄντες αὐτοὶ, νέοις τε ὁμιλοῦσιν ἐπὶ σοφίᾳ, καὶ ὑπὸ πολλῶν θαυμάζονται, μόνῃ τῇ πολιᾷ, καὶ τῷ πώγωνι διαφέροντες τῶν βρεφῶν· τὰ δ' ἄλλα καὶ αὐτῶν ἐκείνων ἐναγωγότεροι πρὸς τὸ ψεῦδος. ὁ γοῦν Δινόμαχος, εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Εὔκρατες, οἱ ἡμῶν δὲ τῆς θεοῦ πυλίκοι τὸ μέγεθος ἦσαν; ἐλεφάντων, ἦδ' ὃς, ὑψηλότεροι τῶν Ινδικῶν, καὶ μέλανες καὶ αὐτοὶ, καὶ λάσιοι, πινναρᾷ καὶ αὐχμώσῃ τῇ λάχνῃ. ἐγὼ μὲν οὖν ἰδὼν ἔστιν, ἀνασρέψας ἅμα τὴν σφραγίδα, ὤν μοι ὁ Αραψ ἔδωκεν, εἰς τὸ εἴσω τοῦ δακτύλου. ἡ Εκάτη δὲ, πατάξασα τῷ δρακοντείῳ ποδὶ τοὔδαφος, ἐποίησε χάσμα παμμέγεθες, ἡλί-

ter inhiantes auscultabant eum, viri senes, tanquam naribus traherentur, adorantes apud sese tam incredibilem Colossum, mulierem semistadialem, Giganteum quoddam Mormolycium. Ego verò considerabam interim cuiusmodi erant hi qui cum iuuenibus sapientiæ nomine versentur, vulgóque in admiratione habeantur: quum sola nimirum canitie barbáque ab ipsis differant infantibus, cæterùm etiam illis ipsis faciliùs ductiles ad credenda mendacia. Dinomachus ergo, die mihi, inquit, Eucrates, illi canes deæ, quanta magnitudine erant? Elephantis, inquit ille, proceriores Indicis, nigri & ipsi, hirsutíque, sordido squalidóque villo. Ego igitur quum viderem, restiti, inuerso protinus in interiorem digiti partem, quod Arabs mihi dederat, sigillo. Hecate ergo percusso draconicis illis pedibus solo, hiatum effecit maximum, & qui immani magnitudine penitùs æqua-

κον Ταρτάρειον τὸ μέγεθος, εἶτα ᾤχετο μετ' ὀλίγον ἁλλομένη ἐς τὸ αὐτό. ἐγὼ δὲ θαρσήσας ἐπέκυψα λαβόμενος δένδρου τινὸς, πλησίον πεφυκότος, ὡς μὴ σκοτοδινιάσας ἐμπέσοι μι ἐπὶ κεφαλὴν, εἶτα ἑώρων τὰ ἐν Ἅδου ἅπαντα τὸν Πυριφλεγέθοντα, τὴν λίμνην, τὸν Κέρβερον, τοὺς νεκροὺς, ὥστε γνωρίζειν ἐνίους αὐτῶν. τὸν γοῦν πατέρα εἶδον ἀκριβῶς, αὐτὰ ἐκεῖνα ἔτι ἀμπεχόμενον, ἐν οἷς αὐτὸν κατεθάψαμεν. τί δὲ ἔπραττον, ὁ Ἰων ἔφη, ὦ Εὔκρατες, αἱ ψυχαί; τί ἄλλο, ἦδ' ὃς ἢ καταφῦλα καὶ φρήτρας, μετὰ τῶν φίλων καὶ συγγενῶν διατρίβουσιν ἐπὶ τοῦ ἀσφοδέλου κατακείμενοι; ἀντιλεγέτοσαν οὖν ἔτι, ἦδ' ὅς ὁ Ἰων, οἱ ἀμφὶ τὸν Ἐπίκουρον τῶν ἱερῷ Πλάτωνι, καὶ τῶν περὶ τῶν ψυχῶν λόγω. σὺ δὲ μὴ καὶ τὸν Σωκράτην αὐτὸν, καὶ τὸν Πλάτωνα εἶδες ἐν τοῖς νεκροῖς; τὸν Σωκράτην ἔγωγε, ἦδ' ὅς, οὐδὲ τοῦτον σαφῶς, ἀλλὰ εἰκάζων,

ret Tartarum. deinde paulò pòst abijt in eum desiliens. Ego verò præsente animo porrecta ceruice inclinatus, inspexi apprehensa arbore quapiam quæ vicina stabat, ne obortis mihi tenebris ac vertigine, in caput præceps inciderem: deinde conspexi ea quæ in inferno sunt omnia, Pyriphlegethontem lacum, Cerberum, manes: adeò vt quosdam etiam eorum agnoscerem. Patrem ergo meum manifestè cernebam adhuc his ipsis amictum quibus eum sepeliuimus. Quid agebant (inquit Ion) ô Eucrates animæ? Quid aliud, inquit ille, quàm per tribus familiásque cum amicis cognatisqúe versantur, in Asphodelo collati? Contradicant ergo etiam nunc (inquit Ion) Epicurei sacro Platoni, eiusq́ de anima rationibus. At tu nónne Socratem etiam ipsum Platonémque videbas inter manes? Socratem (inquit) vidi, neq; illum tamen euidenter, nisi quod inde conieci,

ὅτι φαλακρὸς καὶ πολύσαρκος. Πλάτωνα δὲ ἔτι ἐγνώκεισαν· καὶ γὰρ, οἶμαι, τοὺς φίλους ἄνδρας τἀληθῆ λέγειν. ἅμα γὸν ἔγωγε ἅπαντα ἀνεῳγότα ἑώρακα, καὶ τὸ χάσμα σαφῶς, καί τινων τῶν οἰκετῶν ἀναζητούντων με, καὶ Πυῤῥίας οὗτος ἐν αὐτοῖς, ἐπέκυψαν, οὔπω τέλεον μεμυκότος τοῦ χάσματος. εἶπε Πυῤῥίας, ἢ ἀληθῆ λέγω. νὴ Δί', ἔφη ὁ Πυῤῥίας, καὶ φλογὸς δὴ ἔκσοα δι' αὐτοῦ τὸ χάσμα τος, καὶ πῦρ τι ἐπολάμπειν ἀφ' ἑαυτοῦ μοι ἐδόκει. καγὼ ἐγέλασα, ἐπιμηνύσαντος δὲ μάρτυρος τὴν ὑαλῶ καὶ τὸ πῦρ. ὁ Κλεόδημος ὦ δεινά, εἶπεν, ὡς ἄπροις ἀόρατα ταῦτα ἔδοξεν· ἐπεὶ καὶ αὐτὸς οὐ πώποτε πολλοῦ νοσήσας, τοιοῦτόν τι ἐθεασάμην. ἐπισκόπει δέ μοι, καὶ ἐβράπωγα Αντίγονος οὗτος. ἑβδόμη μὲν ἡμέρα, ὁ δὲ πυρετὸς, οἷος μάλιστα ὀφοδρότερος. ἅπαντες δέ με ἀπολιπόντες ἐρημίας, ἐπικλεισάμενοι τὰς θύρας, ἔξω περιέμενον.

ieci, quoniam caluus ac ventricosus erat. Platonem verò non cognouimus: nam apud amicos nimirum vera fateri oportet. Simul ergo atque ego omnia conspexi, & hiatus coijt, & ex famulis meis quidam quærentes me, atque in his Pyrrhias hic, superuenêre hiatu nondum plenè obducto. dic Pyrrhia, an non vera narro? Per Iouem (inquit Pyrrhias) & latratum audiui per hiatum: & ignis quidem à face mihi suffulgere videbatur. Tum risi ego profectò, teste latratum ignemq; in cumulum addente. Tum Cleodemus: Haudquaquam noua ista, inquit, neque alijs inuisa vidisti. Nam & ipse haud ita pridem quum ægrotarem, tale quiddam conspexi. Prospiciebat mihi curabatq; Antigonus hic, ac septima dies erat, febrisq; ô qualis? incendio certè vehementior. Omnes ergo me relinquentes solum, clausis foris manebant.

μβρον· ὅτω γὰρ ἐκέλευσας, ὦ Αντίγονε, ἄποσ ἀνηθέλω ἂς ὕπνον τρίπιδη. τότε δὴ ἐφίσταταί μοι νεανίας ἐγρηγορότι, πάγκαλος, λευκὴν ἱμάτιον περιβεβλημένος· ἅτα ἀναστήσας, ἄγει λιά τινος χάσματος ἐς τὸν Αιδην, ὡς αὐτίκα ἐγνώκεσαν Τάνταλον ἰδὼν καὶ Τιτυὸν, καὶ Σίσυφον, καὶ τὰ ἄλλα τί ἂν ὑμῖν λέγοιμι; ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸ δικαστήριον ἐγγύς ἦμεν (παρῆν δὲ καὶ ὁ Αἰακὸς καὶ ὁ Χάρων, καὶ αἱ Μοῖραι καὶ αἱ Ἐρινύες) ὁ μέν τις, ὥσπερ βασιλεὺς ὁ Πλούτων μοι δοκεῖ καθῆσθαι, ἐπιλεγόμενος τῶν τεθνεξομένων τὰ ὀνόματα, ὃς ἤδη ὑπερημέρους τῆς ζωῆς σωτήσαντας ἐᾷ. ὁ δὲ νεανίσκος ἐμὲ φέρων, παρίστησιν αὐτῷ. ὁ δὲ Πλούτων ἠγανάκτησε τότε, καὶ πρὸς τὸν ἀγαγόντα μοι, ὕπω πεπλήρωται, φησί, τὸ νῆμα αὐτῷ, ὡς ἀπίστω. σὺ δὲ δεῦρο τὸν χαλκέα Δημύλον ἄγε, ὑπὲρ τὴν ἄτροπον ἤδη βιοῦ. ἐγὼ δὲ ἀσμένως ἀναβαίνω, αὐτὸς μὲν ἤδη

nebant. Sic enim iusseras, Antigone, si quo pacto possem obdormiscere. Tunc igitur astitit mihi iuuenis quidam vigilanti, pulcher admodum, veste circumamictus candida. Ac me quum excitasset, per hiatum quendam ducit ad inferos, sicuti illicò cognoui, Tantalum quum viderem ac Tityum Sisyphumq;. At cætera vobis quid commemorem? Postquam verò ad tribunal perueni (aderat autem & Aeacus, & Charon, Parcæque atque Erinnyes) quidã velut rex (Pluto certè mihi videbatur) assedit singulorum nomina percensens, qui moriturã erant, quos diem iam vitæ præscriptum præterijsse cõtigerat. Iuuenis ergo me adducens illi exhibuit. At Pluto tunc incanduit, & ad eum qui me ducebat: Nondum illi completum est stamen, inquit. abeat ergo. Tu verò fabrum Demylum adduc: iam siquidem vltra colum viuit. Tum ego lætus recurrens, ipse quidem

iam

ἀπύρετος ἦν, ἀπήγγειλον δ' ἅπασιν, ὡς τεθνήξεται Δημύλος. ἐν γειτόνων δὲ ἡμῖν ᾤκει, νοσῶν τι καὶ αὐτὸς, ὡς ἀπηγγέλλετο, καὶ μετὰ μικρὸν ἠκούομεν οἰμωγῆς ὀδυρομένων ἐπ' αὐτῷ. Τί θαυμαστὸν, εἶπεν ὁ Αντίγονος; ἐγὼ γὰρ οἶδα τινὰ μετὰ εἰκοστὴν ἡμέραν, ἢ ἐτάφη, ἀναστάντα. θεραπεύσας καὶ πρὸ τοῦ θανάτου, καὶ ἐπεὶ ἀνέστη, τὸν ἄνθρωπον. καὶ πῶς, ἦν δ' ἐγὼ, ἐν εἴκοσιν ἡμέραις οὔτε ἐμύδησε τὸ σῶμα, οὔτε ἄλλως ἑπὸ λιμοῦ διεφθάρη; εἰ μή τινά γε Επιμενίδην σύ γε ἐθεράπευσε. ἅμα ταῦτα λεγόντων ἡμῶν ἐπεισῆλθον οἱ τοῦ Εὐκράτους ἡμοὶ ἐκ τῆς παλαίστρας. ὁ μὲν ἤδη ἐξ ἐφήβων, ὁ δὲ ἕτερος ἀμφὶ τὰ πεντεκαίδεκα ἔτη. καὶ ἀσπασάμενοι ἡμᾶς, ἑκαθέζοντο ἐπὶ τῆς κλίνης, παρὰ τῷ πατρὶ, ἐμοὶ δ' εἰ σεκομίσθη θρόνος. καὶ ὁ Εὐκράτης, ὥσπερ ἀναμνησθεὶς πρὸς τὴν ὄψιν τῶν ἡμέων, οὕτως

iam febre liber eram: denunciabam verò omnibus quòd Demylus esset moriturus. Manebat autem nobis in vicinia ægrotans etiam ipse nonnihil, vt renunciatum est. Ac paulò pòst audimus eiulatum eorum qui lugebant eum. Quid miri est, inquit Antigonus? Ego etenim quendam noui post vigesimum diem quàm sepultus est, resurrexisse. Nam hominem & antequam moreretur, & postquam resurrexit, ipse curaui. Et quo pacto (inquam ego) in diebus viginti neque tabuit corpus, neque prætereà fame corruptum est, nisi fortassis Epimenidem quempiam tu curâsti? Hæc quum diceremus, protinùs ingrediebātur Eucratis filij, è palæstra redeuntes. Alter quidem iam ex ephebis excesserat, alter verò annos natus erat circiter quindecim. Tum salutatis nobis iuxta patrem adsidebant in lecto, ac mihi quidem sella illata est. Tum Eucrates tanquam è conspectu filiorum admonitus; Sic his frui mihi

contin-

ὀναίμλιν, ἔφη, τούτων, ἐπιβα-
λὼν αὐτοῖν τὴν χεῖρα, ὡς
ἀληθῆ, ὦ Τυχιάδη, πᾶς σὲ
ἐρῶ. τὴν μακαρίτην μοῦ γυ-
ναῖκα τὴν τούτων μητέρα,
πάντες ἴσασιν, ὅπως ἠγά-
πησα· ἐδήλωσαν δ', οἷς περὶ αὐ-
τὴν ἔπραξα, ὃ μόνον, ἀλλ' ἐπεὶ καὶ ἀπέθανεν, τόν τε
λόσμον ἅπαντα συγκατα-
καύσας, καὶ τὴν ἐσθῆτα ἣ ἔζω-
σα ἔχαρην· ἐβλόμην δὲ μετὰ τὴν
πλουτίδα ἡμέρα, ἐγὼ ἣν ἐν[αῦ-
θα] ἐπὶ τῆς κλίνης, ὥσπερ νῦν, ἐ-
κείμλιν παραμυθούμενος τόν γε
πόθον. ἀναγίγνωσκον γὰρ τὸ
περὶ ψυχῆς τὸ Πλάτωνος βι-
βλίον ἐφ' ἡσυχίας. ἐπεσόρ-
χεται δὲ μεταξὺ ἡ Δημαινέτη
αὐτὴ ἐκείνη, καὶ καθίζεται
πλησίον, ὥσπερ νῦν Εὐκρα-
τίδης ἐτοσί, λέξας τὸν νεώ-
τερον τῶν υἱέων, ὁ δὲ αὐτίκα
ἔφριξε πάλαι παιδικῶς, καὶ
πάλαι ἤδη ὠχρὸς ἦν πρὸς τὴν
δεινήσιν. ἐγὼ δέ, Ἀλλ' ὅς ὁ
Εὐκράτης, ὡς εἶδον, πει-
πλα-

contingat, inquit, simulq; manum eis iniecit, vt apud te Tychiades vera narrabo. Felicis memoriæ vxorem meam horum matrem nouerunt omnes quo pacto dilexerim. Nam declaraui his rebus quas in eam feci, non modò dum viueret, verùm etiam postquam vita functa est, quippe qui mundum eius vniuersum, vestemq; qua dum viueret oblectabatur, in rogum illius iniecerim. Septima verò post mortem die, ego quidem hîc in eundem lectum incumbebam, quemadmodum nunc, lectum eum mihi commitigans, quem de illa conceperam. Legebam enim tacitus Platonis illum de anima libellum. Ingreditur interim Demænete ea ipsa, atque adsidet iuxtà, quemadmodum nunc Eucratides hic, minorem designans filium. Hic verò illicò tremuit admodum pueriliter, ac dudum ad narrationem pallebat. Ego verò (inquit Eucrates) vt conspexi, ample-

πλακῆς, αὐτῇ ἰδιάκρυον ἀ-
νακωκύσας. ἡ δ' οὐκ ἔα
βοᾶν, ἀλλ' ἠτιᾶτό μι, ὅτι τὰ
ἄλλα πάντα χαρισάμην
αὐτῇ, θάτερον δὲ τῶν σανδά-
λοιν, χρυσοῖν ὄντοιν, οὐ κα-
τακαύσαμι· εἶναι δὲ αὐτὸ
ἔφασκε, παραπεσὸν ὑπὸ τὴν
κιβωτόν, καὶ διὰ τοῦτο ἡμεῖς
οὐκ εὑρόντες. θάτερον μόν-
νον ἐκαύσαμεν. ἔτι δὲ ἡμῶν
διαζητουμένων κατάρατόν τι
κωνίδιον, ὑπὸ τῇ κλίνῃ ὄν,
μιλτῶσον ὑλάκτησεν· ἡ δὲ
ἀφανίσθη πρὸς τὸν ὑλακτῶ.
τὸ μὲν τοι σανδάλιον εὑρέ-
θη ὑπὸ τῇ κιβωτῷ, καὶ κα-
τεκαύθη ὕστερον. ἔτι ἀπιστεῖς,
τούτοις, ὦ Τυχιάδη, ἄξιον
ἐναργέσιν οὖσι, καὶ κατὰ
πᾶν ἡμέραν ἑκάστῳ φανο-
μένοις; μὰ Δί', ὦ δ' ἐγώ,
ἐπεὶ σανδάλῳ γε χρυσῷ ἐς
τὰς πυγὰς, ὥσπερ τὰ παι-
δία, παίεσθαι ἄξιοι ἂν εἶεν
οἱ ἀπιστοῦντες, καὶ οὕτως ἀ-
ναισχυντοῦντες πρὸς τὸν ἀ-
λήθειαν. ἐπὶ τούτοις ὁ Πυθα-
γορικὸς Ἀείγνωτος εἰσῆλθεν,
ὁ κομή-

amplexus eam singulatim la-
chrymabam. Illa verò me
vociferari non patiebatur,
verùm incusabat me, quòd
quum ei fuissem in reli-
quis gratificatus omnibus,
è sandalijs aureis alterum
non cremaueram. super-
esse autem id dicebat, quod
sub arca ceciderat: atque
ob id nos quum non inue-
niremus, alterum tantùm
cremaueramus. Nobis au-
tem adhuc differentibus,
sceleſtissimus quidam cani-
culus, qui mihi in delicijs e-
rat, in lecto cubans alla-
trabat: ea verò ad latratum
euanuit. At sandalium sub
arca repertum est, posteáq;
à nobis incensum. An hæc
etiam, Tychiades, recusa-
bis credere, quum tam sint
euidentia, quotidiéque ob-
seruentur? Per Iouem, in-
quam ego, digni fuerint qui-
bus aureo sandalio nates
puerorum more feriantur,
si qui ista non credant, atque
vsqueadeò impudenter vero
resistant. Interea Pythagoricus intrabat Arignotus co-
matus

ὁ κομήτης, ὁ σεμνὸς ἀπὸ τοῦ προσώπου. οἶσθα τὸν ἀοίδιμον ἐπὶ τῇ σοφίᾳ, τὸν ἱερὸν ἐπονομαζόμενον. κἀγὼ μὲν, ὡς εἶδον αὐτὸν, ἀνέπνευσα, τοῦτ' ἐκεῖνο ἥκειν μοι νομίσας, πέλεκύν τινα κατὰ τῶν ψευσμάτων. ἐπιστομοιεῖ γὰρ αὐτοὺς ἔλεγον, ὁ σοφὸς ἀνὴρ, οὕτω τεράστια διεξιόντας· καὶ τὸ τοῦ λόγου, θεὸν ἀπὸ μηχανοῦς ἐπεισκληθῆναί μοι τοῦτο ᾤμην ἀπὸ τοῦς τύχης. ὁ δὲ, ἐπεὶ ἐκαθέζετο, ὑπεκστάντος αὐτοῦ τοῦ Κλεοδήμου, πρῶτα μὲν περὶ τοῦ νόσου ἤρετο, καὶ ὡς ῥᾷον ἤδη ἔχειν ἤκουσε παρὰ τοῦ Εὐκράτους, τί δ', ἔφη, πρὸς ἀλλήλους φιλοσοφεῖτε; μεταξὺ γὰρ εἰσιὼν ἐπήκουσα, καί μοι δοκεῖτε εἰς καλὸν διατεθήσεσθαι διὰ τὴν τριβήν. τί δ' ἄλλο, εἶπεν ὁ Εὐκράτης, ἢ τουτονὶ τὸν ἀδαμάντινον πείθομεν, δείξας ἐμὲ, ἡγεῖσθαι δαίμονάς τινας εἶναι; καὶ φαντάσματα, καὶ νεκρῶν ψυχὰς περιπολεῖν

matus ille, ab aspectu venerabilis. Nôsti illum doctrinæ nomine celebrem, qui cognominatur sacer. Atque ego quidem vt eum conspexi, respiraui: hoc ipsum quod prouerbio dici solet, aduenisse mihi ratus, nempe securim quampiam aduersus mendacia. Occludet, inquam, eis ora vir sapiens, adeò monstrosa narrantibus. atque prorsus, iuxta vulgatum illud adagium repentè Deum immissum esse mihi hunc à fortuna putabam. Hic verò postquam adsedit, assurgente ei ac cedente Cleodemo, primùm de morbo percontatus est, seque audîsse dicebat Eucratem iam se meliùs habere. At quidnam, inquit, inter vos philosophamini? Nam interim dum ingrediebar, subauscultaui, ac mihi certè videmini in re quapiam pulchra conuersari. Quid aliud, inquit Eucrates, quàm vt huic adamantino persuadeamus, me demonstrans, vt dæmones credat aliquos esse, phantasmatáque, ac mortuorum animas

πολεῖν ὑπὲρ γῆς, καὶ φαίνεσθαι οἷς ἐθέλωσιν; ἐγὼ μὲν οὖν ἠρυθρίασα, καὶ κάτω ἔνευσα, αἰδεσθεὶς τὸν Ἀρίγνωτον. ὁ δὲ, ὅρα, ἔφη, ὦ Εὔκρατες, μὴ τοῦτο φησὶ Τυχιάδης, τὰς τῶν βιαίως ἀπεθανόντων μόνας ψυχὰς περινοστεῖν οἷον εἴ τις ἀπήγξατο, ἢ ἀπετμήθη τὴν κεφαλὴν, ἢ ἀνεσκολοπίσθη, ἢ ἄλλῳ γε τῷ τρόπῳ τοιούτῳ ἀπῆλθεν ἐκ τοῦ βίου, τὰς δὲ τῶν κατὰ μοῖραν ἀπεθανόντων οὐκέτι. ἦν γὰρ τοῦτο λέγῃ, οὐ πάνυ ἀπόβλητα φήσει. μὰ Δί', ἦδ' ὃς ὁ Δεινόμαχος, ἀλλ' οὐδὲ ὅλως εἶναι τὰ τοιαῦτα, οὐδὲ συνεστῶτα ὁρᾶσθαι οἴεται. πῶς λέγεις, ἦδ' ὃς ὁ Ἀρίγνωτος, δειμὺ ἀπιδὼν εἰς ἐμὲ, οὐδέν σοι τούτων γίγνεσθαι δοκεῖ, καὶ ταῦτα, πάντων ὡς εἰπεῖν ὁρώντων; ἀπελόγησθαι, ἦν δ' ἐγὼ, ὑπὲρ ἐμοῦ, εἰ μὴ πιστεύω, διότι μηδὲ ὁρῶ μόνος τῶν ἄλλων, εἰ δὲ ἑώρων, καὶ ἐπίστευον ἂν δηλαδὴ, ὥσπερ ὑμεῖς. ἀλλὰ, ἦδ' ὃς, ἦν ποτε ἐς

mas super terram obambulare, & sese, quibus libitum fuerit, ostendere? Ego igitur erubui, vultumq́ deieci reueritus Arignotum. At ille: Vide (inquit) Eucrates, num hoc dicat Tychiades, eorum tantùm qui violenter interierint, animas errare, veluti si quis suffocatus, aut capite truncatus, crucive suffixus fuerit, aut alio quopiam istiusmodi modo è vita discesserit: eas verò quæ fatali morte naturaliqúe discesserint, haudquaquam ampliùs oberrare. Nam si hoc dicat, non vsqueadeò absurda dixerit. Per Iouem, inquit Dinomachus, ne esse quidem istiusmodi, nec præsentia cerni putat. Quid ais, inquit Arignotus, in me toruè aspiciens, nihil horum tibi videtur fieri? præsertim quum omnes (vt ita dicam) videant? Ignosces, inquam ego, mihi, si non credo. quòd si vidissem, profectò & vos. Atqui, inquit ille, si quando

nam solus omnium non video. credidissem, quemadmodum

εἰς Κόρινθον ἐλθὴς ἱερὸν ἔνθα δείμῃ ἡ Εὐβατίδης οἰκία· καὶ ἐπειδάν σε διαχθῇ παρὰ τὸ Κράνειον, παρελθὼν εἰς ταύτην, λέγε πρὸς τὸν θυρωρὸν Τίβιον ὡς ἰδεῖν ἐλθὼν, ὅθεν τὸν δαίμονα ὁ Πυθαγορικὸς Ἀείγνωτον ἀνοίξας ἀπέλασεν, καὶ πρὸς τὸ λοιπὸν οἰκεῖον ἐποίησε. τί δὲ τοῦτο λέγω, ὦ Ἀείγνωτε; ἤρετο ὁ Εὐκράτης. ἀοίκητον ἦν, ἀλλ' ὅσ ἐκ παλαιοῦ ὑπὸ δαιμόνων, ἢ δι' ἄλλ τινα οἰκήσεων, ἀνθρώπων ἐκπλαγεὶς ἔφευγεν, ἐκδιαιτηθεὶς ὑπό τινος φοβερᾶς καὶ ταραχώδους φάσματος. σωρὶς ἐπιπίπτων ἄν ἄλλῃ, καὶ ἄσιγα διατέρᾳ, καὶ ὅλως, ὃ δεῖ ἦν ἐγὼ ὁ θαρρήσων παρελθεῖν εἰς αὐτό. ἐγὼ δὲ ἐπεὶ ταῦτα ἤκουσα, λαβὼν βίβλους (εἰσὶ δέ μοι Αἰγύπτιαι μάλα πολλαὶ περὶ τοιούτων) ἦκον εἰς τὴν οἰκίαν περὶ πρῶτον ὕπνον, ἀπερίποντος τοῦ ξένου, καὶ μόνος ἐπιλαμβανόμενος, ἐπεὶ ἔμαθον οἱ βαδίζοιμι, εἰς πρῶτον ἀκρον, ὡς φῶς. ἐγὼ δὲ

siquando Corinthum veneris, roga vbi sit Eubatidæ domus. Atque vbi tibi fuerit indicata, nempe circa Craneum, in eam ingressus, dic ianitori Tibio, velle te videre vnde dæmonem Pythagoricus Arignotus quum adduxisset, abegerit, ac deinceps habitabilem domum reddiderit. Quidnam hoc erat, Arignote? rogabat Eucrates. Inhabitalis erat, inquit ille, diu propter terricula. quòd si quis inhabitâsset, expauefactus illicò fugiebat, exactus à quodam horrendo ac terribili spectro. Deciderat ergo iam, tectumq; rumpebatur, neque quisquam erat omnino qui in eam ingredi fuerit ausus. Ego verò vbi hæc audiui, libellos sumens (sunt autem Aegyptij mihi de talibus rebus admodum multi) veni in domum circa primam vigiliam, de-

hortante hospite, ac fermè detinente, postquam didicerat quò iturus essem, in certum, vt putabat, exitium. At ego

sumpta

λύχνον λαβὼν, μόνος ἀσίρχομαι, καὶ ἐν τῷ μυχίῳ οἰκήματι καταθεὶς τὸ φῶς, ἀνυπόπτως ἡσυχῇ, κάμοὶ καθεζόμενος, ἐφίσταται ἡ δαίμων ἐπί τινα τῶν πολλῶν ἥκειν νομίζων, καὶ διδίσκων, καμὲ ὑπίζων, ὥσπερ τοὺς ἄλλους, αὐχμηρὸς καὶ μυσαρὸς, καὶ μιλάντερος τοῦ ζόφου. καὶ ὁ μὲν ἐπισὰς, ἐπαιρόμενός μου πανταχόθεν πρόσβαλλων, ἐπειρᾶτό μου κρατῆσαι, καὶ ἄρτι μὲν λέων, ἄρτι δὲ ταῦρος γινόμενος, ἠλέων. ἐγὼ δὲ πρόχειρον ἔχων τὸν φοβερώτατον ὑπὲρ ἡσιν, Αἰγυπτιάζων τῇ φωνῇ, σωφρονίσας κατέδων αὐτὸν εἴς τινα γωνίαν σκοτεινὴν οἰκήματος, ἐδὼν δὲ αὐτὴν, οἷ κατέδυ, τὸ λοιπὸν ἀνεπαυόμην. ἔωθεν δὲ πάντων ἀπεγνωκότων, καὶ νεκρὸν ἐνρήσειν μιν ὀιομένων, καθάπερ ἐπὶ τοὺς ἄλλους, πρόθυμος ἀπροσδόκητος ἅπασι, πρόσειμι τῇ Εὐβατίδῃ, ἀναγγελοῦσα αὐτῇ, ὅτι καθαρὰν αὐτῇ, καὶ

sumpta lucerna, solus ingredior, atque in vastissimo atrio collocato lumine, humi sedens tacitè legebam. Adest verò dæmon ille, cum quopiam è vulgo se congressurum ratus, ac me quoque, quemadmodum alios perterriturum, squallidus, hirsutus, ac tenebris nigrior. Atque hic quum adstaret, vndique me adsultim petens, tentauit si quà posset expugnare, ac modò in canem, modò in taurum, modò in leonem vertebatur. At ego correpto in manum quammaximè horrendo carmine, simulq; vocem imitatus Aegyptiam, & incantans eum, in domicilij tenebrosi angulum quendam compuli. Ac quum animaduertissem vbi se in terram condidit, tum destiti. Manè autem desperantibus vniuersis, ac me quemadmodum alios mortuum sese reperturos putantibus, præter omnium spem progrediens, Eubatidem adeò, feliciter illi annuncians quòd puram sibi

καὶ ἀδείμαντον ἤδη ἕξει τὴν οἰκίαν οἰκεῖν. καὶ παραλαβὼν αὐτόν τε, καὶ τῶν ἄλλων πολλοὺς (εἵποντο γὰρ τοῦ παραδόξου ἕνεκα) ἐκέλευον ἀγαγὼν ἐπὶ τὸν τόπον, οὗ καταδεδυκότα τὴν δαίμονα ἑωράκειν, σκάπτειν λαβόντας δικέλλας καὶ σκαφεῖα. καὶ ἐπειδὴ ἐποίησαν, εὑρέθη ὡς ἐπ' ὀργυιὰν κατορωρυγμένος τις νεκρὸς, ἕωλος, μόνα τὰ ὀστᾶ κατὰ σχῆμα συγκείμενος. ἐκεῖνον μὲν οὖν ἐθάψαμεν ἀνορύξαντες, ἡ οἰκία δὲ τὸ ἀπ' ἐκείνου ἐπαύσατο ἐνοχλουμένη ἑπὸ τῶν φασμάτων. ὡς δὲ ταῦτα εἶπεν ὁ Ἀρίγνοτος, ἀνὴρ δαιμόνιος τὴν σοφίαν, καὶ ἅπασιν αἰδέσιμος, οὐδεὶς ἦν ἔτι τῶν παρόντων, ὃς οὐχὶ κατεγιγνωσκέμου πολλὴν τὴν ἄνοιαν, τοῖς τοιούτοις ἀπιστοῦντες, καὶ ταῦτα Ἀριγνώτου λέγοντος. ἐγὼ δ' ὅμως οὐδὲν τρέσας οὔτε τὴν κόμην, οὔτε τὴν δόξαν τὴν περὶ αὐτοῦ, τί τοῦτ' ἔφην, ὦ Ἀρίγνωτε, καὶ σὺ τοιοῦτος ἦσθα ἡ μόνη ἐλπὶς τῆς ἀληθείας, καπνοῦ

ac spectris liberam domum iam liceret incolere. Atque illum assumens, aliosq; multos (sequebantur autem huius inopinatæ rei gratia) quum ad locum duxissem, vbi condentem se dæmona conspexeram; iussi vt sumptis ligonibus matulisq; suffoderent. Atque vbi id fecerant, inuentum est ferè ad passum defossum cadauer quoddam marcidum, ossibus tantùm humana specie cohærentibus. Illud igitur effossum sepeliuimus, domus verò posteà turbari prodigijs desiit. Hæc vbi narrauit Arignotus, vir prodigiosa sapientia, ac reuerendus omnibus, nemo erat ex his qui aderant, qui non multam mihi imputaret insaniam, qui talia non credam, narrante præsertim Arignoto. Ego tamen nihil veritus, neque comam, neque illam quam de eo habebant opinionem: Quid hoc, inquam, Arignote? Etiam tu talis eras, in quo mihi sola spes fuit, fumo plenus

πνεῦ μιτὸς καὶ ἐνδαιμάτωνι τὸ γοιῶ ζῦ λόγι ἰκᾶνο, ἄνθρακῶ ἡμῖρ ὁ θησαυρὸς, φίφηνας. σὺ δ', ἢ δ' ὃς ὁ Λεόγνωστος, ἢ μήτι ἰμοὶ πισύας λίγουτι, μήτι Δινομάχῳ, ἢ Κλεοδήμῳ ζύτῳ, μήτι αὐτῷ Εὐκράτη, φίρι, ἀπὶ τίνα περὶ τῶν ζιούτων ἀξιοπιστότερον ἡγῇ, τἀναντία ἡμῖν λίγουσι; νὴ Δί', ἰῶ δ' ἐγὼ, μάλα θαυμαστὸν ἄνδρα, τὸν Ἀβδηρόθεν ἰκᾶνον Δημόκριτον, ὃς ἕτως ἄρα ἐπίπαν πιθανὸν ἡγήσατο μηδὲν οἷόν τε ἔναι συνέναι ζιστὸν, ὥς γε ἐπεδὴ ἰσαθέρξας ἑαυτὸν ἐς μνῆμα, ἔξω πυλῶν, ἐντεῦθα διατίλει γράφων καὶ σιωτάττων, καὶ νύκτωρ, καὶ μεθ' ἡμέραν, καί τινων τῶν νεανίσκων, ἐς φυσκελὲς βαλόμβοι αὐτὸν ἢ λαμαζῶν κελάμβοι νικεικῶς, ἰοθῆτι μιλαίνῃ καὶ κεσωπέοις ἐς τὰ κρανία μιμιμμένοις πιεισάντων αὐτὸν πιειχόρδων ἀπὸ πυκνῆ τῆ βάσει ἀναπιδῶντος, ὁ δὲ οὕτι ἔλασι τῶ πεσποίησιν

plenus ac simulachris? Illud ergo nobis in te, quod dici solet, cuênit, vt thesaurum quum speraueri-mus, carbones offenderi-mus. At tu, inquit Arignotus, si neque mihi credis narranti, neque Dinomacho, aut huic Cleodemo, neque ipsi Eucrati, dic age, quem-nam digniorem, cui his de rebus fides habeatur, exi-stimas, qui nobis dicat contraria? Per Iouem, inquam ego virum apprimè mira-bilem, Abdera oriundum illum Democritum, cui tam firmiter erat persuasum ea-iusmodi nihil esse in rerum natura posse, vt quum se in monimento extra por-tas clausisset, ibique dege-ret dies noctésque scri-bens atque componens, iu-uenésque eum quidam il-ludere cupientes, ac per-terrefacere, nigra veste in modum cadauerit ornati, ac personis in capita affi-ctis circumsistentes illum cir

cumsilirent, crebrò subsilientes; hic neque eorum commen-

σιν αὐτῶν, οὔτε ὅλως ἐνέβλεψε πρὸς αὐτοὺς, ἀλλὰ μεταξὺ γραφῶν, παύσασθε, ἔφη, παίζοντες. οὕτω βεβαίως ἐπίστευε μηδὲν εἶναι τὰς ψυχὰς ἔτι, ἔξω γεννομένας τῶν σωμάτων. τοῦτο φῂς, ἦ δ' ὃς ὁ Εὐκράτης, ἀνόητόν τινα ἄνδρα καὶ τὸν Δημόκριτον γενέσθαι, εἴ γε οὕτως ἐγίγνωσκεν. ἐγὼ δ' ἡμῖν καὶ ἄλλο διηγήσομαι, αὐτὸς παθὼν, οὐ παρ' ἄλλου ἀκούσας· τάχα γὰρ ἂν καὶ σύ, ὦ Τυχιάδη, ἀκούων προσβιβασθείης πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ διηγήματος. ὁπότε γὰρ ἐν Αἰγύπτῳ διοῦγον, ἔτι νέος ὤν, ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐπὶ παιδείας προφάσει ἀπεστάλεις, ἐπεθύμησα ἐς Κόπτων ἀναπλεύσας, ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸν Μέμνονα ἐλθὼν, ἀκοῦσαι τὸ θαυμαστὸν ἐκεῖνο ἠχοῦντα πρὸς ἀνίσχοντα τὸν ἥλιον. ἐκείνου μὲν οὖν ἤκουσα, οὐ κατὰ τὸ κοινὸν τοῖς πολλοῖς ἄσιμόν τινα φωνὴν, ἀλλά μοι καὶ ἔχρισεν ὁ Μέμνων αὐτὸς,

ta pertimuerit, neque eos omninò respexerit, sed inter scribendum, desistite, inquit, ineptire. Adeò firmiter credidit animas nihil esse postquam è corporibus exierint. Hóccine ais, inquit Eucrates, dementem quempiam virum esse Democritum, si quidem sic existimauit? Ego verò vobis etiam aliud referam, quod mihi ipsi contigit, non quod ab alio acceperim. fortassis etiam, tu Tychiades, cùm audieris, compelléris accedere, ipsa narrationis veritate coactus. Quum in Aegypto versarer adhuc adolescens, à patre videlicet doctrinæ gratia transmissus, cupiebam nauigio profectus in Coptum, illinc [x] *adiens Memnonem, miraculum illud audire, eum videlicet sonum reddentem ad orientem Solem. Illum igitur audiui non hoc vulgari modo quo audiunt alij sonum quempiam inanem, sed mihi oracula etiam edidit Memnon ipse*

αὐτὸς, ἀνοίξας τὸ στόμα ἐν ἔπεσιν ἑπτὰ, καὶ εἴ γε μὴ περιττὸν ἦν, αὐτὰ ἂν ὑμῖν εἶπον τὰ ἔπη. κατὰ δὲ τὸν ἀνάπλουν, ἔτυχεν ἡμῖν συμπλέων Μεμφίτης ἀνὴρ, τῶν ἱερῶν γραμματέων, θαυμάσιος τὴν σοφίαν, καὶ τὴν παιδείαν πᾶσαν εἰδὼς τὴν Αἰγύπτιον. ἐλέγετο δὲ τρία καὶ εἴκοσιν ἔτη ἐν τοῖς ἀδύτοις ὑπόγειος ᾠκικέναι, μαγεύειν παιδευόμενος ὑπὸ τοῦς Ισιδος. Παγκράτην, ἔφη, λέγεις, ὁ Ἀρίγνωτος, ἐμὸν διδάσκαλον, ἱερὸν ἄνδρα ἐξυρημένον ἐν ὀθονίοις, νοήμονα, καθαρῶς Ἑλληνίζοντα, ἐπιμήκη, σιμὸν, πρόχειλον, ὑπόλεπτον τὰ σκέλη. αὐτὸν, ἦ δ' ὃς, ἐκεῖνον τὸν Παγκράτην. καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἠγνόουν ὅστις ἦν, ἐπεὶ δὲ ἑώρων αὐτὸν, εἴ ποτε ὁρμίσαιμεν τὸ πλοῖον, ἄλλα τε πολλὰ τεράστια ἐργαζόμενον, καὶ δὴ καὶ ἐπὶ κροκοδείλων ὀχούμενον, καὶ συνέοντα τοῖς θηρίοις, τὰ δὲ ὑποπτήσσοντα καὶ σαίνοντα ταῖς οὐραῖς, ἔγνων

ipse aperto ore septem versibus: quod nisi esset superuacaneum, ipsos nobis versus recenserem. Inter nauigandum verò incidit in nos vnà nauigans vir Memphiticus quidam ex sacris illis scribis, mirabili sapientia, & qui vniuersam Aegyptiorum doctrinam callebat. Dicebatur autem tres ac viginti annos in adytis subterraneis mansisse, magiam intereà doctus ab Iside. Pancratem dicis (inquit Arignotus) præceptorem meum, virum sacrum, rasum, lineis indutum, doctum, pureq́ lingua Græca loquentem, procerum, simum, labijs promissis, cruribusq́ gracilibus. Illum ipsum, inquit ille, Pancratem. Ac primùm quidem quis esset ignorabã: at postquam vidi eum, siquando in portũ appulissemus, cùm alia multa miracula facientem, tum crocodilis insidentem agitasse, & cum feris versantem: illas verò reuerẽtes eum, caudisq́ adulantes,

γνων ἱερόν τινα ἄνθρωπον ὄντα. καὶ κατὰ μικρὸν ἀλοφρονούμενος, ἔλαθον ἑταῖρος αὐτῷ, καὶ συνήθης γενόμενος, ὥστε πάντων ἐκοινώνει μοι τῶν ἀποῤῥήτων. καὶ τέλος, πείθει με τοὺς μὲν οἰκέτας ἅπαντας ἐν τῇ Μέμφιδι καταλιπεῖν, αὐτὸν δὲ μόνον ἀκολουθεῖν μετ' αὐτῷ, μὴ γὰρ ἀπρήσειν ἡμᾶς τῶν δεικνυσομένων· καὶ τὸ μετὰ τοῦτο οὕτω διήγομεν. ἐπειδὴ δ' ἔλθοιμεν εἴς τι καταγώγιον, λαβὼν ἂν ὁ ἀνὴρ τὸν μοχλὸν τὸ θύρας, ἢ τὸ κόρηθρον ἢ καὶ τὸ ὕπερον, περιβαλῶν ἱματίοις, ἐπειπών τινα ἐπῳδὴν, ἐποίει βαδίζειν, τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἄνθρωπον εἶναι δοκοῦντα. τὸ δ' ἀπελθὸν, ὕδωρ τε ἀπήντλει, καὶ ὠψώνει, καὶ ἐσκεύαζε, καὶ ἐς πάντα δεξιῶς ὑπηρέτει, καὶ διηκονεῖτο ἡμῖν, εἶτα δ' ἐπειδὴ ἅλις ἔχοι τῆς δεικονίας, αὖθις κόρηθρον τὸ κόρηθρον, ἢ ὕπερον τὸ ὕπερον, ἄλλην ἐπῳδὴν ἐπειπὼν, ἐποίει ἄν. τοῦτο ἐγὼ πάνυ ἐσπου-

agnoui sacrum quempiam virum esse: paulatímque comitate mea me in eius amicitiam ac familiaritatem insinuaui, adeò vt omnia arcana mihi communicaret. Ac tandem mihi persuadet, vt famulis omnibus in Memphide relictis, se solus sequerer. neque enim defuturos nobis ministros: atque ex eo tempore sic vitam duximus. Quum in diuersorium quodpiam veniremus, homo accepto pistillo, scobináve, aut pessulo, vestibus implicans, quum in id carmen quoddam dixisset, effecit vt ambularet, vtq; alijs omnibus homo videretur. Illud ergo abiens, & aquam hauriebat, & cœnam parabat, instruebátque, atque in omnibus commodè subseruiebat ministrabatq; nobis. Deinde postquam iam satis huius ministerij fuit, scobinam rursus scobinam, ac pessulum pessulum, aliud recitans carmen, reddebat. Hoc ego vehementer conatus

ἐσπουδακὼς, οὐκ εἶχον ὅπως ἐκμάθομι παρ' αὐτοῦ· ἐβάσκαινε γὰρ αὐτοῦ, καί τοι πρὸς τὰ ἄλλα περιεράτατος ὤν· μιᾷ δέ ποτε ἡμέρᾳ λαβὼν, ἐπήκουσα τῆς ἐπῳδῆς, ἣν δὲ τρισύλλαβος, σχεδὸν ἐν σκοτεινῷ ἑποστάς. καὶ ὁ μὲν ᾤχετο ἐς τὴν ἀγορὰν, ἐντειλάμενος τῷ ὑπέρῳ, ἃ ἔδει ποιεῖν· ἐγὼ δὲ ἐς τὴν ὑστεραίαν, ἐκείνου τι κατὰ τὴν ἀγορὰν πραγματευομένου, λαβὼν τὸ ὕπερον, σχηματίσας, ὁμοίως ἐπειπὼν τὰς συλλαβὰς, ἐκέλευον ὑδροφορεῖν. ἐπεὶ δὲ ἐμπλισάμενος τῆς ἐμφορέα, ἐκόμισε· πέπαυτο, ἔφην, καὶ μηκέτι ὑδροφόρει, ἀλλ' ἴσθι αὖθις ὕπερον τὸ δὲ οὐκέτι μοι πείθεσθαι ἤθελεν, ἀλλ' ὑδροφόρει ἀεὶ, ἄχει δὴ ἐνέπλησεν ἡμῖν ὕδατος τὴν οἰκίαν ἐπαντλοῦν. ἐγὼ δὲ ἀμηχανῶν τῷ πράγματι (ἐδεδίειν γὰρ, μὴ ὁ Παγκράτης ἐφανελθὼν ἀγανακτήσῃ, ὅπερ καὶ ἐγένετο) ἀξίνην λαβὼν, διακόπτω τὸ ὕπερον εἰς δύο μέρη· τὰ δὲ ἑκάτερον τὸ μέρος,

conatus nõ reperiebam, quo pacto ab illo expiscarer. Nã id mihi inuidebat, quanquam in alijs esset facillimus. At quadam die in angulo quodam tenebricoso clàm illo delitescens, subauscultaui propiùs incantationem illam. Erat autem trisyllaba. Tum ille quum pistillo mandâsset quæ curanda erant, abijt in forum. At ego postridie illo apud forum occupato, acceptum pistillum quum ornâssem, syllabas illas simili modo pronuncians, aquam iussi vt hauriret. Tum impletam amphoram quum tulisset: Desiste, inquam, neque aquam ampliùs haurito, sed rursus esto pistillum. At illud mihi haud ampliùs iam obtemperare volebat, sed aquam hauriebat continuè, quoad hauriendo totam domum nobis impleret. At ego quum resistere huic rei non valerem, timebam autem ne Pancrates reuersus (id quod etiam euenit) irasceretur, correpta securi pistillum in duas

μέρος, ἀμφορέα λαβόντα, ὑδροφόρει, καὶ ἀνθ' ἑνὸς δύο μοι ἐγένοντο οἱ διάκονοι ἐν τούτῳ, καὶ ὁ Παγκράτης ἐφίσταται, καὶ σωεὶς τὸ γενόμενον, ἐκεῖνα μὲν αὖθις ἐποίησε ξύλα, ὥσπερ ἦν πρὸ τοῦς ἐπῳδῆς· αὐτὸς δὲ ἀπρλιπών με, λαθὼν, οὐκ οἶδ' ὅποι ἀφανὴς ᾤχετο, ἀπιών. νῦν οὖν, ἔφη ὁ Δεινόμαχος, οἶσθα καὶ ἐκεῖνο ἄνθρωπον ποιεῖν ἐκ τοῦ ὑπέρου; νὴ Δί', ἦδ' ὃς ἐξ ἡμισείας γε· οὐκέτι γὰρ εἰς τὸ ἀρχεῖον οἷόν τέ μοι ἄγειν αὐτὸν, ἦν ἅπαξ γένηται ὑδροφόρος, ἀλλὰ δεήσει ἡμῖν ἐπικλεισθῆναι τὴν οἰκίαν ἐπαντλουμένην, οὐ παύεσθε, ἦν δ' ἐγὼ, τὰ τοιαῦτα τερατολογοῦντες, γέροντες ἄνδρες; εἰ δὲ μὴ ἀλλὰ καὶ τῶν μειρακίων τούτων ἕνεκα, εἰς ἄλλον καιρὸν ὑπερβάλλεσθε τὰς πραδόξους ταύτας, καὶ φοβρὰς διηγήσεις, μή πως λάθωσιν ἡμῖν ἐμπλησθέντες δειμάτων, καὶ ἀλλοκότων μυθολογημάτων. φείδεσθε οὖν χρὴ αὐτῶν μήδε τοιαῦτα ἐδίζειν ἀκούειν.

ἃ δὲ

partes disseco. At vtraque pars amphoram sumens hauriebat aquam, iámque vnius loco duo mihi ministri esse cœperunt. Interea Pancrates superuenit, ac re intellecta, illas quidem in ligna rursus, quemadmodum ante carmen erant, mutauit. At ipse me clanculùm relicto, nescio quò clanculùm se subducens abijt. At possis istud etiam nunc, inquit Dinomachus, hominem ex pistillo facere? Per Iouem, inquit ille, dimidia ex parte scio: nam in priorē formam nunquam à me restitui potest, postquam semel aquarius esse cœperit, sed deserenda nobis domus esset aquæ iam impleta. Non desistitis, inquam ego, huiusmodi monstrosa narrare viri senes? Alioqui horum saltem adolescentium gratia incredibiles istas ac terribiles fabulas aliud in tempus omittite, ne clanculū terroribus ac prodigiosis fabulamētis impleātur. Parcere ergo eis oportet, ne talia consuescant audire,

quæ

ἃ δὰ παντὸς τοῦ βίου ἐνοχλήσει συνόντα, καὶ ψοφοδεεῖς ποιήσει, ποικίλης τῆς δεισιδαιμονίας ἐμπιπλάντα. οὐγὲ ὑπέμνησας, ἦδ' ὃς ὁ Εὐκράτης, εἰπὼν τὴν δεισιδαιμονίαν. τί γάρ σοι, ὦ Τυχιάδη, περὶ τῶν τοιούτων δοκεῖ; λέγω δὴ χρησμῶν καὶ θεσφάτων, καὶ ὅσα θεοφορούμενοί τινες ἀναβοῶσιν, ἢ ἐξ ἀδύτων ἀκούεται, ἢ παρθένος ἔμμετρα φθεγγομένη, προθεσπίζει τὰ μέλλοντα; ἢ δηλαδὴ καὶ τοῖς τοιούτοις ἀπιστήσεις; ἐγὼ δὲ, ὅτι μὲν καὶ δακτύλιόν τινα ἱερὸν ἔχω, Απόλλωνος τοῦ Πυθίου εἰκόνα ἐκτυπούσης τῆς σφραγίδος, καὶ οὗτος ὁ Απόλλων φθέγγεται πρὸς ἐμὲ, οὐ λέγω, μή σοι ἄπιστα δόξω περὶ ἐμαυτοῦ μεγαλαυχεῖσθαι, ἃ δὲ ἐν Αμφιλόχου τε ἤκουσα, ἐν Μαλλῷ, τοῦ Ηρωος ὑπερδαλεχθέντος μοι, καὶ συμβουλεύσαντος ὑπὲρ τῶν ἐμῶν, καὶ ἃ εἶδον αὐτὸς, ἐθέλω ὑμῖν εἰπεῖν, εἶτα ἑξῆς, ἃ ἐν Περγάμῳ εἶδον καὶ ἤκουσα ἐν Πατάροις. ὁπότε

quæ eos per totam vitam comitata perturbabunt, atq; ad omnem strepitum meticulosos reddent, posteaquam eos Y omnigena supstitione impleuerint. Rectè admonuisti me, inquit Eucrates, quum superstitionem dixisti. Nam qd tibi, Tychiade, de rebus huiusmodi videtur, de oraculis loquor ac vaticinijs, & quæcunque quidam numine afflati proclamant, quæ've ex adytis audiũtur? aut quæ virgo numeris eloquens futura prædicit? an videlicet nec talia credis? At ego quòd annulum quendam sacrum habeo, Pythij Apollinis imaginem exprimente sigillo, quodq; hic Apollo mecum loquitur, non dico, ne tibi videar ad gloriã meam res incredibiles narrare. Cæterùm quæ apud Amphilochum audiui in Mallo, heroë mecum diu disserente, deumq; meis de rebus consulente, tum quæ ipse vidi, volo vobis narrare: deinde ex ordine & quæ vidi in Pergamo, & quæ audiui in Pataris.

ὁπότε γὰρ ἐξ Αἰγύπτου ἐπανήειν οἴκαδε, ἀκούων τὸ ἐν Μαλλῷ τοῦτο μαντεῖον ἐπιφανέστατόν τε καὶ ἀληθέστατον εἶναι, καὶ χρᾶν ἐναργῶς, πρὸς ἔπος ἀπεκρινόμενον, οἷς ἂν ἐγγράψας τις εἰς τὸ γραμματεῖον, παραδῶ τῷ προφήτῃ, καλῶς ἂν ἔχειν ἡγησάμην, ἐν παράπλῳ πειραθῆναι τοῦ χρηστηρίου, καί τι περὶ μελλόντων συμβουλεύσασθαι τῷ θεῷ. ταῦτα ἔτι του Εὐκράτους λέγοντος, ἰδὼν οἱ τὸ πρᾶγμα προχωρήσειν ἔμελλε, καὶ ὡς οὐ περὶ μικρᾶς ἐνήρχετο τῆς περὶ τὰ χρηστήρια τραγῳδίας, οὐ δοκεῖν οἰηθεὶς δεῖν μόνος ἀντιλέγειν ἅπασιν, ἀπολιπὼν αὐτὸν, ἔτι διαπλέοντα ἐξ Αἰγύπτου εἰς τὴν Μαλλὸν (καὶ γὰρ συνίην ὅτι μοι ἄχθονται παρόντι, καθάπερ ἀντισοφιστῇ τῶν ψευσμάτων) ἀπ' ἐγὼ ἄπειμι, ἔφην, Λεόντιχον ἐπιζητήσων· δέομαι γὰρ αὐτῷ τι συγγενέσθαι. ὑμεῖς δὲ, ἐπεὶ οὐχ ἱκανὰ ἡγεῖσθε τὰ ἀνθρώπινα εἶναι, καὶ

Itaque quum ex Aegypto redirem domum, audiremque illud in Mallo vaticinium apertissimum simul ac verissimum esse, tamen sic oracula dare, vt ad rem respondeat his quæcunq; prophetæ quispiam in schedulam inscripta tradiderit, rectè me facturum putaui, si dum præternauigarem, experirer oraculum, deumque de futuris quippiam consulerem. Hæc adhuc Eucrate dicēte, quum viderem quàm longè res esset processura, quodq; non breuem incepisset de oraculo tragœdiam, ratus non expedire vti solus contradicerem omnibus, relinquens eum Aegypto adhuc in Mallum nauigantem (nam & intelligebam molestam illis esse præsentiam meam, vtpote qui dissentirem, refelleremq; eorū mendacia) Atqui ego abeo, inquam, quæsiturus Leontichum. nam opus habeo cum eo congredi. At vos quando quidem parùm sufficere vobis res humanas putatis, ipsos

καὶ αὐτοὺς ἤδη τοὺς θεοὺς καλεῖτε συνεπιληψομένους ὑμῖν τῶν μυθολογουμένων. καὶ ἅμα λέγων ἐξήειν. οἱ δὲ ἄσμενοι, ἐλευθερίας λαβόμενοι, εἱστίων, ὡς τὸ εἰκὸς, αὐτοὺς, καὶ ἐνεφοροῦντο τῶν ψευσμάτων. τοιαῦτα σοι, ὦ Φιλόκλεις, παρὰ Εὐκράτει ἀκούσας, ἥκω, νὴ τὸν Δία, ὥσπερ οἱ τοῦ γλεύκους πιόντες, ἐμπεφυσημένος τὴν γαστέρα, ἐμέτου δεόμενος. ἡδέως δ' ἄν ποθεν ἐπὶ πολλῷ ἐπριάμην λυθεδανόν τι φάρμακον, ὧν ἤκουσα, ὡς μή τι κακὸν ἐργάσιταί με ἡ μνήμη αὐτῶν ἐνοικουροῦσα. τέρατα γοῦν, καὶ δαίμονας, καὶ Εκατας ὁρᾷν μοι δοκῶ.

Φι. καὶ αὐτὸς, ὦ Τυχιάδη, τοιοῦτόν τι ἀπήλαυσα τῆς διηγήσεως· φασί γέ τοι μὴ μόνον λυττᾷν, καὶ τὸ ὕδωρ φοβεῖσθαι, ὁπόσους ἂν οἱ λυττῶντες κύνες δάκωσιν, ἀλλὰ κἄν τινα ὁ δηχθεὶς ἄνθρωπος δάκῃ, ἴσα τοῦ κυνὶ δύναται τὸ δῆγμα, καὶ τὰ αὐτὰ κἀκεῖνος φοβεῖται.

ipsos etiã deos deniq; in fabularũ vobis partem vocate. Atque hæc simulac dixi, discessi. Illi verò alacres iam libertatẽ nacti, vt est verisimile, mutuò sese epulis accipiebãt, ac mendacijs ingurgitabãt. Talib⁹, ô Philocles, apud Eucratẽ auditis, venio per Iouẽ inflato ventre, non aliter quàm hi qui musto poti sunt, opus habens vomitu. Tũ libenter alicunde magno emerim pharmacũ aliquod quod mihi obliuionem induceret eorũ quæ audiui, ne me nõnihil earum rerum lædat inhærens memoria. nempe monstra, dæmones, atq; Hecatas mihi videre videor.

PHIL. *Quin mihi quoq;, ô Tychiade, tale quiddam hic sermo tuus attulit. aiunt etenim nõ solùm ᶻ in rabiem verti, atq; aquam formidare, quoscunque rabidi canes mordeant, verumetiam si quẽ mordicùs homo morsus momorderit, illum morsum quoque non minùs canino valiturum, atque eum etiam eodem modo formidaturum.*

Quin

καὶ σὺ τοίνην ἔοικας αὐτὸς, ἐν Εὐκράτους δηχθεὶς ὑπὸ πολλῶν ψευσμάτων, μεταδεδωκέναι κἀμοὶ τοῦ δήγματος, οὕτω δαιμόνων μοι τὴν ψυχὴν ἐνέπλησας. Τυ. ἀλλὰ θαῤῥῶμεν, ὦ φιλότης, μέγα τοῦ τοιούτων ἀλεξιφάρμακον ἔχοντες τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὸν ἐπὶ πᾶσι λόγον ὀρθὸν, ὦ χρωμένους ἡμᾶς, οὐδὲν οὐ μὴ ταράξῃ τῶν ἡγνῶν καὶ ματαίων τούτων ψευσμάτων.

Quin tu ergo videris quum sis ipse apud Eucratem à multis mendacijs morsus, mihi quoque morsum illum communicasse, adeò mihi mentem dæmonibus impleuisti. TYC. *At bono animo simus, amice, quum magnũ aduersus huiusmodi res remedium habemus, veritatem, rectamq́ omnibus in rebus rationẽ: quo si vtamur, nullis huiusmodi vanis stultisq́ mendacijs turbabimur.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

PHilopseudes non sine Socratica ironia totus versatur (id quod titulus ipse declarat) in ridenda coarguendaque mentiendi libidine: dialogus nescio certè lepidiórne an vtilior. in quo non valde me mouet, quod eius animi fuisse videtur, vt non satis immortalitati suæ confideret, atque in eo fuisse errore, quo Democritus, Lucretius, Plinius, plurimique itidem alij. Quid enim mea refert quid sentiat his de rebus Ethnicus, quę in præcipuis habentur fidei Christianę mysterijs? Hinc certè fructum nobis afferet iste dialogus, vt neq; magicis habeamus præstigijs fidem, & superstitione careamus, quæ passim sub specie religionis obrepit: tum vitam vt agamus minùs anxiam, minùs videlicet expauescẽtes tristia quæpiam ac superstitiosa men-

sa mendacia. quæ plerunque tanta cum fide atque authoritate narrãtur, vt Augustino viro grauissimo, hostique mendaciorum acerrimo, nescio quisnam veterator persuaserit, vt fabulam illam de duobus Spurinis, altero in vitam redeunte, altero decedente, tanquam rem suo ipsius tempore gestam pro vera narraret, quam Lucianus in hoc dialogo, mutatis tantùm nominibus, tot annis antequam Augustinus nasceretur irrisit. Quò minus mireris, si pinguioris vulgi mentes suis figmentis afficiant ij, qui se tum demum rem magnam confeciſſe putant, Christumque sibi deuinxiſſe perpetuò, si commenti fuerint, aut de sancto aliquo viro fabulam, aut de inferis tragœdiam, ad quam vetula quæpiam aut delira lachrymetur, aut pauida inhorrescat. Itaque nullam ferè martyris, nullam virginis vitam prætermiserunt, in quam non aliquid huiusmodi mendaciorum inseruerint, piè scilicet. alioquin enim periculum erat ne veritas non posset sibi ipsa sufficere, nisi fulciretur mendacijs. Nec veriti sunt eam religionem contaminare figmentis, quam ipsa veritas instituit, & in nuda voluit veritate consistere: nec viderunt vsqueadeò nihil istiusmodi fabulas conducere, vt nihil perniciosius officiat. nẽpè vbi admixtum subolet mendacium, veritas ilicò minuitur ac labefactatur authoritas. Vnde sæpe mihi suspicio suboritur, magnam huiusmodi fabularum partem, à vafris ac pessimis nebulonibus confictam, quibus studium fuit, partim ex incauta, simplicium potiùs, quàm prudentium credulitate, voluptatem capere, partim fabularum fictarum commercio, fidem veris Christianorũ historijs adimere: quippe qui frequenter quædam, his quę in sacra Scriptura continentur, tam vicina confingunt, vt facilè se declarent, adludendo lusisse. Quamobrem quas scriptura nobis historias diuinitùs inspirata commendat, eis indubitata fides habenda est: cæteras verò ad Christi doctrinam tanquam ad Critolai regulam applicãtes, cautè & cum iudicio aut recipiamus.

mus, aut respuamus, si carere volumus, & inani fiducia & superstitiosa formidine. Nolo hîc damnatæ magiæ, cuius inuentorem Mercurium ferunt, vanitatem, seu potiùs impietatem pluribus coarguere: ne rem per se satis detestandam, in dubium vocare videar: nēve vno exciso capite, innumerabilia (quòd de Lernæa peste legitur) mihi denuò obtruncanda exoriantur. Sunt enim istius imposturæ mille species, milleque ludificandi modi: quos omnes Lucianus lepidè ridet.

a IN REM vident conducere.] *Diues ille apud Satyricũ Iuuenalem dicit:* -quid enim saluis infamia nũmis? *Et Dorionem Terentianum non pudet vanitatis; dum ob rem. Orestes in Electra Sophoclis:* Δοκῶ μὲν οὐδὲν ῥῆμα σὺν κέρδει κακὸν: id est, *nullum reor verbum quod est lucro, malum. Conuenerant enim vt fingerent ipsum esse mortuum. Sentit igitur famam mortis viuo nihil nocituram, sed ad id quod constituerant fore accommodam. Venerant enim vlturi Agamemnonis mortem, idq; perfecerunt.* *b* Nihil ad rem.] πρὸς ἔπος, id est, *ad versum. De sensu & vsu huius prouerbij, tum origine vide Erasmum nostrum & Alciatum lib. dispunct. suarũ 2. Hom. Odyss. v. & pluribus alijs locis.* *c* Qui quum vsus postulat, mentiuntur.] *An alicubi licitum sit mendacium, & quatenus mentiri licet, præcipuè Christiano, Erasmus noster non solùm in lingua sua, sed etiã plurib. alijs locis tractat. Certè Plato, & Stoici mendacium officiosum sapienti permittunt. Annón rectè puerilem indolem falsis laudibus, nonnunquam ad virtutis studiũ inflammamus? Nónne & optimus medicus quisq; in ægrotis affirmat sibi placere colorem, atque oris habitum, non quòd tales sint, sed vt tales efficiat? Verũ nullum mendacij genus exitialius, quàm ex scriptura diuinitùs inspirata, quæ fons est & regula veritatis æternæ. Ex hac Agyrtæ, arioli, anus, Iudæi & vates responsa dant, morbos curare se iactant. Quoq; fallant perniciosius, ex astris & ex inspectu manib. alijs pollicentur victorias, alijs felix coniugium, ac salubrem vitam, alijs summos honores, alijs Cræsi vel Midæ opes. Nimirũ hi sunt, de quib. scribit Hieremias: Docuerunt, inquit, linguam suam loqui mendaciũ, & vt iniquè facerẽt, laborauerũt. Ars igitur illis mentiri, &*

sceleratam

sceleratam artem sceleratior adiuuat & confirmat exercitatio. Quemadmodum enim frequenter prudentia est, silere aut dissimulare quod verum est, ita decet, vt qui semel veritatis spiritū hauserunt, eiq; dedere nomen qui veritas est, ab omni mendaciorum genere tēperent: Quisquis mētitur sciens periurio proximus est. *d* Multa Vlysses etiam fecit.] *Callidi aūt impostores, mendaciorumq; conflictores, solent semper aliqua præycere, quæ vera, clara & aperta videantur, quibus inspectandis dum oculi sunt intentiores, astutè mox mendacij nubem offundunt. Sic Sinon Virgilianus, sic Vlysses, quē Homerus vbiq; verſutum, callidum, astutū & vafrū facit, ac dissimulantem, simulantemq;: vnde & apud eundem Homerū statim initio Odysseæ, πολύτροπον cognomentum.* Is ad *Sirenum insulam delatus, ne earū cantus audirent, socijs aures cera obturauit, se autem ad malum alligari fecit, eaq; ratione illarum insidias tutus euasit.* e Nam veteres illi] *Veteres Græcos, præcipuè quæ Herodotū, Ctesiam, quæ Cnidium, atq; hus superiores, & Homerū deniq; etiam scriptis mendacia conseruasse testatur, non modò vt ad eos, quibus sua ipse recitabāt, sed ad posteros quoq;, quasi per manus tradita, pulcherrimis verbis, metrisq; seruata peruenirēt.* Idem cum in *cāpis Elysijs diuersa nocentium genera grauissimis pœnis affici se vidisse referat, acerrimè eos qui in vita mentiti essent, apud illos puniri ait, quorū Herodotū Ctesiamq; principes ponit facetissimè, æquo se id animo spectasse subiungēs, quippe qui nullius sibi mendacij esset conscius.* De *ijs scriptoribus Luciani iudicium non est improbandum: cùm & alij Græci complures in eadem fuerint sententia, Strabōq; ac Diodorus Siculus non semel eos nugatos asserant, quorum authoritati innixus Iuuenalis ita de Græcis historicis scribit decima Satyra:*

—creditur olim
Velificatus Athos, & quicquid Græcia mendax
Audet in historia, *&c.*

Demetrius Phalereus in libell. de Elocutione, Ctesiam, quē carpit Lucianus, meritò poëtam dicendum dixit. f Herodotus.] *Herodotum verius mendaciorum, quàm historiæ parentem nuncupaueris. Mira enim ab eo de Xerxis expeditione & transitu, mendacijs quoque admistis prædicata sunt.*

Idem

Idem lib.2. verarum hist. Inter mendaces Ctesiam, Gnidium & Herodotum ponit. g Athenienses.] Isocrates & Pausanias Erichthonium Vulcano & Terra generatum opinantur.

h Pana quendam.] Pan, cùm Athenienses, duce Miltiade, cum Persis essent dimicaturi in campo Marathonio, eo in loco Græcis auxilium tulit, atque repressit Persarum ferociam. Meminit Theocritus in Syringe, & plura annotauimus in dialogo Panos & Mercurij. i Orithyam.] Orithyam Erechthei Athenarum regis filiam, rapuit Boreas: raptam tulit in Thraciã, & ex ea Zeten & Calain suscepit. Homeri scholiastes ad calcem Odyss. ξ. & Apollonius primo Argonaut. k Sub leonina pelle, simiam fouet.] De leui & mendace sene, præ se authoritatem ferente. l Cleodemus Peripateticus.] Hic se quum iam pridem graui morbo decumberet, per hiatum quendam ad inferos ductum memorat, atq; ad tribunal adductum. Ibi quendam velut regem, qui Pluto ipsi visus sit, eorum nomina qui morituri erant percensentem, vehementer ira exarsisse in eum qui se adduxisset. Iussum igitur & se statim abire. Et Fabrum Demylum adduci. Itaque se quidem febri postea liberatũ, Demylum autem vita excessisse. Ex hac plane Luciani fabella, illa apud Augustinum in Decretis pontificum de duobus Spurinis, & illa de Stephanis est nata, atque conficta. Vide Dialogum Gregorij primi. m Mustelæ dentem.] Magorum superstitio, considerata leonis alacritate pernicissimoq; cursu, mustelæ dentem leonino corio adalligatum, ad pedum tumorem atque adeò imbecillitatem adhibere commenta est. Id quod hîc Tychiades ridet, orta inter Cleodemum & Dinomachum medicos contentione, vno eorum leoninum, altero ceruinum corium præferente, vt per incantamenta Eucrati laboranti amuletum aliquod apponerent. Controuersia verò omnis inter eos est, dum ille fomentum aliquod miserabiliter implorat, vtrum cervus an leo magis pedibus valeat, atque eorũ vter alacriori feratur cursu. Merito igitur Virgilianus Aeneas, tergũ Getuli immane leonis dat Salio, velocitatis præmium, qui primam in stadio coronam meruerat, nisi dolo Nisi fuisset interturbatus. n Incantamentis & appendiculis.] Vt olim & hodie Physicis ligaturis & φυσικοῖς τισὶ ἐπῳδαῖς & incantationibus, ad perniciem

vitæ

vitæ & salutis hominum medicina conspurcatur à perditis quibusdam ardelionibus, qui mentiri non erubescunt, & ob pecuniæ aucupium animas dæmonibus prostituunt, & deuouent. Est autem ἐπῳδὴ incantatio, quæ solis ᾠδαῖς, id est, *carminibus, ac verbis, vt plurimùm barbaris, dæmonibus consecratis, constabat ἐδόκουν γὰρ οἱ ἀρχαῖοι, inquit Pindari interpres in Nemæis & Pythijs, ταῖς ἐπῳδαῖς ἰάσιν καὶ θεραπείαν εὑρίσκειν. Arbitrati sunt veteres, carminibus curam morborum inuenire. His freti Autolyci liberi Hæmorrhagiam vulneris Vlyßis, quod ei aper in Parnaso infra genu inflixerat, derepentè sistebant, vt Homerus in Odyssea τ. perbellè cecinit. Quod & Plinius inter magica medicamenta his repetit: Dixit Homerus, inquit, profluuium sanguinis, vulnerato femine, Vlyssem inhibuisse carmine. Theophrastus ita etiam Ischiadicos sanari, & Cato prodidit luxatis membris, carmen auxiliari M. Varro etiam podagris. Periapta autem quæ, & quantum illis confidendum audiamus. Galenus lib. 6. & 10. de simpl. medic. experientia horum edoctus: Periaptis, inquit, sic confidere oportet, vt substantia illorum, & non incantationis magorum verba, iuuet. Cui Theophrastus lib de plant. historia 9. ita subscribit: Potius, inquit, absurda illa putentur, quæ alligata, & veneficiorum aduersantia vocantur, & tum corporibus, tum domibus vnicè opitulari creduntur, quæ commenta hominum esse planè videntur, qui suas artes magnificare celebrareq; cuperent: vnde non temerè Antonius Caracalla imperator, teste Aelio Spartiano, eos condemnare statuit, qui contra tertianas & quartanas febres periapta gestarent. Quare meritò aniles illos versiculos, ex sacræ Scripturæ verbis, aut barbaris dæmonum nominibus cõcinnatos, vnà cum D. Augustino despuimus, qui in Ioan. Euang. sectione 7. ait: Illi qui homines seducunt per ligaturas, per precationes, & per machinamenta inimici, suis precationibus Christi nomen miscent, vt lateat ipsa seductio. Et quamuis Costa ben Luca apud Hebræos, quorum Cabala his ligaturis scatet, de his librum conscripsit, ac Alexander Trallianus, iater à Mesue dictus: & Gordonius quidam ac alij medici, non paruam illis fidem adhibent: ego tamen eas, præcipuè quæ verbis constant, non aßis facio. Simili vanitate, præter annulos & sigilla, eos quoque nectere videmus chara-*

cteres, crucis †, *Antiochi* Δ. *Machabæi tetragrâmatis, Constantini crucis. Rectè igitur Rabi Moyses ille Aegyptius lib. 1. perplexorum, cap. 72 mendaces & stultos esse illos pronunciat, qui soli figuræ, soli scripturæ, solis lineamentis, solis denique vocibus, aëre fracto natis, tantam miraculorum vim & potestatem tribuant.* o Clauũ, quod aiunt, clauo extrudis.] *Idem in Apologia, pro eo quod inter salutandum verbo lapsus fuerat: vereor ne si ad intentatum crimen, etiam adulationis accusationem adiunxero, clauum (quod aiunt) clauo pellere videar, maiore minorem. Vide Erasmum nostrum in Chiliadibus.*

p Aesculapius.] *Socrates moriens Phædonem admonuit, vt voto se liberans Aesculapio gallum persolueret, perinde quasi sumpto pharmaco, iam sanitatis beneficium sentiret cùm exires è corpore, vnde omnes animi morbi scatent ac pullulant. Putabatur enim hic deus salutem hominibus conferre.* q Circa plenum forum.] *Quòd maxima olim populi, circa horam (vt antiqui illi numerabant) sextam:* id est, *meridiem, in foro esset frequentia, hoc à Græcis hominibus tempus ἀμφὶ πλήθουσαν ἀγορὰν vocabatur.* r Lunam è cœlo detrax.] *Incantatrices Lunæ cursum etiam remorari credebantur, vt Virgilius:*

Carmina vel cœlo possunt deducere Lunam.

s Hippocrates æreus.] *Hippocrates maximus Medicinæ parens non solùm innumerabiles inopes ægritudinibus oppressos homines iuuare quotidie nitebatur, in quorum numero sunt, qui in epidemiorum libris nominantur, sed etiam totam Græciam à pestilenti lue, ex Aethiopia vi ventorum allata, Thucydidis tempore, magna cum gloria liberauit, quamobrem etiam aureis statuis arisq; tanquam deus à seruatis illis populis donatus est. Galenus in lib. de Theriaca ad Pisonem. Aelianus lib. 4. cap. 20. Eusebius libro decimo, capite secundo.* t Mulierem aduenientem video terribilem.] *Hecates descriptio, de qua in Mortuorum dialogis, & in Necyomantia, in Græco περιέκειτο pro περιετέθειτο.* u Et incantans eum.] *Demonem.* x Adiens Memnonem.] *Neque dubium est, quin è toto ferè terrarum orbe omnes ad hunc Memnonem videndum audiendumq; concurrerint huiusmodi rerum studiosi. Namque*

vt

vt Aelius Spartianus testatur, Seuerus Imperator è Parthica expeditione reuertens, quum Syriam & Aegyptum, aliasque quasdam regiones lustrâsset, gratam sibi eiusmodi peregrinationem propter religionem Dei Serapidis, animaliumq; ac locorum (vt eius verbis vtar) nouitatem fuisse semper postea ostendit: quando & Memphim, & Memnonem, & Pyramides, & Labyrinthum inspexit. De Memnone etiam aliquid in Toxaride annotauimus. y Omnigena superstitione impleuerint.] Operæpretium est considerare quàm illuserit hisce oraculis humano generi diabolus aditus nonnunquam naturæ secretis. Mirantur autem Cicero & Plutarchus suo tempore obticuisse oracula, nimirum quia veritatis præses, mendacij patrem oppugnaturus iamiam imminebat leo de tribu Iuda Christus saluator noster. Lucianus rursum in Deorum concilio huiusmodi deorum Gentilium vanitatem atque superstitionem deridet. Itidem in Ioue confutato: vbi quædam annotauimus aduersus oracula & prædictiones.

z Non solùm in rabiem verti.] De rabie canis Dioscorides libro sexto, capite trigesimo sexto. Galenus de Chirurg. ad Piso. & libro secundo prædictionum Hippocrat. & in tertium Hippocr. Epid. librum. Virus autem ex canis rabioso morsu conceptum, ac per corporis molem diffusum, per aliquot menses, aut annos quoque velut quædam pharmaca δυλητήρια, diu delitescit, donec viscerum & cordis naturam sensim infecerit, tum subitò rabies illa canina in hydrophobis emergit, Galen. libro tertio de Morbis vulgaribus, commentario 3. Solet autem ex eo vulnere, vbi parum occursum est, aquæ timor nasci, ὑδροφοβίαν Græci appellant. Miserrimum genus morbi, in quo simul æger & sitit & aquæ metu cruciatur. Quo oppressis in angusto spes est, inquit Cornelius Celsus libro quinto de Medicina, capite decimoseptimo, Dioscorides libro quinto, capite secundo. Ab eodem Dioscoride libro septimo, capite secundo, Affectio illa quæ morsu canis rabidi infligitur, dicitur ὑδροφοβικὸν πάθος ab aquæ metu ὑδροφοβικοι, qui morsi sunt à cane rabido, dicuntur, propterea quòd aquam horreant, παρὰ τὸ φοβεῖσθαι τὸ ὕδωρ. Hoc morbi genus intelligit Ouidius de Remed. amoris, quum ait:

Tollere nodosam nescit medicina podagram,
Nec formidatis auxiliatur aquis. *Quæ autem homini accidit ex huiusmodi cõtage lues, mania est, vt eruditissimi hac ætate viri disputant: nam & Festo rabies propriè morbus caninus est. Vniuscuiusque autem canis morsus tam pernicios⁹ est, vt ferant eum qui semel fuerit à cane læsus, pestilenti contagione gallinarum incubitus, pecorum fœtus, & abortus interuentu suo vitiare, eiusq; introitu alterius vulnera aggrauari.*

ΠΡΟΣΑΛΛΙΑ, Η ΔΙΟΝΥΣΟΣ. *ALLOCVTIO, SEV Bacchus.*

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

PRæfatio quædam est, quales & nostri homines in enarrandis authoribus, aut alijs rebus tractandis, ipsis operibus præmittere solent. Et extant sanè etiam Cic. quædam ad idem exemplum composítæ. Monet autem Lucianus auditores suos, ne solùm compositionis nouitatem in scriptis suis spectent, néve ideo pro paruis aut contemnendis illa habeant, quia comica ac satyrica quædam sub dialogi grauitate tractet: sed magis ipsam rem spectent: ne idem illis, quod Indis olim, accidat, dum Bacchi exercitũ vt muliebrem, & à re militari alienum contemnunt. Deinde autem & veniam precatur ætati, si paulò verbosior & loquacior nonnullis fortè videatur, factum suum etiam hîc collatione quadam Indorum cohonestans. Omnino autem multum gratiæ habent huiusmodi præfationes, siue cui allocutiones eas vocare magis libet,

vbi collationibus atque similibus suis
ipsa hypothesis aptè
respondet.

ΟΤε ὁ Διόνυσος ἐπ' Ινδοὺς στρατιὰν ἤλασε (κωλύει γὰρ οὐδὲν, οἶμαι, καὶ μῦθον ὑμῖν διηγήσασθαι Βακχικὸν) φασὶν οὕτω καταφρονῆσαι αὐτοῦ τὰ πρῶτα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἐκεῖ, ὥστε καταγελᾷν ἐπιόντος, μᾶλλον δὲ ἐλεεῖν τὴν τόλμαν, ὡς αὐτίκα μάλα συμπατηθησομένου ὑπὸ τῶν ἐλεφάντων, εἰ ἀντιτάξαιτο. ἤκουον γὰρ, οἶμαι, τῶν σκοπῶν ἀλλόκοτα ὑπὸ τῆς στρατιᾶς αὐτοῦ ἀγγελλόντων. ὡς ἡ μὲν φάλαγξ αὐτῷ, καὶ οἱ λόχοι, γυναῖκες εἶεν ἐκφόρονες καὶ μεμηνῆαι, κιττῷ ἐστεμμέναι, νεβρίδας ἐνημμέναι δόρατά τινα μικρὰ ἔχουσαι, ἀσίδηρα, κιττοποίητα καὶ ταῦτα, καί τινα πελτάρια κοῦφα, βομβοῦντα, εἴ τις μόνον προσάψαιτο (ἀσπίσι γὰρ εἴκαζον καὶ τὰ τύμπανα) ὀλίγους δέ τινας ἀγροίκους νεα

QVo tempore Bacchus aduersus Indos ductare exercitum instituit (nihil enim prohibet, vt mea fert opinio, fabulam vobis Bacchicam percensere) ferunt vsque adeò eum initiò ab Indiæ incolis fuisse contemptui habitum, vt accedêtem etiam subsannarent. Magis autê temerariam illius audaciam miseratione prosequendam esse opinabantur, tanquam actutùm ab elephantis proculcandum, si acie instructa illis occurrisset. Siquidem inaudiuerant, vt ego existimo, ab exploratoribus, absurda & monstrosa de illius exercitu renunciantibus, quemadmodum eius phalanx & cohortes ex mulieribus insanis & furentibus collectæ forent, thyrso redimitis, pelles ceruinas indutis, & hastas quaspiam paruas gerentibus nulla acie ferri acuminatas, & illas ex thyrso confectas: tum scuta quæpiam leuia, & resonantia si quis saltem vel leuiter attigisset. Quippe clypeis assimilabant & tympana. esse prætereà in exercitu iuue-

νίσκους ἐνεῖναι, γυμνοὺς, κόρδακα ὀρχουμένους, οὐρὰς ἔχοντας κεράστας, οἷα τοῖς ἄρτι γεννηθεῖσιν ἐρίφοις ὑποφύεται. καὶ τὸν μὲν στρατηλάτην αὐτῶν ἐφ' ἅρματος ὀχεῖσθαι, παρδάλεων ὑπεζευγμένων, ἀγένειον ἀκριβῶς, οὐδ' ἐπ' ὀλίγον χνοῶντα τὴν παρειὰν, κεραστρόφορον, βοτρύοις ἐστεφανωμένον, μίτρᾳ τὴν κόμην ἀναδεδεμένον ἐν πορφυρίδι, καὶ χρυσῇ ἐμβάδῃ. ὑποστρατιγεῖν δὲ δύο, ἕνα μὲν τινα βραχὺν προβοῦτην, ὑπόπαχυν, πεγάστορα, ῥινόσιμον, ὦτα μεγάλα ὄρθια ἔχοντα, ὑπότρομον νάρθηκι ἐπερειδόμενον, ἐπ' ὄνου τὰ πολλὰ ἱππεύοντα ἐν κροκοτῷ, καὶ τοῦτον πάνυ πίθανόν τινα συνταγματάρχην αὐτοῦ. ἕτερον δὲ, τερείσιον ἄνθρωπον, τράγῳ τὰ νέρθεν ἐοικότα, κομήτην τὰ σκέλη, κέρατα

nes quospiam agrestes & nudos, qui saltarent cordaca, caudas habentes & cornua, qualia ferè hœdis recenter natis solent succrescere. Ipsum autem ducem illorum in curru vehi iunctis pardalibus, imberbem admodum, ac ne tantillum quidem per genas herbescente barbitio pubescentem, cornigerum, racemis coronatum, mitra purpurea comam inuolutum, ac aureos cothurnos indutum. Cæterùm secundas ductandi exercitus partes obire duos alios, [a] vnum quidem breuis staturæ senunculum, corpore perobeso & ventricoso, simijs naribus deformem auribus magnis & arrectis, tremulum, scipioni innitentem, pandum asellum vtplurimùm equitantem, amictum crocoto, & hunc vehementer fidum illius in ordinanda acie socium. Alterum verò [b] hominem monstrosum, inferioribus corporis partibus hircum referentem, crura crinitum, & cornigerum,

ρατα ἔχοντα, βαθυπώγωνα, ὀργίλον καὶ θυμικὸν, θατέρᾳ μὲν σύριγγα φέροντα. τῇ δεξιᾷ δ' ῥάβδον καμπύλην ἐπηρμένον καὶ περισκιρτῶντα ὅλον τὸ στρατόπεδον καὶ τὰ γυναῖα δὲ φοβεῖσθαι αὐτὸν, καὶ σείειν ἠνεμωμένας τὰς κόμας, ὁπότε πεσοῖοι, καὶ βοᾷν εὖ οἱ, τοῦτο δ' εἰκάζειν καλεῖσθαι αὐτῶν τὸν δεσπότην. τὰ δ' οὖν ποίμνας διηρπάσθαι ἤδη ὑπὸ τῶν γυναικῶν, καὶ διεσπᾶσθαι ἔτι ζῶντα τὰ τρέμματα, ὠμοφάγους γάρ τινας αὐτὰς εἶναι. ταῦτα οἱ Ινδοὶ καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἀκούοντες ἐγέλων, ὡς τὸ εἰκὸς, καὶ οὐδ' ἀντεπεξάγειν ἢ παρατάττεσθαι ἠξίουν, ἀλλ' εἴπερ ἄρα τὰς γυναῖκας ἐπαφήσειν αὐτοῖς εἰ πλησίον γένοιντο, σφίσι δὲ καὶ νικᾷν αἰσχρὸν ἐδόκει, καὶ φονεύειν γυναῖα μεμηνότα, καὶ

nigerum, profunda insuper barba insignem, iracundum, & animo ad furorem propenso præditum, altera manu ferentem fistulam, dextra verò incuruum baculum, semet attollentem, ac tota castra circumsaltantem, quem mulierculæ exterrere solent, comasque vento diffusas concutere quoties accesserit, neque non vociferari Euohe: quo nomine, vt mihi coniecturam facienti visum est, dominum suum compellant. Itaque greges à mulieribus iam discerptos esse, & oues adhuc viuentes dilaniatas: quippe illas crudiuoras esse planè videbant. Hæc cùm Indi & rex illorum speculatoribus annunciantibus cognouissent, sublatis, vt par erat, cachinnis ridebant: iamque nequaquam contra exercitum educere, aut instructis ordinibus obuiam procedere illis deliberatum erat, sed reputabant si comminùs mulierculæ in eos impressionem ac impetum essent facturæ, illis & vincere turpe esse, & mulieres insanientes neci dare

καὶ θηλύμιτριν ἄρχοντα, καὶ μεθύον σμικρὸν γερόντιον, καὶ ἡμιστρατιώτην ἄλλον, καὶ γυμνήτας ὀρχηστὰς, πάντας γελοίους. ἐπεὶ δὲ ἠγγέλλετο πυρπολῶν ὁ θεὸς ἤδη τὴν χώραν, καὶ πόλεις ἀντάνδρους καταφλέγων, καὶ ἀνάπτων τὰς ὕλας, καὶ ἐν βραχεῖ πᾶσαν τὴν Ἰνδικὴν πυρὸς ἐμπεπληκώς· ὅπλον γάρ τοι Διονυσιακὸν τὸ πῦρ, πατρῷον αὐτῷ κἀκ τοῦ κεραυνοῦ· ἐν ταῦτα ἤδη σπουδῇ ἀνελάμβανον τὰ ὅπλα, καὶ τοὺς ἐλέφαντας ἐπεισάξαντας καὶ ἐγχαλινώσαντες, καὶ τοὺς πύργους ἀναβέμενοι, ἐπ' αὐτοὺς ἀντεπεξῄσαν, καταφρονοῦντες μὲν καὶ τότε, ὀργιζόμενοι δὲ ὅμως, καὶ συντρίψαι σπεύδοντες αὐτῷ στρατοπέδῳ τὸν ἀγένειον ἐκεῖνον στρατηλάτην. ἐπεὶ δὲ πλησίον ἐγένοντο, καὶ εἶδον ἀλλήλους, οἱ μὲν Ἰνδοὶ, προτάξαντες τοὺς ἐλέφαντας, ἐπῆγον τὴν φάλαγγα, ὁ Διόνυ-

vnà cum duce effeminato, ac ſene modico & vinoſo, adiuncto etiam alio ſemiuiro milite, nudisq; ſaltatoribus per omnia ridiculis, facinus eſſe parum memorabile. Poſtea verò quàm Bacchus regionem incendijs deuaſtare, & viris deuictis ciuitates igne abſumere, ac ſyluas incendere annunciatus eſt, iamq; in breui temporis ſpacio tota Indorum regio flammis conflagraret (etenim ignis Baccho iam vſque à fulmine paterna ſunt arma) ibi iam citra moram armis induti, coactis elephantibus & infrenatis & turribus deſuper poſitis aduerſus illos mouerũt aciem, etiamdum hoſtilem exercitum extremè contemnentes, & iracũdo animo ferocientes, neque non elephantis comminuere atque proterere properantes ipſis cum caſtris imberbem illum imperatorem. Poſtquam verò propinquiores facti ſunt & vtraque acies vtrique eſſet ſpectaculo: Indi locatis ante exercitum elephantis phalangem adegerunt. Cæterùm

Bacchus

ὁ Διόνυσος δὲ, τὸ μέσον μὲν αὐτὸς εἶχε, τοῦ κέρως δὲ αὐτῷ τοῦ δεξιοῦ μὲν ὁ Σειληνὸς, τοῦ εὐωνύμου δὲ ὁ Πὰν ἡγοῦντο. λοχαγοὶ δὲ καὶ ταξιάρχοι, Σατύροι ἐγκαθεστήκεσαν. καὶ τὸ μὲν σύνθημα ἦν ἅπασι τὸ εὖ οἱ. εὐθὺς δὲ τὰ τύμπανα ἐπαταγεῖτο, καὶ τὰ κύμβαλα τὸ πολεμικὸν ἐσήμαινε, καὶ τῶν Σατύρων τις λαβὼν τὸ κέρας, ἐπήνει τὸ ὄρθιον. καὶ ὁ τοῦ Σειληνοῦ ὄνος, ἐννάλιόν τι ὀγκίσατο. καὶ αἱ Μαινάδες σὺν ὀλολυγῇ ἐνεπήδησαν αὐτοῖς, δράκοντας ὑπεζωσμέναι, κἀκ τῶν θύρσων ἄκρων ἀπεγυμνοῦσαι τὸν σίδηρον. οἱ Ἰνδοὶ δὲ καὶ ἐλέφαντες αὐτῶν, αὐτίκα ἐκκλίναντες, σὺν οὐδενὶ κόσμῳ ἔφευγον, οὐδ' ἐντὸς βέλους γένεσθαι ὑπομείναντες· καὶ τέλος, κατὰ κράτος ἑαλώκεσαν καὶ αἰχμάλωτοι ἀπήγοντο ὑπὸ τῶν τέως καταγελωμένων ἔργῳ μαθόντες, ὡς οὐκ ἐχρῆν ἀπὸ τῆς πρώτης ἀκοῆς καταφρονεῖν ξένων

Bacchus ipse in medio strenui imperatoris fungebatur officio, cuius dextrum cornu Silenus, sinistrum Pan regebat. Porrò autē Satyri manipulares constituti ordinibus instruendis erant intenti. Signum omnibus erat Euohe. Statim verò percussa tympana instrepuerunt, ipsaq; cymbala classicū cecinerunt. Ac è Satyris quispiam correpto cornu carmē quod Orthium dicitur, occinebat. Tum Sileni asellus hianti atq; diducto rictu martium quiddam atq; terribile derudijt. Ipsæ verò [c] *Mænades cum vlulatu facto in eos impetu incursârūt, succinctæ draconibus, atque ex summis thyrsis ferrū denudantes. Indi autē & elephantes illorum illicò declinantes, nullo seruato ordine in fugā se dederūt,* [d] *neq; intra teli iactū consistere sustinuerunt. Ad postremum aūt omni vi capti atq; subacti sunt. & captiui abducti ab ijs, quos paulò antè contemptim subsannauerant, re ipsa experti quà non oportuerit prima statim fama adductos pere-*

νων στρατοπέδων. ἀλλὰ τί πρὸς τὸν Διόνυσον οὗτος ὁ Διόνυσος; ἄποι τις ἄν. ὅτι μοι δοκοῦσι (καὶ πρὸς τὸν Χαρίτων, μή μοι λοιδοριᾶν ἢ τινίως μεθύειν ὑπολάβητε, ἃ τἀμὰ ἀκούω τοῖς θεοῖς) ὅμοιόν τι πεπονθέναι οἱ ποιηταὶ πρὸς τοὺς ἀκούοντας τῶν λόγων τοῖς Ἰνδοῖς ἐκείνοις, οἷον καὶ πρὸς τοὺς ἐμούς. οἰόμενοι γὰρ Σατυρικά, καὶ γελοῖά τινα, καὶ λοιδορικὰ παρ' ἡμῶν ἀκούσεσθαι, διαῦτα πιστεύσασιν ἐκ οἶδ' ὅτι δόξαν αὐτοῖς ὑπὲρ ἐμοῦ. οἱ μὲν δὴ πλὴν ἀρχὴν ἀφιχνοῦνται, ὡς δὴν λιθον παρέξειν τὰ ὦτα ἁπλοῦς σιληνικοῖς, καὶ σκιρτήμασι Σατυρικοῖς, καταβάντας ἀφ' ὑψηλοφανῶν. οἱ δ', ὡς ἐπὶ δεῖπνόν τι ἥκοντες, ἀντὶ δὲ θύρσου σίδηρον ἐνορῶντες, δι' ὅτων ἐπαινέσουσι τολμῶσι, δῶ παραδόξως πράγματος τεθορυβημένοι. ἀλλὰ θαρρῶν ἐπαγγέλλομαι αὐτοῖς, ὅτι δὴ καὶ νῦν, ὡς πρότερον ποτε, πλὴν ὀλίγων ἐθελήσουσιν ἐπιδεῖν πολλάκις

grinum exercitum contemnere. Sed quid ad Bacchum ille Bacchus, dixerit aliquis? Quia permulti mihi videntur (ac per Gratias vos oro, ne me insanire aut prorsus temulentum esse suspicemini, si mea cum Dijs immortalibus contulero) idem erga orationum nouitates cum Indis perpeti, quemadmodum & erga meas. Existimantes enim Satyrica & ridicula quædam, nimiumq; comica apud nos audiri, talibus fidem habuêre, atque haud scio quam illi de me opinionem induerunt. Alij ne exordium quidem assequuntur, quasi nihil necesse sit præbere vinosis & lasciuis mulierculis, & saltationibus Satyricis ab elephantis descendentes. Alij verò, tanquam alicuius rei gratia venissent, thyrsi loco inuento ferro, neque sic laudare audent, inaudita rei nouitate perterriti. At ego fidenti animo illis annuncio, quòd si in præsentia quoque, vt anteà facere consueuerunt, festiuitatem spectare sæpè voluerint,

καὶ ἀναμνησθῶσιν οἱ παλαιοὶ συμπόται κώμων κοινῶν τῶν τότε καιρῶν, καὶ μὴ καταφρονήσωσι τῶν Σατύρων καὶ Σειληνῶν, πιῶσι δὲ ἐς κόρον τοῦ κρατῆρος τούτου, ἐκβακχεύσειν καὶ αὐτοὺς, καὶ πολλάκις μεθ' ὑμῶν ἐρεῖν τὸ εὖ οἶ. οὗτοι μὲν οὖν (ἐλεύθερον γὰρ ἀκοὴ) ποιούντων ὅ, τι καὶ φίλον. ἐγὼ δὲ, ἐπειδήπερ ἔτι ἐν Ινδοῖς ἔσμεν, ἐθέλω καὶ ἄλλο ὑμῖν διηγήσασθαί τι τῶν ἐκεῖθεν, οὐχ ἀπεσδιόνυσον οὐδ' αὐτὸ, οὐδ' ὧν ποιοῦμεν ἀπλότριον, ἐν Ινδοῖς τοῖς Μαχλαίοις, οἳ τὰ λαιὰ τοῦ Ινδοῦ ποταμοῦ, εἰ κατὰ ῥοῦν αὐτοῦ βλέπεις, ἐπινεμόμενοι, μέχρι πρὸς τὸν Ὠκεανὸν καθήκουσι· παρὰ τούτοις ἄλσος ἐστὶν ἐν περιφράκτῳ. οὐ πάνυ μεγάλῳ χωρίῳ, συνερεφεῖ δὲ, κιττὸς γὰρ πολὺς καὶ ἄμπελοι, σύσκιον αὐτὸ ἀκριβῶς ποιοῦσιν, ἐνταῦθα πηγαί εἰσι τρεῖς,

ac veteres compotores recordati fuerint conuiuiorũ Bacchanalium tunc temporis celebratorum, neque Satyros aut Silenos contempserint, sed æquo largiùs ad satietatem vsque ex cratere illo hauserint: & illos Bacchico numine afflatos indecorè insanituros, neque non persæpè nobiscum Euohe dicturos. Itaque illi (liberum enim est audire) quicquid animo suo gratum fuerit, faciãt. at ego posteaquam adhuc in India peregrè versantur, statui & aliud quiddam earum rerum quæ illic aguntur, quod non valdè à Bacho abhorrebit, neque à præsenti instituto alienum erit percensere. Inter Indos, quos Machlæos vocant, qui læuum Indi fluminis littus, si ad fluxum illius respexeris, incolunt atque depascunt vsque ad Oceanum porrecti. apud hos lucus est in loco sepibus obturato & angusto, circumtecto tamẽ, quippe thyrsorũ & vitium vbertas ibi prouenientium, locum opacitate sua pulcherrimè inumbrat. Eo ipso in luco

tres

τρεῖς, καλλίστου καὶ διεδεστα-
τοῦ ὕδατος, ἡ μὲν Σατύρου, ἡ
δὲ Πανὸς, ἡ δὲ Σειληνοῦ. καὶ εἰ-
σέρχονται εἰς αὐτὸ οἱ Ινδοὶ ἅ-
παξ τοῦ ἔτους, ἑορτάζοντες τῶν
θεῷ, καὶ πίνουσι τῶν πηγῶν
οὐχ ἁπασῶν ἅπαντες, ἀλλὰ
καθ' ἡλικίαν· τὰ μὲν μειρα-
κια τῆς τῶν Σατύρων, οἱ ἄν-
δρες δὲ τῆς Πανικῆς, τῆς δὲ τοῦ
Σειληνοῦ οἱ κατ' ἐμέ. ἃ μὲν οὖν
πάσχουσιν οἱ παῖδες. ἐπει-
δὰν πίωσιν, ἢ οἷα οἱ ἄνδρες
τολμῶσι, κατεχόμενοι τῶν Πα-
νὶ, μακρὸν ἂν εἴη λέγειν. ἃ
δὲ οἱ γέροντες ποιοῦσιν, ὅταν
μεθυσθῶσι τοῦ ὕδατος, οὐκ ἀλ-
λότριον εἰπεῖν. ἐπειδὰν πίῃ
ὁ γέρων, καὶ κατάσχῃ αὐ-
τὸν ὁ Σειληνὸς, αὐτίκα ἐπι-
πολὺ ἄφωνός ἐστι, καὶ καρηβα-
ροῦντι καὶ βεβαπτισμένῳ ἔοι-
κεν. εἶτα ἄφνω φωνή τε λαμ-
πρὰ καὶ φθεγματορὸν καὶ πνεῦ-
μα λιγυρὸν ἐγγίνεται αὐτῷ καὶ
λαλίστατος ἐξ ἀφωνοτάτου ἐστίν·
οὐδ'

tres fontes aquæ sunt elegan-
tissimæ et limpidissimæ: quo-
rum vnus Satyris, secundus
Pani, tertius Sileno sacer
est. Ingrediuntur verò in
lucum Indi quotannis se-
mel, diei solennitate deum
celebrantes, bibúntque de
fontibus, non tamen indis-
criminatim omnes de omni-
bus, sed iuxta ætatem. Nam
iuuenes ex eo qui Satyris sa-
cer est, viri ex Panico, por-
rò ex Sileni fonte ij, qui in
mea ætate constituti sunt.
Itaque quæ pueris de fonte
bibentibus accidũt, aut qua-
lia designent viri iam numi-
ne Panos afflati, perlon-
gum esset enumerare. Cæ-
terùm qualia senes faciunt,
vbi iam aqua pota inebria-
ti fuerint, non alienum esse
opinor narrare. Senex si-
mul atque haustam de fon-
te aquam biberit, ac eun-
dem Silenus ipse inuaserit,
illicò ad prodigium vsque obmutescit, hominem, cui gra-
ue sit caput, aut ebrium, per omnia referens. Post id ex
improuiso voce clara, & loquela graui, tum spiritu dulci
rumpit silentium, ac subitò è mutissimo fit loquacissimus.
Sed

ἐλλ' ἂν ἐπισομίσας, παύσεως αὐτὸν μὴ ἐχὶ σωιχῆ λαλᾶν, καὶ ῥήσεις μακρὰς σωίφειν. σωιτὰ μὲν δι πάντα, καὶ εὐσομια, καὶ κατὰ τὸν Ομήρου ἰκᾶνον ῥήτορα, νιφάδεσσι γὰρ ἐοικότα χειμερίῃσι διιξέρχονται. ἐλλ' ἀρχρήσθ δι ἐλύκνοις κατὰ τὴν ἡλικίαν ἐικάσαι αὐτοὺς, ἀπὸ τεττιγῶν ἔστι τι φυκνὸν καὶ ἐπίπροχορ σωάπλουσιν, ἄχρι βαθείας ἐσπέρας. ζυντυθῶσιν δ', ἐλλ' ἀφιθέσης αὐτοῖς τῆς μέθης, σιοπῶσι, καὶ πρὸς τὸ ἀρχαῖον ἀναπτίχσοι. τὸ μὲν τοι παραδοξόταζον ἐλλ' ἔπω ἔπορ. ἐὼ γὰρ ἀτελῆ ὁ γέρων μεταξὺ καταλίπῃ ὃν διιξῆσι τὸν λόγον, λαὼτ& ἡλίου καλυθέος ἐπὶ πέρας αὐτὸν ἐπιξελθεῖν, ἐς νέωτα πιὼν, αὖθις ἰκᾶνα σωάπλα, ἃ πέρυσι λέιποντα ἡ μέθη αὐτὸν κατέλιπε. ταῦτα μοι κατὰ τὸν Μῶμον ἐς ἐμαυτ ἀπισκώφθω, καὶ μὰ τὸν

Sed nec obturato ore illum compescueris quò minùs continuis verbis diffluat, longasq; orationes contexat. Et profectò quæcunq; dixerit, prudenter & ornatè dicta sunt, ac iuxta Homericum illum rhetorem hybernis niuibus consimilia differit. Neq; verò sufficienter eos cygnis secundùm ætatem conferre possis, sed vocum densitate cicadas imitantur ac referunt, ac rotundum quiddam componũt in profundam vsque vesperam. Inde iam discussa ab illis ebrietate conticescũt, & ad antiquũ morẽ redeũt. Cæterùm quòd inter hæc maximè omniũ admirãdum est, nondum exposui. Quòd si senex imperfectam, quam inchoauit orationem reliquerit, neque Solis occasu interueniente, & temporis angustia exclusus, eandem ad finem deduxerit, degustata iterum in annum subsequentem aqua, deinceps cætera percurrens orationi inchoatæ adiungit, quæ superiori anno dicentem non in tempore, desituerat ebrietas. Istis ego me ipse scommatibus Momi instar ludere volui. Et

per

τὸν Δία, οὐκ ἄρ' ἔτι ἐπαγωγοίμι τὸ ἐπιμύθιον· ὁρᾶτε γὰρ ἤδη καθότι ὡς μύθῳ ἔοικα. ὥστε εἰ μή τι παραπαίομεν, ἡ μέθη αἰτία· ἂν δὲ νήφοντα δόξῃ τὰ λεγόμενα, ὁ Σειληνὸς ἄρα ἡμῖν ἵλεως.

per Iouem, nequaquam amplius affabulationem adducam. Iam enim haudquaquam videtis me fabulæ esse persimilem. Quare, si quibus in rebus delinquētes hallucinati sumus, in causa fuit ebrietas. Sin prudenter & cordatè dicta sunt quæ produximus, constat Silenum nobis fuisse placatum, & propitium.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

SCribit Bacchum, bello aduersus Indos suscepto, exercitu iam in Indiam adducto, ab illis initiò contemptum ac derisum esse, quia totus ille exercitus partim ex mulieribus bacchantibus, partim ex iuuenibus rusticis nudis, cordaque saltantibus, hedera coronatis, furiosis atque insanis constare videretur, sed ad extremum illos vim & potentiam Bacchi suo magno malo sensisse.

a VNVM quidem.] *Sileni descriptio, de quo Diodorus Siculus in quinto tradens, Bacchi studiorum formatorem fuisse asserit. Erasmus etiam in Alcibiadis Sileno.* *b* Hominem monstrosum.] *Pan Bacchi socius, & particeps rerum gestarum, in expeditione Indica dicitur fuisse miles & dux belli: fuit studio & amore rerum militarium incensus. de quo suprà in Panos & Mercurij dialogo habuimus, & in Pseudomāte: tum in Deorum concilio, vbi de vtroque, nempe Sileno & Pane nos attigisse recordamur.* *c* Menades.] *Mulieres bacchantes. à Graco verbo μαίνομαι: id est, insanio. Hæ passim capillis instar furentium celebrabant Bacchanalia.* *d* Neque intra

teli

teli iactum.] *Quem obnoxium periculo videri volumus, hunc* ἐν βολῆς τοῦ βέλους *dicimus. Virgil. in* 11. *Aeneid.*

Iamque intra iactum teli progressus vterque.

Contrà ij dicuntur ἐξω βελῶν *esse, qui longiùs absunt, quàm vt iaculo contingi possint, & qui in tuto, citraque periculum sunt. Quod annotauimus, in Votis, in Nigrino, & in Dialogis Cyclopis & Neptuni, Veneris & Cupidinis.*

ΨΕΥΔΟΛΟΓΙΣΤΗΣ, ἢ περὶ τῆς Ἀποφράδος. | *PSEVDOLOGISTA, siue de Apophrade, hoc est, die atro.*

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

INuectiua est in eum à quo derisus fuerat, quòd Apophradis verbo vsus esset, ipsumque diei atro comparâsset. Continetur autem tota oratio duabus partibus, quarum priore ostendit, nomen Apophradis Græcum, & vsitatum Græcis esse, & se rectè eo vsum quoque esse: idque exemplis aliorum, qui similibus nominibus etiam alios nefarios ac detestabiles probrosè appellârunt. In altera autem vitâ & mores, & item sermonem ac dicendi genus illius insectatur, ostendens illum meritò ac dignè ista voce cognominari, vtpotè atrum ac detestabilem, & ab alijs quoque similibus antèà appellationibus eodem modo passim notatum: afficta etiam prosopopœia linguæ expostulantis cum illo super abusu & fœdo ministerio cui adhibeatur. Exordiũ longius paulò est ad attentionem ac docilitatem pertinens, captata interim & beneuolentia instituto suo, ab exemplo Archilochi, qui se eodem modo vltus fuerit post exordium prosopopœia Elenchi ex Menandri prologis inducitur, qui argumentum rei & occasionem scripti huius exponit. Titulus alter à materia, de qua

qua tractatur, alter ab ipsius qui accusatur effectu, siue opere sumptus est, quòd falsò de voce Apophradis iudicârat, eamque quasi peregrinam ac barbaram deriserat. Est enim λογιστὴς examinator, ἐξεταστὴς & κριτὴς seu δοκιμαστὴς, vt Hesychius indicat.

SCHOLIA.

Βρωμολόγους à βρομᾶσθαι *fortassè, quod rudere significat, & λέγειν. τροπομάσθλητας, μάσθλητος, voce etiam Aristophanes vtitur pro futili & nequam: vnde hîc τροπομάσθλητα finxit. ῥησιμετρεῖν pro perorare videtur ab affectatoribus poni. αὐτοκρατεῖν, fortassis pro αὐτοφορεῖν. Vnde αὐτεσφορία festum Proserpinæ. σφενδικίζειν, obscurum an à σφενδόνη, cùm oculorum partem, quæ pupillam cingit, significat, accipiendum pro innuere, vt faciunt puellæ petis oculis: an ab eadem voce cùm fibulam & ornamentum muliebre significat. χειροβλημᾶσθαι est manibus contrectare papillas mulierum, id quod βλημάζειν quoque per se significat. Logius Mercurius cognomine dicitur, quasi eloquentiæ præses. De Ialemo Erasmus in Prouerbijs. De Philænide suprà in Amoribus quoque mentio facta est. λεσβιάζειν & φοινικίζειν, obscœnarum rerum verba sunt, à moribus Lesbiarum & Phœnicũ sumpta. Tricaranum, arx siue castellum fuit Argiuorum, vt Suidas, Pollux, Phliasius. θάτερον τῶν πενήτων, Alterũ amicorum: sed θάτερον neutrum est, cùm πενὴς masculino genere ponatur, ἄτερος nominatiuo casu dicitur pro ὁ ἕτερος, non pro τὸν ἕτερον. τριῶν μηνοῖν, Trium mensium tempestas, volo, effundo. In quibus dum affectat Atticus videri, & numeros confundit, & verbis obsoletis vtitur. Bis Coracis. Alludit ad significationem κόρακος, id est, corui. Fuêre autem Tisias & Corax primi inuentores artis Rhetorices, vt & Cicero meminit. Euripides dicere solitus.*

Versiculi Euripidis sunt in Bacchis, ἀχαλίνων
στομάτων ἀνόμοντ' ἀφροσύνας
τὸ τέλος δυστυχία,
&c.

Ἀλλ' ὅτι μὲν οὐκ ἀγνοεῖς τοὔνομα τὼ ἀφραδία, παντί που δῆλον. πῶς γὰρ ἂν ἄτιῶ βάρβαρον εἶναί μὲ τὼ φωνῶ, ἐπ' αὐτῷ ἀπόντα ὑπὲρ σοῦ, ὡς ἀποφράδι ὅμοι ἄγης. τὸ δὲ πρόπον σοῦ νὴ Δία μέμνημαι, ἀκάς ἐς τῇ διαύτῃ ἡμέρᾳ, εἰ μὴ κοὴ παντάπασιν ἀνύπνο ἦσθα τὸ ὀνόματο. ἐγὼ δὲ τὼ μὲν ἀφραδία, ὅ,τι τὴ βούλεται εἶναι, διδάξω σὲ μικρὸν ὕστερον. τὸ δὲ Ἀρχιλόχε ἐκεῖνο ἤδη σοι λέγω, ὅτι τέτληκα τὸ πικρὸ σιωπήσας· ἆρ' τινὰ ποιητῶν ἰάμβων ἀκούεις Ἀρχίλοχον, Πάριον τὸν ψόφο, ἄνδρα κωμῳδῶν ἀνώθρωπον, καὶ παρρησίᾳ σιωπῶντα, μηδὲν ὀκνοῦντα ὀνειδίζειν, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα λυπήσειν ἔμελλε τοὺς πεπιστῆς ἰδιώτους τῇ σχολῇ τῇ ἰάμβων αὐτ. ἱκανὸν τοίνυν πρός τινο τῶν διώτων ἀκούσας λαχανῶς, τέτληκα ἔφη τὸν ἄνδρα ἀληφῶνα δῦ πικρὸ, ἀκάζων ἑαυτὸν τῷ τέτλι-

Ἀλλ' ὅτι μὲν οὐκ ἀγνοεῖς τοὔνομα τὼ ἀφραδία, παντί που δῆλον. πῶς γὰρ ἂν ἄτιῶ βάρβαρον εἶναί μὲ τὼ φωνῶ, ἐπ' αὐτῷ ἀπόντα ὑπὲρ σοῦ, ὡς ἀποφράδι ὅμοι ἄγης. τὸ δὲ πρόπον σοῦ νὴ Δία μέμνημαι, ἀκάς ἐς τῇ διαύτῃ ἡμέρᾳ, εἰ μὴ κοὴ παντάπασιν ἀνύπνο ἦσθα τὸ ὀνόματο. ἐγὼ δὲ τὼ μὲν ἀφραδία, ὅ,τι τὴ βούλεται εἶναι, διδάξω σὲ μικρὸν ὕστερον. τὸ δὲ Ἀρχιλόχε ἐκεῖνο ἤδη σοι λέγω, ὅτι τέτληκα τὸ πικρὸ σιωπήσας· ἆρ' τινὰ ποιητῶν ἰάμβων ἀκούεις Ἀρχίλοχον, Πάριον τὸν ψόφο, ἄνδρα κωμῳδῶν ἀνώθρωπον, καὶ παρρησίᾳ σιωπῶντα, μηδὲν ὀκνοῦντα ὀνειδίζειν, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα λυπήσειν ἔμελλε τοὺς πεπιστῆς ἰδιώτους τῇ σχολῇ τῇ ἰάμβων αὐτ. ἱκανὸν τοίνυν πρός τινο τῶν διώτων ἀκούσας λαχανῶς, τέτληκα ἔφη τὸν ἄνδρα ἀληφῶνα δῦ πικρὸ, ἀκάζων ἑαυτὸν τῷ τέτλι-

AT quòd ignorabas nomen [a] Apophradis (hoc est, diei atri) cuiuis facilè patet. Quomodo enim accusares me ceu barbarum lingua ab hoc quòd de te dixi, Apophradi similem esse te (nam mores tuos memini me cum tali die conferre) nisi prorsus ne audisses quidem nomen hoc? Ego verò ipsam quidem Apophradem, quid sibi velit, quidque significet, paulò pòst docebo te. In præsentia autem Archilochi illud tibi dico, quòd videlicet cicadam [b] ala comprehenderis. si modò de poëta quodam iambico Archilocho audîsti aliquando, quî genere quidem Parius fuerit, cæterùm homo supra modum liber & dicax, neque conuiciari vnquam veritus, etiam si quammaximè molestus futurus esset ijs qui in Iamborũ ipsius ocium incurrerẽt. Ille igitur cùm malè à quopiã istorũ audijsset, cicadam ait comprehendisse hominem alis: comparans seipsum

τίπλιγι ὁ Ἀρχίλοχος, φύσει μὲν λάλῳ ὄντι, καὶ ἄνευ τινὸς ἀνάγκης, ὁπόταν δὲ καὶ ἡ πίτρα ὑπηχήσῃ, γεγωνότερον βοῶντι. καὶ σὺ δή, ἔφη, ὦ ταλαίπωρον ἄνθρωπε, τί βούλομαι; ποιητῇ λάλῳ προσβάλλεις ἐπὶ σαυτὸν, αἰτίας ἐπιτήδεια καὶ ὑποθήσεις τοῖς ἰάμβοις; ταῦτά σοι καὶ αὐτὸς ἀπειλῶ, εἰ μὰ τὸν Δία τὸν Ἀρχιλόχου ἀκαλῶν ἐμαυτὸν πόθεν; ποῦ γε καὶ δίκαιον, εἰ δὲ μνεία σιωπηλὸς, ἰάμβων ἄξια βιβλιαρίδια, πρὸς ἃ μοι δοκεῖ δὴ ἂν ὁ Ἀρχίλοχος αὐτὸς διαρκέσαι, πρὸς παρακαλοῦντά με τὸν Σιμωνίδην καὶ τὸν Ἱππώνακτα συμποιεῖν μετ' αὐτῶν· ἐμὲ γὰρ ἔρχεται τῶν πρόσθεν οἱ ταλαίπωροι οὕτω συνεπῶδας ἀπίφνας ἐν πᾶσι βδελυρίᾳ, τὸν Ὀροδοικίδην, καὶ τὸν Λυκάμβην καὶ τὸν Βούπαλον, τοὺς ἐκείνου ἰάμβους. καὶ ἴσως τις ἂν ἐμοὶ χάριν ἀγάγοι τότε

cicadæ Archilochus, insecto videlicet naturâ quidem strepero, & nulla cogente necessitate, vocali: quoties autem etiam ala comprehenditur, altius quiddam stridenti. Tu quoque igitur, inquit, homo infelix, quid tibi vis, qui poëtam loquacem contra te ipsum irritas alioqui causas & materiam iambis suis quærentem? Atque hæc tibi quoque nunc interminor, haud equidem per Iouem me ipsum cum Archilocho conferens, vnde enim hoc possem, vt qui longè adeò inferior illo sim? sed quòd tibi conscius sim, innumera quædam iambis digna abs te in vita perpetrata esse, ad quæ mihi videtur ne Archilochus ipse quidem sufficere, assumpto etiam Simonide & Hipponacte, vt vel vnum aliquod eorum quæ in te sunt malorum describant. Adeò ceu pueros quosdam tecum collatos, malicia superâsti, & Orodœciden, & Lycamben, & Bubalum, quibus iambos ille suos consumit. Atque adeò videtur deus quispiam risum

τότι τὸν γέλωτα ἐπὶ τῇ ἀποφράδι ταύτῃ ἐσχέθαι, ὡς αὐτὸς μὲν Σκυθῶν μαθαφανέστερος γένοιο, μορμολύττῃ ἀπαίδευτος ἄν, καὶ τἄλλα οἷα ταῦτα, καὶ τὰ ἐν ποσὶν ἀγνοῶν, ἀρχαιότερος ἢ δύνασθαι πρόσχοις τε καὶ τὰ σὰ λόγων ἀνδρὶ ἐλευθέρῳ, καὶ οἰκοθεν σε ἀκριβῶς ἀδότι, καὶ μηδὲν ὑποστομώτερον τὸ μὴ ἐπὶ πᾶσι τοῦτο ἐξαπίνης. μᾶλλον δὲ ἀκριβῶς, ἃ προθέλεις νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἔτι καὶ νῦν, ἐπὶ πολλοῖς τοῖς πρὶν ἐκείνοις. καίτοι μαθητὸν ἴσως, καὶ πρὶν λόγων παιδείας νόμῳ παρέχεσθαι πρὸς σέ· ὅτι γὰρ ἄν αὐτός ποτε βελτίων γένοιο πρὸς τὴν ἐπιτίμησιν, ἄμαλλον, ἢ ἀνάθαρσε μεταπέσοιεν ἄν, μηκέτι διαῦτα λυπεῖσθαι, ἅπαξ αὐτοῖς συνήθεις γενόμενος. ὅτ' οὖν ἄνακτινα νομίζω τὸν ἀγνοοῦντα ἔτι τὰ ὑπὸ σοῦ τολμώμενα, καὶ ἃ γέρων ἄνθρω-

risum istum tunc labijs tuis immisisse, quando Apophradis huius mentio facta est: quòd videlicet ipse quidem Scythis manifestior fieres, quòd indoctius summopere esses, & communia hæc & ante pedes posita ignorares, principium autem commodum atque aptum orationis contra te instituendæ suppeditares homini libero, & iam olim familiariter te, idq; exactè noscenti, nihilque veriturò quò minus omnia foràs eloquatur: imò verò præconum more proclamat, quæcunque agis noctu & interdiu, etiam adhuc nunc post multa illa superiora ac vetera. At qui frustra fortasis & superuacuum fuerit, certo atque erudiendi modo, ad te dicendi libertate vti. Neque enim ipse vnquam melior futurus facilè es ex ea obiurgatione, non magis quàm scarabæus si monitus sit, vt ne amplius in stercora huiusmodi volutet, cùm ille semel istis assueuerit. Neque etiam quenquam esse arbitror, qui adhuc ignoret ea quæ tu ausus aliquando fueris, quæq;

ἄνθρωπ' ἐς ἑαυτὸν πρᾶνο-
μεῖς, οὐχ ὅτως ἀσφαλὴς, ὅλ' ἀ-
φανὴς βλαπερὸς ἂ· ὅλ' οὐδὲ τά τι-
σ' τοῦ ἀφελοῦντ' οὐδὲ τοῦ πε-
ποιηκὼς, ὡς φανερὸς γένοιο, μαν-
θάνει δ' ὤν, εἰ μή τις ἄρα ἐξ Υ-
περβορέων ἄρτι ἐς ἡμᾶς ἥκοι,
ἢ ἐς τοῦτον Κυμαῖ' ἄνη, ὡς
μὴ ἰδὼν, ὠθὺς ἐλέγχει ὄνον
ἅπάντων ὑβριστότατόν σ' ὄν-
τα, μὴ πρὶν μάνας ὀχομένου,
πρὸ ἑτι ἀκούσας. οὕτω πάλαι
κεἰς ἐμοῦ, κἀπὸ παρὰ πᾶσι, κἀπὸ πολλάκις λελάρυκται
τὰ σά, κἠ λόξαν οὐ μικρὰν ἔ-
χεις ἐπ' αὐτοῖς ὑπὲρ τὸν Αι-
φρονέλλω, ὑπὲρ † Συβαρίτην
Μίσθωνα, ὑπὲρ τὸν Χῖον ἐκεῖ-
νον Βάσσαν, τὸν ἐπὶ τοῖς ὁμοί-
οις σοφόν. ῥητέον δ' ὅμως, εἰ
καὶ ἑωλα λόξω λέγειν, ὡς μὲ
ἀτίαν ἔχοιμι μόν' αὐτὰ ἀ-
γνοεῖν. μᾶλλον δ' παρακινδύ-
νου ἡμῖν τῶν Μενάνδρου πολόγων
εἷς, ὁ ἔλεγχος, φίλος ἀλη-
θείᾳ

homo ætate iam cõfectus in te ipsum iniquè delinquis. Non ita tutus, neque obscurè adeò malus es, neque etiam opus quopiam est qui tibi pellem leoninam detrahat, vt manifestus fias. Canthelius siue Asinus tantus existens: nisi verò quis ex [d] Hyperboreis paulò antè ad nos huc profectus sit, aut in tantum [e] Cumanus existat, vt non statim conspectum te, asinum omnium contumelioſisimum agnoscat, non expectato dum rudentem etiam audiat. Ita iam olim & à me, & apud omnes, & sæpe, res tuæ proclamatæ sunt, & famam inde haudquaquam exiguam nactus es, supra Ariphraden adeò, & supra Sybaritam Misthonem, & supra Chium illum Bastan, qui ijsdem in rebus doctus atque excellens fuit. Sed dicendum tamen est, etiam si frigida atque emarcida iam dicere videbor, ne in eam culpam incidam, quasi solus illa ignorem. Imò verò aduocandus nobis Menandri prologorum vnus aliquis, Elenchus videlicet ille, amicus veritatis,

θέᾳ καὶ παῤῥησίᾳ θεὸς, οὐχ ὁ ἀσημότατος τῶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἀναβαινόντων, μόνοις ὑμῖν ἐχθρὸς, οἷς διαβόσι τὴν γλῶτταν αὐτοῦ, πάντα καὶ ἀλόγως, καὶ ἀφῶς διεξιόντος, ὅπως ὑμῖν σώοις διακεῖσθαι δοκῶ. ὧδε γοῦν ἔχοιτ' ἄν, εἰ ἐθελήσαιμεν ὑμῖν παρασκευὴν οὕτως διηγήσασθαι τοῖς θεατῶν σύμπαντα τοῦ δράματος τὸν λόγον. ἄγε δὴ νῦν, ὦ πρόλογων καὶ δαιμόνων ἄριστε ἔλεγχε, ὅρα ὅπως ἀφῶς προδιδάξῃς τοὺς ἀκούοντας, ὡς οὐ μάτην, οὐδὲ ἐπιλαπτιζόμενος, οὐδὲ ἀνοήτοις ποσὶ κατὰ τὴν παροιμίαν, ἐπὶ τόνδε τὸν λόγον ἀνυπόδητος ἥκω, ἀλλὰ καὶ ἰδιόν τι ἄμυνόμενοι, καὶ τὰ κοινὰ μισοῦντος τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῇ βδελυρίᾳ. ταῦτα μόνα εἰπὸν, καὶ ἀφῶς προδιηγησάμενος, ἵλεως ἄπιθι ἐκ τοσούτων, τὰ δ' ἄλλα ἡμῖν καταλιπὼν· μιμησόμεθα γάρ σε, καὶ διελέγξομεν

tatis, & libertatis deus, haudquaquam obscurissimus ille quidem eorum quī in scenam ascendunt, solis vobis inimicus qui linguam ipsius formidatis, & scientem omnia, & planè enarrantem, quorumcunque vobis conscius est. Plausibile igitur hoc fuerit, si ille voluerit, ante nos ingressus, exponere auditoribus vniuersam fabulæ rationem. Proinde age, ô Prologorum atque deorum optime Elenche, vide vt planè doceas atque informes auditores, quòd videlicet non frustra neque odij conciliandi gratia, neque etiam illotis, quod aiunt, pedibus ad orationem hanc peragendam accessimus: sed cùm vt priuatum quiddam vlciscemur, tum quia illud quod commune est, hominem ob maliciam ac vanitatē odio prosequemur. Atque hæc sola præfatus, ac planè elocutus, propitius abi iterum è medio, cætera verò nobis relinque. imitabimur enim te, & coargue-

ξομεν τὰ πολλὰ, ὡς παῤῥησίας τινὸς ἀληθείας ἕνεκα, μηδενὸς αἰτιάσεσθαί σε, μήτε ἐμοὶ πρὸς αὐτὸς ἐπαινέσαις, ὦ φίλτατε ἐλεγχεῖ, μήτε ἐκείνοις προσόντα προσαχθῆς αὖτως· ἀγῶν ἄξιον, θεῷ ὄντι, ἐπὶ στόμα σοι ἐλθεῖν τὸς περὶ τοῦτο λαταπλύσμων λόγος. ὁ γὰρ Σοφισὴς οὗτος ἔναντία λέγων, ὁ πρόλογος ἤδη φησὶ ταῦτα, ἐς Ολυμπίαν ποτὲ ἥκει, λόγον τινὰ πρὸ πολοῦ συγγεγραμμένον ἐπιδειξόμενος τοῖς πανηγυριστάς. ἐγὼ δὲ ἐπίθεσις τῷ συγγράμματι· ὁ Πυθαγόρας ἐκωλυόμενος ὑπό τινων Αθηναίων, οἶμαι μὲν τῶν ἐν Ελευσινι τελουμένων, ὡς βάρβαρος, ὅτι ἔλεγεν αὐτὸς ὁ Πυθαγόρας πρὸ τότε ποτὲ καὶ Εὐφορβος γεγονυῖα. ἐτύγχανε δὲ ὁ λόγος αὐτῷ κατὰ τὴν Αἰσώπου λοιδορίαν, συμφορητὸς ὢν ἐκ ποικίλων ἀποπρίων πτερῶν· βεβλημένος δὲ μὴ ἕωλα δόξαι λέγειν, ἀλλ' αὐτοσχεδιάζειν τὰ

mus pleraque, vt & veritatis & libertatis gratia nemo te accusaturus sit. Neque verò me, ô optime, apud ipsos commendaueris, neque rursum quæ illi adsunt, præeffuderis temerè. Non enim dignum est, Deus cùm sis, in os tibi venire verba de rebus execrabilibus adeò ac detestandis facienda. Nam Sophista atque impostor iste dicendo (hæc iam prologus inquit) Olympiam aliquando venit, orationem multò iam antea conscriptam recitaturus ijs qui ad solennem ludorum celebritatem conuenerant. Erat autem argumentum eius scripti. Pythagoras prohibitus aliquando ab Athenijensibus communicare, vt opinor, cum ijs qui Eleusinia sacra peragebant, tanquam barbarus, eò quòd ipse Pythagoras diceret, ante ea tempora etiam Euphorbum

sese fuisse. Cæterùm erat oratio ea ipsius f iuxta Aesopi graculum collectitia, ex varijs alienis pennis consarcinata. Itaq; cùm vellet haudquaquã friuola ac vana dicere videri,

ex no-

τὰ ἐκ τοῦ βιβλίου, δεῖται τῶν συνήθων τινός (ἦν δ' ἐκ Πατρῶν ἐκεῖνος, ἀμφὶ δίκας ἔχον τὰ πολλὰ) ἐπειδὰν αἰτήσῃ τινὰς ὑποθέσεις τοῖς λόγοις, τὸν Πυθαγόραν αὐτῷ πεπλέσθαι. καὶ οὕτως ἀνὴρ ἐποίησε, καὶ συνέπεισε τὸ θέατρον ἀκούειν τῶν ὑπὲρ τοῦ Πυθαγόρου ἐκεῖνον λόγον. ἦν δὴ τὸ ἐπὶ τούτῳ ὁ μὲν πάνυ ἀπίθανος ἐν τῇ ἀρκείσει, συνείρων, οἷον εἰκὸς, ἐκ πολλοῦ ἐσκεμμένα καὶ μεμελετημένα; εἰ καὶ ὅτι μάλιστα ἡ ἀναισχυντία οὖσα, ἐπήμυνε, καὶ χεῖρα ὤρεγε, καὶ συνηγωνίζετο αὐτῷ· γέλως δὲ πολὺς παρὰ τῶν ἀκουόντων. καὶ οἱ μὲν ἐς τὸν Πατρέα ἐκεῖνον μεταξὺ ἀπβλέποντες, ὑπεδήλουν, ὡς οὐ λέληθε συμπράξας αὐτῷ τὴν ῥᾳδιουργίαν, οἱ δὲ καὶ αὐτὰ γνωρίζοντες

ex notis ac familiaribus quẽdam rogat (erat autem homo ille Patrensis genere, circa lites & actiones forenses plerunque versatus) vt postquam dicendi argumentum aliquod postulasset, Pythagoram ipsi statim subijceret. Ac ita tum fecit homo ille, & persuasit theatro, vt orationem illam de Pythagora audirent. Erat igitur, id quod consequens tum fuit, iste quidem ad agendum & exprimendum gestu sermonem, valde ineptus, & à ratione alienus, connectens & agglomerans, vt par est, ea quæ longè antè meditata atque exercitata habuerat, tametsi impudentia, quæ quàm maxima erat, auxiliabatur quoque, ac manum porrigebat, & cum eo vnà certamen obibat. Risus autem ab auditoribus vndique multus. Ac alij quidem ad Patrensem illum interea aspicientes, significationem dabant quòd haudquaquam clam ipsis esset quòd illius ope fallacia & techna hæc composita esset: alij autem etiam

ζοντου τὰ λεγόμενα, παρ' ὅλην τὴν ἀκρόασιν διετέλεσαν, ἓν τοῦτο μόνον ἔργον ἔχοντες, ἀλλήλων πειρώμενοι, ὅπως μνήμης ἔχωσι πρὸς τὸ διαγιγνώσκειν, ὅτου ἕκαστον ἦν τῶν ὀλίγον πρὸ ἡμῶν ἐνδοκιμησάντων ἐπὶ ταῖς καλουμέναις μελέταις σοφιστῶν. ἐν δὲ τούτοις ἅπασι, καὶ ὁ τὸν λόγον τόν δε συγγράψας ἦν ἐν τοῖς γελῶσι καὶ αὐτός. τί δ' οὐκ ἔμελλε γελᾷν ἐφ' οὕτω περιφανεῖ καὶ ἀπιθάνῳ καὶ ἀναισχύντῳ τολμήματι; καί πως (ἔστι δὲ ἀκρατὴς γέλωτος) ὁ μὲν τὴν φωνὴν ἐντρέψας εἰς μέλος, ὡς ᾤετο, θρῆνόν τινα ἐπηυλεῖτο Πυθαγόρᾳ. ὁ δὲ, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου, ὄνον κιθαρίζειν πειρώμενον ὁρῶν, ἀνεκάγχασε μάλα ἡδὺ, ὁ ποιητὴς οὗτος ὁ ἐμός. ὁ δὲ εἶδεν ἐπιστραφεὶς, τοῦτο ἐξεπολέμωσε, τότε αὐτοὺς ἔναγχος. ἐνθένδε ἦν μὲν ἡ τοῦ ἔτους ἀρχὴ, μᾶλλον

ipsa ea quæ recitabantur, agnoscentes, per totum illud auscultandi tempus vnum hoc opus agebant, vt se mutuò explorarent quo modo quisque memoria teneret & dignosceret, vnde quicque ex ijs Sophistis qui paulò ante nos celebres fuêre, in declamationibus siue meletis quas vocant, desumptum esset. Porrò inter hæc omnia etiam is qui orationem hanc scripsit, inter ridentes & ipse erat. Cur autem non rideret ob manifestum adeò & ineptum atque impudens facinus? Ac fortè (est enim risus intemperantior paulò) cùm ille voce ad canticum deflexa, lamentationem quandam, vt ipsi videbatur, Pythagoræ, decantaret: hic meus poëta, illud quod vulgò dici solet, Asinum ad lyram, videns, in cachinnum admodum suauem solutus est: quod alter cõuersus aspexit. Et hoc est quòd illos paulò antè inter se inimicos reddidit. Atque hinc erat quidem 8 anni principium, imò

μᾶλλον δὲ ἡ ἀπὸ τῆς μεγάλης νουμηνίας τρίτη· ἐν ᾗ οἱ Ρωμαῖοι κατά τι ἀρχαῖον εὔχονταί τε αὐτοὶ ὑπὲρ ἅπαντος τοῦ ἔτους εὐχὰς τινὰς, καὶ θύουσι, Νουμᾶ τοῦ βασιλέως καταστησαμένου τὰς ἱερουργίας αὐτοῖς, καὶ πεπιστεύκασι τοὺς θεοὺς ἐν ἐκείνῃ μάλιστα τῇ ἡμέρᾳ χρηματίζειν τοῖς εὐχομένοις. ἐν τοιαύτῃ τοίνυν ἑορτῇ, καὶ ἱερομηνίᾳ, ὁ τότε γελάσας ἐν Ολυμπίᾳ ἐκεῖνος, ὑπὸ τοῦ ὑποβολιμαίου Πυθαγόρᾳ ἰδὼν πρεσιόντα τὸν καταπτυστὸν καὶ ἀλαζόνα, τὸν τῶν ἀλλοτρίων λόγων ὑποκριτὴν (ἐτύγχανε δὲ καὶ τὸν τρόπον ἀκριβῶς εἰδὼς αὐτοῦ, καὶ τὴν ἄλλην ἀσέλγειαν, καὶ μιαρίαν τοῦ βίου, καὶ ἃ ποιεῖν ἐλέγετο, καὶ ἃ ποιῶν κατείληπτο) ὅρα ἡμῖν, ἔφη πρός τινα τῶν ἑταίρων, ἐκτρέπεσθαι τὸ δυσάντητον τοῦτο θέαμα, ὃς φανεὶς ἔοικε τὴν ἡδίστην ἡμέραν, ἀπροφράδα ἡμῖν ποιήσειν. τοῦτ'

imò verò tertia dies à nouilunio magno, quando Romani iuxta veterum consuetudinem & ipsi preces quasdam pro toto anno faciunt, & sacrificia peragunt pro eo ac ipsis rex Numa sacrificandi ritus hos constituit, persuasiq; sunt quòd eo potissimùm die votis ac precibus Dij vacent, atque animum aduertant. In hoc igitur festo, & calendis solennibus ridens Olympiæ tum ille, sub Pythagora isto supposititio conspicatus accedentem execrabilem & arrogantem istum alienarum orationum histrionem (norat autem & mores eius exactè, & reliquam nequitiam, atque impuritatem vitæ, & quæ facere diceretur, & quæ faciens deprehensus fuerat) tempus ad quendam amicorum inquit, vobis est discedere, atque hoc inauspicatum spectaculum relinquere. Nam homo iste obuiam nobis factus, videtur suauissimum hunc diem in apophradem nobis conuertere.

ζοῦτ' ἀκοῦσας ὁ σοφιστὴς τλὼ ἀφραάδα, ὡς τί ξένον καὶ ἀλλότριον τῶν Ἑλλήνων ὄνομα, ἰχθὺς ἄθυς, καὶ τὸν ἄνθρωπον τὸν παλαιὸν ἐκεῖνον γελᾶν ἐμιμεῖτο, ὡς γοῦν ἤκουε, καὶ πρὸς ἅπαντας ἐλεγεν, ἀφραάς. τί δὲ τοῦτό ἐστι, λαχανός τις ἢ βοτάνη τις, ἢ σκεῦος; ἆρα τῶν ἐσθιομένων ἢ πινομένων τί ὄντι ἀφραάς; ἐγὼ μὲν οὔτε ἤκουσα πώποτε, οὔτ' ἂν συνείην ποτὲ ὅ,τι καὶ λέγοι ταῦτ' ὁ μὲν οὖν ἤκουε διατὰ τοῦτο διεξιέναι, καὶ πολὺ ἐπῆγε τῇ ἀφραάδι τὸν γέλων, ἐλελύσθαι δὲ διατ' αὐτὸ τὸ ὕστατον τεκμήριον ἀπαιδευσίας ἐκφέρων ἐπὶ τούτῳ. τὸν δὲ τοιοῦτον λόγον σωιγραψῶν, ἐμὲ πρασωίμψας ὑμῖν, ὡς δείξαιτ' ἀοίδιμον σοφιστὴν, τὰ κοινὰ τῶν Ἑλλήνων ἀγνοοῦντα, καὶ ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις καὶ τοῖς καπηλείοις ἀδόκητον. ταῦτα

Quo audito sophista ille mox verbum Apophradis, veluti peregrinum atque alienum à Græca lingua ridere cœpit, & hominem pro superiore illo risu vincisim vltus est, vt quidem ipse putabat, & ad omnes dicebat: Hui Apophras? quid hoc autem est? fructus, an herba aliqua, an instrumentum? num igitur comeditur, an bibitur? quid tandem est Apophras? Nam ego quidem neque audiui vnquam, neque intelligo facilè quid nam etiam sit quod ille dicit. Atque hæc tamen ille quidem putabat se contra hunc valde acerbè dixisse, ac multo adeò risu Apophradem ipsam arripiebat: cæterùm non animaduertebat quòd interim extremum contra seipsum insciitiæ testimonium proferebat. Huius igitur gratia orationem hanc scripsit is qui me huc ad vos præmisit, vt videlicet ostenderet, celebrem istum sophistam, communia illa Græcorum, & quæ illi etiam qui in officinis atq; tabernis sedent, scire solent adhuc ignorare. Hæ-

τα μὲν ὁ ἔλεγχος. ἐγὼ δὲ (ἤδη γὰρ αὐτὸς πρόειμι φράσων τὰ λοιπὰ) δίκαιός εἰμι τὰ ἐκ τοῦ Δελφικοῦ τρίποδος ἤδη λέγειν, οἷα μὲν σε τὰ ἐν τῇ πατρίδι, οἷα δὲ τὰ ἐν τῇ Παλαισίνῃ, οἷα δὲ τὰ ἐν Αἰγύπτῳ, οἷα δὲ τὰ ἐν Φοινίκῃ τῇ Συρίᾳ, ἔτα ἐξῆς, τὰ ἐν Ελλάδι τῇ Ιταλίᾳ, τῇ ἐπὶ πᾶσι, τὰ ἐν Ἐφέσῳ νυνὶ, ἄπερ ἀκροκολιστατα τῆς ἀρνοίας τῆς σῆς, τῇ λοιμώδει τῇ κορωνίδι τῶν τρόπων. ἐπεὶ γὰρ ἰατὰ τῷ παροιμίαν, Ιλιεὺς ὢν τραγῳδοὺς ἐμισθώσω, ἀκριβῶς ἤδη σοι ἀκέσθην τὰ σαυτοῦ ἰακά· μᾶλλον δὲ ταῦτα μὲν μηδέπω, περὶ δὲ τῆς ἀπροφραδιάδος πρότερον. ἐπεὶ γάρ μοι πῶς παυδήμου, τῇ γυναικυλλίδι τῇ λυβίδῃ, πῆ σοι μιμητὸν, καὶ γέλωτος ἄξιον τὸ νόμισμα ἔναγχος ἐλοξώσω ἀπροφράς; τῇ δὴ, ἐγὼ τῷ τοῦ Ελλήνων ἱερέως ἀκμάποθεν ἐπεισκωμάσας ἀνὰ αὐδῆς ἀπὸ τοῦ πῶς Κιμβρῶν ἢ Θρᾳκῶν ἢ Σκυθῶν ἐπιμιξίας· σὺ

ctenus Elenchus ille. Ego verò (iam enim ipse ad reliqua fabulæ peragenda accedo) meritò debebam veluti ex Delphico tripode tandem illa addere, qualia videlicet facta tua in patria fuerint, qualia in Palæstina, qualia in Aegypto, qualia in Phœnicia ac Syria, atque exinde deinceps in Græcia & Italia: & postremò quæ nunc Ephesi facis, quæ quidem vecordiæ istius tuæ quasi quoddam summarium sunt & caput, & coronis morum. Postquam enim [h] iuxta prouerbium, Ilienſis cùm ſis, tragœdos conduxiſti, tempus iam eſt vt propria tua mala audias. Imò verò nondum etiam, ſed de Apophrade priùs. Nam dic mihi [i] per Pandemum, & Genetyllidem, & magnam matrem, quo tandem modo reprehendendum ac riſu dignum videtur nomen Apophradis? Non enim mehercle Græcorum proprium erat, ſed alicunde ex Gallorum, aut Thracum, aut Scytharũ commixtione velut comeſſabundum introductum: tu ve-

σὺ δὲ (ἅπαντα γὰρ οἶσθα τὰ τῶν Ἀθηναίων) ἐξέκλεισας τοῦτο οὐθὺς, καὶ ἐξεκήρυξας τοῦ Ἑλληνικοῦ· καὶ ὁ γέλως ἐπὶ τούτῳ, ὅτι βαρβαρίζω, καὶ ξενίζω, καὶ ὑπερβαίνω τοὺς ὅρους τοὺς Ἀττικούς. καὶ μὴν τί ἄλλο οὕτως Ἀθηναίοις ἐπιχώριον, ὡς τοῦτ' τοὔνομα, φαῖεν ἄν, οἵ γε σοῦ μᾶλλον τὰ τοιαῦτα εἰδότων, ὥστε θᾶττον ἂν Ἐρεχθέα καὶ τὸν Κέκροπα, ξένους ἀποφήναις, καὶ ἐπήλυδας εἶναι τῶν Ἀθηνῶν ἢ τὴν ἀποφράδα δείξειας, οὐκ οἰκείαν καὶ αὐτόχθονα τῆς Ἀττικῆς. πολλὰ μὲν γάρ ἐστιν, ἃ καὶ αὐτοὶ κατὰ ταυτὰ τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις ὀνομαζουσιν, ἀποφράδα δὲ μόνοι ἐκεῖνοι τὴν μιαρὰν καὶ ἀπευκτὴν, καὶ ἀπαίσιον καὶ ἄπρακτον, καὶ τοὶ ὁμοίαν ἡμέραν. ἰδοὺ καὶ μεμάθηκας ἤδη ὁδοῦ πάρβγον τί βούλεται αὐτοῖς ἡ ἀποφρὰς ἡμέρα, ὅταν μήτε αἱ ἀρχαὶ χρηματίζωσι, μήτε εἰσαγώγιμοι αἱ δίκαι ὦσι,

tu verò (cuncta enim Atheniensium cognita habes) exclusisti illud continuò & velut per præconem è ciuitate Græcorum eiecisti: & ex eo risus iste videlicet, quòd barbarè ac peregrino modo loquor, & transgredior terminos Atticos. At verò quid aliud Atheniensibus ita familiare ac patrium, vti hoc nomen? dixerint illi qui huiusmodi meliùs, quàm tu, sciunt. Quapropter citiùs Erechtheum aut Cecropem peregrinos & aduenas apud Athenienses esse probaueris, quàm Apophradis nomen ostenderis non proprium, aut non inibi natum, & genuinum Atticæ esse. Nam multa quidem sunt quæ & ipsi eodem modo cum cæteris hominibus omnibus appellant: Apophradem autem soli illi atram, & abominabilem, & inauspicatam, & nefastam, tibiq; similem diem vocant. Ecce didicisti iam obiter quoq; significationem Apophradis, & quis dies ater vocetur: quando videlicet neque magistratus de rebus consultant publicè neq;

σι, μήτε τὰ ἱερὰ ἱερουργῆται, μήθ' ὅλως τι τῶν ἀσίων πυνθάνεται, αὕτη ἀποφράς ἡμέρα. νομίζουσι δὲ ταύτας ἄλλοις τε ἄλλας αἰτίας. ἢ γὰρ ἂν ἀθλητῶν μάχας μεγάλας, ἢ πατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, ἐν αἷς τὰ τοιαῦτα ἐπιπόνων ἀποβαίνουσι καὶ ἀνύρους τῶν ἐννόμων προέχειν ἔναι, ἢ καὶ νὴ Δία, μὰ τοι ἄκαιρον ἴσως. καὶ ἔξωρόν γε ἤδη, γέροντα ἄνδρα μετὰ παιδιᾶς, καὶ ἀναδιδάσκειν τὰ τοιαῦτα, μηδὲ τὰ τῶν τέτων εἰδότα. παίνυ γοῦν τοῦτ' ὄν τὸ λοιπὸν, ἂν ἐκμάθῃς αὐτὸ, πᾶν ἡμῖν εἰδὼς ἔσῃ. πόθεν γάρ, ὦ οὗτος; τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ἴσως ἀγνοῆσαι, συγγνώμη, ὁπόσα ἔξω τοῦ κοινοῦ παίδου, καὶ ἄλλα τοῖς ἰδιώταις τῶν ἀποφράδα ἂν εἰδέναι θελήσεις ἄρα, ἄπως ἄποις. ἐν γὰρ τοῦτο καὶ μόνον ἁπάντων

neq; lites in foro disceptantur, neque sacrificia peraguntur, neque quicquam eorum quæ more & auspicato solent, tractatur: is dies Apophras siue ater dicitur. Atque huiusmodi dies apud alios alijs de causis indicti sunt. Aut enim pugna aliqua magna ac graui superati sunt, ac dies exinde tales quibus cladem eam accepêre, pro nefastis & inauspicatis ad res legitimas gerendas habendos censuerunt: aut mehercle etiam. [k] Atqui ineptum fortasis & intempestiuum vtique iam fuerit dedoceri, ac denuò discere talia virum senem adeò, ne illa quidem quæ his priora sunt, scientem. Proinde hoc omnino reliquum est, & si didiceris ipsum, omnia exinde nobis scies. Vnde enim heus tu? Nam cætera quidem etiamsi ignorare ignoscendum sit, ea videlicet quæ extra communem viam posita, & obscura hominibus priuatis atque indoctis sunt: diem tamen atrum, etiamsi volueris, nominare aliter quàm Apophrada non poteris. Nam hoc vnum ac solum nomen omnium

ἓων τὸνομα ἔσω, φησί τις. ἀλλὰ τῶν παλαιῶν ὀνομάτων τὰ μὲν λικτία, τάδ' ὅ, ὁπόσα αὐτῶν μὲν σιωπᾶσθαι τοῖς πολλοῖς ὡς μὴ ταράττοιμεν τὰς ἀκοὰς καὶ τιπρώσκοιμεν τῶν σιωόντων τὰ ὦτα. ἐγὼ δέ, ὦ βέλτιστε, πρὸς μὲν σὲ ἴσως ταῦτα περὶ οὗ ἀκούων, ἥμαρτον· ἐχρῆν γὰρ, ἐχρῆν ἢ κατὰ τὰ Παφλαγόνων ἢ Καππαδόκων ἢ Βακτρίων πάτρια διαλέγεσθαί σοι, ἕως ἐκμάθῃς τὰ λεγόμενα, καὶ δι' ἀκέραν ἡδονὴν, τοῖς δ' ἄλλοις Ἕλλησιν, οἶμαι, κατ' Ἑλλάδα γλῶτταν σωθῆναι χρή. εἶτα καὶ τῶν Ἀττικῶν κατὰ χρόνους τινὰς πολλὰ ὑπορρυέντων τῆς αὐτῶν φωνῆς, τοῦτο ἐν οἷς μάλιστα δοῦναι δικαίως ἂν ὑπάρχον τοῖς ἀεὶ, καὶ πρὸς ἅπαντων αὐτῶν λεγόμενον. εἶπον ἂν καὶ τοὺς πρὸ ἡμῶν λεγομένους ὧδε ὀνόματι, ἐὰν μὴ ταύτῃ σε διαταράξειν ἔμελλον, ξένα

mnium positum esse dixerit quispiam. At verò vetustorum verborum alia quidem vsurpanda sunt, aliæ autem non item, quæcunque eorum videlicet non ita multis consueta atque vsitata sunt, vt ne perturbemus auditum, & vulneremus intelligentium aures. Ego verò, vir optime, si ad te quidem verba fecissem, de te ita dicens, peccassem fortassis. Decebat enim, decebat, inquam, aut Paphlagonum, aut Cappadocum, aut Bactrianorum verbis consuetis ac patris tecum loqui, si intelligere deberes quæ dicerentur, & audiendo voluptatem aliquam capere. Cæteris autem Græcis, opinor, secundum Græcam linguam conuersari decet. Deinde etiam Atticis per successionem temporum multa variantibus

in lingua sua, hoc nomen inter præcipua mansit, hoc modo semper & ab omnibus ipsis dictum. Ac sanè commemorarem etiam eos qui ante nostram ætatem eodem nomine vsi sunt: nisi & isto modo perturbaturus te essem,

peregris

ξένα σοι καὶ ἄγνωστα ποιητῶν καὶ ῥητόρων καὶ συγγραφέων ὀνόματα διεξιών. μᾶλλον δὲ οὐδ' ἐγώ σοι τοὺς εἰπόντας ἐρῶ, πάντες γὰρ ἴσασιν· ἀλλὰ σύ μοι ἕνα τῶν πάλαι δείξας οὐ μεχρημένον τοῦ ὀνόματι, χρυσοῦς, φασίν, ἐν Ὀλυμπίᾳ στάθητι. καί τοι ὅστις γέρων ὦν, καὶ ἀφῆλιξ τὰ τοιαῦτα ἀγνοεῖ, δοκεῖ μοι, ὅτι καὶ Ἀθῆναι πόλις ἐστὶν ἐν τῇ Ἀττικῇ, καὶ Κόρινθος ἐπὶ τοῦ Ἰσθμῷ, καὶ Σπάρτη ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, μὴ εἰδέναι. λοιπὸν ἴσως, ἐκεῖνό σοι λέγειν, ὡς τὸ μὲν ὄνομα οἴδεις, τὴν δὲ χρῆσιν αὐτοῦ ἄκαιρον ᾐτιάσω. φέρε δὴ, καὶ ὑπὲρ τούτου πρὸς σὲ ἀπολογήσομαι τὰ εἰκότα· σὺ δὲ πρόσεχε τὸν νοῦν, εἰ μὴ πάνυ ὀλίγον σοι μέλει τοῦ μηδὲν εἰδέναι. εἰ οἱ πάλαι πολλὰ τοιαῦτα πρὸ ἡμῶν ἀπέρριψαν ἐς τοὺς τοιούτους ἕκαστοι τοὺς τότε· ἦσαν γὰρ καὶ τότε, ὡς τὸ εἰκὸς, βδελυροί τινες ἐς τὰ ἤθη, καὶ μιαροί,

peregrina & ignota tibi poëtarum, oratorum & historicorum verba recensendo. Imò verò ne ego quidem tibi eos dicam, qui illud vsurpârunt, omnes enim norunt: sed tu contrà si mihi vnum aliquem ex veteribus ostenderis, qui nomine hoc vsus non fuerit, aureus, vt aiunt, in Olympia statueris. Atqui si quis senex adeò & ætate confectus, huiusmodi ignorat, videtur idem mihi quòd Athenæ ciuitas est Atticæ, & Corinthus in Isthmo, & Sparta in Peloponneso, ignorare. Superest igitur fortassis illud tibi vt dicas, ipsum quidem nomen apophradis nosse te, cæterùm vsum eius vt intempestiuum accusasse. Age itaque & de hoc respondebo tibi consentanea: tu verò animum aduerte, nisi omnino parui facis si nihil scire videaris. Nam & veteres huiuscemodi multa ante nos in eos qui tibi similes erant tum, iactârunt. Erant enim tunc quoque (vt est verisimile) moribus abominabiles quidam, & impuri,

ροὶ, καὶ κακοήθεις τὸν τρόπον, καὶ ὁ μὲν Κόθορνόν τινα εἶπεν, ἀκαθὰς αὐτοῦ τὸν βίον, ἀμφίβολον ὄντα τοῖς τοιούτοις ἐπιδήμασιν· ὁ δὲ Λυπάλιν, ὅτι τὰς ἐκκλησίας, θορυβώδης ῥήτωρ ὢν, ἐπετάραττεν· ὁ δὲ Ἑβδόμην, ὅτι ὥσπερ οἱ παῖδες ἐν ταῖς ἑβδόμαις, κἀκεῖνος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἔπαιζε, καὶ διεγέλα, καὶ παιδίαν ἐποιεῖτο τὴν σπουδὴν τοῦ δήμου. μὴ δῶς οὖν κἀμοὶ, πρὸς Ἀδώνιδος, εἰκάσαι παμπόνηρον ἄνθρωπον, ἁπαίσῃ κακίᾳ σύντροφον, ἡμέρᾳ δυσφήμῳ καὶ ἀπαισίῳ· ἡμεῖς καὶ τοὺς χωλοὺς τῶν δεξιῶν ἐκτρεπόμεθα, καὶ μαλιστα, εἴ ἕωθεν ἴδοιμεν αὐτούς. κἂν εἴ τις βάκηλον ἢ εὐνοῦχον ἴδοι, ἢ πίθηκον, εὐθὺς ἐξιὼν τὸν οἰκίας, ἐπὶ πόδα ἀναστρέφει, καὶ ἐπανέρχεται, οὐκ ἀγαθὰς μαντευόμενος τὰς ἐφημέρους ἐκείνας πράξεις ἔσεσθαι αὐτῶν. ἐπὸ πονηρῷ τῶν

puri, & perditi ingenijs. Atque alius quidem [l] Cothurnum quendam appellabat, vitam illius comparatione hac perstringens, vt inconstantem & ambiguam, perinde vt calciamenti genus hoc est. alius autem [m] Lypaên, quòd conciones turbare solebat, orator tumultuosus existens. rursum alius Hebdomam, quòd perinde vt pueri septimanis diebus solent, etiam ille in concionibus luderet & rideret, & serium studiúmque plebis pro ludo ac ioco haberet. Ne dederis itaque & mihi, per Adonidem, comparare hominem perditum & omni maliciæ innutritum, diei atro & inauspicato. [n] Nam nos & claudos ad dexteram declinamus, ac maximè si manè videamus ipsos. Et si quis spadonem aut eunuchum aspexerit, aut simiam quoque egressus domo statim, conuertit pedem, & regreditur: ominans sibi haudquaquam prosperas diei illius res atque actiones fore, præ malo hoc primo & inauspicato omine. A' principio autem

τῷ πρώτῳ καὶ δυσφήμῳ ἐλπηλατισμάτι, ἐν ἀρχῇ δὴ, καὶ ἐν θύραις καὶ ἐπὶ τῇ πρώτῃ ἐξόδῳ, καὶ ἅπαντα τὸν ἅπαντα τὰς ἐπὶ τοῦ λίαν ἄδον καὶ ἀπόῤῥητα ποιοῦντα καὶ πάσχοντα, ἰσημόρως ἐπὶ τούτῳ καὶ ἀπῤῥήγνυτα, καὶ μονονουχὶ τὸ τῶν ἔργων αὐτῶν ὄνομα ὑφορῶν ἀπατεῶνα, γόητα, ἐπίορκον, ὀλίγορον, ἀλάφωνα, βάραθρον, μὴ φύγῃ μήθ' ἡλίκην τοῦτον ἀφροδίτη ἡμέρα; ἀλλ' ἆρ' οὐ ζῇς; οὐκ ἄρ' ἔξῃ γήϊος, εἰ γὰρ τῷ ἀνδρίαρ οἶδα τῷ σῷ, ὅς γε καὶ μίγα φρονεῖν ἐπὶ τούτῳ μοι δοκεῖς, ὅτι μὴ ἀπόλουταί σοι ἡ δόξα τῶν ἔργων. ἀπὸ πᾶσι δῆλον ἔᾳ, καὶ περιβόητον. εἰ δὲ καὶ ὁμόσε χωρήσας, καὶ ἀρνήσασθαι μὴ ζῇς ἄνα, τίσι πίστα ἐρεῖς; ζῇς πολίταις τοῖς σοῖς; (ἐκεῖθεν γὰρ ἄρχεσθαι δίκαιον) ἀλλ' ἴσασιν ἐκεῖνοι τὰς πρώτας σου προφάς, καὶ ὡς πάραδλους σαυτὸν ὦ ὀλίβριε ἐκείνῳ στρατιώτῃ, συμπεσὼν ἐφθέρης.

autem, & in foribus, & in primo egressu, & mane primo totius anni, siquis videat cinædum, & nefaria perpetrantem pariter & patientem, notum ob hæc, & eneruatum, & tantum non ipso nomine quæ agit, præ se ferentem, deceptorem, præstigiatorem, periurum, pestem, catastam, barathrum: non effugiat, neque talem diei airo comparet? An verò tu talis non es? Haudquaquam negabis, si modò noui fortitudinem tuam istam, qui certè & animum attollere ob hæc mihi videris, videlicet quòd tibi gloria ista rerum tuarum non prorsum perit. Sed ommbus notus es, & passim celebris. Quòd si autem etiam contrà ieris, & inficiaberis talem te esse, cui quæso credibilia ista dices? An ciuibus tuis? nam hinc ordiri æquum est. at norunt illi prima tua incunabula, & quo pacto tradideris teipsum perdito illi militi, & cum eo vnà turpissimè ac flagitiosissimè oberraue-

ρυ πάντα ὑπηρετῶν, ἄχει δή σε, τὸ τοῦ λόγου τοῦτο, ῥαπὸς πολυσχιδὲς ἐργασαμένος, ἐξέωσε. κἀκεῖνα μέμνηται, ὡς τὸ εἰκὸς, ἃ πρὸς τὸ θέατρον ἐνεανιεύου, τοῖς ὀρχησταῖς ὑποκεινόμενος, καὶ συνταγματάρχης ἀξιῶν εἶναι. οὐδεὶς γοῦν πρὸ τοῦ ἂν εἰσῆλθεν εἰς τὸ θέατρον, οὐδ' ἂν ἐμνύνσεν ὅ, τι τοὔνομα τῶν δράματι, ἀλλὰ σὺ κοσμίως πάνυ, χρυσᾶς ἐμβάδας ἔχων, καὶ ἐσθῆτα τυραννικὴν, περιεσεπέμπου, εὐμενείαν αἰτήσων παρὰ τοῦ θεάτρου, στεφάνους κομίζων, καὶ κρότῳ ἀπιὼν ἤδη τιμώμενος πρὸς αὐτῶν. ἀλλὰ νῦν ῥήτωρ, καὶ σοφιστὴς, καὶ διὰ τοῦτο, ἢν πήθονταί ποτε τὰ τοιαῦτα ὑπὲρ τοῦ ἐκεῖνοι, τοῦτο δὴ τὸ ἐκ τῆς τραγῳδίας, Δύο μὴ ἡλίους ὁρᾷν δοκοῦσι, δισσὰς δὲ Θήβας· καὶ πρόχειρον ἅπασιν εὐθὺς τὸ, Ἐκεῖνος, ὁ τότε, καὶ μετ' ἐκεῖνα. τοιγαρτοι

καὶ

ris, omnia obsequens ac patiens, donec te, ° iuxta prouerbium, pannum lacerum detritum & confectum extrusit. Etiam illa meminerunt, vt est consentaneum, ᵖ quæ in theatro adolescens egisti, quando saltatoribus ac mimis subseruiebas, & in ducendis ordinibus seu choris quasi quidam dux esse cupiebas. Quippe nemo ante te theatrum ingrediebatur, nemo ne nomen quidem fabulæ quod esset, renunciabat, sed tu ornatè admodũ, subligatis aureis crepidis, & indutus veste tyrannica, ante cæteros immittebaris, qui beneuolentiam à theatro postulares, coronas ferens, & cum plausu rediens, honore tandem ab ipsis affectus. At nunc orator es, & sophista: & ob hoc si audiant aliquando talia de te illi, istud ex Tragœdia videlicet, Et solem geminum, & duplices se ostendere Thebas putabunt: & in promptu atque in ore tum omnibus statim notum illud erit: Hiccine ille, qui tum? & quæ post illa sequuntur. Proinde

& ipse

πρὴ αὐτὸς ἢ ποιῶν, ὅτι ἐπιβάνοις τὸ παράπαν, ὅλ' ἐπιχωριάζεις αὐτοῖς, ἀπὸ φόβος ἐκὼν πατρίδα· οὔτε χεῖμα κακὸν, ὅτε θέρα ἀργαλέον, ἀπὸ λαμπρίσιον ἢ μυρίσιον τὴν Φοινίκη ἁπασῶν. τὸ γὰρ εὐεγχρόν καὶ ζοῖς ἐλλόσι καὶ μεμνημένοις πάλαι ἐκείνων σεσῶναι, βραχὺ ὡς ἀληθῶς ἔστι σοι. καίζοι τί ταῦτα λυπῶ; ἵνα γὰρ ἂν ἀληθεύης σύ; τί δ' ἂν αἰσχρὸν ἡγήσαιο τὸ ὑσάτων; πεπυθάνομαι δὲ καὶ κτήματα εἶναί σοι μεγάλα παρ' αὐτοῖς, τὸ δὲ λίσπον ἐκεῖνο πυργίον, ὡς τοῦ Κινώπιος πίθου, πλὴν Διὸς αὐλῆς εἶναι πρὸς αὐτό. τὸς μὲν πολίτας ἐλαμβάνως ἐλαμῶς μεγαπρέπειας ἄν, μὴ οὐχὶ τῶν ἁπάντων βδελυρώτατόν σε ἡγοῦμαι, ὅτε καὶ λοιπὸν ἀπάσῃ τῇ πόλει. τάχα δ' ἂν τὸς ἄλλος τὸς ἐν τῇ Συρίᾳ πολλαχοῦ ὁμοφύλους, εἰ λέγοις μηδὲν πονηρὸν, μὴ δ' ἐπαίτιον βεβιῶσθαί σοι.

Ηρά-

& ipse rectè facis, qui omnino non ascendis ad illos neque in patriam crebrò ventitas, sed fugis illam vltrò: quanquam neque hyeme malam, neque æstate molestam nimis, sed pulchertimam & maximam omnium in Phœnicia ciuitatem. Nam coargui, & cum ijs qui vetera illa sciunt ac meminerunt, conuersari, laqueus reuera tibi est. Sed quid ista frustra nugor? Quem enim tu vnquam veritus fueris? aut quid turpe putaueris eorum etiam quæ extrema sunt? Audio autem & possessiones esse tibi apud illos magnas: nimirum miseram illam turriculam, cum qua Sinopensis illius dolium collatum, Iouis atriũ videri queat. Proinde ciuibus quidem tuis haudquaquam vllo modo persuaseris, vt non omnium detestabilissimum te credant, & commune adeò totius ciuitatis dedecus. Fortassis autem & cæteri habitantes in Syria, eadem de te cum illis testabuntur, si te dicas nihil mali aut reprehensione dignum fecisse.

Ηρακλεις, ἡ μὲν Αντιόχεια καὶ τοῦργον αὐτὸ εἶδεν, ὅτε τὸν Θαρσόθεν ἥκοντα ἐκεῖνον νεανίσκον ἀπαγαγὼν, ἀλλὰ καὶ ἀναδέρειν αὐτὰ, αἰσχρὸν ἴσως ἐμοί. πλὴν ἀλλὰ ἴσασί γε, καὶ μέμνηνται οἱ τότε ὑμῖν ἐπιστάντες, καὶ σὲ μὲν ἐς γόνυ συγκαθήμενον ἰδόντες, ἐκεῖνον δὲ οἶσθα ὅ, τι καὶ ποιοῦντα, εἰ μὴ παντάπασιν ἐπιλήσμων τις εἶ. ἀλλ' οἱ ἐν Αἰγύπτῳ ἴσως ἀγνοοῦσί σε, οἱ μετὰ τοὺς ἐν Συρίᾳ θαυμαστοὺς ἄθλους ἐκείνους ὑποδεξάμενοι φεύγοντα, ἐφ' οἷς εἶπον, ὑπὸ τῶν ἡματιοκαπήλων διωκόμενον, παρ' ὧν ἐσθῆτας πολυτελεῖς πριάμενος, ἐφόδια εἶχες. ἀλλ' οὐκ ἐλάττω σοι ἡ Αλεξάνδρεια συνοίδεν, οὐδὲ μὰ Δί' ἐχρῆν δευτέραν τῆς Αντιοχείας κεκρίσθαι αὐτήν· ἀλλ' ἥτε ἀκολασία γυμνοτέρα, καὶ ἡ αἰσχρουργία σοι ἐκεῖ ἐπιμανεστέρα, καὶ τοὔνομα ἐπὶ τούτοις μεῖζον, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἀκάλυπτος

Nam mehercle Antiochia quidem etiam ipsum istud opus vidit, quando adolescentem illum Tharso venientem abduxisses. Sed & detegere ipsa inhonestum fortassis mihi fuerit. Veruntamen norunt & meminerunt illi qui tum adstabant vobis, atque aspiciebant te quidem in genu inclinatum, illum autem nosti quid facientem quoque, nisi omnino perpetua rerum obliuione laboras. At in Aegypto illi fortassis non norunt te, qui te post præclara ista in Syria certamina, fugientem inde ob ea quæ modò dixi, susceperunt, cùm te vestiarij insequerentur, à quibus vestibus preciosis comparatis, viaticum tum habebas. Sed non minùs Alexandria quoque conscia tibi est. Et per Iouem haudquaquam posteriorem eam Antiochia censeri decebat, nisi quòd proteruitas ista tua manifestior, & turpitudo flagitiorum insanior illic fuit, & nomen ob hæc maius, & super omnia caput

λυπῖος ἡ κεφαλή. εἷς μόνος ἂν ἐπίστευσέ σοι, ἐξαρνῶ γιγνομένῳ μηδὲν τοιοῦτον ἐργάσασθαι, καὶ βοηθὸς ἂν κατέστη ὁ τελευταῖος μισθοδότης ἀνὴρ ἐν τοῖς ἀρίστοις Ρωμαίων· τοὔνομα δὲ αὐτὸ δώσεις ἀπρεπῶσαί μοι, καὶ ταῦτα, πρὸς πάντας εἰδότας ὃν λέγω. ἐκεῖνος τοίνυν, τὰ μὲν ἄλλα, ὁπόσα ἔτλη ἐν τῇ συνουσίᾳ τωλμηθέντα ὑπὸ σοῦ, τί χρὴ λέγειν; ἀλλ' ἡνίκα σε κατέλαβε τοῦ μειρακίου, τοῦ οἰνοχόου, τοῦ οἰνοπίωνος ἐν γόνασι κείμενον, τί οἴει, ἐπίστευσεν ἄν σοι μὴ εἶναι τοιοῦτον, αὐτὸ τὸ ἔργον ὁρῶν; οὐκ, εἴ γε μὴ πανταπασι τυφλὸς ἦν, ἀλλ' ἐδήλωσε τὴν γνώμην, αὐτίκα ἐξελάσας τῆς οἰκίας, καὶ καθαρσιόν γε, ὥς φασι, περιεγνεγκὼν ἐπὶ τῇ σῇ ἐξόδῳ. Αχαία μὲν γὰρ καὶ Ιταλία πᾶσα ἐμπέπλησται τῶν σῶν ἔργων, καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῖς δόξης, ὄναιό γε τῆς

put adapertum. Vnus tantùm fuit qui crederet tibi inficias eunti, quòd nihil tale commisisses: ac postremus auxiliator tibi fuit, is qui stipendium dabat, vir inter præcipuos Romanorũ. Nomen autem ipsum permittes mihi vt taceam, & hoc apud omnes eos qui sciunt quem dicam. Ille igitur cætera quidem quæcunque sustinuit in conuersatione illa à te perpetrata, quid attinet dicere? At verò quando te deprehendit in genibus adolescentuli pocillatoris Oenopionis iacentem, quid putas? credidítne tibi talem te non esse, cùm ipsum opus aspiceret? Haudquaquam opinor, nisi prorsus cæcus fuit: verùm apertam voluntatis atque animi significationem dedit, cùm te statim ex ædibus eiecerit, & eas expiamentis quibusdam lustrauerit post exitum inde tuum. Nam Achaia quidem & Italia tota referta est operibus tuis, & fama ea quæ ob illa consecuta est. & sanè gratulor tibi ob tam

πῆς ἀυκλείας. ὥστε πρὸς ζοὺς θαυμάζοντας ἔγωγε τὰ μὲν Ἐφέσῳ νῦν παρόμοια τοῦτο σοὶ, ἐκεῖνο λέγω, ὅπερ ἀληθέστατον, πῶς ἂν οὐ θαύμαζον, εἰ τὰ πρῶτά σου οὐκ ἤλεγχον. καί ζοι καινὸν ἐνταῦθα καὶ τὸ πρὸς τὰς γυναῖκας πεφοιτηκέναι. οὐ περὶ πόλλα οὖν, ὦ ζοῦτε, ἀπέ μοι, ἀρφράδια ὀνομάζεσθαι; ἀλλὰ τί πρὸς Διὸς, καὶ φιλῆσαι ζῶ σόματι πεφύτει ἀξιώσεας ἡμᾶς ἐπ' ἐκείνοις τοῖς ἔργοις; τῷζο γοιῶ τὸ ὑβρεισόταζον ποιεῖς, καὶ μαλισα, πρὸς οὓς ἄκιστα ἐχρῆν, καὶ τὸς ὁμιλητὰς, οἷς ἱκανὰ μόνα τὰ μακὰ τ' σὸ σόματ' ἀρμόττειν, τὸ βάρβαρον τῶν ὀνομάτων, τὸ τραχὺ τῆς φωνῆς, τὸ ἄκρειζον, τὸ ἄτακτον, τὸ παντὶ ἄμυζον, καὶ τὰ ζοιαῦτα· φιλῆσαι δέ σε ἐπὶ ζοῖζοις μὴ γένοιτο, ὦ ἀλεξίκακε. ἀσπίδα μᾶλλον ἢ ἔχιδναν φιλῆσαι, ἄμεινον λέγημα ἐκεῖ, τὸ μινδώσωμα καὶ ἄλγημα

præclaram laudem. Quare ad eos qui mirantur ea quæ nunc Ephesi abs te geruntur, illud equidem dico quod verisimum est, quòd mirum foret si non mirarentur, si prima illa tua opera nossent. Atqui nouum hîc istud videlicet cum mulieribus quoque addidicisti. An'non congruum igitur, dic mihi, fuerit, hominem talem Apophradem appellari? Sed quid, per Iouem? num etiam osculari ore insuper voluisti nos ob talia facta? Istud igitur contumelioſissimè facis, & maximè erga eos quos minimè decebat, sectatores tuos, quibus satis fuerat illa solum mala ab ore tuo percipere, verborum videlicet barbariem, & vocis asperitatem, & indiscretam atque inordinatam enunciationem, & à Musis omnino alienam, & id genus alia: osculari autem etiam te supra hæc, absit, ô malorum auersor Hercules. Nam scutum potiùs aut viperam osculari satiùs fuerit, quòd in morsu ibi omne periculum &

omnis

ἄλγημα, καὶ ὁ ἰατρὸς εἰσκληθεὶς ἐπήμυνεν, ἀπὸ δὲ τοῦ σοῦ φιλήματος, καὶ τοῦ ἰοῦ ἐκείνου, τίς ἂν ἢ ἱεροῖς ἢ βωμοῖς προσέλθοι; τίς δ' ἂν θεὸς ἐπακούσειεν ἔτι εὐχομένου; πόσων πρὶ ῥαντηρίων, πόσων ποταμῶν δεῖ; καὶ τοιοῦτος αὐτὸς ὤν, κατεγέλας τῶν ἄλλων ἐπ' ὀνόμασι καὶ ῥήμασιν ἔργα τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα ἐργαζόμενος. καί τοι ἐγὼ μὲν ἀπροφράδα μὴ εἰδώς, ἠσχυνόμην ἂν μᾶλλον, οὐχ ὅπως εἰπὼν ἀρνηθείην ἄν. σὲ δὲ οὐδεὶς ἠτιάσατο ἡμῶν, βρωμολόγους λέγοντα, καὶ προπομασθλήτας, καὶ ῥησιμετρεῖν, καὶ Ἀθηνιῶ, τὸ Ἀθηνῶν ἐπιθυμῶ, καὶ ἀνθοκρατεῖν καὶ σφενδικίζειν, καὶ χειροβλημᾶσθαι. κακὸν κακῶς σε ὁ λόγιος Ἑρμῆς ἐπιτείψειεν αὐτοῖς λόγοις. ποῦ γὰρ ταῦτα τῶν βιβλίων εὑρίσκεις; ἐν γωνίᾳ πῦ τάχα τῶν Ἰαλέμων τινὸς ποιητῶν κατορωρυγμένα, ὀρῶτος καὶ ἀραχνίων μεστὰ, ἤπου ἐκ τοῦ Φιλαινίδος δέλτων,

omnis dolor, & medicus accersitus facilè illum depulerit: à tuo autem osculo, & veneno isto, quis quæso vel ad sacra vel ad aras accederet? Quis autem deus exaudiret etiam precantem? quàm multis lustrationibus, multisq; fluminibus opus foret? At talis ipse cùm sis, derides alios ob nomina ac verba, cùm tu interim facinora talia ac tanta perpetrare soleas. Atqui ego quidem si Apophradis vocabulum ignorarem, erubescerem potiùs: nedum si dixissem, inficias irem. Te verò nemo nostrûm accusauit adhuc, quòd βρωμολόγους dixeris, & προπομάσθλητας, & ῥησιμετρεῖν, & ἀθηνιῶ, pro Athenas desidero, & ἀνθοκρατεῖν, & σφενδικίζειν, & χειροβλημᾶσθαι. Malũ te malè perdat. [q] *Mercurius Logius, vnà cum ipsis verbis. Vbi enim huiusmodi scripta reperis? In angulo fortassis alicubi alicuius* [r] *ex poëtis istis Ialemo frigidioribus defossa,* [s] *situ & araneis oppleta: aut alicubi ex libris Philænidos,*

δέλτων, ἃς δὲ χειρὸς ἔχεις, τοῦ μὲν τι, καὶ τοῦ τοῦ στόματος ἄξια. ἐπεὶ δὲ τοῦ στόματος ἐμνήσθην, τί φαίης ἄν, εἴ σε ἡ γλῶττα εἰς δικαστήριον προκαλεσαμένη (θῶμεν γὰρ οὕτως) ἀδικήματος, ἢ τὸ μετριώτατον, ὕβρεως διώκοι; λέγουσα· ἐγώ σε, ὦ ἀχάριστε, πένητα καὶ ἄπορον παραλαβοῦσα, καὶ βίου δεόμενον, τὰ μὲν πρῶτα ἐν τοῖς θεάτροις εὐδοκιμεῖν ἐποίησα, νῦν μὲν Νῖνον, νῦν δὲ Μητίοχον, εἶτα μετὰ μικρὸν Ἀχιλλέα τιθεῖσα· μετὰ ταῦτα δὲ, παῖδας συλλαβίζειν διδάσκοντα μακρῷ χρόνῳ ἔβοσκον. ἤδη δὲ καὶ τοὺς ἀλλοτρίους τούτους λόγους ὑποκρινόμενον, τοιαυτὴν εἶναι δοκεῖν ἐποίησα, καὶ τὴν μηδὲν προσήκουσαν δόξαν περιῆψα. τί τοίνυν τιλήκουτον ἔχων ἐγκαλεῖν τοιαῦτά με δατίθης, καὶ ἐπιτάττεις ἐπιτάγματα αἴσχιστα, καὶ ὑπουργίας κατάπτυστους; οὐχ ἱκανά μοι τὰ ἐπὶ

quos in manibus crebrò habes: veruntamen te atque ore tuo digna. Quia autem oris mentionem feci, quid diceres quæso si te in ius vocaret lingua? Fingamus enim hoc pacto, vt te iniuriæ, aut quod modestius paulò foret, contumeliæ accusaret, ita dicens: [t] Ego te, ingratissime, pauperem atque inopem susceptum, & victu quoque carentem, principiò quidem in theatris celebrem feci, nunc quidem Ninum, nunc autem Metiochum, deinde paulò pòst Achillem quoque exhibens. Post hæc autem docentem pueros syllabas nectere, longo tempore alui. Iam autem & alienas istas orationes velut in scena exhibentem, sophistam videri feci, eamq; gloriam tibi, quàm minimè conueniebat, adaptaui. Quid igitur tantum habes quod imputare mihi possis, ob quod adeò contumeliosè me tractas, & iniungis mihi mandata quædam turpissima, & ministeria execratione digna? Non satis mihi sunt

ἐπὶ τῆς ἡμέρας ἔργα, ψεύδεσθαι καὶ ἐπιορκεῖν, καὶ τὰς τοιαύτας ὕβρεις καὶ λήρους διαπλεῖν, μᾶλλον δὲ τὸν βόρβορον τῶν λόγων ἐκείνων ἐμεῖν; ἀλλ' οὐδὲ νυκτὸς πλὴν ἀκοδαίμονα σχολὴν ἄγειν ἐᾷς, ἀλλὰ μόνη σοι πάντα ποιῶ, καὶ πάσχομαι, καὶ μαίνομαι, καὶ ἀντιγλώσσης, ὃ δὴ καὶ χαίρεις ἀκούσας, καὶ ὥσπερ ἀπορίαν ὑβρίσεως, καὶ ἐπικλύζεις τοιούτοις ἀκοῖς. καλόν μοι ἔργον δεῖ μόνον, τὰ δὲ τοιαῦτα ποιεῖν καὶ πάσχειν, ἄλλοις μέτεστι πεπλασμένως ὥφελε λαμέ τις, ὥσπερ πλὴν τῆς φιλομήλας, ἐκτεμεῖν. μακαριώτερα γοῦν μοι τὰ γλώττια τῶν τὰ τέκνα κατεσθιόντων. πῶς θεῶν, ἂν λέγῃ ταῦτα ἡ γλῶττα, ἰδίαν αὐτῇ φωνὴν λαβοῦσα, καὶ τὸ πάγωνα σιωπηρὸν ἐπικαλεσαμένη τί ἂν ἀρκεῖναι αὐτῇ; ἐκεῖνα διηλυόντι, ἃ καὶ πρὸς τὸν Γλαῦκον ἐναγχος ἔρρητάσθι, ἐπιπαραγμένῳ ἤδη τῷ ἔργῳ

sunt ea quæ per diem fiunt opera nefaria, mentiri puta, & peierare, & tot nugas atque ineptias exhaurire: imò verò cœnum verborum istorum euomere: sed neque noctu me miseram ocium ducere sinis, sed sola ego omnia tibi facio, & proculcor, & contaminor: ac lingua perinde vt manu vti decreuisti, & quemadmodum alienam cõtumelia afficis me, tantisq; malis obruis. Loqui, meum opus solum est: talia autem facere ac pati, quæ tu cogis, aliis partibus iniunctum est. Quare vtinam & me aliquis, ceu philomelæ illam, execuisset. Nam mihi beatiores illorum linguæ videntur, qui liberos suos deuorârunt. Huiusmodi, per Deos, igitur si lingua diceret, propria aliqua assumpta sibi voce, ac barba tua velut patrona aduocata, quid quæso responderes ipsi? Illa scilicet quæ & ad Glaucum nuper abs te dicta sunt, cùm ille te ob opus iam

ἔργῳ ἀτιμότερον, ὡς ἐπὶ τότῳ ἔνδοξος ἐν βραχεῖ, καὶ γνώριμος ἅπασι γεγένησαι. πόθεν ἂν οὕτω ταχέως ἐπὶ τοῖς λόγοις γνώμης; ἀπαγητὸν δέ, ὁποδοῦν γένεσθαι καὶ ὀνομαστὸν εἶναι, ἄτα καταριθμήσεσθαι αὐτῇ τὰς πολλὰς σου προσηγορίας, ὁπόσας κατὰ ἔθνη προσείληφας. ὃ καὶ θαυμάζω, ὅτι τῶν μὲν ἀφροράδια ἐνοχλήσαντα ἀκούσῃς, ἐπ' ἐκείνοις δὲ τοῖς ὀνόμασιν οὐχ ἡγανάκτησας. ἐν Συρίᾳ μὲν ῥοδοδάφνη κληθείς, ἐφ' ᾧ δή, νὴ τὴν Ἀθηνᾶν, αἰσχύνομαι διηγεῖσθαι, ὅσον τό γε ἐπ' ἐμοί, ἀφανὲς ἔτι ἔσται. ἐν Παλαιστίνῃ δὲ φραγμὸς ἐς τὰς ἀκάνθας τὸ πώγωνος οἶμαι, ὅτι ἔνυπλι μιταξύ, ἔτι γὲ ἔξυρόν αὐτόν. ἐν Αἰγύπτῳ δὲ συναγχή· πρόδηλον τόδε. μικρὸν οὗ φασιν ἀφανιζῶάσι, νεώτης τινὶ τῶν φιλμένων ἐντυ-

actum accusaret, quòd ob hoc celebris breui tempore & notus omnibus factus esses. Vnde ergo ita celebris? ob orationésne redditus? At sufficit quomodocumque clarum ac celebrem esse, deinde connumerare ipsi multas istas appellationes, quas passim apud varias gentes adeptus es. Quò magis etiam miror quòd cùm Apophradem audieris, ægrè tantopere tuleris, ob illa autem nomina nihil indigneris. Nam in Syria quidem Rhododaphne vocatus es: quamobrem autem, ita me Minerua amet, erubesco dicere. quare quantum quidem in me est, obscurum etiam maneat. In Palæstina autem, sepis nomine, ob barbæ opinor spinositatem, quoniam inter opus pungere solebat. adhuc enim tondebas ipsam. In Aegypto vero angina dictus es: quod per se manifestum est. Nam aiunt te propemodum suffocatum esse, cùm in nautâ quendam crassiorem ex ijs qui in onerarijs atque maioribus nauibus sunt, incidis-

ἐντυχόντα, ὃς ἐμπισὼν, ἀπέφραξέ σοι τὸ στόμα. Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ βέλτιστοι, ἀνώνυμα τῶν ὀνομάτων ὄντα, ἀλλὰ γράμματος ἑνὸς προσθήκῃ τιμῶντές σε, Ἀτίμαρχον ἀνόμασαν· ἐδόκει γάρ μοι καινόν τι πρέπειν πρὸς τὸ ἐπιτήδευμα. ἐν Ἰταλίᾳ δέ, βαβαὶ, ἡρωϊκὸν ἐκεῖνο ἐπικληθῆς, ὁ Κύκλωψ, ἐπὶ δεῖπνον καὶ πρὸς ἀρχαίαν διασκευὴν, παραυτὰ τὰ τοῦ Ὁμήρου ῥαψῳδήσασα, μὴ σὺ τῷ ἀσχεργίαν ἐπιθυμῆσαι. καὶ αὐτὸς μὲν ἔκειτο μεθύων ἤδη, ἱμασθλιον ἔχων ἐν τῇ χειρὶ, βινητιῶν Πολύφημος· νεανίας δὲ ὑπομισθος, ὀρθὸν ἔχων τὸ μοχλὸν, εὖ μάλα ἀκονημένον, ἐπί σε Ὀδυσσεύς τις ἐπῆλθε, ὡς ἐκκόψων τὸν ὀφθαλμόν.

Καὶ ἐκεῖνο μὲν ἄμμιγα παρὰ δοῖ ἐτράπετ' ἔγχος,
Αἰχμὴ δ' ἐξέλυθεν παρὰ νέκυος ἀνθερεῶνα.

Καὶ γὰρ ἐδόκει ἄλογον, ὑπὲρ σοῦ λίγον-

incidisses: qui tibi postquam imposuisset, etiam ipsum os obturauit. Nam Athenienses quidem, optimi illi, obscurius nomen nullum dedêre tibi, sed literæ vnius appositione te honorantes, u Atimarchum appellârunt. Decebat enim & illud affectatum ac nouum habere te. In Italia autem, papæ, heroicum illud, Cyclops vocatus es, quòd aliquando etiam ad veterem ornatum ac modum illum, iuxta ipsa Homeri poëmata, versibus peragere tu quoque turpitudinem illam affectasses. Ac ipse quidem iacuisti ebrius iam, mulctrale habens in manu, Polyphemus videlicet coire gestiens: Adolescens autem mercede conductus, rectum habens vectem, probè admodum acutum, quasi Vlysses quidam te inuadebat, excussurus videlicet oculum:

Quem tamen haud tetigit, iuxtaq; elabitur hasta,
Et ferit extremum vibrata cuspide mentum.

Neque enim absurdum aut ineptum puto fuerit, cùm de te verba

λέγοντα ψυχρολογῆν. σὺ δὲ ὁ Κύκλωψ, ἀναπεταννὺς τὸ στόμα, καὶ ὡς ἔνι, πλατύτατον μυκησάμενος, ἐδέχου τὴν φλόγα ὑπ' αὐτὸ τὸ γνάθον. μᾶλλον δέ, ὥσπερ ἡ Χάρυβδις ναῦταις, καὶ πηδαλίοις καὶ ἱστίοις, ὅλον ξυτῶν καταπιεῖν τὸν Οὖτιν. καὶ ταῦτα ἐώρων καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἑστῶτες ἐπὶ τῇ ὑπερῴᾳ μία ἐν ἀπορίᾳ, ἢ μίθῳ, καὶ εἰς τὸν ἄκρατον ἐνίφωνες. διὰ τίς σὲ καὶ τοιούτοις ὀνόμασι πλουτῶν, αἰσχύνῃ τὴν ἀποφράδα; πρὸς θεῶν εἰπέ μοι, τί πάσχεις, ἐπειδὰν μακάρια λέγωσιν οἱ πολλοί, Λουβιάδην σε, καὶ Φοινικίδην; ἆρα καὶ ταῦτα, ὥσπερ τὴν ἀποφράδα ἀγνοεῖς καὶ οἷα τάχα που εἰς πανήγυρα πρὸς αὐτῶν; ἢ ταῦτα μὲν δὴ τὸ σώφρονον οἶσθα, τὴν ἀποφράδα δέ, ὡς ἀγνῶτα, μόνην ἀτιμάζεις, καὶ ἀποκλείεις τῶ καταλόγῳ τῶν ὀνομάτων; διαρρῦν δὲ μιμεῖται ὑμῖν τινες τὰς δίκας, ἀπὸ μίκρου

verba faciamus, frigidiora quoque paulò hæc dicere. Tu verò Cyclops ille, diducto ore, & quàm latissimè licebat, hians, sustinebas ab illo tum occæcari tibi maxillam. Imò verò quemadmodum Charybdis quærebas vnà cum ipsis nautis & clauis & velis totum illum absorbere. [x] Vtin, siue Neminem. Atque hæc tum aspiciebant etiam cæterì qui aderant. Deinde postero die vna ea tibi defensio erat, ebrietas, & ad merum confugiebas. His igitur ac talibus nominibus opulentus cũsis, pudore afficeris erga Apophradem. Per deos itaque dic mihi, quo pacto afficeris cum illa quoque dicunt plerique Λιβιάδην & [z] φοινικίδην? num igitur & hæc perinde tu Apophradem ignoras, & existimas fortasis etiam laudari te ab ipsis? An hæc quidem vt consueta familiaria nosti: Apophradem autem vt solam ignotã improbas, & à catalogo verborũ tuorum excludis? Proinde nõ indignas pœnas nobis exoluis, sed etiam

μίχην τὴ τῆς γυναικωνίτιδος πειθόμενον ἔτι πρόσω γῆν, ἐπὶ πολύ τινα γάμον ἐν Κυζίκῳ μνᾶσθαι τὸ λαμυγίας, τῷ μάλα ἐκπεπυσμένῳ πάντα ἢ βελτίονα ἐκείνης γυνὴ, οὐκ ἂν πεισθέμεν, ἔφη, ἀνδρὶ, τὴ αὐτὸν ἀνδρὸς διόμενον. ἅτα ἐν τοιούτοις ὄντι σοι ὀνομάτων μέλει, τὴ γυναικὸς, καὶ τῶν ἄλλων καταπύστων; ἐκότως· ὁ γὰρ ἂν ἅπαντων ὁμοιότατα σοι λέγειν δυνάμεθα. πόθεν; τίς οὕτως ἐν λόγοις μεγαλόζωμος, ὡς ἐπὶ μὴ τὰς πρὰς μοιχὸς, ἀντὶ ξίφους πρίαιναν αἰτῆν. τὸν δὲ Θεόπομπον, ἐπὶ τῷ Τεικαράνῳ λεόντα φάναι, πρὸ λόχιν λόγῳ καθηρηκέναι αὐτὸν τὰς πρόχους τὰς πόλεως· καὶ πάλιν, ἐκπριανῶσαι αὐτὸν τῷ Ελλάδι, τὴ ἓν Κίρβερον ἐν τοῖς λόγοις. πρόσω γὰρ καὶ μύχνον ἅψας, ἰξύτης ἀσκηφόν τινα, οἶμαι, ἀπλωτόν· καὶ ἄλλα μυρία, ὧν οὐκ μεμνῆσθαι ἄξιον, ἢ μόνου ἐκείνου, ὅπερ οἱ ἀκόλουθοι

etiam muliebri consortio, & ad Gynæcéa vsque notus es. Nuperrimè igitur cùm nuptias quasdã Cyzici ambire ausus esses, probè admodum explorata omnia habens optima illa mulier respondit: Haudquaquam, inquiens, virum eum accepero, qui ipse quoq; viro indiget. Et tamen in talibus rebus cõstituto tibi, adhuc verborũ cura est, & rides conspuísque cæteros. Meritò sanè. Neque omnes similia tibi dicere possumus. Vnde enim, aut quis adeò in verbis audax foret, vt contra tres adulteros pro gladio tridentem postulet? De Theopompo autem ob Tricaranum in iudicio agente, dicat tricuspide oratione ipsum confecisse ciuitates præstantiores. Et rursum tridente interfecisse ipsum Græciam: & esse Cerberum in oratione. Nam paulò antè & lucerna accensa quærebas fratrẽ quendam, ni fallor, mortuum, & alia infinita, quorum ne mentionem quidem facere dignum est, excepto solo illo, quod qui audie-

ἀκούσαντες ἀπεμνημόνευον. πλούσιός τις, οἶμαι, καὶ δύο πένητες ἦσαν ἐχθροὶ, εἶτα μεταξὺ περὶ τοῦ πλουσίου λέγων, ἀπέκτεινεν, ἔφης, θάτερον τῶν πενήτων. γελασάντων δὲ, ὡς τὸ εἰκὸς, τῶν παρόντων, ἐπανορθούμενος δὴ σὺ, καὶ ἀνατιθέμενος τὸ διημερτημένον, οὔμενοιν, ἔφης, ἀλλὰ ἅτερον αὐτῶν ἀπέκτεινεν. ἐῶ τὰ ἀρχαῖα, τὸ τριῶν μηνοῖν, καὶ τὸ ἀνηνεμία, καὶ τὸ πέταμαι, καὶ τὸ ἐκχύνειν, καὶ ὅσα ἄλλα καλὰ τοῖς σοῖς λόγοις ἐπανθεῖ. ἃ μὲν γὰρ ἐπὸ τῆς πενίας ἐλαυνόμενος ποιεῖς, Αδραστεια φίλη, οὐκ ἄν τινι ὀνειδίσαμι. συγγνωστὰ γοῦν, εἴ τις λιμῷ πιεζόμενος, παρακαταθήκας παρ' ἀνδρὸς πολίτου λαβὼν, εἶτα ἐπιώρκησεν, ἢ μὴν μὴ παρειληφέναι, ἢ εἴ τις ἀναισχύντως αἰτεῖ, μᾶλλον δὲ πρεσαιτεῖ, καὶ λωποδυτεῖ, καὶ τελωνεῖ, οὐ δὴ λέγω ταῦτα· φθόνος γὰρ οὐδεὶς, ἐξ ἅπαντος ἀμύνασθαι τὴν ἀσπορίαν. ἐκεῖνο δὲ οὐκ ἔτι φορητὸν,

audierunt, memoriæ retulêre. Diues quidam opinor, & duo pauperes erant inter se inimici: postea de diuite loquens, occidit, inquis, θάτερον τῶν πενήτων. Ridentibus autem, vt par erat, ijs qui tum aderant, corrigens videlicet tu, & id quod erratum erat, restituens: Haudquaquam, subijcis, sed ἄτερον αὐτῶν occidit. Omitto antiqua illa: puta τριῶν μηνοῖν, & ἀνηνεμία, & πέταμαι, & ἐκχύνειν, & quæ alia præclara in orationibus tuis effulgent. Nam quæ paupertatis causa facis, ô chara Adrastia, nemini exprobrauero. Ignoscendum enim, si quis fame coactus, deposito à ciue accepto, deierârit se illud haudquaquam accepisse: aut si quis impudenter postulat, imò verò mendicat & furatur, & publicanorum more rapit: haud equidem ista dico. Neque enim inuidia vlla est quoquo modo depellere inopiam. Sed illud intolerabile tandem, pauper

τὸν, πρωὶ τάσι ὄιλα, ἰς μόνας τὰς ζιαύτας ἡδονὰς ἐκχέαι τὰ ἐκ δ ἀνασχιωτίας πλιγιηγνόμενα. πλὶν ἤ γέ τι ἡ ἐπαινέσαι μοι δώσεις πάνυ ἀσείως ὑπὸ σῦ πεπραγμένον, ὁπότε δ Τισίᾳ τῷ τέχνῳ οἶδα, ὡς τὸ δισκόραξ ἔργον αὐτὸς ἐποίησας, ἐξαρπάσας τὸ ἀνοήτου ἐκείνου πρὸ βύτου χρυσᾶς πρίακοντα. ὁ δὲ δὴ Τισίαν, ἀντὶ βιβλίς, πρωτήκοντα ἡ ἑπτακοσίας ἐξήτησε, καταφρωθείς. πολλὰ ἔτι ἔχων εἰπεῖν, τὰ μὲν ἄλλα ἐκὼν ἀφίημί σοι, ἐκεῖνο δ μόνον προσείπω. πράττε μὲν ταῦτα, ὅπως σοι φίλον, ἡ μὴ παύσῃ τὰ ζιαῦτα ἐς ἑαυτὸν ποιῶν, ἐκεῖνο δ μηκέτι. ἄπαγε δὲ ὅσιον, ἐπὶ τῷ αὐτῷ Ἑστίαν τὸν ταῦτα δράτιθέντας καλεῖν, ἡ φιλοτησίας πεπίναι, καὶ ὄψων ἅπτεσθαι. ἀλλὰ μὴ δ ἐκεῖνο ἴσω, τὸ ἐπὶ ζοῖς λόγοις φιλήματα, ἡ ταῦτα, πρὸς τὸν ὑπὸ πολλῶν ἀφροράδια σοι ἐργαζόμενον τὸ σῶμα, καὶ παιδιάριον ἅπαξ

per cùm sis, in solas huiusmodi voluptates omnia ea profundere, quæ per impudentiam istam acquiris. Nisi si quid vtique etiam laudare mihi concesseris admodum vrbanè abs te factum, quando cùm Tisiæ artem noris, bis Coracis opus ipse peregisti, subreptis stulti illius senis triginta aureis. Ille autem propter Tisiam pro libro septingentas & quinquaginta drachmas exoluit, deceptus videlicet. Multa adhuc alia possem dicere, sed tamen cætera quidem volens remitto tibi: illud autem solùm adhuc verbis addam. Age ista quidem fac vt tibi lubet, néve desieris huiusmodi in te ipse debacchari: ab illo autem caue. Non enim pium aut fas est, eandem Vestam, eos qui talia committunt, inuocare, & amicitiam præbibere, eadémque obsonia attingere. Sed neque illud, ob verba videlicet oscula: idq; cum ijs qui tibi non multò antè apophradem ipsum os effecêre. Ac postquam semel

ἅπαξ φιλικῶς παραινέσεως ἀρξάμενοι, λελεῖνα, ἀλοκᾷ, ἄφιλε, τὸ μέρος χείρονα τῆς πολιᾶς, καὶ τὸ πιπλῶσθαι μόνα ἰατέα. εἰ μὲν γὰρ νόσος τις ἰσχύει, ἅπαν τὸ σῶμα θεραπευτέον. εἰ δὲ μηδὲν νοσεῖς δι' ὃν, τί σοι βούλεται λαθρᾷ καὶ λεῖα καὶ ὀλισθηρὰ ἐργάζεσθαι, ἃ μηδὲ ὁρᾶσθαι θέμις; ἰκανόν σοι μόνον σοφὸν, ἀποπλαῖ, καὶ τὸ μηκέτι μελάνεσθαι ὡς πρὸς κάλλιμμα ἔχειν τῆς βδελυρείας. φείδου δὴ αὐτῶν πρὸς Διὸς λέγω σοι τοῦτο, καὶ μᾶλλον σοῦ πώγωνος αὐτοῦ, μηδὲ μιαίνῃς ἔτι, μηδὲ ὑβρίσῃς, εἰ δὲ μή, ἐν νυκτί γε, καὶ σιὼ σκότῳ· τὸ δὲ μεθ' ἡμέραν ἄπαγε, λοιμιδῆ ἄγειον, καὶ θηριῶδες. ὁρᾷς ὡς ἄμεινον ἦν σοι, ἀκίνητον πλῆν Καμαείναν ἐᾶν, μηδὲ ἁλαγμὸν ἀφροφάδα· ἀφροφάδα δ', ἢ σοι ἀφροφάδα τὸν βίον ὅλον ἐργάσεται. ἢ ἔτι πρὸς

semel admonitionem amicam exorsi sumus, etiam illa, si videtur, abs te amoue, vnguento puta canos istos inungere, & pice sola illa quæ scis velli. Nam si morbus quidem aliquis vrgeret, totum corpus curandum foret: nunc autem cùm nihil ægrotas tu huiuscemodi, quid attinet pura ac leuia & glabra illa tibi reddi, quæ ne aspici quidem fas erat? Illud tibi vnum relictum est, qui doctrinam ac sapientiam præ te feras, cani videlicet, & non amplius nigricare. Id tanquam operculum quoddam malitiæ ac detestabilitatis istius sit. Proinde parce ipsis per Iouem, cùm in hoc, tum maximè in barba ipsa, neque polluas hanc amplius, neque contumelia afficias: aut si prorsus hoc nequeas, noctu saltem, & in tenebris: interdiu autem apage. est enim omnino ferum, ac bestiale. Videsne quantò satius fuerat tibi A Camarinam immotam relinquere, neq; Apophradem deridere, quæ tibi Apophradem & atram totam vitam reddiderit? An etiam amplius aliquid desideras? Nam quod ad me attinet,

δεῖ τινος, ὡς τό γε ἐμὸν οὔ ποτ' ἐλλείψει. οὐ δέπω γοῦν οἶσθα, ὡς ὅλην τὴν ἐπεσπάσω, δέον, ὦ παιπάλημα καὶ κίναιδος, ἑποπτήσειν, εἴ τις ἀνὴρ δασὺς, καὶ τοῦτο δὴ τὸ ἀρχαῖον μελάμπιγος, δριμὺ μόνον εἰς σὲ ἀπρβλέψειεν. ἴσως ἤδη καὶ ταῦτα γελάσῃ, τὸ παιπάλημα καὶ τὸ κίναιδος, ὥσπερ τινὰ αἰνίγματα, καὶ γρίφους ἀκούσας· ἄγνοστα γάρ σοι τῶν σῶν ἔργων τὰ ὀνόματα. ὥστε ὥρα ἤδη καὶ ταῦτα συκοφαντεῖν, εἰ μὴ τριπλῆ καὶ τετραπλῆ σοι ἡ ἀπρφὰς ἐκτέτικεν. αἰτιῶ δ' οὖν σεαυτὸν ἐπὶ πᾶσιν· ὡς γὰρ ὁ καλὸς Εὐριπίδης λέγειν εἴωθεν, Ἀχαλίνων στομάτων, καὶ ἀφροσύνης καὶ ἀνομίας τὸ τέλος, δυστυχία γίγνεται.

tinet, nunquam quicquam deficiam. Nondũ igitur scis quòd totum attraxisti tibi plaustrum, cũ conueniret, ô pæpalema (id est, omnifariã scelerate) atq; cinæde, vereri te si quis homo hirsutus, & iuxta antiquũ illud, Melampygus, acerbè solũ intueretur te. Fortassis iam hæc quoque ridebis, pæpalema quod dixi, et cinædũ, perinde vt ænigmata quædã & griphos audiens. Ignota enim tibi sunt tuorũ operum nomina. Quare licet tibi iam etiam hæc cauillari, nisi tibi tripla atq; etiam quadrupla Apophras iam parta est. Accuses autem teipsum ob hæc omnia, licet. Nam vt præclarus ille Euripides dicere solitus fuit: Oris indomiti, & stultitiæ & iniquitatis finis, infelicitas esse consueuit.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a APOPHRADIS nomẽ.] *Apophradis vocabulũ in vsu esse. Heniochus enim Comicus fabulam cõscripsit, cui titulus est* ἀποφρὰς, id est, *dies inauspicatus.* Ἀποφράδες ἡμέραι, id est, *nefasti dies. Olim vocabantur inauspicati, & quibus publica non licebat agere: vnde receptũ, vt homines execrandos & abominandæ maliciæ* ἀποφράδας *appellarent, teste versiculo:*

ἄνθρωπος ἀποφρὰς, καὶ βλέπων ἀπιστίαν:

Homo nefastus, & ore perfidum tuens. *Vocat hominem ἀποφράδα. Cic. in Vatin. Omnes, cùm te viderint, tanquã auspicium malum detestãtur,* id est, *ὡς ἀποφράδα. Eadem est autem Græcæ vocis etymologia, quæ Latinæ, παρὰ τὸ φράζω: quòd hanc dictionem ἀποφρὰς perinde ac barbaram vsurpasse Lucianus notatus est à quodam, quam vel hoc vno argumento ἑλληνικοτάτην probare possemus, quòd eam Plato νόμων ζ. in ore habuerit. Item Plutarchus & Dionysius Halicarnas. Antiqui aũt primum mensem & dies impares, dijs cœlestibus consecrabant, Alterum verò mensem & dies pares dijs inferis, in quibus lustrabant sontes, & mortuis parentabant, quos dies inauspicatos, Græci ἀποφράδας, Romani verò nefastos appellabant, quales erant dies mensium postridie Calendas, Nonas & Idus, in quibus Do, dico, & addico, hæc tria verba dicere, Prętori religio & nefas erat. At alios tres mensium dies primarios, Calendarum, Nonarum, & Iduum dijs superis consecrabant, quos fastos quoque appellabant, in quibus sacris operari, & ius dicere fas erat. Hos Numa Pompilius ex Hetruscorum magia Romanos pontifices concipere & statuere docuit. Quos ne sacra vilescerent, populo non diuulgabant, sed horum obseruationem pontifex minor, sacrificiorum regulus plebi in capitolium calate:* id est, *conuocate iuxta Calabram Romuli casam indicebat. b* Ala comprehendisse.] *Archilochus poëta Iambographus, & ad maledicendum egregiè instructus, ad hunc modum respondisse fertur cuidam, à quo fuerat conuicio prouocatus: τὸν τέττιγα πτερῦ συνείλιφας:* id est, *cicadam ala corripuisti & me minimè ex vsu tuo prouocâsti. Est autem huius insecti mira quædam & prodigiosa loquacitas, maximè efferuescente sole. Ergo quemadmodum si cicadam naturà garrulam ala prehendas, clariùs obstrepit, ita si poëtico homini præbeas simultatis occasionem, non modò non tacebit, sed clariùs obstrepet, & omnem bilem chartis illinet atris. Proinde Platonem aiunt admonuisse, ne quis hominem poëtam sibi faceret inimicum. Et Horatius:*

—genus irritabile vatum,

dixit. Strab. lib. 10. dicit ex Paro natum esse Archilochum. Est autem

autem Paros Cycladum vna in mari Aegæo. c Ante pedes.] *Paßim obuia. Nam ante pedes esse dicitur, quod obuium, quodque præsens adest, vel imminet. Terent. Isthuc est sapere, non quod ante pedes modò est, videre: sed etiam illa quę futura sunt prospicere.* d Hyperboreis.] *ὑπερβόρεος populi Septētrionales, ita dicti quòd supra Boreę flatum siti esse crederentur. De his vide apud Plinium lib. 4. cap. 12. Pomp. Melam, Diodorum & Festum.* e Cumanus existat.] *Cumanæ sunt in Aeolide supra Lesbum, notati stoliditatis, vt indicat Stephanus.* f. Iuxta Aesopi.] *Aesopi graculus dicitur, qui aliena sibi vsurpat, aliorumq; bonis sese vendicat. Extat Aesopi Apologus inter alios.* g Anni principio.] *In anni exordio, in principio Ianuarij soliti sunt Romani bene auspicari. Meminit & Plinius in Panegyrico, itēq; historiographi.* h Iuxta prouerbium, Iliensis cùm sis.] *Erasmus noster admonet dici, vbi quis vltrò prouocat quempiam, vnde sua audiat probra, veluti si Troiani accersant histrionē, qui ipsis calamitates, quas semel pertulêre, denuò quasi renouet. Idē Lucianus in Piscatore seu reuiuiscentibus. Idē nobis accidit, quod Iliensibus, vt qui istū ceu tragœdum quempiam aduersus nos excitauimus, qui Phrygum cantet calamitates.* i Per Pandemū.] *Veneris cognomina sunt apud Suidam.* k Atqui ineptum.] *Præcisio.* l Cothurnum quendā appellabat.] *Cothurnus vtriq; pedi aptus est, ob id ad hominē transfertur, qui se ancipitem in duas factiones præbet, quo nomine Theramenes Atheniensis notatus fuit, de quo Xenoph. lib. 2. & Lucianus in Amoribus, Erasmus noster in Adagio: Cothurno versatilior.* m Lypaën.] *Ἀ λύπειν videlicet deducta voce, quod molestare & vexare significat.* n Nā nos & claudos.] *Cùm vario superstitionū genere priscorū hominū animi à pueris statim imbuerētur, tum ea mira in modum illos stultitia occupabat, vt si deformi euipiam viro Aethiopi, Eunucho, manè domo exeuntes primùm occurrerēt, inauspicatū omen putarent. Idem alibi: δυσοιωνιστόν τι καὶ δυσάντητον θεάμα, εἴ τις ἔωθεν ἐξιὼν ἐκ τῆς οἰκιάς: Eunuchū fortè fortuna viderit, existimat. Appianus Alexādrinus ἐμφυλίων δ. Plutarchus in Bruto: Imperator quoq; Adrianus ex Mauri occursu maximam sibi calamitatē impendere præsagiuit. Eadem quoq; infe-*

cti vanitate, sepulchra declinabant. Ammianus lib. 31. Aedificijs nullis vnquam tecti, sed hæc velut ab vsu communi discreta, sepulchra declinant. Hodie sunt, qui sic monachos auersantur, vt eorum aspectum non ferant, eos crebrò κακὸν οἰόνισμα vocitantes. o Iuxta prouerbium, pannum lacerum.] *Hominem iam fastiditum & reiectum, ῥάκος πολιχιδὲς appellãt Græci:* id est, *pannum vndiq; lacerum. Sumpta metaphora à veste longo vsu detrita, atque ob id reiecta, cùm noua fuerit in precio.* p Quæ in theatro adolescens egisti.] *Adeò histriones illiberales habiti sunt, vt qui in agendo eorum gestus imitarentur, probrosis appellationibus iactati sint, quod Gell. lib. 1. cap. 5. demõstrat. Accedat, quod edicto prætoris, qui pronunciandi causa in scenam prodijsset, infamia notabatur, vt Iul. retulit, de his qui notantur infamia l. 1. Vlp. autem l. sequenti, ex Pegasi & Neruæ filij responsis, sic interpretatus Prætoris edictum videtur, vt ij duntaxat infames efficiantur, qui præmio conducti, in scenam prodierint. At si reliqui præter mercede cõductos non sint infames, non tamen inter honestas ingenuasque personas referuntur. Recentioribus quoque temporibus Theodos. imp. l. 4. C. de spectacul. scenicis, & lenonibus lib. 11. Histriones viles & inhonestos vocauit. De histrionibus nonnulla Bud. in annot. in Pand. ad l. athletas ff. de his qui notan. inf. Aemil. Prob. in præfatione suorum Imperat. In scenã verò prodire, & populo esse spectaculo, nemini in eisdem gentibus fuit turpitudini. Quæ omnia apud nos partim infamia, partim humilia, atq; ab honestate remota ponuntur. Apud Græcos quoque histriones propter improbitates fœditatesq;, quas repræsentabant, viles parumq; honesti habiti sunt.* q Mercurius Logius.] *Mercurij cognomenta multa sunt apud Lucianum, Aristophanem & alios. Sed Logius à disciplinis, & facultate dicendi est appellatus hîc & apud Philostratum & Synesium. Logos enim & sermonem & rationem & studia significat, & multa alia. In apologia pro Mercede conductis dicitur eloquentiæ præses, qui à viris doctis colebatur.* r Ex poëtis Ialemo frigidioribus.] *Erasmus in adagio, Ialemo frigidior.* Ιαλέμῳ *lugubri cantione. Eurip. in Rheso. Idem in Troade:* Ιάλεμος *hymnus lugubris.* s Situ & araneis oppleta.] *Situ & araneis*

araneis oppleta loca dicuntur inania, siue res nullius pretij, aut momenti. Sic Catullus de se ipse iocatus ait, ad Fabium:

Nam tui Catulli
Plenus sacculus est aranearum. *Afranius apud Festum: Támne arcula tua plena est aranearum? Plautus in Aulularia:* An'ne quis ædes auferat?
Nam hîc apud nos nihil est aliud quæsti furibus,
Ita inanijs sunt oppletæ atq; araneis. *In Ecclesiastica historia legitur, quod eo tempore quo Gregorius patriarcha Constantinopolitanus & Macarius cum alijs, qui vnâ in Christo naturam & voluntatem asserebant, centũ & quinquaginta præsulum sententia damnati sunt, plurimæ araneorũ telæ, maxima omnium admiratione, in medium populum ceciderẽt. Ex quo significatum est eas hæreticorum sordes araneariũ instar inanes fuisse, eoque conuentu solemni iudicio disiectas esse.* t Ego te, ingratissime.] *Prosopopœia linguæ expostulantis cum abutente.* u Atimarchum appellârunt.] *fortassis enim nomen illius Timarchus fuerat.* x Vtin, siue neminem.] *Cùm Polyphemus ab Vlysse lumine priuatus eum percunctaretur, quod ei nomen esset,* οὖτις *(inquit)* ἐμοὶ γ' ὄνομ' ἐστὶ, *vt tradit Odyss. 9. Hom.* y λεσβιάζειν.] ἢ λεσβίζειν. *Hoc Latini capitibus illudere, aut ecntrà ore morigerari appellant. Sunt qui pro polluere, aut conspurcare accipiunt. Sumptum à moribus Lesbiorum, Erasmus in Chiliad.* z φοινικίζειν.] *Dicebantur vulgò puerorum obscœnis amoribus dediti. Ortũ est autem adagium à spurcissima Phœnicum libidine, quam Græci meritò ἄῤῥητον μίξιν nominant, in primis Plutarchus in vita Cæsaris.* A Camarinam immotam, &c.] Id est, *malũ sibi non accersere, vel cœnum admodum contingere fœtidum. Natum est adagium à palude iuxta oppidum eiusdem nominis in Sicilia. Hæc quum olim pestem genuisset, vetuit eam Deus moueri penitùs, oraculo consulto. Illi non obtemperantes diuino responso, eam repurgârunt. Cessauit quidem pestis, sed per eam ingressis hostibus pœnas neglecti oraculi dederunt. Vide Erasmum in hoc adagio.*

ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΠΡΟΣ Ησίοδον, Λυκίνᾳ τῷ Ησιόδῳ.

DISSERTATIO cum Heſiodo, Luciani, & Heſiodi.

Vincentio Obſopœo interprete.

ARGVMENTVM.

CAuillatio quædam poëtarum eſt, qua Heſiodũ vanitatis atq; mendacij coarguit, quòd cùm iactauerit ſe à Muſis accepiſſe munus hoc, vt carmine celebraret & præterita, & quæ futura eſſent, nihil de futuris, quod quidẽ extet, vaticinatus fuerit: ſiue hoc inuidia quadã fecerit, cõmunicare nolens alijs quę ipſe accepiſſet: ſiue vanitate aliqua, qua cùm nihil tale à Muſis, didiciſſet, ad vulgus tamẽ huiuſcemodi de ſe iactârit. Ad hanc accuſationẽ fingitur poſtea Heſiodus reſpõdere, ac primũ translatione tueri ſeſe, qua cõmuniter poëtæ omnes vti ſolẽt, cauſam eius rei in Muſas reijciendo, ſi quid nouũ, aut incredibile, aut cuius euentus cõſecutus nõ ſit, carminibus ſuis fortè inſertũ habeant. Nam id inſtinctu illo atq; poëtico furore fieri, & multa ſępe, metrorũ quoque gratia, dum in curſu opus eſt, eodẽ ſpiritu illo aſſumi, quorum ratio interdũ reddi ſatis non poſſit. Deinde aũt & abſolutè ſe defendere, recitando ex carminibus ſuis quędã, vbi futurorũ rationẽ & prædictionem nonnihil attigerit. Quę tamen iterũ refutans Lucianus, poſteriora quidẽ oſtendit nõ ſatisfacere definitioni & officio vaticinãdi, cùm quiuis agricola eiuſmodi quoque poſſit, qualia ille prædixerit: priora aũt quę de poëtico furore, & de Muſarum inſtinctu reſpondit, aliquo modo recipit. Porrò fabula vnde occaſio cauillationis huius nata eſt, in principio Theogoniæ habetur. Ibi enim de ſeipſo ait Heſiodus, paſcenti ſub Helicone oues, aſtitiſſe Muſas, & dato ſceptro ex Lauro, inſpiraſſe canendi vim, ἵνα inquit, κλείοιμι πάντ' ἐόντα, πρῶτ' ἐόντα: *hoc eſt*, vt carmine celebraret futura pariter & anteacta.

Ante

Ἀλλὰ ποιητὴν μὲν ἄριστον εἶναί σε, Ἡσίοδε, καὶ τοῦτο παρὰ Μουσῶν λαβεῖν μετὰ τῆς διάφνης, αὐτός τε δεικνύεις, ἐν οἷς ποιεῖς (ἔνθεα γὰρ καὶ σεμνὰ πάντα) καὶ ὑμεῖς πιστεύομεν οὕτως ἔχειν. ἐκεῖνο δὲ ἀπρῆσαι ἄξιον, τί δή ποτε πεπειπῶν ὑπὲρ σαυτοῦ, ὡς διὰ τοῦτο λάβοις τὴν θεσπέσιον ἐκείνην ᾠδὴν παρὰ τῶν θεῶν, ὅπως κλείοις, καὶ ὑμνοίοις τὰ παρεληλυθότα, καὶ θεσπίζοις τὰ ἐσόμενα. θάτερον μὲν καὶ πάνυ ἐντελῶς ἐξεπήνυσας, θεῶν τε γενέσεις διηγούμενος, ἄχρι καὶ τῶν πρώτων ἐκείνων χάους, καὶ γῆς, καὶ ἐρανοῦ καὶ ἔρωτος, ἔτι δὲ γυναικῶν ἀρετὰς καὶ παραινέσεις γεωργικὰς, καὶ ὅσα περὶ πλειάδων, καὶ ὅσα περὶ κυαρῶν ἀρότου καὶ ἀμήτου καὶ πλοῦ, καὶ ὅλως, τῶν ἄλλων ἁπάντων· θάτερον δὲ, καὶ ὃ χρησιμότερον ἦν τῶν βίῳ

*Ἀ*T poëtã præstantissimum esse te, Hesiode, & hoc ipsum à Musis vnà cum lauro te accepisse, cùm ipse palàm in ijs quæ à te edita sunt indicas (sunt enim diuina, & admirationis plena omnia) tum nos rem ita se habere constanter credimus. Illud tamen non iniurià nos incertet pendentes animi, quánam re de teipso prædicta, quasi propter hoc diuinum illum cantum à deabus acceperis, vt celebrares ac laudibus illustrares præterita, & futura prædiceres. Quippe alterum excellenter admodum extulisti, Deorum genealogiam percensendo, ad vsque primos illos, nempe chaos, & terram, & cœlum, & amorem. Prætereà autem heroidum matronarumq́ virtutes, tum rei rusticæ instituta, ad hæc quæcunque ad ortum & occasum vergiliarum, & arationis ac messis & nauigandi tempora attinent, breuiter omnia alia pulcherrimè executus es. Alterius autem, quod

βίῳ παραπολὺ, καὶ θεῶν δω-
ρεαῖς μᾶλλον ἐοικός. λέγω
δὲ τὴν τῶν μελλόντων πρα-
γόρευσιν, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἐξα-
πέφηνας, ἀλλὰ τὸ μέρος τοῦ-
το πᾶν λίθῃ παραδέδω-
κας, οὐδαμοῦ τῆς ποιήσεως ἢ
τὸν Κάλχαντα, ἢ τὸν Τήλε-
φον, ἢ τὸν Πολύιδον, ἢ καὶ
Φινέα μιμησάμενος, οἳ μὴ
δὲ παρὰ Μουσῶν τούτου τύχον-
τες, ὅμως προθέσπιζον, καὶ
οὐκ ὤκνουν χρᾶν τοῖς δεομέ-
νοις. ὥστε ἀνάγκη τοι, τῶν τριῶν
τούτων αἰτιῶν μιᾷ γε πάντως
ἐνέχεσθαι. ἢ γὰρ ἐψεύσω, εἰ καὶ
πικρὸν εἰπεῖν, οὐχ ὡς ὑποσχο-
μένων τοι τῶν Μουσῶν καὶ τὰ
μέλλοντα προλέγειν δύνα-
σθαι· ἢ αἱ μὲν ἔδοσαν, ὥσ-
περ ὑπέσχοντο, σὺ δὲ ὑπὸ
φθόνου ἀπρόπτεις, καὶ ὑπὸ
κόλπον φυλάττεις τὴν δω-
ρεὰν, οὐ μεταδιδοὺς αὐτοῦς τοῖς
δεομένοις· ἢ γέγραπται μέν
τοι καὶ τὰ τοιαῦτα πολλὰ,
οὐδέ-

*& multo interuallo homi-
num vitæ erat accommoda-
tius & vtilius, Deorumq;
munificentiæ conuenientius,
dico autem futurorum præ-
dictionem, ne principium
quidem attigisti, verùm
eam partem prorsus obli-
uioni traditam silentio in-
uoluisti, nullo modo tua
poësi aut Calchanta, aut
Telephum, aut Polyidum,
[a] aut Phinea imitatus: qui
etsi vaticinandi peritiam à
Musis non sunt consecuti,
multa tamen prædixerunt,
nec eosdem piguit respon-
dere egentibus. Itaque ha-
rum trium causarum vna
te fuisse præpeditum & im-
plicitum valde verisimile
est. Aut enim mentitus es,
quanquam dictu acerbum
hoc sit, Musas tibi fuisse
pollicitas, fore vt futura
queas prædicere. Aut illæ,
quemadmodum polliceban-
tur, futurorum scientiam tibi præstiterunt, tu verò inuidiæ
morbo adductus, acceptum munus à virginibus celas, &
in sinu seruas conditum, neque illius egentes participes
reddere voluisti. Aut ea de re multa tibi conscripta sunt,
sed*

οὐδέπο δὲ αὐτὰ τοῦ βίου παραδέδωκας, οὐκ οἶδα εἰς ὃν καιρόν τινα ἄλλον ταμιευόμενος τὴν χρῆσιν αὐτῶν. ἐκεῖνο μὲν γὰρ οὐδὲ τολμήσαιμ' ἂν εἰπεῖν, ὡς αἱ Μοῦσαι δύο σοι παρέξειν ὑποσχόμεναι, τὸ μὲν ἔδοσαν, ἐξ ἡμισείας δὲ ἀνεκαλέσαντο τὴν ὑπόσχεσιν· λέγω δὴ τὴν τῶν μελλόντων γνῶσιν, καὶ ταῦτα, πρότεραν αὐτὴν ἐν τοῦ ἔπει ὑπεσχημένα. ταῦτα οὖν παρὰ τίνος ἄλλου, Ησίοδε, ἢ παρ' αὐτοῦ σοῦ μάθοι τὶς ἄν; πρέπον γὰρ ἄν, ὥσπερ οἱ θεοὶ δοτῆρσιν ἐάων εἰσὶν, οὕτω δὲ καὶ ἡμῖν τοῖς φίλοις, καὶ μαθηταῖς αὐτῶν. μετὰ πάσης ἀληθείας ἐξηγεῖσθαι περὶ ὧν ἴσθε, καὶ λύειν ἡμῖν τὰς ἀπορίας. Ησι. ἐνὴν μέν μοι, ὦ βέλτιστε, ῥᾳδίαν ἀπόκρισιν ἀποκρίνεσθαί σοι περὶ ἁπάντων, ὅτι μηδὲν ἐστι τῶν ἐρραψῳδημένων ὑπ' ἐμοῦ ἴδιον ἐμὸν, ἀλλὰ τῶν Μουσῶν· καὶ

sed quæ nondum in lucem edidisti, haud scio in quódnam tempus aliud horum vsum promendum reseruãs. Illud autem nullo modo ausim dicere, quòd cùm Musæ duas res se tibi præstituras promiserint, alterum reddiderint, dimidium autem promissionis negando retractârint. Dico autem rerum futurarum cognitionem, maximè verò ista priores in promittendo partes obtinente. Itaque hæc ipsa alicui ab alio potiùs quàm à te perdiscenda sunt, Hesiode. Valde enim consentaneum est, quẽadmodum Dei bonorũ largitores sunt, sic & nobis amicis atque discipulis vestris quamuerissimè ijs de rebus certitudinem exponere quæ vobis notæ sunt, ac omni nos animi hæsitatione liberare. HESIODVS. *Poteram equidem, ô bone, facile ac promptum responsum respondere super omnibus quæ me interrogâsti, nimirum nihil eorum quæ mihi carminibus decantata sunt, meum esse, sed Musarum.*

καὶ ἐχθῶν ἂν παρ' ἐκείνων τοὺς λογισμοὺς τῶν τε ἀρημμένων καὶ τῶν παραλειφθέντων ἀπαιτεῖν. ἐγὼ δὲ ὑπὲρ μὲν ὧν ἰδίᾳ ἀπισάμην· λέγω δὲ τοῦ νέμειν καὶ ποιμαίνειν, καὶ ἐξελαύνειν, καὶ βλάπτειν, καὶ τῶν ἄλλων, ὅσα ποιμένων ἔργα καὶ μαθήματα, δίκαιόν ἂν εἶναι ἀπολογεῖσθαι· ἃ θεὰ δὲ τὰς αὐτῶν ἀφορμὰς, οἷς τι ἂν ἐθέλωσι, καὶ ἐφ' ὅσον ἂν οἴονται καλῶς ἔχειν, μεταλλάττειν. ὅμως δὲ οὐκ ἀρρύσωπος εἰ καὶ ποιητικῆς ἀστρολογίας· ἐφ' ᾧ, οἶμαι, καὶ παρὰ τῶν ποιητῶν, ἐς τὸ λιπαρώτατον ἀκριβολογουμένους, ἀπαιτεῖν καστὰ τὰ συλλαβὴν ἑκάστην ἐνστιλβῶντος τὰ ἠρημένα, κἂν εἴ τι ἐν τῷ τῆς ποιήσεως ῥόμῳ παραῤῥυὲν λάθῃ, πικρῶς τοῦτο ἐξετάζειν. ἀλλ' εἰδέναι χρὴ ὅτι πολλὰ ἡμᾶς, καὶ τῶν μέτρων ἕνεκα καὶ τῆς ἁρμονίας, ἐπιμβάλλομεν. τὰ δὲ καὶ τὸ ἐπ' αὐτῷ πολλάκις, καὶ

Et æquum fuerat, vt ab illis dictorum neq; non omissorum rationem postulasses. Ego verò super ijs quæ mihi priuatim explorata sunt & comperta, dico autem pecora pascendi & regendi, & à stabulis agendi, & mulgendi rationem, tum etiam si qua sunt alia pastorum opera & officia, me rectissimè tueri posse: cæterùm ipsæ deæ suamunera quibuscunque voluerint, & quantum ea rectè tribui posse existimauerint, præstare consueuerunt. Neque enim opinor oportere à poëtis ad viuum vsque leuia quæque perscrutanter postulare, vt syllabatim omnia exactissimè & dicta & scripta sint. Et si in cursu poëseos aliquid per imprudentiam influens, poëtæ memoriam fefellerit, illud perpendere acerbum est. Sed non ignorandum est. nos poëtas metrorum & concinnitatis gratia nonnihil superuacuum interserere. Quædam verò ipsius carminis te-

λεῖα ὄντα, οὐκ οἶδ' ὅπως παρεδέξατο· σὺ δὲ μέγιστον, ὧν ἔχομεν, ἀγαθῶν ἀφαιρῇ ἡμᾶς, λέγω δὲ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὴν ἐν τῷ ποιεῖν ἐξουσίαν. καὶ τὰ μὲν ἄλλα οὐχ ὁρᾷς, ὅσα τῆς ποιήσεως καλὰ σκινδαλάμους δὲ, καὶ ἀκάνθας τινὰς ἐκλέγεις, καὶ λαβὰς τῇ συκοφαντίᾳ ζητεῖς. ἀλλ' οὐ μόνος ταῦτα σὺ, οὐδὲ κατ' ἐμοῦ μόνου, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ ἄλλοι τὰ τοῦ ὁμοτέχνου τοῦ ἐμοῦ Ὁμήρου κατακνίζουσι, λεπτὰ οὕτω κομιδῇ καὶ μάλιστα μικρὰ ἅπτα διεξίοντες. εἰ δὲ καὶ χρὴ ὁμόσε χωρήσαντα τῇ αἰτίᾳ τὴν ὀρθοτάτην ἀπολογίαν ἀπολογίσασθαι, ἀνάγνωθι, ὦ οὗτος, τὰ ἔργα μου, καὶ τὰς ἡμέρας. εἴσῃ γὰρ, ὅσα ἐν τῷ ποιήματι τούτῳ μαντικῶς ἅμα καὶ προφητικῶς προτεθέσπισταί μοι, τὰς ἀπροβάσεις προδηλοῦντα τῶν γε ὀρθῶς καὶ κατὰ καιρὸν πραττομένων, καὶ τῶν

nis tenor sæpenumerò plana & polita existentia, haud scio quo modo recipiat. At enim tu maximo quo præditi sumus bono, nos violenter dispolias, nempe libertate, ac ea qua in fingendo vtimur facultate. Alios equidem ornatus poëseos, quibus passim culta & compta est, non perspicis: palos autē & spinas quaspiam excerpis, ac ansas intentandæ sycophantiæ studiosè rimaris. Atqui hoc tibi non soli studio est, neque me solùm insectaris, sed & alij non pauci eadem in Homero collega meo flagellant & calumniantur, impensè tenuia & extremè modica quæpiam calumniantes. Porrò autem si causa cedentem me oporteat rectissimam in medium afferre defensionem: age, ô amice, perlege Operum & Dierū opus à me conscriptum. Planè enim comperies quanta in eo ipso poëmate è vatidico & prophetico spiritu prædicta sint, successus manifestante laborum rectè atq; tempe-

τῶν παραλελειμμένων τὰς ζημίας. καὶ τὸ, Οἴσεις δ' ἐν φορμῷ, παῦροι δέ σε θνήσονται. καὶ πάλιν, ὅσα ἀγαθὰ περίεσται τοῖς ὀρθῶς γεωργοῦσι, χρησιμωτάτη ἐν τῷ βίῳ μαντικῇ νομίζοιτο. Λυ. τοῦτο μὲν οὖν, ὦ θαυμαστὲ Ησίοδε, καὶ πάνυ ποιμενικὸν εἴρηταί σοι, καὶ ἐπαληθεύειν ἔοικας τὴν τῶν Μουσῶν ἐπίπνοιαν, αὐτὸς οὐδ' ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τῶν ἐπῶν δυνάμενος. ἡμεῖς δὲ οὐ ταύτην τὴν μαντικὴν παρὰ σοῦ καὶ τῶν Μουσῶν περιεμένομεν, ἐπεὶ τάγε τοιαῦτα, πολὺ μαντικότεροι ὑμῶν οἱ γεωργοί, καὶ ἄριστα μαντεύσαιντ' ἂν ἡμῖν περὶ αὐτῶν, ὅτι ὕσαντος μὲν τοῦ θεοῦ, εὐθαλῆ ἔσται τὰ δράγματα, ἢν δὲ αὐχμὸς ἐπιλάβῃ, καὶ διψήσωσιν αἱ ἄρουραι. οὐδεμία μηχανὴ μὴ οὐχὶ λιμὸν ἐπακολουθῆσαι τῷ δίψει αὐτῶν. καὶ ὅτι οὐ μεσοῦντος θέρους, χρὴ ἀρὸν

tempestiuè factorum ac omissorum dispēdia. Et illud:

Demessas in corbe feres intra horrea fruges,
Et te spectabunt mirantes tritica pauci.

Ac rursus, quanta bona consequantur rus & agros rectè & in tempore colentes. Et hoc sanè vtilissimum in vita vaticinium esse existimatur. LVC. Enimuerò hoc, ô admirande Hesiode, nimiùm pastoraliter à te dictum est, & verè Musarum inspirationem mihi referre videris, quando ipse versiculos tuos aliter tueri nequeas. Nos autem eiusmodi vaticinationem neque à te, neque à Musis expectabamus, quoniam talia longè certiùs nostri nouerunt agricolæ, ac nobis de illis quamoptimè vaticinarentur, fore vt si Iupiter largis imbribus terrā irrigârit, manipuli vberes proueniant: si Solis ardores sata exusserint, & arua sitierint, nihil obstare quò minus & fames illorū sitibundā siccitatē subsequutura sit. Tum quòd æstate media terra aratro subi-

ἀρῦν, ἢ οὐκ ἄν τι ὄφελος γένοιτο, εἰκῇ ἐκχυθέντων τῶν σπερμάτων, οὐδὲ ἀμᾶν χλωρὸν ἔτι τῆς πάχυν, ἢ μενὸν εὑρετίσεσθαι τὸν καρπόν. οὐ μὴν οὐδὲ ἐκεῖνο μαντείας δεῖται, ὡς ἢν μὴ καλύψῃς τὰ σπέρματα καὶ θβάπων μακέλλην ἔχων ἐπιφοροίη τῆς γῆς αὐτοῖς, καταπτήσεται τὰ ὄρνεα, καὶ πεκαταδεῖται τὴν ἅπασαν τοὺς θέρους ἐλπίδα. τὰ γὰρ τοιαῦτα παραινέσεις μὴ καὶ ἑποθήκας λέγων οὐκ ἄν τις ἁμαρτάνοι· μαντικῆς δὲ πάμπολυ ἀφδεῖν μοι δοκεῖ, ἧς τὸ ἔργον, τὰ ἄδηλα, καὶ οὐδαμῇ οὐδαμῶς καὶ φανερὰ περιγνώσκειν, ὥσπερ τὸ τοῦ Μίνωι πεπεῖν, ὅτι ἐν τοῦ μέλιθος πίθῳ ὁ παῖς ἐστιν αὐτοῦ ἀφπνιγόμενος· καὶ τὸ τοῖς Ἀχαιοῖς πεμηνύσαι τῆς Ἀπόλλωνος ὀργῆς τὴν αἰτίαν, καὶ τοῦ δεκάτῳ ἔτι ἁλώσεσθαι τὸ Ἴλιον· ταῦτα γὰρ ἡ μαντική. ἐπεὶ καὶ τὰ τοιαῦτα εἴ τις αὐτῇ ἀνατιθείη, οὐκ ἂν φθάνοι

subigenda non sit, propterea quòd nulla vtilitas arandi laborem exceptura sit, effusis temerè seminibus. Neque spicas adhuc virides esse demetendas, quippe fructum inanem inuenturos esse rusticos. Sed neque illud valde eget vaticinio, quòd nisi semina inuolueris, & minister rastrum habens, terra obducat illa, auiculas aduolaturas, ac omnem futuræ messis spem intercepturas. Etenim talia si quis agricolarum adhortationes & documenta dixerit, haudquaquam à vero aberrabit: cæterùm à vaticinio mihi longè lateq; esse videntur, cuius opus est, obscura ac nullo modo vspiam apparētia præcognoscere: exempli gratia quòd Minoi prædictum est, in vase mellis pleno eius filium suffocatum iri. Tum Achiuorum quoque proceribus, Apollinis iracundiæ causam præsignificasse, & anno decimo fore vt Ilium captum à Danais excinderetur. Hæc equidem vaticinij officia sunt peculiaria. At si quis & ea quæ tu iactas,

illi

λάμι μάντιμ λέγων. πεῖρῶ γὲ ἢ πεθισπεῖν, καὶ ἄνευ Κασταλίας ἢ λάφνης, ἢ τρίποδος Δελφικῆς, ὅτι ἂν γυμνὸς τὸ λιρύος πιεινοῦ τις ὕοντ' & πεδύτι, ἢ χαλαζῶν]' & ἢ θιῷ, ἢπίαλ' & ὑ μικρὸς ὑπιπτοῦτα ὧ Ζιὸτ', καὶ τὸ ἔτι μᾶλλον τότε μαν]ικώτερον, ὅτι καὶ θέρμη μετὰ ταῦτα, ὡς τὸ ἀκὸς, ὑπιρχνάσι]α. ἢ ἅμα ποσὰ Ζιαῦτα, ἦρ γιλοῖον ἂν εἴη μεμνῆσθαι. ὥστε τὰς μὲν Ζιαῦτας ἀφλογίας ἢ μανθάνας ἄφες, ἐκεῖνο δ', ὃ ἔφηκας ἐν ἀρχῇ, ἐπως παραδέξεσθαι ἄξιον, ὡς ὀλίγα ἥδιστ' λεγομένων, ἅμά τις ἔμπνοια λαμόνι' ἐνεποίει σοι τὰ μέτρα, ὑπάνυ δὲ ἐκείνη βέβαιος ὅσα. ὑγὲ ἂρ]ὰ μὴ ὑπετέλεσ' ὑπισχνημένων, τάδ' ἀτελῆ ἀπολίμπανεν.

illi adscribere voluerit, & ille me quoq; vatem rectissimè dicere poterit: prædicam enim & vaticinabor vel sine aqua Castalia, & lauro, & tripode Delphico, quòd si quis hyberno gelu sæuiente, & ad hæc Ioue pluente & grandinãte nudus obambulauerit, hunc algor nõ modicus inuasurus est: et quod adhuc priorem vaticinij certitudinem longè exuperat, calores quoq; hyberna frigora subsecuturos: aliáq; id genus permulta, quorum meminisse valde ridiculum est. Quare eiusmodi et apologias & vaticinia missa facito: illud autem quod initiò dixisti, fortasse indignũ nõ est suscipere: nempe quòd nihil eorum quæ abs te dicta sunt, noueris, sed afflatus quispiam diuinus suggesit tibi versiculos, neq; ille admodũ firmus existens. Si quidem quædam promissorum non plenè perfecta reddidit, quædam verò inabsoluta prorsus reliquit.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

Hîc Hesiodum de se multa narrantem inducit, eumq; opus suum, Operum & dierum, vt verè rusticum nõ vatem ceciniss̃e festiuo suo more illudit. Quanquã enim profitea-

profiteatur ἐνέπνευσαν δέ μοι αὐτοῖς θείαν ἵνα κλέομι, πάντ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα: nihil tamen fatidicum, sed præcepta duntaxat de moribus & agricultura leuia & peruulgata tradit.

a AVT Phinea imitatus.] *Hinc Valerius Flaccus lib. 4:* Littora fatidici pœnis horrentia Phinei. *De Phineo quoq; infrà nonnulla dicta sunt in dialogo Menippi & Tyresiæ, nonnulla etiam suprà in Timone.*

ΤΡΑΓΟΠΟ-ΔΑΓΡΑ. *TRAGOPODAGRA.*

Ioanne Sinapio interprete.

ARGVMENTVM.

ARgumentum fabulæ tale est. Peragũt encomium & laudes Podagrę, sacerdotes, potestatẽ deę carminib⁹ celebrãtes. Ad quorũ inuocationẽ cùm ipsa quoq; dea adesset, suumq; numen vt insuperabile & inuictũ prędicaret: nunciatur interea medicos quosdam Syros deam contemnentes, ac vires ipsius eleuantes, medicinam, à patre videlicet acceptam, contra illam vulgò polliceri. Indignata itaq; dea, arrogantiamq; ac temeritatem hominum non ferens, immissis tortoribus suis, miserè illos excruciare atque vexare cœpit. Qui cùm medicina sua frustra adhibita doloris vehementiam atq; acerbitatem ferre non possent, supplicantes deæ, victos sese, artemque suam nullam esse confitentur. Exorata igitur dea tortores suos reuocat, ac victrix palmam refert. Proloquitur podagricus quidam, malum & cruciatum immedicabilem detestãs. Fabula verò in vniuersum idem illud innuit, quod Ouidius cùm inquit:

Tollere nodosam nescit medicina podagram.

tum quòd & vanitatem Iudæorum ac Syrorum nonnihil taxare videtur, vt qui contra omnes morbos quantumuis incurabiles, medicinam pollicerentur: quale & hodie quidam ex eadem gente vulgò faciunt.

ΠΟΔΑΓΡΟΥ,

ΠΟΔΑΓΡΟΥ, ΧΟΡΟΥ, Ποδάγρας, Αγγέλου, Ιατρῶν καὶ Βασάνων.

PERSONAE: Podagricus, Chorus, Podagra, Nuncius, Medici, Tortores.

LOQVITVR PODAGRICVS.

Trimetri Iambici.

Στυγνὸν οὔνομ' εἰ θεοῖς συγκόμενον, Ποδάγρα, πολυστένακτε, Κωκυτοῦ τέκνον.
ἣν Ταρτάρου ἀνθμωσιν ἐν βαθυσκίοις,
Μέγαιρ' Ἐριννὺς γαστρὸς ἐξεγείνατο,
μαζοῖσί τ' ἐξέθρεψε, καὶ πικρῷ βρέφει
εἰς χεῖλος ἐστάλαξεν Αληκτὼ γάλα.
τίς τὴν δυσώνυμόν σε δαιμόνων ἄρα
εἰς φῶς ἀνῆκεν; ἦλθεν ἀνθρώποις βλάβος.
εἰ γὰρ τεθνεῶσιν ἀμπλακημάτων τίσις
βροτῶν ὁπηδεῖ, τῶν ἔδρασαν ἐν φάει,
οὐ Τάνταλον ποτοῖσιν, οὐδ' Ιξίονα
τροχῷ σροβητὸν, οὐδ' Σίσυφον πέτρῳ

Triste nomen, ô dijs odibile, [a] Podagra, [b] lachrymosa, [c] Cocyto sata,
In [d] Tartari specubus opacis edita,
[e] Erinnys vtero quam [f] Megæra suo tulit,
Et vberibus aluit, cuiqúe paruulæ
Amarulentæ, in os lac [g] Alecto dedit.
Ergo [h] quis abominabilem te dæmonum
Produxit in lucem exitio mortalibus?
Quòd si luunt errata [i] manes mortui,
Si luce commissi rationem nox petit,
Nec Tantalus siti, nec Ixion, rota
Volubilis, nec Sisyphus onere lapidis

Crucian-

ἦλθ' ἐκολάσθην ἐν δόμοισι Πλη-
τέως,
ἁπλῶς δὲ πάντας ζῶς ἑαυτῶς
ἀθρακότας,
τοῖς ὧς πεσάπλεμ ἀρθρονη-
δέσιν πόνοις,
ὥς μὲ τὸ λυπρὸν, καὶ ταλαί-
πωρον δέμας,
χειρῶν ἀπ' ἄκρων, εἰς ἄκρας
ποδῶν βάσεις,
ἰχῶει φαύλῳ, καὶ πικρῷ χυμῷ
χολῆς,
πνεύματι βιαίῳ τῷδε διαφέρ-
γον πόρους
ἔσηκε, καὶ μυελὸς ἐπιτείνει
πόνους.
σπλάγχνων δ' ἐπ' αὐτῶν, διά-
πυρον πρὸς ἑλκὸν,
δέινασι φλογμῶν σάρκα πυρ
πολύμβρον,
ὁποῖα πυρητὴρ μιτὸς Αἰτνώδης
πυρὸς,
ἢ Σικελὸς αὐλὼν ἀλιπόρου δια-
φάγῃ,
ὅπῃ δυσειλίκτα ῥυματούν-
μῳ,
σύραγξι πετρῶν σκολιὸς ἀε-
λάτων ἐλυδάμ.
ὦ δυσκμαρτὸν πᾶσιν ἀνθρώ
ποις τέλ,

Cruciandus in [k] Stygij fuit
Ditis domo:
Tuis sed omnes omnium sce
lerum reos
Aptare decuit membrifra-
gis cruciatibus.
Vt corpus affectum & fati-
gatum meum
[l] Manibus ab extremis ad in-
fimas pedum
Plantas, sanie tetra, fluenté-
que [m] fellea
Per membra bile, & impe-
tuoso flamine,
Suis vbique stringitur mea-
tibus
Porisq; clausum me premit
doloribus.
Per ipsa currit ignea pestis
viscera,
Carnemq; vorticibus popu-
latur ignium,
[n] Aetnæ velut crater facibus
exæstuans:
Aut Sicula vallis æquorea-
rum rupium,
Aestibus incuolubilibus, vbi
fluctuans
Sinuosa ruinas vnda scopu-
lorum ferit.

O' omnium mortalium opinionibus

ὡς εἰς μάτην σε πάντων ἀμφιθάλπομεν,
ἐλπίδι ματαίᾳ μωρὰ βουκολούμενοι.

Incogitabile malum, vt omnes perditè,
o Quicunque vana spe stolidi, te leniter
Mulcere medicariq; cupimus, fallimur.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

HVius podagrici encomij versus sunt Dimetri & Trimetri iambici. Partim acatalectici Archilochij: *id est*, puri & perfecti, tamen legitimè quoq; mixti, vltimum pedem à quo nominantur integrum habentes. Partim catalectici: *id est*, semimutuli, ideò ꝙ vna syllaba in fine deest. Sunt etiam Dimetri Anapestici & hexametri μείουροι: *id est*, excaudati, aut cauda minuti, Saturnij. Inter actus Chori inseruiuntur pro tibicine & concentu. Chorus enim totus est cum cantu & motu & gestu & saltationibus ad tibias: & propriè est multitudo canētium, aut saltantium. Podagrę encomium parentes & patria etymologia: principium & quod illi tempus dicatum. Eius vim nullum pharmacum compescit. Quæ tormēta afferat, quibus se facilem præbeat, & quibus non. Sacra quæ. Quid podagricos consoletur.

a PODAGRA.] *Morbus est qui initium à pedibus sumit, vnde etiam nomen accepit. πόδαγρα autē laqueum significat, quasi ποδὸς ἄγρα: i pedis captura.* *b* Lachrymosa.] *Metonymia, efficiens pro effecto, vt in multis alijs sequentibus. Arthridis autem & podagra, præcipuè mortalibus pestes, animis pariter & corporibus duræ infestæque ab inferis proficisci creduntur, quamq; omnia à Deo dispensari certum est.* *c* Cocyto sata.] *Cocytus inferorum fluuius, à Styge profluens, & nomen habēs ἀπὸ τοῦ κοκύειν, quod est gemere ac lamētari. Virgil. 6. Aeneid.* Cocyti stagna alta vides, Stygiamq; paludem. *Podager Podagram Cocyti filiam nominat, articularis morbi dolores*

dolores impiorũ cruciatibus non leuiores esse subindicans. Aetius Serm. 12. ex cruditatibus ebrietate immoderato ac intempestiuo rei venereæ vsu, podagram nasci scribit. Extant incerti autoris epigrammata in fine lib. 2. Epigr. Græcorũ, in quibus inuenies Podagræ naturam scitissimè descriptam, nempe q̃ vnguentis, q̃ vino, q̃ coronis gaudeat, quarum rerum omnium inopia laborant pauperes. Qua de causa τῆς πενίης χάλκεον ὀδὲν auersatur, hinc μεσόπτωχον appellat: i. odio habentem pauperes, & tantùm in locupletum ædes diuertit. Podagram hodie diuitum morbum vulgus quoque nostrum appellat, qua tamen eorum diuitiæ domantur, cùm quibus abundant, frui nequeunt. Sed hoc loco libet ascribere Podagræ & Araneæ apologum, à Cælio Secundo Curione nostro in suo Araneo confictum. Araneæ olim peregrè proficiscenti se Podagra comes adiunxit, tametsi passibus ambiguis admodum ægrè illam sequeretur, iamq́ue diei vnius itinere confecto, constitutum inter eos est, vt diuersum hospitem vtraque experiretur. ac Aranea oppidum ingressa, veteris adhuc memor hospitij, in opulenti cuiusdam spaciosas ædes diuertit, vbi statim sua incipit tapeta, aulæaq́ue præpandere. adfuêre protinùs furiæ quædã conuertentes, & quicquid erudita operatione texebat dissipãtes, adeò, vt vix oculatas trygodæmonum scopas posset euadere: misera planè, quę in tanta rerũ omniũ affluẽtia sola egebat, atq; in tam amplis atrijs ne angulũ quidem tutũ inueniebat. Podagra verò pedibus capta, cùm vltra progredi nequiret, in primas se eius oppidi casas dedit: vbi nil non miseriarum experiri, apponi cœnaturienti panis ater cum holusculo vix sale condito: in potum vappa propinari, nisi è proximo riuo petere mallet, vnde sitim restingueret. Sic igitur accepta, lectum sibi poscit exhiberi. Torus ille pro plumea culcitra, stramine plenus ostenditur. In eo suspirãs & gemebũda, se vtcunq; componit. Sed ô q̃ malè membris mollibus & delicatis, cùm tam horridis stragulis, tã duris & barbaris villis cõuenit. Orto igitur augusto illo sidere, quod omnia patefacit, Aranea pariter & Podagra rursum conuenerunt: & prior Aranea magnoperè se diuitis illius barbarie conquesta est: Podagra contrà de hospitis sui egestate, duroq́; victu multa commemorat, Irum eum appellitans. Aranea commemorat

limidas vibices, quas senticosa fulcra tenellæ cuticulæ impresserant. Qua de re posteaquam maturè deliberatum inter ipsas fuit, in hanc pedibus sententiam iuerunt, vt Aranea deinceps pauperum tabernas & tuguria, podagra verò diuitum aulas, regumque turres incoleret. Itaque Podagra instituti nequaquam immemor, pedetentim numosi cuiuspiam domum ingressa, ad obesuli pedes procubuit. quam vbi conspexit hospes humanissimus, Dij boni, qua lenitate, quibus nominibus excepit? Substernuntur olorinæ culcitræ, pluuinis toralibusque Milesiis cubilium fulcra replentur, fernet culina, omnes sunt in officio ministri, qui dapibus mensas onerent (vt Poëtæ verbis vtar) & pocula ponant. Huc capi pingues atque altiles phasiani, pauones, coturnices, turtures, ficedulæ, & aues illæ, quæ binis superbiunt cordibus, conuolant: rhombos, scaros, silurósque prætereo. Lucrina item conchylia, Abidena, ostrea, & quicquid mare lautum & delicatum mittit. Huc vina candida, nigra, purpurea, rubella dulcia, tenera, austera, Cecuba Falerna, Chia, Cretica plenis crateris infunduntur. Taceo mensas secundas à Tarentinis allatas. In summa nihil deliciarum, nihil cupediarum ac voluptatum non exhauritur, vt tam potens dea (est enim Podagra Bacchi Veneriséque filia) cum sororibus suis Chiragra atque Gonagra, molliter quiescat. At Aranea pauperis domum læta petit, telas orditur, textrinæ manibus & pedibus incumbit, venatur nullas insidias, nullius iam formidat insultus, (vt dicam breuiter) vacua in aula dominatur. ac ne erga hospitem suum ingrata videatur, eum à Podagræ insidijs (est enim bellua illa admodum insidiosa, vt quæ nomen non rarò mentiatur, humique serpat) securum tutumque reddit. Si quando tamen Aranea aliud agente, seu calida, seu frigida in ædes irrepserit, haud diu potest cum Aranea consistere. Non igitur mirentur diuites ocioſi, si varijs, & hoc vno præcipuè morbo affecti sapè decumbunt: cùm nec Medicum, nec vera medicamenta admittere velint, laborem, industriam, frugalitatem. Hanc fabulam elegantissimè descripsit Nicolaus Gerbelius. Fastidit autem podagra pauperum frugalitatem, ac tenuem victum, contenta dominis ipsis dominari, & in tyrannos exercere tyrannidem. d Tartari.] Tartarus, siue Tartara,

tara, locus profundissimus inferorum, in quo sontes plectuntur, à ταράττω, conturbo, quòd illic plena sint perturbationis, vel ἀπὸ τοῦ ταρταρίζειν: id est, *à tremore frigoris. Sole enim caret.*

e Erinnys.] *Vna furiarum Infernalium, ἀπὸ τοῦ ἔρρειν τὸν νοῦν:* id est, *à corrumpenda mente.* *f* Megæra.] *Vna quoque furiarum noctis, ἀπὸ τοῦ μεγαίρειν:* id est, *odisse, seu inuidere.* *g* Alecto.] *Infernalis furia, & Megæræ soror, mentes sibi malè conscias iugiter infestat, nullamq́; ijs requiem permittit.* *h* Quis dæmonum.] *Infernorum & subterraneorum. Caliginosa enim tenent loca, quæ eis quasi carcer est vsque ad tempus iudicij. Dicũtur autem παρὰ τὸ δαιμαίνω:* i. *exterreo & pauefacio. Malos enim omnes statuunt Christiani.* *i* Manes mortui.] *Homerus Odyss. λ. sub persona Vlyssis ea, quæ apud inferos viderat Alcinoo narrantis, & hũc sequuti Virgil. in 6. Aen. Ouid. in 4. Met. Silius in 13. & noster Lucianus ipsos inferos describunt, & pœnas diuersas referunt, quas manes corporibus solutæ persoluunt. Siti & fame supplicio plecti Tantalum faciunt:*

Saxum ingens voluunt alij, radijsq́; rotarum
Districti pendent, *inquit Virgilius. Sisyphus saxum sursum ac deorsum voluit: Ixion rotæ alligatus sceleris sui pœnas dat.* *k* Stygij Ditis.] *Quẽ nos Latinè Ditem vocamus, Græci Plutonem, qui Stygius dicitur, à Stygio infernali palude. Virgil. 6. Aeneid.*

Tu Stygio regi nocturnus inchoat aras.

l Manibus ab extremis.] *Corpus totum significat Homerus Il. ψ: ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς.* i. *à capite vsq; ad calcem. Item Theocrit. in Bucol. καὶ μ' ἀπὸ τᾶς κεφαλᾶς ποτὶ τὼ πόδε συνεχὲς εἶδεν.* Me à capite vsq; pedes lustrauit lumine totũ. *Arthritis autem & podagra fiunt in articulis manuum primò, vnde nomen chiragra, tum etiam pedum, hinc podagra, denique in omnibus ossibus, quæ inter se iuncta sunt, vt alterum sine altero moueri possit. In gutture, in mandibulis, in dentibus, in dorsi spina, & circa pectus.* *m* Fellea bile.] *Omnes ferè sunt calidè, quia sunt inflammationes, & à bile mouentur. Quæ verò ab humore crudo, sunt frigidæ.* *n* Aetnæ velut crater.] *Aetna Siciliæ mons crebris incendijs clarus, eoq́ue nomine à*

Poëtis celebratus. Sed sæpè grauis ac perniciosus accolis. Incendij autem eius causas Iustinus lib. 4. explicat: foramen verò illud, per quod globi ignei & flammæ euomuntur, Crater dicitur. o Quicunque vana spe.] *Pòst, se insuperabilem dicit, quam nec vincere ipse summus omnium Pæon deorum medicus arte sua potest, Apollinisve filius Aesculapius. His in locis significat, podagram nulla ope sanari posse. Quod tamen falsum est, si Celso in lib. 4. credimus ac Plinio, qui eum morbum scribit peregrinum fuisse. Podagræ autem causam legito apud Macrobium lib. 7. Saturnal.*

CHORVS.

Dimetri catalectici omnes.

Χο. ἀνὰ Δίνδυμον Κυβήλης,	A *Iuga Dindymi Cybeles*
Φρύγες ἔνθεον ὀλολυγὴν	*Phryges vlulante voce,*
ἁπαλῷ τελοῦσιν Ἄττει,	B *Tenero frequentare Atti*
καὶ πὲς μέλος κεραύλου,	*Solent,* C *modisq;* D *sistri*
Φρυγίου κατ' οὔρεα Τμώλου,	*Phrygij, super iuga* E *Tmoli*
κῶμον βοῶσι Λυδοί.	F *Comon celebrare* G *Lydi.*
Παραπλῆγες δ' ἀμφὶ ῥόπτροις	*Et perciti furore*
	Resonant suis in armis
κελαδοῦσι Κρητὶ ῥυθμῷ	H *Euãtis* I *orgia* K *rhythmis*
νόμον ἐνὰν Κορύβαντες.	*Cretensibus Corybantes*
κλάζει δὲ βείθουσα σάλπιγξ,	*Clangit quoque tuba* L *duro*
Ἀρεῖ κρέκουσα θούρῳ	*Marti, modulans tumultus*
πολεμηίαν Ἀτὴν.	*Depressa bellicosos.*
ἡμεῖς δέ σοι Ποδάγρα,	*Sed nos tui podagra*
πρώταις ἔρασθ' ἐν ὥραις,	M *Mystæ,* N *tibi sacramus*
μύσται τελοῦμεν οἴκτους,	*Ineunte vere luctus:*
ὅτι πᾶς χλοητόκοσι	O *Vbi graminifera passim*
ποίαις τέθηλε λειμὼν,	*Herbis virere prata,*
ζεφύρου δὲ δένδρεα πνοαῖς	*Et in arboribus tenellæ*
εἰπαλοῖς κομᾷ πετήλοις,	P *Zephyro reflante frondes*

Inceperint vigere Q *Malè*

ἃ Ἀ λύσγαμ᾽ ἐκατ᾽ οἴκους
μερόπων θροεῖ χελιδών,
κἀν νύκτ᾽ ἐρ᾽ ἐκαθ᾽ ὕλαν,
τὸν Ἴτυν κνέφ᾽ ἁμερίοις
ἄτυτοις γόοις ἀυδᾷ.

Q Malè nuptáq; cũ per ædes
Hominum sirepẽs hirundo,
R Nocturna perq; lucos
Ityn gemit, querelis
Vbi tristibus philomela.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

A IVGA Dindymi Cybeles.] *Lucianus noster de dea Syria varias recensens opiniones: Alius, inquit, sermo fertur, quẽ ego à viro sapiente audiui, quod Rhea ipsa sit, & templũ Attis opus. Attis quidem Lydus fuit, primus qui sacrorũ ritus, quib. Rhea coleretur, prodidit, & quib. Phryges, Lydi, Samothraces in sacris vterentur, ea ab Atte accepisse. Nam vbi Rhea ipsum castrauit, virilem vitam agere desiit, & muliebrẽ formam assumpsit & vestes. Hactenus Lucianus. Ipsa verò Rhea dicta est Cybele, Dea Phrygia, Dindymene & Berecynthia, à Dindymis & Berecynthio Phrygiæ montibus in quibus colebatur. Vide Catull. de Berecynthia & Atte, cuius fabulam narrat Ouid. 4. Fast. De eo quoq; Diodorus & Eusebius Luciani dialogũ Veneris & Cupidinis. Cybeles porrò ministri ac sacerdotes Attos primò ab Atto Phygio vocatos fuisse, notissimum est, tũ Gallos à Phrygiæ flumine, autore Festo, qui a qui eo bibissent, in eo furere incipiebant, adeò vt se virilitatis parte priuarent, vnde & semiuiri dicti, quia castrati & execti. Postremò Corybates dicti sunt, quia per furorẽ capitis motues comam rotantes, tympanorum pulsu, cymbalorum sonitu, cornuum & tibiarũ cantu, vlulatu futura pronunciabãt & Rheæ sacrificabant, alios item in similem agentes rabiem. A quibus manauit κορυβαντιᾶν: i. Corybantũ more insanire ac furere, diuino quodam spiritu afflari. Horũ verò sacerdotum antistites Archigalli nominabãtur. His quidẽ insanis ac furentib. ministris & sacerdotib. stipes & æra petere moris fuit, vnde turpiter viuerent, vt manifestè mõstrat Lucret. Implebãt em superstitione animos, & exhauriebãt domos. Itidẽ faciũt hodie Franciscani & reliqui mẽdici monachi. Vide Cic. in lib. de Legib.* B Tenero Atti.] *Puero formosissimo, quẽ Cybele casto amore adamauit, eumq; sacris suis præfecit.*

C Modis.] *Modus mensura illa, quam cantores inter canendum obseruare solent.* D Sistri Phrygij.] *Sistrum crepitaculum, quod concussum, argutum sonorumque edat tinnitum, dictū est.* E Tmoli.] *Montis Lydiæ.* F Comum.] *Quidam ex scriptoribus cum Dionysio coniungunt. Hyalicus autem Dionysius vocatus Deus comus: i. comiuiorū & comessationum nocturnarumq; saltationum, vt notat Hesychius. In cuius militia autorabantur iuuenes, qui coronati noctu cum facibus musicisque instrumentis ad amicarum fores saltandi canendique gratia concurrebant, procaciterque lasciuiebant, vt fores nonnunquam effringerent, quod optimè describit Philostratus τῶν εἰκόνων imagine tertia. Crepalocomus, vinolentorum hymnus, apud Aristophanem in Ranis.* G Lydi.] *Lydiæ regionis Asiæ minoris incolæ.* H Euantis.] *Bacchi. Εὐᾶν enim vnū est ex Bacchi cognominibus. Ab Euantium mulierū vlulatione & clamore impositum. Virgil. 6. Aeneid. de Helene:*

Illa chorum simulans Euanteis Orgia circum
Ducebat Phrygia—.

Vbi certè Ephanteis Phrygias matres Bacchi furore agitatas vocat. I Orgia.] *Liberi patris & Bacchi sacra fuerunt, quæ præcipuè à mulieribus furore correptis celebrabantur, & quoniam tertio quoque anno fiebant, Trieteria dicta sunt.* i. *triennalia.* K Rhythmis.] *Quid sit rhythmus & eius diuisio, tum quid differat à metro, & quomodo Latini exponāt, vide Iulij Cæs. Scaligeri poëtices lib. 2. qui est Hyle, cap. 2.* L Duro Marti.] *Diophantus Lacedæmonius, qui de sacris deorum scribit, ait apud Athenas Marti solere sacrificari sacrum, quod ἀκροτομόν μοι appellabatur. Si quis enim centum hostes interfeciſſet, Marti de homine sacrificabat apud insulam Lemnum, quod sacrificatum est à duobus Cretensibus, & vno Locro, sicut Sosistrates scribit. Sed postea quam hoc Athenienſibus diſplicuit, cœperunt offerre castratum porcum, quem nephrendem vocabāt, quasi sine renibus. Habuit autem Mars sacerdotes & flamines, qui ab eo Martiales dicebātur.* M Mystæ.] *Initiati tuis sacris, ac tui cultores, tuorumque mysteriorū periti.* N Tibi sacramus luctus.] Ἀρθριτικὸς, id est, *articulorum dolores, & podagricos morbos, quos vere aut autumno*

tino magna ex parte moueri & excitari docent Hippocrates sectionis 3. aphoris. 20. in vernalium enumeratione: Item sectionis 6. Aphor. 53. & Celsus lib. 4. cap. 24. Quod autem magna ex parte dixit Hipp. non temerè est factum. Interdum enim hyeme & æstate morbi podagrici fiunt, sed hoc rarius est. Cur verò in vere & autumno podagrici morbi excitentur, vide commentaria in ipsum Hippocr. præcipuè Galeni. Idem Hippocr. sect. 3. aphor. 22. Dum de autumno loquitur, connumerat coxendicum dolores, qui & ipsi sunt è podagræ genere, vt ipsa podagra continetur inter articulorum morbos. vt 10. de compos. medicam. secundum locos, à Galeno scriptum est, affectus locis duntaxat differentes, & non toto genere. Namque Ισχίας, seu coxendicum dolor ποδάγρα καὶ ἀρθρίτις nihil aliud sunt quàm articulorum dolores à fluxione quapiam orti, vt Aetio visum est capite sexto, libro duodecimo. Cæterùm isti affectus ab oblæsa parte denominati sunt, vt liquet ex Galen. 2. meth. med. Nam si ad inferiores partes facta fuerit fluxio, & pedum articulos repleuerit, padagra vitium nuncupabitur. Si verò in multis corporis articulis innititur, aut per omnes æqualiter articulos fluxio dispergatur, ἀρθρίτιδα Græci, nos articularem morbum appellare consueuimus, ex eiusdem Aetij testimonio. Qui autem ἰσχίον nuncupatum articulum cruciare solet, à Græcis ἰσχίας, velut & qui eo affectu laborant ἰσχιαδικοὶ nuncupantur. O Vbi grammifera.] *graminea. Veris descriptio.* P Zephyro reflante.] *Fauonio occidentali vento. Horatius libro primo epist. ad Mecœnatem. 2:*

Cum Zephyris, si concedes, & hirundine prima.

Q Malè nupta hirundo.] *Progne. Quod autem nonnulli tradiderunt Philomenam in lusciniam abijsse, Ioannes Grammaticus in Hesiodi commentarijs, non Philomelæ id obtigisse dicit: Ἐ πρόκνη ἀηδὼν γιγονῦια τὸν ἰτὼ ὀδύρεται. & Procne in lusciniam commutata Ityn deplorat. Idem apud Ouid. habemus:*

Sola virum non vlta prius mœstissima mater,
Concinit Ismarium Daulias ales Ityn.

Ita & Horatius Flacc. de Procne loquens, quamuis non expresso nomine, Lusciniæ tamen similem dicit:

Nidum ponit, Ityn flebiliter gemens,
Infelix auis & Cecropiæ domus,
Aeternum opprobrium, quòd malè barbaras
Regum est vita libidines. *Et Catullus eodem modo.*

Qualia sub densis ramorum concinit umbris
Daulias absumpti fata gemens Ityli.

Sentit idem doctissimus Probus in Bucolicis. Vide quæ in Alcyone annotauimus, & post, in Menippi & Tiresiæ dialogo. Lucianus autem noster, ad vulgatam fabulam respicit, quæ talis est: Procne Pandionis regis Athenienſium filia & Tereï Thracum regis uxor, qui Philomelæ alteri Pandionis filiæ, sub prætextu visendæ sororis à patre abductæ in itinere vim intulit, vitiatæq; linguam præcidit, ne flagitium cuiquam indicare posset. Verùm illa (uti erat lanificij peritissima) rem omnem quo gesta erat ordine, in tela depinxit, eamq; per famulam ad Procnem sororem misit, quæ quamuis sororis iniuria grauissimè commota, ultionem tamen in orgiorum tempus distulit, quo tempore magna mulierum caterua comitata thyrsisq; & pellibus instructa, sororem carceri eripit, & in regiam perducit, ubi communicato cum illa consilio, Ityn communem filium dilacerauit, patriq; epulandum apposuit, illoq; epulis tam nephandis tam satiato, sub finem cœnæ pueri caput in conuiuium attulit. Quo agnito Tereus furore percitus cum stricto gladio uxorem insequitur, eamq; iam occisurus in upupam commutatur, etiam nunc militarem cristam in capite gerentem, Progne autem in hirundinem, Itys verò in phasianum, Philomela deniq; in auem sui nominis etiam hodie de Tereï iniuria suo cantu conquerentem. Martial. lib. 14:

Flet Philomela nephas incepti Tereos, & quæ
Muta puella fuit, garrula fertur auis.

Vide latius hanc fabulam apud Ouid. 6. Metamorph. Hirundo sola auium in tectis versatur, nullam adferens utilitatem: plus enim inepto garritu tædij adfert, quàm voluptatis. Est enim minimè canora, sed molesto quodam stridore obstrepit. Sanè κωπίλλη ἡ χελιδών Hesiodo, propter garrulitatem: unde poëta is κωπίλλεσθαι formauit: κωπίλλειν enim garrire est, eoq; cognomento alcs hæc apud Anacreontem & Simonidem appellatur.

tur. & Aristophanes Ran. Musæa hirundinum vocat nugationem nihili, & quæ folijs leuior sit. Nicostratus garrulitatem hanc notat his iambis:

εἰ τὸ συνεχῶς πολλὰ καὶ ταχέως λαλεῖν,
ἦν τοῦ φρονεῖν παράσημος, αἱ χελιδόνες
ἐλέγονται ἡμῶν σωφρονέστεραι πολύ.

Loqui si indesinenter, multaq; & velociter,
Prudentiam indicaret, vtique hirundines
Fortasse quàm nos sapere dicantur magis. *Hesiodus haudquaquam leuiter, sed ex arte dixit hirundinis loquacitatem lamentationem esse, fabulæ ratione habita, quæ de Pandionis filia fertur:*

τόνδε μετ' ὀρθρογόη πανδιονὶς ὤρτο χελιδῶν.

Quem mane gemens Pandionis exijt hirundo.

ὀρθρογόη exponunt interpretes, clamosa, non autem diluculò flens, cùm hirundo tota clamitet die, non autem manè tantùm aut vesperi, veluti facit luscinia. Hirundinem Græci vocant chelidona, quæ verni temporis indicium est & nostro magis quàm vlla alia volucres contubernio freta, diu nobiscum versatur, nostra omnium maximè familiaris atq; domestica, totam apud nos æstatē agit. Atq; hoc illud est quod Horat. lib. 1. epist. ad Mecœnatē 2. ait: Cum Zephyris & hirundine prima. *Apud Athenæum legas Rhodijs præcipuum fuisse morem sub tempus vernum hirundinem inuitare, idq; χελιδωνίζειν dicebāt. Apud Aristoph. Hirundo chlænam vendere, theristrum emere suadet, præterijsse quipppe hyemem admonitu, adesse verò æstastem.* R Nocturna perq; lucos philomela.] *Luscinia cùm primùm sylua frondibus incipit opacare, diebus ac noctibus quindecim assiduè canit, ab eo verò tempore canit quidem, sed non assiduè.*

PODAGRICVS.

Trimetri Iambici.

Πο. ὤμοι πόνων ἀρωγὸν, ὦ τρίτου ποδὸς	O' *ægritudinis opifer & comes meæ,*
μοιρᾶν λελογχὸς βάκτρον, ἐξέρειδέ μου	O' *tertiij gerens a Bacule vicem pedis,*

Tremu-

βάσιν τρέμουσαν, καὶ κατίθη-	Tremulum mihi suffulcias
νον τρίβον,	oro gradum,
ἴχνος τὲ βαιὸν ὡς ἐπιστήσω	Iterq; dirigas, leuia & vesti-
πέδῳ.	gia
ἔγειρε τλῆμον γῆα δεμνίων	Firmes pedum, possint vt in-
ἄπο,	niti solo.
καὶ λεῖπε μελάθρων τὴν ὑπώ-	Age miser ex stratis tua mē-
ροφον στέγην.	bra corripe,
σκέδασον δ' ἀπ' ὄσσων νύ-	Et culmen ædium relinque
χιον ἀέρος βάθος,	vmbratile,
μολὼν θύραζε, καὶ πὸς ἡλίου	Nigramqúe ab oculis excu-
φάος,	tiens caliginem,
ἀθόλωτον αὖραν πνεύματος	Prodi foràs, & ad rutilum
φαιδρῦ σπάσον.	Solis iubar
δέκατον γὰρ ἤδη τοῦτο πὸς	Auram serenam spiritu læ-
πέμπτῳ φάει,	to trahe.
ἐξ οὗ ζόφῳ σύγκλειστος, ἡλίου	Ter quinq; præteriêre nunc
δίχα,	solidi dies,
εὐναῖς ἐν ἀστρότοισι τείρομαι	A' sole cùm procul in tene-
δέμας.	bris abditis
ψυχὴ μὲν οὖν μοι καὶ πεθυμία	Incomposito in lecto cubans
πάρα,	distorqueor.
βάσεις ἀμείβειν ἐπὶ θύρας ὁρ-	Adest animus, adest volun-
μημένῳ,	tas sæpiùs
δέμας δὲ νωθρὸν οὐχ ὑπηρετεῖ	Vt in pedes me conijciam,
πόθοις.	fores petens,
ὅμως δ' ἐπείγου θυμὲ γιγνώ-	Sed corpus imbecille vota
σκων, ὅτι	deserit.
πτωχὸς ποδαγρῶν, πεειπα-	Atenim propera mea mens,
θεῖν μὲν ἂν θέλῃ,	quoniam te non latet

Egena vita podagrici, qui cùm velit
Obambulare, non queat, viuentium

Hunc

καὶ μὴ δύνηται, τοῦτον ἐν νεκροῖς τίθει.	*Hunc exime numero, & refer inter mortuos.*
ἀλλ' εἶα·	*Sed eia.*
τίνες γὰρ οἱ δὲ βάκτρα νωμῶντες χεροῖν,	*At qui veniũt hîc qui baculos manibus mouent?*
κάρηνα φύλλοις Ἀκτέας καταστεφεῖς,	*Capita coronati β folijs sunt Acteæ,*
τίνα δαιμόνων ἄγουσι κωμαστὴν χορόν;	*Cuiúsve dæmonũ celebrant festum chorum?*
μῶν Φοῖβε Παιὰν, σὸν γραίρουσι σέβας;	*An γ Phœbe Pæan numen extollunt tuum?*
ἀλλ' οὐ στέφονται Δελφίδος φύλλῳ Δάφνης.	*At δ Delphica nulla cingit illos laurea.*
ἢ μή τις ὕμνος Βακχείων κωμάζεται;	*An fors canitur laus aliqua Bacchanalium?*
ἀλλ' οὐκ ἔπεστι κισσίνη σφραγὶς κόμαις.	*Sed non adest ε signum comis hederaceum.*
τίνες ποθ' ἡμῖν, ὦ ξένοι βεβήκατε;	*Age qui, vel vndénam venitis hospites,*
αὐδᾶτε, καὶ πρόεσθε νημερτοῦ λόγον.	*Exponite nobis, veráq; fateamini:*
τίς δ' ἐστιν, ἣν ὑμνεῖτε, λέξατ' ὦ φίλοι;	*Et quam deam celebretis amici, dicite.*
Χο. σύ δ' ὢν τίς, ἡμᾶς καὶ τίνων προσεννέπεις;	CHO. *At tu quis es, vel vnde nos interrogas?*
ὡς γάρ σε βάκτρον καὶ βάσις νύετον,	*Vt enim baculus gressusq́ue nobis indicant,*
μύστην ὁρῶμεν τοῦς ἀνικήτου θεᾶς.	*Mysten videmus insuperabilis deæ.*
Πο. εἶς εἰμι κἀγὼ τοῦς θεᾶς ἐπάξιος.	POD. *Vnus quidem & ego sum, deam non dedecẽs.*

GILBER-

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a BACVLE.] *Podagrici & senes baculo sustentantur, cui innitentes, gradum stabiliunt: ideo in diuinis literis pro consolatione, auxilio, sustentationeq; ponitur. Psal 22: Virga tua & baculus tuus ipsa me consolata sunt. Pro sustentaculo. Thob. 5. & 10: Lumen oculorum nostrorum, baculum senectutis nostræ, solatium vitæ nostræ. Verba sunt Annæ vxoris Thobiæ de filio suo Thobia. Latini in huiusmodi significatu scipionem protulêre. Poëta in fine 2. lib epig. Græc. Podagricos ὀπλοφορεῖν nosse dicit:* id est, *baculos & arma ferre. Sunt enim semper in armis, rixosi, queruli, pleni indignationis & iracundiæ, indigne ferentes vel muscam præteruolantem insidere pedibus: ita omnis doloribus impatientes, omnes reformidant tactus.*

β Folijs Acteæ.] *Herbæ siue fruticis graui foliorum odore. Ideo podagræ mystis tribuit Lucianus: de qua Plinius lib. 27. cap. 7. Ruellius hanc eandem esse putat, aut certè simillimam illi, quæ à Dioscoride & cæteris Græcis χαμαιάκτη, quasi humilis sambucus, & coactæ breuitatis ἄκτη, à Latinis* ebulum *vocatur. Germanis* Attich *vel* rudererholder. *Gallis* hyeble. *Alterum enim sambuci genus est.* γ Phœbe Pæan.] *Phœbus dictus est Pæan, ἀπὸ τοῦ παίειν:* id est, *à medendo. Medicinæ enim inuentum antiquitas Apollini tribuit. Inuen. sat. 6:*

Parce precor, Pæan——. δ Delphica laurea.] *Laurus. Cato autem de Re rustica lib. 1. Lauream & laurum pro eodem accipit. Itidem Virgil. 7. Ecloga:*

Populus Alcidæ gratissima, vitis Iaccho,
Formosa myrtus Veneri, sua laurea Phœbo.

Horat. 2. Carm. Tum spissa ramis laurea feruidis. *Delphica dicitur, quòd victores ea Delphis coronarentur. Horat. lib. 3. Carm. Ode 30:* ——& mihi Delphica
Lauro cinge volens Melpomene comam. *Apollinea quoque dicitur, quòd Apollini dicata ac sacra sit. Græci Daphnem vocant, ab eius nominis puella, quam Apollo adamauit. Ea coronabantur Apollinis mystæ & sacerdotes ac diuinaculi. Item triumphantes & poëtæ.* ε Signum hederaceum.] Hedera

Hedera Baccho sacra est, & huius altera species nigra Dionysia appellatur. Virgil. in Pharmaceutria:

—atque hanc sine tempora circum
Inter victrices hederam tibi serpere lauros.

CHORVS.

Dimetri partim catalectici, partim acatalectici.

Χορ. τὰν μὲν Κυπρίαν Αφροδίταν,	A *Venerem* B *sacræ deam Cypri*
σαγόνων πεπεσοῦσαν ἀπ' αἰθέρος,	*Ex ætheris ortam semine*
ἀνεθρέψατο κόσμιον ἁρμογὰν,	*Nutriuit in æquoreis aquis*
ἅλιος ἐνὶ κύμασι Νηρεύς.	Γ *Nereus decentē fabricam,*
τάν δ' Οκεανοῦ παρὰ παγαῖς,	Δ *Iunoq́ coniunx & soror*
Ζηνὸς παράκοιτιν Ολυμπίου	*Tonantis, vlnas candida,*
λευκώλενον, ἐυρέσι κόλποις	*Apud Oceani fontes vagis*
Ηραν ἐτιθήνατο Τηθύς.	*In sinubus educata*
κορυφαῖσι δὲ κρατὸς ἐν ἀφθίτου,	*Nutrice fuit* E *à Tethyde:*
ἐλόχευσε κόρης ἄτρομον φυ-	*Summoq́ vertice cerebri*
Κρόνιδας, μέγ' ἄριστος Ολυμπίων,	*Est verginis interritam*
τὰν ἐγρεκύδοιμον Αθάναν.	*Enixus indolem, pater*
τάν δ' ἡμετέραν θεὸν ὀλβίαν,	*Cœlestium* Z *Saturnius,*
ὁ γέρων λιπαραῖσιν ἐν ἀγκάλαις,	*Virtute claram* H *Palladem.*
πρώταν ἐλόχευσεν Οφίων.	*Sed hanc deam beatam*
ὅτ' ἐπαύσατο μὲν σκότιον φάος,	*Primam cubitis* Θ *Ophion senex*
ἀνέτειλέ τε λαμπέτις ἠὼς,	*In delicatis protulit.*
	Cùm desiit tenebrosa lux,
	Et orta lucifera fuit
	Aurora, iubarq́ lucidum
	καὶ παμφαὲς ἀελίου σέλας,

τότε

τότε καὶ Ποδάγρας ἐφάνη κράτος.	*Solis: podagræ tum simul Apparuit potentia.*
ὅτε γὰρ λαγόνων σε τεκοῦσα	*Te prodeuntem ex ilibus*
Μοῖρα, Κλωθὼ τότ' ἔλουσεν,	*Parcæ, statim* I *Clotho abluit*
ἐγέλασεν ἅπαν σέλας οὐρανοῦ,	*Totusq; risit ætheris*
μέγα δ' ἔκτυπεν οὔδιος αἰθήρ.	*Fulgor, tonuitq; serenum*
τὴν δ' ἐνγλαγέτοις ἐνὶ μαζοῖς,	*Cœlum, beatus at aluit*
ἔνολβος ἐτρέψατο Πλούτων.	*Hanc in papillis lacteis*
	Largus pater ipse K *Pluton.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

A VENEREM deam.] *Venus à Latinis nuncupata, à Græcis ἀφροδίτη, καὶ κυπρογένεια, ab antiquis amorum, gratiarum, pulchritudinis, delitiarum, voluptatumq; omnium habita est dea. Hanc poëtæ ex maris spuma, & vrani:* id est, *cœli testiculis natam fabulantur, à Saturno excisis, & in mare proiectis: vnde & παρὰ τὸν ἀφρὸν,* hoc est, *à maris spuma ἀφροδίτην appellârunt. Ausonius:*

Orta salo, suscepta solo, parte edita cœlo
Aeneadum genitrix hîc habito alma Venus.

B Sacræ Cypri.] *κυπρογενὴς Cypria siue Cypris Venus frequenti nomine dicta est, quòd in Cypro genita, & illic colebatur, vel quòd párere faciat, ἡ τὸ κυεῖν παρέχουσα.* Γ Nereus.] *Maris deorum antiquissimus, vnde & grandæuus, & senior dictus. Græci ἁλινὸν γέροντα vocant, Nereidum Nympharum pater, mirificè laudatus ab Hesiodo in Theogonia.* Δ Iuno.] *Saturni filia, Iouis soror & coniunx, qui tonans dicitur & ὑψιρεμέτης:* id est, *altitonans siue altisonans & altisonus, quibus vocibus & Latini vtuntur. Claudianus:*

Contra tonantem coniurant furiæ. *Virg.* 10. *Aen.*

Panditur interea domus omnipotentis Olympi.

Et Nenius à quo desumpsit Virgil.

Panditur interea domus altitonātis Olympi. *Olympum*

pum enim pro Ioue poëtæ cœperunt aliquando, & pro ipso cælo.

E A'Tethyde.] *Oceani vxore. Ouid. 5. Fastor.*

Duxerat Oceanus quondam Titanida Tethyn.

Pausanias in Corinth. tres ait fuisse Iunonis nutrices: Euboeam, Prosymnam & Ascræam. Z Saturnius.] *Iupiter Saturni filius. Virgil. lib. 4. Aen.*

Nec Saturnius hæc oculis pater aspicit æquis.

H Palladem.] Ἀθήναν *Doricè, pro* Ἀθηναν. *Ea ex Iouis capite & cerebro iam adulta prodijt, hinc dicta* τριτογένεια, *& quòd sine matre edita* ἄμητωρ, *quam Latini Minervam vocant.* Θ Ophion.] *Cadmi socius ex illis qui è dentibus serpentinis nati fuerunt. Ideoq; & nomen habet à serpēte, qui Græcè* ὄφις *dicitur. Is communibus auspicijs cum coniuge Eurymone Oceani filia rerum potitus est, ante Saturnum, à quo deiectus Ophion à Cœli gubernaculis, vt ab Ope Saturni vxore, Eurymone, quod in Cassandra Lycophron innuit, & Aristoph. ac vtriusque tradit interpres.* I Clotho.] *Vna Parcarum.*

K Pluton.] *vel Pluto Saturni ex Ope filius & Iouis ac Neptuni frater: ab opibus nomen habet. Græcè enim* πλοῦτος *opulentia est. Ij quum ad regni diuisionem veniſſet, Plutoni, qui natu minor erat, & Agesilaus vocabatur, pars Occidentis obtigit secus infernum mare: Ioui plaga Orientalis: Neptuno insulæ. Hinc datus est fabulæ locus, vt Ioui cœli imperium, Neptuno maris, Plutoni inferorum obtigerit, qui Proserpinam Cereris filiam in vxorem habuit. Podagra autem cum opulentis tantùm conuersari solita & delicijs assueta est. Vult enim perquàm delicatè tractari, molliter cubitare, & non nisi in anserinis & olorinis plumis dormitare.*

PODAGRICVS ET CHORVS.

Πο. τίσι δ' ἐν τελετῆς ὀργιάζῃ ποδαπόλας;

POD. [a] *Sed qualibus sacris ministros excitat?*

Χο. ἐχ αἵμα λάδρον ποδοχίος μὴν ἀφ' ὑματος σιδάρω

CHO. [b] *Nihil cruoris ab ore ferri* [c] *fundimus,*

ὃ πρὸς ἀφίτε λυγίζῃ πρόσφαγμ' ὠχλῶ,

[d] *Nec vlla seta de ceruice vellitur,*

οὐδὲ πολυκρότοις ἀσραγάλοις
πέπληγε νῶτα,
οὐδ' ὠμὰ λάκισα κρέα σιτούμε-
θα ταύρων.
ὅτε δὲ πτελέας ἔαρι βρύει τὸ
λεπτὸν ἄνθος
καὶ πολυκέλαδος κόσσυφος
ἐπὶ κλάδοισιν ᾄδει,
τότε δὰ μελέων ὀξὺ βέλος
πέπηγε μύσαις,
ἀφανὲς, κρύφιον, δεδικὸς ὑ-
πὸ μυχοῖσι γύων,
πόδα, γόνυ, κοτύλην, ἀσρα-
γάλους, ἰσχία, μηρὸς,
χεῖρας, ὠμοπλάτας, βραχίο-
νας, κόρωνα, καρπὸς,
ἐσθίει, νέμετε, φλέγει, κρατεῖ,
πυροῖ μαλάσσει,
μέχρις ἂν ἡ θεὸς τὸν πόνον
ἀποφυγεῖν κελεύσῃ.
Πο. εἷς ἄρα κἀγὼ τῶν κατορ-
γιαομένων
ἔλαθον ὑπάρχων, τοι γὰρ ἡ-
κέτω πρευμενὴς
δαίμων φανεῖσα, σὺν δ' ἐγὼ
μύσαις ὁμοῦ
ὕμνων κατάρξω, τὸ ποδα-
γρῶν ᾄδων μέλος.

[e] *Nec terga talis perstrepũt sonantibus,*
[f] *Nec frusta crudæ pascimur carnis boum.*
Cùm [g] *vere florem tenuis* [h] *vlmus germinat,*
Et insidet ramis loquacula [i] *merula,*
Acuta tunc mystis sagitta fi-(gitur
[k] *Per membra, clàm, latens, & intima penetrans,*
Pedem [l] *genu, cauosq; nodos ossium,*
Talosq; coxarumque vertebra, femora,
Manus, scapulas, & brachia, & imas artuum
Cauernulas, tumidasq; digitorum bases:
Omnia vorat, depascitur, [m] *vrit, occupat,*
[n] *Inflammat, emollit, deæ donec iusserit*
Aufugere morbum, [o] *& esse modum doloribus.*
POD. *Ergo vnus & ego, nescius licet, fui*
Deæ sacratæ numine tali p-(citus:
Ergo benigna veniat apparens dea,
Simulq; [p] *cum Mystis, & ego hymnos ordiar*
Solitum podagricis modulaturus melos.

GILBER-

a Ορχιάζ.] ὀρχιάζω, & ὀρχιάζομαι, *rem diuinam facio, & ἐξορχιάζω, expio, & ad sacra suscipienda præparo.* *b* Nihil cruoris.] *Aliquot sacrificia recensẽt. Verùm de variis & multiplicibus sacrificiorum Gentium ceremoniis Lucianus in eo qui est, de sacrificijs, & Lilius Gregor. Girardus in Syntagmate 17. Sanguinem autem ad aras fundi solitum ostendit Virgil. vt,* Sanguinis & sacri pateras-. *c* Fundimus.] *Supina manu libamus. Virg. 4. Aen.*

—media inter cornua fundit. *Id autem fiebat in sacris superùm.* *d* Nec vlla seta.] *Et illud notandum ex ceremoniarum instituto quod ait, Nec vlla seta de ceruice vellitur. Sacrificulus autem setas inter cornua victimæ manu excerptas, tanquam prima libamina in ignem mittebat. Id quod & Virgil. non ignorauit, cùm cecinit in 6. Aen.*

Et summis carpens media inter cornua setas,
Ignibus imponit—. *e* Nec terga talis.] *Flagellatio seu verberatio, quam Aegyptij facere post sacrificium soliti fuerant, ab Herodoto lib. 2. describitur.* *f* Nec frusta crudæ.] *Persæ sacrificabant in loco aliquo excelso, & mundo, coronatamq; hostiam mactabant. Cùm verò magus, qui sacrificio præerat, membratim carnes in singulos quosque diuisisset, abibant omnes, nulla deis parte relicta. Græci quoque & Hebræi holocaustum nonnunquam distribuebant vel epulabantur.* *g* Vere.] *Quo potissimùm tempore podagrici moueantur dolores, ante diximus. Ver enim maximè excitat tales cruciatus.* *h* Vlmus.] *Notissima ferè omnibus arbor, vitibus amica, de qua Plin lib. 16. cap. 40. Col. l. 4. cap. 13.* *i* Merula.] *De huius auis natura Plinus lib. 10. cap. 29. Vide etiam Aelianum & Oppianum de Aucupio.* k Per membra.] *Podagrici dolores in omnibus ferè corporis partibus fiunt. Sed propriè in articulis pedum primò, vnde nomen habent, tum etiam manuum, sed rarius, quia locus arctior est, nec tantum laborat grauibus motibus, vt iuncturæ præter naturam dilatentur, atque sic infirmiores fiant. Fit & in omnibus ossibus, quæ inter se iuncta sunt, vt alterum sine altero moueri possit,*

siue in ἐναρθρώσει septimi cum secundo osse carpi, & humeri cum cauitate scapulæ: seu in ἀρθρωδίᾳ superiorum ossium pollicis, vel metacarpij, aut tarsi pedij, & συσσαρκώσει γιγγλύμου dicta, & συνδρώδη modò sit cum motu. Nam aliqua est, siue vt inter ossa pubis, & generaliter potiùs fit, dum inflammantur tendones, seu sint ossium vincula, seu musculorum fines, quàm cauitates articulorum, licet ab illis soleat ob latitudinem inchoare. Modò enim locus frigidus, & doloris capax, podagræ simile accidit. Nonnunquam fit in tarso pedis & carpio & metacarpio & spina dorsi & faucibus ac dentibus, in articulo pectoris cum iugulo in sterno. Non autem possunt tam celeriter finire dolores suos articuli, vt interiora membra, tum quia exangues, tum quia longiùs à corde & iecore positi: vnde etiam quæ circa pectus podagræ, & in spina dorsi, celeriùs finiuntur, & in gutture, mandibulis, dentibus, quàm quæ in manibus, & quæ in manibus, quàm quæ in pedibus. *l* Genu.] *Si genu occupat, dicitur Gonagra ab Hippocrate.* *m* Vrit.] *Quia calida, & sunt inflammationes.* *n* Inflammat.] *Morbos podagricos inflammationes esse, ex Hippocratis aphorismo 47. sect. 6. liquet.* *o* Et esse modum doloribus.] *Hippoc. 6. sect. aphoris. 49: Quibuscunque podagrici morbi fiunt, hi sedata inflãmatione, intra dies quadraginta restituuntur. Corn. Cels. de Medicina libro quarto, capite vigesimo quarto de Articulorum doloribus: Vbi dolor & inflammatio se remiserunt, quod intra dies quadraginta fit.* *p* Cum mystis.] *Mysteriorum peritis.*

CHORVS.

Dimetri.

Χο. σίγα μὲν αἰθὴρ, καὶ νήνεμος ἔστω,	*Tranquilliter igitur & sine*
	Ventis sit æther, quilibet
καὶ πᾶς ποδαγρῶν εὐφημείτω.	*Laudes canat podagricus.*
ἴδε, πεὸς θυμέλας κλινοχαρὴς	aa *En strata diligens dea,*
βαίνει δαίμων, σκίμπωνι βάσιν στηριζομένη.	*Suas ad aras aduenit*
	bb *Baculo gradũ suffulciẽs.*

Salue

χαίροις μακάρων πολυπραοτάτη,	*Salue deûm mitissima,*
καὶ σοῖς πὲ πόλοις ἵλαος ἔλθοις,	*Tuosq; benigna respice*
ὄμματι φαιδρῷ· δοίης δ' πόνοις λύσιν ὠκεῖαν,	*Lætante lumine famulos,*
ταῖς δ' εἰαρηναῖς ὥραις.	*Huiusq; veris tempore*
	Paulùm dolores mitiga.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

aa EN strata.] *In epigrammate incerti authoris penultimo lib. 2. epig. Græcorum,* ἀλλοτρίοις ποσὶ, *à seruis vecta, aut eius ambulando insistens, aut vtrinque sustinentibus pendens.* *bb* Baculo gradum suffulciens.] *Et hoc est, quod idem incertus poëta eandẽ* ὁπλοφορεῖν *nosse dicit:* id est, *arma ferre, siue baculos quibus sustentatur.*

PODAGRA.

Trimetri Iambici.

Πο. τίς τὴν ἀνίκητόν με δεσποτὶν πόνων,	*Quis est hominum, cui non ego insuperabilis*
οὐκ οἶδε ποδάγραν τῶν ἐπὶ χθονὸς βροτῶν;	*Regina morborum Podagra nota sim?*
ἣν οὔτε λιβάνων ἀτμὶς ἐξιλάσκεται,	A *Quam nulla thura, nulla fumigatio,*
οὔτε χυθὲν αἷμα βωμίοις παρ' ἐμπύροις,	B *Nec fusus apud aras cruor, aut donaria*
οὐ ναὸς ὄλβου περικρεμὴς ἀγάλμασιν.	*Suspensa templis diuitum placabilem*
ἣν οὔτε Παιὰν φαρμάκοις νικᾷν σθένει,	*Reddunt: nec ipse vincere summus omnium*
πάντων ἰατρὸς τῶν ἐν οὐρανῷ θεῶν,	C *Pæan deorum medicus* D *arte sua potest,*
οὐ παῖς ὁ Φοίβου πολυμαθὴς, Ἀσκληπιός.	*Apollinisve filius Aesculapius.*

ἐξ οὗ γὰρ ἐφύη πρῶτον ἀνθρώποις γένος,	*Ex quo siquidem mortaliũ fuit genus,*
τολμῶσι πᾶντες τοὐμὸν ἐκβαλεῖν σθένος,	*Omnes meas retundere vires gestiunt,*
μυκῶντες ἀεὶ φαρμάκων τεχνήματα.	*Omnemq́ turbant pharmacorum industriam.*
ἄλλος γὰρ ἄλλην ἐπ' ἐμὲ πειράζει τέχνην.	*Alius enim in me aliam tentat solertiam.*
τρίβουσιν ἀρνόγλωσσα καὶ σέλινά μοι,	E *Plantaginem terunt,* F *apijq́ semina,*
καὶ φύλλα θειδάκων καὶ νομαίαν ἀνδράχνην,	G *Foliaq́ lactucarum, & agreste* H *peplion,*
ἄλλοι πράσιον, οἱ δὲ ποταμογείτονα·	*Et* I *marrubium, amnicolamq́* K *potamogeitona.*
ἄλλοι μνίδας τρίβουσιν, ἄλλοι σύμφυτον·	*Alij* L *Cnidas terunt, alijq́* M *symphyton.*
ἄλλοι φακοὺς φέρουσι τοὺς ἐκ τελμάτων,	N *Lentes alij de stercore lectos illinunt.*
σαφυλίνον ἑφθὸν, οἱ δὲ φύλλα Περσικῶν,	*Hos* O *cocta pastinaca, foliaq́ persica,*
ὑοσκύαμον, μήκωνα, βολβοὺς, σίδια,	P *Hyoscyamus,* Q *papauer, &* R *bulbi iuuant,*
ψύλλιον, λίβανον, ῥίζαν ἐλλεβόρου, νίτρον,	S *Cortexq́ pomi punici, malicorium,*
τοῦλιν μετ' οἴνου, γυείνην, κολλαμφακὸν,	*Et* T *psyllion* V *thus,* X *ellebori radix,* Y *nitrum,*
μυπαρισσίνην μικῖδα, γύειν μριθίνην.	*Et mixta vino* Z *telis, &* α *collamphacos,*
μράμβης ἀπέφθου φύλλα, γύψον ἐκ Γάρου.	β *Et gyrine, simulq́* γ *galla cupressina,*

Et δ *panis hordeaceus, atq́* ε *brassicæ*
Crudæ folia, ζ *gypsus gari liquaminis.*

Et

σπυράθους ὀρείας αἰγὸς, ἀνθρώπου κόπρον,
ἄλευρα κυάμων, ἄνθος Ἀσίου λίθου.
ἕψουσι φρύνους, μυγαλὰς, σαύρας, γαλᾶς,
βατράχους, ὑαίνας, τραγελάφους, ἀλώπεκας.
ποῖον μέταλλον οὐ πεπείραται βροτοῖς,
τίς οὐχὶ χυμὸς, ποῖον οὐ δένδρου δάκρυ;
ζώων ἁπάντων ὀστᾶ, νεῦρα, δέρματα,
σέαρ, αἷμα, μυελὸς, οὖρος, ἀπόπατος, γάλα.
πίνουσιν οἱ μὲν τὸ δὰ τεσσάρων ἄκος,
οἱ δὲ τὸ δι' ὀκτὼ, τὸ δὲ δι' ἑπτὰ πλείονσιν.
ἄλλος δὲ, πίνων τὴν ἱερὰν, καθαίρεται,
ἄλλος ἐπ' ἀοιδαῖς ἐπιθετῶν ἐμπαίζεται·
Ἰουδαῖος ἕτερον μωρὸν ἐξάδει λαβών·
ὁ δὲ θεραπείαν ἔλαβε παρὰ τὸ κράνης.

ἐγὼ

Et η stercora syluestris capræ, θ fimus hominis,
ι Farina fabarũ, κ flos quoque lapidis Asij.
Alij λ rubetas, quiq; vocantur μ aranei
Mures, ν lacertas atq; ξ mustelas coquunt,
ο Ranas, π hyænas, ρ tragelaphos, σ vulpeculas.
τ Cuius metalli non pericla sumpta sunt?
Quis non probatus υ humor est mortalibus?
Aut cuius inexplorata lachryma est arborum?
Animalium omnium ossa, nerui, tergora,
φ Adeps, χ cruor, ψ medulla, ω lotium, Α merda, Β lac.
Γ Bibunt alij numero quaterno pharmacum,
Alij per octo, perq; septem plurimi.
Δ Alius bibens sacram, repurgari studet,
Aut Ε carminibus animum adhibens illuditur.

Ζ Iudæus excantat fatuum nactus alium.
Rursus alius Η à fonte remedium petit.

ἐγὼ δὲ τούτοις πᾶσιν οἰμώζειν λέγω,	Sed omnibus illis ⊙ nil nisi plorare impero :
καὶ τοῖς ποιοῦσι ταῦτα, καὶ πειρῶσί με	Et sic facientibus vel I irritantibus
εἴωθ' ἀπαντᾷν μᾶλλον ὀργιλωτέρα,	Occurrere soleo magis iracundior.
τοῖς δὲ φρονοῦσι μηδὲν ἀντίξουν ἐμοί,	Qui verò contra me nihil eius cogitant,
εὔπιον ἔχω νοῦν, εὔμενής τε γίγνομαι.	Illis facilem & tractabilem me præbeo.
ὁ γὰρ μεταλαβὼν τῶν ἐμῶν μυστηρίων,	Nam qui meis communicat mysterijs,
πρῶτον μὲν εὐθὺς εὐστομεῖν διδάσκεται,	Primùm quidem statim bona verba dicere
τέρπον ἅπαντας, εὐτραπέλους λέγων λόγους.	Docetur, oblectareq; salibus & iocis
πᾶσιν δ' ὁρᾶται μετὰ γέλωτος καὶ κρότου.	Dictisq; facetis se salutantes solet.
ὅτε ἐπὶ λουτρὰ φερόμενος βαστάζεται.	Deinde cùm gestatus intrat balnea,
Ἀτὴν γὰρ, ἣν εἶπεν Ὅμηρος, ἥδ' εἰμ' ἐγὼ,	Fit ridiculus, fit & voluptas omnibus.
βαίνουσ' ἐπ' ἀνδρῶν κρᾶτα, καὶ βάσεις ποδῶν	K Aten enim quam dixit Homerus, illa sum
ἁπαλὰς ἔχουσα, παρὰ δὲ τοῖς πολλοῖς βροτῶν,	Ego, per hominum capita molliter ambulans,
Ποδάγρα καλοῦμαι, γιγνομένη ποδῶν ἄγρα.	Plantas pedum teneras habens : veruntamen
ἀλλ'	Pleriq; me mortalium Λ podagram vocant,

Quoniam pedum captura sum, ποδῶν ἄγρα.

Sed

ἀλλ' εἶα μύσται πάντες ὀργίων ἐμῶν,	*Sed agite Mystæ, qui mea colitis sacra,*
γεραίρεθ' ὕμνοις τὴν ἀνίκητον θεάν.	*Celebrate laudibus insuperabilem deam.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

A NVLLA thura, nulla fumigatio.] *Thuris suffitus confortat cerebrum, & ideò commodus apud medicos eius vsus, in reprimenda humorum fluxione, & cerebro robore adijciendo, ac quod in eo continetur exiccando. Sed frustrà omnis conatus. Vnde ingeniosus Poëta lib. 1. de Ponto, eleg. 4:*

Soluere nodosam nescit medicina podagram.

Plutarchus in comment. περὶ τῆς εὐθυμίας refert huiusmodi sententiam ceu vulgo iactatam: οὔτε ποδάγρας ἀπαλλάπτει καλτίκιος. Nec podagra liberat calceolus. Plinius ait, non esse incurabilem. Nam in multis spontè desinit, & in plurib. curatur. Vide remedia lib. 20. cap. 11. Podagrę curatio etiam est à Cardano descripta in lib. de Dentibus. B Nec fusus apud aras cruor.] *Victima, hostia.* C Pæan deorũ medicus.] *Virgines vestales, inquit Macrob. ita indigitant Apollinem. Apollo medice, Apollo Pæan. Idem Lucianus in dialogo Iouis, Aesculapij & Herculis: ne ipse quidẽ Pæan curauerit te.* D Arte sua.] *Sunt qui scribunt inuentam fuisse medicinam ab Apolline, inter quos Ouid. lib. 1. Metam.*

Inuẽtum medicina meum est, opifexq́; per orbem
Dicor, & herbarum subiecta potentia nobis.

Iouis autem filius Apollo censetur; huius verò Aesculapius: Ipsa nimirũ Theoretice, quę intellectum illuminat, Apollo est, Aesculapius ars ipsa. vnde Maro in fine lib. 7. Aeneid.

Tum pater omnipotẽs aliquẽ indignatus ab vmbris
Mortalem infernis ad lumina surgere vitæ,
Ipse repertorem medicinæ talis & artis
Fulmine phœbigenam Stygias detrusit ad vndas.

Ars igitur Aesculapio attributa, per quã bona comparatur valetudo, vtpotè quæ in Therapeuticæ. i. medendi arte & curatio-

ne ipsa versetur. Dicta Paonia manus. E Plantaginem terunt.] Ἀρνόγλωσσον Græcis, Plantago Latinis nominatur, cuius folia (vt ait Plin.) podagras refrigerant, & in primo impetu rubentis podagræ, hoc est, calidæ, conueniunt. L. Apul. de Virtutib. herbar. Ad podagram, inquit, & omnem neruorum dolorem & tumorem herbæ plantaginis folia contusa cũ sale, & imposita, optimè facere certum est. Celebrauit & Themiso medicus plantaginem tanquam inuẽtor volumine de ea edito. F Apij semina.] Quæ ipsa herba efficaciora sunt, vt inqt Gal. & eius radix L. Apul. de virtutib. herb. Petroselinõ, Latinis apium syluaticum tritum & impositũ, neruorum dolorem sedat. G Lactucarum folia.] Θρίδακες Græcè, Latinè lactuca. Si enim ex biliosa fluxione fiat podagra aut arthritis, herbæ admouentur, quæ infrigidandi & astringendi vim habent p se leuigatæ, præsertim virides, velati sunt plantago, lactuca, portulaca, polygonon, & reliqua huiusmodi. Hæc enim dolores, qui accessionibus fiunt, abundè lenire possunt. Adhuc etiam magis si paucæ farinæ hordeaceæ, vel vnũ ex prædictis, vel duo admisceas, & ne siccescat medicamẽtum, vtile est etiã rosaceũ cataplasmati adijcere. Frigida autem cataplasmata admoueantur, mutenturque crebrius, & nunc hæc, nũc micæ panis posca imbutæ adhibeãtur, vel hordeacea farina cum rosaceo accommodetur, vt Paulo visum est. H Peplion.] Ἀνδράχνη ἡμερία siue ἀγρία portulaca syluestris siue agrestis. Hippocrati πέπλιον, Dioscoridi πεπλὶς. Plin. lib. 20. cap. 20. Portulaca quam peplion vocãt, non multùm satiua efficacior. Nascitur non multũ absimile à peplo. Eius semen tantùm vtile est, & idem cum Tithymalis habet temperamentum. Quantum autem peplion à peplo differat, Cardanus in libro 4. de Ratione victus in acutis docet. Ruellius Peplum eandem esse herbam cum ea, quam officinæ hodie Esulam rotundam vocant, putat. Vide Plin. lib. 27. cap. 22. I Marrubium.] πράσιον Græcis & officinis, Marrubium Latinis. Plinius scribit neruorum contractionibus esse salutare, cuius succus articulis minuendæque bili cum melle prodest. K Potamogeiton.] ποταμογείτων Græcis & Latinis, quasi fluminibus vicina dicta est, si quidem in aquosis & palustribus locis nascitur, hinc Ioanni Sinapio interpreti amnicola dicitur, & vul-

& vulgo fontinalis, siue fontalis. Sunt qui tintinabulum terræ dicunt. Folio est betæ, ac plantaginis aquaticæ. Refert quoque folium Indum vocatum officinis. Refrigerat, adstringit & exsiccat similiter polygono. Plinius lib. 26. cap. 8. scribit vsum esse in foliis ac vitiosis cruribus vtilem. De ea Dioscorides lib. 1. cap. 102. L Κνίδος.] Frutex & genus herbæ, de qua Dioscorides lib. 4. cap. 173. Huius semen dicitur κνίδιον κόκκον, granum cnidium, vnde conficitur κνιδέλαιον cnidium oleum, de quo Plinius libro 23. capite 4. Idem de ipsa herba libro 21. cap. 16. Hallucinantur plurimùm Pharmacopœi, qui pro eo vtuntur Daphnoidis semine, vt monuit Fuchsius lib. 1. de Composit. medic. M Σύμφυτον.] μέγα ἕτερον, Symphyton alterum, consolida maior, alum, solidago. Maior verò dicitur alterius minoris & πετραίου respectu. Nomen illis apud Græcos Latinosque egregia constringendi vis fecit. Vtrumque coxendicis dolori prodest. N Lentes.] φακὸς ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων, lens palustris siue aquatica: est autem muscus lenticulæ similis, qui in aquis præcipuè stagnãtibus reperitur. De cuius vi Galenus lib. 8. de Facultate simpl. medic. ita dixit: Humidæ frigidæque temperaturæ existit, vtrinque ex secundo ordine. Decocta cum polenta, & illita podagram lenit, vt inquit Dioscor. lib. 4. cap. 89. Plinius quoque scribit, podagris cum polenta imponi. O Cocta pastinaca.] Σταφυλῖνος Græcè, Pastinaca Latinè dicitur, cuius radicẽ decoctam in vino prodesse podagris, quæ sine tumore sunt, inquit Celsus. Tam purpurescens, quã carotam vocant, q̃ lutea calefacit & abstergit. Agrestis ad medicinæ naturã propiùs accedit. P Hyoscyamus.] ὑοσκύαμος Græcis, Apollinaris Latinis. Confert podagris, inquit Dioscor. Miscetur vtiliter & aliis cataplasmatis dolorẽ leuantibus. Folia omnibus medicamẽtis dolorem sedantibus per se, & cũ polenta mixta vtiliter illinũtur. Q Papauer.] Latinè, μήκων ὕπνος Græcè, podagris illinitur cũ lacte mulierũ & croco, inquiũt Dioscor. & Plinius: vbi aũt adeò magnus dolor vrget, vt podagricus eũ ferre nequeat, eis quę torporẽ inducũt, medicamẽtis vtendum est, quanq̃ eorum liberalior vsus & frequẽs cauendus sit. In hũc itaq; vsum hyoscyami seu mandragoræ, papaueris & cicutæ folia adhibeãtur, vel eadem contusa, ac leuigata cum ouo-

rum

rum luteis ac rosaceo permixta accommodentur. Galenus 10. de Compos. med. secundum locos, hoc medicamẽtum ex Asclepiade cõmẽdauit: Succi papaueris drach. ij. croci drach. ß. cũ lacte muliebri, aut bubulo, aut caprillo trito, ac adiecto pane interno diligẽter leuigato, vt molle cataplasma fiat, & rosaceo admoto mollito. Dolore sedato, partes refouendę erũt calefacientib. medicamentis. R Bulbi.] *βόλβος ἄγριος, siue cepa syluestris ad articulorum dolores conducit, inquit Dioscor. podagris cũ melle & per se prodest.* S Cortex mali punici.] *Græcè ῥοὰ vel ῥοιὰ, Latinè pomum Punicum, malum granatũ: cuius putamen siue cortex σίδιον dicitur, nobis verò malicorium. Flores porrò eius Cytini dicuntur. Similem vim habẽt acini, σίδια & cytini, hoc est, astringentes sunt, & exiccantes. Ex mali Punici corticibus, rhu, & semperuiuo, vino probè decoctis accurateq; leuigatis, ac cum farina hordei mixtis medicamentum commendat Alexan. in podagra ex sanguinis copia excitata.* T Ψύλλιον.] *Græcis & in officinis dicitur, Latinè pulicaris, de cuius temperamento Gal. lib. 8. de Facult. simpl. medic. ita dixit: ψύλλιον semen habet admodum vtile, ex secundo refrigerãtium ordine, in desiccando verò & humectando, medium quodammodo est, & symmetrum. Dioscorides: Vis ψυλλίῳ refrigeratoria. Cum rosaceo aceto, aut aqua illitum, articulorum doloribus prodest. Plinius, vis ad refrigerandum ingens. Semen in vsu. Omnibus articulorum morbis salutare est: huius semen madefactum in aqua, admistis in heminam seminis duobus resinæ colophoniæ cochlearibus, thuris vno. At si semen psyllij in aqua feruenti maceretur, & diligenter subigatur, viscosumq; fiat, & hordeaceæ farinæ permisceatur, mirabiliter podagricos dolores mitigabit, feruorem & ardorem doloris extinguet, & affecta loca ad temperiem bonam reducet, vt liquet ex Alexandro, Aetio & Paulo.* V Thus.] *Græcis λίβανος, Officinis olibanum dicitur. Est autem lachryma ex suæ arboris Arabicæ atque Aegypti cortice emanans, Libanotus quoq; vocata. Dioscor. lib. 1. cap. 70. in Arabia, quæ ideò thurifera appellatur, gigni tradit, in qua Sabæi, propter thuris fertilitatem clarissimi olim habiti sunt, vt ex fontibus poëtarum, cùm Græcorum, tũ Latinorũ, nimirum Homero atq; Virgilio, demonstrari potest. De thure Galenus*

tenus in emplasticis medicamentis, Methodi 5. Nos in initio huius actus recensuimus, velut ingredientibus alijs, quæ hîc ad memoriam reuocari velim. X Ellebori radix.] *Huius duo sunt genera, ἐλλέβορος λευκὸς, albus, & μέλας, niger, melampodium. Vtrumq; Latinè veratrum satis notum, sed sola radice, quæ in vsu medico frequenter venit. Prodest articulorum doloribus correptis & resolutis, podagricis & ischiadicis, inquit Plinius.* Υ Nitrum.] *Græcorum nitrum, albũ antiquis frequens fuit, & rei medicæ vtile. natiuum & factitium, sicut authoribus Dioscoride lib. 5. cap. 78. & Plin. lib. 31. cap. 10. ostenditur. A' sale nitro nostro non multùm differt.* Z Telis.] τῆλις. i. *fœnugræcum. Plinius & Varro testantur hãc frugem siliciam & siliculam Romanos magis, q̃ fœnogræcum appellasse. Columella eam simpliciter siliquam dici ait. Plinius lib. 24. cap. 8. eius recenset vtilitates in medicina, dicitq́ue mederi podagræ, chiragrę, articulisq́;. Si ex pituitoso humore sit podagra, & dolor vehemens ortus fuerit, cataplasmate mitigante vti oportet, quale est ex farina fœnugræci ex aqua mulsa, aut vino tenui decocto, modico oleo nardino adiecto.* α Κολλάμφακος.] *dictio composita, ex κόλλα. i. gluten siue glutinum, qua dictione Latini tantùm vtuntur in eius cõpositis. Et φακὸς. i. lens. Hinc Phacinus panis & Phacossus dæmon. Sunt glutini multa genera, quæ in medicina locum habẽt, & quædam ex farina parantur. Farinæ autẽ tot sunt genera & tam diuersa, quot & quàm varia semina sunt, vnde conficiuntur.* β Et gyrine.] *Gyrini informes dicuntur ranarum partus, quod scribit Theon 1: ἀδάπλαστα γεννήματα, καὶ ἄποδα, quando vrsarum more pariant ranæ. Hinc in prognosticis Aratus:*

Αὐτόθεν ἐξ ὕδατος πατέρες βοῶσι γυρίνων. *id est,*

Inde gyrinorum clamant per stagna parentes.

Itidem Aristoph. citante Suida: οἷον πατέρες βοῶσι γυρίνων. i. Quemadmodum patres clamãt gyrinorum. Plin. lib. 9. cap. 51: Pariunt, inquit, ranę minimas carnes nigras, quas γυρίνους vocant, oculis tantùm & cauda insignes, &c. Sic autem dicuntur à figura corporis in gyrum orbiculari, quò fit vt mira celeritate se quò velint voluant, versentq́;: quemadmodum testatur Hesychius, & quisquis is fuit, qui scripsit Etymologicon Græcarum dictionum.

dictionum. Porrò cũ ranæ tribuitur loquacitas, quæ ſtoliditatis ſolet eſſe comes, minimũ mentis eſſe oportet gyrinis, quos vix deprehendas eſſe animal, niſi mouerẽtur. vnde apud Platonem in Theæt. prouerbiali figura: ὀδὺν βελτίων βατράχου γυρῖνος. i. Nihilo rana gyrina prudentior. γ Galla cupreſſina.] *Eam multæ arbores producũt, ſed præſtantiſſimas δρῦς quercus, quæ etiam glandes producit, item & viſcũ. Ex Syria præcipuè aſſertur, parua, rotunda, perforata, atramento ſcriptorio conficiendo aptiſſima. Habetur Anconę in Italia, & Caſtello albo in Hiſpania. De ea Dioſc. lib. 1. cap. 123. Gal. lib. 7. de Facul. ſimpl. med. Græcè κηκὶς dicitur.* δ Panis hordeaceus.] *κρίθη, hordeũ: ex eo panis, polenta, quam Græci ἄλφιτον nominant, & ptiſana medicamenta veterib. vſitatiſſima, conficiũtur. Farina hordeacea cũ fico in mulſa aqua decocta, inflammationes diſcutit. Podagricis inflammationib. cum cotoneis aut aceto prodeſt. γύψος, Dioſcoridi eſt farinæ pollen. i. flos, è verbo polleo, q. hordei ſiue tritici portio præſtantiſſima ſit. Marcellus Dioſcoridis interpres dicit, pollinẽ eſſe tenuiſſimũ pulueręſubtilioremq; farinæ partem, qualis circa molas plerunq;, & loca in quib. panis pinſitur, parietib. hærens inuenitur.* ε Braſſicæ crudæ folia.] *κράμβη ἡ ἥμερος, Braſſica ſatiua vulgo caulis, cuius ſunt aliquot genera. Eſt vnũ minutiorib. caulibus, & tenuioribus foliis, flore luteo, Galli* Choux rouges *dicunt, Dioſcor. Braſſicæ ſuccus cũ fœnigræci farina podagricis & articulorũ doloribus correptis illitus prodeſt. Braſſicę folia per ſe aut cũ polenta trita omnibus inflammationib. conferunt. Plinius: Podagræ aũt morbisq; articularijs illinitur, cũ rutæ, coriandri & ſalis mica, hordei farina. Aqua quoq; eius decocta neruos articulosq; mirè iuuat. Scribit inſuper à podagra liberatos edendo braſſicam, decoctæq; ius bibendo. Quidam eius ſuccũ ex aceto, vel cũ fœnogræco articulis, podagriſq; imponunt. Ad coxendicũ dolores cũ adipe peruetuſto. Plura de braſſicæ virib. vide apud Catonem de Re ruſtica, cap. 157. L. Apuleius de Virtut. herb. Herbæ braſſicæ ſyluaticæ folia cum axungia vetere piſata, & cõmixta quaſi malagma inducitur linteolo groſſo, aut in aluta, & imponitur podagræ. Quòd ſi vetuſtiſſimus dolor fuerit, eò magis efficacior erit. Cinis crematæ radicis braſſicæ, eiusq; coliculorũ cũ axungia il-*

gia illitus, multis fuit præsidio, vt inquit Paulus. Conuenit autẽ si pituitosus influat humor. ζ Gypsus.] *Gypsum ex lapide quodã candido in Burgundia superiori multis in locis coquitur, atq; etiam è terra eruitur. Arefacit, & est emplasticum, ac reprimit, maximè si misceatur Gari liquamine ex salmuria saliti piscis, Gari apud Græcos dicti. Id salmuriã vocamus. i. ius salsum, muriam salsuginẽ, in qua pisces & caro seruantur. Et Gypsum & Garum ἰσχιαδικοῖς & coxendicis dolori infunduntur.*

η Stercora capræ syluestris.] *Caprarũ præsertim in montibus degentium σπύραθοι vel σπύραθα. i. baccæ, globuli acrem & discussoriam vim habent induratorũ maximè tumorũ. Cum posca & farina hordeacea fimus caprinus diuturnos tumores discutit, quod Galenus sui experientia docet. Idem inquit, eo vsus sum ad genu tumorẽ habens inueteratũ, & ægrè solubilem, iusso fieri cataplasmate ex farina hordeacea per oxycratũ, indito videlicet hoc stercore, & mirificè homo ille fuit adiutus. Cum axungia verò impositum his, qui podagra tentãtur, auxilio est, vt inquit Diosc. lib. 2. cap. 72. vbi vtilem, Arabicam dictam, vstionem Ischiadici videbis. Fimi caprini cinerem cũ axungia vetere, podagris auxiliari, author est Celsus.* θ Fimus hominis.] *ἀνθρώπου κόπρος, humanũ stercus, vt posteritatis memoriæ prodidit Gal. lib. 10. Simpl. med. vim habet vel maximè digerentem, ab inflammatione vindicat, & obiter intumescere non sinit. Verùm abominandum est ob fœtorem.* ι Farina fabarum.] *De fabis Gal. lib. 7. de Fac. simpl. med. Erasmus noster in adag. Chil. Sunt enim frigidæ & siccæ. In podagricis, inquit Gal. ea sæpenumerò vsi sumus ex aqua decocta, deinceps adipẽ suillum admiscentes. Fabalium etiam siliquarũ cinis, ad coxendices, & neruorum veteres dolores, cum adipe suilli vetustate prodest, vt inquit Plin.* κ Flos quoq; lapidis Asij.] *Asii historiam, & vires descripsit Gal. lib. 9. Simpl. med. Est lapis, inquit, in Asso proueniens, quem ob id ipsum Assion cognominant: Innutritur ei quiddam farinæ tenuissimè adsimile, qualis in pistrinorũ parietib. adhærere visitur. Appellant hoc medicamentum petræ Asiæ florem. Troadis est Assus, vt Plin. lib. 26. cap. 17. author est. Generationem floris nasci ex rore maris vel aspergine, ac Sole indurari idem Galenus existimat. Podagrici*

eo in-

eo iuuantur. Hic lapis idem videtur esse qui & Sarcophagus, de quo Plin. lib. 26. cap. 17. & lib. 2. cap. 96. Cels. lib. 4. cap. vlt. in cura prodagræ. Aetius lib. 7. cap. 39. Oribas. synops. lib. 2. cap. Cardan. lib. 5. de Variet. rer. λ Rubetas.] φρυνὸς ἢ βάτραχος ἕλειος κῶφος. i. *Rubeta rana palustris muta, quã quidam bufonẽ vocãt. Terrestris nocẽtior, magisq; lethifera est, q̃ palustris. Acopon ex rubetis ad podagricos, arthriticos, ischiadicos describitur apud Aet. lib. 12. c. 44. Plin. & Marcell. aiunt, podagris prodesse ranæ rubetæ exustæ cinis.* μ Aranei mures.] μυογάλη *compositũ est vocabulum ἐκ μυὸς καὶ γαλῆς. i. ex mure & mustela. Dicitur & μυγάλη, vt hic. De eo Aet. lib. 13. cap. 14. colore similis mustelæ est, magnitudine autem muris, os oblongũ habet, caudam exiguã, dentes tenues.* ν Lacertas.] Σαῦρος ἢ σαῦρα *in vsu medico habetur etiã, vt docti norũt medici, chirurgicive. Ischiadicis prodesse dicit Plin. lacertam viridem in cibo, ablatis pedibus, intraneis & capite.* ξ Mustelas coquunt.] *De ea legito Gal. lib. 11. de Facult. simpl. med. vbi mustelam, pro podagricis & arthriticis nunq̃ cõbusisse fatetur, de qua quidam tradiderũt, cinerem eius aceto illitũ podagricos iuuare, & arthriticos, quippe cui insit vis discutiendi. Diosc. lib. 2. cap. 24: Cremata in fictili podagricis confert, cinere ex aceto illito.* γαλὴ κοτοικοίδιος *mustela vulgaris. Mustelæ viuæ combustæ cinis cum oleo rosaceo & aceto penna illitus, podagricis prodest. Marcell. & Plin. qui addit, vel si cera & rosaceum admisceatur. Mustelæ sanguis cum plantagine illitus, podagras lenit, Plinius. Neruos contractos remollit, & articulorum dolorem soluit, Isidorus.* ο Ranas.] βάτραχος, *notissimũ animal, cuius species sunt plures. Oleo de ranis multi vtũtur in podagra. Plin. & Georg. Pictor.* ϖ Hyænas.] *Hyæna habetur in Africa corpore nõ minore q̃ lupus est, cuius caro cocta cũ oleo iuuat podagricos & iuncturarũ dolores ex frigiditate. Cocta cũ aqua, cui insideat in solio seu cupa podagricus & arthriticus, plurimũ prodest: Rasis et Albert. Vituli marini, aut quod melius est, hyænæ pelle facta calciamẽta, si qs in quotidiano vsu habuerit, efficaciter podagræ morbo carebit. Marcell. Hyænæ fel cum lapide Asio prodest podagris.* ρ Τραγέλαφος.] *Animal hirco et ceruo simile, nascitur in Arabia. Diod. lib. 3. ab Aristotele dicitur*

Hippela-

Hippelaphus. σ Vulpeculas.] ἀλώπεκας, *pulmo in vsu quotidiano est medico, quiū ex eo Loch Officinæ cōtra pectoris vitia paratū habeant. Plinius: Podagris vulpes decocta prodest. Oleum vulpis discoctæ vtile est arthriticis & podagricis, inquiūt Haly, & Rasis. Est etiam vnguentum vulpinū apud Nicolaum Myrepsium admodū vtile ad podagricos & arthriticos dolores.*

τ Cuius metalli.] *Non solùm ab ipsis fodinis metallica & fossilia medicamēta habentur, sed etiā à fornacibus, vbi metalla funduntur. Nam ibi & diphrygē, & pompholygem, & spodiū & cadmiam, & argenti spumā, & alia nonnulla habemus.*

υ Humor, lachryma.] *Succi in medicina admodū necessarij sunt, & nō solùm ab herbis eliciuntur, sed etiā à radicibus, vt Cyrenaicus, & glycyrrhizæ. Ac fructibus malorū punicorum, citrinorū, limonū, ex myrti baccis, iuglandibus, moris, pyxacantha, ligustri baccis, & acacia. Item omphaciū. De his vide Galenum lib. 6. de Medic. compos. secundū locos. Adhæc habentur varia liquorū genera, quæ quamplurimis ex plantis distillant ac defluunt, quorū alij gummi, alij resinæ, alij lachrymæ vocātur. In gummi genere sunt opoponax, laser, ammoniacū, sagapenū, euphorbium, galbanum, bdellium, myrrha, thus, opopalsamum, sarcocolla, styrax, & id genus alia. In resinarū verò censu sunt: Therebinthina, lentiscina, strobilina, pinea, picea, larigna, & abiegna. In lachrymarum denique numero sunt lac, quod ex papauerū vasculis excipitur, propriè opium appellatū, scammoniū, quod ex thapsia fluit, tithymalorū omnium lac, cancamū, tragacanthæ lachryma, quiq; defluit ex vitibus liquor, ex pruno, amygdalo & ceraso. Manna cœlestis est quidā ros siue liquor suauis, qui ex aere veniens sublucanis temporibus, arborū ramis, & frondibus, herbis, lapidibus, & solo interdū inuenitur hærere, qui breui temporis curriculo coalescens, grumosus in gummi morem efficitur.* φ Adeps.] στέαρ. *De adipibus, seuis & pinguedinibus, quæ in medicum vsum veniūt, copiosè & abundanter locuti sunt Dioscorides lib. 2. cap. 69. & Galenus. Vtimur autem pinguibus pro leniēdis, ac sedandis doloribus, emolliendisq; tumoribus.* χ Cruor.] Αἷμα *de sanguine Galenus statim in initio libri* 10. *de Simplicium medic. facult. Dioscor. li. 2. cap. 70.* ψ Medulla.] μυελός. *De medullis nihil quicquam*

melius aut elegãtius dici poteſt, quàm quod Galen. de illis ſcriptũ reliquit, lib. 11. de Facult. ſimpl. medic. Medulla mollit indurata corpora, ſiue duricies ſit in muſculis, vel neruis, quos νεῦρα vocant Græci, ſiue connexiones artuum ſint adfectæ, ſiue exta patiantur. Ex experientia ceruinæ primas tribuit Gal. ſecundas bubalæ, poſtremas hircinæ: è dorſi ſpina meliorem iudicat atq; hyberno tempore adſeruandam docet. ω Lotium.] οὖρον, melius ὄρον, vrina: frequenter hodie vrinæ vſus in re medica habetur, quia abſtergẽdi vires obtineat. De vrinis Dioſcor. lib. 2. cap. 74. Gal. lib. 10. ſimpl. med. A Merda.] κόπρος, σκατὸς vel σκατὸς, κόπρος κόπρημα, ἄφοδος, βόλβιτος. ſimus ſtercus. Inter fomenta podagræ eſt ſimus pauonum, qui (vt refert Hieronymus in 2. contra Iouinianum) podagræ feruorem mitigat. Simus bouis, inflammationibus conducit, & cum aceti fece podagris auxiliatur. Columbinum ſtercus vehementer etiam ſui experientia Galenus commendat. Ad coxendicis dolores, ad podagricas & arthridicas affectiones, ſi nulli dum nodi vel tumores extiterint, conducit. De humano & caprino ſtercore, cùm ſatis ſuperq́ue antè diſſeruerimus, non eſt quid amplius addendum exiſtimem. Refert Plinius pluribus malagmatibus eos vti, qui podagræ morbo laborent. Ea peculiari epitheto fœtida dicuntur, cùm ſint omnia ferè talia, meritoq́ue dixit Hippoc. in. lib. de Flatibus, Medicinam artem eſſe ſordidam, cùm medicus res fœdas, fœtidasq́ue tractare cogatur. Medici autem cùm multorum animantium, tum hominis etiam excrementa non illinunt ſolùm, verùm in potione miniſtrant in morbis. Hinc medicorum & Aeſculapij apud comicorum lepidiſſimum Ariſtophanem in Pluto σκαθοφάγος, id eſt, merdam comedens epitheton, qui olim, vt humoris peccantis naturam deprehenderent, ſudores in balneis ſtrigili exceptos, & aurium ſordes deguſtabant: non minus quàm veterinarij medici, equorum ſtercora. Vide Hippoc. lib. 5. Gal. lib. 3. de Locis affectis. B Lac.] Galen. lib. 10. ſimpl. medic. refert experientiam de lacte & caſeo in arthritico. Propriè autem ad tophos facit vetuſtiſſimus, acerrimusq́ue caſeus cum ſuillæ carnis præpinguis, ac veteris decocto contritus, & ſuperimpoſitus ex omnium ferè medicorum Græcorum conſenſu.

Γ Bibunt

Γ Bibunt alij numero quaterno Pharmacum, &c.] *Arbitror decocta intelligere, quæ pluribus assumuntur dosibus appetente diluculo: interdum etiam vesperi, præsertim vbi frequentem exhibitionem ægrotanti nullam afferre molestiã, aut eandem morbum ipsum requirere, compertum habemus. Dosis est pondere trium, quatuor, plurium aut pauciorum vnciarum, pro morbi aut ægrotantis ratione: & dicitur à Græco δίδωμι, quod est, dare. Hac voce nos vtimur proportione simplicium medicamentorum. Decoctorum autem varia sunt genera, quædam enim ad concoquendos tantùm, & alterandos humores vsurpantur, quædam verò non tantùm in hoc vt concoquant & alterent, sed & vt simul purgent, aliosq; multos effectus in diuersis partibus corporis præstent, adhibentur, & magistralia dicuntur, siue mixta. i. simul concoquentia, & purgantia. Sunt etiam nonnulla quæ priuatim purgantia vocãtur decocta. Parantur autem maximè è stirpium radicibus, foliis, floribus, surculis, fructibus, seminibus, corticibus, & lignis, & ex aqua iustæ quantitatis coquuntur, donec tertia pars, aut dimidium absumatur. Decocta exprimuntur & colo transfunduntur, & mox seu inutilia abiiciuntur. Liquor saccharo aut melle dulce redditur, idemq; oui albo purificatur, & quibusdã odoramentis suauius fit. Extant aliquot exempla decoctorum, concoquentium, alterantium, mixtorum & magistralium apud Mesuẽ & Leonhartum Fuchsium de Compositione medicamentorum lib. 3. Sunt autẽ Græcorum medicis duo protrita potionũ vocabula, nẽpe ἀπόζημα. i. elixatio, decoctũ, à Græco verbo ἀποζέω, quod est, deferuesco. de quo Dioscor. li. 2. c. 185. Et ἀπόῤῥυμα. i. delutũ aut infusum. Est autẽ dilutũ, aqua, vinum, aut alius humor, in quo herbæ, aut radices vel aromata maduerint, quibus exẽptis relicta eorũ vi in aqua vel vino, id ppriè dilutũ vel infusionẽ dixeris. Euacuationes autẽ lenitiuas & moderatas siue per sedẽ factas, siue per vomitũ, veteres συμμισμοὺς vel συμμιάσματα siue σύμμιας vocant. Galen. in lib. 2. Hippoc. de artic. Hinc συμμισεῖν. i. purgare decocto & potione. Herodotus συμμαίζασι, purgant se.* Δ Alius bibens sacram.] *ἱερὰν ita nominarũt Græci, quasi sacrã, ab operibus & facultatibus suis diuinis & mirabilibus, aut certè quasi magnã. Magna itaq; est,*

propter excellentes suas facultates. Iisdē picra, vt hodie etiā vocabatur. i. *amara, ob aloën, quæ mirificè amara est, & magna copia eius compositionē ingreditur. Extant eius confectionis diuersæ compositiones, quæ ab autoribus ferè nomina traxerunt, scilicet Ruffini, Galeni, Hermetis, Constantini, Abbatis, Hieralogadij,* &c. E Carminibus.] *Incātationibus. Virg. Eclog. 8:*

Carmina vel cœlo possunt deducere lunam.
Carminibus Circe socios mutauit Vlyssi:
Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis.

Irrepsit hoc incantationis & maleficij genus in medicinam, habuitq́; olim & adhuc hodie habet, suæ artis, sub medicinæ prætextu suos pfessores, quos Plato lib. de Rep. 2. Agyrtas, ariolos & vates nominat, q ante diuitū ianuas, stipem petituri, oppidatim quæstus causa oberrabāt, & diuina quadā virtute, carminibus & sacrificiorum mysterijs se morbos infligere, inflictos quoq; curare: & si quid sceleris à diuitibus, aut eorū proauis esset cōmissum, id magica sacrificiorū celebritate suffimētorumq; odore expiare, eorumq́; inimicos tā fontes, quàm innocētes ἐπῳδαῖς, id est, *carminibus oblædere posse gloriabantur. Quos non tantùm argutè, sed piè & sanctè diuinus Hippocrates in libello de Sacro morbo, siue comitiali ita redarguit, & impietatis accusat. Qui, inquit, lustrationibus & magicis incantamētis morborū affectiones depellere se iactitant, hi victus indigi, verba eorū ad Dæmoniū referunt, vt quiddā se ampliùs scire vulgo ostentent, & homines decipiant. Expiant enim morbo correptos, sanguine & sceleribus inquinatos, iniustos & intoxicatos: ac expiamenta alia sub terrā defodiunt, alia in mare proijciunt, alia ad montes desertos, ne quis ea contrectet, asportāt. At Deus (inquit) q maxima ac sceleratissima peccata purgat, nostra est liberatio. Qui certè sui Filij natiuitate & immolatione, nos à cruento Dæmonum cultu & potestate liberauit.* Z Iudæus excantat.] *Iudæos perfidos incantationibus curare morbos, sunt q putāt, at ego illos nihil nō audere video, quo ab afflictis ægris per fas & nefas pecuniā emungant. O sceleratū pecuniæ aucupium, quid nō mortalia pectora cogis audere? Quos non obsecro morbos curare, quæ demq; præstigia & intempestates, herbarū, radicū, lapidumq́; viribus, sub statu lunæ & stellarū ortu adapta-*

adaptarũ, sese nõ efficere posse promittãt? His fascinare, his dæmones cogere, his denig; iratũ Dei numen litari posse, perfricta fronte nugantur. H A fonte remediũ.] A thermarũ lauacris, quæ vt Plutarchus ait, lib. de Igne & Aqua, ἀκέσματα, καὶ ἀναθὰ ἰατρεῖα δαίδηλα. i. salutaria, & ad morborum medelam efficacia, quarũ aliæ per simplices tantũ mineras, vt alumen, sulphur, plumbũ, chalcitida aut ferrũ, suas derivãt scaturigines, quarũ medicas vires Paulus lib. 1. cap. 51. Aegineta & Vitruuius breuiter perstringunt Θ Nil nisi plorare.] Notum est Græcos ita loqui solitos, vt plorare iuberent eum quẽ à se cõtumeliosè dimitteret, & plurib. annotauimus in puerbio, Præter plorare nihil. Aristophanes in πλούτῳ: Ἐγὼ μὲν οἰμώζειν λέγωσι: & infrà: κλαύσειν ἐγώ γέ σοι λέγω. Lucianus vsus est hac voce in primo Necricorũ dialogo: & in Somnio seu Gallo. I Irritãtibus iracũdior.] Tale est mulierũ ingeniũ, quibus iratis si repugnes, magis prouoces, nec sine tuo malo discedas. Sic Plautus:

Bacchæ Bacchanti si velis aduersarier,
Ex insana insaniorem facies, feriet sæpiùs,
Sin obsequaris, vna te soluas plaga. *Sic quantò obnitẽtibus est asperior podagra, tantò stabilior in ratione manentibus indulget.* K Aten enim.] Ate dea noxæ, damni & turbarũ, quę δυσαρή τε καὶ ἀρτίπους, id est, valida & velox, lõgè antè præcurrit, & tã multa fusicitat mala, vt ijs sanandis λιτὰς ponè sequentes nunquam sufficere possint. Λ Podagram vocant.] Solet enim articularis morbus plerung; ab humore calido & frigido ex capite præcipuè distillante oriri, vt Hippocrates diuinus ille scripsit: qui si ad pedes descendit, & eos infestat, podagra dicitur: si ad manus, chiragra: si verò ad vniuersum corpus, Arthritis morbus. i. articularis absolutè appellitatur. Dolorem affert, idq; alijs cum ardore, alijs cum algore. Eo diuites & otiosi præcipuè infestantur. Dicta est autem podagra, quòd pedum vsum impediat, pedicæ, tendiculæ. i. laquei more, quo animalia capiũtur. Græci enim ποδάγραν, laqueũ appellãt, quasi ποδὸς ἄγρα. i. pedis captura. Podagra ab Horatio in epist. lib. 1. Cessans morbus dicitur, quòd longus & aduersus remedia contumax, & difficilis curatu, vel effectu, quia tardet, & cessare cogat:

Dictaq; cessantem neruis elidere morbum
Sulfura contemni, vicus gemit, inuidus ægris.

Elidere neruis. i. depellere è neruis. Baiæ molestè ferunt sulfura. i. aquas sulfuratas, quæ dicuntur valere ad podagram leuandam, contemni & pro nihilo putari. Podagra etiam canes laborant. Aristot. lib. 8. Animalium cap. 22.

CHORVS.

Dimetri Anapæstici.

Χο. ἀδαμάντινον ἦθος ἔχουσα κόρα,
πολυσθενὲς, ὀβριμόθυμε θεὰ,
κλῦε σῶν ἱρῶν μρόπων ἐνοπάς.
μέγα σὸν κράτος, ὀλβιόφρον Ποδάγρα,
τὰν καὶ Διὸς ὠκὺ πέφεικε βέλος·
τρομέει δέ σε κύμαθ' ἁλὸς βαθείης,
τρομέει βασιλεὺς ἐνέρων Αἴδας,
ἐπιδεσμοχρὲς, κατακλινοβατὲς,
κωλυσοδρόμα, βασαναστραγάλα,
σφηροπρησιπύρα, μογιαψεδάφα,
δοιδυκωφόβα, γονυκλαυσαγρύπνα,
πρικονδυλοπωροφίλα,
γονυκαμψεπίκυρτε Ποδάγρα.

O' nympha [aa] ingenium adamantinum habens,
Multipotens, animo dea valido,
Audi vota tuorum supplicũ.
[bb] Magna potentia, vis tua magna,
O' regina [cc] opulenta Podagra,
Quam [dd] Iouis horret pernix telum,
Quamq; profundi [ee] fluctus pelagi
Trepidant, quàm quoq; trepidat, [ff] sceptra
Qui [gg] gerit infera [hh] Stygius Pluton,
O' [ii] gaudẽs nodis, lectigrada,
[kk] Cursiuetãs, [ll] talorum tortrix,
Calcicrematrix, malehumi tanga,
Ossitremenda, genufraga, pernox,
Articulos cruciandi cupida
Curuigenuflexa, potens Podagra.

GILBER-

GILBERTI COGNATI

ANNOTATIONES.

aa INGENIVM adamantinū.] *Nulla vi domabile, inexorabile, implacabile & infatigabile. Adamātis enim lapidis incredibilis est duricies. vnde qcqd inuictū atq; inexpugnabile & implacabile est, id adamātinū vocamus. Idē Lucianus in Pseudomante, mentem adamantinam dixit. b b* Magna potentia.] *οὗ κράτος ἐστὶ μέγιστον.* i. *cuius potentia est maxima. Homericū hemistichiū. c c* Opulēta podagra.] *Iuuen. sat.* 13:

—pauper locupletem optare podagram
Ne dubitet Ladas—. *Fuit autē Ladas miræ pernicitatis pauper. Podagra diuites & otiosi pręcipuè infestātur & vexātur, rarò pauperes inuadit, vnde rectè Græcus poëta eā μισοπτωχὸν.* i. *odio habentē pauperes, appellat. d d* Iouis pernix telū.] *Fulmē supremi Iouis gestamē est, quod ciere cōfixit vetustas & velocissimæ celeritatis est: hinc fulminis ocior alis, apud poëtas. Statius:* Ilicet igne Iouis lapsisq; citatior astris. *e e* Fluctus pelagi.] *Neptuni, cuius hoc cognomē fuit, Pelagæus. f f* Sceptra infera.] *Inferorū regnū. Nā apertissimè sceptro siue virga regnū intelligi, illud in diuinis literis ostēdit, qd sceptrū de manu Iudæ nō auferendū pollicetur Dominus, donec veniret, q mittēdus erat Christus. g g* Gerit] *Regit. h h* Stygius Pluton.] *Pluto inferorū deus Stygius dicitur, à Stygia inferorum palude. i i* Gaudens nodis.] *Nodosa ab Ouid. & Horat. appellatur, ab alijs lapidosa, ꝑpter tumores, q in modū lapidis indurant̃. k k* Cursiuetās.] *Velocitatis aduersatrix. Podagra. n. maximè velocitas impedit̃, & ideo ab Hor.* 1. *ser. sat.* 9. *tarda dicitur. Item à Catullo:* Aut si aliquem meritò tarda podagra secat. *A Mantuano tardigrada:*

Tu quoq; tardigradam tactu sanare podagram.

l l Talorum tortrix.] *Hæc dea propter varios effectus varijs epithetis & nominibus celebratur. Extat epigramma Græcum eleganter podagræ originem describens:*

λυσιμελοῦς βάχου, καὶ λυσιμελοῦς ἀφροδήτης
γεναῦται θυγατὴρ λυσιμελῆς ποδάγρα: id est,

Soluere mēbra solet Bacchus, solet & Venus ipsa
Soluere & ex illis nata podagra solet.

Ita vt ex Baccho deo membrorum dissolutore, & Venere dea membrorum dissolutrice, filia podagra nascatur, membrorum dissolutrix. Idem Lucianus in Somnio seu Gallo, scribit podagram ex intemperantia nasci.

Trimetri Iambici.

PERSONAE.

Nuncius, Podagra, Medici, Tortores.

Αγ. δέσποινα, καιρίῳ γὰρ ἥντη ἐς ποδὶ,	NVN. *Domina peropportuna te fers obuiam:*
ἄκουε· ἔπος γὰρ οὐκ ἐτώσιον φέρω,	*Audi, neq; enim tibi nunciũ fero* [a] *friuolum,*
ἀλλ' ἔστι πρᾶξις τῶν λόγων συνέμπορος,	*Sed socia verbis ipsa res adiungitur.*
ἐγὼ γὰρ, ὡς ἔταξας, ἠρέμῳ ποδὶ	*Nam ciuitates, vt statueras vndiq;*
πόλεις ἰχνεύων, πάντας ἠρεύνων δόμους,	*Lento pede vestigans, tibi scrutabar domos*
μαθεῖν ποθῶν, εἴ τις σὸν οὐ τιμᾷ κράτος·	*Cunctas, vt aduerterẽ si quis tuam*
καὶ τῶν μὲν ἄλλων ἥσυχον εἶδον φρένα	*Potentiam non debito more coleret,*
νικωμένων, ἄνασσα, σᾶν βίᾳ χρῆσιν,	*Aliosq; tuarum vi manuum sat repperi*
δύο δὲ τώδε φῶτε, τολμηρὼ θράσει,	*Regina domitos, mente bona quiescere.*
ἐφραζέτην λαοῖσι, καὶ κατωμνύτην,	*Isti sed audaces duo, confidentia*
ὡς οὐκ ἔστι σὸν κράτος σεβάσμιον,	*Freti sua non desierunt dicere*

Ac deierare, vim tuam venerabilem

Non

ἀλλ' ἔκβολον βροτῶν σε θήσουσιν βίου	*Non esse, sed exortem volunt mortalium*
διόπερ κραταιῶς συνοχμαίας δεσμῷ πόδα	*Te generis ac vitæ. Religans igitur pedes*
πεμπταῖος ἥκω, στάδια δὰ νύας δύο.	*Mox fascijs, vehementer approperans, die*
Π. ὡς κραιπνὸς ἔπτης ἀγγέλων ὤκιστέ μοι,	*Iam deniq; quinta veni, lassus itinere.*
τίνος δὲ καὶ γῆς ὅρια δυσβάτου λιπὼν,	*Nam tota fermè duo stadia pertransij.*
ἥκεις; σαφῶς μήνυον, ὡς ἴδω τάχος.	POD. *Quàm subitus ades, ô nuncie velocissime?*
Αγ. πρῶτον μὲν ἔλιπον πεύτε βαθμῶν κλίμακα,	*Sed cuius obsecro regionis terminos*
ξύλων τρέμουσαν δαλύτοισιν ἁρμογαῖς,	*Duros & inuios reliqueris, explica,*
ὅθεν με δέχεται κορδυβαλλῶδες πέδον,	*Clareq; refer, vt celeritatem intelligam.*
σκληροῖσι τρῶτοῖς ἀντερεῖδον κρούμασιν.	NVN. *Quinq; graduũ scalas reliqui primitùs,*
ὅπερ δὰ νύας ἴχνεσιν ἀλγινοῖς ἐγὼ,	*Tremulas quoq;, luxatis trabium compagibus.*
ἐστρωμένην χάλιξιν εἰσέβην ὁδόν	*Deinde sternax me excipit mox area,*
καὶ δυσπάτητον ὀξέσι κεύτροις λίθων.	*Duris renitens ad pedes impulsibus.*
μεθ' ἣν ὀλίσθω περιπεσὼν λείας ὁδοῦ,	*Quod iter vbi confeci grauibus vestigijs,*

Stratam silicibus ingrediebar semitam,
Ituq; scrupulis acutis asperam,
Hinc incidens in lubricam & planam viam,

ἔσπευδον εἰς τὸ πρόσθε, διάλυτος δέ μου	Dum propero progredi, solutum retrahit
ἔσυρεν ὀπίσω πηλὸς ἀσθενοῦ σφυρὰ,	Calces malè firmas illicò cœnum retrò,
διὴς πρῶντι νότιος ἐκ μελῶν ἱδρῶς	Quà transeunti liquidus è membris mihi
ἔῤῥει, βάσιν μου φθορὰν ἐκλυομένῳ.	Sudor fluebat, æger vt fessum gradus
ὅθεν με δέχεται πᾶν δέμας κεκμηκότα	Deficeret: inde lassus omni corpore,
πλατεῖα μὲν κέλευθος, ἀλλ' οὐκ ἀσφαλής.	Latam quidem, ast tutam minus insisto viam,
τὰ μὲν γὰρ ἔνθεν, τὰ δ' ἐκεῖθεν ὀχήματα	Varijs & hinc & inde me vehiculis
ἤπειγεν, ἠνάγκαζεν, ἔσπερχε τρέχειν.	Vt currerem cogentibus & vrgentibus.
ἐγὼ δὲ νωθρὸν ἐλαφρὰ κουφίζων πόδα,	Quare celeriter subleuans segnem pedem,
δόχμιος ἔβαινον εἰσόδου πέραν στενὴν,	Transuersus occursum fugiens, cessi loco,
ἕως ἀπὴν πραδράμῃ προχήλατος.	Donec citis quadriga transiret rotis.
μύστης γὰρ ὢν σὶς, ταχὺ τρέχειν οὐκ ἔσθενον.	Mystes enim tuus nequibam currere.
Πο. οὐκ εἰς μάτην, βέλτιστε, πρᾶξις ἡ δέ σοι	PODAG. Non gratis hæc rectè tibi res gesta sit,
ὀρθῶς πέπρακται, τῇ δὲ σῇ προθυμίᾳ	Mi nuncie. tuæ nanq; promptitudini
ἴσαισι τιμαῖς ἀντισηκώσω χάριν.	Parem rependam gratiam precio pari.

ἔσω

Atq

ἴσω δὲ τοι δώρημα θυμῆρες τόδε,
ἑξῆς τριετίας πειράσῃ κούφων πόνων.
ὑμεῖς δὲ μιῤῥοὶ καὶ θεοῖς ἐχθίστατοι,
τίνες πότ' ὄντες, καὶ τίνων πεφυκότες,
τολμᾶτε Ποδάγρας ἀνθαμιλλᾶσθαι κράτει,
ἢ οὐδ' ὁ Κρονίδας οἶδε νικῆσαι βίαν;
λέγετ', ὦ κάκιστοι· καὶ γὰρ ἡρώων ἐγὼ
ἐδάμασα πλείστους, καί γ' ἐπίστανται σοφοί.
Πρίαμος ποδάρκης, ποδαγρὸς ὢν ἐκλείζετο.
Ἔθανε δ' Ἀχιλλεὺς, ποδαγρὸς ὢν, ὁ Πηλέως.
ὁ Βελλεροφόντης, ποδαγρὸς ὢν, ἐκῤῥέρει.
Θηβῶν δυνάστης, Οἰδίπους, ποδαγρὸς ἦν.
ἐκ τῶν Πελοπιδῶν, ποδαγρὸς ἦν ὁ Πλησθένης.
Ποίαντος υἱὸς, ποδαγρὸς ὢν, ἦρχε στόλου.
ἄλλος ποδάρκης, Θεσσαλῶν ἦν ἡτεμὼν,

Atq; hoc adeò gratum tibi sit præmium,
Posthac triennio semel modò leues
Tentare te nostros dolores perferam.
Sed vos scelesti, dijs & inuisissimi,
Quinam, vel à quibus parêtibus editi, (tentiæ,
Audetis obniti podagræ po-
Cuius superare vim nequit
[b] Saturnius?
Heus dicite pessimi: quoniã
[c] heroas ego
Quamplurimos domui, sapientes vt sciunt:
[d] Priamus pede celer ille, canitur podagricus.
Perijt [e] Achilles podagricus ille Pelei.
Et [f] Bellerophontes podagricus me pertulit.
Podagricus & Thebanus erat dux [g] Oedipus,
Et ex Pelopidis podagricus erat [h] Plesthenes:
Et [i] filius Pœantis etiam podagricus (alius celer
Dux præfuit classi. fuit &
Dux Thessalorum, qui simul atq; prælio

Victus

ὃς ἐπέπρε ἔπεσε Πρωτεσίλαος ἐν μάχῃ,
ὅμως ποδαγρὸς ὢν, καὶ πονῶν ἦρχε στόλου.
Ἰθάκης ἄνακτα, Λαρτηάδην Ὀδυσσέα
ἐγὼ κατέπεφνον, οὐκ ἄκανθα τρυγόνος.
ὡς οὔτι χαιρήσοντες, ὦ δυσδαίμονες.
ἴσην πάθησθε κόλασιν, οἷς δεδράκατε·
Ια. Σύροι μὲν ἐσμὲν, ἐκ Δαμασκοῦ τοῦ γένει·
λιμῷ δὲ πολλῷ, καὶ πενίᾳ κρατούμενοι.
γῆν καὶ θάλασσαν ἐφέπομεν πλανώμενοι,
ἔχομεν δὲ χρίσμα πατροδώρητον τόδε,
ἐν ᾧ πρηγοροῦμεν ἀλγούντων πόνους.
Πο. τί δὴ τὸ χρίσμα, καὶ τίς ἡσκευὴ, φράσον.
Ια. μύστης με σιγᾷν ὅρκος οὐκ ἐᾷ φράσαι,
καὶ λοίσθια θνήσκοντος ἐντολὴ πατρὸς,

Victus ceciderat [k] *Protesilaus, præfuit*
Classi, podagricus licet & æger foret.
Ithacæ quoque principem Laërtæ filium
[l] *Vlyssem, ego, non spina necuit trigonos.*
Nunquam ergo gauisuri, ô calamitosissimi,
Pœnā patiamini meritis vestris parem.
MED. [m] *Syri quidem genere Damasceni sumus:*
Multa [n] *fame verò coacti & inopia,*
Terrā & mare peragramus, errantes, vagi.
Habemus autem quod pater vnguentum dedit,
Per hoc mala consolamur ægrotantium.
POD. *Cedò, quod vnguentum? quis illius habitus?*
MED. *Sacrum tacendi ius mihi iurandum datum,*

ὃς

Me talia dicere tibi planè non sinit,
Nec vltimum morientis edictum patris,

Qui

ὃς ἔταξε κεύθειν φῶρμάκου μέγα σθένος,
ὃ καὶ σὲ παύειν οἶδεν ἡγεμωμένην.
Πο. εἶτ', ὦ κατάρατοι, καὶ κακῶς ὀλούμενοι,
ἔστιν τὶς ἐν γῇ φαρμάκου δρᾶσις τόση,
ὃ χρισθὲν οἶδε τὴν ἐμὴν παῦσαι βίαν;
ἀλλ' εἶα τήνδε σύμβασιν συνθώμεθα,
καὶ πειράσωμεν, εἴτε φαρμάκου σθένος
ἐπέρτερον πέφυκεν, εἴτ' ἐμαὶ φλόγου.
δεῦτ', ὦ σκυθρωπαὶ, πάντοθεν ποτώμεναι.
βάσανοι, πάρεδροι τῶν ἐμῶν βακχευμάτων,
πελάζετ' ἄσσον. καὶ σὺ μὲν ποδῶν ἄκρους
φλέγμαινε τῶν σὸς, δακτύλων ποδῶν ἄχρι·
σὺ δ' σφυροῖς ἔμβαινε, σὺ δ' μηρῶν ἄπο,
ἐς γόνατα λεῖβε πικρῶν ἰχώρων βάθος,
ὑμεῖς δὲ χειρῶν δακτύλους λυγίζετε.

Βά.

Qui iussit hanc celare nos vim pharmaci,
Quod sæuientem te quoque scit compescere.

PODAG. *An igitur, ô execrabiles, malè perditi,*
Vllius vsquam tanta vis est pharmaci,
Meam quod inunctum vim sciat compescere?
Sed sine, paciscamur age tali fœdere,
Et experiamur ánne virtus pharmaci
Futura sit superior, an flammæ meæ.
Huc ô seuera statim vndiq; conuolantia
Tormēta, præsides meæ væsaniæ,
Ocyùs adeste, tuq; soleas infimas
Pedum, sub ipsos vsq; digitos vrito:
Tu calcibus insili, profundam tu riges
A' fœminibus ad genua° tabem felleam:
At vos manuum repentè flectite digitos.

TOR.

Βά. ἴδ', ὡς ἔταξας, πάντα σοι δεδράκαμεν.	TOR. *En imperata singula tibi fecimus.*
κεῖνται βοῶντες οἱ ταλαίπωροι μέγα,	*Iacent, miseriq; clamitant grauissimè,*
ἅπαντα γῆα πεσβολῇ στρεβλούμενοι.	*Per omnia torti membra tuis complexibus.*
Πο. φέρετ', ὦ ξένοι, μάθομεν ἀτρεκέστατον,	POD. *Nunc agite, ô hospites, videamus optimè,*
εἰ χρισθὲν ὑμᾶς φάρμακον τόδ' ὀφελεῖ.	*An illitum vos nunc muniet hoc pharmacum.*
εἰς γὰρ ἀφῶς τόδ' ἐστὶν ἀντίξουν ἐμοί,	*Nam si palàm aduersum fuerit illud mihi,*
λιποῦσα γαῖαν, εἰς μυχοὺς εἶμι χθονὸς,	*Mundum relinquens, abditos terræ sinus*
ἄϊστος, ἀφανὴς, πύματα Τρῶτάρου βάθη.	*Subibo, & [p] infimos abyssos Tartari,*
Ια. ἰδοὺ, κέκρισται, κοὐ χαλᾷ φλογμὸν πόνων.	*Obscura & ignota omnibus mortalibus.*
οἴ μοι παπαί γε, τείρομαι, διόλλυμαι,	MED. *En vnximus, leuat neq; dolores tamen*
ἅπαν πέπρωμαι γῆον ἀσκόπῳ κακῷ.	*Podagricus. Heu proh dolor, heu tabesco miser atque pereo.*
οὐ Ζεὺς κραυνοῦ τοῖον αἰωρεῖ βέλος.	*Omnia populatur membra mea [q] cæcum malum.*
οὐδεὶς θαλάσσης τοῖα μαίνεται κλυδών.	*Non Iuppiter fert tale [r] telũ fulminis,*
οὐδὲ στροβητὴ λαίλαπος τόση βία.	*Non vlla sic procella sæuit (æquoris,*
μὴ κάρχαρον πορθεῖ με δοῦγμα Κρβέρου;	*Non impetuosi tanta vis est turbinis.*

An asperos sustineo [s] morsus Cerberi?

Num

μή τις ἐχίδνης ἰὸς ἀμφιδόσκεται,
Num [t] virus Echidnæ membra mea depascitur?
[u] ἢ δμῳδιχῆς ἰχῶσι λιγ]αύρα πίπλος;
An [u] tunica sanie tincta Nessi sanguinis?
ἐλέαιρ' ἄνασσα· φάρμακον γὰρ ὅτ' ἐμὸν,
O dea miserere: nam neque meum pharmacum,
[x] ἔτ' ἄλλο δύσ]αν σὸν ἀναχαιτίσαι δρόμον,
[x] Nec aliud inhibere poterit cursum tuum:
ψήφοις δὲ πάσαις πᾶν ἔθνος νικᾷς βροτῶν.
Victrix sed omnium omnibus es suffragijs.
ΠΟ. παύσασθε βάσανοι, νῦν πόνος μέλῃ τι
POD. Desinite nunc tormenta, dolores cedite:
[y] μιτανοούντων ὡς ἐμοὶ ξὺν μολεῖν.
Mecum quia cœptæ litis illos pœnitet,
γιγνώσκιτω δὲ πᾶς τις, ὡς μόνη θεῶν
Et norit vnusquisque me solam omnium
[z] ἄτεκτος ἔξ, ῥᾳθύμοις οὐ πεύθομαι.
[y] Illachrymabilem & [z] immedicabilem deam.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

[a] Ετώσιον friuolum.] *Inutile. Sic apud Homer. Il. σ: ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης, telluris inutile pondus. & Odyss. υ.* [b] Saturnius?] *Iupiter Saturno genitus κρονίδης & Saturnius dicitur. αὐθονομασία. Sic Virgil. 4. Aen.*

Nec Saturnius hæc oculis pater aspicit æquis.

Porrò & illud legimus, Saturnum podagrosum ab antiquis effictum gressibus tardum ac remoratorem. [c] Heroas.] *Heroës podagrici.* [d] Priamus.] *Non solùm Troiæ, sed totius ferè Asiæ rex, de quo Virg. 2. Aen.*

Forsitan & Priami fuerint quæ fata requiras, *&c. Hesione cùm post captam ab Hercule Troiam captiua cum fratre Priamo abduceretur, redemptum flammeo suo Troiam eum remisit,*

remisit, vnde is Priamus dictus est, cùm antè Podarces vocaretur. e Achilles Pelei.] *Fortissimus omnium Græcorum, Pelei Thessaliæ regis & Thetidis filius.* f Bellerophontes.] *Glauci regis Ephiræ filius. Hinc Mantuanus:*

—nec adest Glauci certissima proles.

g Oedipus.] *Laij Thebanorũ regis & Iocastæ filius, à pedibus ex vulnere & podagra tumentibus, Oedipus est appellatus.* h Phlesthenes.] *Pelopis fuit filius ex Hippodamia.* i Pœantis filius.] *Philoctetes Herculis comes, qui vnius sagittæ casu, in pede, vulnere penè immedicabili affectus est, cuius fœtor cũ à Græcis ferri non posset, in Lemno relictus est. Tandẽ opera Machaonis medici sanatus, Propertio teste, qui inquit:*

Tarda Philoctetæ sanauit crura Machaon. k Protesilaus.] *Vnus ex Græciæ principibus primus Græcorum omnium ante Ilium interfectus, vnde nõ sine omine quodam, & futuræ mortis præsagio Protesilaus videtur appellatus:* id est, *primus mortuus. Ausonius:*

Protesilaë tibi nomen sic fata dederunt,
Victima quod Troiæ prima futurus eras.

[l Ὀδυσσέα Vlyssem.] *Rex Ithacæ, Laërtæ filius fuit Vlysses, Telogonus autẽ eius ex Circe susceptus filius, patrẽ suum videre cupiens, Ithacam profectus est, vbi cùm incognitus à domo patris prohiberetur, orta cõtentione, patrem incognitũ spina venenosa trigonis piscis transfixit. Trigon verò marina traditur fera lethalis præcipuè, adeò vt si aculeo truncum arboris percutias, inarescat protinus. Hunc deniq; Vlyssi necis fuisse causam tradunt. Et inde à Nicandro ὀλοεργὸν τρυγόνα nuncupatur. Trigona nostri* pastinacam *cõuertunt.* m Syri Damasceni.] *Damascus Syriæ vrbs antiquissima, palmularum fertilissima, & prunorum, quæ inde Damascena vocantur. Luc. lib. 3:*

Et felix (sic fama) Ninos, ventosa Damascus.

n Fame coacti & inopia.] *Tales sunt nostri seculi Agyrtæ, receptarij, circulatores, ꝑfidi & Christianis infesti Iudæi, anus fatidicę chymistę, & id genus nebulonũ, qui impunè ꝑ hominũ mortes experimẽta sola agũt et cõsectãtur. Nomẽ medici sibi vẽdicãt, & in medicinæ ꝓfessionẽ, vt fuci in aliena apũ aluearia irrepũt, oppidatim q̃stus causa oberrãt, ac à diuitib. stipẽ petũt,*

de suis

de suis gloriantur remedijs, ac sua adulatione ignobile inescant vulgus, quum ferè omnia ex integris receptorũ fasciculis citra rationis iudiciũ, agunt. o Fellcam tabem.] *Amarũ humorem: fellis enim humor est amarissimus.* p Infimos abyssos Tartari.] *Profundissimos inferorum locos.* q Cæcum malum.] *Colum. lib. 1: Sæpe, inquit, cõtrahuntur cæci morbi, quorũ causas ne medici quidẽ perspicere queunt. Sunt enim insidiosi, occultè mali, latentes, & qui videri nõ possunt. Persius sat. 4:*

Cæcum vulnus habes, *inquit. Virgil. 4. Aen.*
Vulnus alit venis, & cæco carpitur igni.

Et paulò pòst: —est mollis flamma medullas
Interea, & tacitũ viuit sub pectore vulnus. *Horat.*
Sed vereor ne cui de te plusquam tibi credas,
Non si te populus sanum rectèq; valentem
Dictitet occultam febrem sub tempus edendi
Dissimules, donec manib. tremor incidat vnctis.

r Telum fulminis.] *De eo antè in proximo Choro. Ouid. lib. 2. Metam.*

Spectat & in dextra missile fulmen habet. *Virgil. 1. Aen.*
Nate patris summi, qui tela Typhoëa temnis.

s Morsus Cerberi.] *Cerberum tricipitem ab caninis capitibus effingunt poëtæ, Tartareumq; custodem statuunt, morsu admodũ aspero, qui quos icit statim interficit.* t Virus Echidnæ.] *Id est, viperæ. capitur & pro Hydra ab Hercule occisa, & pro quocunq; serpẽte. Hesiodus Echidnam ait dimidia sui parte Nympham: Dimidio altero immanem anguem. Mantuanus:*

Vel quia letiferæ dentem non sensit Echidnæ.

u Tunica sanie tincta Nessi sanguinis.] *Nessus vnus ex Centauris, Ixionis ex nube filius, cùm Herculi ad Euenum fluuium operã suam obtulisset ad Deianiram in ripam vlteriorem traijciendam, iamq; traiectæ vim inferre pararet, ab Hercule sagittis est confossus. Quare cùm iam mortẽ imminere videret, Deianiræ vestem tradidit, sanguini suo infectã, vim amatorij illi inesse simulans, virumq; alterius fœminæ amore captũ, ad ipsius amorẽ posse reuocari. Cuius verbis illa temerè fidem adhibẽs, Herculi in Oeta monte sacrificãti, per Lichan puerũ vestem*

eam misit, quam quum ille induisset, veneno statim per viscera serpente, doloris impatientia in ardentem sese rogum coniecit. Hinc Nesseus, a, um. Ouid. in Epist. Deianiræ ad Herculem:

Illita Nesseo misi tibi texta veneno.

x Nec aliud inhibere poterit cursum tuum.] *qui non remittitur ante quadraginta dies, referentibus Hippoc. 6. Aphor. 49. & Corn. Celso, lib. 4. cap. 24. & vltimo.* y Illachrymabilem.] *Inexorabilem, & tam duram, vt ad lachrymas aut misericordiam commoueri non possim. Hoc epitheton Horatius Plutoni tribuit lib. 1. Carm.* z Immedicabilem.] *Quæ medicaminibus non potest sanari. Liuius: Non tam in periculosum quàm longum morbum implicitum. Idem: Longinquum forsitan & insanabilem morbum efficiat.*

CHORVS.

Hexametri μείουροι & Anapæstici Dimetti.

Χα. οὔτε Διὸς βρουτᾶις Σαλμωνέος ἤρισεν βία,	*Non vis α Salmonei contendere cum tonitribus,*
ἀλλ' ἔθανε, ψολόεντι δαμεῖσα θεοῦ φρένα βέλει.	*Ausa Iouis, pœnas euadere salua potuit:*
οὐκ ἐρίσας ἐχάρη Φοίβῳ Σάτυρος Μῃσύας,	*Verùm animo repressa, repenteq; fulmen Dei*
ἀλλὰ λιγὺ ψαίρει μείνου περὶ δέρμα πίτυς.	*Fumigero Stygias detruditur icta sub aquas,*
πένθος ἀείμνηστον δι' ἔριν τοκὰς ἔχε Νιόβη,	*Nec β satyrus Phœbo congressus Marsya tulit*
ἀλλ' ἔτι μυρομένη πέχει πολὺ δάκρυ Σιπύλῳ,	*Inde voluptatem, cùm diripit vndique cutem*
Μαιο=	*γ Pythius illius, non præmia grata referens*

Litis habet memorem, δ luctu quoq; fœta Niobe
Nunq; & adhuc lugens Sipylum rigat vda lachrymis

ε Mæonis

Μαιονία δ' ἀράχνη Τριτωνίδος ἦλθεν εἰς ἔριν,	ε Mœonis ad lites Arachne, quia Pallada vocat
ἀλλ' ὀλέσασα τύπον, καὶ νῦν ἔτι νήματα πλέκει.	Perdita, nũc scelus id testantia stamina plicat.
οὐ γὰρ ἴσον μακάρων ὀργαῖς θράσος ἐστὶ μερόπων,	ζ Impar enim est diuorum affectibus humana vis:
ὡς Διὸς, ὡς Λητοῦς, ὡς Παλλάδος, ὡς Πυθίου.	Vt Iouis, vt Latonæ, vt Pallados, vt Pythi.
ἤπιον, ὦ πάνδημε φέροις ἄλγημα Ποδάγρα.	Mites ergo feras cruciatus atq; faciles,
ἀοῦφον, ἐλαφρὸν, ἄδριμυ, βραχυόλαβες, ἀνώδυνον,	O celebris, cunctisq; locis dea nota Podagra,
εὔφορον, εὔκλητον, ὀλιγοδρανὲς, εὐπερίπατον.	Ferq; leues, & acutos, & breuiter noxios
πολλαὶ μορφαὶ τῶν ἀτιχούντων.	Absq; dolore, nec intolerabiliter, bene suos
μελέται δὲ πόνων καὶ τὸ σύνηθες	Qui teneant fines, sint exiguumq; validi,
τοὺς ποδαγροῦντας παραμυθείσθω,	Quiq; gradum non impediant facientibus iter.
ὅθεν εὐθύμως, ὦ συνναύκληροι λύσεσθε	η Multæ sunt formæ miserorum,
πόνων, εἰ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη,	θ Sed podagricos soletur morbi
τοῖς δ' ἀδοκήτοις πόρον εὗρεν θεός.	Exercitium & consuetudo.
πᾶς	Quare æquanimiter nobiscum

O ι quotquot in hac estis naui,
Cruciatus ex animo eijcite.
Quòd si quæ placeant, non fiunt,
Et iter non placitis dij inueniunt.

πᾶς ἀνεχέσθω τῶν πασχόντων
ἐμπαιζόμενος καὶ σκωπτόμενος·
τοῖον γὰρ ἔφυ τόδε πρᾶγμα.

Quisquis es hic cui morbus grauis est,
Te ludi rideriq́ feras.
Nam hæc huius ludi natura est.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

α S'ALMONEI.] *Salmoneus Aeolis regis Elidis filius, quum diuinos honores petulantiùs quæreret, Iouemq́; structo æneo ponte, tonando & iaciendis fulminibus imitaretur, ab eo fulminatus in infernũ detrusus est. Vide Virgil. lib. 6. Aeneid. & quæ ascripsimus in principio Timonis, & in Philopatre.*

β Satyrus Phœbo cõgressus Marsya.] *Marsyas tibicen, ex Celenis oppido Phrygiæ, ea temeritate fuit, vt ipsum etiam Phœbum ad musicæ & cantus certamẽ auderet prouocare. Sed temerarius eius conatus turpiter illi ob imperitiam cessit. Nam à Phœbo victus & excoriatus est. Vide Ouid. lib. 6. Fast. Nostri Luciani dialogum Iunonis & Latonæ. Eius quoq; mentio fit in Harmonide, & aduersus Indoctum librorum supellectile tumentem.* γ Pythius.] *Apollo nuncupatus, vt notissimum est à Pythone serpente, Apollinis sagittis confecto, cuius fabula ab Ouid. in Metam. planè descripta est. Proper. lib. 2:*

Pythius in longa carmine veste sonat.

δ Luctu fœta Niobe.] *Tantali fuit filia, & Amphionis, Thebanorũ regis vxor, quæ cum viro suo, sex filios, totidemq́; filias peperisset, animo elata, Latonæ sese præferre non dubitauit. Quamobrẽ indignata dea Apollinis & Dianæ sagittis liberos eius ad vnum omnes interficiendos curauit: Niobenq́; ipsam sibi conuitiantem turbine venti in Asiã rapuit, & iuxta Sipylum Mœoniæ vrbẽ (quæ illi patria erat) in saxũ trãsformauit. Vide latiùs hanc fabulã apud Ouid. 6. Metam. Ad quam allusit etiã Lucianus in Philopatre: in suo Somnio, & in Luctu.* ε Mœonis ad lites Arachne.] *Puella quædã Lydia olim fuit, nomine Arachne, quã Minerua nendi omne, suendi, texendiq́; artificium docuerat, quibus dotibus illa superbiens, negabat se à Minerua*

nerua doctam, ac eò processit arrogantiæ, vt Palladi se non vereretur æquare, deamq́; in certamen vocare. Idcirco indignata Dea venit, virginemq́; acriter obiurgata, opus miris imaginibus intertextum ac varium radio discidit. Quod virgo ægerrimè ferens, laqueo vitam finire decreuerat. Sed Pallas illius casum miserta, non quidem statim eam mori voluit, sed ita tenuissimo funiculo pendentem in araneam transformari:

Atq; ita viue quidem, pende tamẽ improba, dixit,
Lexq́; eadem pœnæ, ne sis secura futuri,
Dicta tuo generi, serisq́; nepotibus esto,
Mœonis —.

Nam Lydia aliter vocatur Mœonia. Ouid. lib. 6. Metamorph.

Mœoniæq́; animum fatis intendit Arachnes.

Hæc, authore Plinio, linum & retia fertur inuenisse. Eius itẽ filius fusos reperit. ζ Impar est deorũ affectib. humana vis.] *Deum enim hominibus potiorem esse, nemo ignorat. Adde quod*

Αργαλέος γάρ τ' ἐστὶ θεὸς βροτῷ ἀνδρὶ δαμῆναι: *id est,*

Ardua res homini mortali vincere numen.

Extat Creontis sententia æquè pia:

Θεοὺς μιαίνειν οὔτις ἀνθρώπων σθένει.

Violare diuos, nemo quit mortalium. *Non enim Deũ fallit homo, nec factis nec cõsilijs. Hæc admonent, inauspicatò cedere, quæcunq; aduersus Deũ instituuntur. Freti enim nimiùm suis viribus, vel à Deo facilè vincũtur.* η Multæ sunt formæ miserorũ.] *Aegrotantiũ. De morborũ multitudine & numero Plin. lib. 7. ca. 51. & lib. 25. ca. 2. Trecentis enim morborũ generibus homo infestatur. Et exoleti veterũ morbi, quotannis denuò incrudescunt, ac renouantur, tũ in morbis, nil modò accidit, quod nõ acciderit olim. In tanta autẽ morborũ phalange, Podagra immedicabilis dicitur hîc, nodosos cõficiens articulos, in cuius cura, quisquis peritus fuerit, Medici physici honore diuino dignabitur, Hippocratis etiã encomio celebrandus, quo ait,* ἰητρὸς φιλόσοφος ἰσόθεος, *Medicus philosophus Deo æquiparãdus.* θ Sed podagricos soletur morbi Exercitiũ & cõsuetudo.] *Quod autẽ prius erat violentũ, ac proinde molestũ, assuetudine primũ fit leue, postea etiã iucundũ. Aristot. lib. rhetoricorũ 1. disputans de iucundis, docet ea iu-*

cunda esse, quæ vel secundũ naturã sunt, vel quod huic proximũ est, assueta. Vnde illud vulgo iactatũ: ἕθος ἄλλη φύσις. i. Vsus altera natura. Natura nihil efficacius potentiúsve. Huic parem aut certè proximã vim habet assuetudo. Et nihil interest inter naturam & vsum, nisi quod interest inter semper & plærunq;. Perpetuũ est qđ indidit natura, frequẽs qđ vsus affixit. Qui malis assueuit, ac permulta tulit, cõmodiùs fert & aliud, si qđ inciderit infortuniũ. Tantũ valet assuetudo, vt mala quibus assueuerimus, optima videantur. Huc pertinet & Ouid. illud:

Quod malè fers assuesce, feres bene multa vetustas
Lenit—. *Cognitum enim malum, aut vitamus, aut nos ad id accommodantes ferimus. Aristot. li. Moralium Nicom. 8: Dum fatentur esse molestum, sed iam assueuimus, vt aiunt.*

Quotquot in hac estis naui.] *Id est, in cõmuni morbo & periculo. Siquidẽ ad eos, qui eodẽ vehuntur nauigio, periculum naufragij communiter pertinet: neq; magnopere refert in prora sint, an in puppi, an in carina, cùm nihilo magis absint à discrimine. Cicero Epistolarũ familiariũ secundo ad Curionẽ: Etsi vbicunq; es, vt scripsi antea, in eadem es naui, tamen quòd abes gratulor. Idem alibi: Hoc miror enim, querorq;, quenquã hominẽ ita pessundare alterũ velle, vt etiã nauim perforet, in qua ipse nauiget: hoc est, vt rempublicam euertat, cũ qua sit etiã ipsi pereundũ. Aristophanes in Vespis* ἀεὶ τῆς πόλεως χαὶ ἐσὶ, τῶ σκάφους ὅλε. i. *de ciuitate est, naue de tota puta. Est autem familiare poëtis à nauibus ad Rempublicã similitudinẽ mutuari. Pro eodem Seneca lib. epist. 3: Non sum tam improbus, vt curationes æger obeam, sed tanquã in eodẽ valetudinario iaceam, de communi malo tecum loquor: dicitur autem Senecæ valetudinariũ, locus vbi ægroti iacent & curantur, quod Græcis μυσοκομεῖον. Corn. Tacit. de Orat. Qui in eodem valetudinario, hæc ossa, & hanc maciem probant.*

ΩΚΥΠΟΥΣ. OCYPVS.

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

Ωκύπους, Ποδαλλείρε & Ασωσίας υἱὸς ἐγλύεθ, καὶ μὴ & ὁπωσμὴ Δλφέσων, γυμνασίων τε καὶ κωμησίων μὴ ἀμελῶν. πολλάκις

λάκις ὃ θεωρῶν τὰς ἐχομένας ὑπὸ τῆ ἀτυχίᾳ Ποδάγρας, καταγέλα, φάσκων μηδὲν ὅλως εἶναι τὸ πάθος. ἡ δὲ ὀργίσθη ἀναπηδᾷ, καὶ λαβοῦσα ποδῶν ἐπιτρέχει, τοῦτ' ἐστίνας φέρουσας, καὶ ἀρνεμβύη, ὅπλιον ὅλας πήδησιν ἡ θεός. Ἡ μὲν σκιὴ δὲ δράματος ὑποκρίνεται ἐν Θήβαις. ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐξ ἐπιχωρίων ποδαγρῶν, συνελεγχόντων τὸν Ὠκύπορον. Τὸ δὲ δράμα τῆ πάνυ ἀστείων. Τὰ δὲ δράματος πρόσωπα, Ποδάγρα, Ὠκύπορος, Τροφός, Ἰατρός, Πόνος, Ἄγγελος.

OCypus Podalirij & Aſtaſiæ filius fuit, pulchritudine ac viribus præſtans, gymnaſiorumq; & venationū in primis ſtudioſus. Hic cùm ſæpe videret eos q à rigida Podagra detinerētur, irridere illos cœpit, dictitās nihil eſſe prorſum, cur illi tantos dolores præ ſe ferrent. Indignatur itaq; dea, ac pedes illius inuadit. Qui cùm ab initio cōſtanter ferret, ac morbū detrectaret, tandē à dea totus proſternitur, & ſupinus decūbit. Scena quidē, ſiue actio fabulę apud Thebas eſſe intelligitur. Chorus autem ex popularibus eius loci podagricis conſtituitur, qui omnes Ocypum pariter coarguunt. Fabula eſt ex ijs quæ pro valde vrbanis habentur. Interlocutores fabulæ ſunt: Podagra, Ocypus, Nutritor, Medicus, Labor, Nuncius. Proloquitur autem Podagra. Poëma imperfectum & mendoſum eſt, &, vt Eraſmus addit, ne micam quidem Lucianici ſalis habens.

Προλογίζει ἡ Ποδάγρα.

Δεινὰ μὲν ἐν βροτοῖσι, καὶ
ἀνοσώνυμον
Ποδάγρα ἰώκημα,
ἀλγεινὸν ἀνθρώποις·
ἀσυμῶ δ' νευρίνοισι τοὺς πόδας
βρόχοις, (μένη.
ἄρθροισιν ἀσφαμῶσα, μὴ νοσ

Ingreſſa clàm ſub artuum compagines.

GRauis hominibus, & inauſpicati nomīnis
Podagra vocor, mortalibus dirum malum:
Quæ vinculis adſtrīngo neruorum, pedes,

γελῶ δὲ τοὺς πληγέντας ὑπ' ἐμοῦ,
καὶ μὴ λέγοντας ἀτρεκῆ τῆς συμφορᾶς·
ἀλλ' εἰς ματαίαν πρόφασιν ἐξησκημένους·
ἅπας γὰρ αὐτὸν βουκολεῖ ψευδοστομῶν,
ὡς ἐνσεσεικὼς, ἢ προκόψας τοι βάσιν,
λύγει φίλοισι, μὴ φράσας τὴν αἰτίαν.
ὃ μὴ λέγει γὰρ, ὡς δοκῶν λαθεῖν τινὰς,
χρόνος δέ γ' ἕρπων μηνύει, κἂν μὴ θέλῃ·
καὶ τότε δαμασθεὶς, ὀνομάσας μου τοὔνομα,
πᾶσι θρίαμβος, ἐμβεβάστακται φίλοις,
πόνος δέ μοι συνῆγός ἐστι τῶν κακῶν·
ἐγὼ γὰρ οὐδέν εἰμι τούτου δίχα, μόνη.
τοῦτ' οὖν δάκνει με, καὶ φρενῶν καθάπτεται.
ὅτι τὸν ἅπασιν αἴτιον πόνον κακῶν,
οὐδεὶς κακούργοις λοιδορεῖ βλασφημίαις,

Ridere verò soleo eos quos torqueo,
Dum proloqui veram mali causam haud volunt,
Aliamq́ fictam in promptu habent, quase tegant.
A Quilibet enim se decipit mendacio,
Luxatum alicubi, aut grauiter allisum pedem
Dum dictitat, veramq́ causam supprimit.
B Quod enim ipse celat, & latére alios cupit,
Hoc tempus inuito arguit eo pòst tamen:
Ac tum domitus, veroq́ nomine me vocans,
Gestatur ab amicis, triumphus omnibus.
At verò ad hanc rem adiutor est Labor mihi.
Neque enim sine hoc ego sola quicquam potuero.
Proinde mordet me illud, & præcordia
Tangit mihi, quòd cùm ille causa sit omnibus
Malorum, & omnes excruciet: nemo tamen
Incessat ipsum maleficis conuicijs,

Sed

ἀλλὰ κατὰ ἐμοῦ πέμπουσι δυσφήμους ἀρὰς,	Sed ab omnibus (ita est dementia)
ὡς δεινὸν ἐλπίζοντες ἐκφυγεῖν ἐμόν.	Me prosequuntur imprecationibus,
Τί ταῦτα φλυαρῶ, κοὐ λέγω τίνος χάριν	Quasi hoc mea modo effugere possint vincula.
πάρεμι, μὴ φέρουσα τὴν ἐμὴν χολὴν;	Verùm quid ista nugor, & non protinus
ὁ γὰρ Δόλων γενναῖος, ὁ θρασὺς Ὠκύπους	Qua gratia huc aduenerim ad vos, proloquor,
φρονεῖ καθ' ἡμῶν, μηδὲν εἶναι μέ τι λέγων,	Iram euomens hanc intus omnem, vt est, meam?
ἐγὼ δ' ἐπ' ὀργοῦς, ὡς γυνὴ δεδηγμένη,	Nam cursor hic (si dijs placet) generosus,
ἀντέδακα τοῦτον ἀθεραπεύτων σεσόχως,	Elatus animo præter alios Ocypus
ὡς ἦν ἔσος μοι, κοὐδὲν δὲ πόδος τυχεῖν.	Contemnit, & nullam esse me demens ait.
ἤδη δ' ὁ δεινὸς πόνος ἔχει λεπτὸν ὄπον,	C Ego autem, vt mulier, ira acerbè percita,
καὶ τὴν βάσιν νυγμοῖσι τρυπᾷ τὴν κάτω,	Illum vicissim acerbo & immedicabili
ὃ δ' ὡς ῥόμοισιν ἢ πάλῃ πλήξας ἦνος,	Adorta malo, vt mos est meus,
πλανᾷ γέροντα, παιδαγωγὸν ἄθλον,	Ictu illicò talum pedis certo petens.
καὶ	Ac nunc quidem dirus labor locum eum tenet,

Plantamq́ terebrat infimam stimulis suis.
At ille, ceu cursu aut palæstra offenderit
Pedem, magistrum decipit, miserum senem,

καὶ κλεψίχολον πόδα τιθεὶς ἰχνευμένον,	*Sed biliosum ægrè mouens captum pedem*
δύσκινος αὐτὸς ἐκ δόμων προσέρχεται.	*Progreditur infelix dono ipsius huc forás.*
Ωκ. πόθεν δ' ὁ δεινὸς κατὰ ποδῶν οὗτος πρῶν,	OCYP. *Vnde autem acerbus iste per pedes mihi*
ἀπραυμάτιστος, ἄβατος, ἄστατος πόνος;	*Sine vulnere* D *improuisus accidit dolor,*
τείνω δὲ νεῦρον, οἷα τοξότης ἀνὴρ,	*Qui neq; gradi me, neque loco stare patitur?*
βέλος προπέμπων, καὶ λέγειν βιάζεται,	*Intendo verò neruum, & arcum olim solet*
τὸ τῶν πονούντων ἔσχατον στοιχεῖ χρόνῳ.	*Iaculator, inde dum sagittas emouet:*
Τρο. ἔπαιρε σαυτὸν, ὦ τέκνον, καὶ κούφιτον,	*Cogitq; tandem vis iniqua proloqui.*
μή πως με πίπτων καταβαλῇς σὺ χωλὸς ὤν.	*Cedit dolentium ultimum iam tempori.*
Ωκ. ἰδοὺ κρατῶ σε δίχα βάρους, καὶ πείθομαι,	NVTR. *Attolle te ipsum quæso, fili, & aleua,*
καὶ τὸν πονοῦντα πόδα τιθῶ, καὶ κρατῶ·	*Ne fortè concidens pro eo atq; claudus es,*
νεωτέρῳ γὰρ αἶσχος ἐν παισὶν ἀεὶ,	*Tecum pariter & me trahas pronum solo.*
ὑπηρέτης ἀδύνατος, γογγύζων γέρων.	OCYP. *En teneo te absque pondere, & ibi pareo:*
Τρο.	*Aegro pedi insistens dolo-*

remque opprimens.

Nanq; iuniori turpe, pueros inter, est
Obmurmurans minister, inualidus senex.

NVTR.

Τρο. μὴ, μή μ' ἅπτου, μωρὲ, μή μ' ἀφτόμ.
μή μ' ὡς νέῳ λόμπαξι, τῦτ' ἀθλίως, ὅτι
ἐν ταῖς ἀνάγκαις πᾶς γέρων δὴ νέῳ.
πάθε λέγοντι, τὸ πέρας ἂν ἀποσπάσω,
ἕστιν ὁ πρέσβυς, σὺ δ' ὁ νέῳ πίπλευς χαμαί.
Ωκ. σὺ δ' ἂν σφαλῇς, πίπτω κἀπου ὦν γέρων.
πεθυμία γὲ ἐν γέρουσι παρέπεται, (ζωῦ.
πρᾶξις δ' τοῖς δυνατὸν ὄντ' ὦν
Τρ. τί μοι θορύβῳ, πὸ λέγεις, οἵῳ τρόπῳ
πόνῳ πεῦλθε σὸ ποδὸς λοίσθιον βάσιν;
Ωκ. ἐρόμοισιν ἀσκῶν, λῦφον ὡς τιθῶ πόδα,
πρίχων ἕσεσθαι, ἢ σωτμίχθω πόνῳ.
Τρ. πάλιν πρίχ' ὅπως ἔπορ, ἢ καθήμῃ (λγόμενος.
πάγωνα τίμᾳ λυρίων ἀπ' ὦν-

NVTR. *Ne ne quid huius, ſtulte, ne mihi obijce,*
Ne faſtuoſe me laceſſe vti
E *iuuenis,*
Illud ſciens, quòd iuuenis eſt quiuis ſenex,
F *Quoties neceſsitas & opus hoc poſtulant:*
Ac crede dicenti, vltimum hoc ſi ſubtraham,
Stabo ſenex, at tu iuuenis cades humi.
OCYP. *At tu, parùm ſi offenderis, ſenex, cadis,*
Et hoc, dolor cùm nullus etiam te premit.
G *Siquidem parata in ſene voluntas ſemper eſt,*
Sed res & opus haudquaquam in eo itidem vigẽt.
NVTR. *Quid hæc* H *ſophiſticãdo ineptias agis?*
Quin potiùs vnde morbus hic cauam pedis
Aduſque plantam venerit tibi, diſſeris?

OCYP. *Dum curſitando exerceo me, atq; tibi leuem*
Pono pedem, currens retorſi, atq; incidi
In hoc malum, implicitus dolore quo vides.
NVT. I *Denuò igitur curre, vti monebat qui ſedet*
Barbamq; ſub tonſore vellit hiſpidus.

OCYP.

Ωκ. οὐκοῦν παλαίων, ὡς θέλων
παρεμβολὴν
βαλεῖν, ἐπλήγην· τοῦτο δὴ πίστευέ μοι.
Τρο. ποῖος στρατιώτης γέγονας, ἵνα πρεμβολὴν
βάλλων σὺ πληγῇς; περικυκλοῖς ψευδολογῶν,
τὸν αὐτὸν ἡμεῖς εἴχομεν λόγον ποτὲ
μηδενὶ λέγοντες τὴν ἀλήθειαν φίλων.
νῦν δ' εἰσορᾷς ἅπαντα ἐξ
ὃ πόνος δ' ἐλελίξας ἐμμελῶς
δασρέφει.
Ια. ποῖ, ποῖ καθεύρω κλεινὸν
Ωκύπουν φίλοι,
τὸν πόδα πονοῦντα, καὶ βάσιν
πρειμένον;
ἰατρὸς γὰρ ὢν ἔκλυον ἐπὸ φίλου
τινὸς,
πάσχοντα δεινὰ τοῦτον ἀστάτῳ πάθει
ἀλλ' αὐτὸς οὗτος ἐγγὺς ὀμμάτων ἐμῶν,

κεῖται

OCY. *Ergo vbi palæstra exerceor; K parembolam*
Dum iacere luctando volo, hanc plagam tuli.
Hoc vtique tandem credere volo te mihi.
NVTR. *At qualis ipse miles es, cedo, vt iacens*
Parembolam, percussus hāc plagam feras?
Mendacium nectendo, falsa prædicas.
Eadem ista diximus aliquādo nos quoq;
Fatendo veritatem amico nemini
At nunc vides vt cuncta
Quassansq; facilè intorquet huc illuc labor.
MED. *At vbi, vbi reperiam inclytum Ocypum, viri,*
Ex pede laborantem, & vacillantem gradu.
Medicus enim cùm sim, ex amico quopiam
Audiui eum vehementer affici malè
Dolore, qui consistere pede ipsum haud sinit.
Sed ipsus hic propè iacet ante oculos meos

Stratus

κεῖται κατ' εὐνοῦς ὕπτιος βεβλημένος.	*Stratus supino per cubile corpore.*
ἀσπάζομαί σε πρὸς θεῶν, καὶ σὸν *	*Saluere iubeo per deos te, ac tuum.*
τί τοῦτο, λέξον Ωκύπου τάχα. *	*Quid istud, Ocype? dic mihi forsan*
ἃ γὰρ πάθοιμι τυχὸν, ἴσως ἰάσομαι	*Si fortè enim cognôro, forsan remedium*
τὸ δεινὸν ἄλγος, τοῦ παθοῦς τὴν συμφοράν.	*Adhibebo tam sæuo dolori, atq; istius*
Ωκυ. ὁρᾷς με σωτὴρ, καὶ πάλιν σωτήριχε,	*Tantum mali causam leuabo scilicet.*
σάλπιγγος αὐτὸ ὄνομ' ἔχων, σωτήριχε,	OCYP. *At me vides,* L *ô Soter, & Soteriche,*
δεινὸς πόνος με τοῦ ποδὸς δακνεῖ κακῶς,	*Tubæ ipsius nomen gerens, Soteriche.*
δειλὸν δὲ βῆμα, κοὐχ ἁπλοῦν τι θῶ ποδί.	*Sæuus dolor pedem mihi arrodit malè,*
Ια. πόθεν; τί παθὼν; μήνυσον, ἢ ποίῳ τρόπῳ;	*Gressumq; timidè facio, & haud planum pede.*
μαθὼν γὰρ ἀλήθειαν ὁ ἰατρὸς ἀσφαλῶς,	MED. *Vnde, aut quid accidit expedi, aut quibus modis?*
ἀρεῖττον πρόσεισι, σφαλλεται δὲ μὴ μαθών.	*Nam* M *medicus audiens rem vt est, dempto metu*
Ωκ. δρόμον τιν' ἀσκῶν καὶ τέχνην γυμναστικὴν,	*Meliùs adit: non audiens, errat feré.*
δεινῶς ἐπλήγην ἑπὸ φίλων ὁμηλίκων.	OCYP. *Dum genere cursus nescio quo exerceor*

Ια.

N *Arti studens gymnasticæ, plagam tuli*
Percussus à quodam O *meorum æqualium.*

MED.

Ια. πῶς οὖν ἀκλὴς οὐ παύρεσι φλεγμονὴ,
τόπου κατ' αὐτοῦ, κοὐκ ἔχεις τίν' ἐμβροχήν;
Ωκ. οὐ γὰρ στέγω τὰ δεῦμα τῶν ἐριδίων,
εὐμορφίαν ἄχρηστον εἰς πολλοὺς καλήν.
Ια. τί οὖν δοκεῖ σοι, κατακνήσω σου τὸν πόδα;
ἂν γὰρ παράσχῃς μοι, γιγνώσκειν σὲ χρὴ,
ὡς ταῖς τομαῖσι πλεῖστον αἷμά σου κενῶ.
Ωκ. ποίησον, εἴ τι καινὸν ἐξευρεῖν ἔχεις,
ἵν' εὐθὺ δεινὸν ἐκ ποδῶν παύσῃς πόνον.
Ια. ἰδοὺ σιδηρόχαλκον ἐπιφέρω τομὴν,
ὀξεῖαν, αἱμόδιψον, ἡμιστρόγγυλον.
Ωκ. ἔα, ἔα.
Τρο. σῶτρ τί ποιεῖς; μὴ τύχοις σωτηρίας,
τολμᾷς σιδηρόσπρτον ἐπιβαλεῖν πόνον,

μηδὲν

MED. *Cur tristis igitur cessat inflammatio*
Locum per ipsum? aut cur neq; impositas habes
Tinctas salubri fascias aspergine?
OCYP. *Quoniam haud amo ex lana illigata vincula,*
Vt quæ afferant deformitatem inutilem.
MED. *Quid ergo tibi videtur? Pincidam pedem?*
Nam si hoc feres, scias licet quamplurimùm
Exhauriam tibi secãdo sanguinem.
OCYP. *Fac quicquid inuenire nunc nouum potes,*
Vt me hoc pedum dolore quàm citò liberes.
MED. *Et sectionem acutam, & æriferream,*
Cruoribibulam, semicuruã infero tibi.
OCYP. *Heus, sine, sine.*
NVTR. *Soter quid agis? vt ne tibi Soteria*
Contingat vlla, qui facinus istud facis.
Adhibere ferrisatum laborem sustines?

Ma-

μηδὲν κατειδὼς, πεσφέρεις κακὸν ποσί.	*Malumq́ nil planè ſciens, infers pedi?*
ψευδὴς γὰρ ἔκλυσε, ὧν ἀκήκοας ἔργον·	*Falſus etenim audîſti opera quæ audîſti modò.*
οὐ γὰρ παλαισιν ἢ δρόμοισιν, ὡς λέγει,	*Nam neq́ palæſtra iſte, neq́ curſu, vt dictitat,*
ἀσκῶν ἐπλήγη. τοῦτο γοῦν ἄκουέ μου.	*Certando læſus eſt. id ex me ergo audias.*
ἦλθεν μὲν οὖν τὸ πρῶτον ὑγιὴς ἐν δόμοις,	*Principiò enim ſaluus quidem venit domum,*
φαγὼν δὲ πολλὰ, καὶ πιὼν ὁ δυσυχὴς,	*Pòſt autem* Q *edens multùm, & bibens miſer,*
κλίνης ὕπερθε καταπεσὼν, ὑπνοῖ μόνος,	*Solus, ſuper lectum cadens, ſomnum capit:*
ἔπειτα νυκτὸς διυπνίας, ἐκραύγασεν,	*Ac deinde noctu expergefactus occipit*
ὡς δαίμονι πληγεὶς, καὶ πάντα φόβον λαβεῖν.	*Clamare quaſi* R *perculſus aliquo dæmone,*
ἔλεξε δ' οἴμοι, πόθεν ἔχω κακὴν τύχην;	*Vt omnibus clamore eo incuteret metum.*
δαίμων τάχα κρατῶν ἔξω ποδός.	*Dicebat autem, Vnde hoc malum mihi? heu miſer.*
πῶς ταῦτα, νυκτὸς ἀνακαθήμενος μόνος.	*Fortaſſe dæmon potitur aliquis pede.*
ὁποῖα κοῦρυξ ἐξεθρηνεῖτον πόδα.	*Noctu inſuper ſolus quoque reſidens toro,*
ἐπεὶ δ' ἀλέκτωρ ἡμέραν ἐσάλπισεν,	S *Ceu præco, lamentando proſequitur pedem.*
οὗτος προσῆλθε, χεῖρα θεὶς ἐμοὶ πικρὰν,	*Aſt* T *vbi diem iam gallus intonat tuba,*

Acceſsit, & triſtem mihi impoſuit manum,

Plorans,

θρηνῶν, πυρέσσων, ἐπ' ἐμοί βάζων.
ἃ πρὶν δέ σοι κατεῖπε πάντ' ἐψεύσατο,
τὰ δεινὰ κρύπτων τῆς νόσου μυστήρια.
Ωκ. γέρον μὲν ἀεὶ τοῖς λόγοις ὁπλίζεται,
καυχώμενος τὰ πάντα, μηδὲ ἓν σθένων.
ὁ γὰρ πονῶν τε, καὶ φίλοις ψευδῆ λέγων,
πεινῶντ' ἔοικε μαστίχην μασσωμένῳ.
Τρο. πλανᾷς ἅπαντας, ἄλλα δ' ἐξ ἄλλων λέγεις,
λέγων πονεῖν μὲν, ὁ δὲ πονεῖς, οὔπω λέγεις.
Ωκ. πῶς οὖν φράσω σοι τοῦ παθους τὴν συμφοράν;
πάσχων γὰρ, οὐδὲν οἶδα, πλὴν πονῶ μόνον.
Ια. ὅταν ἀφορμῆς δίχα πονῇ τις τὸν πόδα,
πλάσσει τὸ λοιπὸν, οὓς θέλει, κενοὺς λόγους,
εἰδὼς τὸ δεινὸν, ᾧ συνέζευκται κακῷ.

Plorans, febricitans, corpori innitens meo.
Tibi verò, quæ dixit priùs, mentitus est,
Sæua hæc volens morbi tegere mysteria.
OCYP. V Verbis senex armatus omnis semper est,
X Nil iactitans non, est opere præstans parum.
Nam qui dolet, falsumq; amicis disserit,
Y Similis edenti mastichen famelico est.
MED. Deludis omnes tu, aliaq; alijs implicas,
Dicens dolere te, ast vbi doleas, tacens.
OCYP. Quónam ergo pacto edisseram causam tibi
Huiusce morbi, qui doleo grauiter quidem,
Verùm nihil scio, nisi quòd doleo modò?
MED. Atenim absque causa cùm dolet aliquis pedem,
Posthac inania verba fingit, vt lubet,
Sciens graue illud, quo implicatus est malo.

Ac nunc

καὶ νῦν μὲν ἀκμὴν εἶς. *
ἐπὰν δὲ καὶ τὸν ἕτερον ἀλγή=
σῃς πόδα,
στρόων δακρύεις, ἓν δέ σοι φρά
σαι θέλω,
τοῦτ' ἐστ' ἐκεῖνο, κἂν θέλῃς,
κἂν μὴ θέλῃς.
Ωκ. τί δ' ἐστ' ἐκεῖνό γ', εἰπὲ, καὶ
τί κληίζεται;
Ια. ἔχει μὲν ὄνομα, συμφορᾶς,
γέμον διπλῆς.
Ωκ. οἴμοι, τί τοῦτο; λέξον, ὦ,
δέομαι, γέρων.
Ια. ἐκ τοῦ τόπου μὲν, οὗ πονεῖς,
ἀρχὴν ἔχει.
Ωκ. ποδὸς μὲν ἀρχὴν ὄνομ' ἔχει, καθὼς λέγεις.
Ια. τούτῳ σὺ πρόσθεν ἐπὶ τέλει
δεινὴν ἄγραν.
Ωκ. καὶ πῶς με τὸν δύστηνον
ἔτι;
Ια. δεινήπερ οὖσα· φείδεται γὰρ
οὐδενός.
Ωκ. σωτὴρ τί λέγεις, τί δέ
με;
Ια. ἄφεν με μικρὸν ἠλόγημαι
σοῦ χάριν.
Ωκ. τί δ' ἐστὶ δεινὸν, ἢ τί συμ=
βέβηκέ σοι;

Ac nunc quidem consistis in acie mali:
Vbi verò & alterum pedem inuadet dolor,
Flebis gemens. at dicere vnum tibi volo,
Hoc illud est, nolis, velis, hoc illud est.
OCYP. *Quod illud autē? quódve nomē habet? cedo.*
NVTR. *Z Nomen quidem habet è duplici factum malo.*
OCYP. *Hei mihi, qd hoc? dic obsecro te, dic senex.*
NVT. *Ab eo loco principiū habet, vbi nunc doles.*
OC. *Pedis igitur principiū habet, quantum dicis.*
NVTR. *Huic adde sæuæ nomen Agræ, Doricum.*
OCYP. *Quo me ergo pacto miserum adhuc?*
NVTR. *Est sæua nempe: namque parcit nemini.*
OCYP. *Soter, quid ais? quid me autem?*
MED. *Sine me parùm, stulte, tui ego gratia.*

OCYP. *Quid hoc mali autem, aut quid tibi accidit graue?*

Ια. εἰς λεπτὸν διαχάσκουσιν πόνον κλῶθός ποδός.

Ωκ. ἀκοῦν μι δεῖ πρόχωλον ἐξαντλεῖν πόνων;

Ια. χωλὸς μ' ἄρ' ἦς ὑδγύ δι μὴ φοβῆ.

Ωκ. τί δ' ἦν χέρον;

Ια. ἀμφοῖν ποδοῖν σι συμπο διῶδῶαι μγέα.

Ωκ. οἴμοι, πόθγν μοι καινὸς ἐσῆλθγν πόνος

ποδὸς δι' ἄκρυ, διά μι συμπάσχ διακῶς;

ἢ πῶς ὅλως ἀίπηγα, μιταβῆναι θέλων;

λελάνομαι δὲ ποσὶ μιτασῆσαι πόδα,

νύπι, οἵοῖα βρίφ, ἄφνω φοβδμφ.

ἀλλ' ἄγ τοι διά σι θεῶν, Σωτήριχι,

ἅπιρ τέχνη σὴ διώσαι, μηδὲν φθονῶν,

θιράπωσόν μ' ἃς μὴ διοίχομαι·

πάσχω γὰρ ἀφανῶς, διατὰ ποσὶν τοξεύομαι.

Ια. ζυς μὲν πλανήτας πιριλὼν λόγυς ἐγὼ,

ζυς

MED. *In graue malum incidisti & incurabile.*

OCYP. *Proin claudicantem viuere hinc neceſſe me eſt?*

MED. *At eſſe claudum, nihil erat, néve hoc time.*

OCYP. *Quid peius autem?*

MED. *Iacére vtroque te impeditum pede etiam.*

OCYP. *Heu, vnde nouus inuaſit hic mihi dolor*

Etiam alterũ pedem, huicq; compatitur malé?

Quóve penitùs modo obrigui vt ire hinc volo?

Formido verò dimouere pedem nimis,

Stultus, quaſi infans derepentè exterritus.

Sed obſecro te per deos, Soteriche,

Vt ſi quid ars poteſt tua, nihil inuidens

Medeâre mihi: ſin minùs, ego pereo funditùs.

Namque intùs excrucior, do leoq; per pedes.

Tanquam ſagitta fixus ex arcu leui.

Hos

MED. *Equidem remota ambage verborum procul*

Hæc,

τοὺς τῶν ἰατρῶν τῶν ὁμιλούντων μόνον,	*Hac, qua medici alij solent vti modò,*
ἔργῳ δὲ μηδὲν εἰδότων σωτήριον,	*Ipsáq; re nullam salutis ferre opem,*
τὰ πάντα σοι πάσχοντι, συντόμως φράσω·	*Cuncta patienti breuiter exponam tibi:*
ἄφευκτον ἦλθεν πρῶτον ἐς πάθος κακόν·	*Principiò ineuitabile in malum miser*
οὐ γὰρ σιδηρόπλαστον ὑπεδύσω βάσιν	*Planè incidisti: nō enim compactilem*
ὃ τοῖς κακούργοις εὑρέθη τεκμήριον,	*Ferróq; fictam pede subîsti compedem,*
δεινὴν δὲ, καὶ κρυφαίαν, εἰς πάντας κακὴν,	*Sed sæuam & abditam omnibus prorsus malam,*
ἧς οὐκ ἂν ἄροιτ' ἄχθος ἀνθρώπων φύσις.	*Cuius hominum natura non tulerit onus.*
Ωκ. αἶ, αἶ, αἶ, αἶ, οἴμοι, οἴμοι,	OCYP. [aa] *Eheu miser, væ væ mihi,*
πόθεν μοι τρυπᾷ τὸν πόδα κρυπτὸς πόνος;	*Vnde hic mihi tacitus pedè terebrat dolor?*
δέξασθε χεῖρας τὰς ἐμὰς πρὸ τῆς πεσεῖν,	*Suscipite me manibus priusquam concidam,*
ὁποῖα Σάτυροι βακχίους ὑπ' ὠλένας.	*Perinde vti* [bb] *Satyri sub vlnas* [cc] *Bacchicos.*
Τρ. γέρων μέν εἰμι, πλὴν ἰδού, σοι πείθομαι,	NVTR. *Equidē senex sum: at ecce tibi pareo tamen,*
καὶ τὸν νέον σε χειραγωγῶ, πρέσβυς ὤν.	*Iuuenemq; te longæuus ipse manu rego.*

Cætera deficiunt.

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

INducitur hîc podagrosus iuuenis, qui tamen affectabat videri ὠκύπους, *id est*, celeripes. Is rogatus à sene, vnde accidisset pedis dolor, respondet se, cùm magna celeritate curreret, distraxisse talum, atq; hinc esse cruciatum. Quicunque author est huius fabulæ de Ocypo ex Senecæ epistola 54. sumpsisse argumentum videtur. Pedes, inquit Seneca, dolent, articuli punctiunculas sentiunt, adhuc dissimulamus, & aut talum extorsisse nos dicimus, aut in exercitatione aliqua laborasse. Dubio & incipiente morbo, queritur nomen, qui vt talaria cœperit intendere, & vtrosque pedes ferierit, necesse est podagram fateri. Idem epistola 79: Podagra & chiragra, & omnis vertebrarum dolor, & neruorum q; interquiescit, cùm illa quæ torquebat, hebetauit, omnium istorum prima, verminatio vexat, impetus mora extinguitur, & finis dolendi est obtorpuisse.

A QVILIBET enim se decipit mendacio.] γνώμη. *Veram causam supprimens, aliam fictam in promptu habet. Adeò nulli tam est impudens mendacium, quod testè vel prætextu aliquo careat, vt inquit Plin. lib. 8. cap. 22.* *B* Quòd ipse celat, & latére alios cupit, Hoc tempus inuito arguit eo pòst tamen.] *Tertullianus in Apologetico contra Ethnicos: Benè autem, inquit, quod omnia tempus reuelat, testibus etiam vestris prouerbijs, atque sententijs. Erasmus noster in Adagio: Tempus omnia reuelat; in hanc sententiam citat quosdam veterum Poëtarum versus, in primis Sophoclis, Pindari, & aliorũ.* *C* Ego autẽ, vt mulier, ira percita.] *Hebræorum sententiæ negant vllam iram atrociorem esse ira muliebri. Irritabile enim ac vindex mulierum genus, partim ob rationis inopiam, partim ob animi humilitatem. Nam veræ magnitudinis est, quasdam iniurias negligere, neque quoſuis homines dignari ira sua. Est autem formidabile animal mulier, quum ad sexus vitium accedit senectus.* *D* Improuisus dolor.]

lor.] *Repentè enim oriri solet, vt in Gallicis prouerbijs est, etiam non expectatum.* E Iuuenis est quiuis senex.] *Senectus viri fortis ac strenui præstantior est iuuenta quorundam ignauorum & imbecillium iuuenum. Huc pertinet illud Euripidis ex Andromacha:* πολλῶν μεῶν γὰρ, κἂν γέρων ἐν ψυχῷ κρείσσων. i. *Gnauus senex & iuuenibus compluribus præstat. Ingenium enim docti senis & exercitati ingenio parum eruditi iuuenis præfertur. Aristophanes alicubi:* Ἐγὼ τοὐμὸν νομίζω γῆρας εἶναι κρεῖττον ἢ πολλῶν κικίνους νεανιῶν. i. Meam senectam præferendam existimo Compluriũ comis adulescentium. *Ausonius Chilonis sententiam his versib. conclusit:*

Grata senectus homini, quæ parilis iuuentute.
Illa iuuentus grauior, quæ similis senectæ.

F Quoties necessitas.] *Vt enim necessitas, dicente Q. Curtio, ignauiam acuit, ita & senem excitat. Extat apud Græcos versus prouerbialis:*

Ὑπὸ τῆς ἀνάγκης πάντα δουλοῦται τάχα.

In seruitutem cuncta agit necessitas. G Siquidem parata in sene voluntas.] *Huc pertinet illud Euripidis ex Ione:*

Τὸ τοῦ ποδὸς μὲν βραδὺ, τὸ δὲ νοῦ ταχύ.

Tardus quidem pes, animus est velox tamen.

Est enim senectus cruda viridisque, animique viribus adhuc pollens. H Sophisticando.] *Sophistas imitando, qui περὶ ὄνου disciplinam omnẽ suam ostentant, ac omnium ignari, quódque peius est, indociles, de re nihili semper altercantur, inanes nugas, & cauillosas verborum argutias argumentorumque decipulas in naturæ viribus indagãtes.* I Denuò igitur curre.] *Alumnus hic admonet Celeripedem Podalirij filium, podagram qua discruciabatur inficiantem, vt cursu malum dissimularet, aut pateretur sibi remedium adhiberi. Quem locum sic vertit Hadrianus Iunius: Vel desidens euelle barbam sub tonsorum brachijs. Porrò vide de hoc loco Erasmum in prouerbio: Curre denuó.* κουρίων *participium à verbo* κουρίαν, *quod est hirsutum esse, & tonsoris egere, vt sit sensus: Curre denuò quemadmodum aliquis dixit, qui sedens in tonstrina vellit barbam, quam habet hirsutam sub alis.* K Parembolam.] *Quid Parembole inter Palæstritas propriè sit, alibi non repe-*

rio. Videtur tamen æquiuocatione hic vti, & priore loco tacitam & subdolam luctantium interstitionem pedum significare: posteriore autem vel vallum, vel cohortem aut manum subsidiariam, quæ in ipsa pugna cæteris omnibus inseritur: de qua significatione Suidas et Hesychius meminerũt, et Pollux quoq;.

L O' Soter.] *Id est, Saluator: sic enim demulcendi causa medicum vocat, & Soterichus à Soter deductitium est, aliàs quoq; proprium.* σωτῆρος *nonnulli seruatores, alij salutares, alij sospites interpretati sunt. Sed nos quanto hoc rectius cognomine Iesum Christum Dominum nuncupamus, qui nos suo benignus cruore in veram æternæ vitæ libertatem asseruit. Cicero lib. 4. in Verrem: Itaque C. Verrem non solùm patronum istius insulæ, sed etiam* σωτῆρος *inscriptum vidi Syracusis. Hoc quantum est ita magnum, vt Latino vno verbo exprimi non possit. Isnimirũ* σωτὴρ *qui salutem dedit.* M Medicus audiens rem vt est.] *Morbos ab ægro prudens medicus percontando explorare debet, vt docet Galenus, fidus Hippocratis interpres in principio lib. 2. Prædictionũ Hippoc. & lib. 2. Prognost. & lib. 1. de Crisi. Cornel. Celsus lib. 3. cap. 6. Periti medici, inquit, est, non protinùs vt venit, apprehendere manu brachium, sed primùm residere hilari vultu, percunctariq; quemadmodum se habeat, & si quis eius metus est, cum probabili sermone lenire, tũ deinde eius corpori manum admouere. Neque in tenebris, neque à capite ægri debet residere, sed illustri loco aduersus eum, vt omnes notas ex vultu quoque cubantis perspiciat. Rectè prætereà Damascenus in suis Aphorismis ait: De ægritudinibus non facilè proferas iudicium, nec vrinam habeas, nisi post quã, ægrum videris in præsenti, & de singulis eum interrogaueris, & examinaueris. Cui Rasis medicus Arabs his verbis perbellè in Aphorismorum suorũ lib. 6. astipulatur: Decet medicum, ægrum interrogare, vt causam ægritudinis interiorẽ cognoscat, vt postmodùm rationale iudiciũ præstare possit: nec erubescat ægrum interrogare, vt sciat an ægritudo intra vel extra venas subsistat.*

N Arti studens gymnasticæ.] *Id est, disciplinæ exercitationis. Plato lib. 7. de Legib. Gymnasticæ nomine, exercitationes bellicas cõtineri docet, eamq; diuidit in saltationẽ & luctationem. Aristoteles præcipit lib. 8. Polit. Adolescentes gymnasticæ*

nasticæ & pædotribicæ vacare debere: vt ita fiãt exercitatiores firmioresque. Plautus in Rud. Ex vrbe ad mare huc prodimus pabulatum pro exercitio gymnastico, vt Palæstrico. *Terent. in Eunucho:* Fac periculum in literis, in palæstra, in Musicis. *Virgilius lib. 6. Aeneid.*

Pars in gramineis exercent membra palæstris.

Id est, luctationibus, & corporis agitationibus. Hæc corporis exercitatio, à Cicerone palæstra, à Græcis à manuum gestu χειροονμία dicta est, qua præceptores & pædotribæ ingenuos pueros motus gestusq; corporis docebant, ne corporis status indecorus, aut manus & brachia ineptè proferrentur, & ne caput & oculi ab alijs corporis partibus dissiderẽt, & pedes appositè proferrentur. Horum ignaras ἀπαλεστους: id est, apalæstritas siue à palæstra alienos nominabant. O Meorum æqualium.] *Palæstræ sodalium. P* Incidam pedem.] *Morborum sanè omnium seu præsentium, seu imminentium, qui ex sanguinis vbertate, aut quauis illius eruptione atque coacernatione nasci consueuerunt, propria ac prima curatio sanguinis detractione perficitur, cuiusmodi sunt synochi febres omnes, caliduæque arthritides, podagræ, ischiades, & quæcunque denique similis formæ inueniuntur ægritudines aliæ, de quibus Ioannes Fernelius Ambianus.* Q Edens multùm & bibens.] *Podagra dolor pedum, chiragra manuum, ischias coxarum, & in genu gonagra, in corporis articulis multis partibus affligẽs cruciatus arthritis: comites ferè sunt intemperantis & incontinentis vitæ, artuum singularis infirmitatis, quæ vel à parentib. hæreditaria successione, vel vitæ libidine & incontinentia ocióque immoderato contrahitur.*

Ennius ipse pater dum pocula siccat iniqua,
Hoc vitio tales fertur meruisse dolores.

Hippocrates 6. Aphoris. 26. & 30: Nec pueri ante Veneris vsum, nec Eunuchi temerè, nisi intemperantia vitæ desidiaque maiorem in modum deliquerint, nec mulier facilè, nisi cui menses confluxerint, aut temulenta & incontinens insigniter fuerit, podagra laborat. Tanta primũ Veneris, tũ ignauiæ mox intemperantiæ ad podagrã, & quamuis arthritidẽ procreandam vis est & efficacia. At olim, dum apud Romanos & Lacedæmonios

mulieres abstemiæ & sobriæ viuerent, erant morborum arthritidis expertes, quæ modò ob crapulam iure, lege consortij, viris compatiuntur & condolent. Podagra autem ex crapula & quiete, poterit sanari per longam abstinentiam & exercitationem quacunq; ætate, vt legitur apud Porphyrium in vita Plotini de senatore Romano. R Perculsus aliquo dæmone.] *δαιμονιζόμενος & à dæmonibus agitatus, seu vexatus. vel δαιμονοφόρητος*, id est, *dæmoniacus.* S Ceu pręco.] *Id est, alta voce. Aristoph. τάδε κηρίσσω πατρὶ*: id est, *nuntio patri alta voce. Sic fæciales, caduceatores, legati, buccinatores. Vt præco qui magistratus iussu publicè aliquid denunciat ore, & aliquando auctionem facit, & audientiam in theatris indicit.*

T Vbi diem iam gallus intonat tuba.] *Gallus à prima mediæ noctis inclinatione explaudentibus, vt Lucret. ait, alis:*

Auroram clara consuetus voce vocare,

matutino crepusculo, matutinis astris Deum itidem plaudentibus quotidie commodulatur. Et orto Galliarum aduersus Neronem tumultu, Romæ passim columnis adscriptum est, Galli te cantando excitârunt, aptè scilicet ad eiusdem nominis gentem nuncupatione deflexa. Gallus autem tribus interuallis canit, prænuncians diem. Qua de re Plinius libro 10. *capite* 21. *Erasmus noster in Adagio: Priusquam gallus iterum cecinerit. Nos porrò in Luciani Gallo.* V Verbis senex.] *Nestorem facit Homerus loquaciorem, qualem & Catonem seniorem fuisse accepimus. Senes enim loquaciores ferè sunt, quàm qui vigent ætate, siue id accidat ob rationis inopiam, siue quia natura linguę promptitudine pensat, quod viribus detractum est. Hesychius indicat γλωσσάσπιδας dictos, qui pro armis lingua vterentur. Heraclius ad Hermodorum: ἐν ταῖς γλώτταις ἔχετε τὰ ὅπλα, ἀπεστερηκότες χρήματα.* id est, *In linguis habetis arma, posteaq̃ abstulistis pecunias. De his eleganter apud Liuiũ dictum lib. ab Vrbe condita* 7. *In castris feroces, in acie pauidi. Apuleius verbo festiuiter nouato, Verbigerari dixit, pro verbis digladiari, Causidicorũ ac Rhetorum est, γλώσσαν πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι*: id est, *linguis bellare atque pugnare.* X Nil iactitans non, ast opere præstans parum.] *Adest quidem nutritor verbis, non re, consolatur & adest oratione, cũ auxilio sit o-*

sit opus. γ Similis edenti mastichen.] *Quæ contrariis qualitatibus prædita est. Alexander Aphrodisæus lib. 1. problē. 104 quærit, qua ratione fiat, vt in vno simplici medicamento contrariæ subsistere vires possint: Mastix, inquit, & abstergit & digerit ac firmat, Rheubarbarum aluum laxat & constringit, acetum calefacit & infrigidat. & Galen. lib. 3. & 7. de Facultatibus simpl. medic. candida quidem & Chia, astringit simul emollitq;,* &c. *Rheubarbarum quippe & mirobalanos flauam & atram in dysenteria expurgare bilem ab aluo videmus, & fluorem alui, quā exonerārunt sistere & roborare.* ζ Nomen quidem habet.] *Podagræ notatio, quæ in articulis pedum primò accidit, vnde nomē habet, quasi ποδὸς ἄγρα: id est, pedis captura, siue laqueus, pedica.* aa Eheu miser.] *Exclamantis est cum dolore αἰ αἰ geminatum. Idem in dialogo, cuius titulus, Φιλόπατρις: αἰ αἰ αἰ αἰ, τῶν κενῶν ἐλπίδων, ὁ vanas spes.* bb Satyri.] *Humano capite, sed cornuto, toto corpore villoso, syluarum latebris gaudentes.* cc Βακχίους.] *Bacchantes ebrios furore correptos.*

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΡΙΗΣ ΘΕΟΥ. *DE SYRIA dea.*

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

ARgumentum operis ipse titulus indicat. Describit enim Syriæ deæ & templum, & sacra, & effigiem quoque, facto narrationis initio à collatione reliquorum templorum sacrorumque quæ in Syria sunt. Ac primùm quidem in genere commēdat templum deæ huius à sanctitate, miraculis, & opulentia. Deinde speciatim commemorat & de origine eius, quando videlicet, & à quibus conditum tradatur, & quænam ipsa dea esse à plerisque putetur. Post hæc de æde templi, à quibus ea extructa fuerit, quæ eius forma, qui situs

sit. Item de signis ac statuis quæ tum intra ædem, tum extra visantur. Postremò autem & de sacerdotibus deæ, de lacu & piscib. sacris, ad quos simulachra deorum veluti per pompam quādam visendi causa quotannis exeunt. Præterea & de Panegyricis conuentibus qui ibi celebrentur, de Gallis, & eorum ceremonijs, deque sacrificandi ritu ac legibus, insertis suo loco & Antiochi & Combabi historijs, quorum alter Stratonicen nouercam amauit: alter ob cuitandam eiusdem rei suspicionem sibijpsi virilia præcidit. Atque in his nōnulla, vt videlicet illa de arca Noë (quem Lucianus, vt cæteri Græci quoque, Deucalionem hic vocat) de Gallorum & sacerdotum purificatione, de vetito porcorum esu, & id genus alia ita traduntur, vt propemodum credi possit ex Iudæorum obseruationibus ac sacris pleraque illa transsumpta, sed tempore postea vsuque adulterata ac deprauata fuisse, siue hoc populorum vicinitate atque commercio factum demus, siue Barbari isti ad eorum exempla quæ à Iudæis tunc cùm in Assyria captiui erant, videbant fieri, suos quoque ritus conformārunt. Assyriorum enim & hæc ciuitas fuit, in qua tam prodigiosa dea culta est, ea parte quæ Cœlesyria à Plinio dicitur, condita: cuius nomen Stephanus quidem Hieram, hoc est, sacram absolutè, Strabo autem & Plinius iuncta voce Hierapolin vocant, quod hîc Lucianus Ionica dialecto, qua per totam hanc descriptionem vtitur, in polin Hieram, hoc est, ciuitatem sacram, per tmesin diuisit. Eādem autem & Bambycem ijdem, & Edessam, quod posterius nomen Strabo addit, & à Syris ipsis Magog, vt Plin. habet, appellari tradunt, ipsamq; deam quam Lucianus simpliciter Syriam vocat, proprio nomine Atergatin, & à Græcis Derceto quoq; nominari scribunt. Cæterùm de Atergatide non alienum opinor fuerit etiam illa huc apponere, quæ apud Athenæum leguntur, quando & ipsa ad vberiorem intellectum eorum quæ hìc à Luciano dicuntur, nonnihil facere videntur.

videntur. Verborum eorum sententia hæc est: Antipater Tarsensis, inquit, professione Stoicus, libro περὶ δεισιδαιμονίας, hoc est, de religione quarto, dici à quibusdam tradit, quòd Gatis Syrorum regina ita gulæ dedita fuerit, vt per præconem edixerit, ne quis piscem aliquem absque Gatide comederet. Per ignorantiam igitur pleroſque Atergatim ipsam vocare, atque à piscibus abstinere. Mnaseas autem in secundo de Asia ita ait: Mihi quidem Atergatis videtur regina adeò intolerabilis fuisse, ac multa duriter populis suis imperâsse, ita vt lege quoque caverit illis, ne quem piscem ederent, sed ad ipsam afferrēt, eò quòd hoc cibi genere delectaretur. Atque inde etiam in sacrificijs solenne hoc mansisse, vt quoties deam precarentur, pisces illi argenteos aut aureos offerrent. Sacerdotes verò etiam tota die veros deæ pisces in mensa paratos ac coctos apponere, elixos pariter & assatos, quos ipsi postea sacerdotes deæ absumant. Ac paulò pòst idem addit: Atergatis autem, quemadmodum Xanthus ille Lydus tradit, à Mopso quodam Lydo capta vnà cū filio Ichthye, in lacu Ascalone contumeliæ causa submersa, & à piscibus deuorata est. Hæc Athen. lib. 8. Præterea neque illud omittendum videtur quòd Edessam tradit Volaterranus eam esse vrbem, in quam Tobias olim filium suum ad Gabelum quēdam, apud quem pecuniam depoſuerat, misit. Quòd si verè ab illo traditur, eademq; Edessa & Hierapolis dicitur, vt Straboni placet: manifestum iam ex eo apparet, & Iudæos ibi captiuos vixisse, & illorum obseruationum vestigia quoque quædam eodem loco hæsisse. Sed hæc in medio relinquamus.

Esp

ΕΣτιν ἐν Συρίῃ πόλις, οὐ πολλὸν ἀπὸ τοῦ Εὐφρήτεω ποταμοῦ, καλέεται δὲ Ἱρὴ, καὶ ἔστιν ἱρὴ τῆς Ἥρης τῆς Ασσυρίης· δοκέει δέ μοι, τόδε τὸ ὄνομα, οὐκ ἅμα τῇ πόλει οἰκεομένη ἐγένετο, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀρχαῖον ἄλλο ἦν, μετὰ δὲ σφισι, τῶν ἱρῶν μεγάλων γιγνομένων, ἐς τόδε ἡ ἐπωνημίη ἀπίκετο. περὶ ταύτης ὦν τῆς πόλεος ἔρχομαι ἐρέων, ὁκόσα ἐν αὐτῇ ἐστί· ἐρέω δὲ καὶ νόμους. τοῖσι ἐς τὰ ἱρὰ χρέονται, καὶ πανηγύριας, τὰς ἄγουσι, καὶ θυσίας, τὰς ἐπιτελέουσι. ἐρέω δὲ, ὁκόσα καὶ περὶ τῶν τὸ ἱρὸν εἰσαμένων μυθολογέουσι, καὶ τὸν νηὸν, ὅκως ἐγένετο. γράφω δὲ Ασσύριος ἐὼν, καὶ τῶν ἀπηγέομαι, τὰ μὲν αὐτοψίῃ μαθὼν, τὰ δὲ παρὰ τῶν ἱρέων ἐδάην, ὁκόσα ἐόντα ἐμεῦ πρεσβύτερα, ἐγὼ ἱστορέω.

Πρῶτοι

ESTα in Syria ciuitas non longè ab Euphrate flumine: β vocatur autem Sacra, & est quoq; sacra Iunonis Assyriæ: cæterùm nomen hoc videtur mihi non statim ab initio vrbi, cùm condita est, impositum fuisse, sed antiquitùs quidem aliud fuisse: postea verò cùm sacra ibi magna subinde peragerentur, in hoc cognomentum euasisse. De hac igitur ciuitate venio dicturus, quæcunq; videlicet in ipsa sunt. Dicam autem & leges quibus in sacris vtuntur, & solennes conuentus quos celebrant, & sacrificia quæ peragunt. Dicam autem & quæcunque de illis traduntur, qui templum hoc consecrârunt, & de æde ipsa quo pacto condita fuerit. Scribo autem Assyrius ipse existens: & eorum quæ narro, alia quidem ipse coràm vidi, alia verò à sacerdotibus edoctus sum. Quæcunque igitur antiquiora me sunt, ab ijs narrationem incipiam.

γ Primi

Πρῶτοι μὲν ὧν ἀνθρώπων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, Αἰγύπτιοι λέγονται θεῶν τε ἐννοίην λαβεῖν, καὶ ἱρὰ εἴσασθαι, καὶ τεμένεα καὶ πανηγύριας ἀπρόλεξαι. πρῶτοι δὲ καὶ ὀνόματα ἱρὰ ἔγνωσαν, καὶ λόγους ἱροὺς ἔλεξαν, μετὰ δὲ οὐ πολλοστῷ χρόνῳ, παρ' Αἰγυπτίων λόγον Ασσύριοι ἐς θεοὺς ἤκουσαν, καὶ ἱρὰ καὶ νηοὺς ἤγειραν, ἐν τοῖσι καὶ ἀγάλματα ἔθεντο, καὶ ξόανα ἐστήσαντο. τὸ δὲ παλαιὸν, καὶ παρ' Αἰγυπτίοισι ἀξόανοι νηοὶ ἔσαν. καὶ ἔστι ἱρὰ καὶ ἐν Συρίῃ, οὐ παραπολὺ τοῖς Αἰγυπτίοισι ἰσοχρονέοντα, τῶν ἐγὼ πλεῖστα ὄπωπα. τό γε τοῦ Ηρακλέος, τὸ ἐν Τύρῳ, οὐ τούτου τοῦ Ηρακλέος, τὸν Ελλήνων ἀείδουσι, ἀλλὰ τὸν ἐγὼ λέγω, πολλὸν ἀρχαιότερος, καὶ Τύριος ἥρως ἐστί. ἔνι δὲ καὶ ἄλλο ἱρὸν ἐν Φοινίκῃ μέγα. τὸ Σιδώνιοι ἔχουσι, ὡς μὲν αὐτοὶ λέγουσι, Ασάρτης ἐστί. Ασάρτην δ' ἐγὼ δοκέω σε

ληναίην

γ Primi itaque hominum, quos nos scimus, Aegyptij, dicuntur & deorũ notitiam percepisse, & templa constituisse, lucosq́ & conuentus solennes edidisse. Primi autem & nomina sacra intellexerunt, & sermones sacros docuerunt. Deinde verò non multo tempore pòst, ab Aegyptijs Assyrij doctrinam de dijs acceperunt, & sacra templaq́ erexerunt, in quibus & simulacra posuerunt & statuas dedicârunt. Antiquitùs autem etiam apud Aegyptios absque simulacris & statuis templa erant. Et sunt in Syria quoq́ templa non multò Aegyptijs ætate posteriora, quorum ego plurima ipse vidi. Herculis vtique æquæuum est illud videlicet quod Tyri est: non huius Herculis quem Græci carminibus celebrãt: sed quem ego dico, multò vetustior est, & Tyrius heros. Est autem & aliud templum in Phœnicia, magnum, quod Sidonij celebrant, & Astartæ, vt quidem ipsi dicunt. Astarten autem ego puto Lunam

λιναίων ἔμμεναι. ὡς δὲ μοί τις τῶν ἱρέων ἀπηγέετο, Εὐρώπης ἐστὶ τῆς Κάδμου ἀδελφεής. ταύτην δ' ἐοῦσαν Αγήνορος τοῦ βασιλῆος θυγατέρα ἐπειδήτε ἀφανὴς ἐγεγόνεε, οἱ Φοίνικες τῶν νηῷ ἐτιμήσαντο καὶ λόγον ἱρὸν ἐπ' αὐτῇ ἔλεξαν, ὅτι ἐοῦσαν καλὴν Ζεὺς ἐπόθεε, καὶ τὸ εἶδος ἐς ταῦρον ἀμειψάμενος ἥρπασε, καί μιν ἐς Κρήτην φέρων ἀπίκετο. τάδε μὲν καὶ τῶν ἄλλων Φοινίκων ἤκουον· καὶ τὸ νόμισμα τῶν Σιδώνιοι χρέονται, τὴν Εὐρώπην ἐφεζομένην ἔχει τῶν ταύρῳ τῶν Διί· τὸν δὲ νηὸν οὐχ ὁμολογέουσι Εὐρώπης ἔμμεναι. ἔχουσι δὲ καὶ ἄλλο Φοίνικες ἱρὸν, οὐκ Ασσύριον, ἀλλ' Αἰγύπτιον, τὸ ἐξ Ηλιουπόλιος ἐς τὴν Φοινίκην ἀπίκετο. ἐγὼ μέν μιν οὐκ ὄπωπα, μέγα δὲ καὶ τόδε, καὶ ἀρχαῖόν ἐστι. εἶδον δὲ καὶ ἐν Βύβλῳ μέγα ἱρὸν Αφροδίτης Βυβλίης, ἐν τῷ καὶ τὰ ὄργια ἐς Αδωνιν ἐπιτελέουσι·

nam esse. Cæterùm vt mihi ex sacerdotibus quidam narrauit, ε Europæ illud est, Cadmi sororis. Hanc autem fuisse ferunt Agenoris regis filiam: & postquam ampliùs non comparuit, Phœnices ipsam templo honorârunt, & sermonem de ea sacrum euulgârunt, quòd videlicet pulchra cùm esset, Iupiter amore eius captus fuerit, & mutata in taurum forma, rapuerit eam, & in Cretam inde abiens deportârit. Atque hæc quidem etiam à cæteris Phœnicibus audiui: & nomisma quoque quo Sidonij vtuntur, Europam habet insidentem tauro, Ioui videlicet. Cæterùm ipsam ædē non omnes confitentur Europæ esse. Habent autem & aliud templum Phœnices, non Assyrium, sed Aegyptium, quod ex Heliopoli in Phœniciam peruenit: quod ego quidem ipse non vidi, sed tamen magnum etiam hoc & peruetustum est. Porrò & Bybli vidi templum magnum Veneris Bybliæ cognomento, in quo & ritus quosdam in ſ Adonidem peragunt,

λέουσι· ἐδάην δὲ καὶ τὰ ὄργια. λέγουσι γὰρ δὴ ὦν τὸ ἔργον τὸ ἐς Ἀδώνιν, ὑπὸ τοῦ συὸς, ἐν τῇ χώρῃ τῇ σφετέρῃ γενέσθαι καὶ μνήμην τοῦ πάθεος, τύπτονταί τε ἑκάστου ἔτεος, καὶ θρηνέουσι, καὶ τὰ ὄργια ἐπιτελέουσι, καί σφισι μεγάλα πένθεα ἀνὰ τὴν χώρην ἵσταται. ἐπεὰν δὲ ἀπτύψονταί τε, καὶ ἀπκλαύσονται, πρῶτα μὲν καταγίζουσι τῷ Ἀδώνιδι, ὅκως ἐόντι νέκυι, μετὰ δὲ, τῇ ἑτέρῃ ἡμέρῃ, ζώειν τέ μιν μυθολογέουσι, καὶ ἐς τὴν ἤερα πέμπουσι, καὶ τὰς κεφαλὰς ξυρέονται, ὅκως Αἰγύπτιοι, ἀπθανόντος Απιος. γυναικῶν δὲ, ὁκόσαι οὐκ ἐθέλουσι ξυρέεσθαι, τοιήνδε ζημίην ἐκτελέουσι. ἐν μιῇ ἡμέρῃ ἐπὶ πρήσει τῆς ὥρης ἵστανται, ἡ δὲ ἀγορὴ μούνοισι ξείνοισι παρακέαται· καὶ ὁ μισθὸς ἐς τὴν Ἀφροδίτην θυσίη γίγνεται. εἰσὶ δὲ ἔνοιο Βυβλίων, οἳ λέγουσι παρὰ σφίσι τεθάφθαι τὸν Οσιειν τὸν Αἰγύπτιον, καὶ τὰ

peragunt. Cognoui autem & ipse ritus eos. Dicunt igitur factum illud quo ab apro percussus Adonis fuit, in sua terra contigisse, & in memoriam rei verberantur annis singulis, & ꝛ lamentantur, & ritus solennes peragunt, ac ipsis magni adeò luctus per totam regionem indicuntur. Postquam autem iam verberandi ac deplorãdi finis factus est, principiò quidem inferias Adonidi peragunt, perinde ac mortuo tum existenti, postea autem sequenti die & viuere ipsum dictitant, & in aërem sursum mittunt, & θ capita detondent, quemadmodum Aegyptij, quando apud ipsos Apis mortuus est. Ex mulieribus autem quæcunque tonderi non volunt, talem pœnam exoluunt: vnum quidem diem ad quæstum corpore faciendum prostant. forum autem illud solum peregrinis exhibetur: & quod inde mercedis auferunt, hoc Veneri in sacrificium datur. Sunt autem ex Byblijs nonnulli qui dicunt apud sese humatum esse ι Osirim Aegyptium, luctúsque & ritus hosce

πένθια, καὶ τὰ ὄργια, οὐκ ἐς τὸν Ἀδωνιν, ἀλλ' ἐς τὸν Ὀσιριν πάντα πρήσσεσθαι. ἐρέω δέ, ὁκόθεν καὶ τάδε σφι ἐς δοκέουσι. κεφαλὴ ἑκάστου ἔτεος ἐξ Αἰγύπτου ἐς τὴν Βύβλον ἀπικνέεται, πλέουσα τὸν μὲν ταχὺν πλόον ἑπτὰ ἡμερέων, καὶ μιν οἱ ἄνεμοι φορέουσι θείη ναυτιλίη, πρήσσεται δὲ οὐδαμᾶ, ἀλλ' ἐς μέντοι τὴν Βύβλον ἀπικνέεται, καὶ ἔστι τὸ σύμπαν, θωῦμα. καὶ τοῦτο ἑκάστου ἔτεος γίγνεται, τὸ καὶ ἐμοῦ παρεόντος ἐν Βύβλῳ ἐγένετο, ἡ τὴν κεφαλὴν ἐθηησάμην Βυβλίην. ἔνι δὲ καὶ ἄλλο θωῦμα ἐν τῇ χώρῃ τῇ Βυβλίῃ, ποταμὸς ἐκ τοῦ Λιβάνου τοῦ ὄρεος ἐς τὴν ἅλα ἐκδιδοῖ· οὔνομα τῷ ποταμῷ Ἄδωνις ἐπίκειται. ὁ δὲ ποταμὸς ἑκάστου ἔτεος ἁμάσσεται, καὶ τὴν χροιὴν ὀλίσας, ἐσπίπτει ἐς τὴν θάλασσαν, ἡ φοινίσσει τὸ πολλὸν τοῦ πελάγεος, καὶ σημαίνει τοῖς Βυβλίοις τὰ πένθια. μυθέονται δέ, ὅτι τῶν σφετέρων τῇσι ἡμέρῃσι, ὁ Ἄδωνις ἀνὰ τὸν Λίβανον τιτρώσκεται, καὶ

hoſce non Adonidi, ſed Oſiridi omnes fieri. Dicam autem & vnde fidem eius rei ſibi faciant. Caput vnoquoque anno ex Aegypto Byblũ defertur, ſeptẽ diebus, quantum ſpacij ex illa in hanc eſt enatans. Ac venti ipſum ferunt diuina quadam remigratione. Vertitur autẽ nuſquam aliò, ſed ſolùm Byblũ perfertur, & eſt in ſumma mirum quiddam. Et hoc quouis anno fit, quemadmodum & me præſente tum Bybli factum eſt, & caput ipſum ſpectaui è papyro effigiatum. Eſt autem & aliud miraculoſum in terra Bybliorum. fluuius quidam ex Libano monte in mare defertur: fluuio nomen eſt Adonis. Hic quotãnis cruore inficitur, & colorem amittit, & in mare exiens, ipſum quoque pelagus magna ex parte purpureum efficit, Byblijſq; lugendi tempus indicat. Fabulantur autem quòd illis tum dieb. Adonis per Libanũ ſaucietur,

&

καὶ τὸ αἷμα ἐς τὸ ὕδωρ ἐρχό-
μενον, ἀλλάσσει τὸν ποταμὸν,
καὶ τῷ ῥόῳ τλὴ ἐπωνυμίλν
δίδοῖ. ταῦτα μὲν οἱ πολλοὶ
λέγουσι, ἐμοὶ δέ τις ἀνὴρ Βύ-
βλιος, ἀληθέα λοκίων λέ-
γειν, ἐτέρλν ἀπηγέετο τοῦ
πάθεος ἀτέλλν. ἔλεγε δὲ ὧδε·
ὁ Ἄδωνις ὁ ποταμὸς, ὦ ξεῖνε,
ἀπὸ τοῦ Λιβάνου ἔρχεται, ὁ δὲ
Λίβανος καρταξανθόλιός ἐ-
στι. ἄνεμοι ὧν πρηέες ἐκείνη-
σι τῆς ἡμέρησι ἐς ἄμβλοι, τλὴ
γλῆ τῷ ποταμῷ ἐπιφέρουσι,
ἐοῦσαν ἐς τὰ μάλιστα μιλ-
τώδεα, ἡ δὲ γῆ μιν αἱμώ-
δεα τίθησι, καὶ τοῦ δὲ τοῦ
πάθεος οὔ τὸ αἷμα, τὸ λέγε-
σι, ἀπ' ἡ χώρη ἀτέη. ὁ μὲν
μοι Βύβλιος τοσαῦτα ἀπη-
γέετο. εἰ δὲ ἀτρεκέως ταῦτα ἔ-
λεγε, ἐμοὶ μὲν λοκέει κάρτα
θεῖα καὶ τοῦ ἀνέμου ἡ σωτη-
ρίη. ἀνέβλν δὲ καὶ ἐς τὸν Λί-
βανον ἐκ Βύβλου, ὁδὸν ἡμέ-
ρης, πυθόμενος αὐτόθι ἀρχαῖ-
ον ἱρὸν Ἀφροδίτης ἔμμεναι,
τὸ Κινύρης ἔσαζε· καὶ εἶδον τὸ
ἱρὸν,

& cruor illius in aquam delatus, fluminis colorem mutet, eidémque nomen præbeat. Atque hæc quidem vulgo dictitant: cæterùm mihi vir quidam Byblius, qui vera dicere visus est, aliam quãdam huius rei causam narrauit. Dicebat autem hoc pacto: Fluuius hic Adonis, ô hospes, per Libanum defertur. Libanus autem ipse terram habet admodum rubeam. Venti igitur vehemẽtiores illis tum diebus exorientes, terram in fluuium deferunt, quæ tum maximè minio similis est. ea postea illum cruentum videri facit. Atque ita rei huiusce causa haudquaquam cruor est, vti ferunt, sed terra. Ac Byblius quidem tantum narrabat. Quòd si autem vera ista dixit, mihi quidem videtur diuinus adeò etiam venti iste tum ortus indicere. Cæterùm ascendi & in Libanum ex Bybli, itinere vnius diei, cùm audîssem ibi antiquum templum Veneris esse, quod Cinyras dedicasset. Ac vidi sanè

ἱρὸν, καὶ ἀρχαῖον ἦν. τάδε μὲν ἐστὶ τὰ ἐν τῇ Συρίῃ ἀρχαῖα καὶ μεγάλα ἱρά. τοσούτων δὲ ἐόντων, ἐμοὶ δοκέειν, οὐδὲν τῶν ἐν τῇ ἱρῇ πόλει μεῖζον ἔμμεναι, οὐδὲ νηὸς ἄλλος ἁγιώτερος, οὐδὲ χώρη ἄλλη ἱροτέρη. ἔνι δὲ καὶ ἔργα ἐν αὐτῷ πολυτελέα, καὶ ἀρχαῖα ἀναθήματα, καὶ πολλὰ θωύματα, καὶ ξόανα θεοπρεπέα, καὶ θεοὶ δὲ κάρτα αὐτοῖσι ἐμφανέσι. ἱδρώει γὰρ δὴ ὦν παρὰ σφίσι τὰ ξόανα, καὶ κινέεται καὶ χρησμηγορέει. καὶ βοὴ δὲ πολλάκις ἐγένετο ἐν τῷ νηῷ, κλεισθέντος τοῦ ἱροῦ, καὶ πολλοὶ ἤκουσαν. ναὶ μὴν καὶ ὄλβου πέρι, ἐν τοῖσι ἐγὼ οἶδα, πρῶτόν ἐστι· πολλὰ γὰρ αὐτοῖσι ἀπικνέεται χρήματα, ἔκ τε Αραβίης, καὶ Φοινίκων καὶ Βαβυλωνίων, καὶ ἄλλα ἐκ Καππαδοκίης, τὰ δὲ καὶ Κίλικσι φέρουσι, τὰ δὲ Ἀσσύριοι, εἶδον δὲ ἐγὼ καὶ τὰ ἐν τῷ νηῷ λάθρῃ ἀπρκέαται, ἐσθῆτα πολλὴν, καὶ

templum, eratque peruetustum. Atque hæc quidem in Syria sunt templa antiqua, & magna. Quæ cùm multa adeò sint, nullum tamen, quantum mihi videtur, maius eo est quod in Sacra ciuitate habetur, neque etiam ædes alia sanctior, aut terra magis sacra vspiam est. Sunt autem & opera in eo preciosa, & donaria antiqua, & miraculosa multa, & statuæ religiosæ, & dij quoque ex ipsis manifestam adeò sui significationē dantes. Siquidem & sudorem ipsis emittunt statuæ, & mouentur, & oracula edunt, & clamor sæpenumerò in æde coortus est cùm templū iam clausum esset, multiquè audierunt. Iam verò & diuitijs inter ea quæ quidem ipse vidi, primū atque præcipuum est. Nam multæ afferūtur ipsis opes tum ex Arabia, tum à Phœnicibus & Babylonijs, & aliæ item ex Cappadocia, & quæcunque Cilices afferunt, & quæcunque Assyrij. Vidi autem ego etiam ea quæ secretò in æde posita sunt, vestes videlicet multas, & alia

καὶ ἄλλα, ὁκόσα ἐς ἀργύριον ἢ ἐς χρυσὸν ἀπεκέκριται. ἑορταὶ μὲν γὰρ καὶ πανηγύριος οὐδαμοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώπων τοσαίδε ἀπεδεδέχαται. ἱστορέοντι δέ μοι ἐτέων πέρι, ὁκόσα τῶν ἱρῷ εἶη, καὶ τὴν θεὸν αὐτοὶ, ἥν τινα δοκέουσι, πολλοὶ λόγοι ἐλέγοντο· τῶν οἱ μὲν ἱροὶ, οἱ δὲ ἐμφανέες, οἱ δὲ κάρτα μυθώδεες, καὶ ἄλλοι βάρβαροι, οἱ μὲν τοῖσι Ἕλλησι ὁμολογέοντες, τοὺς ἐγὼ πάντας μὲν ἐρέω, δέκομαι δὲ οὐδαμᾷ. οἱ μὲν ὦν πολλοὶ Δευκαλίωνα τὸν Σκύθεα τὸ ἱρὸν εἴσασθαι λέγουσι, τοῦτον Δευκαλίωνα, ἐπὶ τοῦ τὸ πολλὸν ὕδωρ ἐγένετο· Δευκαλίωνος δὲ πέρι λόγον ἐν Ἕλλησι ἤκουσα. τὴν Ἕλληνες ἐπὶ αὐτῶν λέγουσι. ὁ δὲ μύθος ὧδε ἔχει· ἥδε ἡ γενεὴ, οἱ νῦν ἄνθρωποι, οὐ πρῶτοί ἐγένοντο, ἀλλ' ἐκείνη μὲν ἡ γενεὴ, πάντες ὤλοντο, οὗτοι δὲ γένεος τοῦ δευτέρου εἰσὶ, τὸ αὖ-

τις

alia quæcunque argento aut auro seorsim deputata sunt. Nam festa quidem & solennes conuentus haud vllis alijs hominibus æquè multûm peraguntur. Porrò inquirẽti mihi de annis, quàm diu templum hoc durâsset, & de dea, quámnam ipsi eam esse putarent, multi sermones ferebantur, quorum alij sacri tradebantur, alij aperti ac plani erant, alij contrà valde fabulosi: rursum alij Barbari, alij cum Græcis consentientes: quos ego omnes quidem referam, haudquaquam autem approbo. Complures igitur Deucalionem Scytham illum tradunt templum hoc consecrâsse, eum puta Deucalionem, cuius temporib. aquarum diluuium fuit. Cæterùm de Deucalione inter Græcos sermonem quem illi de eo referunt, audiui. κ Habet autẽ sermo ille hoc pacto: Hanc hominum generationem quæ nunc est ab initio haudquaquam fuisse, sed eam quæ tum fuit, totam interijsse. Hos aũt homines qui nũc sunt, secũdi generis esse, eius quod

τις ἐκ Δευκαλίωνος ἐς πλη-
θὺν ἀπίκετο. ἐκείνων δὲ πε-
ρὶ τῶν ἀνθρώπων, τάδε μυ-
θέονται, ὑβρισταὶ κάρτα ἐόν-
τες, ἀθέμιστα ἔργα ἔπρασ-
σον. οὔτε γὰρ ὅρκια ἐφύλασ-
σον, οὔτε ξείνους ἐδέκοντο,
οὔτε ἱκετέων ἠνείχοντο, ἀντ'
ὧν σφίσι ἡ μεγάλη συμφορὴ
ἀπίκετο, αὐτίκα ἡ γῆ πολλὸν
ὕδωρ ἐκδιδοῖ, καὶ ὄμβροι με-
γάλοι ἐγένοντο, καὶ οἱ ποτα-
μοὶ κατέβησαν μέζονες, καὶ
ἡ θάλασσα ἐπὶ πολλὸν ἀνέ-
βη, ἐς ὃ πάντα ὕδωρ ἐγέ-
νοντο, καὶ πάντες ὄλοντο,
Δευκαλίων δὲ μοῦνος ἀνθρώ-
πων ἐλίπετο ἐς γενεὴν δευτέ-
ρην, εὐβουλίης τε καὶ τοῦ εὐσε-
βέος εἵνεκα. ἡ δὲ οἱ σωτηρίη
ἥδε ἐγένετο· λάρνακα μεγά-
λην, τὴν αὐτὸς ἔχε, ἐς ταύτην
ἐσβιβάσας παῖδάς τε καὶ γυ-
ναῖκας ἑωυτοῦ, ἐσέβη. ἐσβαί-
νοντι δὲ οἱ ἀπίκοντο σύες
καὶ ἵπποι, καὶ λεόντων γέ-
νεα, καὶ ὄφιες, καὶ ἄλλα, ὁκόσα
ἐν

rursus à Deucalione in tantam multitudinem excreuit. De illis autem hominibus, huiusmodi quædam traduntur: Cùm contumeliosi admodum essent, nefaria opera eos perpetrâsse. Neque enim iusiurandum obseruâsse, neque hospites recepisse, neque supplicium misertos esse. Ob eam rem, maximam calamitatem ipsos mox consecutam esse. Statim enim & tellus multam aquam effudit, & imbres magni fuerunt, & flumina solito maiora decurrerunt, & mare quoque in multum ascendit eò vsque, dum omnia aquis inundarentur, atque omnes perirent. Deucalion autem solus hominum relictus fuit, in secundam videlicet generationem, prudentiæ simul & pietatis gratia. Seruatus autem fuit hoc pacto: Arcam quandam magnam, quam ipse habebat, impositis in eam & liberis & vxore sua conscendit. Cæterùm cùm ipse ingrederetur, venerunt eodem & apri, & equi, & leonum genera, & serpentes, aliáque quæcun-

ἐν γῇ νέμονται, πάντα ἐς ζεύγεα. ὁ δὲ πάντα ἐδέκετο, καί μιν οὐκ ἐσίνοντο, ἀλλά σφισι μεγάλη Διόθεν φιλίη ἐγένετο, καὶ ἐν μιῇ λάρνακι πάντεσι ἔπλευσαν, ἔς τε τὸ ὕδωρ ἐπεκράτεε. τὰ μὲν Δευκαλίωνος πέρι Ἕλληνες ἱστορέουσι. τὰ δὲ ἀπὸ τούτου, λέγεται λόγος ὑπὸ τῶν ἐν τῇ ἱρῇ πόλει, μεγάλως ἄξιος θωυμάσαι, ὅτι ἐν τῇ σφετέρῃ χώρῃ, χάσμα μέγα ἐγένετο, καὶ τὸ σύμπαν ὕδωρ κατεδέξατο. Δευκαλίων δὲ, ἐπεὶ τάδε ἐγένετο, βωμούς τε ἔθετο, καὶ νηὸν ἐπὶ τῷ χάσματι Ἥρης ἅγιον ἐστήσατο. ἐγὼ δὲ καὶ τὸ χάσμα εἶδον, καὶ ἔστι ὑπὸ τῷ νηῷ κάρτα μικρὸν, εἰ μὲν ὦν πάλαι καὶ μέγα ἐὸν, νῦν τοιόν δὲ ἐγένετο, οὐκ οἶδα. τὸ δὲ ἐγὼ εἶδον, μικρόν ἐστι· σῆμα δὲ τῆς ἱστορίης τόδε πρήσσουσι, δὶς ἑκάστου ἔτεος ἐκ θαλάσσης ὕδωρ

quæcunque tellure pascuntur, bina ex vnoquoque genere cuncta. Ille autem recepit ad se omnia, atque ea ipsum haudquaquam lædebant, sed magna inter eos, Ioue ita dispensante, concordia erat, vnáque in arca omnes nauigabāt quamdiu aqua superabat. Atque hæc quidem de Deucalione Græci tradunt. De ijs autem quæ mox consecuta sunt, fertur alius quidam sermo ab ijs qui Sacram incolunt ciuitatem, magna certè admiratione dignus: quòd in ipsorum videlicet terra hiatus quidam factus fuerit, ac totam illam aquā absorbuerit. Deucalion autem, vbi hæc ita facta sunt, & aras constituit, & ædem supra hiatum illum Iunoni sacram erexit. Ego verò etiam hiatum vidi, & est sub æde illa, admodum exiguus quidam. Vtrum aūt antiquitùs etiam maior fuerit, & nunc in tam paruum redactus sit, equidem nescio. Is vtiq; quem ego vidi, paruus est: signum autem quo fidem historiæ huic faciant, hoc peragunt: Bis vno quoque anno ex mari

ὕδωρ ἐς τὸ νηὸν ἀπικνέεται. φέρουσι δὲ οὐχ ἱρέου μοῦνον ἀλλὰ πᾶσα Συρίη καὶ Ἀραβίη. καὶ πέριθεν τοῦ Εὐφρήτεω, πολλοὶ ἄνθρωποι ἐς θάλασσαν ἔρχοντες, καὶ πάντες ὕδωρ φέρουσι. τὸ πρῶτα μὲν ἐν τῷ νηῷ ἐκχέουσι, μετὰ δὲ ἐς τὸ χάσμα κατέρχεται, καὶ δέκεται τὸ χάσμα μικρὸν ἐὸν, ὕδατος χρῆμα πολλόν. τὰ δὲ ποιέοντες, Δευκαλίωνα ἐν τῷ ἱρωτόν δὲ νόμον θέσθαι λέγουσι, συμφορῆς τε καὶ εὐεργεσίης μνῆμα ἔμμεναι. ὁ μὲν ὦν ἀρχαῖος αὐτοῖς λόγος ἀμφὶ τοῦ ἱροῦ τοιός δέ ἐστι. ἄλλοι δὲ Σεμίραμιν τὴν Βαβυλωνίην, τῆς δὴ πολλὰ ἔργα ἐν τῇ Ἀσίῃ ἐστὶ, ταύτην καὶ τόδε τὸ ἕδος εἴσασθαι νομίζουσι, οὐκ Ἥρῃ δὲ εἴσασθαι, ἀλλὰ μητρὶ ἑουτῆς, τῆς Δερκετὼ οὔνομα. Δερκετοῦς δὲ εἶδος ἐν Φοινίκῃ ἐθηησάμην, θέημα ξένον. ἡμισέη μὲν, γυνὴ, τὸ δὲ ὁκόσον ἐκ μηρῶν ἐς ἄκρους πόδας, ἰχθύος οὐρὴ ἀπετείνεται· ἡ δὲ ἐν τῇ ἱρῇ πόλει,

aqua in ædem defertur. Ferunt autem illam nõ sacerdotes modò, sed tota Syria, & Arabia, & qui trans Euphratem incolunt, multi homines ad mare descendunt, atq; omnes inde aquam afferunt. Ac primò quidem in æde effundunt illam, postea autem in hiatum defluit, recipitq; lacus ille quãuis exiguus, immensam vim aquæ. Atq; hæc ita facientes, Deucalionem ritũ ac legem templi istam instituisse ferũt, ad testandam cladis pariter & beneficij memoriam. Vetustior igitur sermo de templi origine talis quidem fertur. Alij autẽ λ Semiramidẽ Babyloniam illam, cuius multa passim opera per Asiam extant, etiã hanc sedem consecrâsse putant, cæterùm non Iunoni, sed matri suæ, cui nomẽ Derceto fuit. Dercetus aũt imaginem in Phœnicia vidi spectaculũ planè peregrinum, altera quidem parte mulierem, altera verò quantũ à femorib. ad imos pedes protenditur, in piscis caudam desinentem. At hæc quæ in Sacra

ciuita-

πόλει, πᾶσα γυνή ἐστι. πίστιν δὲ τοῦ λόγου αὐτοῖσι οὐ κάρτα ἐμφανέα. ἰχθύας, χρῆμα ἱρὸν νομίζουσι, καὶ οὔκοτε ἰχθύων ψαύουσι. καὶ ὄρνιθας τοὺς μὲν ἄλλους σιτέονται, περιστερὴν δὲ μούνην οὐ σιτέονται, ἀλλὰ σφίσι ἅδε ἱρή. τὰ δὲ γινόμενα λοιπὰ αὐτοῖς ποιέεσθαι Δερκετοῦς καὶ Σεμιράμι ἕνεκα, τὸ μὲν, ὅτι Δερκετὼ μορφὴν ἰχθύος ἔχει, τὸ δὲ, ὅτι τὸ Σεμιράμιος τέλος ἐς περιστερὴν ἀπίκετο. ἀτὰρ ἐγὼ τὸν μὲν νηὸν, ὅτι Σεμιράμιος ἔργόν ἐστι, τάχα κου λέγομαι, Δερκετοῦς δὲ τὸ ἱρὸν ἔμμεναι, οὐδαμῇ πείθομαι. εἰκὸς καὶ παρ' Αἰγυπτίοισι ἔνιοί εἰσι, οἳ ἰχθύας οὐ σιτέονται, καὶ τάδε οὐ Δερκετοῦ χαρίζονται. ὡς δὲ καὶ ἄλλος λόγος ἱρὸς, τὸν ἐγὼ σοφοῦ ἀνδρὸς ἤκουσα· ὅτι ἡ μὲν θεὰ, Ῥέη ἐστί, τὸ δὲ ἱρὸν, Ἄττεω ποίημα. Ἄττης δὲ γόος

ciuitate est, tota mulier est. Porrò argumenta quibus huic narrationi fidem faciunt, non ita clara habent. Pisces rem sacram existimant, neque vnquam pisces attingunt. Deinde & aues, alias quidem edunt, columbam autem solam non edunt, sed hæc sacra ipsis est. Et quòd hæc ita fiunt, placet ipsis Dercetus & Semiramidis gratia fieri: alterum quidem, quòd Derceto piscis formam habet: alterum autem, quòd Semiramis ad postremum in columbam versa est. At ego ipsam quidem ædem Semiramidis opus esse, fortassis permiserim, Dercetus autem sacram esse haudquaquam credo: quando & apud Aegyptios nonnulli sunt qui piscibus non vescuntur, idque in gratiam Dercetus minimè faciunt. Fertur autem & alius sermo sacer, quem ego à sapiente quodã viro audiui: quòd videlicet ipsa dea Rhea sit, templum autem Attæ opus. Porrò Attes

γήν & Λυδὸς μὲν ἦν τὸ γένος, πρῶτος δὲ τὰ ὄργια τὰ εἰς Ῥέαν ἐδίδαξατο, καὶ τὰ Φρύγες καὶ Λυδοὶ καὶ Σαμόθρακες ἐπιτελοῦσι, Ἄττεω πάντα ἔμαθον. ὡς γάρ μιν ἡ Ῥέα ἔτεμε, βίου μὲν ἀνδρηίου ἀπεπαύσατο, μορφὴν δὲ θηλείην ἡμάψατο, καὶ ἐσθῆτα γυναικείην ἐνεδύσατο, καὶ ἐς πᾶσαν γῆν φοιτέων, ὄργιά τε ἐπετέλει, καὶ τὰ ἔπαθε, ἀπηγέετο, καὶ Ῥέην ἤειδε, ἐν τοῖσι καὶ ἐς Συρίην ἀπίκετο, ὡς δὲ οἱ πέρην Εὐφρήτεω ἄνθρωποι ἔτι αὐτὸν οὔτε ὄργια ἐδέκοντο, ἐν τῷ δὲ τῷ χώρῳ τὸ ἱρὸν ἐποιήσαλο. σημήια δ' ἦν θεὸς τὰ πολλὰ ἐς Ῥέην ἀπικνέεται· λέοντος μὲν γὰρ φέρουσι, καὶ τύμπανον ἔχει, καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ πυργοφορέει, ὁκοίην Ῥέην Λυδοὶ ποιέουσι, ἔλεγε δὲ καὶ Γάλλων πέρι, οἳ ἔασι ἐν τῷ ἱρῷ, ὅτι Γάλλοι Ἥρῃ μὲν οὐ λαμᾶ, Ῥέῃ δὲ τιμωνται, καὶ Ἄττιν μιμέονται.

genere quidem Lydus fuit, primus autem sacrorum ritus quibus Rhea coleretur, tradidit. Ac quibus Phryges & Lydi & Samothraces in sacris utuntur, ea omnia ab Atte acceperunt. Postquam enim ipsum castrauit Rhea, vitam quidem virilem agere desijt, formâ autem fœmineâ assumpsit, vestemq; muliebrem induit. Atque ita per omnem terram obambulans, & sacra peragebat passim, & quæ passus esset, narrabat, Rheamq; celebrabat. Inter quæ & in Syriam venit. Cæterùm cùm illi qui trans Euphratem incolunt homines neque ipsum, neque sacra eius receperint, hoc in loco templum constituit. Ac multa signa adsunt deæ, quæ ipsam Rheam videri faciunt. Nam & leones ipsam ferũt, & tympanum habet, & coronã in capite turritam gestat, qualem & Lydi Rheam effigiant. Dicebat autem & de Gallis idem qui in templo sunt, quòd Galli Iunoni quidem haudquaquã, Rheæ autem castrari soleant, & v Atten imitentur.

μέονται. τὰ δέ μοι εὐπρεπέα μὲν δοκέει ἔμμεναι, ἀληθέα δὲ οὔ, ἐπεὶ καὶ τῆς τομῆς ἄλλην αἰτίην ἤκουσα πολλὸν πιστοτέρην. ἀνδάνει δέ μοι τὰ λέγουσι τοῦ ἱροῦ πέρι, τοῖσι Ἕλλησι τὰ πολλὰ ὁμολογέοντες· τὴν μὲν θεὸν, Ἥρην δεκέοντες, τὸ δ' ἔργον Διονύσου τοῦ Σεμέλης ποίημα· καὶ γὰρ δὴ Διόνυσος ἐς Συρίην ἀπίκετο, καὶ ἐνὶν ὁδὸν, τὴν ἦλθε ἐπ' Αἰθιοπίην. καὶ ἔστι πολλὰ ἐν τῷ ἱρῷ Διονύσου ποιητέω σήματα, ἐν τοῖσι καὶ ἐσθῆτες βάρβαροι, καὶ λίθοι Ἰνδοὶ, καὶ ἐλεφάντων κέραα, τὰ Διόνυσος ἐξ Αἰθιόπων ἤνεικε. καὶ φαλλοὶ δὲ ἑστᾶσι ἐν τοῖσι πεπυλαίοισι, δύο κάρτα μεγάλοι, ἐπὶ τῷ ἐπίγραμμα τοίον δὲ ἐπιγέγραπται·

Τούς δε Φαλλοὺς Διόνυσος
Ἥρῃ μητρυῇ ἀνέθηκα.

Ἐμοὶ μὲν ὧν καὶ τὰ δε ἀρκέει. ἐρέω δὲ καὶ ἄλλο, τί ἐστι ἐν τῷ νηῷ Διονύσου ὄργιον.

Φαλλοὺς

tentur. Cæterùm hæc mihi conuenientia quidem videntur esse, vera autē non, quoniam de castratione aliam quoque audiui causam, multa hac fide digniorem. Placent verò mihi hæc, quæ de templo dicūt, in quibus cum Græcis consentiunt, deam quidem Iunonem putantes esse, ipsum autem opus Dionysii, eius qui ex Semele natus fuit. Nam & Dionysius in Syriam venit, eo videlicet itinere, quo in Aethiopiam est profectus. Et sunt multa in templo eius indicia, quæ ipsum auctorē comprobant: inter quæ & vestes Barbaræ, & lapilli Indici, & Elephantorum cornua, quæ ille ex Aethiopia tulit. Etiam Priapi stant in vestibulis, duo admodū magni, qui tali Epigrammate inscripti sunt:

Hos posui Bacchus tibi
Iuno nouerca Piapos.

Ac mihi quidem vel ista sufficiunt. Cæterùm dicam & aliud, quo ritu videlicet Dionysii sacra in æde peragant.

Φαλλὸς Ἕλλησιν Διονύσῳ ἐγείρουσι, ἐπί τῶν καὶ τοιόν δέ τι φέρουσι, ἄνδρας μικροὺς ἐκ ξύλου πεποιημένους, μεγάλα ἀνδρεῖα ἔχοντας, καλοῦνται δὲ τάδε νευρόσπαστα. ἔστι δὲ καὶ τόδε, ἐν ᾧ ἱρῷ, ἐν δεξιᾷ τοῦ νηοῦ κάθηται σμικρὸς ἀνὴρ χάλκεος, ἔχων ἀνδρεῖον μέγα. τοσάδε μὲν ἀμφὶ τῶν οἰκισίων τοῦ ἱροῦ μυθολογέουσι. ἄδυτα δὲ ἱρὸν καὶ τοῦ νηοῦ πίσσει. θεσπίος τις, ὅκως ἐγένετο, καὶ ὅς τις μὲν ἐποίησε. λέγουσι τὸν νηὸν τὸν πρὶν ἐόντα, μὴ ἔμμεναι τὸν τῶν ἀρχαίων γενόμενον, ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν καθυπερθῆναι χρόνῳ ὕστερον, τὸν δὲ νῦν ἐόντα, Στρατονίκης ἔμμεναι ποίημα, γυναικὸς τοῦ Ἀσσυρίων βασιλέος. δοκέει δέ μοι ἡ Στρατονίκη ἐκείνου ἔμμεναι, τῆς ὁ πρόγονος ἤρασε, τὸν ἤλεγξε τὸ ἱητροῦ ἐπιτοίη· ὡς γὰρ μὲν ὑπὸ συμφορῆς καταλαβεῖ ἀμηχανέων ᾧ νοσέῳ, ἀσχαλόντι δὲ οὐκέτι,

Priapos Græci (quos § Phallos ipsi dicunt) Dionysio erigunt, in quibus & tale quiddam portant, viros puta exiguos, ex ligno effigiatos, magna virilia habentes. Vocantur autē o Neurospasta hæc. Est igitur & hoc in templo illo. Nam ad dextram ædis partem sedet exiguus vir ex ære factus, habens virile magnum. Ac tantùm de illo quod ad conditores templi attinet, tradunt. Iam verò & de æde dicam, & de situ eius, quo pacto ædificata sit, & quisnam illam ædificauerit. Dicunt igitur ædem illam, quæ à principio fuit, haudquaquā eam esse, quæ nunc est, sed antiquiorem illam quidem successu temporum collapsam esse, hanc autem quæ nunc est, Stratonices opus esse, vxoris regis Assyriorum. Videtur autem mihi Stratonice illa esse, quæ à priuigno amata fuit, cuius amorem medici industria deprehēdit. Postquam enim ipsum ægritudo hæc inuaserat, dubius animi, propterea q illi malū

hoc

κέοντι, καθ' ἡσυχίην ἐνόσει. ἔκειτο δὲ ἀλγέων οὐδὲν, καὶ οἱ ἥτε χροιὴ πάμπαν ἐτρέπετο, καὶ τὸ σῶμα δι' ἡμέρης ἐμαραίνετο. ὁ δὲ ἰητρὸς, ὡς εἶδέ μιν ἐς οὐδὲν ἐμφανὲς ἀρρωσέοντα, ἔγνω τὴν νοῦσον, ἔρωτα ἔμμεναι. ἔρωτος δὲ ἀφανέος πολλὰ σημήια, ὀφθαλμοί τε ἀσθενέσι, καὶ φωνὴ, καὶ χροιὴ, καὶ δάκρυα. μαθὼν δὲ, ταῦτα ἐποίει, χειρὶ μὲν τῇ δεξιῇ ἔχε τὸ νεηνίσκου τὴν καρδίην. ἐκάλεε δὲ τοὺς ἀνὰ τὴν οἰκίην πάντας. ὁ δὲ τῶν μὲν ἄλλων ἐσιόντων πάντων, ἐν ἠρεμίῃ μεγάλῃ ἦν, ὡς δὲ ἡ μητρυὴ ἀπίκετο, τήν τε χροιὴν ἠλλάξατο, καὶ ἱδρώειν ἄρξατο, καὶ τρόμῳ ἔχετο, καὶ ἡ καρδίη ἀνεπάλλετο. τὰ δὲ γιγνόμενα, ἐμφανέα τῷ ἰητρῷ τὸν ἔρωτα ἐποίει. καί μιν ὧδε ἰήσατο, καλέσας τὸν νεηνίσκου τὸν πατέρα

hoc turpe videretur, silentio rem premens, morbo decumbebat. Iacebat autem nullo quidem certo dolore affectus, veruntamen & color eius omninò immutabatur, & corpus indies marcescebat. π Medicus autē vt ipsum aspexit, nullum manifestum morbi indicium præ se ferentem, amorem esse morbum cognouit. Amoris autem occulti multa indicia sunt: oculi videlicet languentes, & vox, & color, & lachrymæ. Quæ omnia cùm ille in hoc animaduertisset, huiusmodi quædam facit. Manu quidem dextera adolescentuli cor tenebat: eos verò qui in domo erant, omnes intrò in cubiculum, vbi ille decumbebat, vocabat. Ille igitur cæteris quidem ingrediētibus omnibus cum summa quiete iacebat: at vbi nouerca adueniebat, tū demùm & colorem mutare, & sudorem emittere incipiebat, tremoreq; corripiebatur, & ei cor subsultabat. Quæ cùm ita fierent, manifesta amoris indicia medico præbebant. Ac ipsum hoc pacto sanitati restituit. Aduocato adolescentis pa-

τέρα, κάρτα ὀῤῥωδέοντα· ἥδε ἡ νοῦσος, ἔφη, τὴν ὁ παῖς ὅδε ἀῤῥωστέει, οὐ νοῦσός ἐστι, ἀλλὰ ἀδικίη· ὅδε γάρ τοι ἀλγέοι μὲν οὐδὲν, ἔρως δέ μιν καὶ φρενοβλαβείη ἔχει. ἐπιθυμέει δὲ, τῶν οὐδαμᾷ τεύξεται, φιλέων γυναῖκα ἐμὴν, τὴν ἐγὼ οὔτι μετήσομαι. ὁ μὲν ὦν τοιᾷδε σοφίῃ ἐψεύδετο. ὁ δὲ αὐτίκα ἐλίσσετο, πρός τε σοφίης καὶ ἰητρικῆς, μή μοι παῖδα ὀλέσῃς· οὐ γὰρ ἐθέλων ταύτῃ συμφορῇ ἔσχετο, ἀλλὰ οἱ ἡ νοῦσος ἀεκουσίη, τῶν σὺ μηδαμᾷ ζυλοτυπέων, πείθος ἔγειρε πάσῃ βασιληίῃ, μηδὲ ἰητρὸς ἐὼν, φόνον πεξενέεις ἰητρικῇ. ὁ μὲν, ὧδε ἀγνὼς ἐὼν, ἐδέετο. ὁ δέ μιν αὖτις ἀμείβετο, ἀνόσια σπεύδεις, γάμον ἐμὸν ἀπαιρεόμενος, οὐ δὲ ἰητρὸν ἄνδρα βιώμενος. σὺ δὲ κῶς ἂν αὐτὸς ἔπρηξας, εἴ τοι σὴν γυναῖκα ἐπόθεε, ἐμεῦ τάδε

tre, qui admodum tum filij causa solicitus erat: Hic morbus, inquit, haudquaquam morbus est, sed iniuria quædam. Nam ille quidem dolore neutiquam premitur, sed amor ipsum & vecordia tenent. Expetit autem ea quæ illi haudquaquam assequi licet. Vxorem enim meam amat, quam ego minimè dimissurus sum. Atque hac ille tum prudentia mentiebatur. Pater autem continuò precari cœpit: Per prudentiam ego te tuam, perq; ipsam medicinā obtestor, ne mihi perditum eas filiū. Non enim sua sponte hoc malo tenetur, sed morbus illi inuito hic accidit. quare tu nequaquam æmulando velis luctum toti regno conciliare, nêve, medicus cùm sis, hanc homicidij notā inurere medicinæ. Atq; hoc pacto ignarus ille, tamen precabatur. Alter autem respōdens ei rursum: Nefaria, inquit, moliris, coniugem meam à me auferre quærens, & homini medico vim faciens. Tu verò quónam pacto ipse affectus esses, si quis vxoris tuæ desiderio teneretur, quando nunc

τάδε δεόμενος; ὁ δὲ πρὸς τάδε ἔλεγε, ὡς οὐδ' αὐτὸς ἄν ποτε γυναικὸς ἐφείσατο, οὐδὲ παιδὶ σωτηρίης ἐφθόνεε, εἰ καί τοι μητρυιῆς ἐπεθύμεε· οὐ γὰρ ὁμοίην συμφορὴν ἔμμεναι, γαμετὴν ἢ παῖδα ὀλέσαι. ὡς δὲ τάδε ὁ ἰητρὸς ἤκουσε, τί τοι, ἔφη, ἐμὲ λίσσεαι; καὶ γάρ τοι σὴν γυναῖκα ποθέει· τὰ δὲ ἔλεγον ἐγὼ, πάντα ἔην ψεύδεα· πείθεται μὲν τουτέοισι, καὶ τοῦ μὲν παιδὶ λείπει καὶ γυναῖκα καὶ βασιληίην, αὐτὸς δὲ ἐς τὴν Βαβυλωνίην χώρην ἀπίκετο, καὶ πόλιν ἐπὶ τοῦ Εὐφρήτῃ ἐπώνυμον ἑωυτοῦ ἐποιήσατο, ἔνθα οἱ καὶ ἡ τελευτὴ ἐγένετο. ὧδε μὲν ὁ ἰητρὸς ἔρωτα ἔγνω τε καὶ ἰήσατο. ἥδε δὴ ὦν ἡ Στρατονίκη, ἔτι τοῦ πρότερον ἀνδρὶ συνοικέουσα, ὄναρ τοιόν δε ἐθηήσατο, ὥς μιν ἡ Ἥρη ἐκέλευε ἐγεῖραί οἱ τὸν ἐν τῇ ἱρῇ πόλει νηὸν, εἰ δὲ ἀπειθέοι, πολλὰ οἱ, καὶ κακὰ ἀπείλεε. ἡ δὲ τὰ μὲν πρῶτα οὐδὲ μίαν

nunc ista à me postulas? Tũ ille ad hæc respondit, quòd neq; ipse vxori vnquam parsurus fuisset, neque filio salutem inuideret, etiamsi nouercæ desiderio teneretur. neque enim parem iacturam esse, vxorem, ac filium amittere. Quæ cùm medicus audîsset: Quid igitur me, inquit, obtestaris? Etenim tuæ ille vxoris desiderio tenetur. Et quæ ego tibi modò dicebam, omnia falsa fuêre. Adducitur itaq; hisce pater, ac filio quidem & vxorem relinquit & regnum: ipse verò in terram Babyloniam abijt, & ciuitatem supra Euphratem, cognominem ipsi, condidit, vbi & mortem posteà obijt. Atque hoc quidem pacto tum medicus amorem cognouit, & curauit. Stratonice verò hæc, cùm adhuc priori marito cohabitaret, somnium tale vidit: Visa est ei Iuno iubere ædem illam in Sacra ciuitate extruere sibi, & si minùs paréret, multa malaque ipsi comminari. Illa verò principiò quidem nullam somnij

μίαν ὤρην ἐποιέετο, μετὰ δὲ, ὡς μιν μεγάλη νοῦσος ἔλαβε, τῷ τε ἀνδρὶ τὴν ὄψιν ἀπηγήσατο, καὶ τὴν Ηρην ἱλάσκετο, καὶ στήσειν τὸν νηὸν ὑπεδέξατο. καὶ αὐτίκα ὑγιέα γενομένην ὁ ἀνὴρ ἐς τὴν ἱρὴν πόλιν ἔπεμπε, σὺν δὲ οἱ καὶ χρήματα, καὶ στρατιὴν πολλὴν, τοὺς μὲν οἰκοδομέειν, τοὺς δὲ τοῦ ἀσφαλέος εἵνεκα. καλέσας δέ τινα τῶν ἑωυτοῦ φίλων νεηνίην, κάρτα καλὸν, τῷ οὔνομα ἦν Κομβάβος· ἐγώ τοι, ἔφη, ὦ Κομβάβε, ἐσθλὸν ἐόντα, φιλέω τε μάλιστα φίλων ἐμῶν, καὶ πάμπαν ἐπαινέω σοφίης τε, καὶ εὐνοίης τῆς ἐς ἡμέας, τὴν δὴ ἐπεδέξαο. νῦν δέ μοι χρειὼ μεγάλης πίστηος, τῷ σε θέλω γυναικὶ ἐμῇ ἑσπόμενον. ἔργον τέ μοι ἐπιτελέσαι, καὶ ἱρὰ τελέσαι, καὶ στρατιῆς ἐπικρατέειν· οἱ δὲ ἀπικομένῳ ἐξ ἡμέων τιμὴ μεγάλη ἔσεται. πρὸς δὲ τάδε ὁ Κομβάβος

somnij huius rationem habuit: posteà autem vt ipsam grauis morbus corripuit, & viro visionem exposuit, & Iunonem placare cœpit, ædémque se illam conditurам esse promisit. Ac statim vbi conualuit, maritus ipsam in Sacram ciuitatem misit, cum ipsa autem vnà & pecunias, & exercitum magnum, partim ædificandi causa, partim etiam securitatis gratia. Vocato autem quopiam ex amicis, homine adolescente admodum formoso, cui nomen erat Combabo: Ego te, inquit, Combabe, vtpotè probum, ex omnibus amicis diligo maximè, & cùm ob prudentiam, tum ob beneuolentiam erga me tuam, quam & præstitisti, laudo in primis. In præsentia autem opus mihi est magna fide: quare te volo cũ vxore mea hinc profectũ, & ædificium absoluere mihi, & sacra peragere, & exercitui præesse. Cæterùm vbi reuersus fueris, magnis à nobis honoribus afficieris. Ad hæc igitur Combabus,

βάβος αὐτίκα λύσσετο, πολλὰ λιπαρέων μή μιν ἐκπέμπειν, μηδὲ πιστεύειν οἱ τὰ πολλὸν ἑωυτοῦ μέζονα χρήματα, καὶ γυναῖκα, καὶ ἔργον ἱρόν. τὰ δὲ ὀρρώδεε, μήκοτέ οἱ ζηλοτυπίη χρόνῳ ὑστέρῳ ἐς τὴν Στρατονίκην γένοιτο, τὴν μοῦνον ἀπάξειν ἔμελλε ὡς δὲ οὐδαμᾷ ἐπείθετο· ὁ δὲ ἱκεσίης δευτέρης ἅπτεται, δοιῶαί οἱ χρόνον ἑπτὰ ἡμερέων, μετὰ δὲ, ἀπρεπέλαί μιν τελέσαντά τι, τῶν μάλιστα ἐδέετο. τυχὼν δὲ ῥηιδίως, ἐς τὸν ἑωυτοῦ οἶκον ἀπικνέεται, καὶ πεσὼν χαμάζε, τοιάδε ὠδύρετο· ὦ δείλαιος, τί μοι ταύτης τῆς πίστος; τί δέ μοι ὁδοῦ, τῆς τέλος ἤδη δέρκομαι; νέος μὲν ἐγὼ, καὶ γυναικὶ καλῇ ἕψομαι; τὸ δέ μοι μεγάλη συμφορὴ ἔσσεται, εἰ μὴ ἔγωγε πᾶσαν αἰτίην κακοῦ ἀπρθήσομαι. τῶν μεχρῆν μέγα ἔργον ἀπρτελέσαι, τό μοι παντα φόβον ἰήσεται. τάδε

babus, statim precari cœpit, multis obtestans Regem, ne se mitteret, néve sibi crederet pecuniam multò suis facultatibus maiorem, deinde & vxorem, & opus sacrum. Cæterùm illud formidabat, ne quando progressu temporis zelotypia erga Stratonicen ipsi pareretur, vt quam solus inde abducturus erat. Cæterùm vbi illum haudquaquam permouit, supplicare iterum cœpit, quo sibi spatium septem dierum permitteret, ac deinde vbi ea perfecisset, quibus maximè opus haberet, ablegaret. Quod cùm facilè impetrâsset, domum suam abit, & procidens in terram, huiuscemodi quædam cum fletu eiulauit: O me miserũ, quò mihi hac fide? quò mihi autem via ista, quam nunc postremùm aspiciam? Adolescens equidem ego, & cum muliere formosa proficiscar. Hæc mihi magna verò calamitas erit, nisi omnem mali causam à me amoueam. Quare necesse est magnum peragere me facinus, quod mihi metũ omnem hunc subleuet ac curet.

Hæc

τάδε εἰπὼν, ἀτελέα ἑωυτὸν ἐποίεε, καὶ ταμὼν τὰ αἰδοῖα, ἐς ἀγγήιον μικρὸν κατέθετο, σμύρνῃ τε ἅμα καὶ μέλιτι, καὶ ἄλλοισι θυώμασι, καὶ ἔπειτα σφηγίδι, τὴν ἐφόρεε, σημηνάμενος τὸ τρῶυμα ἰῆτο. μετὰ δὲ, ὥς μιν ὁδοιπορέειν ἐδόκεε, ἀπικόμενος ἐς τὸν βασιλῆα, πολλῶν παρεόντων, διδοῖ τε ἅμα τὸ ἀγγήϊον, καὶ λέγει ὧδε· ὦ δέσποτα, τὸ δέ μοι μέγα κειμήλιον ἐν τοῖσι οἰκίοισι ἀπεκέατο, τὸ ἐγὼ κάρθα ἐπόθεον. νῦν δὲ, ἐπεὶ μεγάλην ὁδὸν ἔρχομαι, παρὰ τοὶ τόδε θήσομαι, σὺ δέ μοι ἀσφαλέως ἔχειν· τόδε γάρ μοι χρυσοῦ βέλτερον, τόδε μοι ψυχῆς ἐμῆς ἀντάξιον, εὖτ' ἂν δὲ ἀπίκωμαι, σῶον αὖτις ἀποίσομαι. ὁ δὲ δεξάμενος, ἑτέρῃ σφηγίδι ἐσημαίνετο, καὶ τοῖσι ταμίῃσι φρουρέειν ἐνετείλατο. Κομβάβος μὲν ὦν, τὸ ἀπὸ τοῦδε, ἀσφαλέα ὁδὸν ἤνυε. ἀπικό-

Hæc ita effatus, se ipsum inutilem ac mancum reddidit, amputatisq; virilibus, in angustum quoddam vasculum ea inclusit, myrrha pariter & melle, alijsq; odoramentis additis. Deinde vbi & annulo, quem gestare solebat, obsignâsset illud, vulnus curabat. Posteà verò cùm ipsi iam tẽpus videretur vt proficisceretur, ad regem veniens; multis alijs præsentibus dat illi pariter & vasculum, & dicit in hunc modum: Hoc ego vasculum, Domine, inter preciosissima domi repositum habui, idque in primis amabam. Nunc autem, quando magnum adeò iter ingredior, apud te deponam. Tu verò fac vt tutum ac custoditum mihi præstes. nam hoc auro potiùs mihi est, eodemq; precio cum anima ipsum æstimo: vt postquam rediero, saluum & incolume iterũ recipiam. Ille verò acceptum altero quoq; annulo obsignauit, & quæstoribus asseruandũ & custodiendũ tradidit. Combabus igitur post illa securũ iter peragebat.

Cæterùm

ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὴν ἱρὴν πόλιν, σπουδῇ τὸν νηὸν οἰκοδόμεον· καὶ σφισι τρία ἔτεα ἐν τῷ ἔργῳ ἐξεγένετο, ἐν τοῖσι ἀπέβαινε τάπερ ὁ Κομβάβος ὀρρώδεε, ἡ Στρατονίκη γὰρ χρόνον ἐπὶ πολλὸν συνόντα μιν ποθέειν ἄρχετο, μετὰ δὲ οἱ καὶ κάρτα ἐπεμήνατο, καὶ λέγουσι οἱ ἐν τῇ ἱρῇ πόλει, τὴν Ἡρὴν τουτέων αἰτίην ἐθέλουσαν γενέσθαι, Κομβάβον ἐσθλὸν μὲν ἐόντα λαθέειν μηδαμᾷ, Στρατονίκην δὲ τίσασθαι, ὅτι οὐ ῥηιδίως τὸν νηὸν ὑπέσχετο. ἡ δὲ τὰ μὲν πρῶτα ἐσωφρόνεε, καὶ τὴν νοῦσον ἔκρυπτε· ὡς δὲ οἱ τὸ κακὸν μέζον ἡσυχίης ἐγένετο, ἐς ἐμφανὲς ἐντρύχετο κλαίεσκέ τε δι' ἡμέρης, καὶ Κομβάβον ἀνακαλέετο, καὶ οἱ πάντα Κομβάβος ἦν. τέλος δὲ, ἀμηχανέουσα τῇ συμφορῇ, εὐπρεπέα ἱκεσίην ἐδίζετο. ἄλλῳ μὲν ὦν τὸν ἔρωτα

Cæterùm cùm iam ad Sacram ciuitatem venissent, ædem summa cura extruxerunt: atque ipsis dum in opera sunt, anni tres elabuntur, intra quos illa quæ Combabus tantoperè metuerat, euenêre. Nam Stratonice pòstquam ille multò iam tempore cum ea conuersaretur, amare illũ cœpit, mox etiam grauiter in illum ex amore insanijt. Et ferunt, qui Sacrã ciuitatem incolunt, Iunonem eius rei causam extitisse: ac Combabum quidem vt bonum virum haudquaquam latuisse: Stratonicen autem vltam esse, eò quòd non statim ac facilè ædem illam promisisset. Porrò illa principiò quidem modestè ac temperanter se gerebat, morbumq́ celabat: posteà verò vbi malum illi hoc in maius quàm vt tegi silentio posset, accreuit, manifestè adeò conficiebatur, flebatq́ continuè, ac Combabum vocabat. Atque illi tum omnia Combabus erat. Postremò autem cùm inopia consilij nullum huic malo remedium inueniret, honestam atq́ idoneam compellandi illius viam quærere cœpit. Proinde cũ alteri quidê vlli amo-

τα ὁμολογέειν ἐφυλάσσετο, αὐτὴ δὲ ἐπιχειρέειν ᾐδέετο, ἐπινοέει ὧν τοιάδε, οἴνῳ ἑωυτὴν μεθύσασα, ἐς λόγους οἱ ἐλθεῖν. ἅμα δὲ οἴνῳ ἐσιόντι παῤῥησίη τε ἐσέρχεται, καὶ ἡ ἀρτυχίη οὐ μάρτα αἰσχρὴ, ἀλλὰ τῶν πρησσομένων ἕκαστα ἐς ἀγνοιίην ἀναχωρέει. ὡς δὲ οἱ ἐδόκει, καὶ ἐποίει ταῦτα. καὶ ἐπεὶ ἐκ δείπνου ἐγένοντο, ἀπικνεομένη ἐς τὰ οἰκήια, ἐν τοῖσι Κομβάβος αὐλίζετο, λίσσετό τε, καὶ γούνων ἅπετο, καὶ τὸν ἔρωτα ὡμολόγεε. ὁ δὲ τόν τε λόγον ἀπηνέως ἀπεδέκετο, καὶ τὸ ἔργον ἀναίνετο, καὶ οἱ τὴν μέθην ἐνεκάλει. ἀπειλούσης δὲ μέγα τι κακὸν ἑωυτὴν ἐργάσασθαι, δείσας, πάντα οἱ λόγον ἐξέφηνε, καὶ πᾶσαν τὴν ἑωυτοῦ πάθην ἀπηγήσατο, καὶ τὸ ἔργον ἐς ἐμφανὲς ἔνεικε. ἰδοῦσα δὲ ἡ Στρατονίκη, τὰ οὔποτε

rem fateri abhorreret, ipsa autem aggredi illum coràm verecundia prohiberetur, huiuscemodi quædam animo cogitare cœpit, vt postquam videlicet vino sese inebriasset, in colloquium cum illo veniret. ρ Pariter autem cum vino ingrediente, & loquendi fiducia accedit, & non impetrasse quod postularis, non ita magnus pudor est, sed eorũ quæ aguntur, singula in obliuionem retrò abeunt. Postquam igitur apud se ista constituerat, faciebat quoque: & cùm cœna peracta discessissent, ad ædes, in quibus Combabus diuertebatur, veniens, obtestabatúrque illum, & genua eius prehensabat, & amorem fatebatur. Ille autẽ orationem eius ægrè ac difficulter admittebat, ipsumq́ opus detrectabat, deniq́ & ebrietatẽ illi exprobrabat. At verò cùm illa nescio quod magnũ malum in se ipsam facturam esse se minitaretur, adductus metu, totam illi rem manifestã fecit, & quicquid à se ipse passus esset, enarrauit, ipsumq́ opus in lucem protulit. Videns igitur Stratonice ea quæ nunquam

ποτε ἔλπετο, μανίης μὲν ὅ=
τω ἐκείνης ἔσχετο, ἔρωτος δὲ
οὐδαμᾷ ἐλήθετο, ἀλλὰ πάν=
τα οἱ συνεοῦσα, ταύτην πα=
ραμυθίην ἐποιέετο ἔρωτος
ἀπρήκτοιο. ἔστι ὁ ἔρως οὗτος
ἐν τῇ ἱρῇ πόλει, καὶ ἔτι νῦν
γίγνεται, γυναῖκεν Γάλλων
ἐπιθυμέουσι, καὶ γυναιξὶ Γάλ=
λοι ἐπιμαίνονται, ζηλοτυπέει
δὲ οὐδεὶς, ἀλλὰ σφισι τὸ χρῆ=
μα κάρτα ἱρὸν νομίζεται.
τάδ' ὧν ἐν τῇ ἱρῇ πόλει ἀμφὶ
τὴν Στρατονίκην οὐδαμᾷ τὸν
βασιλῆα λέληθε, ἀλλὰ πολλοὶ
ἀπικνεόμενοι κατηγόρεον, καὶ
τὰ γιγνόμενα ἀπηγέοντο. ἐ=
πὶ τοῖσι περιαλγέων, ἐξ ἀτε=
λέος τοῦ ἔργου Κομβάβον με=
τεκάλεε· ἄλλοι δὲ λέγουσι λό=
γον οὔτε ἀληθέα, τὴν Στρατο=
νίκην, ἐπειδὴ ἀπέτυχε τῶν ἐ=
δέετο, αὐτὴν γράψασαν ἐς τὸν
ἄνδρα, τοῦ Κομβάβου κατη=
γορέειν, πείρην οἱ ἐπικαλέου=
σαν.

quam futura putaret, à fu=
rore quidem illi in præsens
ita destitit, amoris autem
haudquaquam oblita est, sed
per omnia conuersando illi
hanc quasi quandam conso=
lationem amoris, cuius affe=
ctum consequi nequiuerat,
quærebat. Est autem amor
hic in Sacra ciuitate, & e=
tiam nunc durat, vt Gallos
quidem concupiscant mu=
lieres, & vicissim Galli in
mulieres depereant, neque
tamen quisquam zelotypia
siue æmulatione aliqua com
moueatur, sed ipsis res hæc
in primis sacra censetur.
Porrò hæc in sacra ciuita=
te circa Stratonicen ita ge=
sta, regem haudquaquam
latuêre, sed complures ve=
nientes, accusabant illos, &
quæ facta essent, commemo=
rabat. Quocirca dolore ac=
census, ab opere, quanquam
adhuc imperfecto Combabũ
reuocauit. Alij autem sermonem quendam neutiquam verum
recensent, quòd videlicet Stratonice postquam ea consequi,
quæ expetiuerat, non potuisset, ipsa ad virum scribens, Com=
babum vltrò accusârit, tanquam qui ad stuprum ipsam soli=

σαν. καὶ τὸ Ἕλληνες Σθενεβοίης πέρι λέγουσι, καὶ Φαίδρης τῆς Κνωσσίης, ταυτὶ καὶ Ἀσσύριοι ἐς Στρατονίκην μυθολογέουσι. ἐγὼ μὲν ὦν οὐδὲ Σθενεβοίην πείθομαι, οὐδὲ Φαίδρην τοιάδε ἐπιτελέσαι, εἰ τὸν Ἱππόλυτον ἀτρεκέως ἐπόθεε Φαίδρη. ἀλλὰ τὰ μὲν ἐχέτω ὅκως καὶ ἐγένετο. ὡς δὲ ἡ ἀγγελίη ἐς τὴν ἱρὴν πόλιν ἀπίκετο, ἔγνω τὲ ὁ Κομβάβος τὴν αἰτίην, θαρσέων τὲ ἤϊε, ὅτι οἱ ἡ ἀπολογίη οἴκοι ἐλίπετο. καί μιν ἐλθόντα ὁ βασιλεὺς αὐτίκα μὲν ἔδησέ τε, καὶ ἐν φρουρᾷ ἔχε. μετὰ δὲ, παρεόντων οἱ τῶν φίλων τοὶ καὶ τότε πεμπομένῳ τῶν Κομβάβω παρεγένοντο, παραγαγὼν ἐς μέσον, κατηγορέειν ἄρχετο. καί οἱ μοιχίην τὲ καὶ ἀκολασίην προὔφερε, κάρτα δὲ δεινοπαθέων, πίστιν τε καὶ φιλίην ἀνεκαλέετο, λέγων τρισσὰ Κομβάβον ἀδικέειν, μοιχόντε ἐόντα, καὶ ἐς πίστιν ὑβρίσαντα, καὶ ἐς

citasset. Et quod Græci de Sthenebœa dicunt, & de Phædra Cretensi, hoc idem & Assyrij de Stratonice confitentur. Ego quidem igitur neque Sthenebœam credo, neque Phædram talia perpetrasse, si modò Hippolytum Phædra verè amauit. sed hæc in medio, ita vt sunt, relinquamus. Cæterùm vbi nuncius in Sacram ciuitatem peruenit, Combabus & causam reuocationis agnouit, & animo fidente ad regem abijt: nam illi defensio domi relicta erat. Ac venientem ipsum cõtinuò rex comprehendi iussit, & in custodia tenuit. Posteà autem præsentibus amicis, qui tum quoque vnà adfuerant, quando Combabus emittebatur, adductum illum in mediũ accusare cœpit, adulteriumq; & intemperantiam vitæ obiecit. Admodum autem grauiter commotus & fidem inuocabat & amicitiam, dicens tripliciter Combabum iniuriam fecisse, vt qui & adulterium commisisset, & fidem fregisset, & in

ἐς θεὸν ἀσεβέοντα, τῆς ἐν τῷ ἔργῳ τοιάδε ἔπρηξε. πολλοὶ δὲ παρεστεῶτες ἠλέγχον, ὅτι ἀναφανδὸν σφέας ἀλλήλοισι συνεόντας εἶδον. πᾶσι δὲ τέλος ἐδόκεε, αὐτίκα θνήσκειν Κομβάβον, θανάτου ἄξια εἰργασμένον. ὁ δὲ τέως μὴ ἑστήκεε, λέγων οὐδέν· ἐπεὶ δὲ ἤδη ἐς τὸν φόνον ἤγετο, φθέγξατό τε, καὶ τὸ μειμήλιον ἤντεε, λέγων ὡς ἀναιρέει μιν οὐχ ὕβριος, οὐδὲ γάμων εἵνεκα, ἀλλὰ ἐκείνων ἐπιθυμέων, τά οἱ ἀπιὼν παρεθήκατο. πρὸς τὰ δὲ ὁ βασιλεὺς καλέσας τὸν ταμίην, ἐκέλευε ἐνεῖκαι, τά οἱ φρουρέειν ἔδωκε. ὡς δὲ ἔνεικε, λύσας τὴν σφρηγῖδα ὁ Κομβάβος, τά τε ἐνεόντα ἐπέδειξε, καὶ ἑωυτὸν ὁποῖα ἐπεπόνθεε, ἔλεξέ τε· ὦ βασιλεῦ τὰ δέ τοι ἐγὼ ὀρρωδέων, εὖ τε μετάνην ὁδὸν ἔπεμπες, ἀέκων ἤιον. καὶ ἐπεί με ἀναγκαίη μεγάλη ἐκ σέο κατέλαβε, τοιάδε

in deam impius fuisset, in cuius opere huiuscemodi ꝑpetrasset. Multi autem adstantes coarguebant ipsum, quòd videlicet manifestè vidissent ipsos mutuò congredientes. Omnibus itaq; postremò videbatur quamprimùm morte afficiendus esse Combabus, vt qui capitalia peregisset. Ille verò hactenus quidem stabat, nihil dicens, postquam autem ad supplicium & cædem iam ducebatur, tum demùm loqui cœpit, & depositum vasculum repoposcit, illud addens, quòd nõ contumeliæ aut nuptiarum causa interficeret ipsum rex, sed quòd ea quæ abiens apud illum deposuisset, hoc pacto retinere cuperet. Ad hæc igitur rex, vocato quæstore, iussit afferre ea quæ custodienda ei tradidisset. Ille vbi attulit, resignato Combabus sigillo, ea quæ inclusa fuerant, commonstrauit, & quæ ipse passus esset, exposuit, atque ita dixit: Nimiùm ista, ô rex, veritus ego quando me primùm ad hoc iter suscipiendum mittebas, inuitus ibam: ac postquam magna necessitate à te compulsus fui,

τοιάδε ἐπετέλεσα, ἐσθλὰ μὲν ἐς δεσπότεα, ἐμοὶ δὲ οὐκ εὐτυχέα, τοιός δε μέν τοι ἐὼν, ἀνδρὸς ἐπ' ἀδικίην ἐγκαλέομαι. ὁ δὲ πρὸς τάδε θαμβώσας, περιέβαλε τέ μιν, καὶ δακρύων ἅμα ἔλεγε, ὦ Κομβάβε, τί μέγα κακὸν εἰργάσαο; τί δὲ σεωυτὸν ὅτω ἀεικέλιον ἔργον μοιῶς ἀνδρῶν ἔπρηξας; τὰ οὐ πάμπον ἐπαινέω, ὦ σχέτλιε, ὃς τοιάδε ἔτλης, οἷα μήτε σὲ παθέειν, μήτε ἐμὲ ἰδέσθαι ὤφελε· οὐ γάρ μοι ταύτης ἀπολογίης ἔδεε. ἀλλ' ἐπεὶ δαίμων τοιάδε ἤθελε, πρῶτα μέν σοι τίσις ἐξ ἡμέων ἔσεται, αὐτέων συκοφαντέων ὁ θάνατος, μετὰ δὲ μεγάλη δωξεὴ ἀπίξεται, χρυσός τε πολλὸς καὶ ἄργυρος ἄπλετος, καὶ ἐσθῆτες Ἀσσύριαι, καὶ ἵπποι βασιλήιοι. ἀπίξεαι δὲ παρ' ἡμέας ἄνευ ἐσαγγελέος, οὐδέ τις ἀπέρξει σε ἡμετέρης ὄψιος. οὐ δ' ἦν γυναικὶ ἅμα εὐνάζομαι. τάδε

talia peregi, vtilia quidem domino, mihi verò non ita felicia ac bona. At verò talis cùm sim, tamen contumeliæ in virum coniugem accusor. Ille autem ad hæc stupefactus, amplexatus pariter ipsum est, & dixit: O Combabe, cur magnum hoc malum perpetrâsti? cur autem teipsum indigno adeò facinore solus virorum deformâsti? Non ita prorsum laudo hæc, ô infelix, qui talia quidem sustinuisti, qualia vtinam neque te pati, neque me aspicere vnquam contigisset. Neque enim ista apologia mihi opus erat. Veruntamen quando Deus quispiam hæc ita voluit, principiò quidem tibi vltio à nobis erit, mors videlicet ipsorum sycophantarum: postea autem maxima dona tibi venient, aurumq; multum, & argentum immensum, & vestes Assyriæ, & equi regij. Accedes autem ad nos inuocatus, neq; te quisquam à nostro conspectu prohibebit, ne si cũ vxore quidem vnà concumbã.

Atque

τάδε εἶπέ τε ἅμα, καὶ ἐ=
ποίεε. καὶ οἱ μὲν αὐτίκα ἐς
φόνον ἤγοντο· τοῦ δὲ τὰ δῶ=
ρα ἐδέδοτο, καὶ ἡ φιλίη μέ=
ζων ἐγεγόνεε. ἐδόκεε δὲ οὐδεὶς
ἔτι Ασσυρίων, Κομβάβῳ σο=
φίην καὶ εὐδαιμονίην εἴκελος.
μετὰ δὲ, αἰτησάμενος ἐκτε=
λέσαι τὰ λείποντα τοῦ νηῷ, ἀ=
τελέα γάρ μιν ἀπολέλοιπε,
αὖτις ἐπέμπετο, καὶ τόν τε
νηὸν ἐξετέλεσε, καὶ τὸ λοιπὸν
αὐτοῦ ἔμενε. ἔδωκε δὲ οἱ ὁ
βασιλεὺς ἀρετῆς τε καὶ εὐερ=
γεσίης ἕνεκα, ἐν τοῦ ἱρῷ ἑστά=
ναι χάλκεον. καὶ ἔστι ἐς τι=
μὴν ἐν τοῦ ἱρῷ Κομβάβος
χάλκεος, Ερμοκλέους τοῦ Ρο=
δίου ποίημα, μορφὴν μὲν ὁκοίη
γυνὴ, ἐσθῆτα δὲ ἀνδρηίην ἔ=
χει. λέγεται δὲ τῶν φίλων τοὺς
μάλιστα οἱ εὐνοέοντας, ἐς πα=
ραμυθίην τοῦ πάθεος, κοι=
νωνίην ἑλέσθαι τῆς συμφορῆς·
ἔτεμον γὰρ ἑωυτοὺς, καὶ δίαι=
ταν

*Atque hæc quidem dixit pa=
riter & fecit. Ac illi qui=
dem continuò ad suppli=
cium & cædem ducebantur, huic autem dona daban
tur, amicitiáque hæc ma=
xima conciliata fuit. Vide=
batur autem nullus Assy=
riorum ampliùs Combabo
neque sapientia, neque feli=
citate similis esse. Postea ve=
rò cùm postulasset vt sibi
liceret ædem, quantum eius
reliquum erat, absoluere,
imperfectam enim ipsam re=
liquerat, rursum mittebatur: ac ædem quidem ille
absoluit, & reliquam ætatem ibi peregit. Dedit au=
tem illi rex, virtutis pari=
ter & beneficentiæ causa,
vt æreus in templo statue=
retur. Stat itaque præmij
& honoris causa in templo
Combabus æreus, Hermo=
clis Rhodij opus, forma
quidem mulieri similis, ve=
stitum autem virilem gerens. Feruntur autem & amici il=
lius, ij qui maximè erga ipsum beneuolentia affecti fuêre, in
solatium eius, quod passus ille fuit, eiusdem affectionis so=
cietatem vltrò sibi elegisse. Nam & seipsos castrârunt, &*

ταν τὴν αὐτὴν ἐκείνῃ διαιτίουτο. ἄλλοι δὲ ἱερολογέουσι ἐπὶ τῷ πράγματι, λέγοντες, ὡς ἡ Ηρη φιλέουσα Κομβάβον, πολλοῖσι τὴν τομὴν ἐπὶ νόον ἔβαλε, ὅκως μὴ μοιῶ ἐπὶ τῇ ἀνανδρίῃ λυπέοιτο. τὸ δὲ ἔθος τοῦτο, ἐπειδὴ ἅπαξ ἐγένετο, ἔτι καὶ νῦν μένει. καὶ πολλοὶ ἑκάστου ἔτεος ἐν τῷ ἱρῷ τάμνονται, καὶ θηλαίνονται, ἔστι Κομβάβον παραμυθεόμενοι, ἔστι καὶ Ηρῃ χαριζόμενοι. τάμνονται δ' ὧν, ἐσθῆτα δὲ οἵδε οὐκ ἔτι ἀνδρήιην ἔχουσι, ἀλλὰ καὶ ἱματά τε γυναικήια φορέουσι, καὶ ἔργα γυναικῶν ἐπιτελέουσι. ὡς δὲ ἐγὼ ἤκουον, ἀνακέαται καὶ τουτέων ἐς Κομβάβου ἡ αἰτίη· σωφρονέχθη γὰρ οἱ καὶ τάδε. ξείνη γυνὴ ἐς πανήγυριν ἀπικομένη, ἰδοῦσα καλόν τε ὄντα καὶ ἐσθῆτα ἔτι ἀνδρήιην ἔχοντα, ἔρωτι μεγάλῳ ἔσχε. μετὰ δὲ μαθοῦσα

eandem cum illo viuendi consuetudinem tenuerunt. Alij autem inter sermones sacros de hoc facto ita tradunt dicentes, quòd Iuno quum amaret Combabum, multis castrandi cupiditatem in mentem immiserit, ne videlicet solus ille ob virilitatem amissam lugeret. Cæterùm consuetudo illa postquam semel cœpit, etiam nunc manet, & multi quotannis in templo hoc castrantur & emasculantur, siue Combabum hoc facto consolantes, siue etiam Iunoni gratificantes. Castrantur autem illi, vestitum verò virilẽ amplius non habent, sed & muliebria induméta gerunt, operaq; mulierum perficiunt. Cæterùm, vt ego audiui, refertur & huius rei causa in Cõbabũ. Nam illi etiam hoc accidisse traditur. Peregrina quædam mulier ad solennem conuentum veniens, cùm vidisset & corpore formosum esse, & vestem præterea virilem habere illum, magno eius amore capta est. Postea autem vbi cognouit euiratum atque

σα ἀτελέα ἐόντα, ἑωυτὴν δι=
ειργάσατο. ἐπὶ τοῖσι Κομβά=
βος ἀθυμέων, ὅτι οἱ ἀτυχέως
τὰ ἐς Αφροδίτην ἔχει, ἐσθῆ=
τα γυναικηίην ἐνεδύσατο, ὅ=
κως μηκότι ἑτέρη γυνὴ ἴσα
ἐξαπατέοιτο. ἥδε αἰτίη Γάλ=
λοισι στολῆς θηλείης. Κομβά=
βου μέν μοι πέρι τοσάδε εἰ=
ρήσθω. Γάλλων δὲ αὖτις ἐγὼ
λόγῳ ὑστέρῳ μεμνήσομαι, το=
μῆς δὲ αὐτέων, ὅκως τάμνον=
ται, καὶ ταφῆς, ὁκοίην θάπτον),
καὶ ὅτου εἵνεκα ἐς τὸ ἱρὸν οὐκ
ἐσέρχονται. πρότερον δέ μοι
θυμὸς, εἰπεῖν θέσιός τε πέρι τοῦ
νηοῦ καὶ μεγάθεος, καὶ δῆτα ἐρέω.
ὁ μὲν χῶρος αὐτὸς, ἐν τῷ τὸ ἱ=
ρὸν ἵδρυ), λόφος ἐστὶ, κέαται δὲ
κατὰ μέσον μάλιστα τῆς πόλιος,
καὶ οἱ τείχεα δοιὰ περικέα=
ται. τῶν δὲ τειχέων τὸ μὲν ἀρ=
χαῖον, τὸ δὲ οὐ πολλὸν ἡμέων
προσβύτερον. τά δὲ πρόπυ=
λαια τοῦ ἱροῦ ἐς ἄνεμον βορέην
ἀπρέκεινται, μέγαθος ὅσον
τε ἑκατὸν ὀργυιέων. ἐν τούτοισι
τοῖσι

atque inutilem esse, sibi ipsi mortem consciuit. Ob quæ Combabus mœrore affectus quòd ea quæ ad Venerẽ pertinent, infeliciter illi cederent, vestem muliebrem induit, ne qua mulier posthac eodẽ modo deciperetur. Et hæc causa est cur Galli veste muliebri vtuntur. Ac de Cambabo quidem tantum mihi dictum sit. σ De Gallis autem iterum in sequentibus mentionem faciam, puta de castratione ipsorum, quo pacto execentur, & de sepultura, quali sepeliãtur: præterea & cuius gratia in templum non ingrediantur. Priùs autẽ animus mihi est & de positu ædis dicere, & de magnitudine. Atque igitur dicam. Locus quidem ipse in quo templum consecratum est, modicus quidam collis est. Iacet aũt in media quasi ciuitate, cingiturq́ muro duplici, quorũ alter quidem vetustus est, alter aũt nõ ita multò ante nostram ætatem factus. Vestibula verò templi versus Aquilonem ventũ seorsim directa sunt, altitudine centum propè passuum. In his &

τοῖσι πεπυλαίοισι καὶ οἱ φαλλοὶ ἑστᾶσι, τοὺς Διόνυσος ἑστήσατο, ἡλικίην καὶ οἵδε τριηκοσίων ὀργυιέων. ἐς τουτέων τὸν ἕνα φαλλὸν ἀνὴρ ἑκάστου ἔτεος δὶς ἀνέρχεται, οἰκέει τε ἐν ἄκρῳ τῷ φαλλῷ χρόνον ἑστὰ ἡμερέων, αἰτίη δὲ οἱ τῆς ἀνόδου ἥδε λέγεται· οἱ μὲν πολλοὶ νομίζουσι, ὅτι ὑψοῦ τοῖσι θεοῖσι ὁμιλέει, καὶ ἀγαθὰ πάσῃ Συρίῃ αἰτέει, οἱ δὲ τῶν ἐπιχολέων ἀγχόθεν ἐπαίουσι. ἄλλοισι δὲ δοκέει καὶ τάδε Δευκαλίωνος εἵνεκα ποιέεσθαι, ἐκείνης ξυμφορῆς μνήματα, ὁκότε οἱ ἄνθρωποι ἐς τὰ οὔρεα, καὶ ἐς τὰ περιμήκεια τῶν δενδρέων ἤεισαν, τὸ πολλὸν ὕδωρ ὀρρωδέοντες. ἐμοὶ μὲν ὦν καὶ τάδε ἀπίθανα, δοκέω γε μὲν Διονύσῳ σφέας καὶ τάδε ποιέειν. συμβάλλομαι δὲ τουτέοισι φαλλοὺς ὅσοι Διονύσῳ ἐγείρουσι ἐν τοῖσι φαλλοίσι, καὶ ἄνδρας ξυλίνους καθίζουσι· ὅτου μὲν εἵνεκα, ἐγὼ οὐκ ἐρέω. δοκέει δ' ὦν μοι

Priapi ſtant, quos Dionyſius dedicauit, trecentorũ etiam iſti circiter paſſuum. In horum vnum vir quiſpiam ſingulis annis bis aſcendit, habitátque in ſummitate eius per tempus ſeptem dierum. Aſcenſus autem iſtius cauſa talis refertur: Complures quidem putant quòd in ſublimi cum dijs ſermones conferat, & toti Syriæ bona ab illis poſtulet. Nam illos ex propinquo preces faciliùs exaudire. Cæteris autem placet etiam hæc Deucalionis gratia fieri, in memoriam eius calamitatis, quãdo homines paſsim in montes & in altiſsimas arborum aſcenderunt, aquarum inundationem metuẽtes. Mihi quidem igitur etiam iſta nõ ſatis veriſimilia videntur. Exiſtimo enim certè Dionyſio ipſos etiam iſta facere. Coniecturam autem inde capio, Phallos ſiue Priapos quicũque Dionyſio erigunt, in ipſis etiam viros quoſdam ligneos collocant. cuius id autem gratia, in præſentia non dicam. Videtur mihi itaq; etiam hîc ad imita-

μοι καὶ ὅλη ἐς ἐκείνου μιμίσιν τοῦ ξυλίνου ἀνδρὸς ἀνέρχεσθαι. οἱ δὲ ἀνοδὸν τοιήδε· σειρὴ μακρὴ ἑωυτόν τε ἅμα καὶ τὸν φαλλὸν περιβάλλει, μετὰ δὲ ἐπιβάντες, ξύλων πρόσφυσιν τῷ φαλλῷ, ὁκόσον ἐς χώρην ἄκρου ποδὸς, ἀνιὼν δὲ ἅμα ἀναβάτης τὴν σειρὴν ἀμφοτέρωθεν, ὅκως περ ἡνιοχέων. ἐπὶ δὲ τις τόδε μὴ οὐκ ὄπωπε, ὄπωπε δὲ φοινικοβατέοντας, ἢ ἐν Ἀραβίῃ ἢ ἐν Αἰγύπτῳ, ἢ ἄλλοθί κου, οἶδε τὸ λέγω. ἐπειὰν δὲ ἐς τέλος ἵκηται τῆς ὁδοῦ, σειρὴν ἐτέρην ἀφεὶς, τὴν αὐτὸς ἔχει, μακρὴν ταύτην, ἀνέλκει τῶν οἱ θυμὸς ξύλα καὶ ἕματα καὶ σκεύεα· ἀπὸ τῶν ἑδρέων σανδίων, ὁκοίων καλέω, ἐξάνει, μίμνει τε χρόνον, τὸν ἔπορ. ἀμυρίων πολλοὶ δὲ ἀπικνεόμενοι χρυσόν τε καὶ ἄργυρον, οἵ δ' χαλκὸν κομίζουσι, ἔστ' ἀφῇσι ἐκείνου

imitationem lignei illius viri ascendere. Porrò ascensus iste in hunc modum illi fit: Catena longa seipsum pariter & Priapum circundat: deinde ascendit in ligna quædam ex ipso Priapo prominentia, spacio, quantum ad summum capiendum pedem sufficit. Ascendens autem pariter & catenam vtrinque attollit, hanc perinde vt auriga habenas, moderans. Quòd si verò quispiam istud non vidit, vidit autem eos qui palmas conscendunt, siue in Arabia, siue in Aegypto, siue alio aliquo loco, intelligit facilè quod dico. Cæterum postquam ad summum peruenit, aliam quandam catenam, quam ipse secum habet, demittens, longam quidem illam, attrahit sursum quæcunq; libet, ligna videlicet, & vestes, & vasa: ex quibus sedem componens, perinde ac nidum aliquem, in illa se collocat, manetq; ad id tempus dierum quod dixi. Multi autem venientes, aurum q; & argentum, quidam etiam æs afferunt, deinde ante illum

appositis

ἐκείνου πρόσθε κείμενα, ἀπιᾶσι, λέγοντες τὰ οὐνόματα, ἕκαστος. παρεστεὼς δὲ ἄλλος ἄνω ἀγγέλλει. ὁ δὲ δεξάμενος τοὔνομα, εὐχωλὴν ἐς ἕκαστον ποιέεται. ἅμα δὲ εὐχόμενος προτέει ποίημα χάλκεον, τὸ ἀείδει μέγα καὶ τρηχὺ, κινεόμενον, εὔδει δὲ οὐδαμᾷ· ἢν γάρ μιν ὕπνος ἕλῃ ποτὲ, σκορπίος ἀνιὼν ἀνεγείρει τε, καὶ ἀεικέα ἐργάζεται, καὶ οἱ ἥδε ἡ ζημίη τοῦ ὕπνου ἐπικέαται. τὰ μὲν ὦν ἐς τὸν σκορπίον μυθέονται, ἱράτε καὶ θεοπρεπέα, εἰ δὲ ἀτρεκέα ἐστὶ, οὐκ ἔχω ἐρέειν. δοκέει δέ μοι, μέγα ἐς ἀγρυπνίην συμβάλλεται καὶ τῆς πτώσιος ἡ ὀῤῥωδίη φαλλοβατέων μὲν δὴ πέρι τοσαῦτα ἀρκέει. ὁ δὲ νηὸς ὁρέει μὲν ἐς ἠέλιον ἀνιόντα, εἶδος δὲ καὶ ἐργασίην ἐστὶ, ὁκοίους νηοὺς ἐν Ιωνίῃ ποιέουσι. ἕδρη μεγάλη ἀνέχει ἐκ τῆς, μέγαθος ὀργυιέων δυοῖν, ἐπὶ τὸ νηὸς ἐπικέαται,

appositis atque ibi relictis illis abeunt, vnusquisque nomen suum edentes. Adstans autem alius quidam, sursum renunciat. Ille igitur accepto nomine, preces pro vno quoque facit. precando autem pariter & æreum quoddam tintinabulum pulsat, quod motum, grauiter atque asperè sonat. Dormit autem haudquaquam. nam si somnus ipsum capiat aliquando Scorpius ascendens excitat ipsum, atque indignè afficit. & hæc illi pœna somni proposita est. Quæ igitur de scorpio tradunt, sacra quidem sunt, & dijs conueniẽtia: vtrum autem vera sint, dicere nõ possum. Cæterùm quantum mihi videtur, non parùm ad vigilantiam conducit & cadendi metus. Ac de conscensoribus Priapi tantum dixisse satis est. Porrò τ ædes ipsa ad solem quidem aspicit orientem; forma autem & opere talis est, quales sunt quas in Ionia ædes ædificant. Basis magna protenditur, altitudine duorũ passuum, supra quam ædes posita est.

κίαται, ἄνοδόν τε ἐς αὐτὸν λίθου πεποίηται, οὐ κάρτα μακρήν. ἀναθόντι δὲ θῶμα μὲν καὶ ὁ πρόνηος μέγα παρέχεται, θύρησί τε ἥσκηται χρυσίοισι. ἔνδοθι δὲ ὁ νηὸς χρυσοῦ τε πολλοῦ ἀπολάμπεται, καὶ ἡ ὀροφὴ πᾶσα χρυσίη, ἀπό γε δὴ αὐτοῦ ὀδμὴ ἀμβροσίη, ὁκοίη λέγεται τῆς χώρης τῆς Ἀραβίης, καί σοι τηλόθεν ἀνιόντι πρόσθεν πνοιὴν κάρτα ἀγαθὴν, καὶ ἦν αὖτις ἀπίῃς, οὐδαμᾶ λείπεται, ἀλλά σοι τά τε ἵματα ἐς πολλὸν ἔχει τὸν πνοιὴν, καὶ σὺ ἐς πάμπαν αὐτῆς μνήσεαι. ἔνδοθεν δὲ ὁ νηὸς οὐκ ἁπλόος ἐστὶ, ἀλλὰ ἐς τοῦτον θάλαμος ἄλλος πεποίηται, ἄνοδος, καὶ ἐν αὐτῷ ὀλίγη, θύρησι δὲ οὐκ ἥσκηται, ἀλλ' ἐς ἀντίον ἅπας ἀναπέπλαται. ἐς μὲν ὧν τὸν μέγαν νηὸν πάντων ἐσίρχονται, ἐς δὲ τὸν θάλαμον οἱ ἱρέων μοῦνον, οὐ μέν τοι πάντων ἱρέων, ἀλλὰ

est. Ascensus autem in ipsam lapideus est, non ita longus: verùm vbi ascenderis, admirationem quidem & porticus ante ædem non paruam præbet, ianuisque exornata aureis est. Intus autem ipsa ædes auro multo resplendet, & tectum totum aureum est. Odorem autem effragrat diuinum quendam, qualis fertur & terræ Arabiæ esse. Ac tibi à longè ascendenti auram aspirat admodum suauem, & si rursus inde abeas, haudquaquam cessat: sed & vestes tuæ in longum vsque eandem retinent, & tu in perpetuum quasi quandam memoriam eius tecum referes. Cæterùm ipsa ædes intus simplex non est, sed & penetrale quoddam alterum intra se factum habet, in quod & ipsum ascensus modicus est. Foribus autem exornatum non est, sed exadversò totum patet. In magnam igitur ædem omnibus ingredi licet, vt in penetrale autẽ siue cellam illam solis sacerdotibus, neque verò ijs omnibus,

sed

ἀλλὰ τοὶ μάλιστα ἀγχίθεοι τέ εἰσι, καὶ τοῖσι πᾶσα ἐς τὸ ἱερὸν μέλεται θεραπείη. ἐν δὲ τῷ δὲ εἴαται τὰ ἔδεα, ἥτε καὶ Ηρη τὸν αὐτοὶ, Δία ἐόντα, ἑτέρῳ οὐνόματι Ιληίζουσι. ἄμφω δὲ χρύσεοι τέ εἰσι, καὶ ἄμφω ἕζονται. ἀλλὰ τὴν μὲν Ηρην λέοντες φορέουσι, ὁ δὲ ταύροισι ἐφέζεται. καὶ δῆτα τὸ μὲν τοῦ Διὸς ἄγαλμα ἐς Δία πάντα ὁρῇ, καὶ κεφαλὴν καὶ ὄμματα καὶ ἕδρην, καί μιν οὐδὲ ἐθέλων ἄλλως εἰκάσεις. ἡ δὲ Ηρη σκοπέοντί τοι πολυειδέα μορφὴν ἐκφανέει, καὶ τὰ μὲν ξύμπαντα, ἀπρεκέει λόγῳ Ηρη ἐστί· ἔχει δέ τι καὶ Αθηναίης, καὶ Αφροδίτης, καὶ Σεληναίης, καὶ Ρέης, καὶ Αρτέμιδος, καὶ Νεμέσιος, καὶ Μοιρέων. χειρὶ δὲ, τῇ μὲν ἑτέρῃ σκῆπτρον ἔχει, τῇ ἑτέρῃ δὲ ἄπρακτον, καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἀκτῖνάς τε φορέει καὶ πῦργον καὶ κεστὸν, τῷ μούνην τὴν Οὐρανίην

sed illis tantùm, qui diuini maximè sunt, quibusque omnis cura & studium in templum impenditur. In hoc autem adyto simulacra deorum posita sunt, Iunonis videlicet, & quem Iouem existentem ipsi alio nescio quo nomine appellant. Ambo autem aurei sunt, amboq́; sedentes finguntur. Sed Iunonem quidem leones portant, Iupiter autem tauris insidet. Atque adeò & Iouis quidem simulacrum per omnia Ioui assimilatum est, & capite, & oculis & sedendi habitu: neq; ipsum alteri, ne si velis quidem, assimilare potueris: Iuno autem, si propiùs contempleris, haudquaquam vnius speciei formam præ se fert. Nam in vniuersum quidem, quod verè dixeris, Iuno est: cæterùm habet quippiam & Mineruæ, & Veneris, & Lunæ, & Rheæ, & Nemesis, & Parcarum. Ac altera quidem manu sceptrum tenet, altera aũt colum, & in capite radios gerit, & turrim, & cestum habet, quo solam Venerem

νίλῳ κοσμέουσι· ἔκτοσθε δὲ οἱ χρυσός τε ἄλλος περικέαται, καὶ λίθοι κάρτα πολυτελέες, τῶν οἱ μὲν λευκοὶ, οἱ δὲ ὑδατώδεες, πολλοὶ δὲ πυῤῥώδεες. ἔτι δὲ ὄνυχες οἱ Σαρδῶοι πολλοὶ, καὶ ὑάκινθοι καὶ σμάραγδοι, τὰ φέρουσι Αἰγύπτιοι, καὶ Ινδοὶ, καὶ Αἰθίοπες, καὶ Μῆδοι, καὶ Αρμένιοι, καὶ Βαβυλώνιοι. τὸ δὲ δὴ μέζονος λόγου ἄξιον, τοῦτο ἀπηγήσομαι· λίθον ἐπὶ τῇ κεφαλῇ φορέει, λυχνὶς καλέεται, οὔνομα δὲ οἱ τοῦ ἔργου ἡ συντυχίη. ἀπὸ τούτου ἐν νυκτὶ σέλας πολλὸν ἀπολάμπεται, ἀπὸ δὲ οἱ καὶ ὁ νηὸς ἅπας οἷον ἀπὸ λύχνοισι φαείνεται, ἐν ἡμέρῃ δὲ, τὸ μὲν φέγγος ἀσθενέει, ἰδέην δὲ ἔχει κάρτα πυρώδεα. καὶ ἄλλο θωυμαστόν ἐστι ἐν τῷ ξοάνῳ, ἦν ἑστεὼς ἀντίος ἐσορέῃς, ἐς σὲ ὁρῇ, καὶ μεταβαίνοντι τὸ βλέμμα ἀκολουθέει, καὶ ἦν ἄλλος ἑτέρωθεν ἱστορέῃ, ἴσα

rem cognomento cœlestem exornant: foris autem & aliud illi aurum circumpositũ est, & lapilli valde preciosi, quorum alij quidem candidi, alij autem cærulei, multi verò etiam rufi. Præterea autem & Sardonyches multi, & Hyacinthi & Smaragdi: quæ omnia afferunt Aegyptij, & Indi, & Aethiopes, & Medi, & Armenij, & Babylonij. Quod igitur maximè memorabile est, id dicam: Lapidem in capite gerit, qui Lychnis vocatur. Nomen autem illi dedit operis effectus respondens. Ab hoc multus fulgor noctu resplendet, totáque ædes ab eo perinde atque lucernis collucet. Interdiu autem ipsum quidem lumẽ amarcescit, speciem autem præ se fert admodum igneam. Iam verò & aliud admiratione dignum in ipso signo deæ est. Si ex aduerso steteris, ad te aspicit. quod si inde transeas, visu te sequitur, & si alius quispiam aliunde ipsam intuetur, eadem erga illum quoque facit.

Porrò

ἴσα καὶ ἐς ἐκεῖνον ἑκτέλεα. ἐν μέσῳ δὲ ἀμφοτέρων ἕστηκε ξόανον ἄλλο χρύσεον, οὐδαμᾷ ζοῖσι ἄλλοισι ξοάνοισι ἄεικελον, τὸ δὲ μορφὴν ἰδίλω οὐκ ἔχει, φορέει δὲ τῶν ἄλλων θεῶν εἴδεα. καλέεται δὲ σημήιον καὶ ὑπ' αὐτῶν Ασσυρίων, οὐδέ τι οὔνομα ἴδιον αὐτῷ ἔθεντο, ἀλλ' οὐδὲ γενέσιος αὐτοῦ φάτιν καὶ εἶδος λέγουσι. καί μιν οἱ μὲν ἐς Διόνυσον, ἄλλοι δὲ Δευκαλίωνα, οἱ δὲ ἐς Σεμίραμιν ἄγουσι· καὶ γὰρ δὴ ὧν ἐπὶ τῇ κορυφῇ αὐτοῦ περιστερὴ χρυσέη ἵζεσκε, τοιόνδε δὴ μυθέονται, Σεμιράμιος ἔμμεναι τόδε σημήιον. ἀφορμέεται δὲ δὶς ἑκάστου ἔτεος ἐς θάλασσαν, ἐς κομιδλὴν, τοῦ ἔπορ, ὕδατος. ἐν αὐτῷ δὲ τῷ νηῷ, ἐσιόντων ἐν ἀριστερῇ κέαται πρῶτα μὲν θρόνος ἠελίου, αὐτὸς δὲ εἶδος οὐκ ἔνι· μούνη γὰρ ἠελίου καὶ σελήνης, ξόανα οὐ δεικνύουσι, ὅτου δὲ εἵνεκα ὧδε νομίζουσι, ἐγὼ καὶ τόδε ἔμαθον. λέγουσι τοῖσι μὲν ἄλλοισι θεοῖσι

Porrò in medio inter vtrumque, aliud quoddam simulacrum stat aureum, cæteris haudquaquam simile: formam quidem propriam non habet, aliorum autem deorum species gerit. Vocatur autem signum etiam ab ipsis Assyrijs, neque illi nomen aliquod proprium posuêre: sed neque de generatione ipsius, neque de specie quicquam dicunt. Atque ipsum alij quidē ad Dionysium, alij ad Deucalionem, alij ad Semiramidem referunt. Quando enim & in vertice eius columba aurea insidet, ob eam videlicet rem tradunt Semiramidis illud signū esse. Proficiscitur autem bis quotannis ad mare, ad afferendam aquam eam de qua dixi. In ipsa autem æde ad sinistram ingredienti, stat principiò solium Solis, ipsius autem effigies non adest. Solius enim Solis & Lunæ simulacra non exhibēt: cuius aūt gratia faciendū ita putent, didici id quoq; ego. Nam cæteris quidē dijs fas esse

θεοῖσι, ὅσιον ἔμμεναι, ξόανα ποιέεσθαι· οὐ γὰρ σφέων ἐμφανέα πάντεσι τὰ εἴδεα, ἠέλιος δὲ καὶ σελήναιη, πάμπαν ἐναργέσσι, καί σφεας πάντες ὁρέουσι. κοίου ὦν αἰτίη ξοανουργίης τοῖσι ἐν τῷ ἠέρι φαινομένοισι; μετὰ δὲ τὸν θρόνον τοῦτον κέαται ξόανον Ἀπόλλωνος, οὐκ οἷον ἐώθεε ποιέεσθαι· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες Ἀπόλλωνα νέον τε ἥγηνται, καὶ πρωθήβην ποιέουσι, μοῦνοι δὲ οὗτοι Ἀπόλλωνος γενεήτεω ξόανον δεικνύουσι. καὶ τά δὲ ποιέοντες, ἑωυτοὺς μὲν ἐπαινέουσι, Ἑλλήνων δὲ κατηγορέουσι, καὶ ἄλλων, ὁκόσοι Ἀπόλλωνα παῖδα θέμενοι ἱλάσκονται. αἰτίη δὲ δοκέει αὐτέοισι, ἀσοφίη μεγάλη ἔμμεναι, ἀτελέα ποιέεσθαι τοῖσι θεοῖσι τὰ εἴδεα, τὸ δὲ νέον, ἀτελὲς ἔτι νομίζουσι. ἐν δὲ καὶ ἄλλο τῷ σφετέρῳ Ἀπόλλωνι καινουργέουσι, μοῦνοι Ἀπόλλωνα εἵμασι κοσμέουσι. ἔργον δὲ αὐτοῦ πέρι πολλὰ

esse aiunt simulacra fieri: neque enim illorum species aut formas manifestas omnibus apparere: Solem autem & Lunam omnibus esse manifestas, neque quenquam illos non videre. Quare quámnam causam illorum effigiandorum esse, cùm in aëre appareant? Ac post solium hoc, signum Apollinis positum est, non quale vulgo consueuit fieri. Nam cæteri quidem omnes Apollinem & iuuenem putant, & cum prima lanugine effingunt: soli autem isti φ Apollinis barbati simulacrum effigiant. Atque hoc facientes, sibi ipsi laudi ducunt, Græcos autem reprehendunt, & alios quicunque Apollinem puerum fingunt & colunt. Causa verò ipsis videtur inscitia magna esse, cur imperfectæ deorum formæ ac species fingantur. Nam iuuenem esse ipsi adhuc imperfectum existimant. Cæterùm & aliud quiddam nouum Apollini suo affingunt. Soli enim Apollinem vestibus exornant. De operibus autem ipsius multa quidem

λὰ μὲν ἔχω εἰπεῖν· ἐρέω δὲ, τὸ μάλιστα θωυμάζειν ἄξιον. πρῶτα δὲ τοῦ μαντηόου ἐπιμνήσομαι. μαντηία πολλὰ μὲν παρ' Ἕλλησι, πολλὰ δὲ καὶ παρ' Αἰγυπτίοισι, τὰ δὲ καὶ ἐν τῇ Λιβύῃ, καὶ ἐν τῇ δὲ Ἀσίῃ πολλά ἐστι· ἀλλὰ τὰ μὲν οὔτε ἱρέων ἄνευ οὔτε προφητέων φθέγγονται, ὅδε δὲ αὐτός τε κινέεται, καὶ τὴν μαντηίην ἐς τέλος αὐτουργέει. τρόπος δὲ αὐτῆς τοιός δέ· εὖτ' ἂν ἐθέλῃσι χρησμηγορέειν, ἐν τῇ ἕδρῃ πρῶτα κινέεται, οἱ δέ μιν ἱρέων αὐτίκα ἀείρουσι, ἢν δὲ μὴ ἀείρωσι, ὁ δὲ ἱδρώει, καὶ ἐς μέζον ἔτι κινέεται. εὖτ' ἂν δὲ ἐποδιῶτον φέρωσι, ἄγει σφέας, πάντῃ περιδινέων, καὶ ἐς ἄλλον ἐξ ἑτέρου μεταπηδέων. τέλος, ὁ ἀρχηερεὺς ἀντιάσας, ἐπρέεταί μιν περὶ ἁπάντων πρηγμάτων, ὁ δὲ, ἤν τι μὴ θέλῃ ποιέεσθαι, ὀπίσω ἀναχωρέει

dicere possim, sed tamen ea modò dicam, quæ maximè admiratione digna sunt. Principiò itaque oraculi mentionem faciam. Atque oracula quidem multa tum apud Græcos, tum apud Aegyptios sunt, multa autem & in Africa, & in Asia item multa: sed illa quidem neque absque sacerdotibus neque absque interpretibus responsa dant: hic autem Apollo & ipse per se mouetur, & vaticinia ad plenum vsque per se peragit. Modus autem eorum talis est. Postquam illi placitum est vaticinari, in sede sua primùm mouetur, sacerdotes autem ipsum continuò in sublime attollunt: quòd si non attollant, ille & sudorem emittit, & se in medium etiam emouet. At postquam illi subeuntes portant ipsum, tum & illos secum agit, circumcircà vertendo sese, & ab alio in alium subinde transilit. Postremò princeps sacerdotum supplicans interrogat illum de omnibus rebus. Ille verò si quid non vult fieri, retrò recedit:

χωρίε, λῶ δὲ τι ἐπαινίῃ, ἄπ-
ειμι ἐς τὸ πρόσω ζῦς πεσφέ-
ροντας, ὅκως περ ἐμὶ οχίωρ.
οὕτω μὲν σωφρονέουσι τὰ θέ-
σφατα, καὶ οὔτε ἱρὸν πρῆ-
γμα οὐδὲν, οὔτε ἴδιον τέτου
ἄνευ ποιέουσι. λέγει δὲ καὶ
τοῦ ἔτι τε πέει καὶ τῶν ὡ-
ρίων αὐτοῦ πασίων, καὶ ὁ-
κότι οὐκ ἔσονται. λέγει δὲ καὶ
τοῦ σημήιου πέει, κότε χρή-
μιν ἀπολημέην, τὸν ἔπορ ἀ-
ποδημίω. ἱρὸν δὲ καὶ ἄλλο, τὸ
ἐμοῦ παρέοντος ἔπρηξε· οἱ
μὲν μὲν ἱρέων ἀείροντες φέ-
ρον, ὁ δὲ τοὺς μὲν ἐν γῇ λεί-
πων ἔλιπε, αὐτὸς δὲ ἐν ὠδὶ ἀέ-
ρι μόνος ἐφορίτο. μετὰ δὲ τὸν
Ἀπόλλωνα ξόανόν οἱ Ἄτλαν-
τος, μετὰ δὲ, Ἑρμέω καὶ Εἰ-
λειθυίης. τὰ μὲν ὦν ἐντὸς τῦ
νηοῦ ὧδε κεκοσμέαται, ἔξω δὲ
βωμός τε κέαται μέγας, χάλ-
κεος. ἐν δὲ καὶ ἄλλα ξόανα
μυεία, χάλκεα, βασιλέων
τε καὶ ἱρέων. καταλέξω δὲ,
τῶν μάλιστα ἄξιον μνήσθαι.

dit: contrà autem si quid ap-
probat, agit in anteriorem
partem gestantes, perinde
ac si currus habenas mode-
raretur: atque ita illi colli-
gunt oracula, & neque sa-
cram rem ullam neque pri-
uatam absque hoc gerunt.
Prædicit autem illis & de
anno & de tempestatibus
omnibus, & quando am-
plius futuri non sint. Præ-
dicit item & de signo illo,
quando proficisci illud o-
porteat profectionem eam
de qua dixi. Dicam autem
& aliud, quod me præsen-
te fecit: Sacerdotes attol-
lentes ipsum ferebant: ille
autem illos quidem in terra
infrà reliquit, ipse verò in
aëre solus ferebatur. Porrò
autem post Apollinem simu-
lacrum Atlantis est, deinde
Mercurij, & Lucinæ. atque
hæc quidem intra ædem i-
ta exornata sunt: foris au-
tem ara quoque posita est
magna ærea, atque ibi etiam
alia simulacra innumera ærea regum & sacerdotum. Re-
censebo autem quæ mihi maximè memoratu digna videntur.

ἐν ἀριστρῇ τῶν νεὼ, Σεμιράμιος ξόανον ἕστηκε, ἐν δεξιῇ τὸν νηὸν ἐπιδεικνύουσης. ἀνέστη δὲ αἰτίην τοιήνδε· ἀνθρώποισι, ὁκόσοι Συρίην οἰκέουσι, νόμον ἐποιέετο, ἑωυτῶν μὲν, ὅκως θεὸν ἱλάσκεσθαι, θεῶν δὲ τῶν ἄλλων, καὶ αὐτῆς Ἥρης ἀλογέειν· καὶ ᾧδε ἐποίεον. μετὰ δὲ, ὡς οἱ θεόθεν ἀφίκοντο νοῦσοί τε καὶ συμφορὴ, καὶ ἄλγεα, μανίης μὲν ἐκείνης ἀπεπαύοντο, καὶ θνητῶν ἑωυτῶν ὁμολόγεε, καὶ τοῖσι ὑπηκόοισι αὖτις ἐκέλευε ἐς Ἥρην τρέπεσθαι. τεύνεκα δὴ ἔτι τοιήνδε ἀνέστηκε, τοῖσι ἀπικνεομένοισι τὴν Ἥρην ἱλάσκεσθαι δεικνύουσα, καὶ θεὸν οὐκ ἔτι ἑωυτῶν, ἀλλ' ἐκείνην ὁμολογέουσα. εἶδον δὲ καὶ Ἑλένης αὐτόθι ἄχαλμα, καὶ Ἑκάβης καὶ Ἀνδρομάχης, καὶ Πάριδος, καὶ Ἕκτορος, καὶ Ἀχιλλέως· εἶδον δὲ καὶ Νιρέως εἶδος τοῦ Ἀγλαίης, καὶ Φιλομήλην, καὶ Πρόκνην, ἔτι γυναῖκας, καὶ αὐτὸν Τηρέα ὄρνιθα· καὶ ἄλλο ἄγαλ-

Ad sinistram ædis, Semiramidis signum stat, ædem ipsam dextera demonstrantis. Stat autem talem ob causam. Hominibus quicunque Syriam incolunt, legem illa tulerat, vt se ceu deam colerent, cæterorum autem deorum, atque ipsius etiam Iunonis nullam rationem haberent. Atque illi tum ita faciebant. Postea autem vbi deorũ indignatione & morbi venerunt, & clades, aliaq; mala, ab insania destitit, seseq; mortalem agnouit, ac subditis iterum præcepit vt ad Iunonem conuerterentur. Ob eam igitur causam adhuc tali specie stat, indicans aduenientibus Iunonem colendam esse, seq; ipsam nõ ampliùs deam esse, sed illam confitens. Vidi autem & Helenæ simulacrum ibi, & Hecubæ, & Andromaches, & Paridis, & Hectoris, & Achillis. Vidi itidem & Nirei formam, filij Aglaiæ, & Philomelam, & Prognen, adhuc dum mulieres, & ipsum Tereum in auem iam conuersum. Præterea & aliud

ἄγαλμα Σεμιράμιος, καὶ Κομβάβου, τὸ κατέλεξα, καὶ Στρατονίκης, κάρτα καλὸν, καὶ Αλεξάνδρου αὐτῶν ἐκείνῳ εἴκελον. παρὰ δὲ οἱ Σαρδανάπαλος ἕστηκε, ἄλλῃ μορφῇ, καὶ ἄλλῃ στολῇ· ἐν δὲ τῇ αὐλῇ ἄφετοι, νέμονται βόσιν μεγάλοι, καὶ ἵπποι, καὶ ἀετοὶ, καὶ ἄρκτοι, καὶ λέοντες, καὶ ἀνθρώπους οὐδαμᾷ σίνονται, ἀλλὰ πάντες ἱροί τέ εἰσι, καὶ χειροήθεις. ἱρέες δὲ αὐτοῖσι πολλοὶ ἀπαδεδέχαται, τῶν οἱ μὲν τὰ ἱρήια σφάζουσι, οἱ δὲ σπονδὴν φορέουσι ἄλλοι δὲ πυρφόρει καλέονται, καὶ ἄλλοι παραβώμιοι. ἐπ' ἐμεῦ δὲ, πλείονες καὶ τριηκοσίων ἐς τὴν θυσίην ἀπικνέοντο· ἐσθὴς δὲ αὐτέοισι πᾶσα λευκὴ, καὶ πῖλον ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἔχουσι. ἀρχιερεὺς δὲ ἄλλος ἑκάστου ἔτεος ἐπιγίγνεται, πορφυρέην δὲ μοῦνος οὗτος φορέει, καὶ τιάρῃ χρυσέῃ ἀναδέεται. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο πλῆθος ἀνθρώπων

aliud Semiramidis simulacrum, & Combabi, id de quo iam antea dixi, & Stratonices, admodum pulchrum, & Alexandri, ipsi illi simile. Iuxtà autem & Sardanapalus stabat, alia quadam forma, aliaq; etiam veste exornatus. Intra septa autem templi, liberi ac dijs consecrati pascebantur boues magni, & equi, & aquilæ, & χvrsi, & leones: atque illi homines haudquaquam lædunt, sed omnes & sacri sunt, & mansueti. Sacerdotes autem ipsis multi eliguntur, quorum alij quidem hostias mactant: alij autem libamenta ferunt, rursus alij flammiferi vocantur, & alij aræ ministri. Mea autem ætate plures etiam trecentis ad sacrificia ventitare solebant. ψ Vestis autem illis tota candida est, & pileum in capite gestant. Summus autem sacerdos alius ac nouus vnoquoque anno surrogatur, solúsque hic ω purpuream vestem gerit, & A tiara aurea redimitur. Est autem & alia multitudo homi-

πων ἱερῶν, αὐλητῶν τε καὶ συριστῶν καὶ Γαλλων, καὶ γυναικῶν ἐπιμανῶν τε καὶ φρυαβλεβῶν. θυσίαι δὲ δὶς ἑκάστης ἡμέρας ἐπιτελεῖται, ἐς τὸν πάντων ἀπικνέονται. Διὶ μὲν οὖν καθ' ἡσυχίαν θύσει, ὅτι ἀσιόντων ὅτι αὐλεόντων. εὖτ' ἂν δὲ τῇ Ἥρῃ κατάρχωνται, ἀείδουσί τε καὶ αὐλέουσι, καὶ λιβάνοτα ἐπικροτέουσι· καί μοι δοκεῖ ἐνθάδε ἀπᾶν ἐλλιμενῶν. ἔστι δὲ καὶ λίμνη αὐτόθι, οὐ πολὺν ἑκὰς τοῦ ἱροῦ, ἐν τῇ ἰχθύες ἱροὶ τρέφονται πολλοί, καὶ πολυαδεῖς· γίνονται δὲ αὐτέων ἔνιοι καὶ μεγάλοι, οὔζοι δὲ καὶ ὀνόματα ἔχουσι, καὶ ἔρχονται καλεόμενοι. ἐπὶ μεσῳ δέ, τις ἔλαιος αὐτοῖσι χρυσοφορέων, ἐν τῇ πίτυρα δὲ ποίημα χρύσεον αὖτιον ἀνακέαται, καί μιν ἐγὼ πολλάκις ἐθηησάμην, καὶ ἔχει τὸ ποίημα. βάθος δὲ τῆς λίμνης πολὺν, ἐγὼ μὲν οὐκ ἐπαύρεθεν. λέγουσι δ' ὧν καὶ ἄλλοι

num sacrorum, tibicinum videlicet, & fistulatorum, & Gallorum, & prætereà mulieres furibundæ, ac mente captæ. Sacrificium autem bis quotidie peragitur, ad quod omnes veniunt. Iovi quidem igitur cum silentio sacrificant, neque cantantes, neque tibia modulantes. At postquam Iunoni primitias celebrant, & voce modulantur, & tibijs canunt, & tintinabula pulsant. Ac de ea re planiùs mihi dicere nihil potuerunt. Est autem lacus ibi non ita longè à templo, in quo pisces sacri aluntur, multi ac varij. nascuntur autem ipsorum nonnulli admodum magni, atque ij nomina quoque habent, & cùm vocantur, præstò veniunt. Meis autem temporibus erat quidam inter ipsos aurum ferens: cæterùm in pinna opus istud aureum ipsorum suspendebatur: atque ego illum sæpenumerò vidi & habebat opus illud. Altitudo autem lacus magna est, quanquam ego experimentũ eius non ceperim. Dicunt autem etiã

ducen-

διηκοσίων ὀργηέων πλέον ἔμμεναι· κατὰ μέσον δὲ αὐτῆς, βωμὸς λίθου ἀνέστηκε, δοκέοις ἂν ἄφνω ἰδὼν πλώειν τέ μιν, καὶ τῶν ὕδατι ἐποχέεσθαι· καὶ πολλοὶ ὧδε νομίζουσι. ἐμοὶ δὲ δοκέει στύλος ἐφεστεὼς μέγας ἀνέχειν τὸν βωμόν. ἔστεπται δὲ ἀεὶ, καὶ θυόματα ἔχει. πολλοὶ δὲ καὶ ἑκάστης ἡμέρης κατ' εὐχὴν ἐς αὐτὸν νηχόμενοι, στεφανηφορέουσι. γίγνονται δὲ αὐτόθι καὶ πανηγυρίς τε μέγιστα, καλέονται δὲ ἐς τὴν λίμνην καταβάσιον, ὅτι ἐν αὐτῇσι ἐς τὴν λίμνην τὰ ἱρὰ πάντα κατέρχεται. ἐν τοῖσι ἡ Ἥρη πρώτη ἀπικνέεται τῶν ἰχθύων εἵνεκα, μὴ σφέας ὁ Ζεὺς πρῶτος ἴδηται· ἢν γὰρ τόδε γένηται, λέγουσι ὅτι πάντων ἀπόλλυνται. καὶ δῆτα ὁ μὲν ἔρχεται ὀψόμενος, ἡ δὲ πρόσω ἰσθαμένη, ἀπείργει τέ μιν, καὶ πολλὰ λιπαρέουσα, ἀπέπεμπε. μέγιστα δὲ αὐτοῖσι πανηγυρίσι, τὰ ἐς θαλασσαν νομίζονται, ἀλλ'

ducentorum ampliùs passuum esse. Cæterùm in medio ipsius ara lapidea stat. Putares autem si ex improuiso videres, & natare illam, & in summa aqua vehi: & multi ita existimant. Mihi verò videtur columna subesse magna, arámque sustinere. Semper autem sertis coronata est, & odoribus crematur. Ac multi quotidie precandi causa ipsam enatantes, coronas portant. Fiunt autem ibidem & conuentus solennes maximi, vocanturq; descensus in lacum, quoniam in ijs ad lacum deorum simulacra omnia descendunt: inter quæ Iuno prima aduenit piscium gratia, ne Iupiter illos primus aspiciat. Nam si hoc fiat, ferunt omnes illos emori. Atque ideo ille quidem vadit inspecturus, Iuno autem anteriore loco stans, & prohibet ipsum, & precibus obtestando dimittit. Maximi verò cõuẽtus ipsis illi sunt, quòd solenni instituto ad mare cõueniunt:

ἀλλ' ἐγὼ τετίμωρ πίεσ ἀφεὶς
ἀλλ' ἔχω εἰπεῖν· οὐ γὰρ ἦλθον
αὐτὸς, οὐδὲ ἐπαρύθλω ταύ-
της τῆς ὁδοιποείης, τὰ δὲ ἐλ-
θόντις ποιήσει, εἶδον, καὶ ἀπε-
γνώθμαν. ἀγγεῖον ἔκας ὕ-
δατι σιφωμένον φέρουσι κυ-
ρῷ δὲ τὰδε σισήμαντα, ἰκά
μιν οὔτε αὐτοὶ νυσσόμφοι χέ-
οντα, ἀλλ' ἔστ ἀλίκτυπων ἱ-
ρὸς, οἰκία δὲ ἐπὶ τῇ λίμνῃ, ὃς
ἐπεὶ σφέων δέξιται τὰ ἀγ-
γήια, τλώ τι σφρηγῖδα ὀρῇ,
καὶ μισθὸν ἀρυσμῶ, ἀναλτ
λύει τὸν δεσμὸν, καὶ τὸν λυ-
τρὸν ἀπαιτέεται, καὶ ποικὰ
μνέων ἐκ τετίου ζῷ ἔργα ὡς
ἀλίκτυπόνι ἀγείρονται. ἔν-
θεν δὲ ἐς τὸν νηὸν αὐτοὶ ἐνέ-
καντες, σφάλασί τι, καὶ θύ-
ουτες, ὄπισω ἀφνοσέουσι.
ἑορτέων δὲ πασέων, τῶν οἶ-
δα, μεγίστω ζῷ ἔαρ ἀρ-
χομένου ἐπιτελέουσι. καὶ
μὲν οἱ μὲν πυρὶ, οἱ δὲ λαμ-
πάδα καλέουσι. θυσίω
δὲ ἐν αὐτῇ τοιάδε ποιέου-
σι· δρύφακα μεγάλα ἐκόψαν-
τες ἐν τῇ αὐλῇ ἑσᾶσι, μετὰ
δὲ

sed ego de illis certum ac planum aliquid dicere non possum: neque enim ipse eò veni, neque vnquam profectionis istius periculum feci. Quæ verò redeuntes faciunt, vidi, eáq; commemorabo. Vas vnusquisque aqua repletum portat, idq; cera obsignatur. Nemo autem suum ipse resoluens effundit, sed Gallus quidam sacer est, habitat autem ad lacum, qui postquam vasa illorum accepit, & sigillum inspexit, mercede quoque accepta & vinculum resoluit, & ceram reposcit. Et multæ adeò minæ ex hoc sacro Gallo accumulantur. Atque hinc in ædem ipsi ferentes, postquam libárunt ac sacrificárunt, retrò domum reuertuntur. Festorum autem omnium quæ noui, maximum incipiente vere peragunt, atque illud pyram alij, alij autem facem appellãt. Sacrificium autem in eo tale perficiunt: Arbo-

res magnas cædentes, intra septum templi collocant: postea autem

δὲ ἀγινέοντες αἶγάς τε καὶ ὄϊας, δὲ ἄλλα κτήνεα ζῶα ἐκ τῶν δενδρέων ἀπαρτέουσι, ἐν δὲ καὶ ὄρνιθες, καὶ εἵματα, καὶ χρύσεα, καὶ ἀργύρεα ποιήματα· ἐπεὰν δὲ ἐντελέα πάντα ποιήσωνται περιενείκαντες τὰ ἱρὰ περὶ τὰ δενδρέα, πυρὴν ἐνιᾶσι τὰ δὲ αὐτίκα πάντα καίονται. ἐς ταύτην τὴν ἑορτὴν πολλοὶ ἄνθρωποι ἀπικνέονται ἔκ τε Συρίης, καὶ τῶν πέριξ χωρέων πασέων, φέρουσί τε τὰ ἑωυτῶν ἱρὰ ἕκαστοι, καὶ τὰ σιμήια ἕκαστοι ἔχουσι ἐς τάδε μεμιμημένα. ἐν ῥητῇσι δὲ ἡμέρῃσι, τὸ μὲν πλῆθος ἐς τὸ ἱρὸν ἀγείρονται· Γάλλοι δὲ πολλοί, καὶ τοὺς ἔλεξα, οἱ ἱροὶ ἄνθρωποι τελέουσι τὰ ὄργια, τὰ μνονταί τε τοὺς πήχεας, καὶ τοῖσι νώτοισι πρὸς ἀλλήλους τύπτονται. πολλοὶ δέ σφισι πρεσεῶτες ἐπαυλέουσι, πολλοὶ δὲ τύμπανα παταγέουσι, ἄλλοι δὲ ἀείδουσι ἔνθεα, καὶ ἱρὰ ᾄσματα. τὸ δὲ ἔργον ἐκτὸς τοῦ νηοῦ τόδε

autem adducentes capras & oues, aliáque animantia bruta ex arboribus illis suspendunt, inter hæc autem & volucres, & vestes, & aurea argenteáque opera collocant: ac postquam omnia perfectè ac ritè composuerunt, deorum simulacra circum arbores portant, atque exinde pyram accendunt, illa autem continuò omnia cremantur. Ad hoc festum multi homines adueniunt, cùm ex Syria, tum ex circumiacentibus oris omnibus, afferúntque & sua quique deorum simulacra, & signa quæ ad imitationem illorum singuli facta habent. Diebus autem hisce solennibus multitudo quidem ad templum congregatur, Galli autem frequentes, & ij quos dixi, homines sacrati peragunt sacrificia, vulnerantúrque cubitis, & in terga à se mutuò verberantur. Multi autem adstantes ipsis tibijs accinunt, & tympana pulsant, alij autem diuinitùs inspirata sacráque carmina cantant. Atque hoc opus extra ædem

τόδε γίγνεται, οὐδὲ ἐσέρχονται ἐς τὸν νηὸν, ὁκόσοι τάδε ποιέουσι. ἐν θαύτῃσι τῇσι ἡμέρῃσι καὶ Γάλλοι γίγνονται. ἐπεὰν γὰρ οἱ ἄλλοι αὐλέωσί τε, καὶ ὅρκια ποιέωνται, ἐς πολλοὺς ἤδη ἡ μανίη ἀπικνέεται. καὶ πολλοὶ οἱ ἐς θέην ἀπικόμενοι, μετὰ δὲ, τοιάδε ἔπρηξαν. καταλέξω δὲ καὶ τὰ ποιέουσι· ὁ νεηνίης, ὅτω τάδε ἀρκέαται, ῥίψας τὰ εἵματα, μεγάλῃ βόῃ ἐς μέσον ἔρχεται, καὶ ξίφος ἀναιρέεται· τὰ δὲ πολλὰ ἔτεα, ἐμοὶ δοκέει, διὰ τοῦτο ἕστηκε. λαβὼν δὲ αὐτίκα, τάμνει ἑωυτὸν θέει τε διὰ τῆς πόλιος, καὶ τῇσι χερσὶ φέρει, τὰ ἔταμε. ἐς ὁκόην δὲ οἰκίην τάδε ἀρρίψει, ἐκ ταύτης ἐσθῆτά τε θηλέην, καὶ κόσμον τὸν γυναικήιον λαμβάνει. τάδε μὲν ἐν τῇσι τομῇσι ποιέουσι, ἀρθανόντου δὲ Γάλλοι οὐκ ὁμοίην ταφὴν τοῖσι ἄλλοισι θάπτονται· ἀλλ' ἐὰν ἀρθάνῃ Γάλλος, οἱ ἑταῖροί

peragitur, neque ingrediuntur in ædem quicunque ista faciunt. Hisce diebus & Galli fiunt. Postquam enim cæteri tibijs canunt, & sacrificia peragunt, ad multos alios interea furor iste peruenit: & multi qui ad spectaculum solummodò venerant, postea eadem fecêre. Recensebo autem & quæ faciunt. Adolescens quicunque fortè ad hoc paratus venit, abiectis vestibus magna voce in medium progreditur, atque ensem distringit (hæc autem multis annis, vt mihi videtur, per hoc steterunt.) Accepto autem eo continuò seipsum secat, currítque per vrbem, & manibus ea quæ resecuit, portat. In quancunque autem domum hæc abijcit, ex ea & vestem fœmineam, & ornatum muliebrem accipit. Atque hæc quidem in castrationibus faciunt. Quando autem moriuntur Galli, haudquaquam eandem cum cæteris sepeliendi rationem habent: sed postquam Gallus quispiam mortuus est, socij sublatum

ροί μὲν ἀείροντες, ἐς τὰ πρόσω φέρουσι, θέμβροι ἢ αὖτ', καὶ τὸ φέρετρον, ᾧ ἐκόμιζον, ὑπὲρ δὲ λίθοις βάλλουσι, μὴ τάδε πρήξαντες, ὀπίσω ἀπονοστέουσι. φυλάξαντες ἢ ἑπτὰ ἡμερέων ἀριθμὸν, ὅτω ἐς τὸ ἱρὸν ἐσίρχονται, πρὶν δὲ τετάρων, ἢν ἐσέλθωσι, οὐχ ὅσια ποιέουσι. νόμοισι δὲ ἐς ταῦτα χρέωνται τοιῆδε· ἢν μή τις αὐτέων νέκυν ἴδηται, ἐκείνῳ τῷ ἡμέρῃ ἐς τὸ ἱρὸν οὐκ ἀπικνέεται· τῇ ἐτέρῃ δὲ καθήρας ἑωυτὸν, ἐσέρχεται. αὐτῶν δὲ τῶν οἰκηίων τὸ νέκυος ἕκαστοι, φυλάξαντες ἀριθμὸν ἡμερέων πρήκοντα καὶ τὰς λιφαλὰς ξυραμένοι, ἐσίρχονται, πρὶν δὲ τάδε ποιῆσαι, ἄσεσι ἐσιέναι ὅσιον. θύουσι δὲ βόας ἀρσάς τε καὶ θήλιας καὶ ἄρνας καὶ ὄϊας, σφέας ἢ μοῦνον ἐναγέας νομίζοντες, ὅτι θύουσι, ὅτι σιτέονται. ἄλλοι δὲ ἢ σφέας ἐναγέας ἀπὸ ἱρὸν νομίζουσι. ὀρνίθων τε αὐτόθι σφι σιτέεται περιστερή, λοιπὰ δὲ οὐ, καὶ ἄλλα πολλὰ θηρία ἱρὰ νομίζουσι· ὗς δὲ οὐ θέμις σφι οὔτε θρέψασθαι οὔτε θύσασθαι οὔτε γεύσασθαι. ἐν τούτῳ δὲ τῷ χώρῳ καὶ ἄλλα πολλὰ θαυμάσια ἐστί· ἐν γὰρ δὴ τῷ ἱρῷ ἐστὶ ἄγαλμα Διὸς, ὃς ἐν τῷ Ἑλλάδι ἐστὶ Ζεύς· ἐν δὲ τῷ ἱρῷ ἐστὶ καὶ ἄγαλμα Ἥρης, ὃς ἐν τῷ Ἑλλάδι ἐστὶ Ἥρη· ἐν δὲ τῷ ἱρῷ ἐστὶ καὶ ἄγαλμα Ἀθηναίης, ὃς ἐν τῷ Ἑλλάδι ἐστὶ Ἀθηναίη· ἐν δὲ τῷ ἱρῷ ἐστὶ καὶ ἄγαλμα Ἡλίου, ὃς ἐν τῷ Ἑλλάδι ἐστὶ Ἥλιος· ἐν δὲ τῷ ἱρῷ ἐστὶ καὶ ἄγαλμα Σελήνης, ὃς ἐν τῷ Ἑλλάδι ἐστὶ Σελήνη· ἐν δὲ τῷ ἱρῷ ἐστὶ καὶ ἄγαλμα Διονύσου, ὃς ἐν τῷ Ἑλλάδι ἐστὶ Διόνυσος· ἐν δὲ τῷ ἱρῷ ἐστὶ καὶ ἄγαλμα Ἀφροδίτης, ὃς ἐν τῷ Ἑλλάδι ἐστὶ Ἀφροδίτη· ἐν δὲ τῷ ἱρῷ ἐστὶ καὶ ἄγαλμα Ἑρμοῦ, ὃς ἐν τῷ Ἑλλάδι ἐστὶ Ἑρμῆς· ἐν δὲ τῷ ἱρῷ ἐστὶ καὶ ἄγαλμα Ἄρεος, ὃς ἐν τῷ Ἑλλάδι ἐστὶ Ἄρης· ἐν δὲ τῷ ἱρῷ ἐστὶ καὶ ἄγαλμα Ἀσκληπιοῦ, ὃς ἐν τῷ Ἑλλάδι ἐστὶ Ἀσκληπιός· ἐν δὲ τῷ ἱρῷ ἐστὶ καὶ ἄγαλμα Ἑκάτης, ὃς ἐν τῷ Ἑλλάδι ἐστὶ Ἑκάτη· ἐν δὲ τῷ ἱρῷ ἐστὶ καὶ ἄγαλμα Ἀπόλλωνος, ὃς ἐν τῷ Ἑλλάδι ἐστὶ Ἀπόλλων· ἐν δὲ τῷ ἱρῷ ἐστὶ καὶ ἄγαλμα Ἀρτέμιδος, ὃς ἐν τῷ Ἑλλάδι ἐστὶ Ἄρτεμις· ἐν δὲ τῷ ἱρῷ ἐστὶ καὶ ἄγαλμα Ἑρμοῦ, ὃς ἐν τῷ Ἑλλάδι ἐστὶ Ἑρμῆς· ἐν δὲ τῷ ἱρῷ ἐστὶ καὶ ἄγαλμα Ἄρεος, ὃς ἐν τῷ Ἑλλάδι ἐστὶ Ἄρης· ἐν δὲ τῷ ἱρῷ ἐστὶ καὶ ἄγαλμα Ἀσκληπιοῦ, ὃς ἐν τῷ Ἑλλάδι ἐστὶ Ἀσκληπιός· ἐν δὲ τῷ ἱρῷ ἐστὶ καὶ ἄγαλμα Ἑκάτης, ὃς ἐν τῷ Ἑλλάδι ἐστὶ Ἑκάτη· ἐν δὲ τῷ ἱρῷ ἐστὶ καὶ ἄγαλμα Ἀπόλλωνος, ὃς ἐν τῷ Ἑλλάδι ἐστὶ Ἀπόλλων· ἐν δὲ τῷ ἱρῷ ἐστὶ καὶ ἄγαλμα Ἀρτέμιδος, ὃς ἐν τῷ Ἑλλάδι ἐστὶ Ἄρτεμις·

sublatum ipsum in suburbana efferunt. Ibi depositio ipso, & feretro quo elatus fuit, lapides supernè iniiciunt: atque hæc postquam fecerint, retrò domum abeunt. Observato autem septem dierum numero, exinde in templum ingrediuntur. Nam si antea ac citiùs ingrediantur, nephas faciunt. Legibus autem ad hæc vtuntur talibus: Si quis ipsorum cadauer aliquod aspexerit, illo die ad templum non accedit. Postero autem, vbi se ipsum purgando lustrauit, ingreditur. Eorum autem qui ex familia mortui sunt, vnusquisque non nisi post triginta dierum numerum, rasoq; capite, ingreditur. Antea verò quàm hoc fecerunt, fas illis introire non est. Immolant autem boues masculosq; & fœminas, præterea capras & oues: sues autem solos pro sceleratis habentes, neque sacrificant, neque manducant. Alij autem eos non sceleratos, sed sanctos existimant. Præterea ex auibus columba ipsis videtur

res

χῆμα ἱρόταλον, καὶ ἀλλ' ψαύειν μὲν αὐτῶν ἀγκαιῦσι, καὶ μὴν ἀίκουντες ἄψωντα, ἐναγίες τε κείνων τῶν ἡμέρων εἰσί. τόνικα δὲ αὐτοῖσι συνόμοιοι εἰσι, καὶ ἐς τὰ οἰκία ἰόντα χουται, καὶ τὰ ποιμνὰ ἐν χῆ νέμουται. λέξω δὲ καὶ τῶν παυηγυεικῶν, τὰ ἐκεῖνοι ποιέουσι· ἀνὴρ ἢν ἔς τῶν ἱερῶν πόλιν πρῶτον ἀσικνέηται, λιφαλῆν μὲν ὅδε καὶ ὀφρῦας ἐξύραλο, μετὰ δὲ, ἱρώων ὅσων, τὰ μὲν ἄλλα ἱρήκεται τε, καὶ ἀνοχέηται, τὸ δὲ νεκρὸν χαμαὶ θέμεν, ἐπὶ τότε ἐς γόνυ ἕζεται· πόλας δὲ καὶ λιφαλῆν τὸ ἑτέρωθι ἐπὶ τῶν ἑωυτὸ λιφαλῆν ἀναλαμβάνει, ἅμα δὲ ἀχόμενον αὐτέα, τῶν μὲν πρηὸν θυσίων δέκεσθαι, μέζω δὲ ἐσαῦθις ὑπισχνέεται. τελέσας δὲ ταῦτα, τῶν λιφαλῆν αὐτοῦ τε σφέτερα, καὶ τῶν ἄλλων, ὁκόσοι τῶν αὐτῶν ὁδὸν ἀπικνέονται. ἄρας δὲ, ἀπὸ τῆς ἑωυτὸ ὁδοιπορέα,

res sanctissima esse, & ne tangere quidem ipsam fas habent. Quòd si quando inuiti etiam attingunt, scelerati & execrabiles illo tum die habentur. Ob quam rem & compascuæ ipsis sunt, & ad domos ipsorum veniunt, & plerunque in terra pascuntur. Porrò autem & illa dicam quæ ab ijs qui ad cõuentus solennes veniunt factitantur. Vir quispiam quando primùm in Sacram ciuitatem abit, caput ille quidem & supercilia tondere solet, postea autem mactata oue, cetera quidem in frusta concidit, & conuiuatur, vellus autem humi sternens, super hoc in genua procumbit: pedes autem & caput animantis, suo ipsius capiti imponit, & simul precando postulat, vt præsens sacrificium acceptum sit, maiúsque aliud in posterum pollicetur. His ita peractis, caput suum corona induit, itidémque aliorum omnium qui eandem cum ipso viam proficiscuntur: atque ita attollens se, ex

ρέει, ὕδασί τε ψυχροῖσι χρεώμενος, λουτρῶν τε καὶ πόσιος εἵνεκα, καὶ ἐς παμπαν χαμοκοιτέων· οὐ γὰρ οἱ ἐνεῦς ἐπιβῆναι ὅσιον, πρὶν τὴν τε ὁδὸν ἐκτελέσαι, καὶ ἐς τὴν ἑωυτοῦ αὖτις ἀπικέσθαι. ἐν δὲ τῇ ἱρῇ πόλει ἐκδέκεταί μιν ἀνὴρ ξεινοδόκος ἀγνοέοντα· ῥητοὶ γὰρ δὴ ὧν ἑκάστης πόλιος αὐτόθι ξεινοδόκοι εἰσὶ, καὶ τόδε πατρόθεν οἴκοι δέκονται. καλέονται δὲ ὑπὸ Ασσυρίων οἵδε διδάσκαλοι, ὅτι σφίσι πάντα ἐπυγέονται. θύουσι δὲ, οὐκ ἐν αὐτῷ τῷ ἱρῷ, ἀλλ' ἐπεὰν παραστήσῃ τῷ βωμῷ τὸ ἡρήιον, ἐπισπείσας, αὖτις ἄγει ζῶον ἐς τὰ οἰκήια, ἐλθὼν δὲ κατ' ἑωυτὸν θύει τε, καὶ εὔχεται. ἔστι δὲ καὶ ἄλλης θυσίης τρόπος τοιός δε· στέψαντες τὰ ἱρήια ζῶα, ἐκ τῶν προπυλαίων ἀπιᾶσι, τὰ δὲ κατενειχθέντα, πίπτοντα θυήσκουσι. ἔνιοι δὲ καὶ παῖ-

se, ex terra sua proficiscitur vtens & frigidis aquis, lauandi causa pariter & potus, & omnino humi quoque dormiens. Neque enim fas illi est conscendere lectum, donec iter illud peregerit, domumq; suam reuersus iterum fuerit. In Sacra autem ciuitate recipit ipsum publicus hospes ignotum. Certi enim vniuscuiusque ciuitatis hospites ibi sunt, & quod ex patria cuiusque venit, id denuò apud se recipit. Appellantur autem ab Assyrijs isti doctores, quoniam ipsis omnia exponunt & enarrant. Sacrificant autem non in ipso templo, sed postquam adduxit ad altare hostiam, libatione insuper facta, rursus eandem domum ducit: deinde verò vbi redijt, secum ipse domi sacrificat, & precatur. Est autem & alius quidam sacrificandi ritus talis: Postquã animalia immolationi destinata coronârunt, ex vestibulis templi ea demittũt: illa verò præcipitata, ex casu moriuntur. Quidem autem & pueros

παῖδας ἑωυτῶν ἐντεῦθεν ἀπιᾶσι, οὐχ ὁμοίως τοῖς κτήνεσι, ἀλλ' ἐς πήρην ἐνθέμενοι, χειρὶ κατάγουσι, ἅμα δὲ αὐτέοισι ἐπικερτομέοντες, λέγουσι, ὅτι οὐ παῖδες, ἀλλὰ βόες εἰσί. στίζονται δὲ πάντες, οἱ μὲν ἐς καρπὸς, οἱ δὲ ἐς αὐχένας· καὶ ἀπὸ τοῦδε, ἅπαντες Ασσύριοι στιγματηφορέουσι. ποιέουσι δὲ καὶ ἄλλο, μούνοισι Ελλήνων Τροιζηνίοισι ὁμολογέοντες. λέξω δὲ καὶ τὰ κεῖνοι ποιέουσι· Τροιζήνιοι τῇσι παρθένοισι καὶ τοῖσι νεθέοισι νόμον ἐποιήσαντο, μή μιν ἄλλως γαμον ἰέναι, πρὶν Ιππολύτῳ κόμας κείρασθαι, καὶ ὧδε ποιέουσι. τοῦτον καὶ ἐν τῇ ἱρῇ πόλει γίνεται. οἱ δὲ νεηνίαι τῶν γενείων ἀπάρχονται, τοῖσι δὲ νέοισι πλοκαίμους ἱρὸς ἐκ γενετ' ἀπιᾶσι, τοὺς ἐπεὰν ἐν τῷ ἱρῷ γένονται, τάμουσί τε, καὶ ἐς ἄγγεα καταθέντες, οἱ μὲν ἀργύρεα, πολλοὶ δὲ χρύσεα ἐν τῷ νηῷ προσηλώ-

pueros suos ex eodem loco dimittunt, non tamen eodem modo quo pecudes, sed in peram siue saccum inclusos, manu deducunt, simul autem & acerbè increpantes illos, dicendo quòd non pueri, sed boues sint. Certis autem B notis compunguntur omnes, alij quidem in vola manus, alij autem in ceruice. Et inde est quòd cuncti Assyrij notas inustas habent. Faciunt autem & aliud quiddam, in quo cum solis Græcorum Trœzenijs consentiunt. Dicam autem etiã quæ illi faciunt. Γ Trœzenij virginibus & adolescentibus legem statuerunt, ne quis ipsorum connubio sese illigaret, prius quàm Hippolyto comas totondissent, faciúntque hoc pacto. Idem igitur & in Sacra ciuitate fit. Ac adolescentes quidem barbas suas consecrant: iuuenibus autem capillos sacros à natiuitate vsque consecratos demittunt: quos postquam in templo sunt, resecant, & in vasa depositos, alij quidem argentea, multi verò etiam aurea, in æde affigunt,

πηλώσαντες, ἀπίασι, ἐπιγράψαντες ἕκαστοι τὰ ὀνόματα. τοῦτο δὲ καὶ ἐγὼ ἔτι νέος ὢν ἐπετέλεσα, καὶ ἔτι μου ἐν τῷ ἱρῷ καὶ ὁ πλόκαμος, καὶ τὄνομα.

affigunt, atque abeunt, inscripto vniuscuiusque nomine. Atque hoc ego quoque cùm iuuenis adhuc essem, feci, & in tẽplo meus capillus adhuc meumq́ nomen restat.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

α EST in Syria.] *Lucianus hic de dea Syria varias recenset opiniones, seu illa Atergatis, seu Astarte, seu quæcunque alia illa fuerit, quæ in Hierapoli vrbe colebatur. Addit & sacra, & eorum ritus, quæ ridenda potiùs quàm referenda erant. Cicero libro de Natura Deor. 3. Quarta Venus Syria Cyrroque concepta, quæ Astarte vocatur, quam Adonidi nupsisse proditum est.* β Vocatur autem sacra.] *Et est quoq; sacra Iunonis Assyriæ. Plutarch. in Crasso vocat Hierapolim.* γ Primi hominum Aegyptij.] *Aegyptij olim & doctrina, & ingenio plurimùm claruerunt, neque temerè ex tota Græcia viri summi doctrinæ nomine ad eos transmeârunt. Ii cæpe numinis loco coluerunt, vt in Ioue Tragœdo scribitur à nostro Luciano. Cæpe Pelusiis deus est, inquit.* δ Astartę.] *Lucianus hic manifestè in re admodũ obscura deceptus est, vt priùs animaduertit Francis. Floridus in successiuis suis lectionibus, Astartẽ deam eandem existimans esse, quæ Luna dicitur: cùm Astarte non Luna sit, sed Venus potiùs. Id probat testimonijs sacræ Scripturæ, Plauti & Suidæ.* ε Europæ illud est.] *Theocritus Europa, tauro vectæ virginis gestũ eleganter describit, cuius descriptionis hæc est sententia: Europa cùm tauro insideret, altera quidẽ manu eius cornua, ne decideret, apprehẽdebat; altera verò sustollebat vestes ex aqua, idq́; quousq; marina assurgebat vnda, sic vt ea semper orã vestis (id enim valet apud Theocritũ ὤῃ) allueret, itaq; fieret, vt nec vestis humectaretur, & virgo interim pudori cõsuleret suo.* ζ Adonidẽ.] *Adonidẽ formosum pastorẽ, filiũ Cinaræ regis ex Myrrha filia sua interemptũ fabulæ ferunt, apri, dente inuidia Martis immissi, vnde & Venus suem semper est abominata. Huius Ouid. li. 10. Metam. latè meminit, & Virg. in Gallo:*

—formo-

—formosus oues ad flumina pauit Adonis—]. *Sed sacra & ritus illius Lucianus copiosè hic ridet.* η Lamentantur.] *Adonidem quotannis lugeri etiam sacra Hebræorum testis est historia, quo in loco multa Hieronymus. Nec minùs Macrobius in primo Saturnalium.* θ Capita detondent.] *Apud Aegyptios gentem præ cæteris nationibus superstitioni altissimè immersam, à mortuo Api boue, nemo non comam radebat, si vel puniceo. Nisi concinnos (vt Luciani verbis libro de Sacrificijs vtar) illa superasset. itaque alium quæsituri qui in extincti locum sufficeretur, velut publico luctu præpediti capita radebant, testante Plinio, libro octauo Naturalis historiæ. Idem faciebant & Byblij in sacris Adonidis, vt hîc docet Lucianus. Nos eadem ferè annotauimus in lib. de Sacrificijs.* ι Osirim Aegyptium.] *Osiris quidem ab aliquibus traditur Iouis filius ex Niobe Phoronei filia. Eius inuentũ codauer quum Typhon (vt refert Plutarch.) in partes xiiij. diuisum disiecisset: Isis perquirendo singulas reperit, præter pudenda, quæ in flumium proiecta mox à Phagro & oxyryncho piscibus deuorata fuerant, illius igitur loco ad eius similitudinem factum τὸν Φαλὸν consecrauit, cui etiam nunc diem festum Aegyptij celebrãt. Hæc ille. Hoc autem Phalo (aut potiùs Phallo) percuti solitos in sacris illis execrandis Aegyptios probabile est.* κ Habet autem sermo ille hoc pacto.] *Hic narratur Diluuij historia ex Scriptura sumpta, quam maximè qui Christi tempora sequuti sunt, legebant, vt ex Galeno lib. 3. de Differentijs pulsuum (quemadmodum & alibi) qui Mosis meminit. Ex Iuuenale & Horatio etiam liquet. Cum Luciano nostro Diluuij historiam narrant etiam Gentium scriptores, Plutarchus lib. de Industria animalium. Didymus Homeri interpres in expositione vocabuli λαοὶ in Homeri lib. 1. & Apollodorus lib. 1. bibliothecæ suæ de dijs Gentium. Ex hoc Luciani loco manifestum est, per Diluuium Deucalionis intelligi non (vt quidam volunt) inundationem illam, qua olim Græcia & Italia vastata, atq; Atlanta insula absorpta est, sed diluuiũ vniuersale quod fuit Noha temporibus. In Sacris literis similia traduntur de animalibus à Noa, in arcam receptis, & de columba ab eodem emissa, quæ indicium recedentis diluuij attulit.* λ Semiramidem Babyloniam.]

byloniam.] *quæ Babylonem muris latericijs cinxit: cuius horti illi pensiles tantam admirationem habuerunt.* μ Quibus Rhea coleretur.] *Rheæ sacra magno tympanorum tibiarumq; cantu fiebant.* ν Atten.] *alij Atyn tertia declinatione. Apud Suidam* Ἄττις. *Hic* Ἄττης, *vnde hic gignendi casus* Ἄττεω. *Apud Plutarch. de Numa: Phryge de Atte.* ξ Phallos.] *Phallus erat effigies obscœni membri virilis, à quo* Φαλλία, *celebritas & pompa, quæ Dionysio agebatur ex Phallis, dicta est, teste Hesychio, quæ &* Φαλλοφωρία, *vt Phornutus & Theodoretus aiunt. dicebatur. i. dies & feriæ Priapo dicatæ: vnde & Phallouitroboli nuncupati, ex vitro priapi, quamuis & ex alia materia fierent: ex ebore, auro, & (si dijs placet) ex serico, & panno lineo, quibus mulieres papiliones & monachæ nunc etiam vtuntur ad explendam Veneris pruriginem. Lucianus hic Phallos pro foribus deæ Syriæ fuisse scribit, quos ait positos ab ipso Dionysio nouercæ Iunoni.* ο Neurospasta.] *i. Neruis mouentia. quo nomine & imagunculæ vocantur apud Græcos, qui fidiculis tractæ vel saltãt, vel alios motus referũt.* π Medicus autem.] *Erasistrati medici mira prudentia, qui æqualis & socius studiorũ fuit Niciæ medici Milesti, & cũ quo toties depugnat Galenus.* ϱ Pariter cũ vino ingrediente.] *Vinum audaces in dicendo facit.* σ De Gallis.] *Gallos sacerdotis Cybeles intelligit, sic dictos à Gallo fluuio, vt docet Ouid. 4. Fastor. his verbis:*

Cùm igitur Gallos qui se excidêre vocamus,
Cur tantum à Phrygia gallica distet humus.
Inter ait viridem Cybelem altasq; celenas,
Annis & insana nomine Gallus aqua.
Qui bibit inde furit, procul hinc discedite, queis est
Cura bonæ mentis, qui bibit inde furit.

De quibus vide Plin. lib. 11. ca. 49. & lib. 35. ca. 12. & Lucret. li. 2. Augustinũ lib. 7. de Ciuitate Dei. τ Aedes ad solẽ orientem.] *Idem Lucianus etiã templa condi ad Solem orientem veteres cõsueuisse alibi asserit. Hinc Vitruuius lib. 4. de sacrarũ ædiũ positione idẽ scribit. Porphyrius philosophus templorũ ingressus orientem spectare debere statuit.* υ In penetrale solis sacerdotibus.] *Sciendũ est veteres Gentiles in tẽplis suis habuisse*

buisse loca, quæ ἄδυτα. i. inaccessibilia vocabant. φ Barbati Apollinis.] *Apollinem, qui idem est & Sol, barbatum colebant Hieropolitani, authore Fulgentio Mythologo. Syrios quoque Apollinis ἡυσιήτου, id est, barbati simulachrum coluisse annotat Lucianus: quanquam alij νέον καὶ πρόσθεν coluerint, cui primùm lanuginis flos erũpere inciperet, qualem & Callimachus facit:*

— οὔπω τοι Φοίβε
Θηλέας ἠέρι ὄσσον ἐπίχνοον ἦλθε παρηΐς.

Nec vestit lanugo genas tibi Phœbe tenellas.

χ Vrsi mansueti.] *Martialis lib. 1:*

Quod freno Lybici domantur vrsi, &c.

ψ Vestis tota candida.] *Veteres dijs sacrificaturi albis vestibus atq; puris ornabantur. Quinetiam sacerdos pura veste & candida plærunq; textili, nec maioris operis quàm industriæ vtebatur. Quod significat Cic. 2. de Legibus, cùm ait: Color albus præcipuè Deo charus est, cùm in cæteris, tum maximè textili. & Ouid. 3. Fast. Numam Pompilium Ancilia Martis expectantem, & ideo dijs vota facientem, sic describit:*

Constitit, atq; caput niueo velatus amictu,
Tam benè dijs notus, sustulit ille manus.

Idem 3. Amorum, sic Iunonis sacerdotes eiusdem sacra humeris gestantes describit:

More patrum sanctæ velatæ vestibus albis
Tradita suppositio vertice sacra ferunt.

Hinc albati dicuntur pura & religiosa veste induti, qua sacra facturi vtebantur, aiunt, Festus, Seruius, Caper, & Higin. in illud Virg. Velati lino & verbena tempora vincti

ω Purpuream vestem gerit.] *χλανὶς ἁλικῆ gestamen erat regium, vt est apud Plutarchũ in Antonio, & Athenæum. Item Pontificum. Nunc est Cardinalium.* A Tiara aurea.] *Tiara olim erat Persarum & Medorum & Pontificum. Hodie etiam Papæ Romani est.* B Notis compunguntur.] *i. inuruntur stygmatis.* Γ Trœzenij.] *Trœzenij populi à Trœzena regione minoris Asiæ. Est & Trœzen Peloponnesi oppidum, in quo Pitheus regnauit, vt attestatur in Phedræ epistola Ouid.*

Hic tecum Trœzena colam, Pythea regna.

Idem

Idem lib. Metamorph. 15:

Pittheiam profugo cursu Trœzena petebam.

Apud Trœzenios lege vetabantur puellæ nubiles & adolescentes connubio iungi, priusquam cæsariem totondissent. Assyrijs etiam obseruatum hic commemorat Lucianus.

KYNIKOΣ. *CYNICVS.*

Thoma Moro interprete.

ARGVMENTVM.

DIsputatio est Luciani ac Cynici, qua alter Cynicam vitam vt sordidam atq; ferinam, & à natura hominis abhorrentem reprehendit, alter vt frugalem & modestam, & virtuti maximè conuenientem defendit. Luciani argumenta sumuntur à modo & descriptione vitæ victusq; Cynicorum, quòd illi vt mendici incedant: vt canes, quibusuis reiectamentis victitent: & vt feræ, nullas certas sedes, nulla certa habitacula teneãt: deinde & cõtra naturã faciant, quæ ob id omnia creârit, vt illis ad corporum alimenta, defensionem, & voluptatẽ quoq; vtamur: quæ cùm illi cõtemnant ac negligant, ipsam naturam ac Deum negligere atq; cõtemnere videri. Contrà autem Cynicus à finitione opulentiæ & inopiæ ostendit, se neque mendicum esse, neque quicquam sibi deesse. Deinde quod alter de natura & rebus omnibus ad vsum nostrum creatis affert, id similitudine quadam diluit. Et primò, quod ad victum attinet, ostendit, vt in conuiuio lauto nõ omnia ab omnibus arripi & vorari, sic neq; in rebus creatis omnia ab omnibus vsurpari conuenire: alia ægrotantibus & inualidis, alia valentibus & robustis magis accõmoda esse. Atq; eo loco in diuitias vt quę magna molestia multisq; periculis pariũtur, deinde & ipsę vicissim multorũ malorũ causæ sint, inuehitur. Et quod alter de Cynicis vsurpârat, hoc in diuites ipse retorquet, videlicet quòd contrà quàm à natura omnia creata ac facta sint, ipsi illis vtantur. Deniq; vitam suam deorũ etiam exemplo atq; authoritate comprobat. Deinde verò, quod ad habitũ &

cultum pertinet, ostendit ea quoq; parte naturam magis sequi sese, quàm diuites, ex officio & fine vestium, cæterarumq́ue id genus rerum. Nam se, quatenus vsus postulat, illis vti: contrà diuites vt cinædos & mulieres incedere, glabros & delicatos, & perinde vt torrente aliquo, sic libidine sua præcipites ferri. Postremò etiam deos plerosque barbatos ac nudos fingi, sibiq́ue quàm diuitibus illis habitu ac cultu similiores apparére.

ΚΥΝΙΚΟΥ ΚΑΙ Λυκίνου.

Ιποτε, ὦ οὗτος πώγωνα μὲν ἔχεις καὶ κόμην, χιτῶνα δὲ οὐκ ἔχεις καὶ γυμνοδρῆ, καὶ ἀνυποδητεῖς, τὴν ἀλήτην καὶ ἀπάνθρωπον βίον καὶ θηριώδη ἐπιλεξάμενος, καὶ ἀεὶ τοῖς ἐναντίοις τὸ ἴδιον δέμας, οὐχ ὡς οἱ πολλοὶ, διαχρησάμενος, περινοστεῖς ἄλλοτε ἀλλαχοῦ, καὶ συναζόμενος ἐπὶ ξηροῦ διαπέδου, ὡς ἄσην πάμπολλον τουτὶ τὸ τριβώνιον φέρειν, οὐ μέν τοι καὶ τοῦτο λεπτὸν, οὐδὲ μαλακὸν οὐδὲ ἀνθηρόν; Κυ. οὐδὲ γὰρ δέομαι, τοιοῦτον δὲ, ὁποῖον ἂν ποριοθείη ῥᾷστα, καὶ τοῦ κτησαμένῳ πράγματα ὡς ἐλαχίστα παρέχον· τοιοῦ-

LVCIANVS ET Cynicus.

Vid tu tãdem? barbam quidẽ habes & comam, tunicam non habes, nudus conspiceris ac sine calceis, delecta nimirum vaga inhumanáque ac ferali vita: tum proprio corpore contrà quàm faciunt cæteri, semper vsus incommodè, nunc huc, nunc illuc circumis, in arido prætereà solo cubans, adeò vt plurimum etiam sordium, tritum isthuc pallium referat, alioqui nec ipsum vel tenui filo, vel molle, vel florulentum. CYNIC. *Neque enim indigeo, si quid est huiusmodi, vt comparetur facillimè, dominoq́; minimum exhibeat negocij: id inquam,*

τοῦτον γὰρ ἀρκεῖ μοι. σὺ δὲ πῶς θεῶν ἐπέ μοι, τῇ πολυτελείᾳ οὐ νομίζεις κακίαν προσεῖναι; Λυ. καὶ μάλα. Κυ. τῇ δ' εὐτελείᾳ ἀρετήν; Λυ. καὶ μάλα. Κυ. τί ποτ' οὖν ὁρῶν ἐμὲ τῶν πολλῶν εὐτελέστερον δαιτώμενον, τοὺς δὲ πολυτελέστερον, ἐμὲ αἰτιᾷ, καὶ οὐκ ἐκείνους; Λυ. ὅτι οὐκ εὐτελέστερόν μοι, μὰ Διὰ, τῶν πολλῶν δαιτᾶσθαι δοκεῖς, ἀλλ' ἐνδεέστερον, μᾶλλον δὲ τελέως, ἐνδεῶς καὶ ἀπόρως· δαφέρεις γὰρ οὐδὲν σὺ τῶν πτωχῶν, οἳ τὴν ἐφήμερον τροφὴν μεταιτοῦσι. Κυ. βούλει οὖν εἴδομεν, ἐπεὶ προελήλυθεν ἐνταῦθα ὁ λόγος, τί τὸ ἐνδεὲς, καὶ τί τὸ ἱκανόν ἐστιν; Λυ. εἴ σοι δοκεῖ. Κυ. ἆρ' οὖν ἱκανὸν μὴ ἑκάστῳ, ὅπερ ἂν ἐξικνοῦται πρὸς τὴν ἐκείνου χρείαν, ἢ ἄλλό τι λέγεις; Λυ. ἔστω τοῦτο. Κυ. ἐνδεὲς δὲ, ὅπερ ἂν ἐνδεέστερον ᾖ τῆς χρείας, καὶ μὴ ἐξικνοῦται πρὸς τὸ δέον; Λυ. ναί. Κυ. οὐδὲν ἄρα τῶν ἐμῶν ἐνδεὲς ἐστιν· οὐδὲν γὰρ αὐτῶν, ὅ, τι οὐ τὴν χρείαν ἐκπληροῖ τὴν ἐμήν.

id inquam, mihi sufficit. At tu per deos dic mihi putásne esse in luxu vitium? LVC. *Imò admodum.* CYN. *Contrà in frugalitate virtutem?* LVCIA. *Admodum.* CYN. *Cur igitur tandem quum me videas viuentem frugaliùs quàm vulgò faciũt homines, eos verò sumptuosiùs, me non illos arguis?* LVC. *Quia non frugaliùs per Iouem videris mihi, sed egentiùs viuere, imò vitam omnino egenam atque inopem. Nam tu nihil à mendicis differs, qui cibum mendicant in diem.* CYN. *Vis ergo videamus (quandoquidẽ huc processit oratio)* [a] *quídnam inopia sit, quidq́ rursus copia?* LVC. *Si tibi quidem ita videtur.* CYN. *Nũ quid ergo satis id cuique est, quicquid ipsius explet necessitatem? an aliud quippiam dicis?* LVC. *Esto istud.* CYN. *Indigentia verò, quicquid cuiusquam vsui deest, nec eò quò sit necesse, peruenit?* LVC. *Scilicet.* CYN. *Nihil igitur meis in rebus deest. Nihil enim in his est quod necessitatem nõ expleat meam.*

Λυκ. ὡς τοῦτο λέγεις; Κυ. ἐὰν σκοπῇς, πρὸς ὅ,τι γέγονεν ἕκαστον, ὧν δεόμεθα, οἷον οἰκία, ἆρ' οὐχὶ σκέπης; Λυ. ναί. Κυ. τί δὲ ἐσθὴς, τοῦ χάριν; ἆρα οὐχὶ αὐτὴ τῆς σκέπης; Λυ. ναί. Κυ. τῆς δὲ σκέπης αὐτῆς, πρὸς θεῶν, τίνος ἐδεήθημεν εἵνεκα, οὐχ ὥστε ἄμεινον ἔχειν τὴν σκεπόμενον; Λυ. δοκεῖ μοι. Κυ. πότερ' οὖν τὼ πόδε κάκιον ἔχειν δοκεῖ σοι; Λυ. οὐκ οἶδα. Κυ. ἀλλ' οὕτως ἂν μάθοις, τί ποδῶν ἐστ' ἔργον; Λυ. πορεύεσθαι. Κυ. κάκιον οὖν πορεύεσθαί σοι δοκοῦσιν οἱ ἐμοὶ πόδες, ἢ οἱ τῶν πολλῶν; Λυ. τοῦτο μὲν οὐκ ἴσως. Κυ. οὐ τοίνυν, οὐδ' εἰ χεῖρον ἔχουσιν ἢ μὴ χεῖρον, τὸ ἐαυτῶν ἔργον ἀπρεπιδόασιν; Λυ. ἴσως. Κυ. τοὺς μὲν δὴ πόδας οὐδὲν φαίνομαι χεῖρον διακείμενος τῶν πολλῶν ἔχειν. Λυ. οὐκ ἔοικας. Κυ. τί δὲ, τοὐμὸν σῶμα τῶν λοιπῶν ἆρα κάκιον; εἰ γὰρ κάκιον, καὶ ἀσθενέστερον· ἀρετὴ γὰρ σώματος, ἰσχύς. ἆρ' οὖν τὸν ἐμὸν ἀσθενέστερον;

LVC. *Quo pacto illud aîs?* CYN. *Scies, si consideres in quem vsum eorum quodque paratum est, quorũ egemus, vt domus: an non tegumenti gratia?* LVC. *Maximé.* CY. *Quid vestis, cuius gratia? nónne tegumenti etiam ipsa?* LV. *Sané.* CYN. *At ipso per deos tegumento, cuius rei gratia indiguerimus, nónne vt melius se habeat id quod tegitur?* LV. *Mihi quidem sic videtur.* CYN. *Vtrum igitur tibi peius se habere videntur pedes?* LVC *Nescio.* CYN. *Atqui hoc pacto didiceris: quódnam pedum officium est?* LV. *Ingredi.* CYN. *An deteriùs ergo ingredi pedes tibi vidẽtur mei, quàm aliorũ?* LVC. *Istud verò fortasse nõ.* CY. *At non possent seu sese meliùs seu deteriùs haberent, officium suum præstare?* LV. *Fortasse.* CYN. *Pedibus ergo nihil peius affectus videor, quàm alij?* LVC. *Non videris.* CY. *Quid corpus verò meum? Num deterius quàm reliquorum? Nempe si deterius se haberet, esset idem imbecillius: corporis quippe virtus robur est. An meũ ergo debilius?*

LVC.

Αδ. οὐ φαίνεται. Κυ. οὐ ζῆνων ἄρ' οἱ πόδες φαίνονταί μοι σκέπης ἐνδεῶς ἔχειν, ὅτι τὸ λοιπὸν σῶμα. εἰ γὰρ ἐνδεῶς εἶχον, ἱκανῶς ἂν εἶχον. ἢ γὰρ ἔνδεια, φαυλότης κακὸν, καὶ χεῖρον ἔχειν ποιεῖ ταῦτα, οἷς ἂν παρῇ. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ πρίφιθαί γε φαίνεται χεῖρον τὸ σῶμα ζώμενον, ὅτι ἀπὸ τῶν τυχόντων πρίφεται. Λυ. μᾶλλον γάρ. Κυ. οὐδὲ ὥρωσιν, εἰ κακῶς ἰπρίφεται. νυμαίνονται γὰρ αἱ πονηραὶ τροφαὶ τὰ σώματα. Λυ. ἴσως ταῦτα. Κυ. πῶς οὖν, ἔφη μοι, ζώντων οὕτως ἐχόντων, ἀτιᾷς μου, καὶ φαυλίζεις τὸν βίον, καὶ φῂς ἄθλιον; Κυ. ὅτι νὴ Δία πρὸς φύσιν, ἀλλὰ σὺ τιμᾷς, καὶ τῶν θεῶν γλιχόμενος καταστηθικότων, ἐκ δ' αὖ ἀναπεπλωκότων πολλὰ ἀγαθὰ, ὥστ' ἔχειν ἡμᾶς πάντα ἄφθονα, μὴ πρὸς τὴν χρείαν μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς κόλουσιν, σὺ πάντων ζώντων ἢ τῶν γε πλείστων ἄμοιρος ἂν, καὶ οὐδενὸς μετέχεις αὐτῶν, ὃν μᾶλλον, ἢ τὰ θηρία.

Luc. *Non videtur.* Cyn. *Neq; pedes ergo tegumento videntur egere, neque reliquum corpus. Quippe si egerēt, malè haberent.* [b] *Egestas etenim omnino mala, ac peius habere se facit, ea quibuscunque adfuerit. At ne ali quidē deterius corpus videtur meum, quod quibus licet cibis alitur.* Luc. *Manifestum est id quidē.* Cyn. *Nam nec vegetum esse, robustumq; si aleretur malè: mala siquidem alimēta corpus tabefaciunt.* Luc. *Ista quidem ita se habent.* Cyn. *Quo pacto igitur, dic mihi, his ita se habentibus me arguis, vitámque improbas meam, ac miseram prædicas?* Luc. *Ideo per Iouem, quod cum natura (quam tu colis) ac superi terram in communi statuerint, ex ea multa nimirum ac bona ediderint, vt nobis omnia superessent abundè, nō in necessitatem modò, verùm in voluptatem quoq; tu tamē horum omniū aut maximæ saltē partis expers es, nec eorū quoquam frueris nihilo certè magis, quàm*

ρία. πίνεις μὲν γὰρ ὕδωρ, ὅπερ καὶ τὰ θηρία· σιτῇ δὲ, ὅπερ ἂν εὑρίσκῃς, ὥς περ οἱ κύνες, εὐνὴν δὲ οὐδὲν κρείττω τῶν κυνῶν ἔχεις· χόρτος γὰρ παραρκεῖται, καθάπερ ἐκείνοις. ἔτι δὲ ἱμάτιον φορεῖς, οὐδὲν ἐπιεικέστερον ἀκλήρου. καί τοι εἰ σὺ τούτοις ἀρκούμενος ὀρθῶς φρονήσεις, ὁ θεὸς οὐκ ὀρθῶς ἐποίησε, τοῦτο μὲν, πρόβατα ποιήσας ἔμμαλλα, τοῦτο δ', ἀμπέλους ὑδυοίνους, τοῦτο δὲ, τὴν ἄλλην παρασκευὴν θαυμαστῶς ποκίλην, καὶ ἔλαιον, καὶ μέλι, καὶ τὰ ἄλλα, ὡς ἔχειν μὲν ἡμᾶς σιτία παντοδαπὰ, ἔχειν δὲ ποτὸν ἡδὺ, ἔχειν δὲ χρήματα, ἔχειν δ' εὐνὴν μαλακὴν, ἔχειν δὲ οἰκίας καλὰς, καὶ τὰ ἄλλα πάντα θαυμαστῶς κατεσκευασμένα. καὶ γὰρ αὖ τὰ τῶν τεχνῶν ἔργα, δῶρα τῶν θεῶν ἐστι. τὸ δὲ πάντων τούτων ζῆν ἀπεστερημένον, ἄθλιον μὲν, εἰ καὶ ὑπ' ἄλλου τινὸς ἀπεστέρητο, καθάπερ οἱ

feræ. Nempe aquam bibis, quam etiam bibūt feræ: comedis verò quicquid offenderis, quemadmodum canes tum cubile nihilo melius canibus habes: quandoquidem gramē tibi sufficit, quemadmodum & illis: pallium prætereà circunfers nihilo mendico decentius. Quanquam si tu his contentus, rectè sapis, tum Deus profectò neutiquam rectè fecit, primùm quòd oues effecit pingues, deinde vites dulcis vini feraces, ac reliquum deinde apparatum varietate mirabilem, & oleum, & mel, & reliqua omnia, vt nos haberemus, edulia quidem omnigena haberemus, potum dulcem haberemus, pecunias haberemus, mollem lectum haberemus: prætereà pulchras domos, ac reliqua demum omnia mirum in modum præparata. Nam & ipsa quoque [c] artium effecta deorum dona sunt. At viuere omnibus huiusce bonis priuatum, id fuerit profectò miserum, etiam si ab alio quopiam priuéris: quemadmodum

οἱ ἐν δεσμωτηρίοις. πολὺ δὲ ἀθλιώτερον, εἴ τις αὐτὸς ἑαυτῷ ἀφαιροῖτο πάντων τὰ ἀγαθῶν, μανία τις ἤδη τοῦτό γε σαφὴς. Κ. ἀληθῆ ἴσως ὀρθῶς λέγεις. ἐκεῖνο δέ μοι εἰπέ, εἴ τις ἀνὴρ πλουσίως πεθυμως καὶ φιλανθρώπως, ἔτι δὲ φιλοφρόνως ἑστιῶντο, καὶ ξενίζοντο πολλοὺς ἅμα καὶ παντοδαπούς, τοὺς μὲν ἀθυρεῖς, τοὺς δὲ ἐρρωμενεστέρους, ἀφθονα παραθεὶς τοῖς πολλοῖς καὶ παντοδαπά, πάντα ἁρπάζοι καὶ πάντα ἐσθίοι, μηδὲ πλησίον μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ πόρρω, τὰ τοῖς ἀθυρεστέροις παρεσκευασμένα, ὑγιαίνων αὐτὸς, καὶ ταῦτα, μίαν μὲν κοιλίαν ἔχων, ὀλίγων δέ, ὥς τι παφῆναι δυνάμενον, ἀπὸ τῶν πολλῶν ἐπιτρίβεσθαι μέλλων, οὕτω ὁ ἀνὴρ ποῖός τις δοκεῖ σοι εἶναι, ἆρά γε φρόνιμος; Λυ. ἔκ γε ἐμοιγε. Κυ. τί δῆτα; σώφρων; Λυ. ἥδιστα γοῦν. Κυ. τί δέ, εἴ τις μιτύχων τῆς αὐτῆς ταύτης τραπέζης, τῶν μὲν πολλῶν καὶ

modum hi qui seruantur in vinculis: longè verò miserius, si quis ipse sese omnibus bonis priuet. Nam ea demum manifesta insania est. CYN. Et rectè quidem fortasse dicis. Verùm istuc dic mihi: Si quis diuite quopiam alacriter atque humanè, quin prolixè quoque exhibente conuiuium, tum hospites excipiente & multos simul, & omnigenos, alios quidem imbecillos, alios autē robustos: deinde apponente multa atque omnigena: si quis, inquam, omnia corripiat, omniaq; deglutiat, nō ea tantùm quæ vicina sunt, sed ea quoque quæ procul absunt, præparata videlicet inualidis, ipse tamen valens, cùm vnum duntaxat ventrem habeat, nec multis vt nutriatur indigeat, diutiùs tamen quàm alij multi immoretur: hic vir cuiusmodi tibi videtur esse? probúsne? LVC. Non mihi quidem. CYN. Quid verò, num temperans? LVC. Ne id quidem. CYN. Quid verò si quis eiusdem mensæ particeps, multa illa

καὶ ποικίλων ἀμελεῖ, ἓν δὲ τῶν ἔγγιστα κειμένων ἐπιλεξάμενος, ἱκανῶς ἔχων πρὸς τὴν ἑαυτοῦ χρείαν, τοῦτο ἐσθίοι καὶ μόνῳ χρῶτο, τοῖς δὲ ἄλλοις οὐδὲ προσβλέποι, τοῦτον οὐκ ἡγῇ σωφρονέστερον καὶ ἀμείνω ἄνδρα ἐκείνου; Λυ. ἔγωγε. Κυ. πότερον οὖν συνίης, ἢ ἐμὲ δεῖ λέγειν; Λυ. τὸ ποῖον; Κυ. ὅτι ὁ μὲν θεὸς τῶν ξενίζοντι καλῶς ἐκείνῳ ἔοικε, παρατιθεὶς πολλὰ καὶ ποικίλα καὶ παντοδαπὰ, ὅπως ἔχωσιν ἁρμόζοντα, τὰ μὲν ὑγιαίνουσι, τὰ δὲ νοσοῦσι, καὶ τὰ μὲν ἰσχυροῖς, τὰ δὲ ἀσθενοῦσιν, οὐχ ἵνα χρώμεθα ἅπασι πάντων, ἀλλ' ἵνα τοῖς καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος, καὶ τῶν καθ' ἑαυτὸν, ὅτου περ ἂν τύχοι μάλιστα δεόμενος. ὑμεῖς δὲ τῶν δι' ἀπληστίαν τε καὶ ἀκρασίαν ἁρπάζοντι πάντα, τούτῳ μάλιστα ἐοίκατε, πᾶσι χρῆσθαι ἀξιοῦντες, καὶ τοῖς ἁπανταχοῦ,

ac varia negligat, vnoquopiam ex his quæ proximè apponuntur, electo, cùm satis in suam habeat necessitatem, id decenter edat, eóque solo vtatur: cætera illa ne respiciat quidem, an non hunc temperatiorem & meliorem virum illo putabis? LVC. *Ego certé.* CYN. *Vtrum ergo iam intelligis, an me oportet dicere?* LVC. *Quídnam?* CYN. *Quòd Deus illi quidem pulchrè conuiuium instruenti similis est, vt qui apposuerit multa ac varia atque omnigena, vti essent, quæ cuique conuenient, alia quippe valentibus, alia rursus ægrotantibus, atque alia quidem robustis, alia verò inualidis: non vt omnibus vtamur omnes, sed vt his vtantur singuli, quæ suæ cuiusque naturæ conueniunt, & ex his ipsis, quacunque re maximè quenque indigere contigerit. At vos illum qui per insatiabilitatem atque incontinentiam omnia corripit, refertis, vt qui rebus vti velitis omnibus, & vndecunque partis,*

χοῦ μὲν τοῖς παρ' ὑμῖν μόνον, οὐ γῆν, οὐ θαλασσαν τὴν καθ' αὐτοὺς αὐταρκη νομίζοντες, ἀλλ' ἀπὸ περάτων γῆς ἐμπορευόμενοι τὰς ἡδονὰς, καὶ τὰ ξενικὰ τῶν ἐπιχωρίων ἀεὶ πεπιμῶντες, καὶ τὰ πολυτελῆ τῶν αὐτελῶν καὶ τὰ δυσπόριστα τῶν εὐπορίστων, καθόλου δὲ, πράγματα καὶ κακὰ ἔχειν μᾶλλον ἐθέλοντες, ἢ δίχα πραγμάτων ζῆν. τὰ γὰρ δὴ πολλὰ καὶ τίμια, καὶ εὐδαιμονικὰ παρασκευάσματα, ἐφ' οἷς ἀγαλλεσθε, δὰ πολλῆς ὑμῖν ταῦτα κακοδαιμονίας καὶ ταλαιπορίας παραγίγνεται. σκόπει γὰρ, εἰ βούλει, τὸν πολύευκτον, χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον· σκόπει τὰς οἰκίας τὰς πολυτελεῖς· σκόπει τὰς ἐσθῆτας τὰς ἐσπουδασμένας· σκόπει τὰ τούτοις ἀκόλουθα πάντα, πόσων πραγμάτων δεῖ ὤνια, πόσων πόνων, πόσων κινδύνων, μᾶλλον δὲ, αἵματος καὶ θανάτου, καὶ δαφθορᾶς ἀνθρώπων πόσης, οὐ μόνον ὅτι πλέοντες ἀπόλλυνται δὰ ταῦτα

partis, non solis contenti præsentibus, existimantes propriam quidam neq; terram, neque mare sufficere, sed importantes ab ipsis vsque terræ finibus voluptates, patrijsq; rebus peregrina præferentes, sumptuosaq; frugalibus, atque ea quæ difficilè comparantur, his quæ sunt comparatu facilia: in summa, denique molestias, maláque potiùs eligentes, quàm absque molestijs viuere. At isti quidem plurimi ac preciosi beatiq; apparatus, quibus exultatis, per magnam ad vos miseriam, ærumnamq; perueniunt. Aurum ipsum tam optabile, si libet, argentúmque considera: domus considera sumptuosas, vestes operosas considera: atque eius generis omnia, quanto negocio emuntur, quot laboribus, periculis, imò sanguine ac cæde, quantoq; hominum interitu: non ideo solùm, quòd dum

ταῦτα πολλοὶ, καὶ ζητοῦντες καὶ δημιουργοῦντες, δεινὰ πάσχουσιν, ἀλλ' ὅτι καὶ πολυμάχητα ἐστι, καὶ ἐπιβουλεύονται ἀλλήλοις διὰ ταῦτα, φίλοις φίλοι, καὶ πατράσι παῖδες, καὶ γυναῖκες ἀνδράσιν. οὕτως οἶμαι καὶ τὴν Ἐριφύλην, διὰ τὸν χρυσὸν, πεδοῦναι τὴν ἄνδρα. καὶ ταῦτα μέντοι πάντα γίγνεται, τῶν μὲν ποικίλων ἱματίων οὐδέν τι μᾶλλον θάλπειν δυναμένων, τῶν δὲ χρυσοφόρων οἰκιῶν οὐδέν τι μᾶλλον σκεπουσῶν· τῶν δὲ ἐκπομάτων τῶν ἀργυρῶν οὐκ ἀφελούντων τὸν πότον, οὐδὲ τῶν χρυσῶν οὐδὲ τῶν ἐλεφαντίνων αὖ κλινῶν τὸν ὕπνον ἡδίω παρεχομένων· ἀλλ' ὄψει πολλάκις, ἐπὶ τῆς ἐλεφαντίνης κλίνης, καὶ τῶν πολυτελῶν στρωμάτων τοὺς εὐδαίμονας ὕπνου λαχεῖν οὐδυναμένους. ἔτι δὲ καὶ αἱ παντοδαπαὶ περὶ τὰ βρώματα πραγματεῖαι τρέφουσι μὲν οὐδὲν μᾶλλον, λυμαίνονται δὲ τὰ σώματα, καὶ τοῖς σώμασι νόσους ἐμποιοῦσι. τί δὲ δεῖ λέγειν, ὃ ὡς τῶν Ἀφροδισίων ἕνεκα

dum nauigant, propter ista pereunt complures: ac dum quærunt, parantq́; grauia perferunt: sed ob id quoque quòd digladiationes multas pariunt, quodq́; ob ea insidiantur inuicem, & amicis amici, & parentibus liberi, & maritis coniuges. Sic opinor Eriphylen quoque auri gratia prodidisse maritum. Atque hæc quidem omnia fiunt, quum tamen vestes illæ variæ nihilo magis quicquam queant calefacere, auratáque illa ædificia nihilo prorsus magis tegãt, nec pocula illa argẽtea potui quicquam magis conducant. Sed nec aurei illi, nec eburnei item lectuli, somnum suauiorem præbeant: imò videbis frequenter in eburneo lecto sumptuosisqûe stromatibus, beatis illis somnum contingere non posse. Præterea omnigenæ illæ circa edulia curæ, nihilo magis alunt, quin tabefaciunt potiùs corpora, ijsdemq́; morbos ingenerant. Quid autem dicere attinet, libidinis gratia quantas

ἕνεκα πραγματα ποιοῦσί τε, καὶ πάσχουσιν οἱ ἄνθρωποι; καί τοι ῥᾴδιον θεραπεύειν ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν, εἰ μή τις ἐθέλοι τρυφᾷν, καὶ οὐδ' εἰς ταύτην ἡ μανία καὶ διαφθορὰ φαίνεται τοῖς ἀνθρώποις ἀρκεῖν· ἀλλ' ἤδη καὶ τῶν ὄντων τὴν χρῆσιν ἀναστρέφουσιν, ἑκάστῳ χρώμενοι πρὸς ὃ μὴ πέφυκεν, ὥς περ εἴ τις ἀνθ' ἁμάξης ἐθέλοι τῇ κλίνῃ χρήσασθαι, καθάπερ ἁμαξῃ. Λυ. καὶ τίς οὗτος; Κυ. ὑμεῖς, οἳ τοῖς ἀνθρώποις ἅτε ἱπολυγίοις χρῆσθε· κελεύετε δ' αὐτοὺς ὥς περ ἁμαξας τὰς κλίνας, τοῖς τραχήλοις ἄγειν, αὐτοί δ' ἄνω κατάκεισθε τρυφῶντες, καὶ ἐκεῖθεν, ὥς περ ὄνους, ὑπιοχεῖτε τοὺς ἀνθρώπους, ταύτην, ἀλλὰ μὴ ταύτην τρέπεσθαι κελεύοντες, καὶ οἱ ταῦτα μάλιστα ποιοῦντες, μάλιστα μακαρίζεσθε. οἱ δὲ τοῖς κρέασι, καὶ μὴ τροφῇ χρώμενοι μόνον, ἀλλὰ καὶ βαφὰς μηχανώμενοι δι' αὐτῶν οἷοι γέ εἰσιν οἱ τὴν πορφύραν βάπτοντες, οὐ χὶ

tas molestias mortales & faciunt, & patiuntur? quanquam facile est isti cupiditati mederi, nisi quis velit indulgere delitijs. At ne hæc quidem insania corrupteláque sufficere videtur mortalibus, sed iam rerum etiam vsum peruertunt, singulis rebus ad id vtentes, ad quod minimè paratæ sunt, quemadmodum lecto si quis vti carpenti loco velit, ac tanquam curru LVC. *Quisnam is est?* CYN. *Vos, inquam, qui hominibus tanquam iumentis vtimini. Nam eos iubetis, vt lecticis tanquam currus in ceruicibus ferant. Ipsi verò in sublimi residetis delicati, atque illinc homines perinde tanquam asinos aurigamini, imperantes vt hàc, non illàc eant: & qui hæc facitis maximè, ijdem maximè beati videmini. Tum hi qui piscium carnibus non tantùm vt alimentis vtuntur, verùm tincturas etiam quasdam ex his machinantur, eos dico qui purpuram tingunt: nónne & hi*

χὶ μὴ ἀῤῥὶ παρὰ φύσιν χρῶνται ζῶις ἢ θεῦ κατασκευάσμασι; Λυ. Νὴ Δία· λιώαται γὰρ βαπτὸν, ἐκ ἐθέλοθ' μόνον τὸ τῆς πορφύρας ἰρίας. Κύ. ἀκ' ἐπὶ τῦτο γίγονεν, ἵνα μὴ ὦσι κρατῆσι λιώαται· ἄν τις βιαζόμενος, ὥς φησι χύτρας κήδεται πλὴν οὐ πρὸς τῦτο γίγονεν. ἀλλὰ γὰρ πῶς ἂν πάσχων τὰ τῦτων τὶς κακοδαιμονίαν ἀληθῆν λιώαται· ἄν; ζοαύτη τίς ἐσί. σὺ δέ μοι, λιότι μὴ βούλομαι ταύτης μετέχειν, ἐγκαλᾶς; ἐῶ δ', καθάπερ ὁ λόσμιος ἐκεῖνος, ἀνεχόμενος ζῶις κατ' ἐμαυτὸν μὴ ζῶις ὑπεναντίοις χρώμενος. τῶν δὲ ποικίλων καὶ παντοδαπῶν οὐκ ἐφίεμενος. λιάπαντα θεῖον βίον, βραχέων λιόμενος, καὶ ὀλίγων χρώμενος, λοκῶ ζῆν. ἀνιλιωσύσιν οἱ θεοὶ μὴ τὰ θεῖα ἔναι χέρονα, κατὰ γε τὸν σὸν λόγον· ὀλίγων γὰρ λιοῦσι. ἵνα δὲ καταμάθῃς ἀκριβέσερον, τό, τι ὀλίγων καὶ τὸ πολλῶν

& hi præter naturam his vtuntur quæ à deo præparata sunt? LVC. Non per Iouem, siquidem tingere etiam potest, non comedi tantùm, purpuræ caro. CYN. At non in id tamen nata est. Nam & cratere quispiam, si præter naturam detorqueat, ollæ loco posset vti, nec in id tamen paratus erat. Sed quo pacto posset quispiam vniuersam illorum infelicitatem percurrere, quæ tanta est? At tu me quoque quòd nolo eius esse participeps, incusas: viuo ego tamen quemadmodum modestus ille, his videlicet duntaxat, quæ mihi apponuntur, vescens, ac frugalissimis vtens: varijs verò illis atque omnigenis minimè inhians. Ac deinde quum paucis egeam, ac minimè multis vtar, ferinam tibi videor vitam viuere. Atqui hac ratione tua Dij profectò in periculũ venient, ne & ipsi sint feris etiam deteriores, quippe qui rei nullius indigent. Verùm vt exactiùs intelligas, cuiusmodi horum vtrumq; sit, vel paucis

videlicet

λῶν δεῖσθαι, ποῖόν τι ἑκάτερόν ἐστιν, ἐννόκτων, ὅτι δέονται πλειόνων, οἱ μὲν παῖδες τῶν τελείων, αἱ καὶ γυναῖκες τῶν ἀνδρῶν, οἱ δὲ νοσοῦντες τῶν ὑγιαινόντων· καθόλου δὲ, πανταχοῦ τὸ χεῖρον τῶν κρείττονος πλειόνων δεῖται. διὰ τοῦτο, θεοὶ μὲν οὐδενὸς, οἱ δ' ἔγγιστα θεῶν, ἐλαχίστων δέονται. ἢ νομίζεις τὸν Ἡρακλέα, τῶν πάντων ἀνθρώπων ἄριστον, θεῖον δὲ ἄνδρα καὶ θεὸν ὀρθῶς νομισθέντα, διὰ κακοδαιμονίαν περινοστεῖν γυμνὸν, δέρμα μόνον ἔχοντα, καὶ μηδενὸς τῶν αὐτῶν ὑμῖν δεόμενον; ἀλλ' οὐ κακοδαίμων ἦν ἐκεῖνος, ὃς καὶ τῶν ἄλλων ἀπήμαινε τὰ κακά· οὐδ' αὖ πένης, ὃς γοῦς καὶ θαλάττης ἦρχεν. ἐφ' ὅ, τι γὰρ ὁρμήσειεν, ἁπανταχοῦ πάντων ἐκράτει· καὶ οὐδενὶ τῶν τότε ἐνέτυχεν ὁμοίῳ οὐδ' κρείττονι ἑαυτοῦ, μέχρι περ ἐξ ἀνθρώπων ἀπῆλθεν. ἢ σὺ δοκεῖς στρωμάτων καὶ ἑπτοδημάτων ἀπόρως ἔχειν, καὶ

videlicet egere, vel multis: considera quòd pluribus egent primùm pueri quàm adulti, deinde mulieres quàm viri, tum ægroti quàm valentes: atque omnino in summa, inferiora quælibet præstantioribus plurium indigent. proinde Dij omnino nullius egent rei: qui verò ad deos accedunt proximè, quàm minimis egent. An Herculem putas omnium hominum præstantissimum, quippe diuinum virum, deúmque rectè creditum, miserum tunc fuisse, quum circuiret nudus, pelle duntaxat indutus, harum rerum nostrarum nihil desiderans? At ille miser profectò non erat, quippe qui miseriam ab alijs propulsabat: neque rursus pauper, qui terra mariq; dominabatur. Nempe quocunque intendisset impetum, omnes quaquauersum superat: nec in quenquam sui temporis incidit, qui se vel æquârit vnquam, vel vicerit, quoad ex humanis excessit. At tu illi stromata putas calceósque defuisse, atque

ob

καὶ δὴ τοῦτο περιεγράψαι δοκεῖτον; ἐκ ἔτιν ἁπλῆν, ἀλλ' ἐγκρατὴς καὶ καρτερικὸς ἦν, καὶ κρατεῖν ἑαυτοῦ ἐβούλετο ὁ δὲ Θησεὺς, ὁ τότε μαθητὴς, ἅτε βασιλεὺς ὢν καὶ πάντων Ἀθηναίων, υἱὸς δὲ Ποσειδῶνος, ὡς φασιν, ἄκεις τ' ἦ τῶν καθ' αὐτὸν; ἀλλ' ὅμως καὶ ἐκεῖνος ἤθελεν ἁπαλὸς εἶναι, καὶ τρυφᾶν καὶ κόμαν τρέφειν ἥρετο καὶ αὐτῷ, καὶ ἐκ ἐπέτρεπεν μόνον, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς παλαιοῖς ἤρεσκεν· ἀμείνους γὰρ ἦσαν ὑμῶν. καὶ οὐκ ἂν ὑπέμειναν δήπου τὶς αὐτῶν, εἰ μὴ καλὸν, ἢ τῶν λεόντων τὶς ξυρώμενος. ὑγρότητα γὰρ, καὶ μαλακότητα σαρκὸς γιγαντείαν πρέπειν ἡγοῦντο· αὐτοὶ δ' ὡς περ ἦσαν, καὶ φαίνεσθαι ἄνδρας ἤθελον. καὶ τὸν κόμαν, κόσμον ἀνδρὸς νόμιζον, ὥς περ καὶ ἵππον χαίτη, καὶ λεόντων γένεια, οἷς ὁ θεὸς ἀγλαΐας καὶ κόσμου χάριν περιέθηκέ τινα, ἅτοι δὲ καὶ τοῖς ἀνδράσι τὸν κόμαν

ob id mundum obambulasse tantum virum? Dicendum profectò non est: sed continens erat ac fortis, & moderatè viuere volebat, nō indulgere delicijs. Quid Theseus eius discipulus? An non rex erat Athenienſium omnium, ac filius etiam, vt ferunt, Neptuni, sua certè tempestate fortissimus? Attamen ille quoque voluit sine calceis esse, ac nudus ingredi: [d] barbámque & comam nutrire placuit: nec ei tamen solùm, sed omnibus etiam veteribus placuit: nempe meliores erant quàm vos, atque adeò ne sustinuisset quidem eorū quisquam aliquid huiusmodi, nihilo profectò magis quàm leo quispiā sese tonderi. Siquidē carnis [e] mollitiem ac læuorem decere mulieres existimabāt, ipsi verò sicuti erant, ita videri quoque viri volebant: ac barbam quidem cultum viri ducebant, quemadmodum in equis iubam, in leonibus barbā, quibus Deus splendoris quandam atque ornamenti venustatem dedit, sic & viris barbam

πώγωνα προσέθηκεν. ἐκείνους ἐμὲ ἐγὼ ζηλῶ τοὺς παλαιούς, καὶ ἐκείνους μιμοῦμαι βούλομαι. τοὺς δὲ νῦν ὁ ζηλῶ τῆ θαυμασίας ταύτης εὐδαιμονίας, λύ ἔχουσι, καὶ περὶ παρασίας καὶ ἐωθίνας, καὶ λιαύοντος καὶ ψιλέμβοι πᾶν τὸ σῶμα τοῦ μέρος, καὶ μηδὲ τῶν ἀῤῥήτων ἕδιν, ἢ σίφυκεν, ἔχειν ἐῶντος. εὔχομαι δέ μοι τοὺς μὲν πόδας ὁπλῶν ἱππείων ἕδιν διαφέρειν, ὡς φασὶ Χείρωνος. αὐτὸς δὲ μὴ λέοντος σώματος, ὡς φασὶ λέοντος. ἔτι τροφῆς δεῖσθαι πολυτελοῦς μᾶλλον, ἢ οἱ κύνες. εἶναι δέ μοι, ζῶ μὴ ἅπασαν, ἀνυσίμου αὐτάρκη ἔχειν, οἶκον δὲ, ἢ κόσμον νομίζειν, τροφὴν δὲ ἀρκεῖσθαι, τὴν ῥᾴστην ποθεινῶν. χρυσὸν δὲ καὶ ἀργύρου μὴ δεῖσθαι, μήτ' οὖν ἐγὼ, μήτε τῶν ἐμῶν φίλων μηδείς. πάντα γὰρ τὰ κακὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐκ τούτων ἐπιθυμίας φύονται, καὶ κάσεις, καὶ πόλεμοι, καὶ ἐπιβουλαὶ, καὶ σφαγαί. ταυτὶ πάντα πλοῦτῳ ἔχθ τῶν ἐθυμίαν τοῦ πλείονος, ἀπ' ἀμῶν

barbam adiunxit. Illos igitur ego æmulor, veteres imquam illos imitari volo. huius verò tẽpestatis homines non æmulor mirabilis huius felicitatis nomine, quam in epulis & vestibus habent, dũ poliunt ac læuigant singulas corporis partes, ac ne secretiorum quidem vllam, ita vt instituit natura dimittentes. At mihi certè pedes opto, vt nihil equinis differãt, quales Chironis fuisse ferunt. Tum vt ipse stromatis non egeam more leonũ: nec cibo egeam magis exquisito quàm canes. Contingat prætereà mihi, vt terra quæuis mihi per se pro cubili sufficiat. Domum verò vt mundum hunc existimem. alimenta demùm vt ea deligam, quæ facilimè comparari possint. Aurum verò argentúmque ne desiderem vnquam, neque ego, neque meorum amicorum quispiam. Omnia namq; mala inter homines ex horũ cupiditate nascuntur, & seditiones, & bella, & insidiæ, & cædes. Hæc omnia fontem habent plus habendi cupidinem. At

ἡμῶν αὕτη ἀπείη, καὶ πλεονεξίας μή ποτε ὀρεχθείην, μειονεκτῶν δ' ἀνέχεσθαι δυναίμην. τοιαῦτά τοι τά γε ἡμέτερα, πολὺ δήπου διάφωνα τοῖς τῶν πολλῶν βουλήμασι. καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν, εἰ τῶν σχήματι διαφέρομεν αὐτῶν, ὁπότε καὶ τῇ προαιρέσει τοιοῦτον διαφέρομεν. θαυμάζω δέ σου, πῶς ποτε μιθαρῳδοῦ μέν τινα νομίζεις στολὴν καὶ σχῆμα, καὶ αὐλητοῦ, νὴ Δία, σχῆμα καὶ στολὴν τραγῳδοῦ, ἀνδρὸς δὲ ἀγαθοῦ σχῆμα καὶ στολὴν οὐκ ἔτι νομίζεις, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν αὐτὸν οἴει δεῖν ἔχειν τοῖς πολλοῖς, καὶ ταῦτα, τῶν πολλῶν κακῶν ὄντων. εἰ μὲν δεῖ ἑνὸς ἰδίου σχήματος τοῖς ἀγαθοῖς, τί πρέποι ἂν μᾶλλον, ἢ τοῦθ', ὅπερ ἀναιδέστατον μᾶλλον τοῖς ἀκολάστοις ἐστὶ, ὅπερ ἀπεύξαιντ' ἂν οὗτοι μάλιστα ἔχειν. οὐκοῦν τό γε ἐμὸν σχῆμα, τοιοῦτόν ἐστιν, αὐχμηρὸν εἶναι, λάσιον εἶναι, τρίβωνα ἔχειν, κομᾶν, ἀνυποδητεῖν· τὸ δ' ὑμέτερον, ὅμοιον τῶν τῶν κιναίδων, καὶ

hæc à nobis abscedat procul, ne vnquam plus satis appetam: minùs verò cùm habeam, ferre æquo animo valeam. Nostra quidè ita se habent. Plurimùm profectò à vulgi sententijs ita dissentiunt. Neque quicquam ergo mirandum est, si ab his differimus habitu, à quibus tantùm differimus instituto. Sed te miror, quónam pacto, quũ suam quandam citharœdo vestem tribuas, cultumq́; atque adeò tibicini suum, & tragœdo suum: bono viro cultum vestemq́; propriam nullam existimas, sed eandem ei cum vulgo habēdam censes, idq́; quum vulgus malum sit. Quòd si bonorum cultus proprius debet esse vllus, quínam deceat magis, quàm hic meus, qui maximè luxuriosis pudēdus sit, quémque illi maximè auersentur? Cultus ergo meus huiusmodi est, squalidum esse, hirsutum esse, tritum pallium indui, comã producere, ac sine calceis ingredi. Vester verò, cinædorũ ornatui simillimus est, nec

καὶ διακρίνειν οὐδὲ εἷς ἂν ἔχοι, οὐ τῇ χροιᾷ τῶν ἡματίων, οὐ τῇ μαλακότητι, οὐ τῷ πλήθει τῶν χιτωνίσκων, οὐ τοῖς ἀμφιέσμασιν, οὐχ ὑποδήμασιν, οὐ κατασκευῇ τριχῶν, οὐκ ὀδμῇ· καὶ γὰρ ἀπόζετε ἤδη παραπλήσιον ἐκείνοις, οἱ εὐδαιμονέστατοι οὗτοι μάλιστα. καίτοι τί ἂν δόκῃ τὶς ἀνδρὸς τὴν αὐτὴν τοῖς κιναίδοις ὀδμὴν ἔχοντος; τοιγαροῦν τοὺς μὲν πόνους οὐδὲν ἐκείνων μᾶλλον ἀνέχεσθε, τὰς δὲ ἡδονὰς οὐδὲν ἐκείνων ἧττον, καὶ τρέφεσθε τοῖς αὐτοῖς, καὶ κοιμᾶσθε ὁ μοίως, καὶ βαδίζετε. μᾶλλον δὲ βαδίζειν οὐκ ἐθέλετε· φέρεσθε δὲ, ὥς πρὸ τὰ φορτία, οἱ μὲν ὑπ' ἀνθρώπων, οἱ δὲ ὑπὸ κτηνῶν, ἐμὲ δὲ οἱ πόδου φέρουσιν, ὅποι πρὸς ἂν δέωμαι· καὶ γὰρ καὶ ἱκανὸς καὶ ῥίγους ἀνέχεσθαι, καὶ θάλπος φέρειν, καὶ τοῖς τῶν θεῶν ἔργοις μὴ δυσχεραίνειν διότι ἄθλιός εἰμι· ὑμεῖς δὲ, διὰ τὴν εὐδαιμονίαν, οὐδενὶ γνομένων ἀρέσκεσθε, καὶ πάντα μέμφεσθε· καὶ τὰ καὶ παρόντα φέρειν οὐκ ἠθέλετε, τὰ δὲ ἀπόντων ἐφίεσθε.

nec dignoscere vos quisquã ab illis possit, neque colore vestium, neque mollitie, neque camisiarum numero, neque lacernis, neque calceis, neque capillorum cura, neque odore. Nam & redoletis vt illi, iam præsertim vos, qui estis felicissimi. Et quidem quid facias, quum vir eundem cum cinædis odorem oleat? Etenim in ferendis laboribus nihil illis præstatis, voluptatibus verò nihilò minùs quàm illi superamini: eadem comeditis, eodẽ modo dormitis atq; inceditis, imò verò incedere nõ vultis, sed gestari potiùs tanquam sarcinæ, alij ab hominibus, alij verò à iumentis. At me pedes ipsi gestant, quocunque sit opus: egóque & frigus tolerare sufficio, & calorem pati: eáq; quæ dij obtulerint, minimè molestè ferre, ideò videlicet, quia miser sum. Vos verò propter hãc felicitatẽ nulla estis fortuna contenti, sed omnium pœnitet, ac præsentia ferre non potestis, absentia desideratis,

χειμῶνος μὲν, εὐχόμενοι θέρος, θέρους δὲ, χειμῶνα, καὶ καύματος μὲν, ῥίγος, ῥίγους δὲ, καῦμα, καθάπερ οἱ νοσοῦντες δυσάρεστοι καὶ μεμψίμοιροι ὄντες· αἰτία δὲ ἐκείνοις μὲν, ἡ νόσος, ἡμῖν δὲ ὁ τρόπος. καὶ ἄπειτα δὲ ἡμᾶς μετατίθεσθαι, καὶ ἐπανορθοῦν τὰ ἡμέτερα ἀλλήλοις ἐπιτιμῶμεν, κακῶς βουλευομένοις πολλάκις, περὶ ὧν πράττουσιν, αὐτοὶ ἄσκεπτοι ὄντες περὶ τῶν ἰδίων, καὶ μηδὲν αὐτῶν κρίσει καὶ λογισμῷ ποιοῦντες, ἀλλ' ἔτει καὶ ἐπιθυμίᾳ. τοιγαροῦν οὐδὲν ὑμεῖς διαφέρετε τῶν ἐπὸ χειμάῤῥου φερομένων· ἐκεῖνοί τε γὰρ, ὅπου ἂν ἴοι τὸ ῥεῦμα, ἐκεῖ φέρονται, καὶ ὑμεῖς, ὅπου ἂν αἱ ἐπιθυμίαι· πάσχετε δὲ παραπλήσιόν τι, ὅ φασι παθεῖν τινα ἐφ' ἵππον ἀναβάντα μαινόμενον. ἁρπάσας γὰρ αὐτὸν ἔφερεν ἆρα ὁ ἵππος, ὃ δ' οὐκ ἔτι καταβῆναι, τοῦ ἵππου θέοντος ἐδύνατο. καί τις ἀπαντήσας, ἠρώτησεν αὐτὸν, ποίαν ἄπεισιν, ὃ δὲ εἶπεν, ὅπου ἂν τούτω δοκεῖ, δεικνὺς τὸν ἵππον.

hyeme quidem optãtes æstatem, æstate rursus hyemem: atq; in calore frigus: in frigore vicissim calorem: quemadmodum ægrotantes, morosi semper & queruli: quod in illis quidem facit morbus, in vobis verò mores. Atq; hæc ita quũ sint, iam nos in vitã vestram traducere æquũ censetis, nostramq; corrumpere, quũ sæpè malè consulta sint quæ facitis, ipsiq; sitis in vestris ipsorũ negotijs minimè circũspecti, nihilq; eorũ iudicio ac ratione, sed cõsuetudine cupiditatis faciatis. Quã obrem nihil profectò differtis vos ab his qui torrente feruntur. Illi quippe quocunq; fluxus intenderit, eò rapiuntur: & vos itidem quocunq; libidines. Ac similiter quidẽ vobiscum agitur, vt cũ quodam qui equum insanum ascenderat. equus igitur virum corripiens abstulit. hic verò ampliùs iam desilire equo currente non poterat. quidam verò cùm occurrisset ei, rogauit quónam tenderet. hic respondit, quocunque huic videtur, equum demonstrans.

Quòd

καὶ ὑμᾶς ἄν τις ἐρωτᾷ, ποῖ φέρεσθε, τἀληθῆ ἐθέλοντες λέγειν, ἐρεῖτε ἁπλῶς μὲν, ὅπου περ ἂν ταῖς ἐπιθυμίαις δοκῇ, κατὰ μέρος δὲ, ὅπου περ ἂν τῇ ἡδονῇ, ποτὲ δὲ, ὅπου τῇ δόξῃ, ποτὲ δὲ αὖ, τῇ φιλοκερδείᾳ· ποτὲ δὲ ὁ θυμὸς, ποτὲ δὲ ὁ φόβος, ποτὲ δὲ ἄλλό τι τοιοῦτον ὑμᾶς ἐκφέρειν φαίνεται. οὐ γὰρ ἐφ' ἑνὸς, ἀλλ' ἐπὶ πολλῶν ὑμεῖς γε ἵππον βεβηκότες, ἄλλοτε ἄλλων, καὶ μαινομένων πάντων φέρεσθε. τοιγαροῦν ἐκφέρουσιν ὑμᾶς εἰς βάραθρα καὶ κρημνούς. ἴστε δ' οὐδαμῶς, πρὶν πεσεῖν, ὅτι πεσεῖσθαι μέλλετε. ὁ δὲ τρίβων οὗτος, οὗ καταγελᾶτε, καὶ ἡ κόμη, καὶ τὸ σχῆμα τοὐμὸν, τηλικαύτην ἔχει δύναμιν, ὥστε παρέχειν μοι ζῆν ἐφ' ἡσυχίας, καὶ πράττοντι ὅ, τι βούλομαι, καὶ σωνόντι οἷς βούλομαι. τὸν γὰρ ἀμαθῶν ἀνθρώπων καὶ ἀπαιδεύτων οὐδεὶς ἂν ἐθέλοι μοι προσιέναι διὰ τὸ σχῆμα· οἱ δὲ μαλακοὶ καὶ πάνυ πόρρωθεν ἐκπρέπονται, προσίασι δὲ οἱ κομψότατοι καὶ ἐπιεικέστατοι.

Quòd si vos quisquā roget, quò feramini: si verum vultis dicere, dicetis in vniuersum quidem, quocunq; videatur affectibus: sigillatim verò, interdum quocūq; voluptati, interdum quocunq; ambitioni, interdum rursus quò lucri studio. Quin interdū ira, interdum metus, interdum aliud quippiā huiusmodi vos auferre videtur. Neque enim vnum duntaxat equum vos, sed multos insilientes, nunc hunc, nunc illū, furiosos quidem omnes, auehimini. auferunt ergo vos in barathrū, ac prærupta: vos tamē priusquā cadatis, casuros vos esse nescitis. At hoc detritū pallium, quod vos ridetis, comáq; habitusq; meus tantam habet vim, vt vitā mihi quietam præbeat: vtq; agā quicquid volo, verserq; cum quibus volo. Nempe ex indoctis atque ineruditis hominibus nemo me adire voluerit, ob hunc habitum: at molles etiam q sunt, adhuc admodū procul, declinant: congrediuntur verò scitissimi atq; modestissimi,

κέστατοι, καὶ ἀρετῆς ἐπιθυμοῦν-
τες, οὗτοι μάλιστά μοι πρόσια-
σι· τοῖς γὰρ τοιούτοις ἐγὼ χαίρω
συνών. θύρας δὲ τῶν καλου-
μένων ἀνθρώπων οὐ θερα-
πεύω, τοὺς δὲ χρυσοῦς στεφάνους, καὶ
τὴν πορφύραν, τύφον νομί-
ζω, καὶ τῶν ἀνθρώπων κατα-
γελῶ. ἵνα δὲ μάθῃς περὶ τοῦ σχή-
ματος, ὡς οὐκ ἀνδράσι μόνον
ἀγαθοῖς, ἀλλὰ καὶ θεοῖς πρέ-
πουτος, ἔπειτα καταγελᾷς αὐ-
τοῦ, σκέψαι τὰ ἀγάλματα τῶν
θεῶν, πότερά τοι δοκοῦσιν ὁ-
μοίως ἔχειν ὑμῖν, ἢ ἐμοί· καὶ
μὴ μόνον γε τῶν Ἑλλήνων,
ἀλλὰ καὶ τῶν βαρβάρων τοὺς
ναοὺς ἐπισκόπει περιΐων, πότε-
ρον αὐτοὶ οἱ θεοὶ κομῶσι, καὶ
γενειῶσιν, ὡς ἐγὼ, ἢ καθάπερ
ὑμεῖς, ἐξυρημένοι πλάττονται,
καὶ γράφονται. καὶ μέν τοι καὶ
ἀχίτωνας ὄψει τοὺς πολλοὺς, ὥς
περ ἐμέ. τί ἂν οὖν ἔτι τολμῴης
περὶ τούτου τοῦ σχήματος λέ-
γειν, ὡς φαύλου, ὁπότε καὶ
θεοῖς φαίνεται
πρέπον,

stissimi, & qui virtutem cupiunt, hi potissimùm congrediuntur mecum. horum ego consuetudinem delector. Eorum verò fores qui homines vocantur, nõ obseruo, tum coronas aureas ac purpuram pro fastu habeo, atq; homines ipsos derideo. At vt cultum hũc intelligas, non bonos modò viros, sed ipsos etiam deos decere, atq; eum deinde, si libet, irrideas, deorũ statuas considera, vtri videantur, vobisne an mihi similiores. Neq; Græcorum solùm, sed barbarorũ etiam templa circunspicias, vtrum ipsi dij, vt ego, comati barbatiq; sunt, an quemadmodũ vos, rasi finguntur atque pinguntur. Quin plurimos etiã sine tunicis conspicies, vt me nunc esse vides. Quo pacto igitur audeas posthac hunc habitum vitio dare, quum deos etiam decere videatur?

GILBER-

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

DIalogus hic lepidissimus asperam paruoq; contentam Cynicorum vitam defendit, mollem atq; eneruatam delicatorum hominum luxuriam reprehendit: nec nō eadem opera temperantiam, frugalitatem, simplicitatem, denique arctam illam atq; angustam vitam laudat. D. Ioan. Chrysostomus, vir planè sanctus & incomparabilis, non veritus est eius partem in Homiliam quandam, quam in Ioannis Euangelium commētatus est, inserere. De Cynicis verò habes apud Laërtium in vita Antisthenis & Diogenis: Lucianum in Vitarum venditione, vbi notantur quasi ὑλακτοῦντες καὶ δάκνοντες Arrianum Epict. περὶ κυνισμοῦ, & Athenæum Dipnosop. 13. Cynici appellati sunt, siue ob sordidam vitam, siue ꝙ obuios quosq; conuiciantes mordeāt, & mendicato viuant, more canum. Augustinus canina inuerecundia Cynicos dictos putat: ob quam etiam ipsos à decori disputatione in Offic. Cic. excludere videtur. Laërtius quidem ἀπὸ τῶν σκομμάτων hanc nominationem ortam esse testatur: Gal. δι' ἔνδειαν. Alij ab allatratu & mordacitate canina ipsos putant.

a QVID'NAM inopia.] *Inops dicitur, qui solus est, qui nec amicos nec propinquos habet, quorū ope.* i. *auxilio tutari se possit, vnde inopia ferè in eadem re dicitur.* *b* Egestas omnia mala.] *Egestas solet homines faciliùs ad scelera perpetranda impellere.* *c* Artium effecta Deorū dona.] *Artes Dei donum sunt. Hippocrates: Artes deorum dona sunt, homines naturæ opera. Epist. ad senatum Abderitarum. Apud Philostratum in Heroicis Palamedes artium & literarum inuentionem dijs tribuit.* *d* Barbā & comā nutr.] *Tam sacri q̄ prophani scriptores in barba præcipuum decoris & ornamenti argumentum esse prodiderūt. Ita Cynicus hic ponit & barbam viro demere, & leoni tondere iubar, detracto videlicet vtrique peculiari suo decore.* *e* Molliciem.] *Lactantius atq; Varro scribunt mulierem à mollicie dictam.*

ΨΕΥΔΟΣΟΦΙ-
στὴς ἢ σολοικι-
στής.

PSEVDOSOPHI-
sta, seu Solœci-
sta.

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

QVanquam neque hic dialogus, vt suprà Lexiphanes ille, vertendus fuerat, quòd singula commodè ac suo modo Latinè reddi nō possent: pro susceptо tamen opere audendum aliquid longius, & periculum qualecunq; faciendum fuit. Quo æquiorem nobis lectorem fore puto, si qua etiam hic offenderit, quæ expectationi ipsius non omninò respondebunt, præsertim cùm ipsum quoque exemplar, quo nos vertendo vsi sumus, in quibusdam locis non ita sincerum & castigatum appareret. Tractat autem de Solœcismo Lucianus, quem veteres Latini, vt Gellius indicat, stribiliginem vocárunt, Græci etiam Solœcon. atque illud innuit, haudquaquam ita expeditum aut obuium cuiuis esse, planè ac purè dicere, & ab omni vitio sermonis temperare: idque exemplo cuiusdam, quem pseudosophistam, à falsa, vt videtur, facundiæ atq; doctrinæ persuasione, Solœcistam autē ab ipsa re appellat: qui cùm profiteretur se & loqui purè, & multos in sermone peccantes deprehendere facilè posse, interim ipse etiam illa, quæ nota ac manifesta sunt, ignorare fingitur. Ac principiò quidem varias Solœcismi formas exemplis cùm suis tum aliorum proponit: postremò autem & quædam explicat, & quod in quo vitium & peccatum sit, ostendit. Propriè autem ad grammaticos hic Dialogus pertinet: quem si multi illorum tam diligenter perpenderent, quàm facilè sibi ipsi persuadent & Latinè & Græcè interim se scire, in plerisque haud dubiè minùs ostentationis & arrogantiæ inesset.

AIKI-

ΑΡά γε ὁ γνῶναι ἢ σολοικίζοντα λανθάνοις, οὗτος οὐ φυλάξαιτο μὴ σολοικοίη λωιστος; Σο. ἐμοὶ μὲν δοκεῖ. Λυ. ὁ δέ γε μὴ φυλάξαιτο, εἰ δὲ γνῶναι ἢ οὔτως ἔχοντα; Σο. ἀληθῆ λέγεις. Λυ. σὺ δὲ αὐτὸς φὴς ὃ σολοικίζειν, ἢ πῶς λέγομεν πρὸς σοῦ; Σο. ἀπαίδευτος γὰρ ἂν εἴην σολοικίζοιμι τηλικοῦτος ὤν. Λυ. ἐκεῖνο οὐ ἕτερον φαίης ἂν αὖ σὲ τοῦτο ὁρῶντα, καὶ ἐλέγξαι τὸν ἀρνούμενον; Σο. παντάπασί γε. Λυ. ἴθι νυν, ἐμὲ λαβὼν σολοικίζοντος, ἄρτι δὲ σολοικιῶ. Σο. οὐκοῦν εἰπέ. Λυ. ἀλλ' ἔγωγε ἤδη τὸ δίκην ἔργασμαι, σὺ δὲ οὐκ ἐπέγνως. Σο. παίζεις ἔχων. Λυ. μὰ τοὺς θεούς, ἐπεὶ σολοικίσας, ἔλαθόν σε, ὡς οὐκ ἐπισάμενον. αὖθις δὲ σκόπει. ἃ γάρ σε φημὶ λύναθαι κατανοῆσαι, ἐπεὶ ἃ μὲν οἶσθ',

LVCIANVS ET Solœcista.

NVm igitur quĩ agnoscere solœcisãtem potest, idem etiã cauere potest ne solœcisset? SOL. Mihi quidem ita videtur. LVC. Qui verò cauere non potest, ille nec agnoscere potest eum qui talis est? SOL. Rectè dicis. LVC. Tu verò teipsum negas solœcissare, aut quo pacto de te dicamus? SOL. Indoctus equidẽ essem, si cũm tãtæ ætatis sim, adhuc solœcissarem. LVC. Proinde & alium deprehendere poteris qui hoc facit, & negantem conuincere? SOL. Prorsus itaque. LVC. Age nunc conuince me solœcissantem. Iampridem enim solœcissare gestio. SOL. Proinde dic. LVC. At equidẽ iam graue istud commisi: tu verò non agnouisti. SOL. Ludis tu nunc? LVC. Non per deos. Nam solœcismo commisso latui te, perinde ac nescientem. Rursus autem contempla-re. Neq; enim te puto intelligere posse: quoniam alia quidem

οἶσθ', ἃ δ' οὐκ οἶσθα. Σο. εἰπὲ μόνον. Λυ. ἀλλὰ καὶ νῦν σεσολοίκισαί μοι, σύ δ' οὐκ ἔγνως. Σο. πῶς γὰρ, σοῦ μηδὲν λέγοντος; Λυ. ἐγὼ μὲν λέγω, καὶ σολοικίζω, σὺ δ' οὐκ ἔπῃ τοῦτο δρῶντι, ἐπεὶ ὄφελον καὶ νῦν ἀκολουθῆσαι δυνήσῃ. Σο. θαυμαστὰ λέγεις εἰ μὴ δυνήσομαι καταμαθεῖν σολοικισμόν. Λυ. καὶ πῶς ἂν δύναιο τὸν ἕνα μαθεῖν, τοὺς τρεῖς ἀγνοήσας; Σο. τίνας τρεῖς; Λυ. ὅλους ἀρτιγενείους. Σο. ἐγὼ μέν σε παίζειν δοκῶ. Λυ. ἐγὼ δέ σε ἀγνοεῖν τὸν ἁμαρτάνοντα ἐν τοῖς λόγοις. Σο. καὶ πῶς ἄν τις μαθοι, μηδενὸς εἰρημένου; Λυ. λέλεκται, καὶ σεσολοίκισαι τετραπλῆ, σὺ δὲ οὐκ ἔγνως. μέγα οὖν ἆθλον κατέπραξας ἄν, εἴπερ ἔγνως. Σο. οὐ μέγα μὲν, ἀναγκαῖον δὲ τῶν ὁμολογήσαντι. Λυ. ἀλλ' οὐδὲ νῦν ἔγνως. Σο. πότε νῦν; Λυ. ὅτε τὸ ἆθλον ἔφην σε καταπρᾶ-

nosti, alia autem non nosti. SOL. *Dic modò.* LVC. *Sed & nunc solœcismus à me commissus est, tu verò nõ cognouisti.* SOL. *Nam quomodo cognoscerẽ, cùm tu nihil dicas?* LVC. *Ego quidem dico, & solœcisso: tu verò non assequeris istud facientem: quoniam vtinam etiam nunc assequi possis.* SOL. *Mira dicis, si nequeã solœcismum quis sit, intelligere.* LVC. *Et quo pacto vnum intelligeres, quando iam tres nõ animaduertisti?* SOL. *Quos tres?* LVC. *Totos recèns natos.* SOL. *Ego te quidem ludere puto.* LVC. *At ego te ignorare eum qui in verbis peccat.* SOL. *Et quomodo quis intelligat, quando nihil dictũ est?* LVC. *Dictum est, & solœcismus iam quadrifariam commissus: tu verò non cognouisti. Magnum igitur præmium confecturus fueras, si cognôsses.* SOL. *Non magnum quidem, sed necessarium confitenti.* LVC. *Sed neque nunc cognouisti.* SOL. *Quando nunc?* LVCIA. *Quando præmium confe-*

ταπραξαι. Σο. οὐκ οἶδα ὅ, τι λέγεις. Λυ. ὀρθῶς ἔφης, οὐ γὰρ οἶδα καὶ πρόιθι γε ἐς τὸ ἔμπροσθεν, οὐ γὰρ ἐθέλεις ἕπεσθαι, σωύσω ἄν, εἴπερ θελήσειας. Σο. ἀλλ' ἐγὼ βούλομαι, σὺ δὲ οὐδὲν ἧττον ὧν ἄνθρωποι σολοικίζοντάν λέγουσι. Λυ. τὸ γὰρ νῦν ῥηθὲν, μικρόν τί σοι φαίνεται κακὸν εἶναι; ὅμως δὲ ἀκολούθησον αὖθις, ἐπεὶ οὐκ ἔμαθόν ἐκφαμόντα. Σο. μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ ἔγωγε. Λυ. ἀλλὰ μὴν μηδὲν θεὸν λαγὼ ταχέως, ἆρα παρῆξα; ἀλλὰ καὶ νῦν ἔξεισιν ἰδεῖν, τὸν λαγών· εἰ δὲ μὴ, πολλοὶ γνόμενοι λαγὼ, λήσουσί σε ἐν σολοικισμῷ πεσόντες. Σο. οὐ λήσουσι. Λυ. μὴν ἔλαθόν γε. Σο. θαυμαστὰ λέγεις. Λυ. σὺ δὲ ὑπὸ τῆς ἄγαν παιδείας διέφθορας, ὥστε μηδ' αὐτῶν τοῦτο σολοικίζοντας κατανοῆσαι· οὐ γὰρ πρόσεισιν αὐτῶν τὸ τινά. Σο. ταῦτα μὲν οὐκ οἶδα

confeciſſe te dixi. SOL. *Non intelligo quid dicas.* LVC. *Rectè dicis, neque enim intelligis. Ac procede ſanè in anteriorem partem, non enim vis aſſequi. Intelligam enim ſi modò volueris.* SOL. *At ego volo: tu verò nihil dixiſti eorum quæ homines ſolent cùm ſolœciſmum faciunt.* LVC. *An tibi hoc quod modò dictum eſt, paruum aliquod malorum videtur eſſe? Sed tamẽ ſequere denuò, quoniam nõ animaduertiſti curſu digredientem.* SOL. *Ita per Deos, ego quidẽ non.* LVC. *At verò dimiſi currere lẽporem celeriter. Num præteriſti? ſed & nunc licet videre lẽporem. Si verò nõ, multi inde lẽpores facti latebunt te in ſolœciſmo iacentes.* SOL. *Non latebunt.* LVC. *At verò latuerunt certé.* SOL. *Mira dicis.* LVC. *Tu verò præ nimia eruditione corruptus es, vt neque ipſum hoc ſolœciſſantes intelligere poſſis. Deeſt enim ipſi diſtributiua vox τινά, id eſt, quendam.* SOL. *Hæc quidem non intelligo quo pacto*

δα πῶς λέγεις· ἐγὼ δὲ πολλοὺς ἤδη σολοικίζοντας κατενόησα. Λυ. κἀμὲ τοίνυν εἴσῃ τότε, ὅταν τι τῶν παιδίων γένη, τῶν τὰς τίτθας θηλαζόντων. ἢ εἰ οὐ νῦν ἔγνως σολοικίζοντά με, οὐδὲ αὐξάνοντα παιδία σολοικισμὸν ποιήσει τῶν μυδὲν εἰδότι. Σο. ἀληθῆ λέγεις. Λυ. καὶ μὴν εἰ ταῦτα ἀγνοήσομεν, οὐδὲν γνωσόμεθα τῶν ἑαυτῶν, ἐπεὶ τόδε σολοικισθὲν ἀπέφυγέ σε. μὴ τοίνυν ἔτι λέγειν, ὡς ἱκανὸς εἶ κατιδεῖν τὸν σολοικίζοντα, καὶ αὐτὸς μὴ σολοικίζειν. κἀγὼ μὲν οὕτω. Σωκράτης δὲ ὁ ἀπὸ Μόψου, ᾧ συνεγενόμην ἐν Αἰγύπτῳ, τὰ τοιαῦτα ἔλεγεν ἀνεπαχθῶς, καὶ οὐκ ἤλεγχε τὰ ἁμαρτάνοντα. πρὸς μέν τοι γε τὰ ἐρωτήσαντα πηνίκα ἔξεισι, τίς γὰρ ἂν, ἔφη, ἀπεκριθῇ σοι περὶ τῆς τήμερον, ὡς ἐξιών; ἑτέρου δὲ φήσαντος ἱκανὰ ἔχω τὰ πατρῷα, πῶς φῂς εἶπε, τέθνηκε

pacto dicas: ego verò multos iam solœcissãtes perspexi. LVC. *Et me igitur scies tunc, quando puer quispiam eris, eorum videlicet qui mammam adhuc sugũt. Aut si nunc non cognouisti solœcissantem me, neque crescentes pueruli solœcismum facient nihil intelligenti.* SO. *Vera dicis.* LVC. *Atqui si hæc ignorabimus, nihil cognoscemus nostrorum propriorum: quoniam & hic solœcismus quem nunc feci, fefellit te. Ne igitur dixeris amplius quòd possis perspicere solœcissantem, & ipse solœcismum non committere. Atque ego quidem hoc pacto.* B *Socrates autem, qui à Mopso genus ducebat, cui in Aegypto cõuersatus sum, huiusmodi dicere solebat citra inuidiam, neque apertè coarguebat eum qui sic peccâsset: verùm ad eum qui interrogabat,* πηνίκα ἔξεισι, *hoc est, quando exibit? Quis enim, inquit, responderit tibi de hodierna die tanquam exiens? Alio autem dicente,* ἱκανὰ ἔχω τὰ πατρῷα, *id est, satis habeo paternorum bonorum: Quomodo ais, inquit,*

an

τέθνηκε γὰρ ὁ πατήρ σου; ἄλλου δὲ αὖθις λέγοντος, συμπατριώτης ἔστι μοι, ἐλάνθανεν ἄρα ἡμᾶς, ἔφη, βάρβαρος ὤν. ἄλλου δὲ εἰπόντος, ὁ δεῖνά ἐστι μεθύσης, μητρὸς εἶπεν, ἢ πῶς λέγεις; ἑτέρου δὲ λέοντας, διπλασιάζεις, ἔφη, τοὺς λέοντας· εἰπόντος δέ τινος, λῆμμα πάρεστιν αὐτῷ δὰ τῦ δύο μμ, οὐκοῦν, ἔφη, λήψεται, εἰ λῆμμα αὐτῷ πάρεστιν. ἑτέρου δὲ εἰπόντος, πρόσεισιν ὁ μείραξ, οὐμὸς φίλος, ἔπειτα, ἔφη, λοιδορεῖς φίλον ὄντα; πῶς δὲ τὸν εἰπόντα, δεδίττομαι τὴν ἄνδρα, καὶ φεύγω, σύ, ἔφη, καὶ ὅταν τινα εὐλαβηθῇς, διώξῃ. ἄλλου δὲ εἰπόντος, τῶν φίλων ὁ κορυφαιότατος, χαρίεν γε, ἔφη, τὸ τῆς κορυφῆς ποιεῖν τι ἐπάνω. καὶ ἐξορμῶ δέ, τινος εἰπόντος, καὶ τίς ἐστιν, εἶπεν, ὃν ἐξορμᾷς; ἐξεπιπολῆς δέ,

an tibi pater mortuus est? Alio autem rursus dicente, C συμπατριώτης ἔστι μοι, hoc est, conterraneus meus est: Latuisti igitur nos, inquit, barbarus existens. Alio autem quodam dicente, ὁ δεῖνά ἐστι μεθύσης, hoc est, iste nescio quis ebrius est: Matrisne, inquit, aut quomodo dicis? Alio autē, λέοντας; Duplicas, inquit, leones. Cùm autē quidam dixisset, λῆμμα πάρεστιν αὐτῷ, duplici videlicet μμ, id est, quæstus siue captura inest ipsi: Proinde, inquit, capiet, si captura ipsi inest. Alio autem dicente, πρόσεισιν ὁ μείραξ οὐμὸς φίλος, id est, accedit adolescēs meus amicus: Et conuiciaris illi, inquit, cùm sit amicus? Ad eum autē qui dixerat, δεδίττομαι τὴν ἄνδρα, καὶ φεύγω, hoc est, terreo pro timeo virū, & fugio: Tu, inquit, etiam quādo timebis aliquem, persequeris. Alio autē dicente, τῶν φίλων κορυφαιότατος, id est, amicorū maximè summus: Festiuū sanè, inquit, quod supra verticem seu summam aliquid vltrà etiam ponis. Et ἐξορμῶ quopiam dicente, hoc est, inuado siue irrumpo: Et quisnam est, inquit, quem ἐξορμᾷς; hoc est, impellis. Ἐξεπιπολῆς autem

δέ, τινος εἰπόντος, ἐκ τῆς ἐπιπολῆς εἶπεν, ὡς ἐκ τῆς πιθάκνης. λέγοντος δέ τινος, συνετάξατό μοι, καὶ λόχον, ἔφη, Ξενοφῶν συνετάξατο. ἄλλου δὲ εἰπόντος, περιέστην αὐτὸν, ὥς τε λαθεῖν, θαυματὸν, ἔφη, εἰ εἷς ὢν περιέστης τὸν ἕνα. ἑτέρου δὲ λέγοντος, συνεκρίνετο αὐτῷ, καὶ διεκρίνετο πάντως, εἶπεν, εἰώθει δὲ καὶ πῶς τοὺς σολοικίζοντας Ἀττικῶς παίζειν ἀνεπαχθῶς. πῶς γοῦν τὸν εἰπόντα νῶι τοῦτο δοκεῖ, σὺ, ἔφη, καὶ νῶιν ἐρεῖς, ὡς ἁμαρτάνομεν. ἑτέρου δὲ σπουδῇ διηγουμένου τι τῶν ἐπιχωρίων, καὶ εἰπόντος, ἡ δὲ τῷ Ἡρακλεῖ μιχθεῖσα, οὐκ ἄρα, ἔφη, ὁ Ἡρακλῆς ἐμίχθη αὐτῇ. καρῆναι δέ, τινος εἰπόντος, ὡς δέοιτο,

autem quodam dicente, hoc est, de superficie: subiecit, ἐκ τῆς ἐπιπολῆς ὡς ἐκ τῆς πιθάκνης, *hoc est, ex superficie vt ex doliolo. Dicente autem quodam,* συνετάξατό μοι, *hoc est, composuit mihi, vel eiusdem ordinis mecũ fuit: & manipulum, inquit, Xenophon* συνετάξατο, *id est, coordinauit. Alio autem dicente:* περιέστην αὐτὸν, ὥστε λαθεῖν, *id est, circumsteti, seu circundedi ipsum, vt latérem: Mirum, inquit, si tu cùm vnus sis,* περιέστης, *id est, circunsteteris vnum. Alio rursum dicente,* συνεκρίνετο αὐτῷ, *quod & comparabatur ipsi, & contendebat cum ipso, significat: subiecit,* καὶ διεκρίνετο πάντως, *hoc est, dijudicabatur seu dirimebatur quoque omnino. Solebat autem & contra eos qui solœcismum Atticè loquendo committebant, eadem festiuitate ludere. Nam ad eum qui dixerat,* D νῶι τοῦτο δοκεῖ, *hoc est, nobis hoc videtur: Tu, inquit, etiam* νῶιν *dices, vt peccamus. Alio autem seriò narrante quippiam eorum quæ in patria sua acciderãt, ac dicente, Illa verò Herculi* μιχθεῖσα, *hoc est, concumbens: Non igitur, inquit, Hercules* E μίχθη αὐτῇ, *hoc est, ipse concubuit, siue commixtus fuit. Porrò dicente*

δέοιτο, τί γὰρ, ἔφη, σοι δεινὸν εἴργασται, καὶ ἄξιον ἀτιμίας; καὶ ζυγομαχεῖν δέ, τινος λέγοντος, πρὸς τὸν ἐχθρὸν εἶπε, ζυγομαχεῖς; ἑτέρου δὲ εἰπόντος βασανίζεσθαι τὸν παῖδα αὐτοῦ νοσοῦντα, ἐπὶ τοῦ, ἔφη, ἢ τί βουλομένου τοῦ βασανίζοντος; προκόπτει δέ, τινος εἰπόντος, ἐν τοῖς μαθήμασιν, ὁ δὲ Πλάτων, ἔφη, τοῦτο ἐπιδιδόναι καλεῖ. ἐρομένου δέ τινος, εἰ μελετήσει ὁ δεῖνα, πῶς οὖν, ἔφη, ἐμὲ ἐρωτ̄, εἰ μελετήσομαι, λέγεις ὅτι ὁ δεῖνα; Ἀττικίζοντος δέ τινος, καὶ τεθνήξει εἰπόντος ἐπὶ τοῦ τρίτου, βέλτιον, ἔφη, καὶ ἐνταῦθα μὴ Ἀττικίζειν καταρώμενον. καὶ πρὸς τὸν εἰπόντα δὲ, στοχάζομαι αὐτοῦ, ἐπὶ τοῦ φείδομαι αὐτοῦ, μή τι, ἔφη, διήμαρτεν βαλὼν;

dicente quopiam quòd haberet opus F καρῆναι, hoc est, tonderi: Quídnam graue adeò, inquit, & quod dignum ignominia ista sit, abs te factum est? Et G ζυγομαχεῖν, hoc est, (vt Hesychius exponit) cum domesticis & familiaribus contendere, dicente quopiam: Túne aduersus hostem, inquit, ζυγομαχεῖς; Alio autem quodam dicente puerum suum morbo decumbentem βασανίζεσθαι, hoc est, torqueri: Cuius gratia, inquit, torquetur? aut quid vult ille qui torquet? Προκόπτει verò cùm quidam diceret ἐν τοῖς μαθήμασιν, hoc est, proficit in disciplinis, respōdit: At Plato ἐπιδιδόναι, hoc est, crescere vocat. Interrogāte aūt quopiam, εἰ μελετήσει ὁ δεῖνα, hoc est, an declamaturus nescio quis esset: Quomodo ergo, inquit, interrogās me an declamaturus sim, dicis ὁ δεῖνα; hoc est in tertia persona iste. Volente autem quodam Atticismum exprimere, & dicente, τεθνήξει, hoc est, morietur in diem tertium: Satius, inquit, foret, etiam hîc non Atticissare adeò te, quando malum imprecaris. Ad eum autem qui dixerat, H στοχάζομαι ἀπτοῦ, pro φείδομαι αὐτοῦ, hoc est, parco ipsi: Nunquid, inquit, aberrâsti iaculan-

βαλὼν; ἀφισᾶν δέ, τινὸς ἀπόντος καὶ ἑτέρου, ἀφισάναν, ἄμφω μέν, ἔφη, οὐκ οἶδα. πρὸς δὲ τὸν λέγοντα, πλὴν ἀμυταῦτα, ἔφη, ἁπλᾶ χαρίζοι. καὶ χᾶσθαι δέ, τινὸς ἀπόντος, ψευδάπιον, ἔφη, τὸ ῥῆμα. ὃ δὲ λέγοντι, ἔκποτε, καλὸν, ἔφη, τὸ εἰπεῖν ἐκπέρυσιν· ὁ γὰρ Πλάτων, ἐς ποτε λέγει. ὃ δὲ ἰδοὺ ἐπὶ τῷ ἰδὲ χρωμένου τινὸς, ἕτερα ἀνθ' ἑτέρων, ἔφη, σημαίνεις. ἀντιλαμβάνομαι δέ, ἐπὶ τῷ σωίημι, λέγοντός τινος, θαυμάζειν, ἔφη, πῶς ἀντιποιέμενος τῷ λέγοντος, φησὶν ἀντιποιᾶσθαι. βράδιον δέ, τινος ἀπόντος, οὐκ ἔσιν, ἔφη, ὅμοιον τῷ τάχιον. βαρεῖν δέ, τινος ἀπόντος, οὐκ ἔσιν, ἔφη, τὸ βαρώσειν, ἢ νενόμικας. λήλογχα δέ, τὸ ἔλαχα λέγοντος, ὀλίγον, ἔφη, ἢ iaculando? Quodam verò ἀφισᾶν dicente, & altero ἀφισάναν, pro eo quod est ad defectionem solicitare: Vtrunque, inquit, non noui. Ad eum autem qui dicebat πλὴν ἀμύ, hoc est, nisi si: Hæc, inquit, dupla gratificantur. Et χᾶσθαι cùm quidam diceret: Pseudatticū, inquit, verbum est. Rursum dicenti ἔκποτε, pro ex eo tẽpore: Pulchrum, inquit, fuerit & ἐκπέρυσιν, hoc est, ex superiori anno dicere. nam Plato ἐς ποτε, hoc est, in id tempus, dicit. Ei verò qui ἰδὲ pro ἰδέ, hoc est, vide, utebatur: Alia pro alijs, inquit, significas. Cùm quidã autem ἀντιλαμβάνομαι pro σωιύμι (hoc est, intelligo) diceret: mirari se ait quo pacto ὁ ἀντιποιούμενος τῷ λέγοντος, id est, qui cum dicente certaret, siue competitor eius foret, diceret, ἀντιποιᾶσθαι, id est, concertare vel competere se. Μ βράδιον autem dicente quopiam: Non est simile, inquit, verbo τάχιον, quod celerius significat. Et rursum Ν βαρεῖν pro grauare dicente quopiam: Non est, inquit, βαρώσειν, quemadmodum putásti. λήλογχα item pro ἔλαχα (id est, sortitus vel nactus sum) dicente quodam: Modicū, inquit, etiam apud

παρ' οἷς ἁμαρτάνεται. ἵπτασθαι δὲ ἐπὶ τοῦ πέτασθαι πολλῶν λεγόντων, ὅτι μὲν ἀπὸ τῆς πτήσεως τὸ ὄνομα, σαφῶς ἴσμεν. περιστερὸν δέ τινος εἰπόντος, ὡς δὴ Ἀττικὸν, καὶ τὸν φαττὸν ἐροῦμεν, ἔφη. φακὸν δέ τινος εἰπόντος, ἐδηδοκέναι, καὶ πῶς ἄν, ἔφη, φακόν τις φάγῃ; ταῦτα μὲν τὰ Σωκράτεια. ἐπανίωμεν δὲ, εἰ δοκεῖ, ἐπὶ τὴν ἅμιλλαν τῶν πρότερων λόγων, κἀγὼ μὲν καλῶ τοὺς βελτίστους εἶναι ὅλος, σὺ δὲ γνώρισον· οἶμαι γάρ σε κἂν νῦν δυνήσεσθαι, τοσούτων γε ἐπακούσαντα τῶν ἐξῆς λεγομένων. Σο. ἴσως μὲν οὐδὲ νῦν δυνήσομαί σου λέγοντος, ὅμως εἰπέ. Λυ. καὶ πῶς φῂς οὐ δυνήσεσθαι; ἡ γὰρ θύρα σχεδὸν ἀνέῳγέ σοι τῆς γνωρίσεως αὐτῶν. Σο. εἰπὲ τοίνυν. Λυ.

apud quos peccatur. Multis autem ἵπτασθαι *pro* πέτασθαι *(quod est volare) dicentibus, quod* ἀπὸ τῆς πτήσεως *(hoc est, à volatu) quidem verbum hoc descendat, planè scimus.* Περιστερὸν *autem quodam dicente (hoc est, columbum masculino genere) quasi hoc Atticum verò foret, etiam* τὸν Ο φαττὸν *(id est, palumbum masculino genere) dicamus, inquit. Rursum dicente quodam se* φακὸν *comedisse, (hoc est, lentem) Et quomodo, inquit,* Ρ φακὸν *aliquis comederit? quod & algam, & lentiginem, & vas quoddam vnguentariũ, & alia item quædam significat. Atque hæc quidem Socratica illa sunt: Redeamus autem, si videtur, ad certamen priorum verborum. Ac ego quidem citabo ea quæ optima videntur esse tota, tu verò cognitionem fac. Arbitror enim vel nunc posse te, quippe qui tam multa ordine iam audieris.* SOL. *Fortassis ne nunc quidem potero te dicente, sed tamen dic.* LVC. *Quomodo ais te non posse? Nam cognitionis ipsorum propè Q ianua tibi aperta est.* SOL. *Dic igitur.*

Λυ. ἀλλὰ εἶπον. Σο. οὐδέν γε, ὥς τε ἐμὲ ματεῖν. Λυ. οὐ γὰρ ἔμαθον, τὸ ἀνέῳγεν; Σο. οὐκ ἔμαθον. Λυ. τί οὖν πεισόμεθα, εἰ μηδὲ νῦν ἀκολουθήσεις τοῖς λεγομένοις; καίτοι πρός γε τὰ κατ' ἀρχὰς ῥηθέντα ὑπὸ σοῦ, ἐγὼ μὲν ᾤμην ἱππεῖς εἰς πεδίον καλεῖν, σὺ δὲ τοὺς ἱππεῖς κατεγνόησας. ἀλλὰ ἐοικὰς οὐ φροντίζειν τῶν λόγων μάλιστα, οὓς νῦν κατὰ σφᾶς αὐτοὺς διήλθομεν. Σο. ἐγὼ μὲν φροντίζω, σὺ δὲ ἀδήλως αὐτοὺς διεξέρχῃ. Λυ. πάνυ γοῦν ἄδηλόν ἐστι, τὸ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ἐφ' ἡμῶν λεγόμενον· ἀλλὰ τοῦτο μὲν δοῦλον, σὲ δὲ οὐδεὶς ἂν θεῶν ἀγνοοῦντα παύσειε, πλήν γε ὁ Ἀπόλλων. μαντεύεται γοῦν ἐκεῖνος πᾶσι τοῖς ἐρωτῶσι, σὺ δὲ οὐδὲ τὸ μαντευόμενον κατενόησας. Σο. μὰ τοὺς θεούς· οὐ γὰρ ἔμαθον. Λυ. εἰ ἄρα καθεὶς λανθάνει σε περιϊών. Σο. ἐοίκασί γε. Λυ.

LVC. *At iam dixi.* SOL. *Nihil certè quod ego intelligam.* LVC. *Annón intellexisti quod dixi* ἀνέῳγεν *(id est, aperuit, pro aperta est.)* SOL. *Non intellexi.* LVC. *Quid igitur patiemur, si ne nunc quidem assequeris ea quæ dicuntur? Atqui secundum ea quæ ab initio abs te dicta sunt, ego quidem putabam me equites in campum prouocare: tu verò equites cogitâsti. Sed videris non curare verba, maximè* R *quæ inter nos ipsos prosecuti sumus.* SO. *Ego quidem curo, tu verò obscurè ipsa prosequeris.* LVC. *Nempe omnino obscurum est, quod dixi,* κατὰ σφᾶς αὐτοὺς, *cùm de nobis mentionem facerem. Sed hoc quidem manifestum est. Te verò* S *nullus deorum ab ignorantia liberauerit, nisi fortassis Apollo.* T *Vaticinatur enim ille omnibus interrogantibus: tu verò neque ipsum* μαντευόμενον *intelligis.* SOL. *Per deos equidem. non enim didici.* LVC. *Si ergo* καθεὶς *latet te circumiens.* SOL. *Videntur certê.*

LVC.

Λυ. ὁ δὲ καθεὶς πῶς παρήλθειν; Σο. οὐδὲ τοῦτο ἔμαθον. Λυ. οἶσθα δέ τινα μνηστευόμενον αὐτῷ γάμον; Σο. τί οὖν τοῦτο; Λυ. ὅτι σολοικίζειν ἀνάγκη τὴν μνηστευόμενον αὐτῷ. Σο. τί οὖν πρὸς τοὐμὸν πρᾶγμα, εἰ σολοικίζει τις μνηστευόμενος; Λυ. ὅτι ἀγνοεῖ ὁ φάσκων εἰδέναι· καὶ τοῦτο μὲν οὕτως ἔχει. εἰ δέ τις λέγοι σοι παρελθὼν, ὡς ἀπλείποι τὴν γυναῖκα, ἆρ' ἂν ἐπιτρέποις αὐτῷ; Σο. τί γὰρ οὐκ ἂν ἐπιτρέποιμι, εἰ φαίνοιτο ἀδικούμενος; Λυ. εἰ δὲ σολοικίζων φαίνοιτο, ἐπιτρέποις ἂν αὐτῷ τοῦτο; Σο. οὐκ ἔγωγε. Λυ. ὀρθῶς γὰρ λέγεις· οὐ γὰρ ἐπιτρεπτέον σολοικίζοντι τῷ φίλῳ. ἀλλὰ διδακτέον ὅπως τοῦτο μὴ πείσηται. καὶ εἴ τις γε νῦν ψοφοίη τὴν θύραν εἰσιὼν, ἢ ἐξιὼν κόπτοι, τί φήσομέν σε πεπονθέναι; Σο.

LVC. *At καθεῖς iste quo pacto præterijt?* SO. *Neq; hoc didici.* LVC. *Nôsti autem quempiam sibi ipsi γάμους μνηστευόμενον) hoc est, nuptias stipulantem vel respõdentem?* SO. *Quorsum igitur hoc?* LVC. *Quòd necesse est solœcismum committere τὸν μνηστευόμενον αὐτῷ: id est, eum qui sibi despondet.* SOL. *Quid igitur ad meum negocium hoc, si solœcismum committit quispiam despondens?* LVC. *Quòd ignorat is, qui se scire dictabat. Et hoc quidem ita se habet. Si verò quispiam dicat tibi accedens, ὡς ἀπλείποι τὴν γυναῖκα, hoc est, quod repudiare velit vxorem, num permittes hoc illi?* SOL. *Quid ni permittam si videatur iniuria affectus esse?* LVC. *Si verò solœcismum committere videatur, etiámne hoc permittes illi?* SOL. *Haud equidem.* LVC. *Rectè dicis. Neque enim concedendum amico vt solœcisset: sed docendus potiùs est, vt hoc ne patiatur. Quòd si quis autem nunc crepare faciat ianuam ingrediens, aut exiens pulset, quid dicemus tibi accidisse?*

Σο. ἐμὲ μὲν οὐδὲν, ἐκεῖνον δὲ ἐπεισελθεῖν βούλεσθαι, ἢ ἐξιέναι. Λυ. σὲ δὲ ἀγνοοῦντα τὸν κόπτοντα, ἢ τὸν ψοφοῦντα, οὐδὲν, ὅλως πεπονθέναι δόξομεν ἀπαίδευτον ὄντα; Σο. ὑβριστὴς εἶ. Λυ. τί λέγεις, ὑβριστὴς ἐγὼ νῦν δὴ γενήσομαί σοι δαλεγόμενος; ἔοικε δὲ σολοικίζαι, τὸ νῦν δὴ γενήσομαι, σύ δ' οὐκ ἔγνως. Σο. παῦσαι πρὸς τοῦς Αθηνᾶς, ἀλλ' εἰπὲ τί τοιοῦτον, ὥς τε κἀμὲ μαθεῖν. Λυ. καὶ πῶς ἂν μάθῃς; Σο. εἴμοι πάντα ἐπέλθοις, ὅσα φῂς σολοικίσας ἐμὲ λαθεῖν, καὶ παρ' ὅ, τι ἕκαστον σεσολοίκισαι. Λυ. μηδαμῶς, ὦ ἄριστε· μακρὸν γὰρ ἂν ποιήσαιμεν τὸν διάλογον. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἔξεστί σοι καθ' ἕκαστον αὐτῶν πυνθάνεσθαι. νῦν δ' ἕτερ' ἄττα ἐπέλθωμεν, εἰ δοκεῖ· καὶ πρῶτόν γε αὐτὸ τοῦτο τὸ ἄττα μὴ δασέως, ἀλλὰ

SOL. *Mihi quidem nihil: illum verò vel exire velle, vel introire.* LVC. *Tibi verò, cùm ignorares* τὸν κόπτοντα, *hoc est, qui pulsat, aut* τὸν ψοφοῦντα, *hoc est, qui crepare faciat, nihil omnino accidisse putabimus indocto adeò existenti?* SOL. *Contumeliosus es.* LVC. *Quid dicis? Ego contumeliosus verò nunc* γενήσομαι *(id est, fiam) qui tecum dissputo? Videtur autem solœcissare etiam ipsum,* γενήσομαι *quo nunc vsus sum: tu verò non cognouisti.* SOL. *Desine, quæso per Mineruam: ac dic potiùs tale aliquid, quod etiam ego intelligam.* LVC. *Ac quo pacto intelligas?* SOL. *Si mihi omnia ista percurras quæ modò dixisti à te cum solœcismo dicta, à me autem non animaduersa esse: & quo pacto in singulis peccatum sit, exponas.* LVC. *Nequaquam, ô optime. longum enim modò facturi essemus dialogum: sed de horum quidem vnoquoque licebit tibi singulatim quærere. Nunc autem alia quædam persequamur, si videtur. Ac primùm ipsum hoc* ἄττα, *absque aspiratione,*

ἁπαλῶ. μικκᾶν, ὀρθῶς φαίνεται ῥηθὲν μετὰ τοῦ ἔτερα σωτιθέμενον, μὴ γὰρ οὕτως ἄλογον ἦν ἄν. ἔπειτα τὸ τῆς ὕβρεως. ἦν μὲ φῆς ὑβρίσαι, ἃ μὴ οὕτω λέγοιμι, ἀλλ' ἃς σὲ φαίην ἴδιον, ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω εἰπεῖν, ὅτι τὸ μὲν σὲ ὑβρίσθαι τὸ σῶμά ἐστι τὸ σὸν, εἴτοι πληγαῖς, ἢ δεσμοῖς, ἢ καὶ ἄλλῳ τρόπῳ. τὸ δὲ ἃς σὲ, ὅταν ἇς τι τῶν σῶν γίγνεται ἢ ὕβρις. καὶ γὰρ ὅς τις γυναῖκα ὑβρίζει τὴν σὴν, ἃς σὲ ὑβρίζει· καὶ ὅς τις παῖδα καὶ φίλον, καὶ ὅς τις τὰ οἰκέτην. πλὴν γὰρ περὶ τῶν πραγμάτων οὕτως ἔχει σοι, ἐπὶ τὸ ἃς πρᾶγμα ὑβρίζειν λεκτέον· οἷον ἃς τὴν παροιμίαν, ὡς ὁ Πλάτων φησὶν ἐν τῷ συμποσίῳ. Σο. κατανοῶ τὸ διάφορον. Λυ. ἆρ' ἦν καὶ τόδε κατανοεῖς, ὅτι τὸ ταῦτα ὑπαλλάττειν, σολοικίζειν καλοῦσιν;

& cum tenui spiritu, vtrum rectè videatur dictum cum verbo ἔτερα compositum. Non enim ita præter rationem fuerit. Deinde & τὸ τῆς ὕβρεως, id est, de contumelia, qua te à me affectum ais, si non hoc pacto dicam, sed ἃς σὲ, hoc est, in te contumelioſum (fuisse me scilicet) dicam, proprium id esse ego quidem non possum dicere: quoniam σὲ quidem ὑβρίζειν, hoc est, te cõtumelia afficere, idem est quòd corpus tuũ, siue plagis, siue vinculis, siue etiam alio aliquo pacto. At ἃς σὲ (hoc est, in te contumelioſus esse dicor) quando alicui tuorum contumelia fit. Nam & qui vxorem tuam contumelia afficit, in te contumelioſus est, & qui puerum tuum, & amicum, & certè qui seruum quoque. Nam præterquam de rebus, ita tibi se res habet: quoniam & in res contumelioſum esse dictum est, vt in prouerbium, quemadmodum V Plato dicit in Sympoſio. Sol. Intelligo differentiam. Luc. Num igitur & hoc intelligis, quòd si dicam, ταῦτα ὑπαλλάττειν, solœciſmum vocant;

Σο. ἀλλὰ νιῶ ἔσομαι. Λυ. αὐτὸ δὲ τὸ ὑπαλάττειν; Σο. ἐμοὶ μὲν ταυτὸν λέγειν δόξει. Λυ. καὶ πῶς ἂν ἕτερα ταυτὸν τὸ ὑπαλάττειν τὸ ἐναλάττειν, ὅπερ τὸ μὲν ἑτέρου πρὸς ἕτερον γίνεται, τοῦ μὲν ὀρθοῦ πρὸς τὸ ὀρθὸν, τὸ δὲ τοῦ μὴ ὄντ[ος] πρὸς τὸ ὄν; Σο. κατέμαθον, ὅτι τὸ μὲν ὑπαλάττειν, τὸ μὲν κύριον ἀντὶ τοῦ κυρίου λέγειν δὴ. τόδ' ἐναλάττειν ποτὲ μὲν ὧ κυρίῳ, ποτὲ δὲ ὧ μὴ κυρίῳ χρῆσθαι. Λυ. ἔχει τινὰ καὶ ταῦτα κατανόησιν οὐκ ἄχαριν. τὸ δὲ σπουδάζειν πρός τινα, πλὴν οἰκίαν ὠφέλειαν τοῦ σπουδάζοντ[ος] ἐμφαίνει· τὸ δὲ περί τινα, πλὴν ἐκείνου, περὶ ὃν σπουδάζει. καὶ ταῦτα ἴσως μὲν ὑποσυγχέχυται, ἴσως δὲ καὶ ἀκριβοῦται παρά τισι. βέλτιον δὲ, ἀκριβοῦν ἑκάστῳ. Σο. ὀρθῶς γὰρ λέγεις. Λυ. τόγε

SOL. *At nũc ſcibo.* LVC. *Ipſum autem dici debere,* ἐναλάττειν. SO. *Mihi quidem videtur idem vtrunque dicere.* LVC. *At quomodo idem fuerit* ὑπαλάττειν *&* ἐναλάττειν, *quando illud quidem eſt alterum cum altero commutare, videlicet id quod rectum non eſt, cum eo quod rectum eſt: hoc autem, id quod non eſt, cum eo quod eſt.* SOL. *Intelligo quod* ὑπαλάττειν *quidem ſit id quod proprium non eſt, pro eo quod proprium eſt, dicere* ἐναλάττειν *verò, aliquando quidẽ eo quod proprium eſt, aliquando verò eo quod proprium non eſt, vti.* LVC. *Habent quandam & hæc conſiderationem non iniucundam.* σπουδάζειν *autem* πρός τινα: *id eſt, ſatagere vel obſequioſum eſſe erga aliquem, propriam vtilitatem eius qui ſatagit, indicat: cùm autem dico* περί τινα, *circa aliquem, illius indicat, circa quem quis ſatagit, ſiue obſequioſus eſt. Atque hæc quidem fortaſſe confunduntur à quibuſdam, fortaſsis autem etiam obſeruantur: melius autem eſt obſeruare vnumquenque.* SOL. *Rectè dicis.* LVC. καθὸ

τόγε μὴν καθέζεσθαι τοῦ καθίζειν, καὶ τὸ καθίζον τοῦ κάθησο, ἆρ' οἶσθ', ὅτι διενήνοχεν; Σο. οὐκ οἶδα. τὸ καθέσθητι ἤκουόν σου λέγοντος, ὡς ἔστιν ἔκφυλον. Λυ. καὶ ὀρθῶς γε ἤκουσας, ἀλλὰ τὸ κάθισον, τοῦ κάθησο διαφέρειν φημί. Σο. καὶ τῶν ποτ' ἂν εἴη διαφέρον; Λυ. τῶν τὸ μὲν πρὸς τὸν ἑστῶτα λέγεσθαι, τὸ κάθισον· τὸ δὲ πρὸς τὸν καθεζόμενον, ἧσο ξεῖνε, ὑμεῖς δὲ καὶ ἄλλοθι δήομεν ἕδρην, ἀντὶ τοῦ μένε καθεζόμενος. πάλιν οὖν εἰρήσθω, ὅτι τὸ ταῦτα παραλλάττειν, ἁμαρτάνειν ἐστί. τὸ δὲ καθήζω, τοῦ καθέζομαι ἆρά σοι δοκεῖ μικρῷ τινι διαφέρειν, εἴπερ τὸ μὲν ἕτερον δρῶμεν, τὸ καθίζειν λέγειν. τὸ δὲ μόνους ἡμᾶς αὐτοὺς, τὸ καθέζεσθαι. Σο. καὶ ταῦτα ἱκανὸς διελήλυθας, καὶ δὴ λέγε· οὕτω γάρ σε δεῖ προδιδάσκειν. Λ. ἑτέρος γὰρ λέγοντος οὐ κατανοεῖς, οὐκ οἶσθα, οἷόν ἐστι ξυγγραφεὺς ἀνήρ; Σο.

καθέζεσθαι verò à καθίζειν, & κάθιζον à κάθησο, scis quo pacto differant? SO. Haud scio. καθέσθητι quidem audiui te dicere quod sit alienum. LVC. Et rectè quidem audisti. Sed κάθησο à κάθισον differre aio. SO. Et quo tandem inter se differunt? LVC. Quòd κάθισον quidem ad eum qui stat, dicitur: alterum autem ad eum qui sedet. vt, ἧσο ξεῖν', ἡμεῖς δὲ καὶ ἀλλόθι δήομεν ἕδρην, hoc est, Sede vel quiesce hospes, nos autem etiam alibi inueniemus sellam. Rursum itaque dictum sit, quòd qui hæc commutat, vitium incurrit. καθίζω autem à καθέζομαι, num tibi parum distare videtur? Siquidem καθίζειν dicendo, alterum sedere facimus: καθέζεσθαι verò, nosmet ipsos solos. SO. Et hæc sufficienter prosecutus es. Atque igitur dic: ita enim oportet te docendo præire. LV. Nam me alio pacto dicēte, non intelligis. Non nosti quale sit ξυγγραφεὺς ἀνὴρ; (h.e. vir historiarū scriptor aut cōmentator.)

Σο. πάνυ οἶδα νυῦ γέ σου ἀκούσας ταῦτα λέγοντος. Λυ. ἐπεὶ μὴ τὸ καταδουλοῦν σὺ μὲν ἴσως ταυτὸν τῷ καταδουλοῦσθαι νενόμικας, ἐγὼ δ' οἶδα διαφορὰν οὐκ ὀλίγην ἔχον. Σο. τίνα ταύτην; Λυ. ὅτι τὸ μὲν ἑτέρῳ, τὸ καταδουλοῦσθαι δ' ἑαυτῷ γίγνεται. Σο. καλῶς λέγεις. Λυ. καὶ ἅμα δέ σοι πολλὰ ὑπάρχει μανθάνειν, εἰ σοφὸς μὴ αὐτὸς εἶναι οὐκ ἀξιοῖς δόξεις. Σο. οὐκ ἂν δόξαιμι. Λυ. οὐκοῦν τὰ λοιπὰ ἐᾶσαι ἀναβαλώμεθα, νῦν δὲ διαλύσωμεν ἡμᾶς λόγον.

SOL. *Ad modum noui, vt qui te audierim hæc dicentem.* LVC. *Quoniam & καταδουλοῦν tu quidem fortaſsis idem cum* καταδουλοῦσθαι *putâſti: ego verò ſcio differentiam nõ paruam habere.* SOL. *Quámnam hanc?* LVC. *Quòd hoc quidem alteri,* καταδουλοῦται *autẽ ſibi ipſi fit.* SOL. *Pulchrè dicis.* LVC. *Y. Etiam alia verò multa licet tibi diſcere, ſi modò non ipſe tibi ſcire, cùm neſcias, videbere.* SOL. *Non videbor facilè.* LVC. *Proin reliqua in poſterũm reijciemus, in præſentia autem dialogũ diſſoluamus.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

LVcianus hîc rhetorem ore & manibus ſiue geſtis barbarum, ſuo tamẽ iudicio facundum ac doctum, ridet, quem quia ſolœciſmum ſæpe committeret, ſolœciſtam vocat. Eſt autem σολοικισμὸς ſermo incongruè, & præter probatorum Græcorum conſuetudinem compoſitus, à σολοὶ Ciciliæ vrbe dictus, cuius incolæ pauci ex Athenienſibus non multo interiecto tempore, corrupto patrio ſermone inconuenienti orationis partium ſtructura loqui cœperunt. Quapropter qui eo vitio aliquando vterentur, dicti ſunt σολοικίζειν. Hanc autem ciuitatem Solon vnus ex ſeptem Græciæ

Græciæ ſapientibus condidit, à quo cognomen ſortita eſt, vt inquit Laërtius libro 1. in Solone, cui opinioni magis accedo, quàm Iſidori, aut eorum, qui σολοικισμὸν εἶον τ τῦ σώκ λόγκ αἴκισμον, veluti ſermonis ludibrium, vel à Solone dictum putāt, quòd is vel in Legibus ſuis pingui Minerua loquutus ſit. Nam Cicero & Ariſtides ἐν κοινῇ ἀπολογίᾳ Solonem in numero eloquentium reponendum cenſent. Strabo lib. 14. ambigit, vnde natū σολοικίζειν, an à Soloi oppido, an aliundè. Gellius lib. 5. cap. 20. σολοικίσμκ nomē apud idoneos & antiquos authores non reperiri dicit. Nam inquit, vt βάρβαρον antiqui, ſic & σολοῖκον dixerunt. Reperitur tamen hæc dictio non ſemel in Ariſtotelis Elenchis. σολοικία idem eſt qđ σολοικισμὸς, qua dictione Lucianus vſus eſt de Saltatione, & Budæus in Epiſtolis. Lucilius dixit, centum genera ſolœciſmorum, teſte Iſidoro. σολοικοφανὲς dicitur, quod ſolœciſmi ſpeciem habet: cuius exempla aliquot profert hîc Lucianus. Suidas vnum tantùm, col. 1322. Ego ambulās murus cecidit, pro me ambulante. Vide plura apud Donatum libello de Figuris. Martialis libro quinto:

Vnus quum ſitis, duo Calliodore ſedetis:
Surge, ſolœciſmum Calliodore facis.

Fit aūt ſolœciſmus variè, per orationis partes & p earū accidentia, tum adiectione, detractione, immutatione & tranſmutatione, de quib. Fl. Soſipater Chariſius Artis grammat. lib. 4. ex Comminiano. Incongruū porrò & ſubabſurdum ἀσύσολοικον quoque Græci vocāt. quo verbo Cic. vtitur lib. ad Atticum 2. pro indecoro & abſono: σολοικισμὸς autem non tantùm eſt cum pluribus verbis conſequens verbum ſuperiori non accommodatur, ſed hoc quoq; nomine ſignificatur, quicquid fit perperā, nec rectè nec ordinè peragitur: vt σολοικισμὸς τῶν ἡδονῶν, voluptatum prouerbij ſpecie, pro earū abuſu apud eundem Lucianum in Nigrino, ſiue de Moribus philoſophorum. Iuuenalis Satyra 6:

—ſolœciſmum liceat feciſſe marito.

Martialis, cùm Lanuuini ad postes, non arrigens:

Sæpè solœcismum mentula nostra facit.

Quintilianus lib. 1. de Solœcismo agēs: In gestu etiam, inquit, nonnulli putant illud idem vitium inesse, cùm aliud voce, aliud nutu vel manu demonstratur, vt si illud Terentianū: *O cœlum, ô terra*, ita pronunciatū sit, vt manus in priore deijceretur, in altero sustolleretur. aut illud: *Sosia ades dum*, cum abnutatione. Palemonē Laodiceum Sophistam cùm Smyrnę ludi celebrarentur, atque imperitus actor in Tragœdia: ὦ ζεῦ exclamans, manum in terram protendisset: rursum ὦ γᾶ pronuncians in cœlum suspexisset, è theatro se surripuisse. hæc insusurrantem ferunt, manu hic solœcismū fecit. Hoc Græcè magis bellè sonat: οὗτος τῇ χειρὶ ἐσολοίκισε. Vide Philostratum. De hac re extant duo epigrammata Græca libro 2. in Flaccum rhetorem, & ore & manu barbarū, alterum Abbiano ascriptum, alterum Lucilio. Primum Morus sic vertit:

Quinque solœcismis donaui rhetore Flaccum,
Quinque statim decies reddidit ille mihi:
Nunc numero hoc paucos, inquit, contentus habeto,
Mensura accipies, quando redibo Cypro.

Secundi interpres est Ioach. Camerarius:

Flacce solœcismos tacitus quoque nuper, & ipso,
Fecisti os pandens flamine barbariem:
Deinde solœcismos dextra dum specto mouentem,
Nescio quid cupiens dicere, mutus eram.

Plutarchus auditorem minimè attentum, aliudque agentem σολοικίζειν περὶ τὴν ἀκρόασιν, nouè dixit. *i.* in auscultando solœcissare. Solœcismum quoque dicuntur admittere, qui quum Leophanis reminisci studeant, in Leosthenem deflectunt. Solœcismus autem (vt iam diximus) est vitiosa orationis partium constructio. Sic vitiosa mensę constructio est solœcismus. Extruuntur fercula, construitur oratio. Cic. in Tuscul. Mensæ epulis conquisitissimis extructæ.

A IAM graue istud cōmisi.] τὸ δεινὸν εἴργασμαι. *Idem de Sal-*

de Saltatione: ἡ σολοικίας δεινὰς ἐν τῇ ὀρχήσει ἐπιδέικνυσται: id est, turpibus inter saltandum solœcismis delinquunt. Item ἀχρεμονεῖν ἢ δεινὰ ποιεῖν. i. indecorè et indignè facere. δεινῶς ἔχει μὲ ταῦτα τολμῆσαι. i. arduum est me hæc audere efficere. Euripides. Quintilianus lib. 1. cap. 9: Solœcismi, inquit, fœditas abest. Hinc colligendum δεινὸν vel δεινὸς graue, turpe, indecorum, indignum & fœdum significare. B Socrates qui à Mopso genus ducebat.] Lucianus noster Mopseatis Socratis coætaneus fuit, ac eius consuetudine & familiaritate vsus est, imperante Aelio Adriano, circa annum 122. Is à Mopso vate Thessalo fortassis genus duxit. Cuius Pomponius Mela meminit, & à quo Mopsus Ciciliæ liberum oppidum ad Pyramum flumen situm, teste Plinio libro 5. capite 27. Strabo libro 14. Μόψου ἐσίαν appellat: id est, Mopsi focum. Huius Socratis hoc extat carmen apud Athenæum lib. 14:

οἱ ἦρωες καὶ θεὸς πᾶσιν ἄριστον: id est,

Quiq; boni diuos rectè venerantur ad aras.

Deus enim à nemine libentiùs & rectiùs colitur quàm à pijs.

C Συμπατριώτης.] Compatriota velut barbarum carpit.

D Νῶι δοῦτο δοκεῖ.] Νῶι poëticè, nos duo, vel nos duos. Et νῶιν, id est, nostrûm duorum, vel nobis duobus. In soluta oratione νω in νῶν, νῶιν tamen apud Platonem in Epist. reperitur: ὁμολογήθη νῶιν, inter nos conuenit. E Εμίχθη αὐτῇ] Homerus Iliad. γ. ἔμιχθεν pro ἐμίχθησαν: id est, mixti sunt. F Καρῶν.] pro καρήνων. Serui caput rasitabant, & capitis rasitatio apud Græcos pariter & Latinos diu seruitutis indicium fuit. Hoc ipsum etiam tondere caput, pro deludere Græcis prouerbio est. G Συγμαχεῖν.] ἀπὸ τοῦ βοῶν μετ' ἀλλήλων μαχομένων. Οὐδὲν γὰρ ἄλλο τὸ ὀνομάτων ζυγομαχήσομεν, nihil enim de verbis pugnabimus. H Στοχάσομαι.] καταστοχᾶν est, & alium figere, collineare, collimare, τὸν στοχασμὸν καταρρυθμοῦν, hoc est, linearum vsualium contentionem ita regere, vt à scopulo proposito non aberremus. I Ψοῦδάτικον ῥῆμα.] Verbum falsò Atticum, non verè Atticum. K Ἐκβατ.] Pro eo dicendi erat, ἐκ πέρυσι. Aristot. tamen lib. 3. Animal. ἀλλὰ ἐκπότε ἀποθνήσκει. L Ἰδέ.] Pro ἴδε, Atticè nō dicitur. M Βραδύτερον.] Serius, tardius, lentius. τάχιον contrà, citius, celerius.

N Βάρειν.]

N Βάρειν.] *βαρέω, pro βαρύνω prolatum reprehẽdit Socrates.* *O* Φάττον.] *Palumbẽ, pro περιστερόν. Lucilius, teste Nonio, genere masculino dixit:*—macrosq; palumbes. *P* Φακὸν comedisse.] *φακοῦ variæ sunt significationes. Nam legumen & lentem significat. Item lentem palustrem, siue muscum lenticulæ similem, qui in aqua stagnante reperitur.* Algam *Latini vocant. Rursus maculam in corpore, quæ lentigo dici solet. Est etiam vasis vnguentariæ genus, de quo in Biblijs sacris. Apud Iustinum Martyrem pro aheno aut vase in quo mortui cineres conduntur, legitur, vbi de Sibyllæ busto legitur. Alia item quædam significat apud Dioscor. lib. 2. cap. 71. et lib. 4. cap. 88. 1. Reg. 10. item 1. Reg. 26.* *Q* Ianua tibi aperta.] *Metaphora. Sic Plinius Suetonio Tranquillo: atq; adeò illa actio mihi aures hominũ, illa ianuam famæ patefecit. Indicauit hoc adagium Plutarch. in Sympos. dec. 2. Imprudens Firme, mundum pro Ianua prouerbiali, in teipsum aperuisti.* *R* Quæ inter nos ipsos prosequuti sumus.] κατὰ σφὰς αὐτὸς διήλθομεν λόγους. i. *verba inter nos referimus. Lucianus hanc locutionem carpit.* *S* Nullus deorũ liberauerit ab ignorãtia.] *Quòd vehementer esset obscurum, & intellectu perdifficile, id negabant antiqui vel ab Apolline posse intelligi. Athenæus libro Dipnosoph. 3. Quid autem sibi velit hæc epistola, arbitror equidem nec ipsum Apollinem intelligere. Adducit inibi senarium ex Antiphane:* ταυτὶ δ' ὅτ' ἐστὶν οὐδ' ἂν ἀπόλλων μάθοι. *Nec Apollo, quid sibi hæc velint, intelligat. At Lucianus qui de industria loquitur obscuriùs, & αἰνιγματικῶς: Apollinem excipit, qui obliquè & obscurè dicta, quæque perdifficile percipi à Solœcista imperito possent, interpretari queat & abdita reserare. Martialis libro 10. ita iocatur in Sextum, obscuritatis affectatorem:*

Non lectore tuis opus est, sed Apolline libris,
Iudice te maior Cinna Marone fuit.

T Vaticinatur omnibus interrogantibus.] *Id est, omnibus reddit oracula. De vate cum datiuo,* μαντεύεται θεὸς τοῖς ἐρωτῶσι. *Hanc locutionem carpit Lucianus.* *V* Plato in Symposio.] *De hoc Platonis loco vide Erasmum nostrum in adagio: Boni ad bonorum conuiuia vltrò accedunt.* *X* Κατα-

δουλοῦσθαι

δηλῶσαι.] *In seruitutem redigere & redigi.* τὸ καταδηλῶσθαι μὲν ἑτέρῳ, τὸ καταδηλοῦν δ' ἑαυτῷ γίνεται. *Lucianus hanc differentiam ponit.* ϒ Etiam alia multa licet alicui discere.] *Persuasio sapientiæ profectus impedimẽtum. Quintil. lib. 1. Institut. orator. cap. 2. Quales præceptores ac pædagogi esse debeant: Vt pædagogi, inquit, aut sint eruditi planè, aut se non esse eruditos, sciant velim. Nihil enim peius est ijs, qui paululùm aliquid vltra primas literas progressi, falsam sibi scientiæ persuasionem induerunt,* &c.

IACOBI MICYLLI SCHOLIA.

GRAVE istud cõmisi.] *Fortasse è quia dixit* ἀρτισολοικιῶ. *i. modò vel paulò antè solœcissare gestio: nam Gaza id adverbium cũ præterito confstrui dicit.* Solœcismus à me cõmiss. est.] *In eo, vt videtur, quod dixit,* ἃ μὲν & ἃ δ', *pro* τὰ μὲν & τὰ δ'. *alia quidem, alia verò.* Quando iam tres.] *Tertium, cùm dicit,* ὄφελον δ' ὠφέλη. *i. vtinam possis: quoniam* ὄφελον, *vt cætera optandi, cũ optatiuo poni postulat.* Quadrisc. cõmis.] *Suprà ter, quartò aũt in verbo recèns natos, opinor quod Græcè* ἀρτηλυθέως *dixit, pro* ἀρτηλυθότος. Præmium confeciſſe.] *nam certamen confeciſſe dicere debuerat, hoc est, in masculino genere* ἆθλον, *non in neutro.* Quod modò dictum est.] *videlicet, si modò volueris. id eũ Græcè dixit* ἅπερ ἠθέλησας, *præterito tempore, cum præsenti vel futuro potiùs debuerat.* Atve rò latuerunt.] *Quoniam vox* λαγὼ *& singularis numeri & dualis est, & item pluralis, si subdas* ἰῶτα. Deest eũ distrib. vox πνά.] *Quod dicendum videlicet erat,* λαγὼ πνα μεθῆκα. Aut si nunc nõ cog. solœc.] *Vel quia dixit* ὅταν τὴν παιδίων ὀχύν, *quasi in intellectu ibi peccatũ sit. vel quia* τὰς πτέρνας θηλαζόντων. *i. nutrices sugentiũ pro* πτέρνια *dixit.* Hic solœcis. fefellit te.] *In eo opinor cùm dixit* ὠξαίνουσα παιδία, *actiuo pro passiuo vsus.* Qui interrog.] πῶινα ἔξεισι, &c. *Exempla quæ sequuntur, Græcè omnia posui, vt quisque per se videat ac iudicet, in quo vitium orationis siue solœciß. sit. Sunt eũ huiusmodi quædam, vt nõ cuiuis statim appareat quid vbiq; ambiguum, aut immutatum, aut plùs minùsve dictum sit: quale*

statim

statim à principio, hoc est, quod reprehendit eum qui dixerat, πηνίκα ἔξεισι, *& infrà* πρόσεισιν μείραξ ὁ ὑμὸς φίλος, *& alia quędam.* Alio aũt λέοντ.] *videtur nonnihil deesse.* λῆμμα πάρεστιν αὐτῷ. *voluerat* λῆμα *dicere, quod prudẽtiam vel* φρόνημα *notat.* τῶν φίλων κορυφαιότατος.] *Alludens eò ꝙ superlatiuum à* κορυφαῖος *fecerat.* Et quísnam est, *&c.*] *Altero absolutè dicente, altero actiuè accipiẽte, subiecit* ἐκ τῆς ἐπιπολῆς, ἐκ τῆς πιθάκνης, *quasi dicat vno itidem vt altero vtendum esse.* συνετάξατό μοι.] *Ad ambiguitatem respiciens videlicet.* Mirum si tu, *&c.*] *Quasi non satis proprium fuerit.* ἐμίχθη αὐτῇ.] *Quasi hoc verbum de viris tantùm, & non de mulieribus vsurpãdum fuerit.* βασανίζεσθαι.] *ꝙ verbo impropriè vsus esset, vt suprà quoque, & mox infrà.* προκόπτει vero.] *quasi quod non satis Atticum foret.* Dicis ὁ δεῖνα, *&c.*] *quoniam Atticè in secunda persona intelligatur.* στοχάζομαι αὐτοῦ.] *Nam* στοχάζεσθαι *scopum petere significat, & aliàs etiam obseruare & colere.* περίστερον autem quodam, *&c.*] *nam illi fœminina quædam masculino genere proferunt, vt* ὁ θεός. φακὸν comedisse.] *Eadem ratione vt suprà, pro* φακήν. Quod dixi ἀνέῳγεν.] ἀνέῳγεν *verbo medio dixit pro passiuo.* i. *aperta est.* κατὰ σφᾶς αὐτούς.] σφᾶς *tertiæ personæ pro prima ponitur.* Vaticinatur em̃, *&c.*] μαντεύεται, *quod de consulentibus, nõ de respondente dicendum fuerat.* Si ergo καθεὶς latet.] *Videntur vel abesse quædam, vel hæc ipsa corrupta esse, id quod infrà apparet. Significat autem* καθεὶς, *vt hîc ponitur, idem quod demittens, vel descẽdens.* Ac primùm hoc ipsum ἄττα absq; aspiratione.] *interdum enim & aspirari solet, vt cùm interrogatiuum est, vt* πῶς καὶ ἄττα διελέχθη. i. *quomodo & quæ nam dixit?* Plato in Symp.] *Locus est statim à principio, vbi Homerus ait,* ὑβρίσαι εἰς τὴν παροιμίαν, *quòd deteriorem finxerit ad conuiuium melioris inuocatum venire: cùm prouerbium sonet, bonos ad bonorum conuiuia vltrò venire.* κατέσθητι.] *Et hinc est quod suprà notaui, quędam vel abesse, vel corrupta esse videri.*

TERTII TOMI FINIS.

TOMI TERTII
OPERVM LVCIANI
INDEX.

A

ABROEA mulier 342
Acarnã qualis in vita 70
Accidens quid 120
Achantus ex Philaridis hostium numero seruatus 235
Achilles podagricus 715. post eius obitum apud Troianos præstãtissimi qui 75
Adonis 750. in eius memoriam quæ sacra ibid. & 751
Ægyptius rex simias instituens 172
Ægyptij diuinandi rationem ab Æthiopibus imperfectam acceperunt 255. eorũ sacra 93.94 256. itẽ dij, & cur ita pinganꝫtur 94
Ægyptios primos deorũ notitiam habuisse 649
Æneas Veneris filius quomodo intelligendus 262.270
Æschines parasiticam exercuit 507.508
Æsculapius deus ascriptitius 435
ex Æsculapio genus mortalium 693.694
Æthiopes 267. 276. felices 82. cæteros mortales sapientia cur præcellant 254. inuẽtores Astrologię ibid.
Ætion Proxenidis gener 216
Ætna 677.678
Ætolica mala 81
Agalia Hirei mater 62
Agamemnon somnio delusus 475

Agere

Agere aliud, aliud docere, absurdum est 170
Aiax seipsum interfecit 73. qualiter Vlyssem oderit ibid. furoris causa 75
Alcmena Herculis mater 50
Aleam iactare 319
Alecto podagram educauit 672. Infernalis furia 677
Alexander Philippine an Iouis filius 37.38. cur se Iouis filium appellari passus, quos istem, & quomodo superauerit 38.39.41. 47. inde eius nuptię in Italia depictę 2.16. adorari se passus 41. montem ad sui imaginem formari noluit 312. quid in eo laudabile 40. se hominem esse quando agnouerit 46
Alexandri & Philippi comparatio 42
Amicitia, parasiticæ principium 500
Ammonis oraculum 269
Amor quid 5. dijs & hominibus imperat ibid.
Amphion 303. cantus dulcedine saxa permouet 289
Amymone virgo 25. à Neptuno amata 27
Amniones durus pater 25. illius forma ibid.
Anaxarchi ad Alexandrū impia vox 546. 547
Anaxicles Glauciæ parens 571. incantamentis ab inferis reuocatus ibid.
Anaximenes 215
Animæ morborum, an alicubi appareāt 590. 591, &c.
Animus nō lingua examinari debet 207
Animi absoluti imago 288
ἀνυπεμία vox antiqua 654
Antigonus medic. 561

ἀντιλαμβάνομαι pro intelligo 832
ἀνθοκράτης barbarum esse 647
Anubis deus 420
Annus ex Sole mensuram habet 256. eius principium Romanis sacrum 632.633
Aornus petra 47
Apis apud Ægyptios deus 94.99.268.751
Apophras quid 636. tanquam barbarũ derisum 634. item Athenienſibus familiare 636
Apophrades dies vnde dicti 636
ἀφισᾶν & ἀφισάνειν 832
Apollo medicus 19. Dianæ frater ibid. Chryſidis oratiõe pudefactus 83. exul 84. peſtem in Græcos iaculatur 83. ab Homero falsò diues prædicatus 421. eius delubrum 249. oracula 251. in vaticinando geſtus & modus 786.787. imago barbata 785. qua de cauſa ibid.
Aqua ab Ægyptijs culta 460
Arachne contẽpte Palladis pœnas luit 723
Araneæ podagræq; peregrinatio 675
Aræ deorum indicia 469
Areopagus 152.189
Arcades aſtrologiã reſpuunt 266
Archiloch⁹ qualis 625. ad maledicentem reſponſum 626.658
Argentarius 542
Argos aqua non abundat 28
Arignotus Pythagoricus celebris 589.590 qualiter dæmonẽ ex dono eubatidæ expulerit 592
Ariſtides Armodij paraſitus 522. eiuſdẽ opera Athenienſes tyrannide liberati ibid.
Ariſtippus paraſiticam exercuit 508

Aristoteles parasiticam non ignorauit 509
Arsaces ad inferos descendens 66. quomodo interēptus 67. pedibus incedens indignatur 66.68
Artemisia Mausoli vxor 59
Ars quid 485
Arte quod caret, possidenti inutile 488
Artes labore addiscuntur 496 fructū cultori tardè afferūt 497. cur expetantur ibid. instrumentis egent 499. duæ in Luciano contrariæ 155. cur discendæ 541
Arthritis & podagra vbi primò fiant 677
Ascalaphus quomodo Martis filius intelligendus 262
Asij flos podagricum iuuat 695 703
Asinus quid 127. ad lyram, prouerbium 632
Asini syluestris pars hospiti dono data 384
Aspasia Milesia 294. 303
Aspides serpentes 568
Assentator hyperbolis vtitur 329. à laudatore qd differat 327. 337. item à scurra 337
Astarte in Phœnicia templum 749
Astrologia 253. vbi inuenta 254. vetustissimum doctrinæ genus 253. ab Ægyptijs exculta 255
Assyrij doctrinam de dijs vt acceperint 749
Attes, ritus quib Rhea coleret tradidit 760. à Rhea castratus ib.
Ate dea noxę 696 709. Homerica 297
Atheniēses fabis magistratus eligunt 184
Atimarchus cognomē 651
ἀθλωτῶ pro ἀθλωῶν barbarè 647
Atho mons ingēs 312
Atis aureus deus 420
Atreus quo pacto rex creatus 259

Augusto, ineptè gratiæ aguntur 207
Aurum & æs sapientibus charum 139
Autolychus Mercurij filius 262. fur. 263.

B

BAbylonij astrologi 257. de Babylonio incantatore 567
Bacchus de Priapo ridicula commemorat 19. 20 in ductando exercitu duo comites 614. eorum habitus, & ornatus 614. 615. prælianti acies vt instructa 616. 617. exercitus signum siue tessera 618. 619. eiusdē aduersus Indos bellantis exercitus, quomodo instructus 613
Baculus tertij pedis vicem gerens 683
Barbā sub tonsore vellere 731. viri cultum fuisse æstimatam 816
Βάραν 832. 844
Βασανίζωθαι 831
Bellerophon quomodo in cœlum ascenderit 260
Bellerophontes podagrā pertulit 715. 720
Bello quæ nam ætas apta 547
Bendis dea 420
Bestiæ cui morsus nocentiss. 337
Blepsias fœnerator ad inferos descendens 69. pecuniam cui custodiat 70. quo genere mortis obierit 69
Bos à Memphitis cultus 460
Bona triplicia 126
Bonorum fortunę paruus fructus 203
Bonos ad bonorū conuiuia vltrò venire, prouerb. 846
Βράδιον 832. 844 (647
Βρωμόλογος barbara vox
Brassicani in parasiticā Epigramma 538
Brassicæ folia podagrę medentur 694. 702
Bubalus 626
Bulbi podagrę medentur 694. 700.

C

CÆlij de aranea & podagra fabula 675
Calchas multa prædixit 664
Callias mollis 467
Calliſthenes leoni obiectus euadit 46
Calydoniorum calamitates vnde 81
Camarinam immotam relinquere 656.660
Canis deus 116
Canis quomodo laudandus 324 (172
Canes vt ſint affecti
Capilli ante cõtractum connubium, tonſi ac ſacrati 798
Caſsiopea laudis cupida 311
Caſtor & Pollux cur ſalutares 26. inter ſe immortalitatem diuiſerunt 23. à Polluce quomodo diſcernendus 22.25 eorundẽ ſimilitudo 23
χαίρειν vox antiqua 195
Caucaſus mons 87
Cecrops 636
χειροβλιμάζη inuſitatum eſſe 647
Cepe à Peluſijs cultum 460.477
Cerberi morſus 719
Cercyõ maleficus 435
Certaminum præfecti vt flagellent 169
Charopes Nirei parẽs 62
Charybdis 652
Chyronis pedes 817
Chius 628
Clearchus 39.44
χάσκω verbum 832
Chryſis ſacerdos 83. Apollini beneficium exprobrat ibid.
Chryſis à Glaucia adamata 570. ad amorem mutuum incantamentis coacta 572
Chryſippus, quod venditur, an doleat 119. quanti emptus 125. à diſcentibus cuius gratia mercedem accipiat 124. eius item nomen quid ſignificet, doctrina, profeſsio 122. ſyllogiſmus

logiſmus ineuitabilis 124. quando floruerit 133
Cicada inſectum ſtreperum 626
Cimon 96
Cinædus apparens malum ſignum 641. q̃ ſceleratus ibid.
Cinædi deam Syriam per villas & agros circumferẽtes 380.381. phialã ſuffurati 386. capti & venditi ibid.
Ciuitatis præcipua loca 525. ea quibus pateant ibid.
Claudicatio in læſo pede accidens 120
Clauum clauo trudere 200.201.211.610
Clearchus 39
Cleodemus 562. ad inferos deductꝰ 586. quid ibi viderit ibid. eius colloquium cum Dinomacho de medendo pedibus 562
Clitus inter epulas ab Alexandro cur interfectus 39.45
Clotho parca 77.689
Clypeum abijcere quã habitum ſit probroſum 549
Cnidæ podagræ adhibitæ 694
Cœlum ſurſum aſpiciẽti quale 88. forinſecus ferreum ibid. mortalibus inacceſſum 89. eiuſdẽ partes 256
Cœlites inter ſe diſcordes 457. eorum dolores grauiſsimi 412
cogens peccare, peccati reus 78
cognitionis comparandæ quæ via compendioſiſsima 215
Coloſſus à Rhodijs qualis factꝰ 421.422
Columba propterea q; ſacra putatur, non tangitur 795.796. ab Aſſyrijs colitur 460
Columbam in ſacra ciuitate non comedunt 759
Combabus adoleſcens

766. sibi virilia mẽbra amputauit 768. cum Stratonice ad ædificandum Iunoni tẽplum in Sacram missus 766. illinc imperfecto opere reuocatus 771. vt liberatus à rege ibid. eius imago ænea 775
Comus 678.680
Conari absque cognitione quiduis 146
Concionem tria significare 472
Controuersiæ vt disceptandæ 144
Copia quid 805
Coracis opus 655
Corpus ornatu potiùs 285
Cothurno mali homines collati 640
Crates descendens ad inferos quos fuerit fortitus itineris comites 65.66.67
Cultus deorũ res stultæ 80.81
Cupido fratribus dissimilis 18.21
Cyclops 651.652
Cynœthus assentator 328
Cynici pera 180. frugaliũsne, an egentiùs viuant 805, &c. eorũ insignia 552. vita cur misera 807. 808. eadem quomodo frugalis probetur 809. eorundem vita & ornatus 817.818
Cyrus à quo nutritus 85.

D

DÆdalus ab astrologia haud alienus 260
Damænete Eucratis vxor 588. septima post mortem die eidem apparuit ibid.
Damascus 720
Damis Corinthius ad inferos descendens 69. quo pacto mortuus sit ibid. à filio iusta passus ibid. deos negat 451
Danaë Acrisij filia à patre vt tractata 33. cur coniecta in arcam à patre

patre ibid. miseriæ à Thetide deplorantur 32
Danaus dur⁹ pater 27
Daphne Apollinem fugit, & in laurum conuertitur 12
Dearum imagines non assequitur humana industria 331
in Delitijs viuere quá sit incommodũ 811. 812, &c.
Delphi cæteros vitæ sanctimonia antecellunt 223. in arduis cautibus habitát 247. eorum abundátia vnde 248
Delphis citra sementẽ & orationem, omnia proueniunt ibid.
Demetrius ob tussim laudatus 328
Democritus spectra & phantasmata negat 595. omnia ridet 112. venalis proclamatur ibid.
Demõstratio elencho melior 154
Demosthenes clypeo quid inscripserit 549. vt idem ei successerit ibid. de obiurgantibus, dictum 437
Deus etiam harmonia & numerus 103
Dei & conuiuium parantis cõparatio 809. 810, &c.
Deorum oracula subobscura 434. res in discrimen perductæ 413. alij alios excellunt 419. aliorum, aliæ, atque aliæ effigies 91. quis victus domi 89
Dercetus imago 758. eidem templũ à Semiramide sacratũ ibid.
Descendẽtibus ad Orcum non prodest retrorsum respicere 65. eorum gestus ibid.
Deucalion, quomodo solus ex diluuio seruatus 756
Diana apud Scythas colitur 19. quòd nõ ad cõuiuium vocata, ne-

que ad sacrificiũ adhibita esset, irata 81. ꝙ non esset ad epulas vocata ægrè fert 458
Dianæ aræ in Delphis 477. in Tauris ibid.
Dies ab Æthiopibus cultus 460
Dij quid 114. nunquam otiosi 453. sua bona vendunt mortalibus 82. Ioui assidentes quid agant 89. falli non possunt 224
Diluuium 656. in eius memoriam quæ fuerint instituta 757. 758. aquæ quomodo absumptæ 757
Dinomachus 562. 595
Diogenes ab Aristippo canis regius vocatur 546. venalis proclamatus 105. duobus emitur obolis 110. scientia & professio 107. quid doceat ib. eius mores 109. empti vsus, & eiusdem venalis gestus ibid. & 109. de assequenda gloria responsum 323. comites, in itinere ad inferos 69. fama apud viros egregios 59. in Lucianum oratio 160. imago & corpus vbi agat 51
Diomedes Venerem vulnerat 457 476
Dion Syracusius mercator 117
Dionysius Deus assciptitius 435
Dionysium templi in Sacra vrbe authorem esse 761
Diuersi partes diuersorum in liberis studiorum causa 19
à Diuersis hominibus diuersa sacrificia offeruntur 91
Diuitiæ & sanitas natura prima 122
Diues nisi alijs de suis communicet, pauper 533
Diuina prouidẽtia quibus argumẽtis ab Epicureis

cureis refellatur 431. 452
Docti quidam aliud dicũt, aliud ipsi faciunt
Domus vsus 806 (170
Donaria vt iudicanda 249
Doridis de conseruanda Danaë consilium 33.34.

E

EAdem naui esse 723
Ebulum 686
Echidnæ vicus 719
Egere, pluribus ne meliùs, an pauciorib. 815
ἔκτοτε 832.844
ἐκχαύειν 654
Electra, idem nouit, & non nouit 121
Elei 44
Elenchus vbi necessarius 514
Elephantes Indici 44
Ellebori radix podagrico vtilis 694.701
Embryonis formatio 127
ἐμίχθη αὐτῇ 830.843
Endymion à Luna adamatus 8.9. quàm pulcher ibid. lunæ rationem docet 261
Enipeus serò zelotypꝰ 36
Epicurus quibus cibis delectetur 118. quanti venditus ibid.
Epicuri diuinam prouidentiam cur negẽt 433. eorum curiositas 494
Equus leuis natura 328
Equitantis insanum equum, & iracundorũ hominum comparatio 820 821
Errati defensio difficilis 193
Erraticę stellę solę mouentur 255
Erechteus 636
ἐτώσιον 712.719
Eubatides 593
Eubatidæ domus, propter spectra quę illinc apparebát, inhabitabilis 592
Eadem vt talib. expurgata ibid.
Eucrates 559. ægrotus 561. pistillum incantatio-

tatione, vt fecerit haurire aquam 599. quæ monstra viderit 575. spectrum in sylua oblatum 581
Euripides vapulantib. imitandus 108. parasitum egit 509. eiusdem carmina 139 dictum 657.
Euriti natura 143
Europa Agenoris filia 750. 799 quando in Phœnicib. culta ibid.
Eurysthei famulus Hydram occidit 433. 434
ἐξεπιπολῆς 830
ἐξορμῶ 829
εὐπράττειν à Platone vt vsurpatum 197.

F

FAbarũ mirabilis natura 104. 131
Fœnus duplex 123. exercere cui competat ibid.
Fames quod cogit facere ignoscendũ 654
Farina fabarum podagricum iuuat 654
Fastuosi, qui potissimũ sint 297. eorum exitus 298
Fato quæ fiunt an peccata 77. 78. &c.
Feles à quibusdam culti 460
Finis vitę iuxta Homerum 490
Fons quidam apud Indos homines inebriat 620
Forum ab Anacharso, quomodo descriptũ 551. item ab alijs quibusdam 552.

G

GAlli alio modo, quã cæteri sepeliuntur 794
Ganymedes ascriptitius deus 435
Gentium de dijs variæ opiniones 416
Gerra 44
Glaucus, laudari se passus est 325. quomodo à poëtis laudatus 325. 326
Glaucias 570. eius ingeniũ, & amor ibid.

Gloria

Gloria dulcis res 75
Glorioſi dijs etiam infenſi 174
Gonagra 692
Gorybantes Euantis orgia, quibus in locis celebrent 678
Græcia fabuloſa 262
Græci à quibus aſtrologiâ didicerint 257
Gratia Vulcani vxor 11
Gregorius Patriarcha Conſtantinop. cl. prę-ſulum ſententia damnatur 661
Gubernatoris officiũ 467
Gypſus 694.703.

H

HEbe crurib⁹ formoſa 48. Herculis vxor 49
Hecate incantamentis exhibita 570.583
Hedera 685.687
Helenæ forma admiranda 299 (313
Helladonicarum curæ
Hephęſtio ὑγιαίνειν verbo vtitur 201
Heraclitus cur ploret 113. non poteſt vendi 114
Hercules an obierit mortem 48. deus aſcititius 435.447. triplex 50. partim apud inferos, partim apud ſuperos 48. idque quomodo 48.49
Herculis parentes 50. animus ex Ioue 51. ſententia contra Damin 447.448. ornatus 815. eius laudes 48.815
Hermaphroditus Veneris & Mercurij filius 12.13. eius forma 18.21
Heroas etiam paraſitos fuiſſe 518.519. &c.
Herodotus quo pacto innotuerit 214. paſſim notus 213.214. virtute excellęs 212. mendaciorum parẽs vocatur 607.608
Heſiodus quæ ſcripſerit 663. de futuris ſicut præmiſerat, nihil di-

xit

xit 664. eiusdem prędicta, de agricultura, nō esse vaticinia 669
iuxta Himeræum παλινῳδιᾶν συγγράφειν 319
Himeræus poëta 319
Hipparchus 339. Lucianū hospitio suscipit 340. 341. eius domus à latronibus spoliata 356. vxor in auem conuersa 351. vxor, maga 343
Hippias Herodotum imitatus 215
Hippocentaurus 51
Hippocratis imago ænea 580. 608. ea si prætermittuntur sua sacrificia vlciscitur 581
Hipponactes 626
hircus non ab Aegyptijs mactatur 256
Hirundo δύσγαμος 679
Homerus poëtarum pręstantissimus 455. Menelaū egregiè descripsit 281. in laudādo magna vsus libertate 332. eiusdem de cōgregādis dijs versus 417
Homo quid 114. ex duobus compositus 51
Homines multi, laudis auidi 292. 293. deorū effigies intuētes falluntur 91. deorum compellationes imitati 334
Hominum optimi 322
Hordeaceus panis podagræ medetur 694. 702
Hortulanus Lucij dominus, in militem incidit 389. erga eundē vt se gesserit ibid.
Hyacinthus ab Apolline amatus 12
Hyoscyamus podagræ medetur 694. 699
Hypata Thessaliæ vrbs 339
Hyperboreus quidam volans 569. eius varia incantamēta 570, &c.
Hyperborei 659.

I

IAlemo frigidior 647

Icarus

Icarus discendæ astrologiæ auidus nimis 260. eiusdem filia pudica 296
Ideæ Platonicæ 575. extra vniuersitatem 117
Idiotę philosophorum ineptias rident 171
ἴδιος pro ἴδιος 832.844
Ignis à Persis cultus 460
ἱκανὰ ἴχω τὰ παρῶα 828
Ilienses cùm sis, prouerb. 635.660
Illyrici 44
Imagines 272
Imaginis, visæ mulieris ornatus 274. 275. eius dotes 285
Immolantium ceremoniæ 92
Indigentia quid 805
Indi Baccho cur se nollent opponere 615. ijdem à Baccho in fugá conuersi 616.617
Inuidentiæ malum, qui effugiant 297
apud Inferos æqualitas 63
Interficere quomodo liceat 144
Io, Inachi filia, à Ioue amata 30. in Iuuencam commutata ibid. ventis præfecta 31. in Aegyptum paritura mittitur ibid.
Ion excellens Platonicus 561
Iupiter amori deditus 5. insidiosè petitus 456. omnis generis disciplinas venales proclamat 100.101. Io filiam Inachi amat 31. mendacij arguitur 41. in concionib⁹ magniloquus 424
Iouis imago 782. variæ vxores & liberi 85.86. eiusdem vires quousq; se extendant 438.448. item consiliú de remedio Ixionis amori adhibendo 6. sepulchrum apud Cretenses 90. ad deos cæteros oratio 426, &c. eum quæ-nã solicitent 412.413

Iphigenia 477
ἵπτασθαι 833
Iſmenodorus deſcendens ad inferos ſibi ſuccenſet, quomodo interfectus: Eleuſinē proficiſcens interficitur 66
Iſocratis de doctrina dictum 543
Iuno, à quo, & vbi educata 687. metuit ne Ixiō glorietur de mutuo amore 7. eius imago 782
Iuuenis, in neceſsitate ſenex 731
Iuniorū de aſtrologia ſententia 266
Ixion Iunonis amore captus 5. illius imagine falſus 6. quæ ſupra ipſum ſunt petit ibid. eius mores 3
de Ixionis amore ſigna 4. 98.

K

Καθέζεσθαι à καθίζειν an differat 839
καταδουλοῦν à καταδουλοῦσθαι differre ibid. & 845
Κίβδηλον quid 542
Κολλάμφακος 701.

L

LAc 706
Lactucarū folia, podagræ adhibita 694. 698
Lacertæ ad podagram vſurpatæ 695. 704
Ladas 711
Laërta Vlyſsis mater 74
Lampis ad inferos deſcendens 69
Lapillus columnaris in incantationibus vſurpatus 567
Lapidum vſus 141
Latona Euagoræ regis vxor 334
Laus quid 324. quatenus tolerabilis 306. præcipua quæ 296
Laude digni, qui 323
Laudator quomodo laudetur 327. ab aſſentatore differt ibid.
Laudāda res, cum quo conferenda 324
Legislatores rationi multùm tribuētes 232

λέ-

Λίνοχα 832
Lemnij Vulcanum fuscipiunt 87
Lentes, ad podagram mitigandam vsurpari 694.699
Leo ceruo velocior 563
Λίοντας 829
Λιοβιάσαν 652
Libanus mons 752. Veneris templũ 753
Λήμμα πάρεστιν αὐτῷ 829
Lingua suum dominũ accusans 648. officiũ 649
de Loco quodam apud Indos sacro, & celebri 619
Lucianus cõmunis hostis philosophorum 137. carmina connectens 139. quam noluerit artẽ 145.155. in salutando lapsus 194. eiꝰ erroris causę 194. 195. quos conuitijs insectatus 140.151. morti destinatus 140. eius in philosophos benefacta 142. ad Pal ladem oratio 156. ꝓ suo libello defensio 321
Luciano varia mortis genera excogitantur 138. idq; cuius causa 140 (354
Lucius in asinum 353.
Lucius asinꝰ à latronib. deductus 336, &c. ex eorũ manu fugit 365. dominũ prodit 390. idem alteri venditus, & vt ab eo tractatus 391, &c idem ob insuetum cibũ derisus 392. pistori venditus 387. rursusq; hortulano 388. amori indulgens 397. 398. humaná formá resumit 401. eius genus 402 in Lucium nouum supplicij genus excogitatum 368.369
Luna à Phrygibus culta 460. Endymionis forma capitur 8. alia, atq; alia specie apparens 255. imago ei cur nõ exhibeat 784

Lycambos 626
Lunæ curſum quis primò obſeruauerit 10
Lunæ non eſt lumen proprium 268
Lycurgus reipub. adminiſtrationem è cœlo temperabat 266. 270
Lydi Comon celebrát 678
Lypaês orator 640
Lyſimachus 45.46.

M

MAcarius vnam in Chriſto naturam aſſerens, dánatur 661
Machlæi Indiæ populi 619
apud Machlæos Indiæ populos lucus ſacer & celebris 619
Magi quondam ex regia ſtirpe proceres 405.406 607)
Magicæ inuentor quis
Mala, audire tátum tolerabile 383
Malum punicum 700
Manes bibere nequeũt 53.54 677
Marrubiũ podagræ adhiberi 694 698
Marſyas 722.725
Mauſolus cur inſolens 57. forma Diogeni ſimilis, quibus imperauerit ibid. eiuſdẽ monumẽtum in Halicarnaſſo 57. 58. à quibus conditum 59
Mauſolo monumẽtum quid afferat commoditatis ibid.
Medi 44
Medici cognita morbi cauſa tutiùs medentur 733
Medicina ars ſordida ab Hippoc. vocatur 706
Medullæ vtilitas 705. 706
Meduſa 272. inſpicientibus quid faciat 273
Megæra podagræ mater 672 677
Melápygus homo 657
Μελετήσει ὁ δείνα 831
Memnon 596
Menádri Elẽchus 628
Menippus de Nirei Ther-

Therſitæq; forma iudex 61
Menſes ex luna metiuntur 256
Mentiri quandoq; laudabile 555
Mercator in lapidem quomodo 124.125
Mercurius deos ad cõſilium conuocat 416 eorũ preco 417. poëticæ ignarus ibid. Pana propter formã hircinã deridet 14. eundem agnoſcit 15
Mercurij ob pulchritudinẽ elatus animus, parentes 15 (691
Merula loquax 690.
Midas 566. eius digit⁹ morſus 567. idem incantamentis ſanatus ibid.
Μιχθᾶσα 830
Midias mollis 467
Minerua ingenioſa 300. ex Iouis cerebro nata 86
Minos iudex apud inferos 76. de Minois filio vaticinium 669
Miſtho Sybarita 628
Mithres, ex auro ſolido 420
Mneſitheus pro liberata naue, non ſacrificat, pro dignitate 427
Modeſtia philoſophiæ comes 152
Modicum collatione non creſcit 315. cum maiori collatum, de eius magnitudine detrahit ibid.
Momi ad deos oratio 432
Monarcha 253
Mori potiùs, quàm innocentes interficere 234
Morſi à canib. rabidis aquam horrent 54. 603
Mulier impudica, Aegyptijs templis ſimilis 286
Mulieri, quis ornatus conueniat 286
de Muliere ambita reſponſum 653
de Muliere, Lucij aſini amore capta 397

Mulieribus in ſacris Adonidis nolentibus capillos tondere quæ mulcta 751
Munerum offerendorum facultas nemini intercluſa 251
Mures araneos ad podagram vſurpari 695
Muſica primùm iuuenibus antiquitùs tradita 539
Muſtelæ dens pro medicamine vſurpatus 562. eæ coctæ podagræ medentur 695.

N

NAſo trahere 5
Nauis à gubernatore dependet 464
Neptunus Enipeo amorē præripit, idcirco culpat 36. ſub vndis agit 438. à Lyſippo æneus factus 420
Nereus Venerem educauit 687
Neuroſpaſta 801
Neſsi ſanguis 719. 721.
Neſtor 517. paraſitus 519
Neuroſpaſta homunculi 762
Nicias dux 197 (725
Niobe luctu fœta 722.
Nireus formoſiſsimus Græcorum. eius parentes. forma ſub terris quid ab alijs differat. ab Homer. celebrata 61. 62
Νῶι τῦτο δοκεῖ 830. 843
Numen humanis obſequijs non eget 81
Numerꝰ quaternarius

O (104.

OCypꝰ 726. 729, &c.
Odio digni plurimi 156
Oedippus dux Thebanus 715. podagram pertulit ibid.
ὀλιγάκις μεθύσκει 829
Oeneus Dianam ſacrificij non adhibet 81
Ollæ tinnitu, homo oratione cognoſcitur 541
Olympia Herodoto commoda 214
Ophion primus Palladē produxit 688. 689

Orpheus

Orpheus muſicꝰ 289. 303
Orœtes ad inferos deſcẽdens 66. pedibus debilis 68. à Mercurio adiuuatur ibid.
Oratio mulieri conueniens 288
Orodœcides 626
Orpheus aſtrologiam quo pacto docuerit 257. eius parẽtes ibi.
Orpheo locus in cœlo deſignatus 258
Oſiris 751. 800. à Biblijs cur cultus 752
Oſculari viperam, meliùs quàm malum hominem 646. idq; cur nam ibid.

P

PAean deorum medicus 693. 697
Pædagogi quales eſſe debeant 845
Pæones 44
Παιπάλημα 657
Palæſtra hominum cõtrix 345. cum Luciano concubans 346. Hipparchi ancilla 341. 407
Pallas ex Iouis cerebro nata 687. 689. à quo primò producta, & quando ibid.
Pallium in Cynicorum inſignibus 552 (413
Pallor cuius rei ſignum
Pancrates in arte magica excellens, quæ miracula arte magica exercuerit 597
Pan Mercurij filius, amator 14. eius ditio, exercitia 16. amicæ 17. forma 14. cur talis 15. deus Arcadiæ 18
Pani fons in India ſacer 620
Pánus lacerꝰ 642. 660
Pantheæ mulieris oratio 304. 305
Papauer podag. medetur 694. 699
Paraſitica ars 480. 481. artes alias in quo excellat 486. 469. an inter artes numeranda 484. 485. an honeſta & vtilis 533
Paraſiticæ, ſicut aliarũ

artium, nullus professor 499. eiusdem definitio 486. finis 488.489. eius nomen quomodo apud veteres audierit 537. principiũ generosũ 500. 501. descriptio 538
παρασιτικὸς etymon 535
Parasitus sua arte gaudet 483
Parasiti felicitas 501. nomen apud veteres honorificum 537
Parasiti sæpe feriantur 498. detymones dicti 492. bestijs cur formidolosi 526. eorum vita 526.527, &c. bello apti 512.523
Parasitandi eadem vbique ratio 505.506
Parcæ omnia decernũt 438.448.474. cur sic dictæ 474
Parembole 732. quid sit 741
Parrhisiades seu Lucianus qualis extiterit 161. quos conuicijs insectetur 173. auro ac placenta hamũ inescat 183. quos pisces capiat 185. crimine soluitur 175. eius liber blasphemijs refertus 162. oratio pro seipso 164. in aduersarios actio pmittitur 176
Pasiphaë tauro cur copulata dicatur 261
Pastinaca podagræ vtilis 694.699
Patroclꝰ parasitꝰ 519. eiusdem laudes & obitus 520
Patrocli morientis vox 521. eius dictum, quo parasitus affirmatur ibidem.
Pedum officium 806
Peliæ opinio 307
Pelichus 577. eius statuæ mirabiles actiones 576.577, &c.
Penelope Panos mater 15. eius parẽtes ibid.
Penthele pagus Atticus 473
Peplion agreste 694
Pera in Cynicorum insigni-

ſignibus 552
Perilaus artifex ingenioſus 236. bouē fabricatus 237. eo ſupplicij genere quod excogitauerat, affectus 237. 238
Peripateticus quanti vendatur, & qualis 126. duplex ibid.
à Peripatetico quid diſcendum 126
Περιέστην αὐτὸν 830
Περιστερὸν maſculino genere 833 (5
Perithoꝰ Iouis ſpurius
Perſica folia podagræ medentur 694
Πέταμαι antiquum verbum 654
Petroſelinon 698
Phaëthon Solis filius falsò creditur 261
Phaëthontis ſorores in populos cōuerſæ 262
de Phaëthonte fabula falſa ibid. & 270
Φακὸν varia ſignificat 833. 844
Phalaris vt imperium obtinuerit 224. vt adminiſtrârit 226. ſatellib munitus 230. crudelitatis accuſatus ibid. à Delphis conſilium petit 229. cur illis æneum bouem miſerit 239. eius genus 224. de ſe ab inſidijs tuendo conſiliū ibid. cuius opera ei detectæ inſidiæ 228. contra eum ciues concitati 227. de eo falſa crudelitatis ſuſpicio 223
Phalli, ſiue priapi Iunoni ſacrati 761. 801. in eorum vnum quotannis bis aſcendit 778. qua de cauſa ibid.
Pharmaca varia à medicis podagræ fruſtra adhiberi 694
Phidias Iouis imaginē vt retractauerit 317
Philemon 211 (679
Philomela Ityn genuit
Philippidis mors 196
Philippus Alexandri perſuaſionem increpat 38. quomodo à

Demosthene depingatur 44
Philosophia vnde cognoscatur 149. in iudicem electa 145. sola verax 151. mansueta & mitis 159. propter flagitiosos philosophos malè audit 168. scommatibus splẽdidior 150. à Luciano cõuitijs lacessita 140. par pari referens 150
Philosophiæ causę disceptandæ commissæ 151. habitatio 147. ad eam accedere an sit opus 149. eius falsi amatores 166. eius hypocritæ vnde dignoscendi 181. 182
de Philosophia diuersę sententiæ 503
Philosophicæ sapiẽtiæ finis 128. 129
Phryges Atti clamorẽ faciunt 678
Phryni serpentes 568
Philosophus quãti emptꝰ 129. cur nihil sciat 128
Philosophi & parasiti comparatio, quoad corpus attinet 512
Philosophi stateræ ad quid ibid.
Philosophi affectibus multis subiacent 530
Philosophi sæpe parasiti 506. ijdem auari 527. ingrati 141. iracundi ibid. in venaliciũ deducti 164. ipsíne, an parasiti felicioris fato absumãtur 532
Philosophorum prata 142. de dignitate contentio 179
Philosophos non esse bello aptos 513. 515. 524 (664
Phinea multa p̃dixisse
Phineus 671
Pietas, fons virtutũ 337
ad πλούτικα ἴξασι quomodo respondendũ 828
Pisces muti 187. in sacra ciuitate sacri 795
Φοινικίζαν 652
Phrixus aureo ariete p aẽrem vectus 260
Plantaginem podagræ adhi-

adhiberi 694.698
Plato 190. Diogenem instruit, vt rectè accusationē instituat 158. etiam parasitus fuit 409. eius de inuitantibus conuiuas dictū 487. eius laus 157. eiusdē cur nati simus aliud 539
Plesthenes podagricus πολὺ ἀμὴ 832 (715
Pluto inferorum rex 586. largus 688.689. podagram aluit ibid.
Podagra 672.674. tarda appellatur 711. ex qete & crapula quomodo curāda 744. eius parētes & patria ibid. quę torměta afferat 673. quib. se facilē præbeat, & quib. non 669. huius principiū 737. eius vim an vllū pharmacū cōpescat 717. vires vbi primū apparuerint 688. etymologia 674. 696. 709.745. sacra quæ 689. quod tempus dicatum 696.697 incurabilis à quibusdam habetur 678
Podagrę mederi vt conent medici 693.706
Podagricus 683
Podagrici dolores quādo potissimùm moueantur 691
Podagricos quid consoletur 723
Pœnis infligendis nemo gaudet 233
Poëtæ & pictores liberi 323.337
Poëtis veritas non est curæ 456
Poëtarū materia adulandi 309
Pollux in facie vulneratus 22.25. quomodo à Castore internoscatur 25
Polyidus 664
Polygnotus pictor 280
Polyphemus 651
Populi diuersi, diuersos deos colunt 90
Potamogeitō 694.698
Priamus podagricus fuit 715.719.720

Proborum apud inferos habitationes 77
Prodicus Cius 215
Prometheus cruci à Ioue affigitur 87
Προκόπτειν τοῖς μαθήμασιν
Progne 681 (831
Proteſilaus dux Theſſalorum 716. 720. podagricus ibid.
Proxenides certaminũ iudex 216 (844
Ψευδάλλικον ῥῆμα 832.
Pſyllion podagrico vtile 694.700
Ptolemęi ordo epiſtolæ inuerſus 202
Ptolemæus, cur Soter dictus 46
Pulchritudo abſoluta quæ 285
Punici pomi cortex podagricũ iuuat 694.700
Purpura piſcis 813. eo tinguntur panni ibid. & 814
Pyra feſtum 792. quo tẽpore, & quibus ceremonijs peragatur 792.793, &c.
Pyrrhias 585
Pyrrhus poſt Alexandrum ſecundas tenet 202. quid potiſs. precaretur ibid.
Pythagoras Phalarim inuiſit 235. ab Eleuſinis ſacris cur prohibitus 630. quid poſt quinquennij ſilentiũ doceat 102. 103. venalis puocatur 101. quid ſciat ibid. vbi inſtitutꝰ, eius cõmone faciendi modus 102. decẽ drachmis emitur 105. vnde voluerit exordiũ ſumi 197. eius iuſiurandũ 103. cibus 104
Pythagoram animatis victitaſſe probatur 132
Pythiꝰ Lydo ambiguè reſpondit 461. eius de miſſo dono ſententia 245
Pytiocamptes maleficus 435.

R

RAnæ coctæ ad podagrá vſurpatæ 695. 704

Res humanę calamitosæ 113
Res sumptuosæ diuitibus indigent 112
Reipublicę administrãdę grauis ꝓuincia 227
rerum magna perturbatio 433.452
Rhea dea 759. 801. templum eius ab Atto extructum ibid. pueros adamat 87
Rhetoricæ cum parasitica collatio 503. de eadem diuersæ sententiæ 503.504, &c.
Rhetores bello non aptos 513. varijs affectib. subiacent 530. 531, &c. degrauantur varijs 165 (647
ῥησιμετρεῖν barbarũ esse
Risus Sardonius 473
Rex cur Græcè ἄναξ nuncupetur 547
Rhoxane virgo depicta 216
Rhododaphne cognomen 650
Rubetæ podagræ medentur 695.704.

S

SAcra Syriæ ciuitas 748. vnde nomen hoc sit sortita ibid.
Sacræ ciuitatis templũ religiosissimum 754. ex varijs gentibus illuc diuitię allatę ibid. de eo variæ sententię 755.756, &c.
Sacrense templũ quale, aut quomodo formatum 780. 781 eius sacerdotes & sacrificia 789.790. eius templi authores 762.763. in eo ædificando quantũ temporis consumptum 769. eius situs 777
Sacrifici in sacris Cyclopi similes 92
Salmoneus suæ temeritatis pœnas luit 722
Saluere verbo nullum tempus præfinitum 169. huius verbi duplex significatio 195. eius vsus ibid.
Salutis cura meritò prima 204

Sapientem fœnus exercere an liceat 123
Sapientes quibꝰ signis dignoscendi 182
Sapientiæ falsi amatores vt erga amicos affecti 172
Sappho à Socrate laudata 295
Sardanapalus mollis 467.478
Sardanapali epitaphiũ 478
Saturnus cur vinculis alligatus dicatur 263
Satyris locus sacer apud Indos 620
Scepticus philosophus 134
Sciron maleficus 435
Scurra pro assentatore à Luciano accipitur 337
Scythæ homines Dianæ mactant 45.93
Seculum quid 114
Seleuci de diademate dictum 547
Semiramis 696.697. 784.800.801
Semiramidis simulachrum cur dextra eadem Iunonis demonstret 788
Senes etiá à morte abhorrent 71
Senem à decoro deflectere an tolerádũ 194
de Sene misero, qui etiã inuitus moritᷣ 71
Sepis nomen ob barbę spinositatem attribui 650
Serpentes incantamentis ex regione quadã coacti 568
Seruus qualis esse debeat 388
Seruis res dominorum cognitæ 344
de Seruo quodam Lybico, sacrilego, & eiusdem pœna 579
Sileni fons 620. huic locus in India sacer 620
Simia manè apparens malum omen 640
Simiã sub leonina pelle fouere 560.608
Simonides 626
σίτησις quid 535

σῖτον quid ibid.
Sitis in Tantalo supplicij genus 54
Sisyphus 672
Socrates solus ex philosophis in bellum egressus 516. irrisus 162. qualis amator puerorum ibid. proclamat̃ venalis 115. quanti venditus ibid. eius dogmata 116. doctrinę summa 107. genus 828. is, quos in sermone peccãtes arguerit ibid.
στοχάζομαι ἄττου 831
Sol geminus, prouerb. 642
Solis cur non exhibenda imago 784.785
solœcissantẽ deprehendere cuius sit 825
Sontes an iure puniantur 78
Sophista quidam Apophradis vocabulum deridet 634. is ob id obiurgatus ibid.
Sostratus prędo 76. ei⁹ nequitiæ conuictus, peccatorũ causam in fatum transfert 77
Spadones manè apparentes, malum omen 640
σφενδικίζειν inusitatum 647
Stellarum erraticarum aliæ mares, alię fœminæ 259
Stellis nomina non sorte indita 254
Stratonice regina Assyriorum 762. à priuigno adamata, & vt illi cesserit ibid. Cõbabũ adamauit 769. Cõbabo cõmissa 766. eiusdem somniũ de extruẽdo Iunoni templo 765. factum ridiculum 309
Stultitiæ finis 657
Sues à Gallis non sacrificijs adhibentur 795
Syllogismus minister publicus 176
συμπατριώτης ἐστί μοι 829. 843.
συνετάξατό μοι 830.843

συνεκείνετο αὐτῷ ibid.
Syria 799
Syrus rei magicæ peritus 574.

T

TAntalus ſitiens 53. 677. is quo potu egeat 54
Taurus ab Ægyptijs cultus 256. æneus nouũ ſupplicij genus 237. æneus triũ maximarum rerum monumentum 244. is Apollini dicatus 239
Taurum ab Apollinis tẽplo arceri turpe 246
de Tauro non reſpuendo oratio 243
θάτερον τῶν πενήθων, non benè dictum 654
Tegumenti vſus 806
τετνήξει 831
Telephus multa prædixit 664
Templa Ægyptia 749
Terra in communi à natura conſtituta 807
Thamyris 142
Thebani 45
Thebæ duplices, prouerbium 642
de Theopompo dictũ ſophiſtæ 653
Theſeus Herculis diſcipulus 816. eius veſtitus ibid.
Theſſalia 339.405
Thetis Iunonem educauit 687
Thraces 44
Thus podagricum iuuat 694
Thuris ſuffitus cerebro vtilis 697
Thyeſtes 85. aſtrologus 259
Timocles deorum partes tuetur 451
Timoclis Stoici contra Damin diſputatio 429.441. eadem reſtaurata 451. loquela qualis 441
Timocrates 235
Tiſias 655
Tormenta, podagricæ veſaniæ principes 717
Tragicus mimus 167
Trapezita & nummularius idem ſignificant

cant 542
τροπομάσθητας barbara vox 647
Trœzeniorum de contrahendis matrimonijs lex 798
Troiæ conditores 95
τρῆον μηνοῖν antiquum 654
Tychiades 481
Tyranno cur infesti homines 231
Tyranni Græcorum sapientes 233
Tyrannorum res vt fabula de Hydra 233. Græciæ orationes in templis 232.

V

VAlere verbum à Platone quomodo vsurpatum 197. cui tempori conueniat 193. cæteris salutandi verbis cur anteponendum 200
Venus ex æthere nata 687.688. vbi & à quibus educata ibid. cũ Marte versata 12. à Diomede vulnerata 457. de ἔρωτος filij nequitia cõqueritur 8. Vulcani vxor 11. Apollini minùs propitia 12
Veneris imago apud Cnidios 421. ex qua materia ibid.
Veneris supercilia à Praxitele vt sint formata 278
Veri sapientes quo signo signati 181
Veritas nullius de causa mentitur 154
Veritatis de segregandis malis à bonis consilium 181. habitus 152. vestis vsus 806
Veteres diuinationibꝰ maximè vtebantur 264
Victus nimius studijs incommodus 499
Victu egentes nõ sunt parasiti 529
Vinosis nonnihil tribuendum 618
Vir bonus inuitus de alijs sumit suppliciũ 234

Virginum

Virginum corruptiones nefariæ 227
Vlmus 691
Vlysses Ithacæ princeps 716. podagra laborauit ibid. inferos penetrauit 265. solus Aiaci opponitur 75
Vlyssi ignoscendum, quôd arma appetierit 74
ad Voluptatem quę requirantur 494.495, &c. quæ item cum ea coniuncta sint ibid.
Voluptatē Epicurúsne, an parasitus magis assequatur 492.493. eiusdem descriptio ibid.
Vrinæ vsus 706
Vsuras colligere, idem quod syllogismos cōcludere 123
Vtis Vlysses 652
Vulcanum ex Iunone sine patre natum 86
Vulcanus claudus 11. pulcherrimas duxit vxores, & eæ an se inuicē æmulentur ibid.
de Vulcano fabulæ tolerandæ 87
Vulgi natura 161
Vulpes coctæ podagrę adhibitæ 695.705.

Y

Υβείζειν & ὕβεις quid 837
ὑγιαίνειν 204. tessera militibus datur 202. significationes 198
ὑπαλάττειν καὶ ἐναλάττειν 837.

Z

ZAmolxides fugitiuus à Thracibus cultus 460
ζυγομαχεῖν 831.844.

TERTII TOMI INDICIS FINIS.